

Қазақстан Республикасының Оқу-ағарту министрлігі
Б. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы

**«БІЛІМ БЕРУДЕГІ ЗАМАНАУИ ҮРДІСТЕРДІ ЕСКЕРЕ ОТЫРЫП,
БАСТАУЫШ БІЛІМ БЕРУДІҢ БАРЛЫҚ ОҚУ ПӘНДЕРІ БОЙЫНША
ҮЛГІЛІК ОҚУ ЖОСПАРЛАРЫ МЕН ҮЛГІЛІК ОҚУ
БАҒДАРЛАМАЛАРЫН ӘЗІРЛЕУ**

Астана
2022

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының Ғылыми-әдістемелік кеңесі шешімімен ұсынылды (2022 жылғы №10 хаттама).

«Білім берудегі заманауи үрдістерді ескере отырып, бастауыш білім берудің барлық оқу пәндері бойынша үлгілік оқу жоспарлары мен үлгілік оқу бағдарламаларын әзірлеу» әдістемелік ұсынымдары. – Астана:

Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2022. – 1280 б.

Жинақ Қазақстан Республикасы білім беру ұйымдарының «Білім берудегі заманауи үрдістерді ескере отырып, бастауыш білім берудің барлық оқу пәндері бойынша үлгілік оқу жоспарлары мен үлгілік оқу бағдарламаларын әзірлеу» әдістемелік ұсынымдары берілген.

Әдістемелік ұсыным орта білім беру ұйымдарының басшыларына, білім басқармалары мен бөлімдерінің, оқу-әдістемелік орталықтардың әдіскерлеріне, бастауыш сынып мұғалімдеріне арналған.

© Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2022

КІРІСПЕ

Қазақстан әлемдік білім беру кеңістігіне әлдеқашан енген, бірақ қабылданған стандарттарға сай болу үшін әрдайым «жүзу» қажет, мемлекет пен қоғам үнемі дамып отыруы тиіс.

Қоғам дамуының аксиомасы жоғары сапалы білім алу мүмкіндіктерін ұсыну арқылы адами капитал деңгейін арттыру болып табылады. Бұл, ең алдымен, инновацияларды көбірек қабылдайтын жас ұрпаққа қатысты.

Қазіргі ақпараттық қоғамда мазмұнға ілесу мүмкін емес; функционалдық сауаттылық-бұл болашақта қоғамның дамуына мүмкіндік беретін заманауи әлемдік білім беру үрдісі. Кез-келген мемлекеттің болашағы балалардың тез өзгеретін әлемде тиімді жұмыс істеу қабілетіне байланысты. Жақсы жұмыс пен инновация үшін бәсекелестік енді бір қаламен, тіпті бір елмен шектелмейді. Өскелең қазақстандықтар жаһандық деңгейде бәсекелесуге тиіс, бұл жай ғана тілек емес, бұл алыс болашақтың қажеттілігі емес.

Білім үлкен мүмкіндіктер әлеміне есік болды және болып қала береді. Елімізде білім беру жүйесіне ең озық идеялар мен педагогикалық технологияларды енгізу бойынша жұмыстар белсенді жүргізілуде. Білім алушылардың білім сапасын арттыра отырып, оларды біз өмір сүргеннен әлдеқайда күрделі және жылдам әлемге дайындаймыз. Ең дұрысы, қазақстандық мектептердің барлық түлектері бәсекеге қабілетті болуы керек.

Жақсы жұмыс пен инновация үшін бәсекелестік енді бір қаламен, тіпті бір елмен шектелмейді. халықаралық деңгейге сәйкес келу. Ол үшін мектепке заманауи мемлекеттік білім беру стандартын енгізу, оған сәйкес жоғары кәсіби мамандарды және лайықты материалдық-техникалық жарақтандыруды қамтамасыз ету, жаңа буын оқулықтарымен қамтамасыз ету, орта білім беруді барынша жаңғырту қажет. Бұл жұмыс қазірдің өзінде басталды және орта және ұзақ мерзімді перспективада өз жемісін беруі керек.

Соңғы жылдары білім беруді дамытуда бірнеше жаңа тенденциялар байқалды және оларды атап өту қажет. Бүгінгі таңда білім берудегі заманауи трендтердің ішінде оқу бағдарламаларын жаңарту, заман ағымына сай қайта қарау, халықаралық тәжірибелерге сүйеніп өзгерістер енгізу мен толықтырулар жатады.

Ұлы Абайдың «Пайда ойлама, ар ойла, Талап қыл артық білуге» деген өнегелі өсиеті қазір де аса өзекті. Тіпті бұрынғыдан да зор маңызға ие болып отыр. Себебі, ХХІ ғасырдағы ғылымның мақсаты биікке ұмтылу, алысқа құлаш сермеу екенін көріп отырмыз. Ал, біздің міндетіміз – осы ілгері көшке ілесіп қана қоймай, алдыңғы қатардан орын алу. Ол үшін, ең алдымен, білім беру саласын заманға сай дамытуымыз керек.

Қазір әлем күн сайын емес, сағат сайын өзгеруде. Барлық салада жаңа міндеттер мен тың талаптар қойылуда. Ғылымдағы жаңалықтар адамды алға жетелейді. Ақыл-оймен ғана озатын кезең келді. Заман көшіне ілесіп, ілгері жылжу үшін біз сананың ашықтығын қамтамасыз етуіміз керек. Бұл қадам өркениеттің озық тұстарын ұлттық мүддемен үйлестіре білуді талап етеді.

1. БАСТАУЫШ БІЛІМ БЕРУДІҢ ҮЛГІЛІК ОҚУ ЖОСПАРЛАРЫ

Қазақстан оқу жылының ең қысқа ұзақтығы бар елдердің бірі болып табылады, ол 34 аптаны құрайды және мектептердің орта және жоғары буындарында 170 күн оқуға тең. Қазақстандық мектептердегі оқу күндерінің орташа саны ЭЫДҰ бойынша орташа деңгеймен салыстырғанда 22-26-ға аз. Сонымен қатар, Финляндияда оқу жылының ұзақтығы 38 оқу аптасын, Сингапурда – 39, Оңтүстік Корея мен Қытайда - 42 аптаны құрайды.

Қысқа оқу жылында балаларға арналған жалпы жылдық оқу жүктемесі 9 106,5 сағатты құрайды. Мысалы, Эстонияға қарағанда 531,5 сағатқа артық. 2016 жылдан бастап 5 күндік оқытуға көшу жүзеге асырылды, оқу жылы 34 аптаға қысқартылды, бұл ретте оқу материалының көлемі өзгеріссіз қалды. Осылайша, қазақстандық оқушылар жеделдетілген қарқынмен, 5 күндік оқу аптасында күніне 1-4 сыныптарда 5-6 сабақтан, 5-9 сыныптарда 6-7 сабақтан, 10-11 сыныптарда 7-8 сабақтан оқуға мәжбүр. Сонымен қатар, талдаулар көрсеткендей, қазақстандық демалыс әлемдегі ең ұзақ, жылына 130 күннен асады. Мысалы, Израильде демалыстың ұзақтығы - 84 күн, Оңтүстік Кореяда-90 күн, Жапонияда - 102 күн.

Халықаралық зерттеулердің деректері көрсеткендей, балалар ұзақ үзілістен кейін, атап айтқанда жазғы демалыстан кейін зерттелген материалдың шамамен 25%-ын ұмытады. Орташа алғанда, жазғы демалыстағы оқушылардың үлгерімі бір айға төмендейді, ал ұзақ демалыстар әлеуметтік осал топтардағы оқушылар үшін ең ауыр зардаптарға әкеледі.

Сонымен, жыл бойы білім мен дағдыларды алу үшін тең мүмкіндіктерге ие бола отырып, жазда оқушылар әр түрлі жағдайда болады. Жағдайы нашар отбасылардан шыққан балалар, жағдайы жақсы отбасылардан шыққан балалармен салыстырғанда, тәрбиешілерден қосымша сабақ алу, материалды қайталау және бекіту, білімдерін тереңдету мүмкіндігінен айырылады. Осылайша, жазғы демалыс кезінде балалардың интеллектуалды және әлеуметтік дағдыларындағы алшақтық артып келеді.

Сондай-ақ, жазғы кезеңде демалыс күндерінің санын қысқарту өткен оқу жылындағы білімнің бір бөлігін жоғалту, құқық бұзушылықтарды қысқарту, білім алушылардың шамадан тыс жұмыс істеуі мен сырқаттанушылығын төмендету қаупін азайтады.

Осылайша, министрлік жаңа оқу жылынан бастап Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы ҚР Оқу-ағарту министрінің 30.09.2022 №412 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен тіркелді.

1) осы бұйрыққа 1-қосымшаға сәйкес оқыту қазақ тілінде жүргізілетін сыныптарға арналған бастауыш білім берудің үлгілік оқу жоспары;

2) осы бұйрыққа 2-қосымшаға сәйкес оқыту орыс тілінде жүргізілетін сыныптарға арналған бастауыш білім берудің үлгілік оқу жоспары;

3) осы бұйрыққа 3-қосымшаға сәйкес оқыту ұйғыр/өзбек/тәжік тілінде жүргізілетін сыныптарға арналған бастауыш білім берудің үлгілік оқу жоспары.

ОҚУ-ТӘРБИЕ ПРОЦЕСІН ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ 2022-2023 ОҚУ ЖЫЛЫНДАҒЫ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

- Мектепалды даярлық сыныптарына арналған Үлгілік оқу жоспарлары мен Үлгілік оқу бағдарламаларын өзгерту
- Оқу жылының ұзақтығы 1-сыныптарда 35 оқу аптасын, 2-11 (12) сыныптарда – 36 оқу аптасын құрайды

Анықтама:

Бір күнтізбелік жылда:

демалыс күндері-117

демалыс және мереке күндері - 75 күн

оқу күндері-173

Мектептерде білім алушылар үшін демалыс күндерінің жиыны-192 күн

- 1 сыныптар үшін Үлгілік оқу жоспарындағы өзгерістер:
- оқыту қазақ тілінде жүргізілетін мектептердің 1-сыныбында «Әліппе» және «Ана тілі» пәндері;
- қазақ тілінде оқытпайтын мектептерде – «Букварь», «Обучение грамоте» және «Қазақ тілі» пәндері оқытылады;
- «Өзін-өзі тану» пәні Үлгілік оқу жоспарының инвариантты компонентінен шығарылды;
- «Көркем еңбек» пәні 1-сыныпта екі пәнге бөлінді: «Еңбекке баулу» және «Бейнелеу өнері»;
- Білім алушылардың білімдеріндегі олқылықтардың орнын толықтыру;
- Үлгерімі төмен білім алушылармен жеке жұмыс жүргізуді ұйымдастыру;
- Ерекше білім беруді қажет ететін білім алушыларға оқу бағдарламаларын бейімдеу;
- Ерекше білім беруді қажет ететін білім алушыларға тиімді психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету;
- Білім алушылардың білім жетістіктеріне мониторинг жүргізу (4, 9 сыныптар);
- Халықаралық пәндік олимпиада жеңімпаздары мен олардың педагогтеріне бір реттік ақшалай сыйақы беріледі;
- Ұлттық құндылықтар негізінде мектептің мәдени ортасын қалыптастыру;
- Балалар жылына арналған іс-шараларды өткізу;
- «Оқуға құштар мектеп», «Дебат қозғалыстары», «Мектеп парламенті», «Балалар және театр» «Жылыжайлар» және т.б. жобаларын іске асыру;
- «Мектеп-ата-ана консилиумы» мектеп-ата-ана қарым-қатынасының жаңа форматын енгізу.

Оқытуы қазақ тілінде жүргізілетін сыныптарға арналған бастауыш білім берудің үлгілік оқу жоспары

Ескерту. Үлгілік оқу жоспары жаңа редакцияда – ҚР Оқу-ағарту министрінің 30.09.2022 № 412 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағат саны					Жалпы жүктеме, сағат
		1	2	3	4	апталық	жылдық
Инварианттық компонент							
	Тіл және әдебиет	6	11	11	11	39	1398
1	Әліппе, Ана тілі	6	-	-	-	6	210
2	Қазақ тілі	-	4	4	4	12	432
3	Әдебиеттік оқу	-	3	3	3	9	324
4	Орыс тілі	-	2	2	2	6	216
5	Шетел тілі	-	2	2	2	6	216
	Математика және информатика	4,5	5	6	6	21,5	769,5
6	Математика	4	4	5	5	18	644
7	Цифрлық сауаттылық	0,5	1	1	1	3,5	125,5
	Жаратылыстану	1	1	2	2	6	215
8	Жаратылыстану	1	1	2	2	6	215
	Адам және қоғам	1	1	1	1	4	143
9	Дүниетану	1	1	1	1	4	143
	Технология және өнер	3	2	2	2	9	321
10	Музыка	1	1	1	1	4	143
11	Көркем еңбек	-	1	1	1	3	108
12	Еңбекке баулу	1	-	-	-	1	35
13	Бейнелеу өнері	1	-	-	-	1	35
	Дене шынықтыру	3	3	3	3	12	429
14	Дене шынықтыру	3	3	3	3	12	429
	Инварианттық оқу жүктемесі	18,5	23	25	25	91,5	3275,5
Вариативтік компонент							
	Дамыту сипаттағы жеке және топтық сабақтар	1	1	1	1	4	143
	Вариативтік оқу жүктемесі	1	1	1	1	4	143
	Ең жоғарғы оқу жүктемесі	19,5	24	26	26	95,5	3418,5

Оқыту орыс тілінде жүргізілетін сыныптарға арналған бастауыш білім берудің үлгілік оқу жоспары

Ескерту. Үлгілік оқу жоспары жаңа редакцияда – ҚР Оқу-ағарту министрінің 30.09.2022 № 412 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен тіркелді.

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағат саны				Жалпы жүктеме, сағат	
		1	2	3	4	апталық	жылдық
Инварианттық компонент							
	Тіл және әдебиет	8	12	12	13	45	1612
1	Букварь, Обучение грамоте	6	-	-	-	6	210
2	Орыс тілі	-	4	4	4	12	432
3	Әдебиеттік оқу	-	3	3	3	9	324
4	Қазақ тілі	2	3	3	4	12	430
5	Шетел тілі		2	2	2	6	216
	Математика және информатика	4,5	5	6	6	21,5	769,5
6	Математика	4	4	5	5	18	644
7	Цифрлық сауаттылық	0,5	1	1	1	3,5	125,5
	Жаратылыстану	1	1	2	2	6	215
8	Жаратылыстану	1	1	2	2	6	215
	Адам және қоғам	1	1	1	1	4	143
9	Дүниетану	1	1	1	1	4	143
	Технология және өнер	3	2	2	2	9	321
10	Музыка	1	1	1	1	4	143
11	Көркем еңбек		1	1	1	3	108
12	Еңбекке баулу	1				1	35
13	Бейнелеу өнері	1				1	35
	Дене шынықтыру	3	3	3	3	12	429
14	Дене шынықтыру	3	3	3	3	12	429
	Инварианттық оқу жүктемесі	20,5	24	26	27	97,5	3489,5
Вариативтік компонент							
	Дамыту сипаттағы жеке және топтық сабақтар						
	Вариативтік оқу жүктемесі						
	Ең жоғарғы оқу жүктемесі	20,5	24	26	27	97,5	3489,5

**Оқыту ұйғыр/өзбек/тәжік тілінде жүргізілетін сыныптарға арналған
бастауыш білім берудің үлгілік оқу жоспары**

Ескерту. Үлгілік оқу жоспары жаңа редакцияда – ҚР Оқу-ағарту министрінің 30.09.2022 № 412 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен тіркелді.

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағат саны				Жалпы жүктеме, сағат	
		1	2	3	4	апталық	жылдық
Инварианттық компонент							
	Тіл және әдебиет	8	12	12	13	45	1612
1	Әліппе, Сауат ашу	6	-	-	-	6	210
2	Ұйғыр/өзбек/тәжік тілі	-	4	3	4	11	396
3	Әдебиеттік оқу	-	2	2	2	6	216
4	Қазақ тілі	2	2	3	3	10	358
5	Орыс тілі	-	2	2	2	6	216
6	Шетел тілі	-	2	2	2	6	216
	Математика және информатика	4,5	5	6	6	21,5	769,5
7	Математика	4	4	5	5	18	644
8	Цифрлық сауаттылық	0,5	1	1	1	3,5	125,5
	Жаратылыстану	1	1	2	2	6	215
9	Жаратылыстану	1	1	2	2	6	215
	Адам және қоғам	1	1	1	1	4	143
10	Дүниетану	1	1	1	1	4	143
	Технология және өнер	3	2	2	2	9	321
11	Музыка	1	1	1	1	4	143
12	Көркем еңбек		1	1	1	3	108
13	Еңбекке баулу	1				1	35
14	Бейнелеу өнері	1				1	35
	Дене шынықтыру	3	3	3	3	12	429
15	Дене шынықтыру	3	3	3	3	12	429
	Инварианттық оқу жүктемесі	20,5	24	26	27	97,5	3489,5
Вариативтік компонент							
	Дамыту сипаттағы жеке және топтық сабақтар						
	Вариативтік оқу жүктемесі						
	Ең жоғарғы оқу жүктемесі	20,5	24	26	27	97,5	3489,5

Қорытынды. Оқу процесі санитарлық ережелермен реттеледі. Оқу апталығы бес оқу күнін қамтиды. Бір апталық оқу жүктемесі және оқушыларға арналған сабақтар саны мектептің оқу жоспарымен анықталады. Әр сабақтың ұзақтығы-45 минут, кем дегенде 10 минуттық үзіліс, 15 минуттық бір тамақтану үзілісі қарастырылған. Оқу кезеңі 170 оқу күніне немесе 34 аптаға созылады, жылдық жүктемесі 9 106,5 сағатты құрайды.

Оқушылардың үлгерімін жақсарту шарасы ретінде мектеп уақытының ұзақтығын арттыру көптеген білім беру жүйелерінің күн тәртібінде өзекті тақырып болып қала береді. Оқу жылының ұзақтығы негізінен әлеуметтік факторларға және қоғам мен білім беру жүйесінің қажеттіліктеріне байланысты. Ұзақ оқу жылының жақтаушылары бұл тәсіл оқу жоспарында да, сабақтан тыс уақытта да пайдалы болады деп санайды.

Зерттеу шеңберінде білім беру ұйымдарының білім алушыларын жан-жақты дамытуға бағытталған денсаулық сақтау, тиімді білім беру процесін іске асыру жөніндегі халықаралық тәжірибе зерделенді. Мысалы, функционалдық сауаттылық бойынша халықаралық зерттеулерде жетекші елдердегі оқу жылының ұзақтығы – Финляндия-38 апта, Сингапурда – 39 апта, Оңтүстік Корея мен Қытайда – 42 апта. Бұл ретте бізде оқу апталарының саны айтарлықтай аз. Қосымша екі оқу аптасын қосу арқылы оқу жылының ұзақтығын ұлғайту күніне сабақтар санын қысқартуға, «күрделі» тақырыптарды зерделеу қарқындылығын төмендетуге, дамыта оқыту қағидаттарында білім беру процесін ұйымдастыруға мүмкіндік береді.

Еуропа елдерінің көпшілігінде оқу жылы әдетте маусым айының ортасында аяқталады. Жазғы демалыстың ұзақтығы әртүрлі елдерде айтарлықтай өзгереді. Мысалы, Германияда, Англияда және Жапонияда жазғы демалыс 7 аптаға, Польшада, Қытайда және Оңтүстік Кореяда 7-9 аптаға, Финляндияда, Венгрияда, Швецияда 9-11 аптаға, Латвияда, Италияда және Португалияда 11 аптаға, ал Қазақстанда 97 күн немесе 14 аптаға созылады. Сонымен қатар, зерттеу көрсеткендей, оқушылар жазда мектепке бармаған кезде білімдерін жоғалтады. Орташа есеппен алғанда, жазғы демалыс кезінде оқушылардың үлгерімі бір айға төмендейді, оқудан гөрі негізінен математика бойынша білімнің төмендеуі, мұнда орта мектепте оқу шығындарының деңгейі көбірек байқалды. Бұдан ұзақ демалыс балалардың, әсіресе әлеуметтік осал топтардың оқушыларының біліміне елеулі әсер етеді деп болжауға болады.

Оқу жылының ұзақтығын екі аптаға ұлғайту сыныптардағы жүктемені 1-2 сағатқа қысқартатыны, сынып аудиторияларының жүктемесін оңтайландыратыны, білім алушыларға қосымша білім беруге, ал педагогтарға – кәсіби дамуға көбірек уақыт бөлуге мүмкіндік беретіні анық.

Сондай-ақ, жазғы кезеңде демалыс күндерінің санын қысқарту өткен оқу жылындағы білімнің бір бөлігін жоғалту, құқық бұзушылықтарды қысқарту, білім алушылардың шамадан тыс жұмыс істеуі мен сырқаттанушылығын төмендету қаупін азайтады.

Осылайша, министрлік жаңа оқу жылынан бастап оқу жылындағы демалыс күндерін 5 күнге қысқарту және 4-ші тоқсанның ұзақтығын 1 маусымға дейін

(оқу жылы 1 қыркүйектен 31 мамырға дейін) ұзарту арқылы оқу жылын екі аптаға 34-тен 36 аптаға дейін ұзартуды енгізді.

2. БАСТАУЫШ БІЛІМ БЕРУДІҢ ОҚУ ПӘНДЕРІ БОЙЫНША ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫ

2022 жылдың маусым айында республика бойынша еліміздің үздік ғалымдарынан, әдіскерлерінен, шебер, зерттеуші, сарапшы-педагогтерінен құралған жұмыс тобы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына, Орта білім берудің барлық деңгейлеріндегі оқу пәндері бойынша үлгілік оқу жоспарлары мен үлгілік оқу бағдарламаларына өзгерістер енгізу бойынша жұмыстар атқарды. Аталған өзгерістер мен толықтырулар келесі 2023-2024 оқу жылына қолданысқа енгізілу үшін жұмысшы топпен әлі де толықтырылуда.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Мектепке дейінгі және орта білім беру комитеті Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 16 ақпандағы №50 «Бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру мәселелері жөніндегі заңнаманы жетілдірудің кейбір мәселелері туралы» бұйрығына сәйкес **2022 жылдың 07 - 17 маусым аралығында** Білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын, Үлгілік оқу жоспарларын, Үлгілік оқу бағдарламаларын жетілдіру бойынша құрылған жұмыс тобы бастауыш білім беру деңгейіне арналған жобалар нұсқалары әзірлеп ұсынды.

2.1. Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған «Әліппе» пәнінің үлгілік оқу бағдарламасы жобасы(оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. «Әліппе» пәнінің оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Бағдарлама құрылымы мен мазмұны А. Байтұрсынұлының мынадай ұстанымдары негізінде айқындалды, олар оқулық жазуда басшылыққа алынады:

- 1) дыбыспен жаттығу;
- 2) әрбір дыбыстың сөз жасаудағы қызметін есепке алу;
- 3) оңайдан қиынға, жеңілден күрделіге өту;
- 4) білімді тәжірибе арқылы өздігінен алу.

3. Әріп таныту реті А. Байтұрсынұлының еңбектерімен қатар лингвист және әдіскер ғалымдардың зерттеулері негізінде, олардың мәтінде кездесу жиілігіне, өзара тіркесімі мен сөзжасау қызметіне қарай құрылды.

4. «Әліппе» пәнінің мақсаты – дыбыспен жаттығу, әріп таныту, оқуға, жазуға, ауызша және жазба мәтін құрауға үйрету арқылы білім алуға ынталы жеке тұлғаның дамуына мүмкіндік жасау.

5. Оқу бағдарламасының міндеттері білім алушының мынадай дағдыларын қалыптастыруды көздейді:

1) оқу әрекетіне бейімдеу;

2) дыбыс, буын, сөз, сөйлем, сөйлеу (мәтін) туралы қарапайым түсінік қалыптастыру

3) мәтіннен/сөйлеуден сөйлемді, сөйлемнен жаңа үйретілетін дыбысы бар сөзді, сөзден буынды, буыннан дыбысты бөліп алу арқылы жаңа дыбыс пен әріпті таныту;

4) дыбысты әріппен таңбалап, әріптердің баспа және жазба түрлерін үйрету;

5) дыбыстан буын, буыннан сөз, сөзден сөйлем құрап оқуға үйрету;

6) сөзді буындап оқуға, тұтас оқуға, мәтінді мәнерлеп, түсініп оқуға машықтандыру;

7) жазу дағдысын (қатесіз, көркем жазу) қалыптастыру; 8) сөздік қорын байыту;

9) коммуникативтік дағдыларын (өз ойын толық жеткізе білу, өзгенің пікірімен санаса білу, әңгімелесу, сөйлеу әдебін сақтау) қалыптастыру;

10) тілдік бірліктерді (мәтін, сөйлем, сөз, буын, дыбыс) ажырату, салыстыру, топтастыру, талдауға үйрету;

11) тілдік білімі мен дағдыларын тәжірибеде қолдана алу; 12) танымдық, шығармашылық қабілетін дамыту;

13) ана тіліне, Отанына, туған еліне, оның мәдениеті мен салт-дәстүріне деген сүйіспеншілігін арттыру арқылы рухани-адамгершілік қасиеттерін дамыту;

14) жеке тұлғалық қасиеті мен әлеуетін ашу;

15) тұрақты зейіні мен есте сақтауын, логикалық ойлауы мен білім алуға деген қызығушылығын қалыптастыру;

16) физиологиялық ерекшеліктерін ескеру және санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау.

2-тарау. «Әліппе» пәнінің мазмұны

6. «Әліппе» пәні бойынша оқу жүктемесі аптасына 6 сағаттан, барлығы I жартыжылдықта 96 сағатты құрайды.

7. Оқу пәнінің мазмұны:

1) қазақ тілінің дыбыстық және әріптік жүйесінен;

2) негізгі тілдік бірліктерден (мәтін, сөйлем, сөз, буын, дыбыс); 3) қазақ тілі бойынша қарапайым грамматикалық дағдылардан;

4) орфоэпиялық, орфографиялық, пунктуациялық нормалардың қарапайым түсініктерінен құралады.

8. «Әліппе» пәнін оқыту екі кезең бойынша (әліппеге дейінгі кезең – 12 сағат, әліппе кезеңі – 84 сағат) ұйымдастырылады.

9. «Әліппе» пәнінің мазмұны I жартыжылдықта «Әліппе» оқулығы (әліппеге дейінгі және әліппе кезеңдері) арқылы жүзеге асырылады.

10. Әліпбидегі әріптер мен әрбір әріптің дыбыстық мәнін, қарапайым тілдік ұғым мен түсініктерді меңгерудің реті мен көлемі:

1) 1-тоқсан: тілдік ұғымдар туралы қарапайым түсінік (сөйлеу дағдылары) (әліппеге дейінгі кезең) – 12 сағат;

а, р, л, у, н, бекіту (2 сағ) – 12 сағат;

с, о, т, қ, ы, з, м, е, д, ш, ұ, бекіту (2 сағ) – 24 сағат;

2) 2-тоқсан: б, й, к, і, ң, ғ, ж, ә, п, ү, бекіту (3 сағ) – 24 сағат;

ө, г, и, я, ю, х, һ, щ, в, э, ё, ц, ф, ч, ь-ъ, әліпби – 2 сағ, бекіту (4 сағ) – 24 сағат.

Ескерту: ң – 3 сағат, я, ю, х, һ, щ, в, э, ё, ц, ф, ч, ь-ъ 1 сағаттан; қалған дыбыс пен әріпке 2 сағаттан беріледі.

11. Әліппеге дейінгі кезеңнің міндеттері:

1) оқу әрекетіне қызығушылығын ояту;

2) сөйлеу, сөйлем, сөз, буын, туралы қарапайым түсінік қалыптастыру;

3) сөйлеу, сөйлем, сөз, буын, дыбыс сызба-модельдерін ажырату және қолдану дағдыларын қалыптастыру;

4) дыбыспен жаттығу: сөзге дыбыстық талдау жасау, сөзді созып айту арқылы неше буын бар екенін анықтау, сөздерді буынға бөлуге дағдыландыру, сөз ішіндегі және екі, үш буынды сөз ішіндегі дыбыстарды айыру, дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату, дыбыстарды, буындарды қосып, сөз айтуға дағдыландыру;

5) жазуға даярлау (бояу, сурет салу, түрлі бағытта сызықтар жүргізу, сұлба сызу, әріп элементтерін жазу);

6) қабылдау, елестету, есте сақтау, ойлау қабілетін дамыту, зейінін тұрақтандыру;

7) байланыстырып сөйлеуін қалыптастыру.

Әліппеге дейінгі кезеңнің міндеттерін айқындауда А. Байтұрсынұлының шағын сөзді әдісі, дыбыспен жаттығу әдісі негізге алынды.

Ескерту: тыңдау материалының көлемі 10 сөйлемнен, өлең шумақтары 3-тен аспауы керек.

12. Әліппе кезеңінің міндеттері:

1) дыбысты әдіс арқылы жаңа дыбыс пен әріпті таныту;

2) дыбыстық талдау дағдыларын дамыту: мәтіннен/сөйлеуден сөйлемді, сөйлемнен жаңа үйретілетін дыбысы бар сөзді, сөзден буынды, буыннан дыбысты бөліп алу;

3) дыбысты дұрыс айтуға жаттықтыру;

4) естілген дыбыстардың типтерін, яғни фонемаларды ажырата білуге үйрету;

5) жеке дыбыстарды әріптермен таңбалау: әріптердің баспа және жазба түрлерін үйрету;

6) дыбыстық жинақтау дағдыларын дамыту: дыбыстардан буын, буындардан сөз, сөздерден сөйлем құрап оқуға, жазуға үйрету.

7) оқу әрекеттерін дамыта отырып, тілдік дағдыларын жетілдіру;

8) сөзді біртіндеп тұтас, дұрыс, түсініп оқуға дағдыландыру;

9) көркем жазу дағдыларын қалыптастыру;

10) сөздік қорын байыту;

11) өз ойын жеткізе білуге үйрету.

Әліппе кезеңінің міндеттерін айқындауда А. Байтұрсынұлының дыбысты әдісі, жалқылаулы - жалпылау әдісі, жазу-оқу әдісі негізге алынды.

Ескерту:

I-жартыжылдық бойынша жазба жұмыстарының көлемі: әліппеге дейінгі кезеңде графикалық диктант – 1-3 таңба, әліппе кезеңінде әріптік диктант – 3-5 әріп, буын диктанты – 3-6 буын, сөздік диктант – 2-5 сөз, диктант – 3-12 сөз. Жазба жұмыстарының санын мұғалім білім алушылардың меңгеру деңгейі мен қажеттілігіне орай белгілейді. Жазба жұмыстарын күнделікті жүйелі ұйымдастыру ұсынылады.

13. «Әліппе» пәнінің базалық білім мазмұны.

Тыңдалым мен айтылым:

1) мұғалімнің, өзге білім алушылардың сөзін тыңдау; тыңдалым материалының мазмұнын түсіну; сұраққа дұрыс әрі нақты жауап беру; сөз мағынасын түсіну; сөзді дұрыс қолдана білу; сөз әдебін сақтай отырып, өз ойын айта алу;

2) сөйлеу барысында ым-ишара, қимылды қолдану; сөз сазын (ырғақ, екпін, әуен, қарқын, кідіріс) сақтау; ертегі айту; өлең, санамақ, мақал-мәтел, жаңылтпаш, жұмбақты жатқа айту;

3) фонетика: дауысты дыбыстар; дауыссыз дыбыстар; дауысты дыбыстардың жуан, жіңішке болып жіктелуі; буын, сөздің буынға бөлінуі; дауысты дыбыстардың буын құрауы; сөздің дыбыс, әріп құрамын анықтау; сөздің дыбыс құрылымы туралы алғашқы білімдерді игеру;

4) орфоэпия: сөзді үндестік заңына сәйкес айта білу; жаңылтпаш айта білу, ойын жаттығуларын орындай алу;

5) сөздік қорын байыту, сөздерден сөйлем, сөйлемдерден шағын мәтін құрау;

6) тыңдалым материалын мазмұндау, сюжетті суреттер бойынша әңгіме құрау; көрген-білгені, естігені туралы әңгімелеу;

7) сөйлеу барысында (әңгімелесу, әңгімелеу, пікір алмасу, сахналау, рөлдік ойындар) сөз әдебіне үйрену;

Ескерту: тыңдалым материалының көлемі: 30 сек 1 мин. 14.

Оқылым:

1) сөздегі дыбыс саны мен ретін анықтау, дыбыстық талдау жасау;

2) дыбыстардың мағына ажыратушы қызметін түсіну;

3) сөздер мен сөйлемдердің құрылымын сызба арқылы түсініп, тани білуі (сөздегі буын санын, сөйлемдегі сөз санын анықтау);

4) сөздің мағынасын, сөйлемде айтылған ойды түсіну;

5) дыбыс пен әріпті ажырату, дыбыстың айтылу ерекшелігін, әріппен таңбаланатынын білу, жазылған сөздің әріптік құрылымын тану;

6) қазақ тіліндегі жұп дыбыстардың (а-ә, о-ө, ұ-ү, ы-і, л-р, н-ң, с-з, с-ш, ж-ш, п-б, к-қ, г-ғ) ерекшеліктерін тану, өзге тілден енген сөздерде кездесетін дыбыстарды дұрыс айтуға дағдылану;

7) сөйлемді (2-6 сөз), мәтінді (4-10 сөйлем) дауыстап оқу; түсініп оқу;

8) сөздерді оқу барысында дыбыс үндестігін сақтау;

9) мәтін туралы жалпы түсінік қалыптастыру.

10) сурет, сызба түрінде берілген ақпаратты түсіну;

Ескерту: оқуға берілген мәтіннің көлемі әліппе кезеңінің басында 4-6 сөйлемнен, соңында 10 сөйлемнен аспауы керек. Әр сөйлемдегі сөз саны 2-6-ден аспауы керек.

15. Жазылым:

1) тілдік бірліктерді (мәтін, сөйлем, сөз, буын, дыбыс) сызбалар арқылы модельдеу;

2) жазу жұмысына дайындық (денені дұрыс ұстау, қолды дұрыс қойып отыру, дәптерді дұрыс қою, қарындашты, қаламды дұрыс ұстау); кеңістікте бағдарлау дағдысы (жазу жолы, жоларалық кеңістік, жолдың жоғарғы және төменгі сызығы, босаралық, көлбеу, тік); сурет салу, үзік сызықтар, ирек сызықтар, әріп элементтерін жазу;

3) бас әріп пен кіші әріптерді талапқа сай көркем жазу; дыбыстардан буын, буындардан сөз құрап, әріптерді бір-бірімен дұрыс байланыстырып, үздіксіз әрі үзбей (ырғақты) жазу;

4) әр сөйлемнің бас әріптен басталатынын, сөйлем ішіндегі сөздердің бөлек жазылатынын, сөйлемнің соңына тыныс белгі қойылатынын білу, қолдану;

5) көшіріп жазу, есту, есте сақтау арқылы сөздерді (3-7 сөз), жай сөйлемдерді (1-2 сөйлем) жатқа жазу, жазғанын үлгіге қарап тексеру;

6) сөздерден сөйлем құрау;

7) қатесіз және көркем жазуға дағдылану;

8) бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, жер-су атаулары, үй жануарларына арнайы қойылған аттар) ажырату, дұрыс жазу;

9) сөйлеу барысында жалғауларды қолдана білу.

3-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі

16. Бағдарламада оқу мақсаттары кодпен берілген. Кодтың бірінші саны сыныпты, екінші және үшінші саны негізгі дағдылардың ретін, төртінші саны оқу мақсатының ретін көрсетеді. 1.2.1.1 кодында: «1» – сынып, «2.1» – негізгі дағдылар, «1» – оқу мақсатының реті.

17. Оқу мақсаттары күтілетін нәтиже түрінде айқындалған:

Тыңдалым мен айтылым			
Р/с	Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары	Күтілетін нәтиже
1	1.1 Тыңдалым материалы арқылы бастапқы тілдік ұғымдарды түсіну	1.1.1.1 сөйлеу (мәтін), сөйлем, сөз тіркесі, сөз, буын, дыбыс туралы бастапқы тілдік ұғымдарды түсіну	Білім алушылар тыңдалым материалы арқылы сөйлеу (мәтін), сөйлем, сөз тіркесі, сөз, буын, дыбыс туралы бастапқы тілдік ұғымдарды түсінеді.

2	1.2 Тыңдаған материалды мазмұндау	1.1.2.1 көмекші құралдар (тірек сызба, сюжетті сурет) арқылы оқиганың ретін сақтай отырып баяндау	Тыңдаған шығарманы көмекші құралдар (тірек сызба, сюжетті сурет) арқылы оқиганың ретін сақтай отырып мазмұндайды, сыни ойлау дағдыларын қолданады;
3	1.3 Оқиганы болжау	1.1.3.1 тақырыбы мен иллюстрациясы бойынша мәтіннің мазмұнын болжау	Берілген тақырып пен суретке қарай отырып мәтіннің мазмұнын болжай алады, белгілі бір оқу мақсаты үшін тиісті және маңызды ақпаратты таңдай алады
4	1.4 Коммуникативтік қатынаста тілдік нормаларды дұрыс қолдану	1.1.4.1 коммуникативтік қатынаста сөз әдебін (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, өтініш айту, рұқсат сұрау, қоштасу) дұрыс қолдану	Сыныптасымен қарым-қатынасқа түскенде сөз әдебін (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, өтініш айту, рұқсат сұрау, қоштасу) дұрыс қолдана алады. Пікірталастарға белсенді қатысады, пікір алмасады және сұхбаттасушыларға құрмет көрсете біледі
5	1.5 Тыңдаушының назарын аудару	1.1.5.1 заттар мен құбылыстарды сипаттауға, салыстыруға қажет сөздерді қолдану	Тыңдалым материалынан заттар мен құбылыстарды сипаттап, салыстыруда қажет сөздерді дұрыс қолданады.
		1.1.5.2 сөйлеу барысында дауыс ырғағын, екпін, әуен, қарқын, кідірісті сақтау, ойды ым-ишара, қимыл арқылы жеткізу	Тыңдаған шығарманың мазмұнын әңгімелеуде дауыс ырғағын, екпін, әуен, қарқын мен кідірісті сақтап, ойын ым-ишара, қимыл арқылы жеткізуге тырысады.
6	1.6 Тыңдаған материал бойынша өз ойын айту	1.1.6.1 тыңдалым материалына қатысты өз ойын білдіру	Естіген шығарманың мазмұнына қатысты өз ойын білдіруге талпынады. пікірталастарға белсенді қатысады, Пікір алмасады және сұхбаттасушыларға құрмет көрсете біледі

7	1.7 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрау	1.1.7.1 сюжетті сурет бойынша шағын әңгіме құрау	Берілген тақырыпқа сәйкес ұсынылған сюжетті сурет бойынша шағын әңгіме құрай алады, белгілі бір оқу мақсаты үшін тиісті және маңызды ақпаратты таңдай алады
8	1.8 Сөздерді орфоэпиялық нормаға сәйкес айту	1.1.8.1 сөздерді үндестік заңына сәйкес дұрыс айту	Әңгімелеу кезінде сөздерді үндестік заңына сәйкес дұрыс айтуға жаттығады.
Оқылым			
9	2.1 Оқу түрлерін қолдану	1.2.1.1 сөйлем, сөз, буын, дыбыстың графикалық сызбасын «оқу»	Дауыстап, дұрыс оқуда сөйлем, сөз, буын, дыбыстың графикалық сызбасын «оқи» алады.
		1.2.1.2 оқу түрлерін (буындап оқу, тұтас оқу, мәнерлеп оқу, түсініп оқу) қолдану	Оқу кезінде білім алушылар буындап, тұтас, мәнерлеп және түсініп оқу түрлерін дұрыс қолдана алады.
10	2.5 Мәтіннің мазмұны бойынша сұрақ қою, жауап беру	1.2.5.1 мұғалімнің қолдауымен мәтіннің, сюжетті суреттің мазмұны бойынша сұрақ қою, сұраққа жауап беру	Білім алушы мұғалімнің қолдауымен берілген мәтіннің, сюжетті суреттің мазмұны бойынша сұрақ қоя алады, сол сұраққа жауап бере алады.
11	2.8 Дыбыс пен әріпті тану, ажырату	1.2.8.1 дыбыстың таңбасы – әріпті тану, дыбыс пен әріпті бір-бірінен ажырату	Дыбыспен танысып, оны таңбалап үйренеді. Таңбаның әріп екендігін түсінеді. Дыбыс пен әріпті бір-бірінен ажырата алады.
		1.2.8.2 дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату; дауысты дыбыстардың жуан, жіңішке болып бөлінетінін түсіну;	Дыбыс пен әріпті тану кезінде дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырата алады; дауысты дыбыстардың жуан, жіңішке болып бөлінетінін дұрыс түсіне алады.
		1.2.8.3 дыбыстың мағына ажыратудағы қызметін түсіну; 1.2.8.4 ё, я, ю әріптері мен ь, ъ	Әр дыбыстың мағынасы бар екендігін және оның өзіндік жеке мағынасын ажыратуға тырысады

		таңбаларының ерекшеліктерін түсіну	
12	2.9 Сөзді буынға бөлу	1.2.9.1 дауысты дыбыстардың буын құрайтынын білу, буын санын анықтау	Дауысты дыбыстардың буын құрай алатынын біледі және сөздегі буын санын анықтай алады.
Жазылым			
13	Шағын мәтін құрастыру.	1.3.3.1 сызба, сурет, белгілер арқылы шағын мәтін құрастыру	Берілген сызбаға, суретке және түрлі белгілерге қарап, шағын мәтін құрастыруға тырысады.
14	3.5 Қатені табу, түзету	1.3.5.1 мұғалімнің қолдауымен сөз, сөйлем, мәтінді тексеру, қатені түзету	Оқушылар мұғалімнің қолдауымен сөзді, сөйлемді және мәтінді тексеру арқылы қателерді түзете алады.
15	3.6 Көркем жазу талаптарын сақтау	1.3.6.1 жазу жолын, жоларалықты, жолдың жоғарғы және төменгі сызықтарын сақтап, әріп элементтерін, әріптердің бір-бірімен байланысын көркем жазу талаптарына сай жазу	Әріптерді жазу кезінде жазу жолын, жоларалықты, жолдың жоғарғы және төменгі сызықтарын сақтап, әрбір әріптің элементтерін дұрыс сызып және әріптерді бір-бірімен дұрыс байланыстырып көркем жазу талаптарын сақтап, көркем жаза алады.
Тілдік норманың қолданысы			
16	4.1 Орфографиялық дағдылар	1.4.1.1 айтылуы мен жазылуы бірдей сөздерді көшіріп және есту, есте сақтау арқылы жазу	Жазылым жұмыстарын жазу кезінде айтылуы мен жазылуы бірдей сөздерді қатесіз көшіріп жаза алады. Естігенін есте сақтай отырып жазуға да тырысады, өзін еркін, жан-жақты дамыта алады.
17	4.2 Грамматикалық дағдылар	1.4.2.2 сөйлеу барысында жалғауларды дұрыс қолдану	Байланыстырып, үйлесімді сөйлеу барысында сөзге тиісті жалғауларды дұрыс жалғап сөйлей алады.

18	4.3 Пунктуациялық дағдылар	1.4.3.1 сөйлемді бас әріптен бастап жазып, соңына тиісті тыныс белгіні қою	Жазылым жұмыстарын орындау барысында сөйлемді бас әріптен бастап жазуды және сөйлемнің соңына тиісті тыныс белгіні дұрыс таңдап қоюды біледі.
----	-------------------------------	--	---

18. Осы оқу бағдарламасы қосымшада келтірілген Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған «Әліппе» пәнінің үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

19. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған «Әліппе» пәнінің үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асырудың ұзақмерзімді жоспары(оқыту қазақ тілінде)

1-тоқсан				
Кезең	Тыңдалым мен айтылым	Оқылым	Жазылым	Тілдік норманың қолданысы
Әліппеге дейінгі кезең	1.1.1.1* сөйлеу (мәтін), сөйлем, сөз, буын, дыбыс туралы бастапқы тілдік ұғымдарды түсіну; 1.1.2.1* көмекші құралдар (тірек сызба, сюжетті сурет) арқылы оқиғаның ретін сақтай отырып баяндау; 1.1.3.1* тақырыбы мен иллюстрациясы бойынша мәтіннің мазмұнын болжау; 1.1.4.1* коммуникативтік қатынаста сөз әдебін (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, өтініш	1.2.1.1* сөйлем, сөз, буын, дыбыстың графикалық сызбасын «оқу»; 1.2.9.1 дауысты дыбыстардың буын құрайтынын білу, буын санын анықтау	1.3.6.1 жазу жолын, жоларалықты, жолдың жоғарғы және төменгі сызықтарын сақтап, әріп элементтерін, әріптердің бір-бірімен байланысын көркем жазу талаптарына сай жазу	

	<p>айту, рұқсат сұрау, қоштасу) дұрыс қолдану; 1.1.5.1* заттар мен құбылыстарды сипаттауға, салыстыруға қажет сөздерді қолдану; 1.1.5.2 сөйлеу барысында дауыс ырғағын, екпін, әуен, қарқын, кідірісті сақтау, ойды ым-ишара, қимыл арқылы жеткізу; 1.1.8.1 сөздерді үндестік заңына сәйкес дұрыс айту</p>			
<p>Әліппе кезеңі</p>	<p>1.1.2.1* көмекші құралдар (тірек сызба, сюжетті сурет) арқылы оқиғаның ретін сақтай отырып баяндау; 1.1.3.1* тақырыбы мен иллюстрациясы бойынша мәтіннің мазмұнын болжау; 1.1.4.1* коммуникативтік қатынаста сөз әдебін (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, өтініш айту,</p>	<p>1.2.1.2* оқу түрлерін (буындап оқу, тұтас оқу, мәнерлеп оқу, түсініп оқу) қолдану; 1.2.5.1* мұғалімнің қолдауымен мәтіннің, сюжетті суреттің мазмұны бойынша сұрақ қою, сұраққа жауап беру; 1.2.8.1 дыбыстың таңбасы – әріпті тану, дыбыс пен әріпті бір-</p>	<p>1.3.3.1* сызба, сурет, белгілер арқылы шағын мәтін құрастыру; 1.3.5.1 мұғалімнің қолдауымен сөз, сөйлем, мәтінді тексеру, қатені түзету; 1.3.6.1 жазу жолын, жоларалықты, жолдың жоғарғы және төменгі сызықтарын сақтап, әріп элементтерін, әріптердің</p>	<p>1.4.1.1* айтылуы мен жазылуы бірдей сөздерді көшіріп және есту, есте сақтау арқылы жазу; 1.4.2.2 сөйлеу барысында жалғауларды дұрыс қолдану; 1.4.3.1 сөйлемді бас әріптен бастап жазып, соңына</p>

	рұқсат сұрау, коштасу) дұрыс қолдану; 1.1.5.1* заттар мен құбылыстарды сипаттауға, салыстыруға қажет сөздерді қолдану; 1.1.5.2 сөйлеу барысында дауыс ырғағын, екпін, әуен, қарқын, кідірісті сақтау, ойды ым-ишара, қимыл арқылы жеткізу; 1.1.7.1 сюжетті сурет бойынша шағын әңгіме құрау; 1.1.8.1 сөздерді үндестік заңына сәйкес дұрыс айту	бірінен ажырату; 1.2.8.2 дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату; дауысты дыбыстардың жуан, жіңішке болып бөлінетінін түсіну; 1.2.8.3 дыбыстың мағына ажыратушы қызметін түсіну; 1.2.9.1 дауысты дыбыстардың буын құрайтынын білу, буын санын анықтау	бір-бірімен байланысын көркем жазу талаптарына сай жазу	тиісті тыныс белгіні қою
2-тоқсан				
Әліппе кезеңі	1.1.2.1* көмекші құралдар (тірек сызба, сюжетті сурет) арқылы оқиғаның ретін сақтай отырып баяндау; 1.1.3.1* тақырыбы мен иллюстрациясы бойынша мәтіннің мазмұнын болжау; 1.1.4.1* коммуникативті	1.2.1.1* сөйлем, сөз, буын, дыбыстың графикалық сызбасын «оқу»; 1.2.1.2* оқу түрлерін (буындап оқу, тұтас оқу, мәнерлеп оқу, түсініп оқу) қолдану; 1.2.5.1* мұғалімнің	1.3.3.1* сызба, сурет, белгілер арқылы шағын мәтін құрастыру; 1.3.5.1 мұғалімнің қолдауы мен сөз, сөйлем, мәтінді тексеру, қатені	1.4.1.1* айтылуы мен жазылуы бірдей сөздерді көшіріп және есту, есте сақтау арқылы жазу; 1.4.2.2 сөйлеу барысында

	<p>к қатынаста сөз әдебін (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, өтініш айту, рұқсат сұрау, қоштасу) сақтай білу; 1.1.5.2 сөйлеу барысында дауыс ырғағын, екпін, әуен, қарқын, кідірісті сақтау, ойды ым-ишара, қимыл арқылы жеткізу; 1.1.6.1 тыңдалым материалына өз ойын білдіру; 1.1.7.1 сюжетті сурет бойынша шағын әңгіме құрау; 1.1.8.1 сөздерді үндестік заңына сәйкес дұрыс айту</p>	<p>қолдауымен мәтіннің, сюжетті суреттің мазмұны бойынша сұрақ қою, сұраққа жауап беру; 1.2.8.1 дыбыстың таңбасы – әріпті тану, дыбыс пен әріпті бір-бірінен ажырату; 1.2.8.2 дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату; дауысты дыбыстардың жуан, жіңішке болып бөлінетінін түсіну; 1.2.8.3 дыбыстың мағына ажыратудағы қызметін түсіну; 1.2.8.4* ө, я, ю әріптері мен ь, ъ таңбаларының ерекшеліктерін түсіну; 1.2.9.1 дауысты дыбыстардың буын құрайтынын білу, буын</p>	<p>түзету; 1.3.6.1 жазу жолын, жоларалықты, жолдың жоғарғы және төменгі сызықтарын сақтап, әріп элементтерін, әріптердің бір-бірімен байланысын көркем жазу талаптарына сай жазу</p>	<p>жалғауларды дұрыс қолдану;</p>
--	---	--	--	-----------------------------------

Ескерту:

- білім алушылардың қажеттілігін ескере отырып, әр сабаққа 3-4 оқу мақсаты, оның ішінде біреуі жетекші мақсат ретінде алынады;

- «*» белгісімен көрсетілген оқу мақсатының бөлігін таңдап жүзеге асыруға болады.

Жазылым дәптерлердің (№1, №2, №3) көмегімен жүзеге асырылады.

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған «Елипбә» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту ұйғыр тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. «Елипбә» оқу пәнінің оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Бағдарлама құрылымы мен мазмұны жалпыдидактикалық қағидаттар және А. Байтұрсынұлының әдістемелік қағидаттары негізінде айқындалды:

- 1) дыбыспен жаттығу;
- 2) әрбір дыбыстың сөз жасаудағы қызметін есепке алу;
- 3) оңайдан қиынға, жеңілден күрделіге өту;
- 4) білімді тәжірибе арқылы өздігінен алу.

3. Әріпті таныту реті А. Байтұрсынұлының еңбектерімен қатар лингвист және әдіскер ғалымдардың зерттеулері негізінде, олардың мәтінде кездесу жиілігіне, өзара тіркесімі мен сөзжасау қызметіне қарай құрылды.

4. «Елипбә» оқу пәнінің мақсаты – әріп таныту, оқуға мен жазуға үйрету, негізгі тілдік ұғымдар мен сөйлеу әрекетінің түрлерін ұлттық рухани құндылықтар негізінде жеке тұлғаны қалыптастыру.

5. «Елипбә» оқу пәнінің міндеттері:

- 1) оқу әрекетіне бейімдеу;
- 2) дыбыс, буын, сөз, сөйлем, мәтін (сөйлеу) туралы қарапайым түсінік (ажырату, салыстыру, топтастыру және талдау) қалыптастыру;
- 3) дыбыс пен әріпті (баспа және жазба түрлері) үйрету;
- 4) оқу (буындап оқу, тұтас оқу, түсініп оқу, мәнерлеп оқу) және жазу дағдыларын қалыптастыру;
- 5) коммуникативтік әрекет түрлерін жетілдіру, сөздік қорын байыту;

б) ана тіліне, Отанына, халқына, оның мәдениеті мен салт-дәстүріне құрметпен қарай білуге үйрету, ұлттық рухани құндылықтарды бойына сіңіру.

2-тарау. «Елипбә» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Елипбә» оқу пәнінің мазмұны

6. «Елипбә» оқу пәні бойынша оқу жүктемесі аптасына 6 сағаттан, барлығы I жартыжылдықта 96 сағатты құрайды.

7. Оқу пәнінің мазмұны:

- 1) қазақ тілінің дыбыстық және әріптік жүйесінен;
- 2) негізгі тілдік бірліктерден (дыбыс, буын, сөз, сөйлем, мәтін);
- 3) қазақ тілі бойынша қарапайым грамматикалық дағдылардан;
- 4) орфоэпиялық, орфографиялық, пунктуациялық нормалардың қарапайым түсініктерінен құралады.

8. «Елипбә» оқу пәнін оқыту екі кезең бойынша (әліппеге дейінгі кезең – 12 сағат, әліппе кезеңі – 84 сағат) ұйымдастырылады.

9. «Елипбә» оқу пәнінің мазмұны I жартыжылдықта «Елипбә» оқулығы (әліппеге дейінгі және әліппе кезеңдері) арқылы жүзеге асырылады.

10. Елипбәдегі әріптер мен әрбір әріптің дыбыстық мәнін, қарапайым тілдік ұғым мен түсініктерді меңгертудің реті мен көлемі:

1) 1-тоқсан: тілдік ұғымдар туралы қарапайым түсінік (сөйлеу дағдылары) (әліппеге дейінгі кезең) – 12 сағат;

а, т, п, н, м, хуласә дәріс (2 с) – 12 саат;

р, у, л, о, с, д, и, й, қ, ш, е, хуласә дәріс (2 с) – 24 саат;

2) 2-чарәк: ә, к, б, ғ, з, ч, г, ң, ү, ө, хуласә дәріс (3 с) – 24 саат;

х, ж, һ, я, ё, ф, ю, э, в, ц, щ, ж, ы, ь-ъ, алфавит – 2 сағ, бекіту (4 сағ) – 24 сағат.

Ескерту: ң – 3 сағат, я, ю, х, һ, щ, в, э, ц, ф, ч, ь-ъ сағаттан; қалған дыбыс пен әріпке 2 сағаттан беріледі. Әріптер оқу бағдарламасында берілген ретпен оқытылады.

11. Әліппеге дейінгі кезеңнің міндеттері:

1) оқу әрекетіне қызығушылығын ояту;

2) сөйлеу, сөйлем, сөз, буын, дыбыс туралы қарапайым түсінік қалыптастыру;

3) сөйлеу, сөйлем, сөз, буын, дыбыс сызба-модельдерін ажырату және қолдану дағдыларын қалыптастыру;

4) сөзге дыбыстық талдау жүргізу: сөздегі буын санын анықтау, сөз ішіндегі дыбыстарды екі, үш буынды сөзбен анықтау; дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату;

5) жазуға дайындық кезеңінде - қолдың ұсақ моторикасын дамыту (баяу, сурет салу, түрлі бағытта сызықтар жүргізу, сұлба салу, әріп элементтерін жазу).

б) тыңдай білуге және сұрақты түсінуге, сұрақтарға дұрыс жауап беруге үйрету.

Ескерту: тыңдау материалының көлемі 10 сөйлемнен, өлең шумақтары 3-тен аспауы керек.

12. Әліппе кезеңінің міндеттері:

- 1) ұйғыр әліпбиінің дыбыс пен әріптерін таныту, дыбыстардың айтылуына жаттықтыру;
- 2) дауысты және дауыссыз дыбыс түрлерін ажыратуға жаттықтыру;
- 3) әріптердің баспа және жазба түрлерін үйрету;
- 4) дыбыстан буын, буыннан сөз, сөзден сөйлем құрауға, жазуға, оқуға үйрету;
- 5) дұрыс, үзбей, буындап оқу дағдыларын қалыптастыру;
- 6) көркем жазу дағдыларын қалыптастыру;
- 7) сөздік қорын байыту, өз ойын жеткізе білуге үйрету;
- 8) негізгі тыныс белгі түрлерін (нүкте, сұрау белгісі, леп белгісі) қолдана білуді қалыптастыру;
- 9) ұлттық рухани құндылықтарға деген сүйіспеншілікті қалыптастыру.

Ескерту: I жартыжылдық бойынша жазба жұмыстарының көлемі: әліппеге дейінгі кезеңде графикалық диктант – 1-3 таңба, әліппе кезеңінде әріптік диктант – 3-5 әріп, буын диктанты – 3-6 буын, сөздік диктант – 2-5 сөз, диктант – 3-12 сөз. Жазба жұмыстарының санын мұғалім білім алушылардың меңгеру деңгейі мен қажеттілігіне орай айқындайды. Жазба жұмыстарын күнделікті жүйелі ұйымдастыру ұсынылады.

13. «Елипбә» оқу пәнінің базалық білім мазмұны.

14. Тыңдалым мен айтылым:

- 1) мұғалімнің, өзге білім алушылардың сөзін тыңдай білу, тыңдалым мәнін түсіну, сұраққа дұрыс әрі нақты жауап беруді қалыптастыру; коммуникативтік мақсаттарына сәйкес қарым-қатынас дағдыларын дамыту;
- 2) ертегі айту; өлең, санамақ, мақал-мәтел, жаңылтпаш, жұмбақты жатқа айту;
- 3) дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырата білуді; буын, сөзді буынға бөлу; дауысты дыбыстардың буын құрау дағдыларын қалыптастыру;
- 4) дыбыстың әріппен жазылуын; сөздің дыбыстық және әріптік құрамының сәйкестігін/ сәйкес еместігін анықтау;
- 5) сөздік қорын байыту; сөзді тіркестіре білу, сөйлем және шағын мәтін (сюжетті суреттер бойынша әңгіме құрау; көрген-білгені, естігені туралы әңгімелеу) құрай білу;
- 6) сөз әдебінің формаларын қолдану (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, өтініш айту, рұқсат сұрау, қоштасу).

Ескерту: Тыңдалым материалының көлемі: 30 сек - 1 мин.

15. Оқылым:

- 1) сөздер мен сөйлемдердің құрылымын сызба арқылы түсініп, тани білу (сөздегі буын санын, сөйлемдегі сөз санын анықтау);
- 2) сөздің мағынасын, сөйлемде айтылған ойды түсіну;
- 3) ұйғыр тіліндегі жұп дыбыстардың (а-ә, о-ө, ұ-ү, ы-і, л-р, н-ң, с-з, с-ш, ж-ш, п-б, к-қ, ғ-ғ) ерекшеліктерін тану, өзге тілден енген сөздерде кездесетін дыбыстарды дұрыс айтуға үйрету;

4) сөйлемді (2-6 сөз), мәтінді (4-10 сөйлем) түсініп, дауыстап оқу;

5) буындап оқудан сөзді үзбей, толық оқуға үйрету.

Ескерту: оқуға берілген мәтіннің көлемі әліппе кезеңінің басында 4-6 сөйлемнен, соңында 10 сөйлемнен аспауы керек. Әр сөйлемдегі сөздердің саны 2-6-дан аспауы керек.

16. Жазылым:

1) жазуға дайындық (дұрыс отырғызу, жарықтың дұрыс түсуі, дәптердің көлбеу орналасуы және жазу кезінде қарындаш/қаламды ұстай білу); парақтағы кеңістікті бағдарлай білуді қалыптастыру (жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жазу жолының жоғарғы және төменгі сызықтары мен тік көлбеу сызықтардан шықпау); сурет салу, штрихтау, бастыра жазу, әріп элементтерін жазу;

2) сурет бойынша сөйлем құрастыру, берілген сөздерден сөйлемдер құрастыру, сөйлемдегі сөздердің санын анықтау, сөйлемдердің графикалық модельдерін құру;

3) көркем жазу нормаларын сақтай отырып, әріп элементтерін, бас және кіші әріптерді, буын, сөз, сөйлемді және оларды байланыстыра жазу;

4) сөйлемнің басындағы сөзді бас әріптен жазу, сөйлем ішінде сөздердің бөлек жазылуы, сөйлемнің соңына тыныс белгісін қою;

5) қарапайым сұрақтарға жазбаша жауап беру, сюжетті суретке қарап мәтін құрастыру;

б) қатесіз, көркем жазу дағдыларын қалыптастыру.

2 - параграф. «Елипбә» оқу пәні бойынша күтілетін нәтижелер

17. Әліппеге дейінгі кезеңдегі күтілетін нәтижелер:

1) сөйлеу, сөйлем, сөз, буын, дыбыс туралы бастапқы тілдік ұғымдарды түсінеді;

2) сұрақты тыңдайды және оны түсінеді, сұрақтарға жауап береді;

3) сөйлем, сөз, буын, дыбыстың графикалық сызбасын таниды;

4) сөзге дыбыстық талдау жасайды;

5) көмекші құралдар (тірек сызба, сюжетті сурет) арқылы оқиғаның ретін сақтай отырып баяндайды;

б) коммуникативтік қатынаста сөз әдебін (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, өтініш айту, рұқсат сұрау, қоштасу) дұрыс қолдана алады;

7) дәптер бетінде берілген суреттерді бояйды, әріп элементтерін, үзік сызықтарды бастырып жүргізеді, жазады.

18. Әліппе кезеңіндегі күтілетін нәтижелер:

1) дыбыс пен әріпті таниды, оларды бір-бірінен ажыратады;

2) мәтіннен сөйлемді, сөйлемнен сөзді, сөзден буынды, буыннан дыбысты бөледі, жаңа үйренген дыбысты анықтайды;

3) дауысты дыбыстардың буын құрайтынын біледі, сөздегі буын санын анықтайды;

4) оқу түрлерін (буындап оқу, сөздерді тұтас оқу, мәнерлеп оқу) қолданады, түсініп оқиды;

- 5) дыбыстарды дұрыс дыбыстайды, оның мағына ажыратушы қызметін түсінеді;
- 6) сызба-модель, сурет белгілері арқылы сөз, сөйлем, шағын мәтін құрастырады;
- 7) сөйлеу барысында жалғауларды дұрыс қолданады;
- 8) тақырыбы мен иллюстрациясы бойынша мәтіннің мазмұнын болжайды, өз ойын білдіреді;
- 9) мұғалімнің қолдауымен мәтіннің, сюжетті суреттің мазмұны бойынша сұрақ қоя алады, сұраққа жауап береді;
- 10) сөйлемді бас әріптен бастап жазып, соңына тиісті тыныс белгісін қояды;
- 11) айтылуы мен жазылуы бірдей сөздерді еске сақтап, естуі бойынша жазады;
- 12) көркем жазу талаптарына сай, жазу жолы, жол аралығын, жолдың жоғарғы және төменгі сызықтарын сақтап, әріптің, әріптердің өзара байланыс элементтерін жазады;
- 13) ана тілін, Отанын, халқын, мәдениеті мен салт-дәстүрін құрметтей біледі;
- 14) еліміздің рәміздерін (Әнұран, Елтаңба, Ту) біледі.

**Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған «Алифбе» оқу пәні
бойынша үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту өзбек тілінде)**

1 - тарау. Жалпы ережелер

1. «Алифбе» оқу пәнінің үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – бағдарлама) «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Бағдарлама құрылымы мен мазмұны жалпыдидактикалық қағидаттар және А. Байтұрсынұлының әдістемелік қағидаттары негізінде, сондай-ақ оқулықтағы дыбыстар мен әріптер жүйесін баяндау Қ.Абдуллаеваның әдістемесіне негізделген айқындалды:

- 1) дыбыспен жаттығу;
- 2) әрбір дыбыстың сөз жасаудағы қызметін есепке алу;
- 3) оңайдан қиынға, жеңілден күрделіге өту;
- 4) білімді тәжірибе арқылы өздігінен алу.

3. Әріпті таныту реті А. Байтұрсынұлының еңбектерімен қатар лингвист және әдіскер ғалымдардың зерттеулері негізінде, тапсырма бағдарламасындағы өзбек тілі грамматикасының құрылымы, сөздерді оқыту Қ. Абдуллаеваның әдіснамасына негізінде, олардың мәтінде кездесу жиілігіне, өзара тіркесімі мен сөз жасау қызметіне қарай құрылды.

4. «Алифбе» оқу пәнінің мақсаты – әріп таныту, оқуға мен жазуға үйрету, негізгі тілдік ұғымдар мен сөйлеу әрекетінің түрлерін ұлттық рухани құндылықтар негізінде жеке тұлғаны қалыптастыру.

5. «Алифбе» оқу пәнінің міндеттері:

1) оқу әрекетіне бейімдеу;

2) дыбыс, буын, сөз, сөйлем, мәтін (сөйлеу) туралы қарапайым түсінік (ажырату, салыстыру, топтастыру және талдау) қалыптастыру;

3) дыбыс пен әріпті (баспа және жазба түрлері) үйрету;

4) оқу (буындап оқу, тұтас оқу, түсініп оқу, мәнерлеп оқу) және жазу дағдыларын қалыптастыру;

5) коммуникативтік әрекет түрлерін жетілдіру, сөздік қорын байыту;

6) ана тіліне, Отанына, халқына, оның мәдениеті мен салт-дәстүріне құрметпен қарай білуге үйрету, ұлттық рухани құндылықтарды бойына сіңіру.

2 - тарау. «Алифбе» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1 - параграф. «Алифбе» оқу пәнінің мазмұны

6. «Алифбе» оқу пәні бойынша оқу жүктемесі аптасына 6 сағаттан, барлығы I жартыжылдықта 96 сағатты құрайды.

7. Оқу пәнінің мазмұны:

1) өзбек тілінің дыбыстық және әріптік жүйесінен;

2) негізгі тілдік бірліктерден (дыбыс, буын, сөз, сөйлем, мәтін);

3) өзбек тілі бойынша қарапайым грамматикалық дағдылардан;

4) орфоэпиялық, орфографиялық, пунктуациялық нормалардың қарапайым түсініктерінен құралады.

8. «Алифбе» оқу пәнін оқыту екі кезең бойынша (әліппеге дейінгі кезең – 12 сағат, әліппе кезеңі – 84 сағат) ұйымдастырылады.

9. «Алифбе» оқу пәнінің мазмұны I жартыжылдықта «Алифбе» оқулығы (әліппеге дейінгі және әліппе кезеңдері) арқылы жүзеге асырылады.

10. Әліпбидегі әріптер мен әрбір әріптің дыбыстық мәнін, қарапайым тілдік ұғым мен түсініктерді меңгертудің реті мен көлемі:

1) 1-тоқсан: тілдік ұғымдар туралы қарапайым түсінік (сөйлеу дағдылары) (әліппеге дейінгі кезең) – 12 сағат;

а, р, о, н, л, мустақамлаш (2 соат) – 12 соат;

и, м, б, у, к, т, д, с, ў, қ, й, мустақамлаш (2 соат) – 24 соат;

2-чорак: е, ч, в, з, г, нг, ғ, ш, п, ё, я мустақамлаш (2 соат) – 24 соат

ю, х, х, ь, ь, ф, э, ж, ц, алифбо – 2 сағ, мустақамлаш (2соат) – 24 соат

Ескерту: я,ю,э,ж харф ва товушлари – 3 соат, ь,ъ белгилари –1 соатдан, қолган ҳарфларга 2 соатдан берилади. Ҳарфлар ўқув дастурида берилган тизим асосида ўқитилади.

11. Әліппеге дейінгі кезеңнің міндеттері:

1) оқу әрекетіне қызығушылығын ояту;

2) сөйлеу, сөйлем, сөз, буын, дыбыс туралы қарапайым түсінік қалыптастыру;

3) сөйлеу, сөйлем, сөз, буын, дыбыс сызба-модельдерін ажырату және қолдану дағдыларын қалыптастыру;

4) сөзге дыбыстық талдау жүргізу: сөздегі буын санын анықтау, сөз ішіндегі дыбыстарды екі, үш буынды сөзбен анықтау; дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату;

5) жазуға дайындық кезеңінде - қолдың ұсақ моторикасын дамыту (бояу, сурет салу, түрлі бағытта сызықтар жүргізу, сұлба салу, әріп элементтерін жазу).

6) тыңдай білуге және сұрақты түсінуге, сұрақтарға дұрыс жауап беруге үйрету.

Ескерту: тыңдау материалының көлемі 10 сөйлемнен, өлең шумақтары 3-тен аспауы керек.

12. Әліппе кезеңінің міндеттері:

1) қазақ әліпбиінің дыбыс пен әріптерін таныту, дыбыстардың айтылуына жаттықтыру;

2) дауысты және дауыссыз дыбыс түрлерін ажыратуға жаттықтыру;

3) әріптердің баспа және жазба түрлерін үйрету;

4) дыбыстан буын, буыннан сөз, сөзден сөйлем құрауға, жазуға, оқуға үйрету;

5) дұрыс, үзбей, буындап оқу дағдыларын қалыптастыру;

6) көркем жазу дағдыларын қалыптастыру;

7) сөздік қорын байыту, өз ойын жеткізе білуге үйрету;

8) негізгі тыныс белгі түрлерін (нүкте, сұрау белгісі, леп белгісі) қолдана білуді қалыптастыру;

9) ұлттық рухани құндылықтарға деген сүйіспеншілікті қалыптастыру.

Ескерту: I жартыжылдық бойынша жазба жұмыстарының көлемі: әліппеге дейінгі кезеңде графикалық диктант – 1-3 таңба, әліппе кезеңінде әріптік диктант – 3-5 әріп, буын диктанты – 3-6 буын, сөздік диктант – 2-5 сөз, диктант – 3-12 сөз. Жазба жұмыстарының санын мұғалім білім алушылардың меңгеру деңгейі мен қажеттілігіне орай айқындайды. Жазба жұмыстарын күнделікті жүйелі ұйымдастыру ұсынылады.

13. «Алифбе» оқу пәнінің базалық білім мазмұны.

14. Тыңдалым мен айтылым:

1) мұғалімнің, өзге білім алушылардың сөзін тыңдай білу, тыңдалым мәнін түсіну, сұраққа дұрыс әрі нақты жауап беруді қалыптастыру; коммуникативтік мақсаттарына сәйкес қарым-қатынас дағдыларын дамыту;

2) ертегі айту; өлең, санамақ, мақал-мәтел, жаңылтпаш, жұмбақты жатқа айту;

3) дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырата білуді; буын, сөзді буынға бөлу; дауысты дыбыстардың буын құрау дағдыларын қалыптастыру;

4) дыбыстың әріппен жазылуын; сөздің дыбыстық және әріптік құрамының сәйкестігін/ сәйкес еместігін анықтау;

5) сөздік қорын байыту; сөзді тіркестіре білу, сөйлем және шағын мәтін (сюжетті суреттер бойынша әңгіме құрау; көрген-білгені, естігені туралы әңгімелеу) құрай білу;

6) сөз әдебінің формаларын қолдану (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, өтініш айту, рұқсат сұрау, қоштасу).

Ескерту: Тыңдалым материалының көлемі: 30 сек - 1 мин.

15. Оқылым:

1) сөздер мен сөйлемдердің құрылымын сызба арқылы түсініп, тани білу (сөздегі буын санын, сөйлемдегі сөз санын анықтау);

2) сөздің мағынасын, сөйлемде айтылған ойды түсіну;

3) қазақ тіліндегі жұп дыбыстардың (а-ә, о-ө, ұ-ү, ы-і, л-р, н-ң, с-з, с-ш, ж-ш, п-б, к-қ, г-ғ) ерекшеліктерін тану, өзге тілден енген сөздерде кездесетін дыбыстарды дұрыс айтуға үйрету;

4) сөйлемді (2-6 сөз), мәтінді (4-10 сөйлем) түсініп, дауыстап оқу;

5) буындап оқудан сөзді үзбей, толық оқуға үйрету.

Ескерту: оқуға берілген мәтіннің көлемі әліппе кезеңінің басында 4-6 сөйлемнен, соңында 10 сөйлемнен аспауы керек. Әр сөйлемдегі сөздердің саны 2-6-дан аспауы керек.

16. Жазылым:

1) жазуға дайындық (дұрыс отырғызу, жарықтың дұрыс түсуі, дәптердің көлбеу орналасуы және жазу кезінде қарындаш/қаламды ұстай білу); парақтағы кеңістікті бағдарлай білуді қалыптастыру (жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жазу жолының жоғарғы және төменгі сызықтары мен тік көлбеу сызықтардан шықпау); сурет салу, штрихтау, бастыра жазу, әріп элементтерін жазу;

2) сурет бойынша сөйлем құрастыру, берілген сөздерден сөйлемдер құрастыру, сөйлемдегі сөздердің санын анықтау, сөйлемдердің графикалық модельдерін құру;

3) көркем жазу нормаларын сақтай отырып, әріп элементтерін, бас және кіші әріптерді, буын, сөз, сөйлемді және оларды байланыстыра жазу;

4) сөйлемнің басындағы сөзді бас әріптен жазу, сөйлем ішінде сөздердің бөлек жазылуы, сөйлемнің соңына тыныс белгісін қою;

5) қарапайым сұрақтарға жазбаша жауап беру, сюжетті суретке қарап мәтін құрастыру;

6) қатесіз, көркем жазу дағдыларын қалыптастыру.

2 - параграф. «Алифбе» оқу пәні бойынша күтілетін нәтижелер

17. Әліппеге дейінгі кезеңдегі күтілетін нәтижелер:

1) сөйлеу, сөйлем, сөз, буын, дыбыс туралы бастапқы тілдік ұғымдарды түсінеді;

2) сұрақты тыңдайды және оны түсінеді, сұрақтарға жауап береді;

- 3) сөйлем, сөз, буын, дыбыстың графикалық сызбасын таниды;
 - 4) сөзге дыбыстық талдау жасайды;
 - 5) көмекші құралдар (тірек сызба, сюжетті сурет) арқылы оқиғаның ретін сақтай отырып баяндайды;
 - 6) коммуникативтік қатынаста сөз әдебін (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, өтініш айту, рұқсат сұрау, қоштасу) дұрыс қолдана алады;
 - 7) дәптер бетінде берілген суреттерді бояйды, әріп элементтерін, үзік сызықтарды бастырып жүргізеді, жазады.
18. Әліппе кезеңіндегі күтілетін нәтижелер:
- 1) дыбыс пен әріпті таниды, оларды бір-бірінен ажыратады;
 - 2) мәтіннен сөйлемді, сөйлемнен сөзді, сөзден буынды, буыннан дыбысты бөледі, жаңа үйренген дыбысты анықтайды;
 - 3) дауысты дыбыстардың буын құрайтынын біледі, сөздегі буын санын анықтайды;
 - 4) оқу түрлерін (буындап оқу, сөздерді тұтас оқу, мәнерлеп оқу) қолданады, түсініп оқиды;
 - 5) дыбыстарды дұрыс дыбыстайды, оның мағына ажыратушы қызметін түсінеді;
 - 6) сызба-модель, сурет белгілері арқылы сөз, сөйлем, шағын мәтін құрастырады;
 - 7) сөйлеу барысында жалғауларды дұрыс қолданады;
 - 8) тақырыбы мен иллюстрациясы бойынша мәтіннің мазмұнын болжайды, өз ойын білдіреді;
 - 9) мұғалімнің қолдауымен мәтіннің, сюжетті суреттің мазмұны бойынша сұрақ қоя алады, сұраққа жауап береді;
 - 10) сөйлемді бас әріптен бастап жазып, соңына тиісті тыныс белгісін қояды;
 - 11) айтылуы мен жазылуы бірдей сөздерді еске сақтап, естуі бойынша жазады;
 - 12) көркем жазу талаптарына сай, жазу жолы, жол аралығын, жолдың жоғарғы және төменгі сызықтарын сақтап, әріптің, әріптердің өзара байланыс элементтерін жазады;
 - 13) ана тілін, Отанын, халқын, мәдениеті мен салт-дәстүрін құрметтей біледі;
 - 14) еліміздің рәміздерін (Әнұран, Елтаңба, Ту) біледі.

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған «Алифбо» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту тәжік тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1.«Алифбо» оқу пәнінің Үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – бағдарлама) «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-

ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Бағдарлама құрылымы мен мазмұны жалпыдидактикалық қағидаттар және А. Байтұрсынұлының әдістемелік қағидаттары негізінде, сондай-ақ оқулықтағы дыбыстар мен әріптер жүйесін баяндау М.Лутфуллоеваның әдістемесіне негізделген айқындалды:

- 1) дыбыспен жаттығу;
- 2) әрбір дыбыстың сөз жасаудағы қызметін есепке алу;
- 3) оңайдан қиынға, жеңілден күрделіге өту;
- 4) білімді тәжірибе арқылы өздігінен алу.

3. Әріпті таныту реті А. Байтұрсынұлының еңбектерімен қатар лингвист және әдіскер ғалымдардың зерттеулері негізінде, тапсырма бағдарламасындағы өзбек тілі грамматикасының құрылымы, сөздерді оқыту М.Лутфуллоеваның әдіснамасына негізінде, олардың мәтінде кездесу жиілігіне, өзара тіркесімі мен сөз жасау қызметіне қарай құрылды.

4. «Алифбо» оқу пәнінің мақсаты – әріп таныту, оқуға мен жазуға үйрету, негізгі тілдік ұғымдар мен сөйлеу әрекетінің түрлерін ұлттық рухани құндылықтар негізінде жеке тұлғаны қалыптастыру.

5. «Алифбо» оқу пәнінің міндеттері:

- 1) оқу әрекетіне бейімдеу;
- 2) дыбыс, буын, сөз, сөйлем, мәтін (сөйлеу) туралы қарапайым түсінік (ажырату, салыстыру, топтастыру және талдау) қалыптастыру;
- 3) дыбыс пен әріпті (баспа және жазба түрлері) үйрету;
- 4) оқу (буындап оқу, тұтас оқу, түсініп оқу, мәнерлеп оқу) және жазу дағдыларын қалыптастыру;
- 5) коммуникативтік әрекет түрлерін жетілдіру, сөздік қорын байыту;
- 6) ана тіліне, Отанына, халқына, оның мәдениеті мен салт-дәстүріне құрметпен қарай білуге үйрету, ұлттық рухани құндылықтарды бойына сіңіру.

2-тарау. «Алифбо» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Алифбо» оқу пәнінің мазмұны

6. «Алифбо» оқу пәні бойынша оқу жүктемесі аптасына 6 сағаттан, барлығы I жартыжылдықта 96 сағатты құрайды.

7. Оқу пәнінің мазмұны:

- 1) тәжік тілінің дыбыстық және әріптік жүйесінен;
- 2) негізгі тілдік бірліктерден (дыбыс, буын, сөз, сөйлем, мәтін);
- 3) тәжік тілі бойынша қарапайым грамматикалық дағдылардан;

4) орфоэпиялық, орфографиялық, пунктуациялық нормалардың қарапайым түсініктерінен құралады.

8. «Алифбо» оқу пәнін оқыту екі кезең бойынша (әліппеге дейінгі кезең – 12 сағат, әліппе кезеңі – 84 сағат) ұйымдастырылады.

9. «Алифбо» оқу пәнінің мазмұны I жартыжылдықта «Алифбо» оқулығы (әліппеге дейінгі және әліппе кезеңдері) арқылы жүзеге асырылады.

10. Әліпбидегі әріптер мен әрбір әріптің дыбыстық мәнін, қарапайым тілдік ұғым мен түсініктерді меңгерудің реті мен көлемі:

1) 1-тоқсан: тілдік ұғымдар туралы қарапайым түсінік (сөйлеу дағдылары) (әліппеге дейінгі кезең) – 12 сағат;

о, а, л, н, м, қайталау (2 сағат) – 12 сағат;

р, ш, х, у, ұ, с, з, и, к, в, д, қайталау (2 сағат) – 24 сағат;

Ескерту: әріппен танысуға 2 сағат, қалған сағат мұғалімнің қалауы бойынша қайталауға бөлінеді.

2-тоқсан: п, т, б, г, е, ф, ғ, қ, қайталау (3 сағат) – 12 сағат;

ч, ц, э, й, х, й, ё, я, ю, ж, ь, алфавит – 2 сағат, қайталау (4 сағат) – 24 сағат.

Ескерту: й, й, х – 3 сағат, ж, ь 1 сағаттан; қалған дыбыстар мен әріптерге 2 сағат беріледі.

11. Әліппеге дейінгі кезеңнің міндеттері:

1) оқу әрекетіне қызығушылығын ояту;

2) сөйлеу, сөйлем, сөз, буын, дыбыс туралы қарапайым түсінік қалыптастыру;

3) сөйлеу, сөйлем, сөз, буын, дыбыс сызба-модельдерін ажырату және қолдану дағдыларын қалыптастыру;

4) сөзге дыбыстық талдау жүргізу: сөздегі буын санын анықтау, сөз ішіндегі дыбыстарды екі, үш буынды сөзбен анықтау; дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату;

5) жазуға дайындық кезеңінде - қолдың ұсақ моторикасын дамыту (баяу, сурет салу, түрлі бағытта сызықтар жүргізу, сұлба салу, әріп элементтерін жазу).

6) тыңдай білуге және сұрақты түсінуге, сұрақтарға дұрыс жауап беруге үйрету.

Ескерту: тыңдау материалының көлемі 10 сөйлемнен, өлең шумақтары 3-тен аспауы керек.

12. Әліппе кезеңінің міндеттері:

1) қазақ әліпбиінің дыбыс пен әріптерін таныту, дыбыстардың айтылуына жаттықтыру;

2) дауысты және дауыссыз дыбыс түрлерін ажыратуға жаттықтыру;

3) әріптердің баспа және жазба түрлерін үйрету;

4) дыбыстан буын, буыннан сөз, сөзден сөйлем құрауға, жазуға, оқуға үйрету;

5) дұрыс, үзбей, буындап оқу дағдыларын қалыптастыру;

6) көркем жазу дағдыларын қалыптастыру;

7) сөздік қорын байыту, өз ойын жеткізе білуге үйрету;

8) негізгі тыныс белгі түрлерін (нүкте, сұрау белгісі, леп белгісі) қолдана білуді қалыптастыру;

9) ұлттық рухани құндылықтарға деген сүйіспеншілікті қалыптастыру.

Ескерту:

I жартыжылдық бойынша жазба жұмыстарының көлемі: әліппеге дейінгі кезеңде графикалық диктант – 1-3 таңба, әліппе кезеңінде әріптік диктант – 3-5 әріп, буын диктанты – 3-6 буын, сөздік диктант – 2-5 сөз, диктант – 3-12 сөз. Жазба жұмыстарының санын мұғалім білім алушылардың меңгеру деңгейі мен қажеттілігіне орай айқындайды. Жазба жұмыстарын күнделікті жүйелі ұйымдастыру ұсынылады.

13. «Алифбо» оқу пәнінің базалық білім мазмұны.

14. Тыңдалым мен айтылым:

1) мұғалімнің, өзге білім алушылардың сөзін тыңдай білу, тыңдалым мәнін түсіну, сұраққа дұрыс әрі нақты жауап беруді қалыптастыру; коммуникативтік мақсаттарына сәйкес қарым-қатынас дағдыларын дамыту;

2) ертегі айту; өлең, санамақ, мақал-мәтел, жаңылтпаш, жұмбақты жатқа айту;

3) дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырата білуді; буын, сөзді буынға бөлу; дауысты дыбыстардың буын құрау дағдыларын қалыптастыру;

4) дыбыстың әріппен жазылуын; сөздің дыбыстық және әріптік құрамының сәйкестігін/ сәйкес еместігін анықтау;

5) сөздік қорын байыту; сөзді тіркестіре білу, сөйлем және шағын мәтін (сюжетті суреттер бойынша әңгіме құрау; көрген-білгені, естігені туралы әңгімелеу) құрай білу;

6) сөз әдебінің формаларын қолдану (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, өтініш айту, рұқсат сұрау, қоштасу).

Ескерту: Тыңдалым материалының көлемі: 30 сек - 1 мин.

15. Оқылым:

1) сөздер мен сөйлемдердің құрылымын сызба арқылы түсініп, тани білу (сөздегі буын санын, сөйлемдегі сөз санын анықтау);

2) сөздің мағынасын, сөйлемде айтылған ойды түсіну;

3) қазақ тіліндегі жұп дыбыстардың (а-ә, о-ө, ұ-ү, ы-і, л-р, н-ң, с-з, с-ш, ж-ш, п-б, к-қ, г-ғ) ерекшеліктерін тану, өзге тілден енген сөздерде кездесетін дыбыстарды дұрыс айтуға үйрету;

4) сөйлемді (2-6 сөз), мәтінді (4-10 сөйлем) түсініп, дауыстап оқу;

5) буындап оқудан сөзді үзбей, толық оқуға үйрету.

Ескерту: оқуға берілген мәтіннің көлемі әліппе кезеңінің басында 4-6 сөйлемнен, соңында 10 сөйлемнен аспауы керек. Әр сөйлемдегі сөздердің саны 2-6-дан аспауы керек.

16. Жазылым:

1) жазуға дайындық (дұрыс отырғызу, жарықтың дұрыс түсуі, дәптердің көлбеу орналасуы және жазу кезінде қарындаш/қаламды ұстай білу); парақтағы кеңістікті бағдарлай білуді қалыптастыру (жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жазу жолының жоғарғы және төменгі сызықтары мен тік көлбеу сызықтардан шықпау); сурет салу, штрихтау, бастыра жазу, әріп элементтерін жазу;

2) сурет бойынша сөйлем құрастыру, берілген сөздерден сөйлемдер құрастыру, сөйлемдегі сөздердің санын анықтау, сөйлемдердің графикалық модельдерін құру;

3) көркем жазу нормаларын сақтай отырып, әріп элементтерін, бас және кіші әріптерді, буын, сөз, сөйлемді және оларды байланыстыра жазу;

4) сөйлемнің басындағы сөзді бас әріптен жазу, сөйлем ішінде сөздердің бөлек жазылуы, сөйлемнің соңына тыныс белгісін қою;

5) қарапайым сұрақтарға жазбаша жауап беру, сюжетті суретке қарап мәтін құрастыру;

6) қатесіз, көркем жазу дағдыларын қалыптастыру.

2-параграф. «Алифбо» оқу пәні бойынша күтілетін нәтижелер

17. Әліппеге дейінгі кезеңдегі күтілетін нәтижелер:

1) сөйлеу, сөйлем, сөз, буын, дыбыс туралы бастапқы тілдік ұғымдарды түсінеді;

2) сұрақты тындайды және оны түсінеді, сұрақтарға жауап береді;

3) сөйлем, сөз, буын, дыбыстың графикалық сызбасын таниды;

4) сөзге дыбыстық талдау жасайды;

5) көмекші құралдар (тірек сызба, сюжетті сурет) арқылы оқиғаның ретін сақтай отырып баяндайды;

6) коммуникативтік қатынаста сөз әдебін (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, өтініш айту, рұқсат сұрау, қоштасу) дұрыс қолдана алады;

7) дәптер бетінде берілген суреттерді бояйды, әріп элементтерін, үзік сызықтарды бастырып жүргізеді, жазады.

18. Әліппе кезеңіндегі күтілетін нәтижелер:

1) дыбыс пен әріпті таниды, оларды бір-бірінен ажыратады;

2) мәтіннен сөйлемді, сөйлемнен сөзді, сөзден буынды, буыннан дыбысты бөледі, жаңа үйренген дыбысты анықтайды;

3) дауысты дыбыстардың буын құрайтынын біледі, сөздегі буын санын анықтайды;

4) оқу түрлерін (буындап оқу, сөздерді тұтас оқу, мәнерлеп оқу) қолданады, түсініп оқиды;

5) дыбыстарды дұрыс дыбыстайды, оның мағына ажыратушы қызметін түсінеді;

6) сызба-модель, сурет белгілері арқылы сөз, сөйлем, шағын мәтін құрастырады;

7) сөйлеу барысында жалғауларды дұрыс қолданады;

8) тақырыбы мен иллюстрациясы бойынша мәтіннің мазмұнын болжайды, өз ойын білдіреді;

9) мұғалімнің қолдауымен мәтіннің, сюжетті суреттің мазмұны бойынша сұрақ қоя алады, сұраққа жауап береді;

10) сөйлемді бас әріптен бастап жазып, соңына тиісті тыныс белгісін қояды;

11) айтылуы мен жазылуы бірдей сөздерді еске сақтап, естуі бойынша жазады;

12) көркем жазу талаптарына сай, жазу жолы, жол аралығын, жолдың жоғарғы және төменгі сызықтарын сақтап, әріптің, әріптердің өзара байланыс элементтерін жазады;

13) ана тілін, Отанын, халқын, мәдениеті мен салт-дәстүрін құрметтей біледі;

14) еліміздің рәміздерін (Әнұран, Елтаңба, Ту) біледі.

2.2. Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған «Ана тілі» пәнінің үлгілік оқу бағдарламасы жобасы (оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. «Ана тілі» пәнінің оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Бағдарлама құрылымы мен мазмұны А. Байтұрсынұлының мынадай ұстанымдары негізінде айқындалды, олар оқулық жазуда басшылыққа алынады:

1) оңайдан қиынға, жеңілден күрделіге өту;

2) білімді тәжірибе арқылы өздігінен алу.

3. «Ана тілі» пәнінің мақсаты – білім алушының оқу, айту дағдыларын жетілдіру және сөздік қорын, сөз саптауын, байланыстырып сөйлеу тілін дамыту, кітап оқуға қызықтыру.

4. Оқу бағдарламасының міндеттері білім алушының мынадай дағдыларын қалыптастыруды көздейді:

1) сөзді тұтас оқуға, мәтінді түсініп оқуға, мәнерлеп оқуға және шапшаң оқуға машықтандыру;

2) жазу дағдысын (қатесіз, сауатты, көркем жазу) қалыптастыру;

3) сөздік қорын байыту;

4) коммуникативтік дағдыларын (өз ойын еркін, толық жеткізе білу, өзгенің пікірімен санаса білу, әңгімелесу, мазмұндай алу, сөйлеу әдебін сақтау) қалыптастыру;

5) кітап оқуға қызығушылығын ояту, сөз өнеріне, көркем, орамды сөйлеуге баулу;

6) танымдық, шығармашылық қабілетін дамыту;

7) ана тіліне, Отанына, туған еліне, оның мәдениеті мен салт-дәстүріне деген сүйіспеншілігін арттыру арқылы рухани-адамгершілік және ұлттық құндылық қасиеттерін дамыту;

8) жеке тұлғалық қасиеті мен әлеуетін ашу;

9) тұрақты зейіні мен есте сақтауын, логикалық ойлауы мен білім алуға деген қызығушылығын қалыптастыру;

10) физиологиялық ерекшеліктерін ескеру және санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау.

2-тарау. «Ана тілі» пәнінің мазмұны

5. «Ана тілі» пәні бойынша оқу жүктемесі аптасына 6 сағаттан, барлығы ІІ жартыжылдықта 102 сағатты құрайды.

6. Оқу пәнінің мазмұны:

1) балалар әдебиетінен (ауыз әдебиеті мен көркем әдебиет, қазақ ертегілері, жұмбақ, мақал-мәтел мен жаңылтпаш) құралады.

7. «Ана тілі» пәнін оқыту әліппеден кейінгі кезең бойынша ІІ жартыжылдықта «Ана тілі» оқулығы арқылы жүзеге асырылады.

8. Әліппеден кейінгі кезеңнің міндеттері:

1) тыңдалым, айтылым әрекеттері арқылы сөз өнеріне, сөздік қорына баулу;

2) ауызша тіл мен жазба тілін дұрыс дамыту;

3) мәтінді дұрыс оқу, түсініп оқу, мәнерлеп оқу, шапшаң оқу, дауыстап оқу, қол жүргізіп оқу, тізбектей оқу дағдыларын қалыптастыру;

4) ауыз әдебиет үлгілері мен көркем шығармалар арқылы ұлттық құндылықтарды қадірлеуге тәрбиелеу;

5) мәтінмен жұмыста дереккөздерді пайдалана білуге машықтандыру.

Әліппеден кейінгі кезеңнің міндеттерін жүзеге асыруда А.Байтұрсынұлының жалқылаулы - жалпылау әдісі, тұтас сөзді әдісі, жазу-оқу әдісі басшылыққа алынды.

9. «Ана тілі» пәнінің базалық білім мазмұны.

Тыңдалым мен айтылым:

1) тыңдалым материалының мазмұнын түсіну; сұраққа дұрыс әрі нақты жауап беру; сөз мағынасын түсіну; сөзді дұрыс байланыстырып, орамды қолдана білу; сөз әдебін сақтай отырып, өз ойын еркін айта алу;

2) сөйлеу барысында ым-ишара, қимылды қолдану; сөз сазын (ырғақ, екпін, әуен, қарқын, кідіріс) сақтау; ертегі айту; өлең, санамақ, мақал-мәтел, жаңылтпаш, жұмбақты жатқа айту; рөлдік ойын ойнап, сахналық қойылым қоюға жаттықтыру;

3) орфоэпия: сөзді үндестік заңына сәйкес айта білу; жаңылтпаш айта айтып, жұмбақ жасыра білу, ойын жаттығуларын орындай алу;

4) сөздік қорын байыту, сөздерден сөйлем, сөйлемдерден шағын мәтін құрау; құрап, мәтіннің мазмұнын өз сөзімен әңгімелету;

5) тыңдалым материалын мазмұндау, сюжетті суреттер бойынша әңгіме құрау; көрген-білгені, естігені туралы әңгімелеу;

б) сөйлеу барысында (әңгімелесу, әңгімелеу, пікір алмасу, сахналау, рөлдік ойындар) сөз әдебіне үйрену;

10. Оқылым:

1) сөздің мағынасын, сөйлемде айтылған ойды түсіну;

2) сөйлемді, мәтінді дауыстап оқу; мәнерлеп, түсініп оқу, мұғалімнің қолдауымен мәтіннен қажет ақпаратты тауып оқу;

3) айтылу мақсатына қарай сөйлемнің интонациясын (хабарлы, лепті, сұраулы) сақтап оқу;

4) сөздерді оқу барысында дыбыс үндестігін сақтау;

5) сөздердің мағынасын (мәндес; мағынасы қарама-қарсы; айтылуы бірдей, мағынасы әртүрлі сөздер) ажырату, сөздік қорын байыту;

6) мәтін тақырыбын «Кім (не) туралы?» деген сауалдар арқылы анықтау, оқылған мәтін мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру;

7) оқыған мәтін бойынша өз ойын, алған әсерін білдіру;

8) әліпби ретімен құрылған дереккөздерден (суретті кітап, сөздік, анықтамалық, энциклопедия) мұғалімнің қолдауымен қажетті ақпараттарды табу;

9) сурет, сызба түрінде берілген ақпаратты түсіну;
Ескерту: көркем шығарма көлемі – 45-65 сөз, ғылыми-танымдық мәтін көлемі – 20-30 сөз.

10) II жартыжылдықтың соңында оқу жылдамдығының нормасы: минутына 25-30 сөз; шылау, одағай, еліктеу сөздер, қос сөздер жеке сөз ретінде саналады.

11. Балалар әдебиетінен (ауыз әдебиеті мен көркем әдебиет) тілі жеңіл, Отан, туған жер, табиғат, жан-жануарлар, отбасы, еңбек, денсаулық туралы мәтіндер беріледі.

4) сөздерден сөйлем, сөйлемдерден шағын мәтін құрау; құрап мазмұндау;

3-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі

Тыңдалым мен айтылым			
Р/с	Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары	Күтілетін нәтиже
1	1.1 Тыңдалым материалы арқылы бастапқы тілдік ұғымдарды түсіну	1.1.1.1 мәтін, сөйлем, сөз, буын, дыбыс туралы бастапқы тілдік ұғымдарды түсіну	
2	1.2 Тыңдаған материалды мазмұндау	1.1.2.1 көмекші құралдар (тірек сызба, сюжетті сурет) арқылы оқиганың ретін сақтай отырып баяндау	Тыңдаған шығарманы көмекші құралдардың көмегімен (тірек сөздер, сюжетті сурет) арқылы оқиганың ретін сақтай отырып мазмұндайды.

3	1.3 Оқиғаны болжау	1.1.3.1 тақырыбы мен иллюстрациясы бойынша мәтіннің мазмұнын болжау	Берілген тақырып пен мәтін мазмұнына сай ұсынылған суретке қарай отырып өздігінен мәтін мазмұнын болжай алады.
4	1.4 Коммуникативтік қатынаста тілдік нормаларды дұрыс қолдану	1.1.4.1 коммуникативтік қатынаста сөз әдебін (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, өтініш айту, рұқсат сұрау, қоштасу) дұрыс қолдану және ынтымақтастық процесінде өзара түсіністік таныту.	Сыныптасымен жұптық, топтық, ұжымдық қарым-қатынас барысында (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, өтініш айту, рұқсат сұрау, қоштасу) сөз әдебін дұрыс қолданып, байланыстыра сөйлей алады және ынтымақтастық процесінде өзара түсіністік танытады.
5	1.5 Тыңдаушының назарын аудару	1.1.5.1 заттар мен құбылыстарды сипаттауға, салыстыруға қажет сөздерді қолдану және коммуникация үшін алғашқы әсердің мәнін түсіну.	Тыңдалым материалынан қандай заттар мен құбылыстар жайлы айтылғанын анықтай алады, оларды қажетті сөздерді дұрыс қолдану арқылы сипаттап, салыстырады және коммуникация үшін алғашқы әсердің мәнін түсінеді.
		1.1.5.2 сөйлеу барысында дауыс ырғағын, екпін, әуен, қарқын, кідірісті сақтау, ойды ым-ишара, қимыл арқылы жеткізу және коммуникация үшін алғашқы әсердің мәнін түсіну.	Тыңдаған шығарманың мазмұнын әңгімелеу барысында дауыс ырғағын, екпін, әуен, қарқын мен кідірісті сақтап, ойын ым-ишара, қимыл арқылы жеткізе алады және коммуникация үшін алғашқы әсердің мәнін түсінеді.
6	1.6 Тыңдаған материал бойынша өз ойын айту	1.1.6.1 тыңдалым материалына қатысты өз ойын білдіру	Естіген шығарманың мазмұнын өздігінен түсіне алады. Шығарманың мазмұнына қатысты өз ойын еркін білдіруге талпынады.
7	1.7 Берілген тақырып	1.1.7.1 сюжетті сурет бойынша шағын әңгіме құрау	Берілген тақырыпқа сәйкес ұсынылған сюжетті суретке

	бойынша әңгіме құрау		қарай отырып шағын әңгіме құрай алады.
8	1.8 Сөздерді орфоэпиялық нормаға сәйкес айту	1.1.8.1 сөздерді үндестік заңына сәйкес дұрыс айту және дұрыс сөйлеуге, пікірлер мен кеңестерді тыңдауға, дәлелдеуге, шешімдер қабылдауға және олар үшін жауап беруге қабілетті.	Әңгімелеу барысында үндестік заңын дұрыс қолданып сөздерді байланыстыра, көркем әрі дұрыс айтуға жаттығады және дұрыс сөйлеуге, пікірлер мен кеңестерді тыңдауға, дәлелдеуге, шешімдер қабылдауға және олар үшін жауап беруге қабілетті.
Оқылым			
9	2.1 Оқу түрлерін қолдану	1.2.1.2 оқу түрлерін (буындап оқу, тұтас оқу, мәнерлеп оқу, түсініп оқу) қолдану	Оқу кезінде білім алушылар буындап, тұтас, мәнерлеп және түсініп оқи алады.
10	2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	1.2.2.1 мұғалімнің қолдауымен мәтінде кім (не) туралы айтылғанын анықтау	Білім алушылар мұғалімнің қолдауымен оқыған мәтіннің мазмұнын түсініп, кім және не туралы айтылғанын анықтай алады.
11	2.3 Мәтіннің құрылымдық бөлігін анықтау	1.2.3.1 ауыстырылып берілген мәтін бөліктерін мұғалімнің қолдауымен орнына қоя білу	Білім алушылар орындары ауыстырылып берілген мәтін бөліктерін оқып, оның мағынасын түсініп, мәтін бөліктерін мұғалімнің қолдауымен орнына қойып үйренеді.
12	2.4 Мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну	1.2.4.1 мұғалімнің қолдауымен сөздердің мағыналарын (мәндес; мағынасы қарама-қарсы; айтылуы бірдей, мағынасы әртүрлі) ажырату	Білім алушылар оқыған мәтіннің мазмұнын түсініп, ондағы сөздердің мағынасына мән бере алады. Мағынасы мәндес; мағынасы қарама-қарсы; айтылуы бірдей, мағынасы әртүрлі сөздерді бір-бірінен ажырата алады.
13	2.5 Мәтіннің мазмұны бойынша сұрақ қою, жауап беру	1.2.5.1 мұғалімнің қолдауымен мәтіннің, сюжетті суреттің мазмұны бойынша	Білім алушылар мұғалімнің қолдауымен берілген мәтіннің, сюжетті суреттің мазмұнын түсіне алады. Мазмұнға сәйкес сұрақ қоя

		сұрақ қою, сұраққа жауап беру	алады, сол сұраққа өзі толық жауап бере алады.
14	2.6 Мәтіннің жанрын анықтау	1.2.6.1 мұғалімнің қолдауымен мәтіннің жанрын (жаңылтпаш, жұмбақ, мақал мәтел, өлең, әңгіме, ертегі) ажырату	Білім алушылар оқыған мәтіннің құрылымына қарап, мұғалімнің қолдауымен оның жанрын анықтауға тырысады. Жаңылтпаш, жұмбақ, мақал мәтел, өлең, әңгіме, ертегіні бір-бірінен ажырата алады.
15	2.7 Түрлі дереккөздерден қажет ақпаратты алу	1.2.7.1 мұғалімнің қолдауымен дереккөздерден (сөздік, анықтамалық, суретті кітапша, энциклопедия) ақпарат табу	Мұғалімнің қолдауына сүйеніп, сөздіктен, анықтамалықтан, суретті кітапшалардан, энциклопедиялардан ақпарат табуды үйренеді.
16	3.1 Жоспар құру	1.3.1.1 сюжетті суреттердің ретін анықтап, ат қою арқылы қарапайым жоспар құру	Білім алушылар берілген сюжетті суреттің мағынасын түсінеді. Оларды ретімен орналастыра алады. Берілген сюжетті суретке ат қойып, орналастырған ретіне қарай жоспар құруға жаттығады.
		1.3.1.2 мәтін бөліктерін анықтап, жоспар құру	Оқыған мәтіннің мазмұнын түсініп, оның құрылымдық бөліктерін анықтайды. Әр бөлікке сүйеніп жоспар құрастыра алады.
17	3.2 Оқылым, тыңдалым материалының мазмұнын жазу	1.3.2.1 мұғалімнің қолдауымен оқылым, тыңдалым материалы бойынша шағын мазмұндама жазу	
18	3.4 Түрлі мәтіндер құрау	1.3.4.1 мұғалімнің қолдауымен түрлі шағын мәтінді (хат, құттықтау хат, хабарлама) жазу ауызша құрастыру	Мұғалімнің көмегімен әртүрлі тақырыпқа досына, анасына, т.б. ауызша хат, құттықтау хат немесе хабарламалар мен жарнамалар құрастырып айтуға талпынады.

15. Осы оқу бағдарламасы қосымшада келтірілген Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған «Ана тілі» пәнінің үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

16. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады. «Ана тілі» пәні бөлімдер мен тақырыптарға бөліп қарастыруды қажет етпейді.

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған «Обучение грамоте» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту ұйғыр тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – бағдарлама) «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны А. Байтұрсыновтың оқулықты жазу барысында басшылыққа алатын келесі принциптері негізінде анықталған:

- 1) қарапайымнан күрделіге, қарапайымнан күрделіге ауысу;
- 2) практикалық ізденістер арқылы өз бетінше білім алу.

3. «Обучение грамоте» оқу пәнінің мақсаты – қарапайым грамматикалық түсініктерді қалыптастыра отырып, тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым дағдыларын меңгеру процесінде тұлғаның функционалды сауаттылығын қалыптастыруға мүмкіндік жасау.

4. Қойылған мақсатқа жету үшін сауат ашу сабақтарында келесі міндеттерді жүзеге асыру қажет:

- 1) сөздерді оқу, мәтінді түсініп оқу, мәнерлеп және жылдам оқу дағдыларын дамыту;
- 2) сөздік қорын байыту;
- 3) мәтінді мақсатты түрде түсіну арқылы білім алушылардың дұрыс оқу іс-әрекетін қалыптастыру;
- 4) оқуға және кітапқа деген қызығушылығын арттыру;
- 5) ақпаратты талдау, салыстыру, жалпылау, жүйелеу қабілетін дамыту;
- 6) айналасындағыларға достық қарым-қатынасты қалыптастыру, сөйлеу мәдениеті мен қарым-қатынас мәдениетін дамыту;
- 7) танымдық қызығушылықты қалыптастыру және өзінің сөйлеуін жетілдіруге ұмтылу арқылы шығармашылық қабілеттерін дамыту;

8) қоршаған әлемді тану арқылы оқылатын тілге деген қызығушылық пен сүйіспеншілікті арттыру;

9) коммуникативтік біліктері мен дағдыларын дамыту: әңгімелесушіні ести және тыңдай білу, диалог жүргізу және әркімнің өз көзқарасы болатынын түсіну, өз пікірін айқын және негіздей отырып жеткізу;

10) қойылған міндет пен оны іске асыру шарттарына сәйкес оқу іс-әрекеттерін жоспарлау, бақылау және бағалау іскерлігін қалыптастыру;

11) нәтижеге жетудің ең тиімді тәсілдерін анықтау;

12) оқу іс-әрекетінің сәттілік/сәтсіздік себептерін түсіне білуді қалыптастыру.

2-тарау. «Обучение грамоте» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Обучение грамоте» оқу пәнінің мазмұны

5. «Обучение грамоте» оқу пәні бойынша оқу жүктемесі аптасына 6 сағаттан, барлығы ІІ жартыжылдықта 114 сағатты құрайды.

6. Оқу пәнінің мазмұны:

1) негізгі тілдік бірліктерден (мәтін, сөйлем, сөз, буын, дыбыс);

2) қазақ тілі бойынша қарапайым грамматикалық дағдылардан;

3) орфоэпиялық, орфографиялық, пунктуациялық нормалардың қарапайым түсініктерінен;

4) балалар әдебиетінен (ауыз әдебиеті мен көркем әдебиет) құралады.

7. «Обучение грамоте» оқу пәнін оқыту әліппеден кейінгі кезең бойынша ІІ жартыжылдықта «Ана тили» оқулығы арқылы жүзеге асырылады.

8. Әліппеден кейінгі кезеңнің міндеттері:

1) тыңдалым, айтылым әрекеттері арқылы сөз өнеріне баулу;

2) ауызша тіл мен жазба тілін дұрыс дамыту;

3) мәтінді дұрыс оқу, түсініп оқу, мәнерлеп оқу, шапшаң оқу дағдыларын қалыптастыру;

4) ауыз әдебиет үлгілері мен көркем шығармалар арқылы ұлттық құндылықтарды қадірлеуге тәрбиелеу;

5) тілдік білімнің алғашқы негіздерін меңгерту;

6) бастапқы жазу нормаларын сақтап, сауатты жазуға дағдыландыру;

7) көркем жазу дағдыларын дамыту;

8) мәтінмен жұмыста дереккөздерді пайдалана білуге машықтандыру.

Әліппеден кейінгі кезеңнің міндеттерін жүзеге асыруда А. Байтұрсынұлының жалқылаулы-жалпылау әдісі, тұтас сөзді әдісі, жазу-оқу әдісі басшылыққа алынды.

9. «Обучение грамоте» оқу пәнінің базалық білім мазмұны.

Тыңдалым мен айтылым:

1) тыңдалым материалының мазмұнын түсіну; сұраққа дұрыс әрі нақты жауап беру; сөз мағынасын түсіну; сөзді дұрыс қолдана білу; сөз әдебін сақтай отырып, өз ойын айта алу;

2) сөйлеу барысында ым-ишара, қимылды қолдану; сөз сазын (ырғақ, екпін, әуен, қарқын, кідіріс) сақтау; ертегі айту; өлең, санамақ, мақал-мәтел, жаңылтпаш, жұмбақты жатқа айту;

3) орфоэпия: сөзді үндестік заңына сәйкес айта білу; жаңылтпаш айта білу, ойын жаттығуларын орындай алу;

4) сөздік қорын байыту, сөздерден сөйлем, сөйлемдерден шағын мәтін құрау;

5) тыңдалым материалын мазмұндау, сюжетті суреттер бойынша әңгіме құрау; көрген-білгені, естігені туралы әңгімелеу;

6) сөйлеу барысында (әңгімелесу, әңгімелеу, пікір алмасу, сахналау, рөлдік ойындар) сөз әдебіне үйрену;

10. Оқылым:

1) сөздің мағынасын, сөйлемде айтылған ойды түсіну;

2) сөйлемді, мәтінді дауыстап оқу; мәнерлеп, түсініп оқу, мұғалімнің қолдауымен мәтіннен қажет ақпаратты тауып оқу;

3) айтылу мақсатына қарай сөйлемнің интонациясын (хабарлы, лепті, сұраулы) сақтап оқу;

4) сөздерді оқу барысында дыбыс үндестігін сақтау;

5) сөздердің мағынасын (мәндес; мағынасы қарама-қарсы; айтылуы бірдей, мағынасы әртүрлі сөздер) ажырату, сөздік қорын байыту;

6) мәтін тақырыбын «Кім (не) туралы?» деген сауалдар арқылы анықтау, оқылған мәтін мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру;

7) оқыған мәтін бойынша өз ойын, алған әсерін білдіру;

8) әліпби ретімен құрылған дереккөздерден (суретті кітап, сөздік, анықтамалық, энциклопедия) мұғалімнің қолдауымен қажетті ақпараттарды табу;

9) сурет, сызба түрінде берілген ақпаратты түсіну;

Ескерту: көркем шығарма көлемі – 45-65 сөз, ғылыми-танымдық мәтін көлемі – 20-30 сөз.

II жартыжылдықтың соңында оқу жылдамдығының нормасы: минутына 25-30 сөз; шылау, одағай, еліктеу сөздер, қос сөздер жеке сөз ретінде саналады.

11. Балалар әдебиетінен (ауыз әдебиеті мен көркем әдебиет) тілі жеңіл, Отан, туған жер, табиғат, жан-жануарлар, отбасы, еңбек, денсаулық туралы мәтіндер беріледі.

12. Жазылым:

1) әріптерді талапқа сай көркем жазу; әріптерді бір-бірімен дұрыс байланыстырып, үздіксіз әрі үзбей (ырғақты) жазу;

2) әр сөйлемнің бас әріптен басталатынын, сөйлем ішіндегі сөздердің бөлек жазылатынын, сөйлемнің соңына тыныс белгі қойылатынын білу, қолдану;

3) көшіріп жазу және есту, есте сақтау арқылы сөздерді (7-10 сөз), жай сөйлемдерді (3-4 сөйлем) жатқа жазу, жазғанын үлгіге қарап тексеру;

4) сөздерден сөйлем, сөйлемдерден шағын мәтін құрау;

5) сауатты және көркем жазуға дағдылану;

6) заттың атын, сынын, санын, қимылын білдіретін сөздерді дұрыс қолдану;

7) бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, жер-су атаулары, үй жануарларына арнайы қойылған аттар) ажырату, дұрыс жазу;

8) сөйлеу барысында жалғауларды қолдана білу;

9) мұғалімнің қолдауымен сөзді тасымалдау.

Ескерту: 2-жартыжылдық бойынша жазба жұмыстарының көлемі: сөздік диктант – 4-5 сөз, диктант – 12-20 сөз, мазмұндама – 10-15 сөз, мәтінді көшіріп жазу – 10-20 сөз, шығармашылық мәтін – 3-4 сөйлем (10-15 сөз). Жазба жұмыстарының санын мұғалім білім алушылардың меңгеру деңгейі мен қажеттілігіне орай белгілейді. Жазба жұмыстарын күнделікті жүйелі ұйымдастыру ұсынылады.

2 - параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

13. Бағдарламада оқу мақсаттары кодпен берілген. Кодтың бірінші саны сыныпты, екінші және үшінші саны негізгі дағдылардың ретін, төртінші саны оқу мақсатының ретін көрсетеді. 1.2.1.1 кодында: «1» – сынып, «2.1» – негізгі дағдылар, «1» – оқу мақсатының реті.

14. Оқу мақсаттары күтілетін нәтиже түрінде айқындалған:

Тыңдалым мен айтылым	
Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары
1.1 Тиңшалған әхбаратниң мәзмунини чүшиниш	1.1.1.1 мәтин, жүмлә, сөз, боғум, тавуш һәққидә дәсләпки тиллиқ укумларни чүшиниду
1.2 Тиңшалған материални сөзләп бериш	1.1.2.1 ярдәмчи васитиләр (тирәк схема, сюжетлиқ рәсим, һекайә хәритиси) арқилиқ вақиәниң изчиллиғини сақлиған һалда баянлаш;
1.3 Вақиәни молжалаш	1.1.3.1 мавзуси вә иллюстрацияси бойичә мәтинниң мәзмунини молжалаш
1.4 Коммуникативлиқ мунасивәттә тиллиқ нормиларни тоғра қоллиниш	1.1.4.1 коммуникативлиқ мунасивәттә әдәп сөзлирини «саламлишиш, миннәтдарлиқ билдүрүш, әпу сораш, өтүнүш, рухсәт сораш, хошлишиш) дурус пайдилиниш
1.5 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	1.1.5.1 нәрсиләр (шәйиләр) билән һадисиләрни тәрипләшкә, селиштурушқа һажәт сөзләрни қоллиниш 1.1.5.2 сөзләш жәриянида аваз интонациясини, урғуни, аһаң сүрьитини, ой-пикрини, ишарә-һәрикәтләр арқилиқ йәткүзүш
1.6 Тиңшалған материал бойичә өз пикрини билдүрүш	1.1.6.1 тиңшилим материаллириға өз пикрини билдүрүш

1.7 Берилгән мавзу бойичә мәтин түзүш	1.1.7.1 сюжетлик рәсим бойичә ихчам мәтин түзүш
1.8 Сөzlәрни орфоэпиялик нормаға мувапик ейтиш	1.1.8.1 сөzlәрни аһаңдашлик қануниға мувапик тоғра тәләппуз қилишқа үгитиш
Оқылым	
Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары
2.1 Оқуш түрлирини қоллиниш	1.2.1.2 оқуш түрлирини (боғумлап оқуш, туташ оқуш, һиссиятлик оқуш, чүшинип оқуш) қоллиниш
2.2 Мәтинниң мавзуси билән асасий пиқрини ениқлаш	1.2.2.1 муәллимниң қоллиши билән мәтиндә ким (немә) тоғрилиқ ейтилғанлиғини ениқлаш
2.3 Мәтинниң қисимлирини ениқлаш	1.2.3.1 алмаштурулуп берилгән мәтин қисимлирини муәллимниң қоллиши билән орниға қоюшни билиш
2.4 Мәтиндики сөzlәрниң мәнасини чүшиниш	1.2.4.1 муәллимниң қоллиши билән сөzlәрниң мәнасини (мәнадаш, қарши мәналиқ, ейтилиши охшаш, амма мәнаси һәрхил) пәриқләш
2.5 Мәтинниң мәзмуни бойичә соал қоюш, жавап бериш	1.2.5.1 муәллимниң ярдими билән мәтинниң, сюжетлик рәсимниң мәзмуни бойичә соал қоюш, соалға жавап бериш
2.6 Мәтинниң жанрини ениқлаш	1.2.6.1 муәллимниң қоллиши билән мәтинниң жанрини (йеңилтмаш, тепишмақ, мақал-тәмсил, шеир, һекайә, чөчәк) пәриқләш
2.7 Һәрхил мәнбәләрдин һажәт әхбаратни елиш	1.2.7.1 муәллимниң қоллиши билән мәнбәләрдин (луғәт, ениқлимилар, рәсимлик китапчә, қамус) әхбарат тепиш
2.8 Тавуш билән һәрипни тонуш, пәриқ қилиш	1.2.8.2 созуқ вә үзүк тавушларни пәриқләшни билиш; созуқ тавушларниң келин вә инчикә түрләргә бөлүнидиғанлиғини билиш
Жазылым	
Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары
3.1 Режә түзүш	1.3.1.1 сюжетлик рәсимләрниң тәртивини ениқлап, нам қоюш арқилиқ аддий режә түзүш 1.3.1.2 мәтин қисимлирини ениқлап, режә түзүш
3.2 Оқулум, тиңшилим материалиниң мәзмунини йезиш	1.3.2.1 муәллимниң қоллиши билән оқулум, тиңшилим материалири бойичә изаһат йезиш

3.4 Һәрхил мәтинләр түзүш	1.3.4.1 муәллимниң қоллиши билән һәрхил ихчам мәтин (хәт, тәбрикнамә, учур) йезиш
3.5 Хатасини тепиш, түзитиш	1.3.5.1 муәллимниң қоллиши билән сөз, жүмлә, мәтинни тәкшүрүш, хатани түзитиш
3.6 Каллиграфиялик тоғра йезиш тәләплирини сақлаш	1.3.6.1 йезиш қурини, қурлар арилиғини, йолниң жуқарқи вә төвәнки қурлирини сақлап, һәрип элементлирини, һәрипләрни бир-бири билән бағлаштуруп, тәләпләргә мувапик чирайлиқ йезиш
Тилдик норманың қолданысы	
4.1 Орфографиялик адәтләр	1.4.1.1 ейтилиш билән йезилиш охшаш сөzlәрни аңлаш, әстә сақлаш арқилиқ йезиш
	1.4.1.2 муәллимниң ярдими билән сөзни қурдин-қурға дурус көчиришни, көчирилмәйдиған сөzlәрни билиш
	1.4.1.3 баш һәрип билән йезилидиған сөzlәрни (адәм исми, йәр-су намлири, һайванларға мәхсус берилгән намлар) ениқлаш
4.2 Грамматикалик адәтләр	1.4.2.1 нәрсиниң (шәйиниң) намини, һәрикитини, санини, рәңгини билдүридиған сөzlәрни ажритип, орунлуқ қоллиниш
4.3 Пунктуациялик адәтләр	1.4.3.1 жүмлини баш һәрип билән башлап йезип, ахириға тегишлик тиниш бәлгүсини қоюш.

15. Бәлимдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бәлу муғалимниң еркине қалдырылады.

16. Осы оқу бағдарламасы Бастауыш бәлим беру деңгейиниң 1-сыныбына арналған «Обучение грамоте» оқу пәни бойынша үлгилік оқу бағдарламасын (оқыту ұйғыр тилінде) іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Бастауыш бәлим беру деңгейиниң 1-сыныбына арналған «Ана тили» оқу пәни бойынша үлгилік оқу бағдарламасын іске асырудың ұзақ мерзімді жоспары (оқыту ұйғыр тилінде)

Кезең	Тыңдалым мен айтылым	Оқылым	Жазылым	Тілдік норманың қолданысы
3-тоқсан				
Елипбә дин кейинк и дәвир	1.1.1.1 мәтин, жүмлә, сөз, боғум, тавуш һәққидә дәсләпки тиллиқ уқумларни чүшиниду; 1.1.2.1* ярдәмчи васитиләр (тирәк схема, сюжетлиқ рәсим, һекайә хәритиси) арқилиқ вақиәниң изчиллиғини сақлиған һалда баянлаш; 1.1.3.1* мавзуси вә иллюстрацияси бойичә мәтинниң мәзмунини молжалаш; 1.1.4.1* коммуникативлик мунасивәтгә әдәп сөзлирини «саламлишиш, миннәтдарлиқ билдүрүш, әпу сораш, өтүнүш, рухсәт сораш, хошлишиш) дурус пайдилиниш; 1.1.5.2 сөzlәш жәриянида аваз	1.2.1.2 оқуш түрлирини (боғумлап оқуш, туташ оқуш, һиссиятлиқ оқуш, чүшинип оқуш) қоллиниш; 1.2.2.1 муәллимниң қоллиши билән мәтиндә ким (немә) тоғрилиқ ейтилғанлиғини ениқлаш; 1.2.3.1 алмаштурулуп берилгән мәтин қисимлирини муәллимниң қоллиши билән орниға қоюшни билиш; 1.2.4.1* муәллимниң қоллиши билән сөzlәрниң мәнасини (мәнадаш, қарши мәналиқ, ейтилиши охшаш, амма мәнаси һәрхил) пәриқләш; 1.2.5.1* муәллимниң ярдими билән мәтинниң, сюжетлиқ рәсимниң мәзмунни бойичә	1.3.1.1 сюжетлиқ рәсимләрниң тәртивини ениқлап, нам қоюш арқилиқ аддий режә түзүш; 1.3.1.2 мәтин қисимлирини ениқлап, режә түзүш; 1.3.2.1* муәллимниң қоллиши билән оқурум, тиңшилим материаллири бойичә изаһат йезиш; 1.3.4.1* муәллимниң қоллиши билән һәрхил ихчам мәтин (хәт, тәбрикнамә, учур) йезиш; 1.3.5.1 муәллимниң қоллиши билән сөз, жүмлә, мәтинни тәкшүрүш, хатани түзитиш; 1.3.6.1 йезиш қурини, қурлар арилиғини,	1.4.1.1* ейтилиш билән йезилиш охшаш сөzlәрни аңлаш, әстә сақлаш арқилиқ йезиш; 1.4.1.2 муәллимниң ярдими билән сөзни қурдин-қурға дурус көчиришни, көчирилмәйдиған сөzlәрни билиш; 1.4.3.1 жүмлини баш һәрип билән башлап йезип, ахириға тегишлик тиниш бәлгүсини қоюш.

	интонациясин и, урғуни, аһаң сүрьитини, ой-пикрини, ишарә-һәрикәтләр арқилиқ йәткүзүш; 1.1.7.1 сюжетлиқ рәсим бойичә ихчам мәтин түзүш.	соал қоюш, соалға жавап бериш; 1.2.6.1* муәллимниң қоллиши билән мәтинниң жанрини (йеңилтмаш, тепишмақ, мақал-тәмсил, шеир, һекайә, чөчәк) пәрикләш; 1.2.7.1* муәллимниң қоллиши билән мәнбәләрдин (луғәт, ениқлимилар, рәсимлик китапчә, қамус) әхбарат тепиш; 1.2.8.2 созуқ вә үзүк тавушларни пәрикләшни билиш; созуқ тавушларниң қелин вә инчикә түрләргә бөлүнидиғанлиғ ини билиш.	йолниң жуқарқи вә төвәнки қурлирини сақлап, һәрип элементлирин и, һәрипләрни бир-бири билән бағлаштуруп, тәләпләргә мувапик чирайлиқ йезиш.	
4-тоқсан				
Елипбә дин кейинк и дәвир	1.1.3.1* мавзуси вә иллюстрацияси бойичә мәтинниң мәзмунини молжалаш; 1.1.4.1* коммуникативлиқ мунасивәттә әдәп сөзлирини «саламлишиш,	1.2.1.2 оқуш түрлирини (боғумлап оқуш, туташ оқуш, һиссиятлиқ оқуш, чүшинип оқуш) қоллиниш; 1.2.2.1 муәллимниң қоллиши билән мәтиндә ким	1.3.1.1 сюжетлиқ рәсимләрниң тәртивини ениқлап, нам қоюш арқилиқ аддий режә түзүш; 1.3.1.2 мәтин қисимлирини ениқлап, режә түзүш;	1.4.1.1* ейтилиш билән йезилиш охшаш сөzlәрни аңлаш, әстә сақлаш арқилиқ йезиш; 1.4.1.3 баш һәрип билән

<p>миннәтдарлик билдүрүш, әпу сораш, өтүнүш, рухсәт сораш, хошлишиш) дурус пайдилиниш; 1.1.5.1* нәрсиләр (шәйләр) билән һадисиләрни тәрипләшкә, селиштурушқа һажәт сөzlәрни қоллиниш; 1.1.6.1 тиңшилим материаллириг а өз пикрини билдүрүш; 1.1.7.1 сюжетлиқ рәсим бойичә ихчам мәтин түзүш; 1.1.8.1 сөzlәрни аһаңдашлиқ қануниға мувапиқ тоғра тәләппуз қилишқа үгитиш</p>	<p>(немә) тоғрилиқ ейтилғанлиғини ениқлаш; 1.2.3.1 алмаштурулуп берилгән мәтин қисимлирини муәллимниң қоллиши билән орниға қоюшни билиш; 1.2.5.1* муәллимниң ярдими билән мәтинниң, сюжетлиқ рәсимниң мәзмуни бойичә соал қоюш, соалға жавап бериш; 1.2.6.1* муәллимниң қоллиши билән мәтинниң жанрини (йеңилтмаш, тепишмақ, мақал-тәмсил, шеир, һекайә, чөчәк) пәриқләш; 1.2.7.1* муәллимниң қоллиши билән мәнбәләрдин (луғәт, ениқлимилар, рәсимлик китапчә, қамус) әхбарат тепиш.</p>	<p>1.3.2.1* муәллимниң қоллиши билән оқулум, тиңшилим материаллири бойичә изаһат йезиш; 1.3.4.1* муәллимниң қоллиши билән һәрхил ихчам мәтин (хәт, тәбрикнамә, учур) йезиш; 1.3.5.1 муәллимниң қоллиши билән сөз, жүмлә, мәтинни тәкшүрүш, хатани түзитиш; 1.3.6.1 йезиш қурини, қурлар арилиғини, йолниң жуқарқи вә төвәнки қурлирини сақлап, һәрип элементлирин и, һәрипләрни бир-бири билән бағлаштуруп, тәләпләргә мувапиқ чирайлиқ йезиш.</p>	<p>йезилидиған сөzlәрни (адәм исми, йәр-су намлири, һайванларға мәхсус берилгән намлар) ениқлаш; 1.4.2.1* нәрсиниң (шәйиниң) намини, һәрикитини, санини, рәңгини билдүридиған сөzlәрни ажритип, орунлуқ қоллиниш.</p>
---	--	--	---

Ескерту:

- білім алушылардың қажеттілігін ескере отырып, әр сабаққа 3-4 оқу мақсаты, оның ішінде біреуі жетекші мақсат ретінде алынады;
- «*» белгісімен көрсетілген оқу мақсатының бөлігін таңдап жүзеге асыруға болады.

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған «Обучение грамоте» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту өзбек тілінде)

1 - тарау. Жалпы ережелер

1. Үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – бағдарлама) «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Бағдарлама құрылымы мен мазмұны А. Байтұрсынұлының, сонымен қатар Қ.Абдуллаеваның мынадай ұстанымдары негізінде айқындалды, олар оқулық жазуда басшылыққа алынады:

1) оңайдан қиынға, жеңілден күрделіге өту;

2) білімді тәжірибе арқылы өздігінен алу.

3. «Обучение грамоте» оқу пәнінің мақсаты – білім алушының оқу-жазу дағдыларын жетілдіру және тілін дамыту.

4. Оқу бағдарламасының міндеттері білім алушының мынадай дағдыларын қалыптастыруды көздейді:

1) сөзді тұтас оқуға, мәтінді түсініп оқуға, мәнерлеп оқуға және шапшаң оқуға машықтандыру;

2) жазу дағдысын (қатесіз, сауатты, көркем жазу) қалыптастыру;

3) сөздік қорын байыту;

4) коммуникативтік дағдыларын (өз ойын толық жеткізе білу, өзгенің пікірімен санаса білу, әңгімелесу, сөйлеу әдебін сақтау) қалыптастыру;

5) тілдік бірліктерді (мәтін, сөйлем, сөз, буын, дыбыс) ажырату, салыстыру, топтастыру, талдау дағдыларын дамыту;

6) тілдік білімі мен дағдыларын тәжірибеде қолдана алу;

7) кітап оқуға қызығушылығын ояту, сөз өнеріне баулу;

8) танымдық, шығармашылық қабілетін дамыту;

9) ана тіліне, Отанына, туған еліне, оның мәдениеті мен салт-дәстүріне деген сүйіспеншілігін арттыру арқылы рухани-адамгершілік қасиеттерін дамыту;

10) жеке тұлғалық қасиеті мен әлеуетін ашу;

11) тұрақты зейіні мен есте сақтауын, логикалық ойлауы мен білім алуға деген қызығушылығын қалыптастыру;

12) физиологиялық ерекшеліктерін ескеру және санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау.

2- тарау. «Обучение грамоте» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Обучение грамоте» оқу пәнінің мазмұны

5. «Обучение грамоте» оқу пәні бойынша оқу жүктемесі аптасына 6 сағаттан, барлығы ІІ жартыжылдықта 114 сағатты құрайды.

6. Оқу пәнінің мазмұны:

1) негізгі тілдік бірліктерден (мәтін, сөйлем, сөз, буын, дыбыс);

2) қазақ тілі бойынша қарапайым грамматикалық дағдылардан;

3) орфоэпиялық, орфографиялық, пунктуациялық нормалардың қарапайым түсініктерінен;

4) балалар әдебиетінен (ауыз әдебиеті мен көркем әдебиет) құралады.

7. «Обучение грамоте» оқу пәнін оқыту әліппеден кейінгі кезең бойынша ІІ жартыжылдықта «Оно тили» оқулығы арқылы жүзеге асырылады.

8. Әліппеден кейінгі кезеңнің міндеттері:

1) тыңдалым, айтылым әрекеттері арқылы сөз өнеріне баулу;

2) ауызша тіл мен жазба тілін дұрыс дамыту;

3) мәтінді дұрыс оқу, түсініп оқу, мәнерлеп оқу, шапшаң оқу дағдыларын қалыптастыру;

4) ауыз әдебиет үлгілері мен көркем шығармалар арқылы ұлттық құндылықтарды қадірлеуге тәрбиелеу;

5) тілдік білімнің алғашқы негіздерін меңгерту;

6) бастапқы жазу нормаларын сақтап, сауатты жазуға дағдыландыру;

7) көркем жазу дағдыларын дамыту;

8) мәтінмен жұмыста дереккөздерді пайдалана білуге машықтандыру.

Әліппеден кейінгі кезеңнің міндеттерін жүзеге асыруда А. Байтұрсынұлының жалқылаулы-жалпылау әдісі, тұтас сөзді әдісі, жазу-оқу әдісі басшылыққа алынды.

9. «Обучение грамоте» оқу пәнінің базалық білім мазмұны.

Тыңдалым мен айтылым:

1) тыңдалым материалының мазмұнын түсіну; сұраққа дұрыс әрі нақты жауап беру; сөз мағынасын түсіну; сөзді дұрыс қолдана білу; сөз әдебін сақтай отырып, өз ойын айта алу;

2) сөйлеу барысында ым-ишара, қимылды қолдану; сөз сазын (ырғақ, екпін, әуен, қарқын, кідіріс) сақтау; ертегі айту; өлең, санамақ, мақал-мәтел, жаңылтпаш, жұмбақты жатқа айту;

3) орфоэпия: сөзді үндестік заңына сәйкес айта білу; жаңылтпаш айта білу, ойын жаттығуларын орындай алу;

4) сөздік қорын байыту, сөздерден сөйлем, сөйлемдерден шағын мәтін құрау;

5) тыңдалым материалын мазмұндау, сюжетті суреттер бойынша әңгіме құрау; көрген-білгені, естігені туралы әңгімелеу;

6) сөйлеу барысында (әңгімелесу, әңгімелеу, пікір алмасу, сахналау, рөлдік ойындар) сөз әдебіне үйрену;

10. Оқылым:

1) сөздің мағынасын, сөйлемде айтылған ойды түсіну;

2) сөйлемді, мәтінді дауыстап оқу; мәнерлеп, түсініп оқу, мұғалімнің қолдауымен мәтіннен қажет ақпаратты тауып оқу;

3) айтылу мақсатына қарай сөйлемнің интонациясын (хабарлы, лепті, сұраулы) сақтап оқу;

4) сөздерді оқу барысында дыбыс үндестігін сақтау;

5) сөздердің мағынасын (мәндес; мағынасы қарама-қарсы; айтылуы бірдей, мағынасы әртүрлі сөздер) ажырату, сөздік қорын байыту;

6) мәтін тақырыбын «Кім (не) туралы?» деген сауалдар арқылы анықтау, оқылған мәтін мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру;

7) оқыған мәтіні бойынша өз ойын, алған әсерін білдіру;

8) әліпби ретімен құрылған дереккөздерден (суретті кітап, сөздік, анықтамалық, энциклопедия) мұғалімнің қолдауымен қажетті ақпараттарды табу;

9) сурет, сызба түрінде берілген ақпаратты түсіну;

Ескерту: көркем шығарма көлемі – 45-65 сөз, ғылыми-танымдық мәтін көлемі – 20-30 сөз.

II жартыжылдықтың соңында оқу жылдамдығының нормасы: минутына 25-30 сөз; шылау, одағай, еліктеу сөздер, қос сөздер жеке сөз ретінде саналады.

11. Балалар әдебиетінен (ауыз әдебиеті мен көркем әдебиет) тілі жеңіл, Отан, туған жер, табиғат, жан-жануарлар, отбасы, еңбек, денсаулық туралы мәтіндер беріледі.

12. Жазылым:

1) әріптерді талапқа сай көркем жазу; әріптерді бір-бірімен дұрыс байланыстырып, үздіксіз әрі үзбей (ырғақты) жазу;

2) әр сөйлемнің бас әріптен басталатынын, сөйлем ішіндегі сөздердің бөлек жазылатынын, сөйлемнің соңына тыныс белгі қойылатынын білу, қолдану;

3) көшіріп жазу және есту, есте сақтау арқылы сөздерді (7-10 сөз), жай сөйлемдерді (3-4 сөйлем) жатқа жазу, жазғанын үлгіге қарап тексеру;

4) сөздерден сөйлем, сөйлемдерден шағын мәтін құрау;

5) сауатты және көркем жазуға дағдылану;

6) заттың атын, сынын, санын, қимылын білдіретін сөздерді дұрыс қолдану;

7) бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, жер-су атаулары, үй жануарларына арнайы қойылған аттар) ажырату, дұрыс жазу;

8) сөйлеу барысында жалғауларды қолдана білу;

9) мұғалімнің қолдауымен сөзді тасымалдау.

Ескерту:

2-жартыжылдық бойынша жазба жұмыстарының көлемі: сөздік диктант – 4-5 сөз, диктант – 12-20 сөз, мазмұндама – 10-15 сөз, мәтінді көшіріп жазу – 10-20 сөз, шығармашылық мәтін – 3-4 сөйлем (10-15 сөз). Жазба жұмыстарының

санын мұғалім білім алушылардың меңгеру деңгейі мен қажеттілігіне орай белгілейді. Жазба жұмыстарын күнделікті жүйелі ұйымдастыру ұсынылады.

2 - параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

13. Бағдарламада оқу мақсаттары кодпен берілген. Кодтың бірінші саны сыныпты, екінші және үшінші саны негізгі дағдылардың ретін, төртінші саны оқу мақсатының ретін көрсетеді. 1.2.1.1 кодында: «1» – сынып, «2.1» – негізгі дағдылар, «1» – оқу мақсатының реті.

14. Оқу мақсаттары күтілетін нәтиже түрінде айқындалған:

Тыңдалым мен айтылым	
Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары
1.1 Тинглаш материаллари орқали тилга оид дастлабки тушунчаларни ўзлаштириш	1.1.1.1. Матн, гап, сўз, бўғин, товуш ҳақида дастлабки тушунчаларини тушуниш.
1.2 Тингланган материални баён қилиш	1.1.2.1 ёрдамчи материаллар (таянч чизма,сюжетли расм) орқали воқеанинг кетма-кетлигини сақлаган ҳолда баён қилиш;
1.3 Воқеани тахминлаш	1.1.3.1 Мавзу ва иллюстрация бўйича матннинг мазмунини тахминлаш;
1.4 Коммуникатив мулоқотда тил меъёрларидан тўғри фойдаланиш	1.1.4.1 Коммуникатив мулоқот давомида нутқ маданияти меъёрлардан (саломлашиш, миннатдорчилик билдириш, узр сўраш, илтимос қилиш, рухсат сўраш, хайрлашиш) тўғри фойдаланиш;
1.5 Тингловчининг диққатини жалб қилиш.	1.1.5.1 нарса ва ҳодисаларни таърифлаш ва таққослаш учун керак бўлган сўзлардан фойдаланиш; 1.1.5.2 Нутқ давомида овоз ритми, оҳанги, темпи ва паузага эътибор бериш, фикрини имо-ишора,ҳаракат орқали билдириш;
1.6 Тингланган материал юзасидан ўз фикрини билдириш.	1.1.6.1 Тингланган материалга ўз фикрини билдириш;
1.7 Берилган мавзу бўйича ҳикоя тузиш .	1.1.7.1 Сюжетли расм асосида қисқа ҳикоя тузиш;
1.8 Сўзларни орфоэпик меъёрига мос тўғри талаффуз қилиш.	1.1.8.1 Сўзларни оҳангий қонунига мувофиқ тўғри талаффуз қилиш.
ОҚЫЛЫМ	
Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары

2.1 Ўқиш турларини қўллаш	1.2.1.2 ўқишнинг турларидан (бутун ўқиш, ифодали ўқиш, тушуниб ўқиш) фойдаланиш;
2.2 Матннинг мавзуси ва асосий фикрни аниқлаш	1.2.2.1 ўқитувчи ёрдамида матн ким (нима) ҳақида эканлигини аниқлаш;
2.3 Матннинг таркибий қисмларини аниқлаш	1.2.3.1 ўқитувчи ёрдамида алмаштириб берилган матн қисмларини ўз ўрнига тўғри жойлаштириш;
2.4 матндаги сўзларнинг маъносини тушуниш	1.2.4.1 ўқитувчи ёрдамида сўзларнинг маъноларини (маънодош; қарама қарши; айтилиши бир хил маъноси ҳар хил) ажрата олиш;
2.5 Матн мазмуни бўйича савол тузиш ва жавоб бериш	1.2.5.1 ўқитувчи ёрдамида матн мазмуни ва сюжетли расм бўйича саволлар тузиш ва уларга жавоб бериш
2.6 Матннинг жанрини аниқлаш.	1.2.6.1 ўқитувчи ёрдамида матн жанрини (топишмоқ, мақол матал, шеър, ҳикоя, эртак) аниқлаш;
2.7 Турли манбалардан керакли ахборот олиш	1.2.7.1 ўқитувчи ёрдамида манбалардан (луғат, маълумотнома, расмли китоб, энциклопедия) ахборот топиш;
2.8 Товуш ва ҳарфни таниш, уларни фарқлаш	1.2.8.2 унли ва ундош товушларни ажратиш, ундош товушларнинг жарангли ва жарангсиз бўлишини тушуниш
Жазылым	
Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары
3.1 Режа тузиш	1.3.1.1 Сюжетли расмларнинг кетма-кетлигини аниқлаш, сарлавҳа қўйиш орқали содда режа тузиш; 1.3.1.2 мант қисмларини аниқлаб, режа тузиш;
3.2 Ўқиш ва тинглашга оид материалларнинг мазмунини ёзиш	1.3.2.1 * ўқитувчи ёрдамида ўқилган, тинглаган материал асосида қисқа баён ёзиш;
3.4 Турли хил матнлар тузиш.	1.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида қисқа матнларни (хат, табрикнома, эълон) ёзиш;
3.5 Хатоларни топиш ва тузатиш.	1.3.5.1 ўқитувчи ёрдамида сўз, гап, матнни текшириш ва хатоларни тузатиш;

3.6 Хуснихат талабларига риоя қилиш.	1.3.6.1 ёзиш қаторини, сатр чизиқлари оралиғини, сатрнинг қуйи ва юқори чизиғини сақлаган ҳолда, ҳарф элементлари ва ҳарфларни бири-бири билан туташтириб, каллиграфик талабларга мос ёзиш.
Тилдик норманың қолданысы	
4.1 Орфографик кўникмалар	1.4.1.1 айтилиши ва ёзилиши бир хил бўлган сўзларни кўчириш ва эшитиш орқали эса сақлаб ёзиш
	1.4.1.2 ўқитувчи ёрдамида сўзларни тўғри бўғинга бўлиш ва бўғинга бўлинмайдиган сўзларни билиш;
	1.4.1.3 бош ҳарфлар билан ёзилган сўзларни (кишилар исмлари, ер сув номлари, ҳайвонларга қўйиладиган номлар) аниқлаш;
4.2 Грамматик кўникмалар	1.4.2.1 нарсаларнинг номини, ҳаракатини, белгисини, сонини билдирадиган сўзларни ажратиш ва ўз ўрнида қўллаш
4.3 Пунктацион кўникмалар	1.4.3.1 гапни бош ҳарф билан ёзиб, охирига тегишли тиниш белгисини қўйиш.

15. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мўғалімнің еркіне қалдырылады.

16. Осы оқу бағдарламасы Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған «Обучение грамоте» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған «Обучение грамоте» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асырудың ұзақ мерзімді жоспары (оқыту өзбек тілінде)

Кезең	Тыңдалым мен айтылым	Оқылым	Жазылым	Тилдик норманың қолданысы
3-тоқсан				
Алифбе-дан кейинги давр	1.1.1.1. Матн, гап, сўз, бўғин, товуш ҳақида дастлабки	1.2.1.2 ўқишнинг турларидан (бутун ўқиш,	1.3.1.1 Сюжетли расмларнин г кетма-	1.4.1.1* айтилиши ва ёзилиши бир хил бўлган

	<p>тилда оид тушунчаларини тушуниш; 1.1.2.1* ёрдамчи материаллар (таянч чизма,сюжетли расм) орқали воқеанинг кетма кетлигини сақлаган ҳолда баён қилиш; 1.1.3.1* Мавзу ва иллюстрация бўйича матннинг мазмунини тахминлаш; 1.1.4.1* Коммуникатив мулоқот давомида нутқ маданияти меъёрлардан (саломлашиш, миннатдорчили кбилириш, узр сўраш, илтимос қилиш, рухсат сўраш, хайрлашиш) тўғри фойдаланиш; 1.1.5.2 Нутқ давомида овоз ритми, оҳанги, темпи ва паузага эътибор бериш, фикрини имо-ишора,харакат орқали билдириш;</p>	<p>ифодали ўқиш, тушуниб ўқиш) фойдаланиш; 1.2.2.1 ўқитувчи ёрамида матн ким (нима) ҳақида эканлигини аниқлаш; 1.2.3.1 ўқитувчи ёрдамида алмаштириб берилган матн қисмларини ўз ўрнига тўғри жойлаштириш; 1.2.4.1* ўқитувчи ёрдамида сўзларнинг маъноларини (маънодош;қар ама қарши; айтилиши бир хил маъноси ҳар хил) ажрата олиш; 1.2.5.1* ўқитувчи ёрдамида матн мазмуни ва сюжетли расм бўйича саволлар тузиш ва уларга жавоб бериш; 1.2.6.1* ўқитувчи ёрдамида матн жанрини (топишмоқ, мақол-матал, шеър, ҳикоя,</p>	<p>кетлигини аниқлаш, сарлавҳа қўйиш орқали содда режа тузиш; 1.3.1.2 мант қисмларини аниқлаб, режа тузиш; 1.3.2.1 * ўқитувчи ёрдамида ўқилган, тинглаган материал асосида қисқа баён ёзиш; 1.3.4.1* ўқитувчи ёрдамида қисқа матнларни (хат, табрикнома, эълон) ёзиш; 1.3.5.1 ўқитувчи ёрдамида сўз, гап, матнни текшириш ва хатоларни тузатиш; 1.3.6.1 ёзиш қаторини, сатр чизиклари оралиғини,с атрнинг қуйи ва</p>	<p>сўзларни кўчириш ва эшитиш орқали эсда сақлаб ёзиш; 1.4.1.2 ўқитувчи ёрдамида сўзларни тўғри бўғинга бўлиш ва бўғинга бўлинмайдиган сўзларни билиш; 1.4.3.1 гапни бош ҳарф билан ёзиб, охирига тегишли тиниш белгисини қўйиш.</p>
--	---	--	---	--

	1.1.7.1 расм асосида қисқа ҳикоя тузиш	эртак) аниқлаш; 1.2.7.1* 1.2.7.1 ўқитувчи ёрдамида манбалардан (луғат, маълумотнома, расми китоб, энциклопедия) ахборот топиш; 1.2.8.2 унли ва ундош товушларни ажратиш, ундош товушларнинг жарангли ва жарангсиз бўлишини тушуниш	юқори чизиғини сақлаган ҳолда, ҳарф элементлари ва ҳарфларни бир- бири билан туташтириб, каллиграфи к талабларга мос ёзиш.	
4-тоқсан				
Алифбе-дан кейинги давр	1.1.3.1* Мавзу ва иллюстрация бўйича матннинг мазмунини тахминлаш; 1.1.4.1* Коммуникати в мулоқот давомида сўз маданияти меъёрлардан (саломлашиш, миннатдорчил икбилдириш, кечирим сўраш, илтимос қилиш, рухсат сўраш, хайрлашиш)	1.2.1.2 ўқиш турларидан фойдаланиш (тўлиқ ўқиш, ифодали ва равон ўқиш тушунчаси) 1.2.2.1 ўқитувчининг кўмаги билан матн ким (ёки нима) ҳақида эканлигини аниқлаш; 1.2.3.1 ўқитувчи ёрдамида матн қисмларини жойига қўя олиш; алмаштира олиш;	1.3.1.1 сюжетдаги расмлар кетма-кетлигини аниқлаб, номлаш орқали оддий режа тузиш; 1.3.1.2 матн қисмларини аниқлаш ва режа тузиш; 1.3.2.1* ўқитувчи кўмаги билан ўқиш, тинглаш материаларининг қисқача мазмунини ёзиш;	1.4.1.1* талаффузи ва ёзилиши бир хил сўзларни тинглаш ва эсда сақлаб ёзиш; 1.4.1.3 бош ҳарфлар билан ёзилган сўзларни (кишилар исмлари, ер сув номлари, ҳайвонларга қўйиладиган номлар) аниқлаш; 1.4.2.1* нарсаларнинг номини, ҳаракатни,

	<p>тўғри фойдаланиш; 1.1.5.1* нарса ва ходисаларни таърифлаш ва таққослаш учун керакли сўзлардан фойдаланиш; 1.1.6.1 Тингланган материалга ўз фикрини билдириш; 1.1.7.1 расм асосида қисқа ҳикоя тузиш 1.1.8.1 Сўзларни оҳанг талабларига мос тўғри талаффуз қилиш.</p>	<p>1.2.4.1* ўқитувчи ёрдамида сўзларнинг маъноларини (синоним, қарама-қарши маъноли, талаффузи бир хил, маънолари турли хил) ажрата олиш; 1.2.5.1* ўқитувчи ёрдамида матн, сюжетли расм мазмунини бўйича саволлар тузиш ва уларга жавоб бериш; 1.2.6.1* ўқитувчи ёрдамида матн жанрини (топишмоқ, мақол, шеър, ҳикоя, эртак) ажратиб кўрсатиш; 1.2.7.1* ўқитувчи ёрдамида манбалардан (луғат маълумотнома, расмий китоб, энциклопедия) маълумот топиш;</p>	<p>1.3.4.1* ўқитувчи кўмаги билан ҳар хил қисқа матнларни (хатлар, табриклар, хабарлар) ёзиш; 1.3.5.1 ўқитувчи кўмаги билан сўзларни, жумлаларни, матнларни текшириш, хатони тузатиш; 1.3.6.1 ёзиш қаторини, сатр чизиқлари оралиғини, сатр нинг қўйи ва юқори чизиғини сақлаган ҳолда, ҳарф элементлари ва ҳарфларни бир- бири билан туташтириб, каллиграфик талабларга мос ёзиш.</p>	<p>сифати, сонини англатадиган сўзларни ажратиб кўрсатиш ва ўринли қўллаш</p>
--	---	--	--	---

Ескерту:

- билим алушылардың қажеттілігін ескере отырып, әр сабаққа 3-4 оқу мақсаты, оның ішінде біреуі жетекші мақсат ретінде алынады;
- «*» белгісімен көрсетілген оқу мақсатының бөлігін таңдап жүзеге асыруға болады.

**Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған
«Обучение грамоте» оқу пәні бойынша Үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту тәжік тілінде)**

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – бағдарлама) «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Бағдарлама құрылымы мен мазмұны А. Байтұрсынұлының мынадай ұстанымдары негізінде айқындалды, олар оқулық жазуда басшылыққа алынады:

1) оңайдан қиынға, жеңілден күрделіге өту;

2) білімді тәжірибе арқылы өздігінен алу.

3. «Обучение грамоте» (Забони модарй) оқу пәнінің мақсаты – білім алушының оқу-жазу дағдыларын жетілдіру және тілін дамыту.

4. Оқу бағдарламасының міндеттері білім алушының мынадай дағдыларын қалыптастыруды көздейді:

1) сөзді тұтас оқуға, мәтінді түсініп оқуға, мәнерлеп оқуға және шапшаң оқуға машықтандыру;

2) жазу дағдысын (қатесіз, сауатты, көркем жазу) қалыптастыру;

3) сөздік қорын байыту;

4) коммуникативтік дағдыларын (өз ойын толық жеткізе білу, өзгенің пікірімен санаса білу, әңгімелесу, сөйлеу әдебін сақтау) қалыптастыру;

5) тілдік бірліктерді (мәтін, сөйлем, сөз, буын, дыбыс) ажырату, салыстыру, топтастыру, талдау дағдыларын дамыту;

6) тілдік білімі мен дағдыларын тәжірибеде қолдана алу;

7) кітап оқуға қызығушылығын ояту, сөз өнеріне баулу;

8) танымдық, шығармашылық қабілетін дамыту;

9) ана тіліне, Отанына, туған еліне, оның мәдениеті мен салт-дәстүріне деген сүйіспеншілігін арттыру арқылы рухани-адамгершілік қасиеттерін дамыту;

10) жеке тұлғалық қасиеті мен әлеуетін ашу;

11) тұрақты зейіні мен есте сақтауын, логикалық ойлауы мен білім алуға деген қызығушылығын қалыптастыру;

12) физиологиялық ерекшеліктерін ескеру және санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау.

2- тарау. «Обучение грамоте» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Обучение грамоте» оқу пәнінің мазмұны

5. «Обучение грамоте» оқу пәні бойынша оқу жүктемесі аптасына 6 сағаттан, барлығы ІІ жартыжылдықта 114 сағатты құрайды.

6. Оқу пәнінің мазмұны:

1) негізгі тілдік бірліктерден (мәтін, сөйлем, сөз, буын, дыбыс);

2) қазақ тілі бойынша қарапайым грамматикалық дағдылардан;

3) орфоэпиялық, орфографиялық, пунктуациялық нормалардың қарапайым түсініктерінен;

4) балалар әдебиетінен (ауыз әдебиеті мен көркем әдебиет) құралады.

7. «Обучение грамоте» оқу пәнін оқыту әліппеден кейінгі кезең бойынша ІІ жартыжылдықта «Обучение грамоте» оқулығы арқылы жүзеге асырылады.

8. Әліппеден кейінгі кезеңнің міндеттері:

1) тыңдалым, айтылым әрекеттері арқылы сөз өнеріне баулу;

2) ауызша тіл мен жазба тілін дұрыс дамыту;

3) мәтінді дұрыс оқу, түсініп оқу, мәнерлеп оқу, шапшаң оқу дағдыларын қалыптастыру;

4) ауыз әдебиет үлгілері мен көркем шығармалар арқылы ұлттық құндылықтарды қадірлеуге тәрбиелеу;

5) тілдік білімнің алғашқы негіздерін меңгерту;

6) бастапқы жазу нормаларын сақтап, сауатты жазуға дағдыландыру;

7) көркем жазу дағдыларын дамыту;

8) мәтінмен жұмыста дереккөздерді пайдалана білуге машықтандыру.

Әліппеден кейінгі кезеңнің міндеттерін жүзеге асыруда А. Байтұрсынұлының жалқылаулы-жалпылау әдісі, тұтас сөзді әдісі, жазу-оқу әдісі басшылыққа алынды.

9. «Обучение грамоте» оқу пәнінің базалық білім мазмұны.

Тыңдалым мен айтылым:

1) тыңдалым материалының мазмұнын түсіну; сұраққа дұрыс әрі нақты жауап беру; сөз мағынасын түсіну; сөзді дұрыс қолдана білу; сөз әдебін сақтай отырып, өз ойын айта алу;

2) сөйлеу барысында ым-ишара, қимылды қолдану; сөз сазын (ырғақ, екпін, әуен, қарқын, кідіріс) сақтау; ертегі айту; өлең, санамақ, мақал-мәтел, жаңылтпаш, жұмбақты жатқа айту;

3) орфоэпия: сөзді үндестік заңына сәйкес айта білу; жаңылтпаш айта білу, ойын жаттығуларын орындай алу;

4) сөздік қорын байыту, сөздерден сөйлем, сөйлемдерден шағын мәтін құрау;

5) тыңдалым материалын мазмұндау, сюжетті суреттер бойынша әңгіме құрау; көрген-білгені, естігені туралы әңгімелеу;

6) сөйлеу барысында (әңгімелесу, әңгімелеу, пікір алмасу, сахналау, рөлдік ойындар) сөз әдебіне үйрену;

10. Оқылым:

- 1) сөздің мағынасын, сөйлемде айтылған ойды түсіну;
- 2) сөйлемді, мәтінді дауыстап оқу; мәнерлеп, түсініп оқу, мұғалімнің қолдауымен мәтіннен қажет ақпаратты тауып оқу;
- 3) айтылу мақсатына қарай сөйлемнің интонациясын (хабарлы, лепті, сұраулы) сақтап оқу;
- 4) сөздерді оқу барысында дыбыс үндестігін сақтау;
- 5) сөздердің мағынасын (мәндес; мағынасы қарама-қарсы; айтылуы бірдей, мағынасы әртүрлі сөздер) ажырату, сөздік қорын байыту;
- 6) мәтін тақырыбын «Кім (не) туралы?» деген сауалдар арқылы анықтау, оқылған мәтін мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру;
- 7) оқыған мәтіні бойынша өз ойын, алған әсерін білдіру;
- 8) әліпби ретімен құрылған дереккөздерден (суретті кітап, сөздік, анықтамалық, энциклопедия) мұғалімнің қолдауымен қажетті ақпараттарды табу;
- 9) сурет, сызба түрінде берілген ақпаратты түсіну;

Ескерту: көркем шығарма көлемі – 45-65 сөз, ғылыми-танымдық мәтін көлемі – 20-30 сөз.

II жартыжылдықтың соңында оқу жылдамдығының нормасы: минутына 25-30 сөз; шылау, одағай, еліктеу сөздер, қос сөздер жеке сөз ретінде саналады.

11. Балалар әдебиетінен (ауыз әдебиеті мен көркем әдебиет) тілі жеңіл, Отан, туған жер, табиғат, жан-жануарлар, отбасы, еңбек, денсаулық туралы мәтіндер беріледі.

12. Жазылым:

- 1) әріптерді талапқа сай көркем жазу; әріптерді бір-бірімен дұрыс байланыстырып, үздіксіз әрі үзбей (ырғақты) жазу;
- 2) әр сөйлемнің бас әріптен басталатынын, сөйлем ішіндегі сөздердің бөлек жазылатынын, сөйлемнің соңына тыныс белгі қойылатынын білу, қолдану;
- 3) көшіріп жазу және есту, есте сақтау арқылы сөздерді (7-10 сөз), жай сөйлемдерді (3-4 сөйлем) жатқа жазу, жазғанын үлгіге қарап тексеру;
- 4) сөздерден сөйлем, сөйлемдерден шағын мәтін құрау;
- 5) сауатты және көркем жазуға дағдылану;
- 6) заттың атын, сынын, санын, қимылын білдіретін сөздерді дұрыс қолдану;
- 7) бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, жер-су атаулары, үй жануарларына арнайы қойылған аттар) ажырату, дұрыс жазу;
- 8) сөйлеу барысында жалғауларды қолдана білу;
- 9) мұғалімнің қолдауымен сөзді тасымалдау.

Ескерту: 2-жартыжылдық бойынша жазба жұмыстарының көлемі: сөздік диктант – 4-5 сөз, диктант – 12-20 сөз, мазмұндама – 10-15 сөз, мәтінді көшіріп жазу – 10-20 сөз, шығармашылық мәтін – 3-4 сөйлем (10-15 сөз).

Жазба жұмыстарының санын мұғалім білім алушылардың меңгеру деңгейі мен қажеттілігіне орай белгілейді. Жазба жұмыстарын күнделікті жүйелі ұйымдастыру ұсынылады.

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

13. Бағдарламада оқу мақсаттары кодпен берілген. Кодтың бірінші саны сыныпты, екінші және үшінші саны негізгі дағдылардың ретін, төртінші саны оқу мақсатының ретін көрсетеді. 1.2.1.1 кодында: «1» – сынып, «2.1» – негізгі дағдылар, «1» – оқу мақсатының реті.

14. Оқу мақсаттары күтілетін нәтиже түрінде айқындалған:

Тыңдау (тыңдау) және сөйлеу	
Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары
1.1 Кушодани мундаричаи иттилооти боздоштшуда	1.1.1 Малакаҳои асосии забонро дар бораи матн, ҷумлаҳо, калимаҳо, ҳичоҳо ва садоҳо омӯсед.
1.2 Материали шунидашударо нақл кунед	1.1.2.1 Воситаҳои дастгирӣ (диаграммаҳои ҷараён, лавҳаҳои ҳикояҳо, харитаҳои ҳикояҳо) барои нигоҳ доштани якпорчагии ҳикояи шумо;
1.3 Аризаи воқеӣ	1.1.3.1 Мундаричаи матнро мувофиқи мавзӯӣ ва тасвир ба нақша гиред
1.4 Муносибати коммуникатсионӣ ва риояи меъёрҳои	1.1.4.1 Истифодаи дурусти калимаҳои хушмуомила дар рафтори муошират, аз қабилӣ “салому алейкум, ташаккур, ёрӣ пурсед, дархост, иҷозат талаб кунед, хайрбод”
1.5 Ба ҷалби таваҷҷӯҳи шунавандагон	1.1.5.1 Истифода аз калимаҳо барои тавсифи ҳадис бо ашё 1.1.5.2 Интонация.ритм, фикр ва имову ишораи сӯҳбатро омӯсед
1.6 Фикри худро оид ба маводи шунидаатон баён кунед	1.1.6.1 Назари худро дар бораи мундаричаи мо баён кунед
1.7 Дар мавзӯи додашуда сохтани матн	1.1.7.1 Дар асоси диаграммаи сюжетӣ матни мухтасар созед
1.8 Калимаҳоро мувофиқи қоидаҳои имло мувофиқат кунед	1.1.8.1 Таҳрифи калимаҳо тибқи қонуни ҳуқуқи муаллиф
ОқЫЛЫМ	
Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары
2.1 Истифодаи намудҳои донишҷӯён	1.2.1.2 Истифодаи услубҳои омӯзиш (таълими синтетикӣ, омӯзиши алоқаманд, омӯзиши эмотсионалӣ, омӯзиши ғайрифавол)
2.2 Ташаккул додани ғояи асосии мавзӯи матн	1.2.2.1 Бо ёрии муаллим дурустии матнро тафтиш кунед.
2.3 Қисмҳои матнро таҳия кунед	1.2.3.1 Чӣ тавр гузоштани қисмҳои матни бо ёрии муаллим ивазшударо бидонед

2.4 Муайян кардани маъноӣ калимаҳо дар матн	1.2.4.1 Бо ёрии муаллим маъноӣ калимаҳоро таҳлил кунед (синонимҳо, муқобилҳо, талаффузашон монанд, вале аз ҷиҳати маъно гуногун)
2.5 Дар асоси мундариҷаи матн саволҳо диҳед ва ҷавоб диҳед	1.2.5.1 Бо ёрии муаллим оид ба мазмуни матн, расми ҳикоя саволҳо диҳед ва ба савол ҷавоб диҳед.
2.6 Муайян кардани жанри матн	1.2.6.1 Бо ёрии муаллим жанри матнро азҳуд кунед (тезгӯяк, ҳаҷвӣ, зарбулмасал, шеър, ҳикоя, гулӯла)
2.7 Аз сарчашмаҳои гуногун маълумот гиред	1.2.7.1 Бо ёрии муаллим, истинод ба манбаҳо (лугатҳо, энциклопедияҳо, китобҳои дарсӣ)
2.8 Овоз ва ҳарфро шинохтан, муайян кардан	1.2.8.2 Донишҷӯи овозҳое, ки пас аз калима меоянд; Садонокҳои дароз ва бориқро иваз кунед Барои донишҷӯи ҷудой
Ҷазылым	
Негизгӣ дағдылар	Оқу мақсаттары
3.1 Банақшагирӣ	1.3.1.1 Тавассути фаҳмидани тартиби тасвирҳои қитъавӣ нақшаи умумӣ созад 1.3.1.2 Таҳия ва ташкили бахшҳои матнӣ
3.2 Мундариҷаи маводи мувофиқро хонед ва нависед	1.3.2.1 бо ёрии муаллим дар бораи маводҳо шарҳ медиҳам ва менависам
3.4 Таҳаммулпазирӣ ба ҳама гуна матн	1.3.4.1 навиштани ҳама гуна матн (нома, табрик, ҳадя) бо ёрии муаллим
3.5 Ислоҳи хатогихо	1.3.5.1 Калима, ҷумла, таҳлили матн, ислоҳи хатогихо бо ёрии муаллим
3.6 Мутобиқати талаботи дақиқии каллиграфӣ	1.3.6.1 Нигоҳ доштани сатҳи роҳ, масофаи байни роҳҳо, канораҳои боло ва поёни роҳ, пайвасти кардани унсурҳои ҳарбӣ ва ҳарбӣ ба ҳамдигар ва нигоҳ доштани ҳолати зарурӣ
Тилдик норманы қолдану	
4.1 Шартҳои имло	1.4.1.1 Фаҳмидани калимаҳои шабеҳ бо талаффуз
	1.4.1.2 бо ёрии муаллим дуруст нусхабардорӣ кардани калима, калимаҳое, ки нусхабардорӣ нашудаанд.
	1.4.1.3 такмил додани калимаҳои ҳарфҳои калон (номи одамон, номи ҳайвонот, номи ҳайвонот)

4.2 Шартҳои грамматикӣ	1.4.2.1 Фарқият ва истифодаи дурусти калимаҳои ифодакунандаи ном, ҷойгиршавӣ, рақам, ранги ашё (ҷой)
4.3 Шартҳои пунктуатсия	1.4.3.1 Ҷумларо бо ҳарфи калон оғоз кунед ва дар охири он аломати заруриро гузоред

15. Бөлиҳдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

16. Осы оқу бағдарламасы Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған «Обучение грамоте» (оқыту тәжік тілінде) оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған «Обучение грамоте» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспары (оқыту тәжік тілінде)

Кезең	Тыңдалым мен айтылым	Оқылым	Жазылым	Тілдік норманың қолданысы
3-тоқсан				
Давраи пас аз Алифбо	1.1.1.1 Дарсҳои асосии забонро дар бораи матн, ҷумлаҳо, калимаҳо, ҳичоҳо ва садоҳо омӯzed; 1.1.2.1* Ҳикоят кардан бо нигоҳ доштани пайвастагии ҳикоя тавассути воситаҳои ёрирасон (схема, диаграммаи сюжет, харитаи ҳикоя); 1.1.3.1 * Мундариҷаи матнро мувофиқи мавзӯъ ва	1.2.1.2 Истифодаи намудҳои омӯзиш (таълими якҷоя, омӯзиши алоқаманд, омӯзиши эҳсосотӣ, омӯзиши ғайрифайол); 1.2.2.1 бо ёрии муаллим, санҷед, ки дар матн кӣ (чӣ) дуруст аст; 1.2.3.1 бо ёрии муаллим қисмҳои матни додашударо иваз карда тавоништан;	1.3.1.1 бо дарки тартиби тасвирҳои нақшаи умумии сюжетро таҳия намояд; 1.3.1.2 фаҳмидан ва тартиб додани қисмҳои матн; 1.3.2.1* бо ёрии муаллим материалҳоро хонда, фаҳмонда медиҳам; 1.3.4.1* бо ёрии муаллим ҳар намуди матн (нома, табрик, паём) нависед; 1.3.5.1 калима, ҷумла, таҳлили	1.4.1.1* фаҳмидан ва аз ёд кардани калимаҳои шабеҳ бо талаффуз; 1.4.1.2 Бо ёрии муаллим калимаро дуруст нусхабардорӣ калимаҳо;но дуруст нусхабардорӣ доништани калимаҳо; 1.4.3.1 Ҷумларо бо ҳарфи калон

	<p>тасвир ба нақша гиред; 1.1.4.1* Истифодаи дурусти вожаҳои хушмуомила, аз қабили “салому алейк, ташаккур, дархост, дархост, иҷозат, хайрбод” дар рафтори муоширатӣ; 1.1.5.2 истифода бурдани интонацияи овоз, ритм, оҳанг, фикр ва имову ишораро дар чараёни сӯҳбат омӯзад; 1.1.7.1 Дар асоси диаграммаи сюжетӣ матни мухтасар созад .</p>	<p>1.2.4.1* бо ёрии муаллим маъноӣ калимаҳоро фаҳмед (синоним, маъноӣ зид, талаффуз якхела, вале маъно дигар аст); 1.2.5.1* бо ёрии муаллим оид ба мазмуни матн, расми ҳикоя саволҳо диҳед, ба савол ҷавоб диҳед; 1.2.6.1* бо ёрии муаллим жанри матнро (сабук, зарбулмасал, масал, шеър, ҳикоя, роман) омӯзад; 1.2.7.1* бо ёрии муаллим маълумотро аз манбаъҳо (луғатҳо, энциклопедияҳо, китобҳои дарсӣ,) ҷоп кунед; 1.2.8.2 донанд, ки чӣ тавр фарқ кардани овозҳои дароз ва қӯтоҳ; доништан, ки садоҳои дароз ба навъҳои ғафс ва борик ҷудо намешаванд.</p>	<p>матн, ислоҳи хатоҳо бо ёрии омӯзгор; 1.3.6.1 йезиш қурини, қурлар арилиғини, йолниҷ жуқарқи вә төвәнқи қурлирини сақлап, һәрип элементлирини, һәрипләрни бир-бири билән бағлаштуруп, тәләпләргә мувапик чирайлиқ йезиш. 1.3.6.1 нигоҳ доштани масофаи байни роҳҳо, масофаи байни роҳҳо, роҳҳои болои ва поёнии роҳ ва пайвастании унсурҳои ба ҳамдигар ва нигоҳ доштани тартибот мувофиқи талабот.</p>	<p>оғоз кунед ва дар охир аломати пунктуатсия гузоред</p>
4 тоқсан				

<p>Давраи пас аз алифбо</p>	<p>1.1.3.1 * Мундариҷаи матнро мувофиқи мавзӯ ва тасвир ба нақша гиред; 1.1.4.1* Истифодаи дурусти вожаҳои хушмуомила, аз қабилӣ “салому алейк, ташаккур, дархост, дархост, иҷозат, хайрбод” дар рафтори муоширатӣ; 1.1.5.1* Истифодаи вожаҳои зарурӣ барои тавсиф ва мубодилаи ҳадис бо ашё (чой); 1.1.6.1 андешаи худро оид ба мундариҷаи мо баён кунед; 1.1.7.1 Мувофиқи сюжет матни мухтасар эҷод кунед; 1.1.8.1 Ҳифзи сухан дар асоси қонуни федералӣ;</p>	<p>1.2.1.2 Истифодаи намудҳои омӯзиш (таълими якҷоя, омӯзиши алоқаманд, омӯзиши эҳсосотӣ, омӯзиши ғайрифайол); 1.2.2.1 Бо ёрии муаллим тафтиш кунед, ки дар матн кӣ (чӣ) дуруст гуфта шудааст; 1.2.3.1 Донистани тарзи иваз кардани қисмҳои матн бо ёрии муаллим; 1.2.5.1* бо ёрии муаллим оид ба мазмуни матн ва сюжет саволу ҷавоб додан; 1.2.6.1* бо ёрии муаллим жанри матнро омузад (равшан, хандаовар, масал, шеър, хикоя, гул); муаян кардан 1.2.7.1 * Бо ёрии муаллим, истинод ба манбаъҳо (луғатҳо, энциклопедияҳо</p>	<p>1.3.1.1 Тартиби тасвирҳои сюжетиро таҳия намуда, тавассути навиштан нақшаи умумӣ тартиб диҳед; 1.3.1.2 Таҳия ва ташкили нақшаҳои матнӣ; 1.3.2.1* Бо ёрии муаллим дар бораи маводи таълимӣ шарҳҳо нависед; 1.3.4.1* бо ёрии муаллим ҳар намуди матн (нома, салом, паём) нависед; 1.3.5.1 Санҷиши калимаҳо, ҷумлаҳо, матнҳо ва ислоҳи хатогиҳо бо ёрии муаллим; 1.3.6.1 Сатҳи роҳ, масофаи байни роҳҳо, паҳлӯҳои болоӣ ва поёнии роҳро нигоҳ дошта, унсурҳои ҳарбӣ ва ҳарфҳоро бо ҳам пайваст кунед ва зебоиро мувофиқи талабот созед.</p>	<p>1.4.1.1* Фаҳмидан ва аз ёд кардани калимаҳои, ки ба талаффуз ва навиштан шабоҳатдоранд; 1.4.1.3 такмил додани калимаҳои калонҳарфшуда (номи одамон, номи ҳайвонот, номҳои махсуси ҳайвонот); 1.4.2.1* Калимаҳои мувофиқеро, ки ном, ҷойгиршавӣ, шумора ва ранги ашёро (чой) нишон медиҳанд, фарқ кунед ва истифода баред</p>
-----------------------------	---	---	---	---

		, китобҳои дарсӣ)		
--	--	-------------------	--	--

Ескерту:

- білім алушылардың қажеттілігін ескере отырып, әр сабаққа 3-4 оқу мақсаты, оның ішінде біреуі жетекші мақсат ретінде алынады;
- «*» белгісімен көрсетілген оқу мақсатының бөлігін тандап жүзеге асыруға болады.

Бастауыш білім беру деңгейінің «Әліппе», «Ана тілі» пәні бойынша оқу бағдарламаларына енгізілген өзгерістер мен толықтырулардың салыстырмалы кестесі

№	Қолданыстағы бағдарлама	Өзгеріс енген жоба	Негіздеме
1	Пәннің атауы «Әліппе» Бұл бағдарламаның оқу мақсаттарында құндылықтар арнайы бөлініп көрсетілмеген. Екіншіден, Бағдарлама мазмұнында II жартыжылдықта мазмұндама жазу берілген.	*Оқу мақсаттар жүйесінде, негізгі дағдылар мен оқу мақсаттарынан күтілетін нәтижелерді айқындап, қостық. *Оқу мақсаттарының мазмұнына қарай құндылықтар енгізілді. *Бағдарлама мазмұнынан II жартыжылдықта берілетін мазмұндама жазуды алып тасталынды.	*Бұрынғы бағдарламада оқу мақсаттары айқындалғанымен күтілетін нәтижелер нақтыланбаған. Бұл мұғалімге қолайсыздық туғызады. Күтілетін нәтиже болса, мұғалімге сабақтың әдіс-тәсілдерін нақтылап алуына көмек болады. *Бұрынғы бағдарламада оқу мақсаттарында құндылықтар нақтыланбаған. Бұл мұғалімге қолайсыздық туғызады. Құндылықтар оқу мақсаттарына кіріктірілсе, мұғалімге сабақтың әдіс-тәсілдерін нақтылап алуына көмек болады. *Мазмұндама жазу енді ғана ежелеп оқып, сөз, сөйлемдік диктанттар жазуға дағдыланып келе жатқан балаға тым ауыр. 1-сынып кезеңі бағаланбайды, себебі, бұл кезең дағдылану кезеңі. Мақсат, баланың сауатты оқып, сауатты жаза алу деңгейіне жетуді көздейді.

	<p>«Ана тілі» бағдарламасы</p>	<p>Ана тілі пәні «Қазақ тілі» және «Асыл сөз» деп аталатын екі пәнге бөлінді. Апталық жүктемеде Ана тілі пәніне 6 сағат бөлінген. Жалпы - 102 сағатты құрайды. Қазақ тілі аптасына 4 сағат (68 сағат), Асыл сөз аптасына 2 сағат (34 сағат) түрінде бөлінетін болады</p>	<p>1-сыныптарда Әліппе пәнінің жалғасы ретінде ІІ жартыжылдықта Ана тілі пәні аптасына 6 сағат оқытылып жүр. Яғни Ана тілі пәнінде кейінгі екінші сыныпта жалғасын табатын Қазақ тілі пәнінің де Әдебиеттік оқу пәнінің де негізі қаланады деген екі мақсат көзделген. Мұның өзі Ана тілі пәнінің жүгін тым ауырлатып жіберіп отыр. Мұғалімдердің айтуынша, бірінші сынып оқушылары үшін жазу дағдысы да, оқу дағдысы да өте маңызды. Осы екі мақсаттың бір пәнде тоғысуы мұғалімді де, оқушыны да қиындыққа тіреп отырғаны баспасөз беттерінде де, мұғалімдердің түрлі жиындарында да жиі айтылып жүр. Сабаққа берілетін 45 минут уақыт бұл екі ірі мақсатқа қол жеткізуге мүмкіндік бермейтіндігі айқындала түсуде.Бастауыш сыныптары мұғалімдерінің пікірін ескере отырып, біз осы пәнді «Қазақ тілі» және «Асыл сөз» деген екі пәнге бөліп, әр пәннің өзіндік мақсаттарын нақтылау керек деп шештік.</p> <p>Яғни, ІІ жартыжылдықта оқытылатын «Ана тілі» пәнінен бөлініп шыққан бір тармақ «Шығарманың түрлері толып жатыр, оның бәрін шумақтап бір-ақ атағанда, арабша әдебиет, қазақша асыл сөз дейміз»» деген Ахмет Байтұрсынұлы ұстанымына негізделе отырып, «Асыл сөз» пәні түрінде аталатын болады деп отырмыз. Бұл пән кейінгі сыныптарда оқылатын Әдебиеттік оқу пәнінің алғашқы</p>
--	--------------------------------	---	--

		<p>баспалдағы болады. Яғни «Асыл сөз» пәнінің бағдарламасы балаға оқу дағдысын жетілдіре түсуді көздейді де, оқушыны таза кітап оқуға қызықтыру, оларды кітап оқуға баулу мақсатында қайта құрылады.</p> <p>Ана тілі пәнінен бөлініп алынған екінші тармақтағы «Қазақ тілі» пәні деп аталады. Бұл пәнде Әліппе кезеңінен кейін әріпті жаңа таныған балаларға жазу дағдысын тереңдете түсу мақсаты басты назарға алынады да, бастапқы тілдік бірліктерді үйрету мақсаты да қоса қамтылатын болады деп жоспарлап отырмыз. Яғни, бұл сыныптағы Қазақ тілі пәнінде кейінгі сыныптарда жалғасын табатын лингвистикалық білімнің бастапқы негіздері ғана беріледі де, негізінен баланың жазу дағдысын дамытуға, көркем жазып үйренуіне арнайы көңіл бөлінетін болады. Апталық жүктемеде Ана тілі пәніне 6 сағат бөлінген. Жалпы - 102 сағатты құрайды. Қазақ тілі аптасына 4 сағат (68 сағат), Асыл сөз аптасына 2 сағат (34 сағат) түрінде бөлінетін болады. 1-сынып оқушысына күнде жазылым дағдысын қалыптастыру қажет. Сондықтан бөлінген 6 сағаттың 4 сағатын Қазақ тілі пәніне, 2 сағатын Асыл сөз пәніне бөлінсе. Мүмкіндік болса, қосымша тағы да 2 сағатты қарастыруды сұраймыз.</p>
--	--	---

Қорытынды.

1. Үлгілік оқу жоспарындағы оқу жүктемелерін талдау (ҚР Білім және ғылым министрінің 08.11.2012 ж. № 500 бұйрығымен бекітілді, 2020 жылғы 17 тамызда оған өзгертулер мен толықтырулар енгізілді) мәселесі бойынша:

I жартыжылдықта «Әліппе» аптасына 6 сағат оқытылып, II жартыжылдықта Қазақ тілі пәні болып жалғасқанда да 6 сағат болып оқытылса. Осы Қазақ тілі пәнімен қатар II жартыжылдықта Көркем сөз пәніне (ағылшын мен орыс тілі пәндерінің сағаттары) 4 сағат беріліп, жеке пән болып оқытылса немесе Үлгілік оқу жоспарындағы «Тіл және әдебиет» саласында айқындалған «Әліппе», «Ана тілі» пәндеріне аптасына 8 сағат беру ұсынылады.

Ана тілі пәнін тіл мен әдебиеттің бастауы емес, таза көркем шығарма, кітап оқуға қызықтыру, баланы кітап оқуға баулу мақсатында қайта құру ұсынылады. Себебі, тіл мәселесін бұл пәнге біріктіру - балаға да мұғалімге де қиын екенін мұғалімдер өз тәжірибесінен де айтып отыр.

I-сыныптарда «Әліппе» пәнінің жалғасы ретінде II жартыжылдықта «Ана тілі» пәні аптасына 6 сағат оқытылып жүр. Яғни «Ана тілі» пәнінде кейінгі екінші сыныпта жалғасын табатын «Қазақ тілі» пәнінің де «Әдебиеттік оқу» пәнінің де негізі қаланады деген екі мақсат көзделген. Мұның өзі «Ана тілі» пәнінің жүгін тым ауырлатып жіберіп отыр. Мұғалімдердің айтуынша, бірінші сынып оқушылары үшін жазу дағдысы да, оқу дағдысы да өте маңызды. Осы екі мақсаттың бір пәнде тоғысуы мұғалімді де, оқушыны да қиындыққа тіреп отырғаны баспасөз беттерінде де, мұғалімдердің түрлі жиындарында да жиі айтылып жүр. Сабаққа берілетін 45 минут уақыт бұл екі ірі мақсатқа қол жеткізуге мүмкіндік бермейтіндігі айқындала түсуде. Бастауыш сыныптары мұғалімдерінің пікірін ескере отырып, осы пәнді «Қазақ тілі» және «Әдебиеттік оқу» деген екі пәнге бөліп, әр пәннің өзіндік мақсаттарын нақтылау керек. Яғни, II жартыжылдықта оқытылатын «Ана тілі» пәнінен бөлініп шыққан бір тармақ «Шығарманың түрлері толып жатыр, оның бәрін шумақтап бір-ақ атағанда, арабша әдебиет, қазақша асыл сөз дейміз» деген Ахмет Байтұрсынұлы ұстанымына негізделі отырып, «Әдебиеттік оқу» пәні түрінде аталатын болады деп жоспарлануда. Бұл пән кейінгі сыныптарда оқылатын «Әдебиеттік оқу» пәнінің алғашқы баспалдағы болады. Яғни «Әдебиеттік оқу» пәнінің бағдарламасы балаға оқу дағдысын жетілдіре түсуді көздейді де, оқушыны таза кітап оқуға қызықтыру, оларды кітап оқуға баулу мақсатында қайта құрылады.

«Ана тілі» пәнінен бөлініп алынған екінші тармақтағы «Қазақ тілі» пәні деп аталады. Бұл пәнде Әліппе кезеңінен кейін әріпті жаңа таныған балаларға жазу дағдысын тереңдете түсу мақсаты басты назарға алынады да, бастапқы тілдік бірліктерді үйрету мақсаты да қоса қамтылатын болады. Яғни, бұл сыныптағы «Қазақ тілі» пәнінде кейінгі сыныптарда жалғасын табатын лингвистикалық білімнің бастапқы негіздері ғана беріледі де, негізінен баланың жазу дағдысын дамытуға, көркем жазып үйренуіне арнайы көңіл бөлінетін болады. Осы мақсатта Ана тіліне бөлінген 6 сағат (102 сағат) екі пәнге бөлінеді де «Қазақ тілі» аптасына 4 сағат (68 сағат), «Әдебиеттік оқу» аптасына 2 сағат (34 сағат) түрінде бөлінетін болады. Әрине, бұл сағат саны оқу дағдысын қалыптастыруда аздық етеді. Бірінші сынып оқушылары үздіксіз жазу әрекетімен айналысу керек.

«Тіл және әдебиет» саласының мазмұнын талдау мәселесі бойынша ұсыныстар:

- «Тіл және әдебиет» білім беру саласындағы пәндердің мазмұнына бастауыш сынып оқушыларының рухани-адамгершілік қасиеттерін дамыту мәселесін қосу керек.

- Тіл мен әдебиет нысанын ұлттық құндылықтар тұрғысынан нақтылай түсу керек.

- Тілді оқыту нысаны мен әдебиетті оқыту нысанының ара жігін ажырату керек. Грамматика – қазақ тілін оқытудың арқауы болу керек.

2.3.Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4сыныбына арналған «Қазақ тілі» пәнінің үлгілік оқу бағдарламасы жобасы (оқыту қазақ тілінде)

I ЖАЛПЫ МӘЛІМЕТ

1 «ҚАЗАҚ ТІЛІ» ПӘНІНІҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ

«Қазақ тілі» пәнінің оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

«Қазақ тілі» пәні – білім беру бағдарламасындағы жалпы білімнің негізін құрайтын аса маңызды пәндердің бірі болып табылады.

«Қазақ тілі» пәнінің маңыздылығы оқушыларды қазақ тілінде оқуға, жазуға, тыңдауға және өз ойын еркін, дұрыс жеткізе білуге үйретуімен, мектепте оқытылатын басқа да пәндерді меңгерту құралы болуымен айқындалады. Өйткені, оқушының тілдік дағдылардың барлық түрін жетік меңгеруі және кез келген басқа пәнді игеруі, негізінен, қазақ тілін білу деңгейіне байланысты.

«Қазақ тілі» пәнінің басты бағыты – тіл арқылы оқушының ақыл-ой қабілеті мен тілдік эстетикалық талғамының дамуына, тұлғалық қасиеттерінің қалыптасуына, коммуникативтік дағдыларының жетілуіне және шыңдалуына іргетас қалай отырып, өздігінен білім алуына мүдделілік туғызу.

«Қазақ тілі» пәнін оқытуда негізгі басымдылық коммуникативтік дағдыларды, сөйлеу әрекетінің төрт түрін - тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылымды меңгертуге, ауызекі және жазба тілде қарым-қатынас жасау дағдыларын жетілдіруге, оқудағы және жазудағы функционалдық сауаттылығын дамытуға бағытталады.

«Қазақ тілі» пәнін оқу барысында оқушылар әлем туралы, жалпы адамзат туралы білім алады, қоршаған ортаны тану, әр түрлі мәселелерге деген көзқарасын дәлелдеу құралы ретінде тілдің және әдеби мұраның құндылығын ұғынады.

«Қазақ тілі» пәні оқушылардың оқу және болашақ кәсіптік әрекетінде коммуникативтік білік-дағдыларын орыңды қолдана отырып, жылдам өзгеріп жатқан өмірге бейімделе алуына, өз пікірін білдіру және дәлелдеу үшін әр түрлі

ақпарат көздері мен қазіргі заманғы ақпараттық технологияларды пайдалана білуіне көмектеседі.

2 «ҚАЗАҚ ТІЛІ» ПӘНІ БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ МАҚСАТЫ

«Қазақ тілі» пәні бағдарламасының мақсаты – тілдің функционалдық және коммуникативтік қызметі арқылы қоғамдық-әлеуметтік ортада тілдік қатынасты жүзеге асыратын жеке тұлғаны дамытуға мүмкіндік жасау.

Бастауыш сынып оқушыларының сөйлеу қабілеттері мен қажеттіліктерін ескере отырып, ауызша және жазбаша коммуникацияда тілдік нормаларды сауатты қолдануды меңгерту, тілді басты рухани құндылық ретінде оқыту арқылы ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтарды бағалауды үйрету.

«Қазақ тілі» пәнінің негізгі міндеттері:

- қазақ тілінің дыбыстық ерекшеліктерін, күнделікті қарым-қатынаста, бастауышта оқылатын пәндер аясында жиі қолданылатын лексиканы, дайын сөйлем моделдерін меңгерту;

- тілдік материалды (фонетика, лексика, грамматика, орфография) игеруін қамтамасыз ете отырып, тілдік-коммуникативтік білігі мен дағдыларын дамытуға ынталандыру;

тілдік ойлауы мен сөйлеу әрекетінің түрлерін (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым) дамыту;

- түрлі қарым-қатынас жағдаяттарында сөйлеу этикеттерін қолдану;

- тыңдағанын, оқығанын, түсінгенін, ойлағанын ауызша және жазбаша жоспарлай алуға, әсерлі және жинақы түрде бере білуге, талдау, салыстыру, жинақтау, бағалауға дағдыландыру;

- оқушыларды тілдік дағдыларды игеру арқылы сыни ойлау мен жазуға жетелеу;

- мәтіннің құрылымын, тақырыбын, тілдік және баяндау ерекшеліктерін талдап, мәтінге интерпретация жасау арқылы ойларын ауызша, жазбаша еркін жеткізу дағдысын қалыптастыру;

- тілдік дағдыларды әлеуметтік-тұрмыстық ортада еркін қолдана білуге жетелеу;

- оқушылардың қазақ тіліне деген қызығушылығын арттыра отырып, тілдің маңыздылығы мен эстетикалық құндылығын сезіндіру арқылы тілді құрметтеу және мақтаныш сезімдерін қалыптастыру;

- ұлттық, рухани-мәдени, ел-жер байлығы, адамгершілік, эстетикалық құндылықтар, Қазақстандық патриотизм, саламаттық құндылықтарды қалыптастыру, өмір бойы білім алуға баулу.

Оқу бағдарламасының мазмұны оқушының тіл туралы білімін толықтырып, игерген тілдік дағдыларын әлеуметтік ортада қарым-қатынас құралы ретінде қолдануын қамтамасыз етеді.

«Қазақ тілі» пәні бағдарламасы:

- тілдің ерекшеліктері, оның элементтері мен тілдік қызметі жөнінде жалпы мағлұмат алуға;

- сөздік қор мен грамматиканы пайдалану арқылы коммуникативтік, оқу, әлеуметтік-тұрмыстық, ақпараттық-коммуникациялық құзыреттілігін қалыптастыруға;

- өмірде қажетті тілдік дағдыларды игеруіне көмектеседі.

3. Қазақ тілі пәні мазмұнында берілетін грамматикалық және лексикалық минимумға қойылатын талаптар

«Қазақ тілі» пәні бастауыш сынып оқушысына ең алдымен тілдің жүйелік ерекшелігін меңгертуге қызмет етеді. Сондықтан қазақ тілі сабағының мазмұнын лингвистика ғылымының қарапайым негіздері құрайды. Пәнді оқытудың басты ерекшелігінің бірі – білім алушылардың сауаттылығын арттыру және тілін дамыту мақсатында жазба жұмыстарына басымдық беру. Бастауыш сыныпта қазақ тілінің сөз байлығын, дұрыс айту, дұрыс жазу нормаларын меңгертуге баса назар аударылады. Осы мақсатта грамматикалық тақырыптар баланың жас ерекшелігін ескере отырып, қарапайым түрде ұсынылады. Дәстүрлі әдістемеді орын алып келген грамматикалық ережені жаттату әдісінен бас тарту қажет. Грамматикалық тапсырмалар жүйесі оқушыны тілдің ерекшелігін жан-дүниесімен сезініп, оны құрметтеу, сүю сезімін тудыруға бағыттай құрылуы керек.

Бастауыш сыныпта оқушы меңгеруге тиісті лексикалық минимум осы бағдарламада бөлім тақырыптары аясында ұсынылатын мәтіндер арқылы беріледі. Сабақты тиімді ұйымдастыру, уақытты үнемдеу мақсатында бір бөлімнің ішінде тақырыпқа сәйкес 3 оқылым мәтіні және 1 тыңдалым мәтіні ұсынылады. Лексикалық тақырып мазмұны мәтіннен тыс бөлім бойынша қамтылатын шағын тапсырмалар жүйесі арқылы толықтырылады. «Қазақ тілі» пәні мазмұнында тақырыптар аясында ұсынылатын мәтін көлеміне қойылатын талаптар:

2-сынып	3-сынып	4-сынып
25-35 сөз	35-55 сөз	55-70 сөз

4. «Қазақ тілі» пәнін оқыту үдерісін ұйымдастыруға қойылатын талаптар

«Қазақ тілі» пәні бойынша әр сыныптағы сағат саны:

Сынып	Апталық сағат саны	Жылдық сағат саны
2-сынып	4 сағат	144 сағат
3-сынып	4 сағат	144 сағат
4-сынып	4 сағат	144 сағат

Сыныпта жұмыс түрлерін (жеке, жұптық, топтық) ұйымдастыру үшін жиһаздар жылжытуға қолайлы әрі жеңіл болуы қажет. Сондай-ақ, кітап сөрелері, стендтер мен оқушы жұмыстарының көрмесіне арналған арнайы орындар болуы қажет.

«Қазақ тілі» пәнін сапалы, тиімді оқытуға қажетті құрал-жабдықтар:

техникалық құралдар: проектор, графопроектор, экран немесе интерактивті тақта; офистік құрылғылар (компьютер, принтер, сканер, құлаққаптар және ноутбуктер) шектеусіз интернет; дыбыс жазу құралдары: диктофон /микрофон; бейнекамера, сандық фотоаппарат; жылжымалы маркерлі тақталар;

кеңселік тауарлар: түрлі-түсті қағаздар, флип-чарт, ватмандар; А-3, А-4, А-5 қағаздары; фломастерлер, маркерлер, түрлі-түсті қарындаштар; еңбек құралдары: қайшы, ине, жіп, желім, мата қиындылары, түйме, бояулар, ермексаз және т.б.;

жиһаздар: «Жазу бұрышы» және «Оқу бұрышына» арналған диван, кілемшелер, орындықтар, дөңгелек үстелдер, жылжымалы кітап сөрелері;

дидактикалық және қосымша үлестірме материалдар: суретті кітаптар, өлең-жыр кітаптары, қазіргі заманғы көркем әдебиет, классикалық ертегілер, аңыз-әңгімелер, қиял-ғажайып, фантастикалық шығармалар, ғылыми мәтіндер, аудио-, бейне- материалдар, газет-журналдар, үгіт-насихат үлгісіндегі мәтіндер (памфлеттер және брошюралар, т.б.); анықтамалықтар (түсіндірме, орфографиялық, орфоэпиялық сөздіктер); энциклопедиялар; грамматикалық кестелер жинағы; ұлттық қуыршақтар (сахналық көріністер үшін); мамандықтарға байланысты костюмдер, ұлттық киімдер, бетперделер.

4 «ҚАЗАҚ ТІЛІ» ПӘНІН ОҚЫТУДА ҚОЛДАНЫЛАТЫН ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ТӘСІЛДЕМЕЛЕР

ҚР жалпы білім беру ұйымдары (мектеп, гимназия, лицей, т.б.) «білім алу жолдарын білетін», өз бетімен білім алуға ұмтылатын, шешім қабылдауға қабілетті, ынталы, қызығушылығы мен жауапкершілігі жоғары, өзіне сенімді, өзінің және өзгенің іс-әрекетіне талдау жасай алатын жеке тұлғаны қалыптастыруға бағытталған қағиданы ұстанады.

Оқушылардың бойында бұл қасиеттерді қалыптастыруда мұғалімдер түрлі педагогикалық тәсілдемелер мен технологиялар қолдана алады. Атап айтқанда, олар:

- оқытудың коммуникативтік (қарым-қатынастық) тәсілдемесі (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым);

- зерттеушілік тәсілдеме (оқушылар «не білемін, нені білгім келеді, нені үйрендім» тұрғысынан өз әрекетін талдауға үйренеді);

- жүйелі-әрекеттік тәсілдеме;

- дамыта оқыту технологиясы (оқушылар оқу әрекетінің тәсілдерін игеріп, өзінің іс-әрекетін жоспарлау және басқару жолын үйренеді);

- дифференциациялап оқыту технологиясы (оқушыларды қабілеті, мүмкіндігі, ерекшелігіне қарай оқыту).

«Қазақ тілі» пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

- мұғалім мен оқушының «субъект-субъектілік» дидактикалық қатынаста білім іздеу үдерісіне бірдей енуі;

- оқу проблемаларын шешу барысында мұғалім мен оқушының ынтымақтасқан шығармашылық ізденіс әдістерін қолдану; оқу проблемаларын шешудің әдіс-тәсілдерін оқушыларға дамыта оқыту ұстанымына сай жолмен құру және көрсету;

- оқушының жеке пікірін тыңдау, олардың бұрын меңгерген білімдері мен қалыптасқан түсініктерін әрі қарай дамыту;

- ойын әдісі;

- «оқыту үшін бағалау және оқуды бағалау» арқылы қолдау жасау;
- сын тұрғысынан ойлау дағдыларын дамыту;
- ақпараттық-коммуникациялық технологияларды тиімді қолдану арқылы оқушылардың қазақ тіліне деген қызығушылығын арттыру;
- тәжірибелік, шығармашылық оқу әрекеттеріне (түрлі шығармашылық жұмыстар жасау) ынталандыру;
- оқушылардың білімін жүйелілікпен мониторингілеу;
- оқушыларды зерттеушілік әрекетке және зерттеушілікке негізделген белсенді оқуға ынталандыру;
- оқушыларға алдын ала берілетін түрлі стильдегі жазба мәтіндердің үлгісін қолдану (мұғалім алдын ала модельдер мен үлгілер береді);
- оқушылардың оқу әрекетін жеке, топтық және ұжымдық формада ұйымдастыру (оқушылар бірін-бірі өзара оқытуға, бірін-бірі бағалауға, пікір алмасуға, т.б. үйренеді);
- оқыту барысында «не білемін? не білгім келеді? нені үйрендім?» түріндегі кері байланысты жүзеге асыру.

6. ТҮРЛІ МӘДЕНИЕТ ПЕН КӨЗҚАРАСТАРҒА ҚҰРМЕТ СЕЗІМІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ

Білім берудің жаңа бағыты оқыту мен тәрбиелеудегі демократтық және гуманистік бағыттарды ұстана отырып, түрлі мәдениеттердің дамуы мен ерекшеліктерін ескеру болып табылады. Оқушылар қазақстандық көпұлтты қоғамда өмір сүре отырып, қарым-қатынас барысында өзара төзімділік таныту, басқа ұлт мәдениетіне деген сыйластық пен құрмет сезімін білдіру сияқты маңызды қасиеттерге ие болуы керек. Бұл ретте мәдениетті және түрлі мәдениетке деген сыйластық пен құрмет сезімін қалыптастыру әлеуетіне ие үдеріс – білім беру үдерісі екені белгілі.

«Қазақ тілі» пәнін оқыту үдерісі оқушылардың түрлі мәдениет пен көзқарастарға құрмет сезімін қалыптастыруды негізгі міндеттердің бірі ретінде алдыңғы орынға қояды. Бұл мәселе жеке тұлғалық, тұлғааралық және мәдениетаралық құзыреттіліктердің ажырамас бір бөлігі болып табылады. Бұл құзыреттіліктер оқушылардың түрлі әлеуметтік орталарда, көпмәдениетті қоғамда тиімді әрі сындарлы әрекет етуіне мүмкіндік береді.

«Қазақ тілі» пәнінің оқу бағдарламасында түрлі мәдениет пен көзқарастарға құрмет сезімін қалыптастыру төмендегідей оқу міндеттерінен көрініс табады:

- қазақ тілі мен мәдениетіне, қазақ тарихына құрметпен қарауға тәрбиелеу;
- қазақ тілінің Қазақстан халықтарының ұлтаралық бірлігі мен келісімін сақтау тілі ретіндегі қызметін түсіндіру;
- ұлттық мәдениетімізді құрметтей білуге және Қазақстанда тұратын ұлт өкілдерінің салт-дәстүріне және әдет-ғұрпына құрметпен қарай білуге үйрету;
- өзгенің пікіріне, көзқарасына, сенімі мен әдет-ғұрпына, сезімі мен идеяларына сыйластық пен төзімділік таныту, өзгелердің пікірлерімен санаса білу қасиетін қалыптастыру;
- түрлі көзқарастарды, өз көзқарасы мен өзгенің пікірін салыстыра отырып, ойын ашық жеткізуге үйрету;
- көптілді, көпмәдениетті қоғамда өзін еркін сезіну, көпұлтты қоғамда

өмір сүру қабілетін қалыптастыру.

6. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану құзыреттілігі

Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (әрі қарай – АКТ) қолдану құзыреттілігі оқушылардың жұмыс барысында, бос уақыттарында және қарым-қатынасында технологияларды орынды және шығармашылықпен қолдана білуін қамтамасыз етеді. Бұл құзыреттілік АКТ-ны қолдану дағдылары арқылы қалыптасады.

Ақпаратты табу, құру және онымен жұмыс істеу, мәліметтермен, ой түйіндерімен алмаса отырып, құрал-жабдықтар мен қосымшалардың кең мүмкіндіктерін пайдалану, өз жұмысын бағалау және жетілдіру арқылы оқушылар АКТ-ны қолдану дағдыларын барлық пәндерге арналған оқу бағдарламаларын меңгеру үрдісінде дамытады.

Бұл «Қазақ тілі» пәнінің оқу бағдарламасында төмендегідей көрініс табады:

- оқыту сапасын арттыру үшін сабақтарда жаңашыл әдістер мен ақпараттық технологияларды кеңінен пайдалану;

- интернет ресурстарымен жұмыс жасау (веб-сайттағы ақпаратты оқу, керекті материалды іздеу, табу, сұрыптау, іріктеу, жеке құжат немесе файл ретінде көшіру және сақтау);

- мәтін және слайдтармен жұмыс істеу үшін қарапайым бағдарламадан күрделірек бағдарламаға (Word, Power Point) көшу;

- ақпаратты өңдеп, электронды түрде жеке құжат ретінде сақтау үшін жабдықтарды (принтер, сканер, сандық фотоаппарат) пайдалану;

- электронды оқулықтарды, оқу құралдарын, анықтамалық құралдарды пайдалану;

- тақырыпқа байланысты түрлі медиақұралды қолдану;

- ақпаратты саралап, зерттей алу.

8 Оқушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту

ҚР білім беру ұйымдарына (мектеп, гимназия, лицей, т.б.) арналған оқу бағдарламасы мақсаттарының бірі және бірегейі – жеке тұлғаны әлеуметтендіру, яғни түрлі әлеуметтік топтармен тіл табысуға қабілетті азаматтарды тәрбиелеу. Коммуникативтік дағды қалыптастыру үшін сөйлеу әрекетінің түрлері (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым) меңгерілуі тиіс. Осы мақсатқа жету үшін ынталандырушы және қолдаушы ортаны құра отырып, қажетті тілдік дағдыларды дамыту керек. Мұндай ортада оқушылар сөйлеу әрекетінің түрлі формаларын қолдана отырып, өз пікірін еркін білдіре алады. Оқыту үдерісінде оқушылардың сыныптастарымен, мұғалімдерімен және көпшілікпен ауызша және жазбаша қарым-қатынаста тілді сауатты пайдалануын мадақтап отыру қажет.

«Қазақ тілі» пәнінен тыңдалым мен айтылым әрекеттерін дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- тыңдалған материалды түсіну және сұрақтарға жауап бере білу;
- мәтінді қайталап тыңдағанда негізгі ойға назар аудару;
- тыңдау барысында тірек сөздерді анықтау;
- тыңдалған мәтін бойынша сұрақтар қою;
- тыңдалған мәтіннің жоспарын құру;
- тыңдалған мәтіннің белгілі бір бөлігін айтып беру;
- мәтіннің мазмұнына өз пікірін айту;
- таныс және өзін қызықтыратын тақырыптар бойынша топ алдында сөйлеу;
- сұхбат алу және нәтижесі бойынша ауызша есеп беру;
- берілген тақырыптар бойынша пікірталас ұйымдастыру;
- мәтіннің кейбір тұстарын ым-ишарамен көрсету;
- берілген тақырып бойынша диалог құрастыру.

«Қазақ тілі» пәнінен оқылым әрекетін дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- мәтіннің негізгі ойы мен бөлімдерін анықтай отырып оқу;
- оқу түрлерін және стратегияларды («Топтау», «Түртіп алу», «Ойлану», «Жұпта талқылау», «Болжау», «Салыстыру» (Венн диаграммасы), «ЖИГСО», Түртіп алу (INSERT), семантикалық карта) қолдану;
- ақпаратты табу үшін оқу, қызығып оқу және өз көзқарасын айту үшін оқу;
- интернет ресурстарымен жұмыс (тақырып мазмұны бойынша презентациялар, жобалар дайындау);
- әдебиетпен жұмыс (сұхбатқа сұрақтар мен жауаптар дайындау).

«Қазақ тілі» пәнінен жазылым әрекетін дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- мәтіндегі көп нүктенің орнын, мәтіннің қорытынды бөлімін өз ойымен толықтыру;
- оқушыларға таныс ертегі, әңгіме, өлеңдердің ішінен бір-екеуін жаздыру;
- сөздердің орфографиясын меңгертуге арналған тапсырмалар;
- тілдік тақырыптар аясында шығармашылық тапсырмалар (ребус, пиктограмма, сөзжұмбақ, сәйкестендіру және толықтыру тест тапсырмалары, т.с.с.) құрастырып жазу;
- тыңдалған және оқылған мәтіннен немесе көрген фильмінен алған әсерін жазу;
- мәтіндегі қиын сөздерден сөздік құрастырып жазу;
- сыныптың қабырға газетіне шағын хабарлама/мақала жазу;
- мәтіндегі оқиғаны өз көзқарасымен өзгертіп, аяқтап жазу;
- ақпаратты суреттер мен диаграмма арқылы беру;
- сұхбатқа жазбаша сұрақтар дайындау.

9 Оқушылардың оқу жетістігін бағалау туралы

«Қазақ тілі» пәнін оқып үйренудің нәтижелерін бағалау критериалды бағалау жүйесін қолданумен жүзеге асырылады.

Критериалды бағалау – нақты анықталған, ұжымдасып жасалған критерийлермен оқушылардың оқудағы жетістіктерін салыстыруға негізделген (оқушылар, мектеп әкімшілігі, педагогикалық қызметкерлер, ата-аналар және басқа заңды өкілдер) және оқушылардың оқу-танымдық қабілеттерін қалыптастыруға көмектесетін бастауыш білім бері мазмұны мен мақсаттарына сәйкес келетін бағалау үрдісі.

Критериалды бағалау білім беру, оқыту және бағалаумен тығыз байланысқа негізделген. Оның нәтижелері білім беру үрдісін тиімді ұйымдастыру үшін пайдаланылады.

Бастауыш мектептегі критериалды бағалау жүйесі қалыптастырушы (ағымдық) бағалау (ҚБ) және ішкі жиынтық бағалауды (ІЖБ) қамтиды.

Қалыптастырушы бағалау – оқушылардың жаңа материалды меңгеру кезінде тапсырманы орындау мен оқу мақсаттарына қаншалықты дұрыс жеткендігін түсінуге мүмкіндік беретін және күнделікті сабақта және/немесе үйде жұмыс жасау дағдылары мен білімдерінің ағымдағы меңгеру деңгейін анықтайтын және оқу барысында мұғалім мен оқушы арасындағы жедел өзара байланысты жүзеге асыратын бағалау.

Ішкі жиынтық бағалау – оқушылардың оқу тоқсанын аяқтау бойынша оқу бағдарламасының бөлімдерін меңгерудегі дағдыларының қалыптасуы және меңгерген білімдерінің деңгейін анықтайтын бағалау. Ішкі жиынтық бағалау мектеп мұғалімдері тарапынан жүзеге асырылады.

2-сыныпта ішкі жиынтық бағалау енгізіледі. Тоқсандық баға 1-4 тоқсан кезінде қалыптастырушы бағалау нәтижесі бойынша қойылады. Ішкі жиынтық бағалау жыл соңында бір рет өткізіледі және жылдық баға қалыптастырушы мен ішкі жиынтық бағалаудың белгілі пайыздық үлесіне байланысты қойылады.

3-4 сыныптарда оқушылардың оқу нәтижесі:

- қалыптастырушы және ішкі жиынтық бағалаудың нәтижесі бойынша тағайындалған пайыздық арақатынастың есебімен әр тоқсанның соңында қойылатын тоқсандық баға түрінде;

- төрт тоқсандағы қалыптастырушы және ішкі жиынтық бағалаудың нәтижесі бойынша тағайындалған пайыздық арақатынастың есебімен пән бойынша қойылатын жылдық баға түрінде. көрсетіледі:

II «Қазақ тілі» пәні мазмұны мен оқу мақсаттарының жүйесі

1 «Қазақ тілі» пәні мазмұны

Бағдарламаны меңгерудің негізгі ұстанымдары «Біз осы пән бойынша не білеміз және білімді қалай меңгереміз?» деген мәселенің аясында ұйымдастырылады. «Қазақ тілі» пәні бойынша білім мазмұнын меңгеру тілдік дағдыларды қалыптастыру негізінде ұйымдастырылған. Оқу бөлімдері білім, түсінік және дағдыларды қалыптастыру мақсаттарын көздейтін бөлімшелерге

бөлінген. Әрбір бөлімше өзара сабақтаса отырып, оқыту мақсаттарын айқындайды. Оқу мақсаттары мұғалім мен оқушыға алдағы қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік береді.

2-4 сынып		
№	Бөлім (Сөйлеу әрекетінің түрлері)	Бөлімше
1	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған ақпараттың мазмұнын түсіну
		1.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
		1.3 Тыңдалған материал бойынша жауап беру
		1.4 Оқиғаны болжау
		1.5 Әлеуметтік ортада тілдік нормаларды сақтау
		1.6 Тыңдаушының назарын аудару
		1.7 Дыбыстарды, сөздерді, орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту
		1.8 Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіру
		1.8 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру
2	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану
		2.2 Мәтін мазмұнын түсіну және негізгі ойды анықтау
		2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату
		2.4 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну
		2.5 Сұрақтар қоя білу және жауап беру
		2.6 Мәтіннің түрлерін және стильдік ерекшелігін анықтау
		2.7 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпарат алу
		2.8 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау
3	Жазылым	3.1 Мәтін құрастырып жазу
		3.2 Диктант жазу
		3.3 Тірек сөздерді тауып, жоспар құру
		3.4 Түрлі композиция бойынша мәтін бөліктерін құрастырып / көшіріп жазу
		3.5 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазу
		3.6 Мәтінді түрлі формада ұсыну
		3.7 Түрлі жанрда шығармашылық мәтін жазу
		3.8 Қатені табу және түзету
4	Әдеби тіл нормасы	4.1 Орфографиялық нормаларды сақтау
		4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау

		4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазу

Бағдарламада оқу мақсаттары төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік номерін көрсетеді. Мысалы, 2.2.1.1. кодында «2» - сынып, «2.1» - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі («Мәтін тақырыбын және мәтіндегі негізгі ойды анықтау»), «1» – оқу мақсатының реттік саны.

2 Оқу мақсаттарының жүйесі

1 Тыңдалым және айтылым

Бөлімше	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Тыңдалған ақпараттың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 Ақпаратты тыңдау, жалпы не туралы айтылғанын түсіну және өз сөзімен айту	3.1.1.1 Белгілі бір уақытқа берілген материалды (сөйлеушінің сөзін) тыңдау және тыңдау барысында негізгі тұстарын анықтау, өзіне ұнаған тұстарын әңгімелеу	4.1.1.1 Зейін қойып тыңдау және негізгі тұстарының маңыздылығын түсіну және өз көзқарасын білдіру
1.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.1.2.1 Мәтінді тыңдай отырып, автор не айтқысы келгенін анықтау (тірек сөздерді қолданып)	3.1.2.1 Тыңдалған мәтіннің негізгі тұстарына назар аударып тақырып пен негізгі ойды анықтау	4.1.2.1 Дәлел келтіре отырып тыңдалған мәтіннің негізгі ойын анықтау
1.3 Тыңдалған материал бойынша жауап беру	2.1.3.1 Шағын мәтін бойынша сұрақтарға жауап беру, оқиғаны ретімен баяндау	3.1.3.1 Мәтін бойынша сұрақтарға толық жауап беру, мәтінді толық, қысқа, ой желісін сақтай отырып баяндау	4.1.3.1 Мәтін ерекшеліктерін ескере отырып, толық, қысқа, ішінара, өз ақпаратымен түрлендіріп баяндау

1.4 Оқиғаны болжау	2.1.4.1 Мәтін мазмұнын мұғалімнің көмегімен тақырыбы және бірінші азат жол бойынша болжау	3.1.4.1 Мәтін мазмұнын тақырыбы мен соңғы бөлімі бойынша болжау	4.1.4.1 Ақпарат мазмұнын тақырып пен көрнекілік түрлері (диаграмма/сызба/кесте) арқылы болжау және болжамын негіздей білу
1.5 Әлеуметтік ортада тілдік нормаларды сақтау	2.1.5.1 Мәселеден хабардар екенін көрсете отырып, өзгелердің пікірін тыңдап диалогке қатысу	3.1.5.1 Өз сөзін қарым-қатынас мақсатына, жағдайына, уақытына байланысты жоспарлай, тілдік нормаларды сақтай отырып диалогке қатысу	4.1.5.1 Өзгелерді диалогке тартып, өз пікірін логикалық жүйелі жеткізе және тілдік нормаларды сақтай отырып, диалогке қатысу
1.6 Тыңдаушының назарын аудару		3.1.6.1 Тыңдаушыны қызықтыру үшін көркем-бейнелі сөздерді (сипаттау, т.б.) қолдану	4.1.6.1 Тыңдаушыны қызықтыру үшін әдеби көркемдегіш (салыстыру, сипаттау, теңеу) құралдарды, мысалдарды орынды қолдану сипаттай алу (салыстыру, эпитет, кейіптеу)
1.7 Дыбыстарды, сөздерді, орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	2.1.7.1 сөз ішіндегі және сөз бен сөздің арасындағы буын үндестігі мен дыбыс үндестігін сақтап айту (бүгін-бүгүн, көсеу – көсеу, сенбі –	3.1.7.1 қазақ тіліндегі буын және дыбыс үндестігін сақтап сөйлеу	4.1.7.1 буын және дыбыс үндестігінің айтылымдағы және жазылымдағы ерекшелігін сақтау

	сембі, Жангүл – Жаңгүл)		
	2.1.7.2 сөз ішінде, сөз соңында кездесетін н дыбысын дұрыс айту	3.1.7.2 сөз ішінде, сөз соңында кездесетін н дыбысын дұрыс айту, жазу	
1.8 Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіру		3.1.8.1 Тыңдалған материалдардың (телебағдарлама, аудиожазба, бейнежазба, т.б.) қысқа үзінділерінде музыка, сөз, бейнелердің қолданылуы, мазмұны туралы өз ойын білдіру (ұнайды/ұнамайды, себебі...)	4.1.8.1 Сөйлеушінің өз ойын тіл, қимыл (ым-ишара), интонация арқылы тиімді жеткізе алғаны/ алмағаны туралы өз ойын білдіру
1.9 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	2.1.9.1 Мұғалімнің көмегімен берілген тақырып бойынша жоспар мен тірек сөздерді қолданып әңгіме құрастыру	3.1.9.1 Берілген тақырып бойынша тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып, әңгіме құрастыру	4.1.9.1 Иллюстрация/презентация / диаграмма/ сызба көмегімен өзі құрастырған жоспар бойынша логикалық тұрғыдан жүйелі сөз сөйлеу/әңгіме құрастыру

2. Оқылым

Бөлімше	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.1 Түсіндірмелі оқу түрін қолдана отырып мәтінді қатесіз, шапшаң, мәнерлеп, түсініп	3.2.1.1 Оқу түрлерін (көз жүгірту, шолу жасау, түртіп алу, т.б.) қолдана	4.2.1.1 Оқу түрлерін (көз жүгірту, шолу жасау, түртіп алу ізденіп, т.б.)

	оқу	отырып, мәтінді қатесіз, шапшаң, мәнерлеп және түсініп оқу	қолдана отырып мәтінді қатесіз, шапшаң, түсініп, мәнерлеп және талдап оқу
2.2 Мәтін мазмұнын түсіну және негізгі ойды анықтау	2.2.2.1 Дауыстап немесе іштей оқу арқылы шағын мәтіннің мазмұнын түсіну және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау	3.2.2.1 Іштей оқу арқылы мәтін мазмұнын түсіну және тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	4.2.2.1 Мәтін мазмұнын түсіну, негізгі ой мен тақырыбын және автордың позициясын анықтау
2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату	2.2.3.1 Мұғалімнің көмегімен мәтіннің құрылымдық бөліктерін (басы, негізгі бөлім, соңы) анықтау	3.2.3.1. Берілген көркем/бейкөркем мәтіннің, т.б.) негізгі тұстары арқылы құрылымдық бөліктерін анықтау	4.2.3.1 Көркем/бейкөркем мәтіннің құрылымдық бөліктерін анықтау және негіздеу
2.4 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	2.2.4.1 Синоним, антоним, омоним сөздерді ажырату және мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану	3.2.4.1 Тура және ауыспалы мағыналы сөздердің мағынасын түсіну және сөйлеу барысында қолдану	4.2.4.1 Контексте тұрақты сөз тіркестері мен көп мағыналы сөздерді ажырата білу, мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану
2.5 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	2.2.5.1 Мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтар қою және сұраққа толық жауап беру	3. 2.5.1 Мәтіндегі негізгі ойды ашуға жетелейтін сұрақтар қою және өз тәжірибесімен байланыстыра отырып сұраққа маңызды жауап беру	4. 2.5.1 Идеяларды дамытуға септігі тиетін немесе жауапты нақтылау үшін ашық сұрақтар қою және сұраққа өз көзқарасын білдіре отырып/негіздеу арқылы жауап беру
2.6 Мәтіннің түрлерін және стильдік ерекшелігін		3.3.6.1 Сұрақ қою арқылы (не істеді? қандай? неліктен?) мәтін түрлерін	4.3.6.1 Өңгімелеу, сипаттау (затты нақты сипаттау, көркемдік сипаттау,

анықтау		(әңгімелеу, сипаттау, пайымдау) табу және бір-бірінен ажырату	салыстырмалы сипаттау), пайымдау мәтіндерінің құрылымдық ерекшеліктерін анықтау, салыстыру
		3.3.6.2 Хабарлама мен мәтіннің айырмашылығын (көркем әдеби стилін) анықтау	4.3.6.2 Хабарландыру, мақала және анықтамалықтардың айырмашылығын анықтай алу
2.7 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	2.2.7.1 Мұғалімнің көмегімен иллюстрациялық материалдар, анықтамалықтар, сөздік, энциклопедиялардан берілген сұраққа жауап болатын ақпаратты табу	3.3.7.1 Түрлі дереккөздерден (мәтін, сызба, кесте) тақырыпқа қатысты негізгі және қосалқы ақпаратты ажыратып табу	4.3.7.1 Қажетті тақырыптық ақпаратты дереккөздерден (мәтін, сызба, кесте, диаграмма, сөздіктер т.б.) табу және интерпретациялау
2.8 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	2.3.8.1 Мұғалімнің көмегімен мәтіндерді тақырыбы, негізгі идеясы, тірек сөздер арқылы салыстыру	3.3.8.1 Әңгімелеу, сипаттау және пайымдау мәтіндерінің құрылымын салыстыру	4.3.8.1 Бір мәтін ішінде кездесетін әңгімелеу, сипаттау, пайымдау элементтерін табу және өзара салыстыру

3. Жазылым

Бөлімше	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Мәтін құрастырып жазу	2.3.1.1 Мұғалім көмегімен заттық және сюжетті сурет арқылы мәтін құрастырып жазу	3.3.1.1 Жоспар бойынша әңгімелеу және пайымдау мәтінін түрлі көмекші сөздер арқылы (өйткені, себебі, егер, онда, сондықтан т.б.) құрастырып жазу	4.3.1.1 Сипаттау және пайымдау элементтері бар мәтін құрастырып жазу
3.2 Диктант	2.3.2.1 Сөздік	3.3.2.1 Терме	4.3.2.1 Мәтіндік

жазу	диктант жазу	диктант жазу	диктант жазу
3.3 Тірек сөздерді тауып, жоспар құру	2.3.3.1 Мәтіннен тірек сөздер/сөз тіркестерін тауып, көшіріп жазу	3.3.3.1 Өз бетінше мәтінді логикалық бөліктерге бөлу және жоспар құру	4.3.3.1 Түрлі оқиғалар және оқыған мәтіні бойынша бөлімдерге бөліп жоспар құру
3.4 Түрлі композиция бойынша мәтін бөліктерін құрастырып / көшіріп жазу	2.3.4.1 Берілген мәтіндегі оқығаның аяқталуын/оқығаның басталуын көшіріп жазу	3.3.4.1 Сюжеттің басталуы мен оқығаның аяқталуы берілген мәтіндегі оқығаның дамуын құрастырып жазу	4.3.4.1 Шығарманың композициялық құрылымын (сюжеттің басталуы, оқиғалар байланысы, аяқталуы) сақтап мәтін құрастырып жазу
3.5 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазу	2.3.5.1 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар мазмұнының маңызды тұстарын тірек сөздерді қолданып жазу	3.3.5.1 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша есімдік, көмекші сөздерді пайдаланып мәтін жазу	4.3.5.1 Оқығаны немесе негізгі идеяны дәлелдеу үшін мәтін мазмұнынан деректер келтіріп жазу
3.6 Мәтінді түрлі формада ұсыну	2.3.6.1 Қойылған мақсатқа сәйкес сөздер мен суреттерді қолданып қарапайым постер құрастыру	3.3.6.1 Сызба, график, кесте, фотосуреттерді қолданып, өз көзқарасын білдіріп мәтін (хат, шақыру, нұсқаулық, презентация т.б.) жазу/компьютерде теру	4.3.6.1 Өзгелерді қызықтыру үшін дәйектер келтіріп мәтін (жаңалықтар, сұхбат, жарнама, т.б.) жазу және оған презентация дайындау (компьютерде теру)
3.7 Түрлі жанрда шығармашылық мәтін жазу	2.3.7.1 Үлгі негізінде ұйқасқа құрылған өлең, жұмбақ жазу	3.3.7.1 Оқыған кітабы немесе берілген сурет желісі бойынша жаңа көрініс пен кейіпкерлерді қосып әңгіме жазу	4.3.7.1 Зат, құбылыс, нәрселерді сипаттау арқылы мәтін, жұмбақ немесе белгілі бір мақсатта әңгіме, эссе жазу

3.8 Қатені табу және түзету	2.3.8.1 Мұғалімнің көмегімен жіберілген қателерді және дұрыс құрылмаған сөйлемді қайта түзетіп жазу	3.3.8.1 Мұғалімнің көмегімен сөздіктер мен анықтамалықтарды қолдана отырып жіберілген қателерді түзету және мәтінді жетілдіру	4.3.8.1 Мұғалімнің көмегімен орфографиялық және пунктуациялық нормаларға сай жазба жұмысын талдап, түзету
--------------------------------	---	---	---

4. Әдеби тіл нормасы

4.1 Орфографиялық нормаларды сақтау	2.4.1.1 Я, Ю әріптерінің емлесін сақтап жазу	3.4.1.1 Э, ф, в, ц әріптері бар сөздерді сауатты жазу	4.4.1.1 Сөзге қосымшалар жалғау кезінде дыбыс үндестігін ескеру
	2.4.1.2 «У», «и, й» әріптерінің емлесін сақтау	3.4.1.2 Түбір сөздегі ы, і-нің дауысты дыбыстан басталатын қосымша жалғанған кездегі өзгерісін сақтап жазу	4.4.1.2 Сөзге қосымшалар жалғау кезінде буын үндестігін ескеру
	2.4.1.3 Дауыссыз п-б, қ-ғ, к-г дыбыстарының емлесін қолдану	3.4.1.3 Ч, щ әріптері бар сөздерді сауатты жазу	4.4.1.3 Айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді анықтап жазу
	2.4.1.4 Дауыссыз л, р, н дыбыстарының емлесін сақтап жазу	3.4.1.4 Х, һ әріптері бар сөздерді сауатты жазу	
	2.4.1.5 У, й дыбыстары екі дауыстының ортасында келген жағдайда тасымалдау жағдайын білу	Күрделі сөздердің түрлерін ажырата алу	
4.2 Грамматикалық нормаларды	2.4.2.1 Мұғалімнің көмегімен түбір және туынды сөздерді ажырату	3.4.2.1 Негізгі түбірге жұрнақтар жалғау арқылы туынды сөз жасау,	4.4.2.1 (біріккен сөз, қос сөз, қысқарған сөз)

сақтау		түбірлес сөздердің мағынасын ажырату	
	2.4.2.2 Көптік жалғауларын дұрыс қолдану	3.142.2 Жіктік жалғауларының қолданысын білу	4.4.2.2 Бірігу, қосарлану, тіркесу жолымен туынды сөздер жасау
	2.4.2.3 Сөз таптарын (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) ажырату	3.4.2.3 Сөйлемнен сөз таптарын (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) табу	4.4.2.3 Зат есімді септеу, тәуелдеу емлесін білу
	2.4.2.4 Зат есімнің жалпы және жалқы түрлерін ажырату, жалқы есімнің жазылу емлесін сақтау	3.4.2.4 Негізгі, туынды зат есім/сын есім/етістікті ажырату	4.4.2.4 Жіктеу есімдіктерін септей алу
	2.4.2.5 Дара және күрделі зат есім/сын есім/сан есім/ етістікті ажырату	3.4.2.5 Болымды және болымсыз етістіктерді ажырату	4.4.2.5 Үстеуді мағынасына қарай ажырату, етістікпен байланыстырып, сөйлемде қолдану
			4.4.2.6 Сөз таптарының сөйлемдегі қызметін анықтау
			4.4.2.7 Сөз бен сөзді, сөйлем мен сөйлемді байланыстыратын шылауларды (және, себебі, мен, пен т.б.) қолдану
			4.4.2.8 Сөйлемде одағай, еліктеуіш сөздерді ажырату және қолдану
		4.4.2.9 Етістікті тиісті шақта (өткен шақ, келер шақ, осы шақ) қолдану	
4.3 Пунктуациялық нормаларды	2.4.3.1 Сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және	3.4.3.1 Сөйлем түрлерін (жай және құрмалас) ажырату, құрастыру және	4.4.3.1 Сөйлем түрлерін (жай және құрмалас) құрастыру және

сақтау	сәйкес тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі)	тыныс белгілерін қою (мұғалім көмегімен)	тыныс белгілерін қою
		3.4.3.2 Сөйлемнің бірыңғай мүшелерінің тыныс белгісін дұрыс қою	4.4.3.2 Сөйлеу барысында қаратпа сөзді қолдану және тыныс белгілерін дұрыс қою
		3.4.3.3 Атау сөздердің сөйлемде кей жағдайларда тырнақшаға алынып жазылатынын білу және қолдану	4.4.3.3 Диалогтің тыныс белгілерін қолдану
4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазу	2.4.4.1 Бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін, олардың сөздегі байланысын, көлбеу жазуды сақтауға дағдылану	3.4.4.1 Кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін, көлбеу жазуды үйрену, үзбей жазу арқылы жазу техникасын жетілдіру	4.4.4.1 Каллиграфиялық нормаларды сақтау және ритмикалық үзбей жазу арқылы жазу техникасын жетілдіру

Бастауыш білім беру деңгейінің
2-4-сыныптарына арналған «Қазақ тілі» пәнінен үлгілік
оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар
(оқыту қазақ тілінде)

1) 2-сынып:

Грамматикалық тақырып	Лексикалық тақырып	Бөлім (сөйлеу әрекетінің түрі)	Бөлімше (түйінді дағдылар)	Оқу мақсаттары **
1-тоқсан				
Сөйлеу не үшін қажет? Мәтін дегеніміз не? Мен сыпайы сөйлеймін Қаратпа сөз	1. Өзім туралы 2. Менің отбасым және достарым	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған ақпараттың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 Ақпаратты тыңдау, жалпы не туралы айтылғанын түсіну және өз сөзімен айту

Жазу емлесі			1. 2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.1.2.1 Мәтінді тыңдай отырып, автор не айтқысы келгенін анықтау (тірек сөздерді қолданып)
			1.3 Тыңдалған материал бойынша жауап беру	2.1.3.1 Шағын мәтін бойынша сұрақтарға жауап беру, оқиғаны ретімен баяндау
			1.5 Әлеуметтік ортада тілдік нормаларды сақтау	2.1.5.1 Мәселеден хабардар екенін көрсете отырып, өзгелердің пікірін тыңдап диалогке қатысу
			1.7 Дыбыстарды, сөздерді, орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	2.1.7.1 сөз ішіндегі және сөз бен сөздің арасындағы буын үндестігі мен дыбыс үндестігін сақтап айту (бүгін-бүгүн, көсеу – көсөу, сенбі – сембі, Жангүл – Жаңгүл)
				2.1.7.2 сөз ішінде, сөз соңында кездесетін дыбысын дұрыс айту

		Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.1 Түсіндірмелі оқу түрін қолдана отырып мәтінді қатесіз, шапшаң, мәнерлеп, түсініп оқу
			2.4 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	2.2.4.1 Синоним, антоним, омоним сөздерді ажырату және мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану
			2.5 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	2.2.5.1 Мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтар қою және сұраққа толық жауап беру
			2.7 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	2.2.7.1 Мұғалімнің көмегімен иллюстрациялық материалдар, анықтамалықтар, сөздік, энциклопедиялардан берілген сұраққа жауап болатын ақпаратты табу
		Жазылым	3.2 Диктант жазу	2.3.2.1 Сөздік диктант жазу
			3.3 Тірек сөздерді тауып, жоспар құру	2.3.3.1 Мәтіннен тірек сөздер/сөз тіркестерін тауып, көшіріп жазу
				2.4.1.1 Я, Ю әріптерінің

		Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық нормаларды сақтау	емлесін сақтап жазу 2.4.1.2 «У», «и, й» әріптерінің емлесін сақтау 2.4.1.3 Дауыссыз п-б, қ-ғ, к-г дыбыстарының емлесін қолдану 2.4.1.4 Дауыссыз л, р, ң дыбыстарының емлесін сақтап жазу 2.4.1.5 У, й дыбыстары екі дауыстының ортасында келген жағдайда тасымалдау жағдайын білу
			4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.4.3.1 Сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкес тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі)
			4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазу	2.4.4.1 Бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін, олардың сөздегі байланысын, көлбеу жазуды сақтауға дағдылану
		2-тоқсан		
Сөз әлеміне саяхат	3. Менің мектебім 4. Менің	Тыңдалым және айтылым	1. 2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды	2.1.2.1 Мәтінді тыңдай отырып, автор не

<p>Дыбыстардың үндесуі</p> <p>Тура және ауыспалы мағыналы сөздер</p> <p>Түбір сөз және туынды сөз</p>	<p>туған өлкем</p>		анықтау	айтқысы келгенін анықтау (тірек сөздерді қолданып)
			1.3 Тыңдалған материал бойынша жауап беру	2.1.3.1 Шағын мәтін бойынша сұрақтарға жауап беру, оқиғаны ретімен баяндау
			1.5 Әлеуметтік ортада тілдік нормаларды сақтау	2.1.5.1 Мәселеден хабардар екенін көрсете отырып, өзгелердің пікірін тыңдап диалогке қатысу
			1.7 Дыбыстарды, сөздерді, орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	2.1.7.1 сөз ішіндегі және сөз бен сөздің арасындағы буын үндестігі мен дыбыс үндестігін сақтап айту (бүгін-бүгүн, көсеу – көсеу, сенбі – сембі, Жангүл – Жаңгүл)
				2.1.7.2 сөз ішінде, сөз соңында кездесетін дыбысын дұрыс айту
Оқылым		2.2 Мәтін мазмұнын түсіну және негізгі ойды анықтау	2.2.2.1 Дауыстап немесе іштей оқу арқылы шағын мәтіннің мазмұнын түсіну және мұғалімнің	

				көмегімен негізгі ойды анықтау
			2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату	2.2.3.1 Мұғалімнің көмегімен мәтіннің құрылымдық бөліктерін (басы, негізгі бөлім, соңы) анықтау
			2.4 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	2.2.4.1 Синоним, антоним, омоним сөздерді ажырату және мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану
			2.5 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	2.2.5.1 Мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтар қою және сұраққа толық жауап беру
			2.7 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	2.2.7.1 Мұғалімнің көмегімен иллюстрациялық материалдар, анықтамалықтар, сөздік, энциклопедиялардан берілген сұраққа жауап болатын ақпаратты табу
		Жазылым	3.2 Диктант жазу	2.3.2.1 Сөздік диктант жазу
			3.3 Тірек сөздерді тауып, жоспар құру	2.3.3.1 Мәтіннен тірек сөздер/сөз тіркестерін

				тауып, көшіріп жазу
		Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық нормаларды сақтау	2.4.1.3 Дауыссыз п-б, қ-ғ, к-г дыбыстарының емлесін қолдану
			4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.4.2.1 Мұғалімнің көмегімен түбір және туынды сөздерді ажырату
			4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.4.3.1 Сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкес тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі)
			4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазу	2.4.4.1 Бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін, олардың сөздегі байланысын, көлбеу жазуды сақтауға дағдылану
3-тоқсан				
10. Зат есім 11. Етістік 12. Сын есім 13. Сан есім	5. Дені саудың жаны сау 6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған ақпараттың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 Ақпаратты тыңдау, жалпы не туралы айтылғанын түсіну және өз сөзімен айту
			1. 2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.1.2.1 Мәтінді тыңдай отырып, автор не айтқысы келгенін

				анықтау (тірек сөздерді қолданып)
			1.3 Тыңдалған материал бойынша жауап беру	2.1.3.1 Шағын мәтін бойынша сұрақтарға жауап беру, оқиганы ретімен баяндау
			1.4 Оқиганы болжау	2.1.4.1 Мәтін мазмұнын мұғалімнің көмегімен тақырыбы және бірінші азат жол бойынша болжау
			1.5 Әлеуметтік ортада тілдік нормаларды сақтау	2.1.5.1 Мәселеден хабардар екенін көрсете отырып, өзгелердің пікірін тыңдап диалогке қатысу
			1.6 Тыңдаушының назарын аудару	2.1.6.1 Тыңдаушыны қызықтыру үшін көркем-бейнелі сөздерді (сипаттау, т.б.) қолдану
			1.7 Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіру	2.1.7.1 Тыңдалған материалдардың (телебағдарлама, аудиожазба, бейнежазба, т.б.) қысқа үзінділерінде музыка, сөз, бейнелердің қолданылуы, мазмұны туралы

			өз ойын білдіру (ұнайды/ұнамай ды, себебі...)
		Оқылым	2.2 Мәтін мазмұнын түсіну және негізгі ойды анықтау
			2.2.2.1 Дауыстап немесе іштей оқу арқылы шағын мәтіннің мазмұнын түсіну және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау
			2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату
			2.2.3.1 Мұғалімнің көмегімен мәтіннің құрылымдық бөліктерін (басы, негізгі бөлім, соңы) анықтау
			2.4 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну
			2.2.4.1 Синоним, антоним, омоним сөздерді ажырату және мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану
			2.6 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу
			2.2.6.1* дереккөздерден (сөздік, анықтамалық, энциклопедия) мәліметті табу жолын анықтап, берілген тақырып, сұрақ

			бойынша мәліметті іріктеп алу
		2.8 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	2.2.8.1 мұғалімнің көмегімен белгілі бір тақырыпта жазылған мәтіндердің ұқсастығы мен айырмашылығы н (жанры, мәтін түрі) табу
	Жазылым	3.3 Жоспар құру	2.3.3.1 Мұғалімнің көмегімен мәтіннен тірек сөздер/сөз тіркестерді тауып, мәтінді бөлімдерге бөлу және жоспар құрастыру
		3.4 Түрлі композиция бойынша мәтін бөліктерін құрастырып / көшіріп жазу	2.3.4.1 Берілген мәтіндегі оқиғаның аяқталуын/оқиға ның басталуын көшіріп жазу
		3.8 Қатені табу және түзету	2.3.8.1 Мұғалімнің көмегімен жіберілген қателерді және дұрыс құрылмаған сөйлемді қайта түзетіп жазу
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.4.2.1 мұғалімнің көмегімен түбір

				мен қосымшаны ажырату 2.4.2.2 көптік жалғауларын дұрыс қолдану
				2.4.2.3* сөз таптарын (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) ажырату
				2.4.2.4 зат есімнің жалпы және жалқы түрлерін ажырату, жалқы есімнің жазылу емлесін сақтау
				2.4.2.5* дара және күрделі зат есім/сын есім/сан есім/етістікті анықтау
			4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.4.3.1 Сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкес тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі)
			4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазу	2.4.4.1 Бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін, олардың сөздегі байланысын, көлбеу жазуды сақтауға дағдылану
4-тоқсан				
14. Мәтін және сөйлем	7. Қоршаған	Тыңдалым және айтылым	1. 2 Мәтіннің тақырыбы мен	2.1.2.1 Мәтінді тыңдай отырып,

15. Дыбыс және әріп 16. Сөз және оның құрамы 17. Сөз таптары	орта 8. Саяхат		негізгі ойды анықтау	автор не айтқысы келгенін анықтау (тірек сөздерді қолданып)
			1.3 Тыңдалған материал бойынша жауап беру	2.1.3.1 Шағын мәтін бойынша сұрақтарға жауап беру, оқиғаны ретімен баяндау
			1.4 Оқиғаны болжау	2.1.4.1 Мәтін мазмұнын мұғалімнің көмегімен тақырыбы және бірінші азат жол бойынша болжау
			1.5 Әлеуметтік ортада тілдік нормаларды сақтау	2.1.5.1 Мәселеден хабардар екенін көрсете отырып, өзгелердің пікірін тыңдап диалогке қатысу
			1.6 Тыңдаушының назарын аудару	2.1.6.1 Тыңдаушыны қызықтыру үшін көркем-бейнелі сөздерді (сипаттау, т.б.) қолдану
			1.7 Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіру	2.1.7.1 Тыңдалған материалдардың (телебағдарлама, аудиожазба, бейнежазба, т.б.) қысқа үзінділерінде музыка, сөз,

			бейнелердің қолданылуы, мазмұны туралы өз ойын білдіру (ұнайды/ұнамайды, себебі...)
		1.8 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	2.1.8.1 Мұғалімнің көмегімен берілген тақырып бойынша жоспар мен тірек сөздерді қолданып әңгіме құрастыру
	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.1 Түсіндірмелі оқу түрін қолдана отырып мәтінді қатесіз, шапшаң, мәнерлеп, түсініп оқу
		2.2 Мәтін мазмұнын түсіну және негізгі ойды анықтау	2.2.2.1 Дауыстап немесе іштей оқу арқылы шағын мәтіннің мазмұнын түсіну және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау
		2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату	2.2.3.1 Мұғалімнің көмегімен мәтіннің құрылымдық бөліктерін (басы, негізгі бөлім, соңы) анықтау

			2.5 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	2.2.5.1 Мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтар қою және сұраққа толық жауап беру
			2.7 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	2.2.7.1 Мұғалімнің көмегімен иллюстрациялы қ материалдар, анықтамалықтар , сөздік, энциклопедияла рдан берілген сұраққа жауап болатын ақпаратты табу
			2.8 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	2.2.8.1 Мұғалімнің көмегімен мәтіндерін тақырыбы, негізгі идеясы, тірек сөздер арқылы салыстыру
		Жазылым	3.1 Мәтін түрлеріне сәйкес мәтін құрастырып жазу	2.3.1.1 Мұғалім көмегімен заттық және сюжетті сурет арқылы мәтін құрастырып жазу
			3.2 Түрлі стильде мәтін жазу	2.3.2.1 Мұғалім көмегімен үлгі бойынша қарапайым хабарландыру, хабарлама және ас әзірлеу рецептісін жазу

		3.3 Жоспар құру	2.3.3.1 Мұғалімнің көмегімен мәтіннен тірек сөздер/сөз тіркестерді тауып, мәтінді бөлімдерге бөлу және жоспар құрастыру
		3.4 Түрлі композиция бойынша мәтін бөліктерін құрастырып / көшіріп жазу	2.3.4.1 Берілген мәтіндегі оқиганың аяқталуын/оқиғаның басталуын көшіріп жазу
		3.5 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазу	2.3.5.1 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар мазмұнының маңызды тұстарын тірек сөздерді қолданып жазу
		3.6 Мәтінді түрлі формада ұсыну	2.3.6.1 Қойылған мақсатқа сәйкес сөздер мен суреттерді қолданып қарапайым постер құрастыру
		3.7 Түрлі жанрда шығармашылық мәтін жазу	2.3.7.1 Үлгі негізінде ұйқасқа құрылған өлең, жұмбақ жазу
		3.8 Қатені табу және	2.3.8.1 Мұғалімнің

			түзету	көмегімен жіберілген қателерді және дұрыс құрылмаған сөйлемді қайта түзетіп жазу
		Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.4.2.2 Көптік жалғауларын дұрыс қолдану
				2.4.2.3 Сөз таптарын (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) ажырату
				2.4.2.4 Зат есімнің жалпы және жалқы түрлерін ажырату, жалқы есімнің жазылу емлесін сақтау
				2.2.8.2 Дара және күрделі зат есім/сын есім/сан есім/етістікті ажырату
			4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.4.3.1 Сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкес тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі)
			4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазу	2.4.4.1 Бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін, олардың сөздегі байланысын, көлбеу жазуды

				сақтауға дағдылану
--	--	--	--	-----------------------

2) 3-сынып:

Грамматикалық тақырып	Лексикалық тақырып	Бөлім (сөйлеу әрекетінің түрі)	Бөлімше (дағды)	Оқу мақсаттары **
1-тоқсан				
1. Қаратпа сөз 2. Қыстырма сөздер 3. Жазу емлесі	1. Есімдер сыры 2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған ақпараттың мазмұнын түсіну	3.1.1.1 Белгілі бір уақытқа берілген материалды (сөйлеушінің сөзін) тыңдау және тыңдау барысында негізгі тұстарын анықтау, өзіне ұнаған тұстарын әңгімелеу
			1.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.1.2.1 Тыңдалған мәтіннің негізгі тұстарына назар аударып тақырып пен негізгі ойды анықтау
			1.3 Тыңдалған материал бойынша жауап беру	3.1.3.1 Мәтін бойынша сұрақтарға толық жауап беру, мәтінді толық, қысқа, ой желісін сақтай отырып баяндау
			1.4 Оқиганы болжау	3.1.4.1 Мәтін мазмұнын тақырыбы мен соңғы бөлімі бойынша болжау
			1.5 Әлеуметтік ортада тілдік нормаларды сақтау	3.1.5.1 Өз сөзін қарым-қатынас мақсатына, жағдайына, уақытына байланысты жоспарлай, тілдік нормаларды сақтай отырып диалогке қатысу
			1.6 Тыңдаушының	3.1.6.1 Тыңдаушыны қызықтыру үшін әдеби

			назарын аудару	көркемдегіш (салыстыру, сипаттау, тенеу) құралдарды, мысалдарды орынды қолдану
			1.7 Дыбыстарды, сөздерді, орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	3.1.7.1 қазақ тіліндегі буын және дыбыс үндестігін сақтап сөйлеу 3.1.7.2 сөз ішінде, сөз соңында кездесетін н дыбысын дұрыс айту, жазу
		Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	3.2.1.1 Оқу түрлерін (көз жүгірту, шолу жасау, түртіп алу, т.б.) қолдана отырып, мәтінді қатесіз, шапшаң, мәнерлеп және түсініп оқу
			2.2 Мәтін мазмұнын түсіну және негізгі ойды анықтау	3.2.2.1 Іштей оқу арқылы мәтін мазмұнын түсіну және тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
			2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату	3.2.3.1. Берілген көркем/бейкөркем мәтіннің, т.б.) негізгі тұстары арқылы құрылымдық бөліктерін анықтау
			2.5 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	3. 2.5.1 Мәтіндегі негізгі ойды ашуға жетелейтін сұрақтар қоя және өз тәжірибесімен байланыстыра отырып сұраққа маңызды жауап беру

		2.7 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	3.3.7.1 Түрлі дереккөздерден (мәтін, сызба, кесте) тақырыпқа қатысты негізгі және қосалқы ақпаратты ажыратып табу
		2.8 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	3.3.8.1 Әңгімелеу, сипаттау және пайымдау мәтіндерінің құрылымын салыстыру
	Жазылым	3.2 Диктант жазу	3.3.2.1 Терме диктант жазу
		3.3 Тірек сөздерді тауып, жоспар құру	3.3.3.1 Өз бетінше мәтінді логикалық бөліктерге бөлу және жоспар құру
		3.5 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазу	3.3.5.1 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша есімдік, көмекші сөздерді пайдаланып мәтін жазу
		3.8 Қатені табу және түзету	3.3.8.1 Мұғалімнің көмегімен сөздіктер мен анықтамалықтарды қолдана отырып жіберілген қателерді түзету және мәтінді жетілдіру

		Тілдік нормаларды ң қолданысы	4.1 Орфографиялық нормаларды сақтау	3.4.1.1 Э, ф, в, ц әріптері бар сөздерді сауатты жазу 3.4.1.2 Түбір сөздегі ы, і-нің дауысты дыбыстан басталатын қосымша жалғанған кездегі өзгерісін сақтап жазу 3.4.1.3 Ч, щ әріптері бар сөздерді сауатты жазу 3.4.1.4 Х, һ әріптері бар сөздерді сауатты жазу
			4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазу	3.4.4.1 Кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін, көлбеу жазуды үйрену, үзбей жазу арқылы жазу техникасын жетілдіру
2-тоқсан				
4. Жазу емлесі 5. Дыбыстардың үндесуі 6. Тура және ауыспалы мағыналы сөздер 7. Түбір сөз және туынды сөз 8. Сөйлем	3. Уақыт 4. Сәулет өнері	Тыңдалым және айтылым	1. 2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.1.2.1 Тыңдалған мәтіннің негізгі тұстарына назар аударып тақырып пен негізгі ойды анықтау
			1.3 Тыңдалған материал бойынша жауап беру	3.1.3.1 Мәтін бойынша сұрақтарға толық жауап беру, мәтінді толық, қысқа, ой желісін сақтай отырып баяндау
			1.5 Әлеуметтік ортада тілдік нормаларды сақтау	3.1.5.1 Өз сөзін қарым-қатынас мақсатына, жағдайына, уақытына байланысты жоспарлай, тілдік нормаларды сақтай отырып диалогке қатысу

мүшелері 9. Жалаң және жайылма сөйлем			1.6 Тыңдаушының назарын аудару	3.1.6.1 Тыңдаушыны қызықтыру үшін әдеби көркемдегіш (салыстыру, сипаттау, теңеу) құралдарды, мысалдарды орынды қолдану	
			1.7 Дыбыстарды, сөздерді, орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	3.1.7.1 қазақ тіліндегі буын және дыбыс үндестігін сақтап сөйлеу	
				3.1.7.2 сөз ішінде, сөз соңында кездесетін дыбысын дұрыс айту, жазу	
			1.8 Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіру	3.1.8.1 Сөйлеушінің өз ойын тіл, қимыл (ым-ишара), интонация арқылы тиімді жеткізе алғаны/ алмағаны туралы өз ойын білдіру	
			Оқылым	2.2 Мәтін мазмұнын түсіну және негізгі ойды анықтау	3.2.2.1 Іштей оқу арқылы мәтін мазмұнын түсіну және тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
				2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату	3.2.3.1. Берілген көркем/бейкөркем мәтіннің, т.б.) негізгі тұстары арқылы құрылымдық бөліктерін анықтау
				2.4 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	3.2.4.1 Тура және ауыспалы мағыналы сөздердің мағынасын түсіну және сөйлеу барысында қолдану
				2.5 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	2.2.5.1 Мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтар қою және сұраққа толық жауап беру

		2.7 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	3.2.7.1 Түрлі дереккөздерден (мәтін, сызба, кесте) тақырыпқа қатысты негізгі және қосалқы ақпаратты ажыратып табу
	Жазылым	3.1 Мәтін құрастырып жазу	3.3.1.1 Жоспар бойынша әңгімелеу және пайымдау мәтінін түрлі көмекші сөздер арқылы (өйткені, себебі, егер, онда, сондықтан т.б.) құрастырып жазу
		3.2 Диктант жазу	3.3.2.1 Терме диктант жазу
		3.3 Тірек сөздерді тауып, жоспар құру	3.3.3.1 Өз бетінше мәтінді логикалық бөліктерге бөлу және жоспар құру
		3.4 Түрлі композиция бойынша мәтін бөліктерін құрастырып / көшіріп жазу	3.4 Түрлі композиция бойынша мәтін бөліктерін құрастырып / көшіріп жазу
		3.8 Қатені табу және түзету	3.3.8.1 Мұғалімнің көмегімен сөздіктер мен анықтамалықтарды қолдана отырып жіберілген қателерді түзету және мәтінді жетілдіру
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық нормаларды сақтау	3.4.1.1 Түбір сөздегі ы, і-нің дауысты дыбыстан басталатын қосымша жалғанған кездегі өзгерісін сақтап жазу

			4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.4.3.1 Сөйлем түрлерін (жай және құрмалас) ажырату, құрастыру және тыныс белгілерін қою (мұғалім көмегімен) 3.4.3.2 Сөйлемнің бірыңғай мүшелерінің тыныс белгісін дұрыс қою 3.4.3.3 Атау сөздердің сөйлемде кей жағдайларда тырнақшаға алынып жазылатынын білу және қолдану
			4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазу	3.1.4.1 Кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін, көлбеу жазуды үйрену, үзбей жазу арқылы жазу техникасын жетілдіру
3-тоқсан				
10. Зат есім 11. Етістік 16. Сын есім 12. Сан есім	5. Өнер 6. Атақты тұлғалар	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған ақпараттың мазмұнын түсіну 1.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау 1.3 Тыңдалған материал бойынша жауап беру	3.1.1.1 Белгілі бір уақытқа берілген материалды (сөйлеушінің сөзін) тыңдау және тыңдау барысында негізгі тұстарын анықтау, өзіне ұнаған тұстарын әңгімелеу 3.1.2.1 Тыңдалған мәтіннің негізгі тұстарына назар аударып тақырып пен негізгі ойды анықтау 3.1.3.1 Мәтін бойынша сұрақтарға толық жауап беру, мәтінді толық, қысқа, ой желісін сақтай отырып баяндау

			1.4 Оқиғаны болжау	3.1.4.1 Мәтін мазмұнын тақырыбы мен соңғы бөлімі бойынша болжау
			1.5 Әлеуметтік ортада тілдік нормаларды сақтау	3.1.5.1 Өз сөзін қарым-қатынас мақсатына, жағдайына, уақытына байланысты жоспарлай, тілдік нормаларды сақтай отырып диалогке қатысу
			1.6 Тыңдаушының назарын аудару	3.1.6.1 Тыңдаушыны қызықтыру үшін әдеби көркемдегіш (салыстыру, сипаттау, теңеу) құралдарды, мысалдарды орынды қолдану
			1.7 Дыбыстарды, сөздерді, орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	3.1.7.1 н мен ң әріптерінің дұрыс айтылуына мән беру
			1.7 Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіру	3.1.7.1 Сөйлеушінің өз ойын тіл, қимыл (ым-ишара), интонация арқылы тиімді жеткізе алғаны/ алмағаны туралы өз ойын білдіру
	Оқылым		2.2 Мәтін мазмұнын түсіну және негізгі ойды анықтау	3.2.2.1 Іштей оқу арқылы мәтін мазмұнын түсіну және тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
			2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату	2.2.3.1 Мұғалімнің көмегімен мәтіннің құрылымдық бөліктерін (басы, негізгі бөлім, соңы) анықтау
			2.5 Сұрақтар қоя білу	3.2.5.1 Мәтіндегі негізгі ойды ашуға

			және жауап беру	жетелейтін сұрақтар қою және өз тәжірибесімен байланыстыра отырып сұраққа маңызды жауап беру
			2.6 Мәтіннің түрлерін және стильдік ерекшелігін анықтау	3.2.6.1 Сұрақ қою арқылы (не істеді? қандай? неліктен?) мәтін түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, пайымдау) табу және бір-бірінен ажырату
				3.2.6.2 Хабарлама мен мәтіннің айырмашылығын (көркем әдеби стилін) анықтау
			2.8 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	3.2.8.1 Әңгімелеу, сипаттау және пайымдау мәтіндерінің құрылымын салыстыру
		Жазылым	3.3 Тірек сөздерді тауып, жоспар құру	3.3.3.1 Өз бетінше мәтінді логикалық бөліктерге бөлу және жоспар құру
			3.4 Түрлі композиция бойынша мәтін бөліктерін құрастырып / көшіріп жазу	3.3.4.1 Сюжеттің басталуы мен оқиғаның аяқталуы берілген мәтіндегі оқиғаның дамуын құрастырып жазу
			3.5 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазу	3.3.5.1 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша есімдік, көмекші сөздерді пайдаланып мәтін жазу

		3.6 Мәтінді түрлі формада ұсыну	3.3.6.1 Сызба, график, кесте, фотосуреттерді қолданып, өз көзқарасын білдіріп мәтін (хат, шақыру, нұсқаулық, презентация т.б.) жазу/компьютерде теру
		3.7 Түрлі жанрда шығармашылық мәтін жазу	3.3.7.1 Оқыған кітабы немесе берілген сурет желісі бойынша жаңа көрініс пен кейіпкерлерді қосып әңгіме жазу
		3.8 Қатені табу және түзету	3.3.8.1 Мұғалімнің көмегімен сөздіктер мен анықтамалықтарды қолдана отырып жіберілген қателерді түзету және мәтінді жетілдіру
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.4.2.1 Негізгі түбірге жұрнақтар жалғау арқылы туынды сөз жасау, түбірлес сөздердің мағынасын ажырату 3.4.2.2 Жіктік жалғауларының қолданысын білу 3.4.2.3 Сөйлемнен сөз таптарын (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) табу 3.4.2.4 Негізгі, туынды зат есім/сын есім/етістікті ажырату 3.4.2.5 Болымды және болымсыз етістіктерді ажырату

			4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.1.3.1 Сөйлем түрлерін (жай және құрмалас) ажырату, құрастыру және тыныс белгілерін қою (мұғалім көмегімен)
				3.1.3.2 Сөйлемнің бірыңғай мүшелерінің тыныс белгісін дұрыс қою
			4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазу	3.1.4.1 Кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін, көлбеу жазуды үйрену, үзбей жазу арқылы жазу техникасын жетілдіру
4-тоқсан				
13. Мәтін және сөйлем 13. Дыбыс және әріп 14. Сөз және оның құрамы 15. Сөз таптары	7. Қиял әлемі 8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған ақпараттың мазмұнын түсіну	3.1.1.1 Белгілі бір уақытқа берілген материалды (сөйлеушінің сөзін) тыңдау және тыңдау барысында негізгі тұстарын анықтау, өзіне ұнаған тұстарын әңгімелеу
			1.4 Оқиғаны болжау	3.1.4.1 Мәтін мазмұнын тақырыбы мен соңғы бөлімі бойынша болжау
			1.5 Әлеуметтік ортада тілдік нормаларды сақтау	3.1.5.1 Өз сөзін қарым-қатынас мақсатына, жағдайына, уақытына байланысты жоспарлай, тілдік нормаларды сақтай отырып диалогке қатысу
			1.6 Тыңдаушының назарын аудару	3.1.6.1 Тыңдаушыны қызықтыру үшін әдеби көркемдегіш (салыстыру, сипаттау,

				теңеу) құралдарды, мысалдарды орынды қолдану
			1.7 Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіру	3.1.7.1 Сөйлеушінің өз ойын тіл, қимыл (ым-ишара), интонация арқылы тиімді жеткізе алғаны/ алмағаны туралы өз ойын білдіру
			1.8 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	3.1.8.1 Берілген тақырып бойынша тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып, әңгіме құрастыру
		Оқылым	2.2 Мәтін мазмұнын түсіну және негізгі ойды анықтау	3.2.2.1 Іштей оқу арқылы мәтін мазмұнын түсіну және тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
			2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату	3.2.3.1. Берілген көркем/бейкөркем мәтіннің, т.б.) негізгі тұстары арқылы құрылымдық бөліктерін анықтау
			2.5 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	3. 2.5.1 Мәтіндегі негізгі ойды ашуға жетелейтін сұрақтар қою және өз тәжірибесімен байланыстыра отырып сұраққа маңызды жауап беру
			2.6 Мәтіннің түрлерін және стильдік ерекшелігін анықтау	3.3.6.1 Сұрақ қою арқылы (не істеді? қандай? неліктен?) мәтін түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, пайымдау) табу және бір-бірінен ажырату

				3.3.6.2 Хабарлама мен мәтіннің айырмашылығын (көркем әдеби стилін) анықтау
			2.7 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	3.3.7.1 Түрлі дереккөздерден (мәтін, сызба, кесте) тақырыпқа қатысты негізгі және қосалқы ақпаратты ажыратып табу
			2.8 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	3.3.8.1 Әңгімелеу, сипаттау және пайымдау мәтіндерінің құрылымын салыстыру
		Жазылым	3.1 Мәтін құрастырып жазу	3.3.1.1 Жоспар бойынша әңгімелеу және пайымдау мәтінін түрлі көмекші сөздер арқылы (өйткені, себебі, егер, онда, сондықтан т.б.) құрастырып жазу
			3.2 Диктант жазу	3.3.2.1 Терме диктант жазу
			3.3 Тірек сөздерді тауып, жоспар құру	3.3.3.1 Өз бетінше мәтінді логикалық бөліктерге бөлу және жоспар құру
			3.4 Түрлі композиция бойынша мәтін бөліктерін құрастырып / көшіріп жазу	3.3.4.1 Сюжеттің басталуы мен оқиғаның аяқталуы берілген мәтіндегі оқиғаның дамуын құрастырып жазу
			3.5 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды	3.3.5.1 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды

			материалдар бойынша жазу	материалдар бойынша есімдік, көмекші сөздерді пайдаланып мәтін жазу
			3.6 Мәтінді түрлі формада ұсыну	3.3.6.1 Сызба, график, кесте, фотосуреттерді қолданып, өз көзқарасын білдіріп мәтін (хат, шақыру, нұсқаулық, презентация т.б.) жазу/компьютерде теру
			3.8 Қатені табу және түзету	3.3.8.1 Мұғалімнің көмегімен сөздіктер мен анықтамалықтарды қолдана отырып жіберілген қателерді түзету және мәтінді жетілдіру
		Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.4.2.1 Негізгі түбірге жұрнақтар жалғау арқылы туынды сөз жасау, түбірлес сөздердің мағынасын ажырату
				3.4.2.2 Жіктік жалғауларының қолданысын білу
				3.4.2.3 Сөйлемнен сөз таптарын (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) табу
				3.4.2.4 Негізгі, туынды зат есім/сын есім/етістікті ажырату
				3.4.2.5 Болымды және болымсыз етістіктерді ажырату
			4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.4.3.1 Сөйлем түрлерін (жай және құрмалас) ажырату,

				құрастыру және тыныс белгілерін қою (мұғалім көмегімен)
				3.4.3.2 Сөйлемнің бірыңғай мүшелерінің тыныс белгісін дұрыс қою
				3.1.3.3 Атау сөздердің сөйлемде кей жағдайларда тырнақшаға алынып жазылатынын білу және қолдану
			4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазу	3.1.4.1 Кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін, көлбеу жазуды үйрену, үзбей жазу арқылы жазу техникасын жетілдіру

3) 4-сынып:

Грамматикалық тақырып	Лексикалық тақырып	Бөлім (сөйлеу әрекетінің түрі)	Бөлімше (түйінді дағдылар)	Оқу мақсаттары **
1-тоқсан				
1. Тіл және сөйлеу 2. Сөйлеу мәдениеті 3. Буын үндестігі 4. Дыбыс үндестігі 5. Мәтін және оның түрлері 6. Сөз тіркесі	1. Менің Отаным – Қазақстан 2. Құндылықтар	Тыңдалым және айтылым	1. 2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	4.1.2.1 Дәлел келтіре отырып тыңдалған мәтіннің негізгі ойын анықтау
			1.3 Тыңдалған материал бойынша жауап беру	4.1.3.1 Мәтін ерекшеліктерін ескере отырып, толық, қысқа, ішінара, өз ақпаратымен түрлендіріп баяндау
			1.4 Оқиғаны болжау	4.1.4.1 Ақпарат мазмұнын тақырып пен көрнекілік түрлері (диаграмма/сызба/кесте) арқылы болжау және

7. Жай сөйлем 8. Құрмалас сөйлем				болжамын негіздей білу
			1.5 Әлеуметтік ортада тілдік нормаларды сақтау	4.1.5.1 Өзгелерді диалогке тартып, өз пікірін логикалық жүйелі жеткізе және тілдік нормаларды сақтай отырып, диалогке қатысу
			1.6 Тыңдаушының назарын аудару	4.1.6.1 Тыңдаушыны қызықтыру үшін әдеби көркемдегіш (салыстыру, сипаттау, теңеу) құралдарды, мысалдарды орынды қолдану сипаттай алу (салыстыру, эпитет, кейіптеу)
			1.7 Дыбыстарды, сөздерді, орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	4.1.7.1 буын және дыбыс үндестігінің айтылымдағы және жазылымдағы ерекшелігін сақтау
		Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	4.2.1.1 Оқу түрлерін (көз жүгірту, шолу жасау, түртіп алу ізденіп, т.б.) қолдана отырып мәтінді қатесіз, шапшаң, түсініп, мәнерлеп және талдап оқу
			2.2 Мәтін мазмұнын түсіну және негізгі ойды анықтау	4.2.2.1 Мәтін мазмұнын түсіну, негізгі ой мен тақырыбын және автордың позициясын анықтау

		2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату	4.2.3.1 Көркем/бейкөркем мәтіннің құрылымдық бөліктерін анықтау және негіздеу
		2.5 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	4. 2.5.1 Идеяларды дамытуға септігі тиетін немесе жауапты нақтылау үшін ашық сұрақтар қою және сұраққа өз көзқарасын білдіре отырып/негіздеу арқылы жауап беру
		2.7 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	4.2.7.1 Қажетті тақырыптық ақпаратты дереккөздерден (мәтін, сызба, кесте, диаграмма, сөздіктер т.б.) табу және интерпретациялау
		2.8 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	4.2.8.1 Бір мәтін ішінде кездесетін әңгімелеу, сипаттау, пайымдау элементтерін табу және өзара салыстыру
	Жазылым	3.1 Мәтін құрастырып жазу	2.3.1.1 Мұғалім көмегімен заттық және сюжетті сурет арқылы мәтін құрастырып жазу
		3.2 Диктант жазу	4.3.2.1 Мәтіндік диктант жазу
		3.3 Жоспар құру	4.3.3.1 Түрлі оқиғалар және оқыған мәтіні бойынша бөлімдерге бөліп жоспар құру
		3.5 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазу	4.3.5.1 Оқығаны немесе негізгі идеяны дәлелдеу үшін мәтін мазмұнынан деректер келтіріп жазу

			3.8 Қатені табу және түзету	4.3.8.1 Мұғалімнің көмегімен орфографиялық және пунктуациялық нормаларға сай жазба жұмысын талдап, түзету
		Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық нормаларды сақтау	4.4.1.1 Сөзге қосымшалар жалғау кезінде дыбыс үндестігін ескеру
				4.4.1.2 Сөзге қосымшалар жалғау кезінде буын үндестігін ескеру
			4.4.1.3 Айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді анықтап жазу	
			4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.1.3.1 Сөйлем түрлерін (жай және құрмалас) құрастыру және тыныс белгілерін қою
				4.1.3.2 Сөйлеу барысында қаратпа сөзді қолдану және тыныс белгілерін дұрыс қою
			4.1.3.3 Диалогтің тыныс белгілерін қолдану	
			4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазу	3.1.4.1 Кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін, көлбеу жазуды үйрену, үзбей жазу арқылы жазу техникасын жетілдіру

2-тоқсан				
8. Сөйлемнің дара және күрделі мүшелері 9. Сөйлемнің бірыңғай мүшелері 10. Сөз және оның мағынасы 11. Тұрақты сөз тіркестері 12. Күрделі сөз 13. Біріккен сөздер 14. Қос сөздер 15. Қысқарған сөздер 16. Сөйлеу мәдениеті	3. Мақал-мәтелдер қалай пайда болған? 4. Мамандықтар әлемі	Тыңдалым және айтылым	1.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	4.1.2.1 Дәлел келтіре отырып тыңдалған мәтіннің негізгі ойын анықтау
			1.3 Тыңдалған материал бойынша жауап беру	4.1.3.1 Мәтін ерекшеліктерін ескере отырып, толық, қысқа, ішінара, өз ақпаратымен түрлендіріп баяндау
			1.5 Әлеуметтік ортада тілдік нормаларды сақтау	4.1.5.1 Өзгелерді диалогке тартып, өз пікірін логикалық жүйелі жеткізе және тілдік нормаларды сақтай отырып, диалогке қатысу
			1.6 Тыңдаушының назарын аудару	4.1.6.1 Тыңдаушыны қызықтыру үшін әдеби көркемдегіш құралдарды қолдана отырып, оқиғалар мен кейіпкерлерді сипаттай алу (салыстыру, эпитет, кейіптеу)
			1.7 Дыбыстарды, сөздерді, орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	4.1.7.1 буын және дыбыс үндестігінің айтылымдағы және жазылымдағы ерекшелігін сақтау
			1.8 Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіру	4.1.8.1 Сөйлеушінің өз ойын тіл, қимыл (ым-ишара), интонация арқылы тиімді жеткізе алғаны/ алмағаны туралы өз ойын білдіру құрастыру
			Оқылым	2.2 Мәтін мазмұнын түсіну және негізгі ойды анықтау

			сөйлеу барысында қолдану
		2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату	4.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша шешім табуға бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру
		2.4 Мәтіндегі лексикалық к бірліктердің қолданылуын түсіну	4.2.4.1 мәтіннің тақырыбы мен мазмұнының өзара сәйкестігін анықтау және ондағы негізгі ойды тұжырымдау
		2.5 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	4.2.5.1 Оқу түрлерін (көз жүгірту, шолу жасау, түртіп алу ізденіп, т.б.) қолдана отырып мәтінді қатесіз, шапшаң, түсініп, мәнерлеп және талдап оқу
		2.7 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	4.2.7.1 Қажетті тақырыптық ақпаратты дереккөздерден (мәтін, сызба, кесте, диаграмма, сөздіктер т.б.) табу және интерпретациялау
	Жазылым	3.1 Мәтін құрастырып жазу	4.3.1.1 Сипаттау және пайымдау элементтері бар мәтін құрастырып жазу
		3.2 Диктант жазу	4.3.2.1 Мәтіндік диктант жазу
		3.3 Тірек сөздерді тауып, жоспар құру	4.3.3.1 Түрлі оқиғалар және оқыған мәтін бойынша бөлімдерге бөліп жоспар құру
		3.4 Түрлі композиция бойынша мәтін бөліктерін құрастырып /	4.3.4.1 Шығарманың композициялық құрылымын (сюжеттің басталуы, оқиғалар байланысы, аяқталуы)

		көшіріп жазу	сақтап мәтін құрастырып жазу
		3.8 Қатені табу және түзету	4.3.8.1 Мұғалімнің көмегімен орфографиялық және пунктуациялық нормаларға сай жазба жұмысын талдап, түзету
Тілдік нормалард ың қолданысы	4.1 Орфографиялық нормаларды сақтау	4.4.1.1 Сөзге қосымшалар жалғау кезінде дыбыс үндестігін ескеру	
		4.4.1.2 Сөзге қосымшалар жалғау кезінде буын үндестігін ескеру	
		4.4.1.3 Айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді анықтап жазу	
	4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.1.3.1 Сөйлем түрлерін (жай және құрмалас) құрастыру және тыныс белгілерін қою	
		4.1.3.2 Сөйлеу барысында қаратпа сөзді қолдану және тыныс белгілерін дұрыс қою	
		4.1.3.3 Диалогтің тыныс белгілерін қолдану	
	4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазу	4.1.4.1 Каллиграфиялық нормаларды сақтау және ритмикалық үзбей жазу арқылы жазу техникасын жетілдіру	

3-тоқсан				
17. Зат есімнің септелуі 18. Септік жалғаулары 19. Зат есімнің жіктелуі 20. Есімдік 21. Жіктеу есімдігі және оның септелуі 22. Етістік және оның жіктелуі	5. Табиғат құбылыстары 6. Қоршаған ортаны қорғау	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған ақпараттың мазмұнын түсіну	4.1.1.1 Зейін қойып тыңдау және негізгі тұстарының маңыздылығын түсіну және өз көзқарасын білдіру
			1.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	4.1.2.1 Дәлел келтіре отырып тыңдалған мәтіннің негізгі ойын анықтау
			1.3 Тыңдалған материал бойынша жауап беру	4.1.3.1 Мәтін ерекшеліктерін ескере отырып, толық, қысқа, ішінара, өз ақпаратымен түрлендіріп баяндау
			1.4 Оқиғаны болжау	4.1.4.1 Ақпарат мазмұнын тақырыппен көрнекілік түрлері (диаграмма/сызба/кесте) арқылы болжау және болжамын негіздей білу
			1.5 Әлеуметтік ортада тілдік нормаларды сақтау	4.1.5.1 Өзгелерді диалогке тартып, өз пікірін логикалық жүйелі жеткізе және тілдік нормаларды сақтай отырып, диалогке қатысу
			1.6 Тыңдаушының назарын аудару	4.1.6.1 Тыңдаушыны қызықтыру үшін әдеби көркемдегіш құралдарды қолдана отырып, оқиғалар мен кейіпкерлерді сипаттай алу (салыстыру, эпитет, кейіптеу)
		1.7 Тыңдалған материал	4.1.7.1 Сөйлеушінің өз ойын түсіндіру,	

		туралы өз ойын білдіру	жеткізу, сендіру, қажетті жағдайларда пікірталастыру үшін әдістерді (мысалы, қайталау, көтеріңкі дауыс, ырғақ, екпін, пауза, эмоция) қалай қолданғаны туралы өз ойын бағалау
	Оқылым	2.2 Мәтін мазмұнын түсіну және негізгі ойды анықтау	4.2.2.1 Мәтін мазмұнын түсіну, негізгі ой мен тақырыбын және автордың позициясын анықтау
		2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату	4.2.3.1 Көркем/бейкөркем мәтіннің құрылымдық бөліктерін анықтау және негіздеу
		2.4 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	4.2.4.1 Контексте тұрақты сөз тіркестері мен көп мағыналы сөздерді ажырата білу, мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану
		2.5 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	4. 2.5.1 Идеяларды дамытуға септігі тиетін немесе жауапты нақтылау үшін ашық сұрақтар қою және сұраққа өз көзқарасын білдіре отырып/негіздеу арқылы жауап беру
		2.6 Мәтіннің түрлерін және стильдік ерекшелігін анықтау	4.3.6.1 Әңгімелеу, сипаттау (затты нақты сипаттау, көркемдік сипаттау, салыстырмалы сипаттау), пайымдау мәтіндерінің құрылымдық

			ерекшеліктерін анықтау, салыстыру
			4.3.6.2 Хабарландыру, мақала және анықтамалықтардың айырмашылығын анықтай алу
		2.8 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	4.3.8.1 Бір мәтін ішінде кездесетін әңгімелеу, сипаттау, пайымдау элементтерін табу және өзара салыстыру
	Жазылым	3.3 Жоспар құру	4.3.5.1 стилистикалық қателерді мұғалімінің көмегімен анықтап түзету, жазба жұмысын қазақ тілінің пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық нормаларға сәйкес өз бетінше редакциялау
		3.4 Түрлі композиция бойынша мәтін бөліктерін құрастырып / көшіріп жазу	4.3.4.1 Шығарманың композициялық құрылымын (сюжеттің басталуы, оқиғалар байланысы, аяқталуы) сақтап мәтін құрастырып жазу
		3.5 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазу	4.3.5.1 Оқиғаны немесе негізгі идеяны дәлелдеу үшін мәтін мазмұнынан деректер келтіріп жазу
		3.6 Мәтінді түрлі формада ұсыну	4.3.6.1 Өзгелерді қызықтыру үшін дәйектер келтіріп мәтін (жаңалықтар, сұхбат, жарнама, т.б.) жазу және оған презентация дайындау

			(компьютерде теру)
		3.7 Түрлі жанрда шығармашылық мәтін жазу	4.3.7.1 Зат, құбылыс, нәрселерді сипаттау арқылы мәтін, жұмбақ немесе белгілі бір мақсатта әңгіме, эссе жазу
		3.8 Қатені табу және түзету	4.3.8.1 Мұғалімнің көмегімен орфографиялық және пунктуациялық нормаларға сай жазба жұмысын талдап, түзету
	Тілдік нормаларды ң қолданысы	4.1 Орфографиялық нормаларды сақтау	4.4.1.1 Сөзге қосымшалар жалғау кезінде дыбыс үндестігін ескеру
4.4.1.2 Сөзге қосымшалар жалғау кезінде буын үндестігін ескеру			
4.4.1.3 Айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді анықтап жазу			
4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау		4.4.2.1 Күрделі сөздердің түрлерін ажырата алу (біріккен сөз, қос сөз, қысқарған сөз)	
		4.4.2.2 Бірігу, қосарлану, тіркесу жолымен туынды сөздер жасау	
		4.4.2.3 Зат есімді септеу, тәуелдеу емлесін білу	
		4.4.2.4 Жіктеу есімдіктерін септей алу	
		4.4.2.5 Үстеуді мағынасына қарай	

				ажырату, етістікпен байланыстырып, сөйлемде қолдану
				4.4.2.6 Сөз таптарының сөйлемдегі қызметін анықтау
				4.4.2.7 Сөз бен сөзді, сөйлем мен сөйлемді байланыстыратын шылауларды (және, себебі, мен, пен т.б.) қолдану
				4.4.2.8 Сөйлемде одағай, еліктеуіш сөздерді ажырату және қолдану
				4.4.2.9 Етістікті тиісті шақта (өткен шақ, келер шақ, осы шақ) қолдану
		4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.4.3.1 Сөйлем түрлерін (жай және құрмалас) құрастыру және тыныс белгілерін қою	
			4.1.3.2 Сөйлеу барысында қаратпа сөзді қолдану және тыныс белгілерін дұрыс қою	
			4.1.3.3 Диалогтің тыныс белгілерін қолдану	
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазу	4.1.4.1 Каллиграфиялық нормаларды сақтау және ритмикалық үзбей жазу арқылы жазу техникасын жетілдіру	
4-тоқсан				

<p>23. Етістіктің шақтары (осы шақ, өткен шақ, келер шақ) 24. Сын есім 25. Қарсы мәнді сын есімдер 26. Сан есім 27. Дара және күрделі сан есімдер</p>	<p>7. Ғарышқа саяхат 8. Болашаққа саяхат</p>	<p>Тыңдалым және айтылым</p>	1.1 Тыңдалған ақпараттың мазмұнын түсіну	4.1.1.1 Зейін қойып тыңдау және негізгі тұстарының маңыздылығын түсіну және өз көзқарасын білдіру
			1.4 Оқиғаны болжау	4.1.4.1 Ақпарат мазмұнын тақырыппен көрнекілік түрлері (диаграмма/сызба/кесте) арқылы болжау және болжамын негіздей білу
			1.5 Әлеуметтік ортада тілдік нормаларды сақтау	4.1.5.1 Өзгелерді диалогке тартып, өз пікірін логикалық жүйелі жеткізе және тілдік нормаларды сақтай отырып, диалогке қатысу
			1.6 Тыңдаушының назарын аудару	4.1.6.1 Тыңдаушыны қызықтыру үшін әдеби көркемдегіш құралдарды қолдана отырып, оқиғалар мен кейіпкерлерді сипаттай алу (салыстыру, эпитет, кейіптеу)
			1.7 Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіру	4.1.7.1 Сөйлеушінің өз ойын түсіндіру, жеткізу, сендіру, қажетті жағдайларда пікірталастыру үшін әдістерді (мысалы, қайталау, көтеріңкі дауыс, ырғақ, екпін, пауза, эмоция) қалай қолданғаны туралы өз ойын бағалау
			1.8 Берілген тақырып	4.1.8.1 Иллюстрация/презента

		бойынша әңгіме құрастыру	ция/ диаграмма/ сызба көмегімен өзі құрастырған жоспар бойынша логикалық тұрғыдан жүйелі сөз сөйлеу/әңгіме құрастыру
	Оқылым	2.2 Мәтін мазмұнын түсіну және негізгі ойды анықтау	4.2.2.1 Мәтін мазмұнын түсіну, негізгі ой мен тақырыбын және автордың позициясын анықтау
		2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату	4.2.3.1 Көркем/бейкөркем мәтіннің құрылымдық бөліктерін анықтау және негіздеу
		2.5 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	4. 2.5.1 Идеяларды дамытуға септігі тиетін немесе жауапты нақтылау үшін ашық сұрақтар қою және сұраққа өз көзқарасын білдіре отырып/негіздеу арқылы жауап беру
		2.6 Мәтіннің түрлерін және стильдік ерекшелігін анықтау	4.2.6.1 Әңгімелеу, сипаттау (затты нақты сипаттау, көркемдік сипаттау, салыстырмалы сипаттау), пайымдау мәтіндерінің құрылымдық ерекшеліктерін анықтау, салыстыру
			4.2.6.2 Хабарландыру, мақала және анықтамалықтардың айырмашылығын анықтай алу
		2.7	4.2.7.1 Қажетті

			Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	тақырыптық ақпаратты дереккөздерден (мәтін, сызба, кесте, диаграмма, сөздіктер т.б.) табу және интерпретациялау
			2.8 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	4.2.8.1 Бір мәтін ішінде кездесетін әңгімелеу, сипаттау, пайымдау элементтерін табу және өзара салыстыру
		Жазылым	3.2 Түрлі стильде мәтін жазу	4.3.2.1 Белгілі бір стильде мәтін (мақала, мінездеме, т.б.) жазу үшін қажетті сөздерді дұрыс таңдап, негіздеп жазу
			3.3 Жоспар құру	4.3.3.1 Түрлі оқиғалар және оқыған мәтіні бойынша бөлімдерге бөліп жоспар құру
			3.4 Түрлі композиция бойынша мәтін бөліктерін құрастырып / көшіріп жазу	4.3.4.1 Шығарманың композициялық құрылымын (сюжеттің басталуы, оқиғалар байланысы, аяқталуы) сақтап мәтін құрастырып жазу
			3.5 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазу	4.3.5.1 Оқығаны немесе негізгі идеяны дәлелдеу үшін мәтін мазмұнынан деректер келтіріп жазу
			3.6 Мәтінді түрлі формада ұсыну	4.3.6.1 Өзгелерді қызықтыру үшін дәйектер келтіріп мәтін (жаңалықтар, сұхбат, жарнама, т.б.) жазу және оған презентация дайындау

				(компьютерде теру)
			3.7 Түрлі жанрда шығармашылық мәтін жазу	4.3.7.1 Зат, құбылыс, нәрселерді сипаттау арқылы мәтін, жұмбақ немесе белгілі бір мақсатта әңгіме, эссе жазу
			3.8 Қатені табу және түзету	4.3.8.1 Мұғалімнің көмегімен орфографиялық және пунктуациялық нормаларға сай жазба жұмысын талдап, түзету
		Тілдік нормаларды қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.1.2.1 Күрделі сөздердің түрлерін ажырата алу (біріккен сөз, қос сөз, қысқарған сөз)
				4.1.2.2 Бірігу, қосарлану, тіркесу жолымен туынды сөздер жасау
				4.1.2.3 Зат есімді септеу, тәуелдеу емлесін білу
				4.1.2.4 Жіктеу есімдіктерін септей алу
				4.1.2.5 Үстеуді мағынасына қарай ажырату, етістікпен байланыстырып, сөйлемде қолдану
				4.1.2.6 Сөз таптарының сөйлемдегі қызметін анықтау
				4.3.3.2 Сөз бен сөзді, сөйлем мен сөйлемді байланыстыратын шылауларды (және, себебі, мен, пен т.б.)

				қолдану
				4.3.3.3 Сөйлемде одағай, еліктеуіш сөздерді ажырату және қолдану
				4.3.3.4 Етістікті тиісті шақта (өткен шақ, келер шақ, осы шақ) қолдану
			4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.4.3.1 Сөйлем түрлерін (жай және құрмалас) құрастыру және тыныс белгілерін қою
				4.4.3.2 Сөйлеу барысында қаратпа сөзді қолдану және тыныс белгілерін дұрыс қою
				4.4.3.3 Диалогтің тыныс белгілерін қолдану
			4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазу	4.4.4.1 Каллиграфиялық нормаларды сақтау және ритмикалық үзбей жазу арқылы жазу техникасын жетілдіру

Ескерту:

- 1) «**» белгіленген оқу мақсаттары сөйлеу әрекетінің түрлері бойынша кешенді және түрлі нұсқада қолданыла алады;
- 2) «*» белгіленген оқу мақсаттарының бөлігі жүзеге асырылады;
- 3) «/» белгісі оқу мақсатындағы бөліп қарастырылатын бөліктерді көрсетеді.

2 – 4 сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәні бойынша бағдарламаға кірген өзгерістер мен түзетулер

Қоланыста	Жоба
I Жалпы мәлімет 1 «Қазақ тілі» пәнінің маңыздылығы	I Жалпы мәлімет 1 «Қазақ тілі» пәнінің маңыздылығы

«Қазақ тілі» пәнінің маңыздылығы оқушыларды қазақ тілінде оқуға, жазуға, тыңдауға және өз ойын еркін, дұрыс жеткізе білуге үйретуімен, мектепте оқытылатын басқа да пәндерді меңгерту құралы болуымен айқындалады. Өйткені, оқушының тілдік дағдылардың барлық түрін жетік меңгеруі және кез келген басқа пәнді игеруі, негізінен, қазақ тілін білу деңгейіне байланысты.

«Қазақ тілі» пәнінің басты бағыты – тіл арқылы оқушының ақыл-ой қабілеті мен тілдік эстетикалық талғамының дамуына, тұлғалық қасиеттерінің қалыптасуына, коммуникативтік дағдыларының жетілуіне және шыңдалуына іргетас қалай отырып, өздігінен білім алуына мүдделілік туғызу.

«Қазақ тілі» пәнін оқытуда негізгі басымдылық коммуникативтік дағдыларды, сөйлеу әрекетінің төрт түрін - тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылымды меңгертуге, ауызекі және жазба тілде қарым-қатынас жасау дағдыларын жетілдіруге, оқудағы және жазудағы функционалдық сауаттылығын дамытуға бағытталады.

~~«Қазақ тілі» пәнін оқу барысында оқушылар әлем туралы, жанлы адамзат туралы білім алады, қоршаған ортаны тану, әр түрлі мәселелерге деген көзқарасын дәлелдеу құралы ретінде тілдің және әдеби мұраның құндылығын ұғынады.~~

«Қазақ тілі» пәні оқушылардың оқу және болашақ кәсіптік әрекетінде коммуникативтік білік-дағдыларын

«Қазақ тілі» пәні – білім беру бағдарламасындағы жалпы білімнің негізін құрайтын аса маңызды пәндердің бірі болып табылады.

«Қазақ тілі» пәнінің маңыздылығы оқушыларды қазақ тілінде оқуға, жазуға, тыңдауға және өз ойын еркін, дұрыс жеткізе білуге үйретуімен, мектепте оқытылатын басқа да пәндерді меңгерту құралы болуымен айқындалады. Өйткені, оқушының тілдік дағдылардың барлық түрін жетік меңгеруі және кез келген басқа пәнді игеруі, негізінен, қазақ тілін білу деңгейіне байланысты.

«Қазақ тілі» пәнінің басты бағыты – тіл арқылы оқушының ақыл-ой қабілеті мен тілдік эстетикалық талғамының дамуына, тұлғалық қасиеттерінің қалыптасуына, коммуникативтік дағдыларының жетілуіне және шыңдалуына іргетас қалай отырып, өздігінен білім алуына мүдделілік туғызу.

«Қазақ тілі» пәнін оқытуда негізгі басымдылық **сөздің дыбыстық құрамы, мағыналық сипаты жайлы базалық түсініктер беру арқылы оқушының тіл туралы дүниетанымын қалыптастыруға**, коммуникативтік дағдыларды, сөйлеу әрекетінің төрт түрін - тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылымды меңгерту арқылы ауызекі және жазба тілде қарым-қатынас жасау дағдыларын жетілдіруге, оқудағы және жазудағы функционалдық сауаттылығын дамытуға бағытталады.

«Қазақ тілі» пәнін оқу барысында оқушылар ~~әлем туралы, жанлы адамзат туралы білім алады, қоршаған ортаны тану, әр түрлі мәселелерге деген көзқарасын дәлелдеу құралы ретінде тілдің және әдеби мұраның~~

орынды қолдана отырып, жылдам өзгеріп жатқан өмірге бейімделе алуына, өз пікірін білдіру және дәлелдеу үшін әр түрлі ақпарат көздері мен қазіргі заманғы ақпараттық технологияларды пайдалана білуіне көмектеседі.

2 «Қазақ тілі» пәні бағдарламасының мақсаты

~~«Қазақ тілі» пәні бағдарламасының мақсаты — тілдің функционалдық және коммуникативтік қызметі арқылы — қоғамдық әлеуметтік ортада тілдік қатынасты жүзеге асыратын жеке тұлғаны дамытуға мүмкіндік жасау.~~

«Қазақ тілі» пәнінің негізгі міндеттері:

- тілдік ойлауы мен сөйлеу әрекетінің түрлерін (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым) дамыту;

- тілдік материалды (фонетика, лексика, грамматика, орфография) игеруін қамтамасыз ете отырып, тілдік-коммуникативтік білігі мен дағдыларын дамытуға ынталандыру;

- түрлі қарым-қатынас жағдаяттарында сөйлеу этикеттерін қолдану;

- тыңдағанын, оқығанын, түсінгенін, ойлағанын ауызша және жазбаша жоспарлай алуға, әсерлі және жинақы түрде бере білуге, талдау, салыстыру, жинақтау, бағалауға дағдыландыру;

~~—оқушыларды тілдік дағдыларды игеру арқылы сыни ойлау мен жазуға жетелеу;~~

- мәтіннің құрылымын, тақырыбын, тілдік және баяндау

~~құндылығын~~ ұғынады.

«Қазақ тілі» пәні оқушылардың оқу және болашақ кәсіптік әрекетінде коммуникативтік білік-дағдыларын орынды қолдана отырып, жылдам өзгеріп жатқан өмірге бейімделе алуына, өз пікірін білдіру және дәлелдеу үшін әр түрлі ақпарат көздері мен қазіргі заманғы ақпараттық технологияларды пайдалана білуіне көмектеседі.

2 «Қазақ тілі» пәні бағдарламасының мақсаты

«Қазақ тілі» пәні бағдарламасының мақсаты – бастауыш сынып оқушыларының сөйлеу қабілеттері мен қажеттіліктерін ескере отырып, ауызша және жазбаша коммуникацияда тілдік нормаларды сауатты қолдануды меңгерту, тілді басты рухани құндылық ретінде оқыту арқылы ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтарды бағалауды үйрету.

«Қазақ тілі» пәнінің негізгі міндеттері:

- **Қазақ тілінің дыбыстық ерекшеліктерін, күнделікті қарым-қатынаста, бастауышта оқылатын пәндер аясында жиі қолданылатын лексиканы, дайын сөйлем моделдерін меңгерту;**

- тілдік ойлауы мен сөйлеу әрекетінің түрлерін (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым) дамыту;

- тілдік материалды (фонетика, лексика, грамматика, орфография) игеруін қамтамасыз ете отырып, тілдік-коммуникативтік білігі мен дағдыларын дамытуға ынталандыру;

- түрлі қарым-қатынас жағдаяттарында сөйлеу этикеттерін қолдану;

- тыңдағанын, оқығанын, түсінгенін, ойлағанын ауызша және

ерекшеліктерін талдап, мәтінге интерпретация жасау арқылы ойларын ауызша, жазбаша еркін жеткізу дағдысын қалыптастыру;

- тілдік дағдыларды әлеуметтік-тұрмыстық ортада еркін қолдана білуге жетелеу;

- оқушылардың қазақ тіліне деген қызығушылығын арттыра отырып, тілдің маңыздылығы мен эстетикалық құндылығын сезіндіру арқылы тілді құрметтеу және мақтаныш сезімдерін қалыптастыру;

- құрмет, ашықтық, азаматтық жауапкершілік және қазақстандық патриотизм құндылықтарын қалыптастыру, өмір бойы білім алуға баулу.

Оқу бағдарламасының мазмұны оқушының тіл туралы білімін толықтырып, игерген тілдік дағдыларын әлеуметтік ортада қарым-қатынас құралы ретінде қолдануын қамтамасыз етеді.

«Қазақ тілі» пәні бағдарламасы:

- тілдің ерекшеліктері, оның элементтері мен тілдік қызметі жөнінде жалпы мағлұмат алуға;

- сөздік қор мен грамматиканы пайдалану арқылы коммуникативтік, оқу, әлеуметтік-тұрмыстық, ақпараттық-коммуникациялық құзыреттілігін қалыптастыруға;

- өмірде қажетті тілдік дағдыларды игеруіне көмектеседі.

~~3—Үштілділік—саясатын—жүзеге асыру~~

~~Қазақстан—Республикасының білім беру ұйымдары оқушылардың функционалдық—сауаттылығын дамыту—мақсатымен~~

жазбаша жоспарлай алуға, әсерлі және жинақы түрде бере білуге, талдау, салыстыру, жинақтау, бағалауға дағдыландыру;

- оқушыларды тілдік дағдыларды игеру арқылы сыни ойлау мен жазуға жетелеу;

- мәтіннің құрылымын, тақырыбын, тілдік және баяндау ерекшеліктерін талдап, мәтінге интерпретация жасау арқылы ойларын ауызша, жазбаша еркін жеткізу дағдысын қалыптастыру;

- тілдік дағдыларды әлеуметтік-тұрмыстық ортада еркін қолдана білуге жетелеу;

- оқушылардың қазақ тіліне деген қызығушылығын арттыра отырып, тілдің маңыздылығы мен эстетикалық құндылығын сезіндіру арқылы тілді құрметтеу және мақтаныш сезімдерін қалыптастыру;

- құрмет, ашықтық, азаматтық жауапкершілік және қазақстандық патриотизм құндылықтарын қалыптастыру, өмір бойы білім алуға баулу.

Оқу бағдарламасының мазмұны оқушының тіл туралы білімін толықтырып, игерген тілдік дағдыларын әлеуметтік ортада қарым-қатынас құралы ретінде қолдануын қамтамасыз етеді.

«Қазақ тілі» пәні бағдарламасы:

- тілдің ерекшеліктері, оның элементтері мен тілдік қызметі жөнінде жалпы мағлұмат алуға;

- сөздік қор мен грамматиканы пайдалану арқылы коммуникативтік, оқу, әлеуметтік-тұрмыстық, ақпараттық-коммуникациялық

құзыреттілігін қалыптастыруға;

- өмірде қажетті тілдік дағдыларды игеруіне көмектеседі.

коммуникативтік — құзыреттіліктің негізін қалыптастырады.

Қазақстан Республикасының білім беру ұйымдары үштілділік саясатын

1-сыныптан қазақ, орыс және ағылшын тілдерін оқыту арқылы жүзеге асырады.

Үштілді оқу сөйлеу әрекетінің төрт тілдік дағдысын (тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым) дамыту арқылы коммуникативтік дағдыларды қалыптастыруға бағытталған.

Үштілділік саясатының жүзеге асырылуы «Қазақ тілі» пәні бағдарламасының келесі бөлімдерінде көрсетілген:

«Қазақ тілі» пәнін оқытуда қолданылатын педагогикалық әдіс-тәсілдер» бөлімінде (5-бөлім) мұғалімнің пәнді меңгертуге қажетті тілдік білім мен дағдыларды қалай жетілдіретіндігі анықталған.

«Оқушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту» бөлімінде (8-бөлім) мұғалімдердің пән арқылы тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым дағдыларын жоғары деңгейде қалай дамытатыны сінатталған.

«Қазақ тілі» пәнін оқын үйренудің нәтижелерін бағалау тәсілдері» бөлімінде (9-бөлім) бағалау жүйесі белгіленген.

4 «Қазақ тілі» пәнін оқыту үдерісін ұйымдастыруға қойылатын талаптар

«Қазақ тілі» пәні бойынша әр сыныптағы сағат саны:

3. Қазақ тілі пәні мазмұнында берілетін грамматикалық және лексикалық минимумға қойылатын талаптар

Қазақ тілі сабағы бастауыш сынып оқушысына ең алдымен тілдің жүйелік ерекшелігін меңгертуге қызмет етеді. Сондықтан қазақ тілі сабағының мазмұнын ең алдымен лингвистика ғылымының қарапайым негіздері құрауы тиіс. Пәнді оқытудың басты ерекшелігінің бірі – білім алушылардың сауаттылығын арттыру және тілін дамыту мақсатында жазба жұмыстарына басымдық беру. Бастауыш сыныпта оқушылар қазақ тілінің сөз байлығын, оның ішінде тұрмыстық-әлеуметтік салада жиі қолданылатын сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсініп, дұрыс айту, дұрыс жазу нормаларын меңгертуге баса назар аударылады. Осы мақсатта грамматикалық тақырыптар баланың жас ерекшелігін ескере отырып, қарапайым түрде ұсынылады. Дәстүрлі әдістемеде орын алып келген грамматикалық ережені жаттату әдісінен бас тарту қажет. Грамматикалық материалды сөйлеу тілінде қолдану тұрғысынан ұсыну керек. Грамматикалық тапсырмалар жүйесі оқушыны тілдің ерекшелігін жан-дүниесімен сезініп, оны құрметтеу, сүю сезімін тудыруға бағыттай құрылуы керек.

Бастауыш сыныпта оқушы меңгеруге тиісті лексикалық минимум осы бағдарламада бөлім тақырыптары аясында ұсынылатын мәтіндер арқылы беріледі. Сабақты тиімді ұйымдастыру, уақытты үнемдеу мақсатында бір бөлімнің ішінде тақырыпқа сәйкес берілетін мәтіндер саны 3-тен артық болмауы тиіс. Лексикалық тақырып мазмұны

Сынып	Апталық сағат саны	Жылдық сағат саны
2-сынып	4 сағат	136 сағат
3-сынып	4 сағат	136 сағат
4-сынып	4 сағат	136 сағат

Сыныпта жұмыс түрлерін (жеке, жұптық, топтық) ұйымдастыру үшін жиһаздар жылжытуға қолайлы әрі жеңіл болуы қажет. Сондай-ақ, кітап сөрелері, стендтер мен оқушы жұмыстарының көрмесіне арналған арнайы орындар болуы қажет.

«Қазақ тілі» пәнін сапалы, тиімді оқытуға қажетті құрал-жабдықтар:

техникалық құралдар: проектор, графопроектор, экран немесе интерактивті тақта; офистік құрылғылар (компьютер, принтер, сканер, құлаққаптар және ноутбуктер) шектеусіз интернет; дыбыс жазу құралдары: диктофон /микрофон; бейнекамера, сандық фотоаппарат; жылжымалы маркерлі тақталар;

кеңселік тауарлар: түрлі-түсті қағаздар, флип-чарт, ватмандар; А-3, А-4, А-5 қағаздары; фломастерлер, маркерлер, түрлі-түсті қарындаштар; еңбек құралдары: қайшы, ине, жіп, желім, мата қиындылары, түйме, бояулар, ермексаз және т.б.;

жиһаздар: «Жазу бұрышы» және «Оқу бұрышына» арналған диван, кілемшелер, орындықтар, дөңгелек үстелдер, жылжымалы кітап сөрелері;

дидактикалық және

мәтіннен тыс бөлім бойынша қамтылатын шағын тапсырмалар жүйесі арқылы толықтырылады. «Қазақ тілі» пәні мазмұнында тақырыптар аясында ұсынылатын мәтін көлеміне қойылатын талаптар:

2-сынып	3-сынып	4-сынып
25-35 сөз	35-55 сөз	55-70 сөз

4 «Қазақ тілі» пәнін оқыту үдерісін ұйымдастыруға қойылатын талаптар

«Қазақ тілі» пәні бойынша әр сыныптағы сағат саны:

Сынып	Апталық сағат саны	Жылдық сағат саны
2-сынып	4 сағат	136 сағат
3-сынып	4 сағат	136 сағат
4-сынып	4 сағат	136 сағат

Сыныпта жұмыс түрлерін (жеке, жұптық, топтық) ұйымдастыру үшін жиһаздар жылжытуға қолайлы әрі жеңіл болуы қажет. Сондай-ақ, кітап сөрелері, стендтер мен оқушы жұмыстарының көрмесіне арналған арнайы орындар болуы қажет.

«Қазақ тілі» пәнін сапалы, тиімді оқытуға қажетті құрал-жабдықтар:

техникалық құралдар: проектор, графопроектор, экран немесе интерактивті тақта; офистік құрылғылар (компьютер, принтер, сканер, құлаққаптар және ноутбуктер) шектеусіз интернет; дыбыс жазу құралдары: диктофон /микрофон;

қосымша үлестіріме материалдар: суретті кітаптар, өлең-жыр кітаптары, қазіргі заманғы көркем әдебиет, классикалық ертегілер, аңыз-әңгімелер, қиял-ғажайып, фантастикалық шығармалар, ғылыми мәтіндер, аудио-, бейне-материалдар, газет-журналдар, үгіт-насихат үлгісіндегі мәтіндер (памфлеттер және брошюралар, т.б.); анықтамалықтар (түсіндірме, орфографиялық, орфоэпиялық сөздіктер); энциклопедиялар; грамматикалық кестелер жинағы; ұлттық қуыршақтар (сахналық көріністер үшін); мамандықтарға байланысты костюмдер, ұлттық киімдер, бетперделер.

5 «Қазақ тілі» пәнін оқытуда қолданылатын педагогикалық тәсілдемелер

ҚР жалпы білім беру ұйымдары (мектеп, гимназия, лицей, т.б.) *«білім алу жолдарын білетін»*, өз бетімен білім алуға ұмтылатын, шешім қабылдауға қабілетті, ынталы, қызығушылығы мен жауапкершілігі жоғары, өзіне сенімді, өзінің және өзгенің іс-әрекетіне талдау жасай алатын жеке тұлғаны қалыптастыруға бағытталған қағиданы ұстанады.

Оқушылардың бойында бұл қасиеттерді қалыптастыруда мұғалімдер түрлі педагогикалық тәсілдемелер мен технологиялар қолдана алады. Атап айтқанда, олар:

- оқытудың коммуникативтік (қарым-қатынастық) тәсілдемесі (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым);

- зерттеушілік тәсілдеме (оқушылар «не білемін, нені білгім

бейнекамера, сандық фотоаппарат; жылжымалы маркерлі тақталар;

кеңселік тауарлар: түрлі-түсті қағаздар, флип-чарт, ватмандар; А-3, А-4, А-5 қағаздары; фломастерлер, маркерлер, түрлі-түсті қарындаштар; еңбек құралдары: қайшы, ине, жіп, желім, мата қиындылары, түйме, бояулар, ермексаз және т.б.;

жиһаздар: «Жазу бұрышы» және «Оқу бұрышына» арналған диван, кілемшелер, орындықтар, дөңгелек үстелдер, жылжымалы кітап сөрелері;

дидактикалық және қосымша үлестіріме материалдар: суретті кітаптар, өлең-жыр кітаптары, қазіргі заманғы көркем әдебиет, классикалық ертегілер, аңыз-әңгімелер, қиял-ғажайып, фантастикалық шығармалар, ғылыми мәтіндер, аудио-, бейне-материалдар, газет-журналдар, үгіт-насихат үлгісіндегі мәтіндер (памфлеттер және брошюралар, т.б.); анықтамалықтар (түсіндірме, орфографиялық, орфоэпиялық сөздіктер); энциклопедиялар; грамматикалық кестелер жинағы; ұлттық қуыршақтар (сахналық көріністер үшін); мамандықтарға байланысты костюмдер, ұлттық киімдер, бетперделер.

5 «Қазақ тілі» пәнін оқытуда қолданылатын педагогикалық тәсілдемелер

ҚР жалпы білім беру ұйымдары (мектеп, гимназия, лицей, т.б.) *«білім алу жолдарын білетін»*, өз бетімен білім алуға ұмтылатын, шешім қабылдауға қабілетті, ынталы, қызығушылығы мен жауапкершілігі жоғары, өзіне сенімді, өзінің және өзгенің іс-әрекетіне талдау жасай алатын жеке тұлғаны қалыптастыруға бағытталған қағиданы ұстанады.

келеді, нені үйрендім» тұрғысынан өз әрекетін талдауға үйренеді);

- жүйелі-әрекеттік тәсілдеме;

- дамыта оқыту технологиясы (оқушылар оқу әрекетінің тәсілдерін игеріп, өзінің іс-әрекетін жоспарлау және басқару жолын үйренеді);

- дифференциациялап оқыту технологиясы (оқушыларды қабілеті, мүмкіндігі, ерекшелігіне қарай оқыту).

«Қазақ тілі» пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

- мұғалім мен оқушының «субъект-субъектілік»

дидактикалық қатынаста білім іздеу үдерісіне бірдей енуі;

- оқу проблемаларын шешу барысында мұғалім мен оқушының ынтымақтасқан шығармашылық ізденіс әдістерін қолдану; оқу проблемаларын шешудің әдіс-тәсілдерін оқушыларға дамыта оқыту ұстанымына сай жолмен құру және көрсету;

- оқушының жеке пікірін тыңдау, олардың бұрын меңгерген білімдері мен қалыптасқан түсініктерін әрі қарай дамыту;

- ойын әдісі;

- «оқыту үшін бағалау және оқуды бағалау» арқылы қолдау жасау;

- сын тұрғысынан ойлау дағдыларын дамыту;

- ақпараттық-коммуникациялық технологияларды тиімді қолдану арқылы оқушылардың қазақ тіліне деген қызығушылығын арттыру;

- тәжірибелік, шығармашылық оқу әрекеттеріне (түрлі

Оқушылардың бойында бұл қасиеттерді қалыптастыруда мұғалімдер түрлі педагогикалық тәсілдемелер мен технологиялар қолдана алады. Атап айтқанда, олар:

- оқытудың коммуникативтік (қарым-қатынастық) тәсілдемесі (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым);

- зерттеушілік тәсілдеме (оқушылар «не білемін, нені білгім келеді, нені үйрендім» тұрғысынан өз әрекетін талдауға үйренеді);

- жүйелі-әрекеттік тәсілдеме;

- дамыта оқыту технологиясы (оқушылар оқу әрекетінің тәсілдерін игеріп, өзінің іс-әрекетін жоспарлау және басқару жолын үйренеді);

- дифференциациялап оқыту технологиясы (оқушыларды қабілеті, мүмкіндігі, ерекшелігіне қарай оқыту).

«Қазақ тілі» пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

- мұғалім мен оқушының «субъект-субъектілік» дидактикалық қатынаста білім іздеу үдерісіне бірдей енуі;

- оқу проблемаларын шешу барысында мұғалім мен оқушының ынтымақтасқан шығармашылық ізденіс әдістерін қолдану; оқу проблемаларын шешудің әдіс-тәсілдерін оқушыларға дамыта оқыту ұстанымына сай жолмен құру және көрсету;

- оқушының жеке пікірін тыңдау, олардың бұрын меңгерген білімдері мен қалыптасқан түсініктерін әрі қарай дамыту;

- ойын әдісі;

- «оқыту үшін бағалау және оқуды бағалау» арқылы қолдау жасау;

- сын тұрғысынан ойлау

шығармашылық жұмыстар жасау) ынталандыру;

- оқушылардың білімін жүйелілікпен мониторингілеу;

- оқушыларды зерттеушілік әрекетке және зерттеушілікке негізделген белсенді оқуға ынталандыру;

- оқушыларға алдын ала берілетін түрлі стильдегі жазба мәтіндердің үлгісін қолдану (мұғалім алдын ала модельдер мен үлгілер береді);

- оқушылардың оқу әрекетін жеке, топтық және ұжымдық формада ұйымдастыру (оқушылар бірін-бірі өзара оқытуға, бірін-бірі бағалауға, пікір алмасуға, т.б. үйренеді);

- оқыту барысында «не білемін? не білгім келеді? нені үйрендім?» түріндегі кері байланысты жүзеге асыру.

Басты назар білімге емес, сол білімді қолдану үдерісіне аударылады. Оқушылардың білім алу барысындағы табыстылығы мен алдағы қадамдарын анықтау үшін оқытудың нақты мақсаттары мен табыс критерийлерін алдын ала белгілеу керек.

Үштілділік саясатына сәйкес білім беру мазмұнына толықтырулар

Жалпы білім беретін мектептерде бірінші тіл мұғалімдері үштілділік саясаттың жүзеге асырылуын жеке тұлғалық, әлеуметтік және білімдік мақсаттарына сай қолданылатын тіл деңгейін көтеру арқылы қамтамасыз етеді. Тіл мұғалімдері

дағдыларын дамыту;

- ақпараттық-коммуникациялық технологияларды тиімді қолдану арқылы оқушылардың қазақ тіліне деген қызығушылығын арттыру;

- тәжірибелік, шығармашылық оқу әрекеттеріне (түрлі шығармашылық жұмыстар жасау) ынталандыру;

- оқушылардың білімін жүйелілікпен мониторингілеу;

- оқушыларды зерттеушілік әрекетке және зерттеушілікке негізделген белсенді оқуға ынталандыру;

- оқушыларға алдын ала берілетін түрлі стильдегі жазба мәтіндердің үлгісін қолдану (мұғалім алдын ала модельдер мен үлгілер береді);

- оқушылардың оқу әрекетін жеке, топтық және ұжымдық формада ұйымдастыру (оқушылар бірін-бірі өзара оқытуға, бірін-бірі бағалауға, пікір алмасуға, т.б. үйренеді);

- оқыту барысында «не білемін? не білгім келеді? нені үйрендім?» түріндегі кері байланысты жүзеге асыру.

Басты назар білімге емес, сол білімді қолдану үдерісіне аударылады. Оқушылардың білім алу барысындағы табыстылығы мен алдағы қадамдарын анықтау үшін оқытудың нақты мақсаттары мен табыс критерийлерін алдын ала белгілеу керек.

Үштілділік саясатына сәйкес білім беру мазмұнына толықтырулар

Жалпы білім беретін мектептерде бірінші тіл мұғалімдері үштілділік саясаттың жүзеге асырылуын жеке тұлғалық, әлеуметтік және білімдік

оқушылардың қазақ, орыс және ағылшын тілдерінің ұқсастығы мен айырмашылықтары туралы ойларын қолдайды және үш тілге де үлкен құрмет көрсетеді. Бағдарламадағы пәнаралық байланысты дамытады, қазақ тілі арқылы басқа пәндердің мазмұнын меңгертеді. Көрсетілген әдіс-тәсілдер тіл мен мазмұнды меңгертуді қатар дамытады. Тіл мұғалімдері басқа пәндер мазмұнына сәйкес тақырыптарды, мәтіндерді, тапсырмаларды, оқу мақсаттарын пайдалану арқылы пәнаралық байланысты дамытады. Ол сонымен қатар, оқушылардың өзге пәндер бойынша әдеби тілді меңгеруде жетістікке жетуін қамтамасыз етеді. Мысалы, бір тақырыпты жан-жақты талдау, себеп-салдарын түсіндіру, фактілер мен көзқарасты ажырату, қарама-қайшы тақырыпты талқылау кезінде өз ойын жүйелеу, түрлі ақпарат ресурстарын бағалау, өзгелерге ақпаратты анық, түсінікті жеткізу. Тіл мұғалімдері пән мұғалімдерінен мазмұнына қатысты мәтіндер мен тапсырмалар бойынша ақыл-кеңес бере алады. Сонымен қатар, тіл мұғалімдері тілді үйренудегі қосымша қажеттіліктерді анықтау үшін пән мұғалімдерімен тығыз байланыста болады.

6 Түрлі мәдениет пен көзқарастарға құрмет сезімін қалыптастыру

Білім берудің жаңа бағыты оқыту мен тәрбиелеудегі демократтық және гуманистік бағыттарды ұстана отырып, түрлі мәдениеттердің дамуы мен ерекшеліктерін ескеру болып

мақсаттарына сай қолданылатын тіл деңгейін көтеру арқылы қамтамасыз етеді. Тіл мұғалімдері оқушылардың қазақ, орыс және ағылшын тілдерінің ұқсастығы мен айырмашылықтары туралы ойларын қолдайды және үш тілге де үлкен құрмет көрсетеді. Бағдарламадағы пәнаралық байланысты дамытады, қазақ тілі арқылы басқа пәндердің мазмұнын меңгертеді. Көрсетілген әдіс-тәсілдер тіл мен мазмұнды меңгертуді қатар дамытады. Тіл мұғалімдері басқа пәндер мазмұнына сәйкес тақырыптарды, мәтіндерді, тапсырмаларды, оқу мақсаттарын пайдалану арқылы пәнаралық байланысты дамытады. Ол сонымен қатар, оқушылардың өзге пәндер бойынша әдеби тілді меңгеруде жетістікке жетуін қамтамасыз етеді. Мысалы, бір тақырыпты жан-жақты талдау, себеп-салдарын түсіндіру, фактілер мен көзқарасты ажырату, қарама-қайшы тақырыпты талқылау кезінде өз ойын жүйелеу, түрлі ақпарат ресурстарын бағалау, өзгелерге ақпаратты анық, түсінікті жеткізу. Тіл мұғалімдері пән мұғалімдерінен мазмұнына қатысты мәтіндер мен тапсырмалар бойынша ақыл-кеңес бере алады. Сонымен қатар, тіл мұғалімдері тілді үйренудегі қосымша қажеттіліктерді анықтау үшін пән мұғалімдерімен тығыз байланыста болады.

6 Түрлі мәдениет пен көзқарастарға құрмет сезімін қалыптастыру

Білім берудің жаңа бағыты оқыту мен тәрбиелеудегі демократтық және гуманистік бағыттарды ұстана отырып, түрлі мәдениеттердің дамуы мен ерекшеліктерін ескеру болып табылады. Оқушылар қазақстандық

табылады. Оқушылар қазақстандық көпұлтты қоғамда өмір сүре отырып, қарым-қатынас барысында өзара төзімділік таныту, басқа ұлт мәдениетіне деген сыйластық пен құрмет сезімін білдіру сияқты маңызды қасиеттерге ие болуы керек. Бұл ретте мәдениетті және түрлі мәдениетке деген сыйластық пен құрмет сезімін қалыптастыру әлеуетіне ие үдеріс – білім беру үдерісі екені белгілі.

«Қазақ тілі» пәнін оқыту үдерісі оқушылардың түрлі мәдениет пен көзқарастарға құрмет сезімін қалыптастыруды негізгі міндеттердің бірі ретінде алдыңғы орынға қояды. Бұл мәселе жеке тұлғалық, тұлғааралық және мәдениетаралық құзыреттіліктердің ажырамас бір бөлігі болып табылады. Бұл құзыреттіліктер оқушылардың түрлі әлеуметтік орталарда, көпмәдениетті қоғамда тиімді әрі сындарлы әрекет етуіне мүмкіндік береді.

«Қазақ тілі» пәнінің оқу бағдарламасында түрлі мәдениет пен көзқарастарға құрмет сезімін қалыптастыру төмендегідей оқу міндеттерінен көрініс табады:

- қазақ тілі мен мәдениетіне, қазақ тарихына құрметпен қарауға тәрбиелеу;

- қазақ тілінің Қазақстан халықтарының ұлтаралық бірлігі мен келісімін сақтау тілі ретіндегі қызметін түсіндіру;

- ұлттық мәдениетімізді құрметтей білуге және Қазақстанда тұратын ұлт өкілдерінің салт-дәстүріне және әдет-ғұрпына құрметпен қарай білуге үйрету;

- өзгенің пікіріне,

көпұлтты қоғамда өмір сүре отырып, қарым-қатынас барысында өзара төзімділік таныту, басқа ұлт мәдениетіне деген сыйластық пен құрмет сезімін білдіру сияқты маңызды қасиеттерге ие болуы керек. Бұл ретте мәдениетті және түрлі мәдениетке деген сыйластық пен құрмет сезімін қалыптастыру әлеуетіне ие үдеріс – білім беру үдерісі екені белгілі.

«Қазақ тілі» пәнін оқыту үдерісі оқушылардың түрлі мәдениет пен көзқарастарға құрмет сезімін қалыптастыруды негізгі міндеттердің бірі ретінде алдыңғы орынға қояды. Бұл мәселе жеке тұлғалық, тұлғааралық және мәдениетаралық құзыреттіліктердің ажырамас бір бөлігі болып табылады. Бұл құзыреттіліктер оқушылардың түрлі әлеуметтік орталарда, көпмәдениетті қоғамда тиімді әрі сындарлы әрекет етуіне мүмкіндік береді.

«Қазақ тілі» пәнінің оқу бағдарламасында түрлі мәдениет пен көзқарастарға құрмет сезімін қалыптастыру төмендегідей оқу міндеттерінен көрініс табады:

- қазақ тілі мен мәдениетіне, қазақ тарихына құрметпен қарауға тәрбиелеу;

- қазақ тілінің Қазақстан халықтарының ұлтаралық бірлігі мен келісімін сақтау тілі ретіндегі қызметін түсіндіру;

- ұлттық мәдениетімізді құрметтей білуге және Қазақстанда тұратын ұлт өкілдерінің салт-дәстүріне және әдет-ғұрпына құрметпен қарай білуге үйрету;

- өзгенің пікіріне, көзқарасына, сенімі мен әдет-ғұрпына, сезімі мен идеяларына сыйластық пен төзімділік таныту, өзгелердің пікірлерімен санаса

көзқарасына, сенімі мен әдет-ғұрпына, сезімі мен идеяларына сыйластық пен төзімділік таныту, өзгелердің пікірлерімен санаса білу қасиетін қалыптастыру;

- түрлі көзқарастарды, өз көзқарасы мен өзгенің пікірін салыстыра отырып, ойын ашық жеткізуге үйрету;

- көптілді, көпмәдениетті қоғамда өзін еркін сезіну, көпұлтты қоғамда өмір сүру қабілетін қалыптастыру.

7. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану құзыреттілігі

Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (әрі қарай – АКТ) қолдану құзыреттілігі оқушылардың жұмыс барысында, бос уақыттарында және қарым-қатынасында технологияларды орынды және шығармашылықпен қолдана білуін қамтамасыз етеді. Бұл құзыреттілік АКТ-ны қолдану дағдылары арқылы қалыптасады.

Ақпаратты табу, құру және онымен жұмыс істеу, мәліметтермен, ой түйіндерімен алмаса отырып, құрал-жабдықтар мен қосымшалардың кең мүмкіндіктерін пайдалану, өз жұмысын бағалау және жетілдіру арқылы оқушылар АКТ-ны қолдану дағдыларын барлық пәндерге арналған оқу бағдарламаларын меңгеру үрдісінде дамытады.

Бұл «Қазақ тілі» пәнінің оқу бағдарламасында төмендегідей көрініс табады:

- оқыту сапасын арттыру үшін

білу қасиетін қалыптастыру;

- түрлі көзқарастарды, өз көзқарасы мен өзгенің пікірін салыстыра отырып, ойын ашық жеткізуге үйрету;

- көптілді, көпмәдениетті қоғамда өзін еркін сезіну, көпұлтты қоғамда өмір сүру қабілетін қалыптастыру.

7. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану құзыреттілігі

Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (әрі қарай – АКТ) қолдану құзыреттілігі оқушылардың жұмыс барысында, бос уақыттарында және қарым-қатынасында технологияларды орынды және шығармашылықпен қолдана білуін қамтамасыз етеді. Бұл құзыреттілік АКТ-ны қолдану дағдылары арқылы қалыптасады.

Ақпаратты табу, құру және онымен жұмыс істеу, мәліметтермен, ой түйіндерімен алмаса отырып, құрал-жабдықтар мен қосымшалардың кең мүмкіндіктерін пайдалану, өз жұмысын бағалау және жетілдіру арқылы оқушылар АКТ-ны қолдану дағдыларын барлық пәндерге арналған оқу бағдарламаларын меңгеру үрдісінде дамытады.

Бұл «Қазақ тілі» пәнінің оқу бағдарламасында төмендегідей көрініс табады:

- оқыту сапасын арттыру үшін сабақтарда жаңашыл әдістер мен ақпараттық технологияларды кеңінен пайдалану;

- интернет ресурстарымен жұмыс жасау (веб-сайттағы ақпаратты оқу, керекті материалды іздеу, табу,

сабақтарда жаңашыл әдістер мен ақпараттық технологияларды кеңінен пайдалану;

- интернет ресурстарымен жұмыс жасау (веб-сайттағы ақпаратты оқу, керекті материалды іздеу, табу, сұрыптау, іріктеу, жеке құжат немесе файл ретінде көшіру және сақтау);

- мәтін және слайдтармен жұмыс істеу үшін қарапайым бағдарламадан күрделірек бағдарламаға (Word, Power Point) көшу;

- ақпаратты өңдеп, электронды түрде жеке құжат ретінде сақтау үшін жабдықтарды (принтер, сканер, сандық фотоаппарат) пайдалану;

- электронды оқулықтарды, оқу құралдарын, анықтамалық құралдарды пайдалану;

- тақырыпқа байланысты түрлі медиақұралды қолдану;

- ақпаратты саралап, зерттей алу.

8 Оқушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту

ҚР білім беру ұйымдарына (мектеп, гимназия, лицей, т.б.) арналған оқу бағдарламасы мақсаттарының бірі және бірегейі – жеке тұлғаны әлеуметтендіру, яғни түрлі әлеуметтік топтармен тіл табысуға қабілетті азаматтарды тәрбиелеу. Коммуникативтік дағды қалыптастыру үшін сөйлеу әрекетінің түрлері (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым) меңгерілуі тиіс. Осы мақсатқа жету үшін ынталандырушы және қолдаушы ортаны құра отырып,

сұрыптау, іріктеу, жеке құжат немесе файл ретінде көшіру және сақтау);

- мәтін және слайдтармен жұмыс істеу үшін қарапайым бағдарламадан күрделірек бағдарламаға (Word, Power Point) көшу;

- ақпаратты өңдеп, электронды түрде жеке құжат ретінде сақтау үшін жабдықтарды (принтер, сканер, сандық фотоаппарат) пайдалану;

- электронды оқулықтарды, оқу құралдарын, анықтамалық құралдарды пайдалану;

- тақырыпқа байланысты түрлі медиақұралды қолдану;

- ақпаратты саралап, зерттей алу.

8 Оқушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту

ҚР білім беру ұйымдарына (мектеп, гимназия, лицей, т.б.) арналған оқу бағдарламасы мақсаттарының бірі және бірегейі – жеке тұлғаны әлеуметтендіру, яғни түрлі әлеуметтік топтармен тіл табысуға қабілетті азаматтарды тәрбиелеу. Коммуникативтік дағды қалыптастыру үшін сөйлеу әрекетінің түрлері (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым) меңгерілуі тиіс. Осы мақсатқа жету үшін ынталандырушы және қолдаушы ортаны құра отырып, қажетті тілдік дағдыларды дамыту керек. Мұндай ортада оқушылар сөйлеу әрекетінің түрлі формаларын қолдана отырып, өз пікірін еркін білдіре алады. Оқыту үдерісінде оқушылардың сыныптастарымен, мұғалімдерімен және көпшілікпен ауызша және жазбаша қарым-қатынаста тілді сауатты пайдалануын мадақтап отыру қажет.

қажетті тілдік дағдыларды дамыту керек. Мұндай ортада оқушылар сөйлеу әрекетінің түрлі формаларын қолдана отырып, өз пікірін еркін білдіре алады. Оқыту үдерісінде оқушылардың сыныптастарымен, мұғалімдерімен және көпшілікпен ауызша және жазбаша қарым-қатынаста тілді сауатты пайдалануын мадақтап отыру қажет.

«Қазақ тілі» пәнінен тыңдалым мен айтылым әрекеттерін дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- тыңдалған материалды түсіну және сұрақтарға жауап бере білу;

- мәтінді қайталап тыңдағанда негізгі ойға назар аудару;

- тыңдау барысында тірек сөздерді анықтау;

- тыңдалған мәтін бойынша сұрақтар қою;

- тыңдалған мәтіннің жоспарын құру;

- тыңдалған мәтіннің белгілі бір бөлігін айтып беру;

- мәтіннің мазмұнына өз пікірін айту;

- таныс және өзін қызықтыратын тақырыптар бойынша топ алдында сөйлеу;

- сұхбат алу және нәтижесі бойынша ауызша есеп беру;

- берілген тақырыптар бойынша пікірталас ұйымдастыру;

- мәтіннің кейбір тұстарын ым-ишарамен көрсету;

- берілген тақырып бойынша диалог құрастыру.

«Қазақ тілі» пәнінен оқылым әрекетін дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- мәтіннің негізгі ойы мен

«Қазақ тілі» пәнінен тыңдалым мен айтылым әрекеттерін дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- тыңдалған материалды түсіну және сұрақтарға жауап бере білу;

- мәтінді қайталап тыңдағанда негізгі ойға назар аудару;

- тыңдау барысында тірек сөздерді анықтау;

- тыңдалған мәтін бойынша сұрақтар қою;

- тыңдалған мәтіннің жоспарын құру;

- тыңдалған мәтіннің белгілі бір бөлігін айтып беру;

- мәтіннің мазмұнына өз пікірін айту;

- таныс және өзін қызықтыратын тақырыптар бойынша топ алдында сөйлеу;

- сұхбат алу және нәтижесі бойынша ауызша есеп беру;

- берілген тақырыптар бойынша пікірталас ұйымдастыру;

- мәтіннің кейбір тұстарын ым-ишарамен көрсету;

- берілген тақырып бойынша диалог құрастыру.

«Қазақ тілі» пәнінен оқылым әрекетін дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- мәтіннің негізгі ойы мен бөлімдерін анықтай отырып оқу;

- оқу түрлерін және стратегияларды («Топтау», «Түртіп алу», «Ойлану», «Жұпта талқылау», «Болжау», «Салыстыру» (Венн диаграммасы), «ЖИГСО», Түртіп алу (INSERT), семантикалық карта) қолдану;

- ақпаратты табу үшін оқу, қызығып оқу және өз көзқарасын айту үшін оқу;

- интернет ресурстарымен жұмыс (тақырып мазмұны бойынша

бөлімдерін анықтай отырып оқу;

- оқу түрлерін және стратегияларды («Топтау», «Түртіп алу», «Ойлану», «Жұпта талқылау», «Болжау», «Салыстыру» (Венн диаграммасы), «ЖИГСО», Түртіп алу (INSERT), семантикалық карта) қолдану;

- ақпаратты табу үшін оқу, қызығып оқу және өз көзқарасын айту үшін оқу;

- интернет ресурстарымен жұмыс (тақырып мазмұны бойынша презентациялар, жобалар дайындау);

- әдебиетпен жұмыс (сұхбатқа сұрақтар мен жауаптар дайындау).

«Қазақ тілі» пәнінен жазылым әрекетін дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- оқушыларға таныс ертегі, әңгіме, өлеңдердің ішінен бір-екеуін жаздыру;

- сөздердің орфографиясын меңгертуге арналған тапсырмалар;

- тілдік тақырыптар аясында шағырмашылық тапсырмалар (ребус, пиктограмма, сөзжұмбақ, сәйкестендіру және толықтыру тест тапсырмалары, т.с.с.) құрастырып жазу;

- тыңдалған және оқылған мәтіннен немесе көрген фильмінен алған әсерін жазу;

- мәтіндегі қиын сөздерден сөздік құрастырып жазу;

- сыныптың қабырға газетіне шағын хабарлама/мақала жазу;

- мәтіндегі оқиғаны өз көзқарасымен өзгертіп аяқтап жазу;

- ақпаратты суреттер мен диаграмма арқылы беру;

- сұхбатқа жазбаша сұрақтар

презентациялар, жобалар дайындау);

- әдебиетпен жұмыс (сұхбатқа сұрақтар мен жауаптар дайындау).

«Қазақ тілі» пәнінен жазылым әрекетін дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- оқушыларға таныс ертегі, әңгіме, өлеңдердің ішінен бір-екеуін жаздыру;

- сөздердің орфографиясын меңгертуге арналған тапсырмалар;

- тілдік тақырыптар аясында шағырмашылық тапсырмалар (ребус, пиктограмма, сөзжұмбақ,

сәйкестендіру және толықтыру тест тапсырмалары, т.с.с.) құрастырып жазу;

- тыңдалған және оқылған мәтіннен немесе көрген фильмінен алған әсерін жазу;

- мәтіндегі қиын сөздерден сөздік құрастырып жазу;

- сыныптың қабырға газетіне шағын хабарлама/мақала жазу;

- мәтіндегі оқиғаны өз көзқарасымен өзгертіп аяқтап жазу;

- ақпаратты суреттер мен диаграмма арқылы беру;

- сұхбатқа жазбаша сұрақтар дайындау.

9 Оқушылардың оқу жетістігін бағалау туралы

«Қазақ тілі» пәнін оқып үйренудің нәтижелерін бағалау критериалды бағалау жүйесін қолданумен жүзеге асырылады.

Критериалды бағалау – нақты анықталған, ұжымдасып жасалған критерийлермен оқушылардың оқудағы жетістіктерін салыстыруға негізделген (оқушылар, мектеп әкімшілігі, педагогикалық

дайындау.

9 Оқушылардың оқу жетістігін бағалау туралы

«Қазақ тілі» пәнін оқып үйренудің нәтижелерін бағалау критериалды бағалау жүйесін қолданумен жүзеге асырылады.

Критериалды бағалау – нақты анықталған, ұжымдасып жасалған критерийлермен оқушылардың оқудағы жетістіктерін салыстыруға негізделген (оқушылар, мектеп әкімшілігі, педагогикалық қызметкерлер, ата-аналар және басқа заңды өкілдер) және оқушылардың оқу-танымдық қабілеттерін қалыптастыруға көмектесетін бастауыш білім бері мазмұны мен мақсаттарына сәйкес келетін бағалау үрдісі.

Критериалды бағалау білім беру, оқыту және бағалаумен тығыз байланысқа негізделген. Оның нәтижелері білім беру үрдісін тиімді ұйымдастыру үшін пайдаланылады.

Бастауыш мектептегі критериалды бағалау жүйесі қалыптастырушы (ағымдық) бағалау (ҚБ) және ішкі жиынтық бағалауды (ІЖБ) қамтиды.

қызметкерлер, ата-аналар және басқа заңды өкілдер) және оқушылардың оқу-танымдық қабілеттерін қалыптастыруға көмектесетін бастауыш білім бері мазмұны мен мақсаттарына сәйкес келетін бағалау үрдісі.

Критериалды бағалау білім беру, оқыту және бағалаумен тығыз байланысқа негізделген. Оның нәтижелері білім беру үрдісін тиімді ұйымдастыру үшін пайдаланылады.

Бастауыш мектептегі критериалды бағалау жүйесі қалыптастырушы (ағымдық) бағалау (ҚБ) және ішкі жиынтық бағалауды (ІЖБ) қамтиды.

Қалыптастырушы бағалау – бұл оқушылардың жаңа материалды меңгеру кезінде тапсырманы орындау мен оқу мақсаттарына қаншалықты дұрыс жеткендігін түсінуге мүмкіндік беретін және күнделікті сабақта және/немесе үйде жұмыс жасау дағдылары мен білімдерінің ағымдағы меңгеру деңгейін анықтайтын және оқу барысында мұғалім мен оқушы арасындағы жедел өзара байланысты жүзеге асыратын бағалау.

Ішкі жиынтық бағалау – оқушылардың оқу тоқсанын аяқтау бойынша оқу бағдарламасының бөлімдерін меңгерудегі дағдаларының қалыптасуы және меңгерген білімдерінің деңгейін анықтайтын бағалау. Ішкі жиынтық бағалау мектеп мұғалімдері тарапынан жүзеге асырылады.

2-сыныпта ішкі жиынтық бағалау енгізіледі. Тоқсандық баға 1-4 тоқсан кезінде қалыптастырушы бағалау нәтижесі бойынша қойылады. Ішкі жиынтық бағалау жыл соңында бір рет өткізіледі және жылдық баға қалыптастырушы мен ішкі жиынтық

	<p>бағалаудың белгілі пайыздық үлесіне байланысты қойылады.</p> <p>3-4 сыныптарда оқушылардың оқу нәтижесі төмендегідей түрде көрсетіледі:</p> <p>- қалыптастырушы және ішкі жиынтық бағалаудың нәтижесі бойынша тағайындалған пайыздық арақатынастың есебімен әр тоқсанның соңында қойылатын тоқсандық баға түрінде;</p> <p>- төрт тоқсандағы қалыптастырушы және ішкі жиынтық бағалаудың нәтижесі бойынша тағайындалған пайыздық арақатынастың есебімен пән бойынша қойылатын жылдық баға түрінде.</p>
--	--

Бастауыш білім беру деңгейіне арналған «Қазақ тілі» пәнінің үлгілік оқу бағдарламасының жобасы (оқытуы қазақ тілінде)

Қазақ тілі. 2-4 сынып (Т1)		
Қолданыстағы редакция	Ұсынылатын редакция	Негіздеме
2-тарау		
«Қазақ тілі» пәнінің мазмұнын ұйымдастыру		
<p>2-сыныпқа арналған базалық мазмұны: 1) тіл және сөйлеу: сөйлеудің адам өміріндегі маңызы мен қажеттілігі; ауызекі және жазба тілде сөйлеу туралы түсінік; дауыс күші, сазы – ауызекі сөйлеудің мәнерлеуші құралдары; ауызекі сөйлеу кезіндегі қимыл мен ым-ишара; диалог; монолог; 2) сөйлеу мәдениеті: түрлі жағдаяттарға байланысты сұхбаттасын тыңдау, сөйлеу мәдениетін сақтау; амандасу жағдаятында қолданылатын сөздер; амандасу, өтініш білдіру, алғыс айту жағдаятын құрастыру; т.б.</p>	<p>Оқушылардың көркем жазуына, өлеңдер мен жаңылтпаштарды көбірек жаттауына басымдық берген дұрыс. Сол арқылы оқушылар көркем, сауатты жазуға дағдыланады. Жаттау арқылы есте сақтау қабілеттері артады, сөздік қоры молаяды.</p>	<p>Ұлттық құндылықтарға негізделген ертегілер, әңгімелер берілу керек. Сол арқылы оқушылардың көркем әдебиет оқуға деген ынтасы артады.</p>

3-сыныпқа арналған базалық

мазмұны: 1) тіл және сөйлеу: ауызекі және жазба тілде сөйлеу ерекшеліктері; 2) сөйлеу мәдениеті: түрлі жағдаяттағы қатысымдық әрекеттерде өз сөзін жүйелі түрде жоспарлап, тілдік нормаларды сақтап сөйлеу; интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл мен ым-ишара, қаратпа сөздерді қолдана отырып, тыңдарманның назарын аудару; өзгенің пікіріне өз көзқарасын білдіруде тілдік және этикалық нормаларды сақтау; 3) мәтін: мәтін туралы 2-сыныпта өтілгенді қайталау; көмекші сөздердің көмегімен әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтін түрлерін және құрылымдық бөліктерін анықтау; мәтіннің тақырыбын және ондағы негізгі ойды анықтау; мәтін мазмұны бойынша пікір білдіруге бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру; мәтіндерге салыстырмалы талдау; ұқсас тақырыпта берілген мәтін түрлерін, стилін салыстыру; т.б.

4-сыныпқа арналған базалық

мазмұны: 1) тіл және сөйлеу: ауызекі және жазба тілде сөйлеу туралы түсініктерін кеңейту; тірек сөздер мен жоспарды пайдаланып монолог құрау; 2) сөйлеу мәдениеті: сөйлеу мақсаты мен ортасына сәйкес белгілі бір тақырып аясында диалог құру; сұхбаттасының жасын, жай-күйін ескере отырып, сезімі мен көңіл күйіне әсерін ескеру; интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл мен ым-

ишара, және қыстырма, одағай сөздерді қолдана отырып, тақырыпқа тыңдарманды қызықтыру; т.б.		
Ұзақ мерзімді жоспар Лексикалық тақырыптар		
2-сыныпқа берілген тақырыптар: 1. Өзім туралы 2. Менің отбасым және достарым 3. Менің мектебім 4. Менің туған өлкем 5. Дені саудың жаны сау 6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті 7. Қоршаған орта 8. Саяхат	1. Өзім туралы 2. Менің отбасым және достарым 3. Менің мектебім 4. Менің туған өлкем 5. Дені саудың жаны сау 6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті 7. Қоршаған орта 8. Саяхат	Қазақ мектептеріндегі қазақ тілінің өзегі лексикалық тақырыптар болмауы керек. Лексикалық тақырып деген тілді үйренуге арналған топиктерге ұқсайды. Олай болмауы керек. Бұл қазақ мектебі.
Ұзақ мерзімді жоспар Лексикалық тақырыптар		
3-сыныпқа берілген тақырыптар: 1. Жанды табиғат 2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы) 3. Уақыт 4. Сәулет өнері 5. Өнер 6. Атақты тұлғалар 7. Су – тіршілік көзі 8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер	1. Жанды табиғат 2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы) 3. Уақыт 4. Сәулет өнері 5. Өнер 6. Атақты тұлғалар 7. Су – тіршілік көзі 8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер	Қазақ мектептеріндегі қазақ тілінің өзегі лексикалық тақырыптар болмауы керек. Лексикалық тақырып деген тілді үйренуге арналған топиктерге ұқсайды. Олай болмауы керек. Бұл қазақ мектебі.
Ұзақ мерзімді жоспар Лексикалық тақырыптар		
4-сыныпқа берілген тақырыптар: 1. Менің Отаным – Қазақстан 2. Құндылықтар 3. Мәдени мұра 4. Мамандықтар әлемі 5. Табиғат құбылыстары 6. Қоршаған ортаны қорғау 7. Ғарышқа саяхат	1. Менің Отаным – Қазақстан 2. Құндылықтар 3. Мәдени мұра 4. Мамандықтар әлемі 5. Табиғат құбылыстары 6. Қоршаған ортаны қорғау	Қазақ мектептеріндегі қазақ тілінің өзегі лексикалық тақырыптар болмауы керек. Лексикалық тақырып деген тілді

8. Болашаққа саяхат	7. Ғарышқа саяхат 8. Болашаққа саяхат	үйренуге арналған топиктерге ұқсайды. Олай болмауы керек. Бұл қазақ мектебі.
---------------------	---	--

«Қазақ тілі» пәнінің негізгі міндеттері бойынша ұсыныс:

- «Қазақ тілі» пәнінің негізгі міндеттері қатарына: «Қазақ тілінің дыбыстық ерекшеліктерін, күнделікті қарым-қатынаста, бастауышта оқылатын пәндер аясында жиі қолданылатын лексиканы, дайын сөйлем моделдерін меңгерту» деген міндетті енгізу, 1-орынға шығару керек.

- «Қазақ тілі» пәнінің негізгі міндеттері қатарындағы «Оқушыларды тілдік дағдыларды игеру арқылы сыни ойлау мен жазуға жетелеу» деген міндетті алып тастау керек.

- Қолданыстағы бағдарлама мен оқулықтар мазмұнына сараптама жасай келе, ұзақ мерзімді жоспарға грамматикалық тақырып бағанын қосылып, тақырыптарды сыныптар мен тоқсандар бойынша жүйелеп жазылды.

- 4-сыныпта берілген үстеу, шылау, одағай, еліктеуіш сөз таптары 5-сынып мазмұнына жылжытылды.

- Қолданыстағы бағдарлама мазмұнына сараптама жасай келе, лексикалық тақырыптарға өзгерістер енгізілді. Атап айтқанда, «Су – тіршілік көзі» деген тақырыптың орнына «Қиял әлемі» деген тақырып енгізілді.

- Оқу мақсаттарының жүйесіне енгізілген өзгерістер ұзақ мерзімді жоспарға да енгізіліп, бағдарламаның осы екі бөлігін бір-бірімен толық сәйкестендіру жұмыстары жүргізілді;

- Бағдарламаның Кіріспе бөліміне «Қазақ тілі пәні мазмұнында берілетін грамматикалық және лексикалық минимумға қойылатын талаптар» деген тарауша қосылды.

- Бағдарламаның кіріспе бөлімі техникалық, стильдік қателер тұрғысынан қайта қаралды;

- Бағдарламаның кіріспе бөлімі, оқу мақсаттарының жүйесі және ұзақ мерзімді жоспарды қамтитын қосымша бөлімі біріктіріліп, толық аяқталды.

Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған «Ұйғыр тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту ұйғыр тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. «Ұйғыр тілі» оқу пәнінің оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына

сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. «Ұйғыр тілі» оқу пәнін оқытудың негізгі мақсаты – функционалдық сауаттылығының қалыптасуына негіз болу, сондай-ақ адам мәдениетінің жалпы көрсеткіші ретіндегі тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым дағдыларының дамыту.

3. «Ұйғыр тілі» оқу пәнін оқытудың міндеттері:

1) тіл бірліктеріне тілдік қатынасты қалыптастыру;
2) сөйлеу әрекетінің түрлерін (сөйлеу, тыңдау, оқу, жазу) дамыту;
3) сөздік қорын байыту және белсендіру арқылы сөйлеу әрекетін қалыптастыру;

4) өз ойын жеткізу үшін сөйлемді саналы қолдана білу дағдысын қалыптастыру, сөйлеу мәдениетін және қарым-қатынас мәдениетін дамыту;

5) оқушылардың гуманистік дүниетанымын, интеллектісі мен рухани дүниесін қалыптастыру, оларды ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтарға баулу;

б) оқушыларды өз сыныптастарының ойлары мен сезімдеріне құрметпен қарауға, назар аударуға тәрбиелеу;

7) әңгімелесушіні тыңдау және есту қабілеті арқылы коммуникативті дағдыларды дамыту;

8) танымдық қызығушылық пен сөйлеуді жетілдіруге деген ұмтылысты, диалогқа түсуге және әртүрлі көзқарастардың болуы мүмкіндігін тануға, өз позициясын білдіруге, оны тілдік нормаларға сәйкес негіздеуге бейімдеу арқылы шығармашылық қабілеттерін дамыту.

4. Оқу бағдарламасында үш тілде білім беруді жүзеге асыру қарастырылған, онда үш тілді меңгертіп қана қоймай, сол сияқты білім алушылардың сыныптан тыс жұмыстарын да ұйымдастыру қарастырылған.

5. Жеке тұлғалық қасиеттердің кең ауқымды дағдылармен бірлесе дамытылуы білім берудің «қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік», «құрмет», «ынтымақтастық», «еңбек пен шығармашылық», «ашықтық» сияқты құндылықтарын бойына сіңіруіне негіз болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушылардың күнделікті іс-әрекетке ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдар болуға бағытталған.

2-тарау. «Ұйғыр тілі» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Ұйғыр тілі» оқу пәнінің мазмұны

6. Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 2-сыныпта – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 144 сағатты;

2) 3-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 108 сағатты;

3) 4-сыныпта – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 144 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым

министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына тәуелді (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген).

7. «Ұйғыр тілі» оқу пәні бойынша жазба жұмыстарының көлемі:

1) сөздік диктант – 2-сыныпта 5-7 сөз, 3-сыныпта 9-12 сөз, 4-сыныпта 12-15 сөз;

2) диктант – 2-сыныпта 25-30 сөз, 3-сыныпта 35-50 сөз, 4-сыныпта 55-70 сөз;

3) мазмұндама мәтінінің көлемі – 2-сыныпта 40-60 сөз, 3-сыныпта 60-80 сөз, 4-сыныпта 80-100 сөз;

4) шығарма мәтінінің көлемі – 2-сыныпта 25-35 сөз, 3-сыныпта 35-55 сөз, 4-сыныпта 55-70 сөз.

8. «Ұйғыр тілі» оқу пәнінің 2-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) Тил вә нутук: нутукниң адәм һаятидики әһмийти вә һажәтлиги; ағзаки вә язма нутук һәққидә чүшүнүк; тавуш күчи, аһаңлиги – ағзаки нутукниң қураллири; ағзаки нутукта һәрикәт билән има-ишарәт; диалог; монолог;

2) Сөзләш мәдәнийити: түрлүк вәзийәтләргә бағлиқ сөһбәтдашни тиңшаш, сөзләш мәдәнийитини сақлаш; саламлишиш әһвалларға бағлиқ пайдилинидиған сөзләр; аманлишиш, өтүнүш, миннәтдарлиқ билдүрүш әһваллирини қураштуруш;

3) фонетика: тавуш вә һәрип чүшәнчиси; боғум вә униң имласи; созуқ тавушларниң қелин вә инчикә түрлири (е, и тавушлириниң өзгичилиги); я, йо, ю һәриплириниң имласи; үзүк тавушлар вә уларниң жараңлиқ, жараңсиз түрлири; п-в, қ-ғ, к-г тавушлириниң созуқ тавуштин башланған қошумчиларниң улинишидин новәтлишиши; б, д, р, т, г, к, ғ, қ тавушлириниң йезилиши; б, в, г, д һәриплириниң рус тилидин киргән сөзләрдә йезилиш имласи; л, р, м, н һәриплириниң йезилиши; ң һәрипиниң йезилиши;

4) мәтин, мәтин һәққидә чүшүнүк; жұмлиләр жиғиндисиниң мәтиндин айримчилиғи; мәтинниң сәрләвһиси вә униңдики асасий ойни ениқлаш; мәтингә, сюжетлиқ рәсимләргә сәрләвһә бериш; сәрләвһә (мәтинниң нами), тирәк сөзләр арқилиқ мәтинниң мәзмунини молжалаш; тиңшиған мәтин бойичә чүшәнмигән сөзләрни бәлгүләш; тиңшалған мәтин мәзмуни бойичә соалларға жавап бериш; тиңшалған материалға өз пикрини билдүрүш; оқулған мәтин мәзмуни бойичә соаллар қураштуруш вә жавап бериш; берилгән тирәк сөзләрни пайдилинип еғизчә һекайә түзүш;

5) мәтинниң тәркиви (беши, оттури (асасий қисим), ахири (хуласә) һәққидә чүшүнүк; мәтиндики азат йолниң әһмийти; мәтиндики жұмлиләрниң бағлиниши; тоғра түзүлмигән мәтинни қайтидин қуруш;

6) мәтин түрлири: баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш: жәсимлар вә һадисиләр һәққидә баянлаш, тәсвирләш; мәтинниң сәрләвһиси вә униңдики асасий ойни ениқлаш, мәтингә селиштурма тәһлил ясаш;

7) жұмлә һәққидә чүшүнүк; жұмлиниң мәтиндин өзгичилиги; мәтинни жұмлиләргә бөлүш; ейтилишиға қарап жұмлиләрниң түрлири: хәвәр жұмлә, соал жұмлә, үндәш жұмлә; жұмлә ахириға қойилидиған тиниш бәлгүлири(чекит, соал бәлгүси, үндәш бәлгүси);

8) жұмליдики сөзләрнің бағлиниши: соал қоюш арқилиқ жұмлә ичидики бир-бири билән бағлинишип кәлгән сөзләрни тепиш; сөзләрнің орунлишиш тәртивини диққәткә елип, сөзләрдин жұмлә кураштуруш; соал бойичә жұмлини толуктуруп йезиш; үлгә, схема, рәсимләр бойичә жұмлә түзүш; тоғра түзүлмигән жұмлини дуруслап, қайтидин йезиш;

9) сөз вә униң мәнаси: сөз вә униң мәнаси һәққидә чүшүнүк; мәтиндики мәнадаш, зит, аһаңдаш сөзләрнің мәналирини ажритишни билиш; берилгән мавзу, соал бойичә керәклик әхбаратни таллап елиш үчүн әхбарат мәнбәлирини пайдилинишни билиш (сөзлүк, энциклопедия);

10) сөз тәркиви: сөзнің томур вә қошумчиси һәққидә дәсләпки чүшүнүк елиш; томур вә қошумчилириниң бир-биридин пәрқи; томур вә қошумчиниң бәлгүлиниши; қошумчә түрлири: сөз ясиғучи вә сөз түрлигүчи, уларниң бәлгүлиниши; мәтинниң тәркиви (беши, оттури (асасий қисим), ахири (хуласә) һәққидә чүшүнүк; мәтиндики азат йолниң әһмийти; мәтиндики жұмлиләрнің бағлиниши; тоғра түзүлмигән мәтинни қайтидин куруш;

11) сөз түркүмлири: нәрсиләрнің намини, бәлгүсини, иш-һәрикитини билдүридиған сөзләр һәққидә дәсләпки чүшүнүкни тәқрарлаш; сөз түркүми һәққидә чүшүнүк; исим сөз түркүми, униң мәнаси; хас исим вә умумий исим; хас исимниң йезилиш имласи; исимларниң бирлик вә көплүк түрлири; исимларниң көплүк қошумчилирини сөз тәркивидә тәһлил қилиш, уларни дурус қоллиниш; пейл вә униң ениқлимиси, соаллири; аддий вә мурәккәп пейллар; сүпәт вә униң ениқлимиси, соаллири; исим вә сүпәтнің бағлиниши; түп вә ясалма сүпәтләр; сан сөз түркүми вә униң ениқлимиси, соаллири; сан сөз түркүминиң исим сөз түркүми билән бағлинишип ейтилиши; санақ вә дәрижә санлар;

12) ижадий ишлар оқуған, тиңшиған вә аудиовизуаллиқ материалларға бағлинишлиқ соаллар билән режә бойичә изаһәт йезиш; тирәк сөзләрни, рәсимләрни пайдилинип, постер кураштуруш; йәкә рәсим яки сюжетлиқ рәсимләр бойичә қисқа тәсвирләш, баянлаш мәтинлирини түзүп йезиш; үлгә бойичә аддий хәвәрләндүрүш, нусхилиқ йезиш; түзүлгән мәтиндики әвәтилгән хаталарни (орфографиялиқ, пунктуациялиқ, һәриплиқ) муәллимниң ярдими билән тепип түзитиш; дурус түзүлмигән мәтинни түзәп, қайтидин йезиш; язма ишларни каллиграфиялиқ тәләпләргә лайиқ йезиш;

13) жил бойичә өтүлгәнни тәқрарлаш.

9. «Ұйғыр тілі» оқу пәнінің 3-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) тил вә нутук: ағзаки вә язма нутукниң алаһидиликлири;

2) нутук мәдәнийити: һәрхил вәзийәтләргә бағлиқ өз сөзини тоғра кураштуруп, тил нормилирини сақлап сөzlәш; интонацияни, вербал әмәс тиллиқ куралларни (һәрикәт билән има-ишарәт), қаратма сөзләрни қоллинип, тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш; өзгиниң пиқригә өз көз қаришини билдүрүштә тиллиқ вә этикилиқ нормиларни сақлаш;

3) мәтин: мәтин һәққидә 2-синипта өтүлгәнни қайтилаш, ярдәмчи сөзләрнің ярдими билән баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш мәтин түрлирини вә уларниң қисимлирини ениқлаш; мәтинниң сәрләвһисини вә униңдики асасий ойини ениқлаш; мәтин мәзмуни бойичә пиқир билдүрүшкә

йөнәлгән соаллар түзүш вә жавап бериш; мәтинләргә селиштурма тәһлил ясап; бирдәк мавзуда берилгән мәтинләр түрлирини, стилини селиштуруш;

4) тиңшалған мәтин бойичә тирәк сөzlәрни бәлгүләш; очуқ вә йешик соалларға жавап бериш; берилгән сәрләвһә, фото, диаграмма, рәсимләр бойичә мәтинниң мәзмунини молжалаш; берилгән мавзу, тирәк сөzlәрни, режини пайдилинип еғизчә һекайә кураштуруш;

5) қаратма сөз, униң тиниш бәлгүси; қистурма сөз вә униң тиниш бәлгүси;

6) фонетика: тавуш һәққидә 2-синипта өтүлгәнни тәқрарлаш; э, е, ф, в, ц, **ч, ш, щ** тавушлириниң алаһидиликлирини өзләштүрүш; бу тавушларни дурус тәләппуз қилиш вә саватлиқ йезишни үгитиш; в, ф һәриплири билән кәлгән сөzlәрни саватлиқ йезишни үгиниш; **ч, щ** һәриплири билән кәлгән сөzlәрни саватлиқ йезишни үгиниш; х, һ тавушлири, уларниң ейтилиш алаһидиликлири; х, һ тавушлириға бағлиқ сөzlәрниң имласи; сөз ичидики қатар турған үзүк тавушларниң өзара аһандашлиғини сақлап ейтиш (шәнбә – шәмбә, нанға – наңға);

7) сөз вә униң мәнаси; сөз вә униң мәнаси һәққидә берилгән чүшүнүкни әскә чүшириш; сөз мәналири билән иш: сөз өзиниң удул мәнасини башқа көчмә мәнада келишини вә бир сөзниң бир нәччә мәнада ишлитилишини байқаш; мәнадаш вә зит мәналиқ сөzlәр; удул вә көчмә мәналиқ сөzlәрниң мәнасини чүшиниш, нутуқта пайдилиниш; һәрхил әхбарат мәнбәлиридин (мәтин, сөzlүк, схема, жәдвәл,) берилгән мавзу, соал бойичә алған әхбаратларда учришидиған йеңи сөzlәрниң мәналирини сөzlүкләр арқилиқ ечиш, топлаш, мәлуматлардики муһим чүшәнчилирини ениқлаш;

8) сөз тәркиви: сөз тәркиви бойичә 2-синипта өтүлгәнни тәқрарлаш, түп вә ясалма сөз; ясалма сөzlәрни ясайдиған қошумчилар; томурдаш сөzlәр; қошумчиларниң имласи; боғумларниң аһандашлиғини сақлаш (сөз ахиридики үзүк тавушларниң түрлиригә лайиқ, қелин боғумлуқ сөзгә қелин боғумлуқ, инчикә боғумлуқ сөзгә инчикә боғумлуқ қошумчиларниң улиниши), қошумчә уланғанда бәзи сөzlәрниң ахиридики тавушларниң өзгириши һәққидә чүшүнүк;

9) жүмлә: жүмлә һәққидә 2-синипта өтүлгәнни тәқрарлаш; жүмлә эзалири: егә билән хәвәрниң бағлиниши; егә билән хәвәрниң оттуриға қойилидиған сизикчә; жиғиқ вә йейиқ жүмлә; үлгә схема, соал бойичә жүмлә кураштуруш;

10) сөз түркүмлири һәққидә берилгән билимни тәқрарлаш; исим сөз түркүми һәққидә 2-синипта өтүлгән материални әскә елиш; түп вә ясалма исимлар; исимларниң түрлиниши; исимларниң егилик қошумчилири; ясалма исимларни ясайдиған қошумчилар; исимларниң түрлиниши; униң бирлик вә көплүк түрлири; егилик қошумчилириниң имласи; пеиллар һәққидә берилгән билимни әскә чүшириш; түп вә ясалма пеиллар; болушлуқ вә болушсиз пеиллар;

11) ижадий иш: режә яки схема асасида тирәк сөzlәрни пайдилинип баянлаш, тәсвирләш вә ярдәмчи сөzlәрни пайдилинип муһакимә мәтинлирини түзүп йезиш; окуған, тиңшиған вә аудиовизуаллиқ материаллар бойичә режә түзүп, изаһәт йезиш; схема, график, жәдвәл, фоторәсимләрни пайдилинип мәтин (хәт, тәклипнамә, нусхилиқ, презентация) кураштуруп йезиш; өзиниң иш-һәрикити баянланған күндүлүк, тәржимә һал йезиш; әвәтилгән хаталарни

(пунктуациялик, орфографиялик, грамматикалик, стилистикалик) тепип, орфографиялик сөзлүк аркилик түзүтиш;

12) жил бойи өткәнни тәкрарлаш.

10. «Ұйғыр тили» оқу пәнінің 4-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) Тил вә нутук: ағзаки вә язма нутук һәққидә билимини кәңәйтиш; режә вә тирәк сөзләрни пайдилинип монолог түзүш;

2) Нутук мәдәнийити: нутук мәхсити вә орниға мувапик бәлгүлүк бир мавзу әтрапида диолог түзүш; сөһбәтдашның йеши, һиссияти, кәйпиятини диққәткә елиш; интонацияни, вербаллик әмәс тиллик куралларни (һәрикәт, има-ишарәт) қистурма сөз, ярдәмчи сөзләрни пайдилинип мавзуға тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш;

3) фонетика: боғумларның аһаңдашлиғи һәққидә уқум қелиплаштуруш: созуқ тавушларның сөз ичидә қелин-инчикә болушиға қарап аһаңдашлиғи билән ейтилиши вә йезилиши; сөзгә қошумчиларның улинишида тавушларның аһаңдашлиқ хусусийитини пайдилиниш: томурның ахирқи тавуши жараңлик болса, униңға жараңлик үзүк тавуштин башланған, жараңсиз үзүк тавуш билән аяқлашқан болса, жараңсиз үзүк тавуштин башланған қошумчә таллап елиш; қошумчиларның улинишидин томур сөзның ахиридики һәрипнің өзришини билиш;

4) мәтин: мәтин түрлири (баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш) тоғрилиқ берилгән уқумни кәңәйтиш, мәтин тәркивини тәһлил қилиш; мәтин сәрләвһиси вә мәзмуниниң өз ара мувапиклиғини ениқлаш; униң асасий ойини муһакимә қилиш; мәтин мәзмунни бойичә йешимини тепишқа қаритилған соаллар кураштуруш вә жавап бериш; мәтинләргә селиштурма тәһлил ясаш: охшаш мавзуда берилгән мәтинләрның жанрлирини селиштуруш;

5) тиңшалған материал бойичә асасий чүшәнчилирини таллап елиш вә улар асасида мәзмунини ейтип бериш; берилгән мәтин сәрләвһиси, диаграмма, схема жәдвәл бойичә мәтиннің мәзмунини молжалаш вә униң асасий ойини дәлилләш; аудио-видеоязма мәзмунини баһалаш;

6) сөз бирикмилири, жүмлә: жүмлә бойичә өтүлгәнни тәкрарлаш; жүмлидики сөз бирикмилирини тепиш; жүмлиниң бирхил эзалири вә уларнинг тиниш бәлгүси; аддий вә мурәккәп жүмлә; жүмлини схема бойичә түзүш; қошма жүмлиниң тиниш бәлгүси; диологта қоллинидиған тиниш бәлгүлири;

7) диологта пайдилинилидиған тиниш бәлгүлири;

8) мурәккәп сөзләр һәққидә чүшүнүк: мурәккәп сөзләр һәққидә дәсләпки чүшүнүк: бириккән сөзләр; бириккән сөзләрның ясилиши вә көп учришидиған түрлири; қош сөзләр вә уларның ясилиши; қош сөзләрның мәнәси вә имласи; қисқарған сөзләр; қисқарған сөзләрның ясилиши вә имласи; бириккип кетиш, жүплиниш, тәкрар ейтилиш аркилик мурәккәп сөзләрни ясаш;

9) сөз вә униң мәнәси: турақлик сөз бирикмилири һәққидә чүшүнүк бериш; мәтиндә турақлик сөз бирикмилири билән көп мәнәлик сөзләрни ажритишни билиш, мәнәсини чүшиниш, нутукта пайдилиниш; түрлүк әхбарат мәнбәлиридин (мәтин, сөзлүк, схема, жәдвәл, диаграмма) берилгән мавзу бойичә керәклик мәлуматни тепиш, йеңи сөзләрның мәнәсини мәтин мәзмунни бойичә ениқлап, әхбаратни хуласиләш, баһалаш;

10) сөз түркүмдери: исим һәққидә өтүлгәнни тәқрарлаш, исимниң түрлиниши: келиш қошумчилири билән түрләш; келиш қошумчилириниң имласи; егилик қошумчилири билән түрлиниши; көплүк қошумчилириниң түрлиниши; исим түрлири; исимларниң бирлик вә көплүк түрлири; пейл һәққидә өтүлгәнни тәқрарлаш; пейлларниң түрлиниши; пейл заманлири: һазирқи, өткән, келидиған заман; бирлик вә көплүк түрлириниң үлгилири; сүпәт сөз түркүми; қарши мәналик сүпәт сөзлири; сан сөз түркүми; санақ вә дәрижә санлар, уларниң имласи; алмаш, алмаш һәққидә умумий чүшүнүк, уларниң хизмити; алмашларниң түрлиниши; рәвиш һәққидә чүшүнүк; келишләр һәққидә чүшүнүк, уларниң хизмити; ярдәмчи сөзләр вә уларниң имласи; уланмилар һәққидә чүшүнүк; уларниң хизмити вә имласи;

11) ижадий ишлар: оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллик материаллар бойичә режә түзүп, изаһәт вә тирәк сөзләрни пайдилинип әссә йезиш; берилгән мавзу бойичә баянлаш, тәсвирләш вә муһакимә элементлири бар мәтин түзүп йезиш; түрлүк стильда мәтин йезиш; тамгезити, мақалә, йеңилик, елан йезиш; мүжәзнамә йезиш; әвәтилгән хаталарни (пунктуациялик, орфографиялик, грамматикалик, стилистикалик) ениқлап, орфографиялик сөзлүк арқилик түзитиш;

12) жил бойи өткәнни тәқрарлаш.

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

11. Бағдарламада оқу мақсаттары кодтық белгімен белгіленген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім және бөлімшенің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 1.2.1.4 кодында: «1» – сынып, «2.1» – бөлім және бөлімше, «4» – оқу мақсатының реттік нөмірі.

12. Оқу мақсаттарының жүйесі:

1) Тыңдалым бөлімі:

Бөлімше (негізгі дағдылар) Бөлімше (негізгі дағдылар)	Тыңдалым		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Тиңшиған материалниң мәзmunини чүшиниш	2.1.1.1 тиңшиған материал бойичә чүшәнмигән сөзләрни бәлгүләш, мәтин мәзmunи бойичә қоюлған соалларға жавап бериш	3.1.1.1 тиңшиған материал бойичә тирәк сөзләрни бәлгүләш, очуқ вә йешиқ соалларға жавап бериш	4.1.1.1 тиңшиған материал бойичә асасий вақиәләрни ениқлаш вә уларға асаслинип мәтинниң мәзmunини ейтиш

1.2 Мәтиннің мәзмунини молжалаш	2.1.2.1 мәтиннің сәрләвһисиси вә тирәк сөзләр асасида мәтиннің мәзмунини молжалаш	3.1.2.1 мәтиннің сәрләвһисиси вә берилгән рәсимләр, фото, диаграмма бойичә мәтиннің мәзмунини молжалаш	4.1.2.1 мәтиннің сәрләвһисиси вә берилгән диаграмма, схема, жәдвәл бойичә мәтиннің мәзмунини молжалаш, өз ой- пикрини дәлилләш
1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөzlәш мәдәнийитини сақлаш	2.1.3.1 күндүлүктики һаятта учришидиған вәзийәтләргә бағлиқ сөzlәш мәдәнийитини сақлап олтирип диалогқа қатнишиш	3.1.3.1 түрлүк вәзийәтләргә бағлиқ (жәмийәтлик орунда) мунасивәт бағлашта өз сөзини режиләп, сөzlәш мәдәнийитини сақлап, диалогқа қатнишиш	4.1.3.1 сөһбәтдашның йешини, кәйпиятини диққәткә елип, бәлгүлүк бир мавзу әтрапида пикирлашқанда сөzlәш мәдәнийитини сақлап, диалогқа қатнишиш
1.4 Берилгән мавзу бойичә сөһбәт түзүш	2.1.4.1 тирәк сөzlәрни пайдилинип, берилгән мавзу бойичә сөһбәт түзүш	3.1.4.1 тирәк сөzlәр вә режини пайдилинип, берилгән мавзу бойичә сөһбәт түзүш	4.1.4.1 тирәк сөzlәрни вә режини пайдилинип, монолог түзүш
1.5 Тиңшалған материал бойичә өз пикрини билдүрүш	2.1.5.1 аудио- видео язма мәзмуниға өз ойини (якиду, яқмайду, сәвәви ..., пайдилиқ, пайдисиз болди, сәвәви ...) билдүрүш	3.1.5.1 аудио-видео язма мәзмуни бойичә ейтилған өзгиниң пикригә «келишиш, келишмәслик сәвәвини) өз көз қаришини билдүрүш	4.1.5.1 аудио- видео язма мәзмуниға өз баһасини бериш
1.6 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	2.1.6.1 интонацияни, вербал әмәс тиллиқ қуралларни (һәрикәт, има-	3.1.6.1 интонацияни, вербал әмәс тиллиқ қуралларни (һәрикәт, има-ишарәт) қаратма сөzlәрни қоллинип, мавзуға	4.1.6.1 интонацияни, вербал әмәс тиллиқ қуралларни (һәрикәт, има-

	ишарәт) қоллинип, мавзуға (Сиз қандақ ойлайсиз? Сиз немә тәклип қилар едиңиз?) диққитини жәлип қилиш	тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	ишарәт) вә қистурма, имлик сөзләрни қоллинип, мавзуға тиңшиғучини қизиқтуруш
1.7 Тавушларни, сөзләрни орфоэпиялик нормиларға лайиқ тоғра ейтиш	2.1.7.1 сөз ичидә созуқ тавушларниң өзара аһаңдашлиғини сақлап ейтиш (бүгүн-бүгин)	3.1.7.1 сөз ичидә қатар турған үзүк тавушларниң өз ара аһаңдашлиғини сақлап ейтиш (шәнбә – шәмбә)	4.1.7.1 сөз ичидики вә сөз билән сөзниң оттурисидики боғум, тавушларниң аһаңдашлиғини сақлап ейтиш
Бәлим (сөйлеу қызметиниң түрлері) – оқылым			
Негизги дағдылар	2 класс	3 класс	4 класс
2.1 Мәтин түрлири билән түзүлүш қисимлирин и ениқлаш	2.2.1.1 соал қоюш арқилиқ (немә қилди? қандақ? немишкә?) мәтин түрлирини (баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш) вә қисимлирини (беши, асасий қисим, ахири) ениқлаш	3.2.1.1 тирәк сөзләр, ярдәмчи сөзләр ақилиқ мәтин түрлирини (баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш) вә униң қисимлирини ениқлаш	4.2.1.1 мәтин түрлирини (баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш) вә униң қисимлирини ениқлаш
2.2 Мәтиндики лексикилиқ бирликләрни қоллинишни чүшиниш	2.2.2.1 мәнәдаш, зит, аһаңдаш (луғәт қоллиниш) сөзләрни ажритиш вә мәнәсини чүшиниш, сөзләш жәриянида пайдилиниш	3.2.2.1 удул вә көчмә мәнәдики сөзләрниң мәнәлирини ажритишни билиш, сөзләш давамида пайдилиниш	4.2.2.1 турақлик сөз бирикмилирин и вә көп мәнәлик сөзләрни ажритишни билиш, мәнәсини чүшиниш, сөзләш давамида пайдилиниш

2.3 Мәтин мазмуни бойичә соаллар коюш вә жавап бериш	2.2.3.1 мәтин мазмунини ениқлашқа йөнәлгән соалларни түзүш вә жавап бериш	3.2.3.1 мәтин мазмуни бойичә пикир билдүрүшкә йөнәлгән соаллар түзүш вә жавап бериш	4.2.3.1 мәтин мазмуни бойичә йешимини тешишқа қаритилған соаллар түзүш вә жавап бериш
2.4 Мәтин сәрләвһиси вә асасий ойини ениқлаш	2.2.4.1 муәллимниң ярдими билән мәтинниң сәрләвһиси вә асасий ойини ениқлаш	3.2.4.1 өз алдиға мәтинниң сәрләвһисини вә муәллимниң ярдими билән асасий ойини ениқлаш	4.2.4.1 мәтинниң мавзуси вә мазмуниниң өзара мувапиқлиғини ениқлаш, асасий ойини қураштуруш
2.5 Түрлүк мәнбәләрдин әхбарат елиш	2.2.5.1 түрлүк мәнбәләрдин (луғәт, ениқлимилик, , энциклопедия) әхбаратни тешиш йолини ениқлап, берилгән мавзу, соал бойичә мәлуматни таллап топлаш	3.2.5.1 берилгән мавзу, соал бойичә түрлүк әхбарат мәнбәлиридин (мәтин, луғәт, схема, жәдвәл, карта) елинған әхбаратларда учритилған йеңи сөзләрниң мәнәсини луғәтләр арқилиқ ечиш, топлаш, мәлуматларниң муһим жағдайлирини ениқлаш	4.2.5.1 түрлүк мәнбәләрдин (мәтин, луғәт, схема, жәдвәл, карта, диаграмма) керәклик әхбаратни тешиш, учритилған йеңи сөзләрниң мәнәсини мәтин бойичә ениқлап, әхбаратни хуласиләш, баһалаш
2.6 Мәтинләргә селиштурма тәһлил ясаш	2.2.6.1 муәллимниң ярдими охшаш мавзуға йезилған мәтинләрниң охшашлиғи вә айримчилиғини (жанри, мәтин түри) тешиш	3.2.6.1 муәллимниң ярдими билән охшаш мавзуға берилгән мәтин түрлирини, стилини (бәдий мәтин, илмий мәтин), жанрини селиштуруп, охшашлиғи вә айримчилиғини тешиш	4.2.6.1 бәлгүлүк бир мавзуға берилгән мәтинниң түрлирини, жанрини, стилини (мақалә, репортаж, йеңилик, тәржимә һал, мүжәзнамә, хәвәрләндүрүш)

			селиштуруп, охшашлиғи вә айримчилиғин и ениқлаш
Бөлім (сөйлеу қызметінің түрлері) – жазылым			
3.1 Мәтин түрлиригә лайиқ мәтин түзүп йезиш	2.3.1.1 муәллим ярдими билән йәкә рәсим, сюжетлиқ рәсимләр арқилик қисқа тәсвирләш, баянлаш мәтинлирини түзүп йезиш	3.3.1.1 режә схемисини пайдилинип, тирәк сөzlәр арқилик баянлаш, мәтинни селиштуруп тәсвирләш, ярдәмчи сөzlәр арқилик муһакимә мәтин түзүп йезиш	4.3.1.1 берилгән мавзу бойиçә баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш элементлири бар мәтин түзүп йезиш
3.2 Түрлүк стильда мәтин йезиш	2.3.2.1 үлгә бойиçә аддий хәвәрләндүрүш мәтин йезиш	3.3.2.1 өз ишлири һәққидә йезилгән күндүлүк, тәржимә һал, хәвәрләндүрүш йезиш	4.3.2.1 тирәк сөzlәрни пайдилинип, бәлгүлүк бир стильда мәтин (мақалә, мүжәзнамә, һекайә) йезиш
3.3 Оқлуған, тиңшалған вә аудиовизуал лиқматериаллар бойиçә язма ишлирини йезиш	2.3.3.1 оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллиқ материаллар бойиçә муәллимниң ярдими билән режә түзүш, тирәк сөzlәрни пайдилинип, изаһәт йезиш	3.3.3.1 оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллиқ материаллар бойиçә муәллимниң ярдими билән режә түзүп, изаһәт йезиш	4.3.3.1 оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллиқ материаллар бойиçә муәллимниң ярдими билән режә түзүп инша, тирәк сөзлирини пайдилинип әссе йезиш
3.4 Язма ишлирини түрлүк формада бериш	2.3.4.1 муәллимниң ярдими билән тирәк сөzlәрни, жүмлә, рәсимләрни пайдилинип, аддий постер, тәбрикнамә, буюм ясаш үлгисини	3.3.4.1 муәллимниң ярдими билән схема, график, жәдвәл, фоторәсимләр пайдилинип, мәтин (хәт, тәклипнамә, нусхилиқ) түзүш вә компьютерда териш	4.3.4.1 мәтинни түзүштә (йеңилиқ, репортаж, елан) схема, график, жәдвәл, фото, диаграммини қол билән сизиш/

	кураштуруш		/компьютерда териш
3.5 Хатани тегиш вә жөндөш	2.3.5.1 эвәтилгән пунктуациялик, орфографиялик хаталарни муәллимниң ярдими билән тепип, түзितिш вә кураштурған жүмлини толуктуруш	3.3.5.1 эвәтилгән пунктуациялик, орфографиялик, грамматикалик вә стилистикилик хаталарни муәллимниң ярдими билән тегиш, түзितिш	4.3.5.1 стилистикилик хаталарни муәллимниң ярдими билән ениқлап түзितिш, язма ишини пунктуациялик, орфографиялик, грамматикалик нормиларға лайиқ өз алдиға жөндөш
3.6 Каллиграфиялик нормиларини сақлаш	2.3.6.1 баш һәрип билән кичик һәрипниң егизлиги вә көләмини сақлап, уларни бағлаштуруп, таза вә янту йезишни билиш	3.3.6.1 кәң йоллук дәптәрдә баш һәрип билән кичик һәрипниң егизлиги вә көләмини сақлап янту, үзмәй вә тәкши йезиш, йезишни чапсанлитиш	4.3.6.1 каллиграфиялик нормиларини сақлаш, йезиш техникисини йетилдүрүш
3.7 Пунктуациялик нормиларни сақлаш	2.3.7.1 жүмлә түрлириниң ейтилиш мәхситигә лайиқ тиниш бәлгүлирини (чекит, соал, үндөш) қоллиниш	3.3.7.1 қаратма, қистурма сөзләрни айриш вә тиниш бәлгүлирини дурус қоюш	4.3.7.1 мурәккәп жүмлиләрниң тиниш бәлгүсини қоюш
		3.3.7.2 муәллимниң ярдими билән егә вә хәвәрниң оттуриға қоюлидиған сизикчиниң орнини билиш вә қоюш	4.3.7.2 жүмлиниң бирхил эзалирини ажритиш вә тиниш бәлгүлирини (пәш, қош тирнақ) қоюш
			4.3.7.3 диалогқа тән тиниш бәлгүлирини қоюш

4).Тілдік нормаларды қолдану			
Бөлімше (негізгі дағдылар)	Оқу мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
4.1 Сөзләрнің орфографиялық, орфоэпиялық нормилерини сақлаш	2.4.1.1 я, ю, ё һәриплириниң имласини сақлап йезиш	3.4.1.1 э, в, ф һәриплири бар сөзләрни саватлик йезиш	4.4.1.1 сөзгә қошумчиларни улап йезишта тавушларниң аһаңдашлиғини диққәткә елип пайдилиниш
	2.4.1.2 б, в, г, д, т һәриплириниң имласини сақлап йезиш	3.4.1.2 томур сөздики -а, - ә-ниң созук тавуштин башланған қошумчә уланған һаләттики өзгиришини сақлап йезиш	4.4.1.2 сөзгә қошумчилар уланғанда боғум аһаңдашлиғини әстә сақлап пайдилиниш
	2.4.1.3 үзүк тавушларниң түрлерини (жараңлик, жараңсиз) пәрикләшни вә п-б, қ-ғ, к-г үзүк тавушлириниң имласини сақлап йезиш	3.4.1.3 ц, щ һәриплири бар сөзләрниң имласини билиш	4.4.1.3 ейтилиши вә йезилишида айримчилиғи бар сөзләрни ениқлап йезиш
	2.4.1.4 л, р, м, н, ң үзүк тавушлириниң имласини сақлап йезиш	3.4.1.4 х, һ һәриплири бар сөзләрни тоғра йезиш	
4.2 Грамматикалик нормиларни сақлаш	2.4.2.1 муәллимниң ярдими билән томур вә қошумчини ажритишни билиш	3.4.2.1 томур сөзгә қошумчилар қошуш арқилиқ ясалма сөз ясаш, томурдаш сөзләрниң мәнасини ажритиш	4.4.2.1 мурәккәп сөзләрниң түрлерини пәрикләшни билиш (бириккән сөзләр, қош сөзләр, қисқарған сөзләр)

2.4.2.2 көплүк кошумчилик ини тофра пайдилиниш	3.4.2.2 егилик кошумчилик и коллиниш билиш	4.4.2.2 келиш кошумчилик и коллиниш билиш
2.4.2.3 сөз түркүмлик ини (исим, сүпөт, пейл, сан) ажритиш	3.4.2.3 жумлидин сөз түркүмлик ини (исим, пейл, сан, сүпөт) тегиш	4.4.2.3 исимлар түрлик ини, егилик кошумчилик и билән түрлөш и билиш
2.4.2.4 исимниң хас вә умумий түрлик ини пәриклөш, хас исимниң йезилиш имласини билиш	3.4.2.4 түп вә ясалма исим/сүпөт/пейллар и ениқлаш	4.4.2.4 алмашларниң түрлик ини билиш
2.4.2.5 түп вә ясалма исим/ сан/ сүпөт/пейллар и ениқлаш	3.4.2.5 болушлук вә болушсиз пейллар и пәриклөш и билиш	4.4.2.5 рөвиш иниң мәнсаифа қарап пәриклөш, пейллар билән бағлаштуруп, жумлидә қоллиниш
2.4.2.6 жумлидики бир-бири билән бағлинишип турған сөзләр и тегиш	3.4.2.6 санақ вә дәрижә санларниң пәрқини билиш	4.4.2.6 сөз түркүмлик иниң жумлидики хизмитини ениқлаш
	3.4.2.7 жумлиниң баш (егә вә хәвәр) вә әгәшмә эзалириниң пәриклөш и билиш	4.4.2.7 сөз билән сөз ини, жумлә билән жумлини бағлаштуридиған кошумчилик ини (вә, билән, сәвәви) қоллиниш
	3.4.2.8 муәллимниң ярдими билән жиғиқ вә йейиқ жумлиләр и пәриклөш и билиш	4.4.2.8 жумлидә уланма, ярдәмчи сөзләр ини ажритиш ини вә пайдилиниш и билиш

			4.4.2.9 пейлини керәклик заманда (өткән заман, келидиған заман, һазирқи заман) қоллиниш
--	--	--	--

13. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

14. Осы оқу бағдарламасы Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған «Ұйғыр тілі» оқу пәні бойынша Үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға (оқыту ұйғыр тілінде) сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған «Ұйғыр тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар (оқыту ұйғыр тілінде)

1) 2-сынып

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан			
1)Өзәм һәққидә	Тиңшили м вә ейтилим	1.1 Тиңшалған материалниң мәзmunини чүшиниш	2.1.1.1 тиңшалған материал бойичә чүшәнмигән сөзләрни бәлгүләш, мәтин мәзmunини бойичә қоюлған соалларға жавап бериш
		1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөзләш мәдәнийитини сақлаш	2.1.3.1 күндүлүктики һаятта учришидиған вәзийәтләргә бағлиқ сөзләш мәдәнийитини сақлап олтирип диалогқа қатнишиш
		1.4 Берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш	2.1.4.1 тирәк сөзләрни пайдилинип, берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш
2)Мениң аиләм вә достлирим		1.6 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	2.1.6.1 интонацияни, вербал әмәс тиллиқ қуралларни (һәрикәт, има-ишарәт) қоллинип, мавзуға (Сиз қандақ ойлайсиз? Сиз немә тәклип қилар едиңиз?) диққитини жәлип қилиш

		1.7 Тавушларни, сөзләрни орфоэпиялик нормиларға лайиқ тоғра ейтиш	2.1.7.1 сөз ичидә созуқ тавушларниң өзара аһаңдашлиғини сақлап ейтиш (бүгүн-бүгин, окуди-окиди)
	Оқулум	2.3 Мәтин мәзмуни бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	2.2.3.1 мәтин мәзмунини ениқлашқа йөнәлгән соалларни түзүш вә жавап бериш
		2.4 Мәтинниң сәрләвһиси вә асасий ойини ениқлаш	2.2.4.1 муәллимниң ярдими билән мәтинниң сәрләвһиси вә асасий ойини ениқлаш
		2.5 Түрлүк мәнбәләрдин әхбарат елиш	2.2.5.1 мәнбәләрдин (лугәт, әнциклопедия) әхбаратни тепиш йолини ениқлап, берилгән мавзу, соал бойичә мәлуматни таллап топлаш
		3.3 Оқулған, тиңшалған вә аудиовизуал ликматериал лар бойичә язма ишлирини йезиш	2.3.3.1* оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллик материаллар бойичә муәллимниң ярдими билән режә түзүш, тирәк сөзләрни пайдилинип, изаһәт йезиш
			2.3.4.1 муәллимниң ярдими билән тирәк сөзләрни, жүмлә, рәсимләрни пайдилинип, аддий постер, тәбрикнамә, буюм ясаш нусхисини кураштуруш
		3.5 Хатани тепиш вә түзитиш	2.3.5.1 әвәтилгән пунктуациялик, орфографиялик хаталарни муәллимниң ярдими билән тепип, түзитиш вә кураштурған жүмлини толуктуруш
		3.6 Каллиграфиялик нормилирини сақлаш	2.3.6.1 баш һәрип билән кичик һәрипниң егизлиги вә көләмини сақлап, уларни бағлаштуруп, таза вә янту йезишни билиш
	Тиллик		2.4.1.1* я, ю, ё һәриплириниң

	нормилирин и қоллиниш	4.1 Сөзләрниң орфографиялик, орфоэпиялик нормилирини сақлаш	имласини сақлап йезиш 2.4.1.2* б, в, г, д, т һәриплириниң имласини сақлап йезиш 2.4.1.3 үзүк тавушларниң түрлирини (жараңлик, жараңсиз) пәриқләшни вә п-б, қ-ғ, к-г үзүк тавушлириниң имласини сақлап йезиш 2.4.1.4* л, р, м, н, ң үзүк тавушлириниң имласини сақлап йезиш
2 тоқсан			
3. Мениң мәktivим	Тиңшили м вә ейтилим	1.2 Мәтинниң мәзmunини молжалаш	2.1.2.1 мәтинниң сәрләвһиси вә тирәк сөзләр асасида мәтинниң мәзmunини молжалаш
		1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөзләш мәдәнийитини сақлаш	2.1.3.1 күндүлүктики һаятта учришидиған вәзийәтләргә бағлиқ сөзләш мәдәнийитини сақлап олтирип диалогқа қатнишиш
		1.5 Тиңшалған материал бойичә өз пикрини билдүрүш	2.1.5.1 аудио-видео язма мәзmunиға өз ойини (яқиду, яқмайду, сәвәви ..., пайдилиқ, пайдисиз болди, сәвәви ...) билдүрүш
4. Мениң туғулған өлкәм	Оқулум	2.1 Мәтин түрлири билән түзүлүш қисимлирини ениқлаш	2.2.1.1* соал қоюш арқилиқ (немә қилди? қандақ? немишкә?) мәтин түрлирини (баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш) вә қисимлирини (беши, асасий қисим, ахири) ениқлаш
		2.3 Мәтин мәзmunи бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	2.2.3.1 мәтин мәзmunини ениқлашқа йөнәлгән соалларни түзүш вә жавап бериш
		2.4 Мәтинниң сәрләвһиси вә асасий ойини	2.2.4.1 муәллимниң ярдими билән мәтинниң сәрләвһиси вә асасий ойини ениқлаш

	ениқлаш	
	2.5 Түрлүк мәнбэләрдин әхбарат елиш	2.2.5.1 мәнбэләрдин (лугәт, ениқлимилик, , энциклопедия) әхбаратни тепиш йолини ениқлап, берилгән мавзу, соал бойичә мәлуматни таллап топлаш
	2.6 Мәтинләргә селиштурма тәһлил ясаш	2.2.6.1 муәллимниң ярдими билән бирдәк мавзуға йезилгән мәтинләрниң охшашлиғи вә айримчилиғини (жанри, мәтин түри) тепиш
Йезилим	3.3 Оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллик материаллар бойичә язма ишларни йезиш	2.3.1.1 муәллим ярдими билән йәкә рәсим, сюжетлик рәсимләр арқилиқ қисқа тәсвирләш, баянлаш мәтинлирини түзүп йезиш
		2.3.3.1 оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллик материаллар бойичә муәллимниң ярдими билән режә түзүш, тирәк сөзләрни пайдилинип, изаһәт йезиш
	3.4 Язма ишлирини түрлүк формада бериш	2.3.4.1 муәллимниң ярдими билән тирәк сөзләрни, жүмлә, рәсимләрни пайдилинип, аддий постер, тәбрикнамә (буном ясаш нусхисини, бехәтәрлик қаидисини) қураштуруш
	3.6 Каллиграфиялик нормилирини сақлаш	2.3.6.1 баш һәрип билән кичик һәрипниң егизлиги вә көләмини сақлап, уларни бағлаштуруп, таза вә янту йезишни билиш
	3.5 Хатани тепиш вә түзитиш	2.3.6.1 баш һәрип билән кичик һәрипниң егизлиги вә мөлчәрини сақлап, уларни бағлаштуруп, таза вә янту йезишни билиш

		3.7 Пунктуациялик нормиларни сақлаш	2.3.7.1 жўмлэ түрлириниң ейтилиш мэхситигэ лайик тиниш бэлгүлирини (чекит, соал, үндәш) қоллиниш
	Тиллик нормилирин и қоллиниш	4.2 Грамматикали қ нормиларни сақлаш	2.4.2.6 жўмлидики бир-бири билән бағлинишип турған сөзләрни тепиш
3 тоқсан			
5. Тени сақниң жени сақ. 6. Өрп- адәт вә еғиз әдәбияти	Тиңшили м вә ейтилим	1.1 Тиңшалған материалниң мәзmunини чүшиниш	2.1.1.1 тиңшалған материал бойичә чүшәнмигән сөзләрни бэлгүләш, мәтин мәзmunи бойичә қоюлған соалларға жавап бериш
		1.2 Мәтинниң мәзmunини молжалаш	2.1.2.1 мәтинниң сәрләвһиси вә тирәк сөзләр асаида мәтинниң мәзmunини молжалаш
		1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөзләш мәдәнийитини сақлаш	2.1.3.1 күндүлүктики һаятта учришидиған вәзийәтләргә бағлиқ сөзләш мәдәнийитини сақлап олтирип диалогқа қатнишиш
		1.4 Берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш	2.1.4.1 тирәк сөзләрни пайдилинип, берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш
		1.5 Тиңшалған материал бойичә өз пикрини билдүрүш	2.1.5.1 аудио-видео язма мәзmunиға өз ойини (яқиду, яқмайду, сәвәви ..., пайдилиқ, пайдисиз болди, сәвәви ...) билдүрүш
		1.6 Тиңшиғучиниң дикқитини жәлип қилиш	2.1.6.1 интонацияни, вербал әмәс тиллик қуралларни (һәрикәт, има-ишарәт) қоллинип, мавзуға (Сиз қандақ ойлайсиз? Сиз немә тәклип қилар едиңиз?) дикқитини жәлип қилиш
	Оқулум	2.3 Мәтин мәзmunи бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	2.2.3.1 мәтин мәзmunини ениқлашқа йөнәлгән соалларни түзүш вә жавап бериш

	2.4 Мәтиннің сэрлэвһиси вэ асасий ойини ениқлаш	2.2.4.1 муэллимнің ярдими билэн мәтиннің сэрлэвһиси вэ асасий ойини ениқлаш
	2.2 Мәтиндики лексикалик бирликләрни қоллинишни чүшиниш	2.2.2.1 мөнадаш, зит, аһандаш (луғәт қоллиниш) сөзләрни ажритиш вэ мөнасини чүшиниш, сөзләш жәриянида пайдилиниш
	2.5 Түрлүк мәнбэләрдин әхбарат елиш	2.2.5.1 мәнбэләрдин (луғәт, энциклопедия) әхбаратни тепиш йолини ениқлап, берилгән мавзу, соал бойичә мәлуматни таллап топлаш
	2.6 Мәтинл әргә селиштурм а тәһлил ясаш	2.2.6.1 муэллимнің ярдими билэн бәлгүлүк бир мавзуға йезилгән мәтинләрнің охшашлиғи вэ айримчилиғини (жанри, мәтин түри) тепиш
Йезилим	3.2 Түрлүк стильда мәтин йезиш	2.3.2.1 үлгә бойичә аддий хәвәрләндүрүш мәтин йезиш
	3.3 Оқулған, тиңшалған вэ аудиовизуаллик материаллар бойичә язма ишларни йезиш	2.3.3.1* оқулған, тиңшалған вэ аудиовизуаллик материаллар бойичә муэллимнің ярдими билэн режә түзүп, изаһәт йезиш
	3.5 Хатани тепиш вэ түзитиш	2.3.5.1 әвәтилгән пунктуациялик, орфографиялик хаталарни муэллимнің ярдими билэн тепип түзитиш вэ кураштурған жүмлини толуктуруш
	3.6 Каллиграфиялик нормилирини сақлаш	2.3.6.1 баш һәрип билэн кичик һәрипнің егизлиги вэ кәләмини сақлап, уларни бағлаштуруп, таза вэ янту йезишни билиш

	Тиллик нормиларни қоллиниш	4.2 Грамматикалик нормиларни сақлаш	2.4.2.1 муэллимниң ярдими билән томур вә қошумчини ажритишни билиш 2.4.2.2 көплүк қошумчилирини тоғра пайдилиниш 2.4.2.3 сөз түркүмлирини (исим, сүпәт, пейл, сан) ажритиш 2.4.2.4 исимниң хас вә умумий түрлирини пәрикләш, хас исимниң йезилиш имласини билиш 2.4.2.5* түп вә ясалма исим/ сан/ сүпәт/пейлларни ениқлаш
4 тоқсан			
7. Қоршиған әтрап 8. Сәяһәт	Тиңшили м вә ейтилим	1.2 Мәтинниң мәзmunини молжалаш	2.1.2.1 мәтинниң сәрләвһиси вә тирәк сөзләр асасида мәтинниң мәзmunини молжалаш
		1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөзләш мәдәнийитини сақлаш	2.1.3.1 күндүлүктики һаятта учришидиған вәзийәтләргә бағлиқ сөзләш мәдәнийитини сақлап олтирип диалогқа қатнишиш
		1.4 Берилгән мавзу бойчә һекайә	2.1.4.1 тирәк сөзләрни пайдилинип, берилгән мавзу бойчә һекайә түзүш
		1.5 Тиңшалған материал бойчә өз пикрини билдүрүш	2.1.5.1 аудио-видео язма мәзmunига өз ойини (яқиду, яқмайду, сәвәви ..., пайдилиқ, пайдисиз болди, сәвәви ...) билдүрүш
	Оқулум	2.1 Мәтин түрлири билән түзүлүш қисимлирини ениқлаш	2.2.1.1 соал қоюш арқилиқ (немә қилди? қандақ? немишкә?) мәтин түрлирини (баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш) вә қисимлирини (беши, асасий қисим, ахири) ениқлаш
		2.3 Мәтин мәзmunи бойчә соаллар қоюш вә жавап бериш	2.2.3.1 мәтин мәзmunини ениқлашқа йөнәлгән соалларни түзүш вә жавап бериш

		2.4 Мәтиннің сэрлэвһиси вэ асасий ойини ениқлаш	2.2.4.1 муэллимнің ярдими билэн мәтиннің сэрлэвһиси вэ асасий ойини ениқлаш
		2.5 Түрлүк мәнбэләрдин әхбарат елиш	2.2.5.1 мәнбэләрдин (лугәт, энциклопедия) әхбаратни тешиш йолини ениқлап, берилгән мавзу, соал бойичә мәлуматни таллап топлаш
Йезилим		3.1 Мәтин түрлиригә лайик мәтин түзүп йезиш	2.3.1.1 муэллим ярдими билэн йәкә рәсим, сюжетлик рәсимләр аркилик қисқа тәсвирләр, баянлаш мәтинлирини түзүп йезиш
		3.2 Түрлүк стильда мәтин йезиш	2.3.2.1 үлгә бойичә аддий хәвэрләндүрүш мәтин йезиш
		3.3 Оқулған, тиңшалған вэ аудиовизуаллик материаллар бойичә язма ишларни йезиш	2.3.3.1* оқулған, тиңшалған вэ аудиовизуаллик материаллар бойичә муэллимнің ярдими билэн режә түзүп, изаһәт йезиш
		3.5 Хатани тешиш вэ түзитиш	2.3.5.1 әвәтилгән пунктуациялик, орфографиялик хаталарни муэллимнің ярдими билэн тепип түзитиш вэ қураштурған жүмлини толуктуруш
		3.6 Каллиграфиялик нормилирини сақлаш	2.3.6.1 баш һәрип билэн кичик һәрипнің егизлиги вэ көләмини сақлап, уларни бағлаштуруп, таза вэ янту йезишни билиш
Тиллик нормиларни қоллиниш		4.1 Сөзләрнің орфографиялик, орфоэпиялик нормилирини сақлаш	2.4.1.4 л, р, м, н, ң үзүк тавушлириниң имласини сақлап йезиш
		4.2 Грамматикалик нормиларни сақлаш	2.4.2.1 муэллимнің ярдими билэн томур вэ қошумчини ажритишни билиш 2.4.2.5* түп вэ ясалма исим/ сан/ сүпәт/пеилларни ениқлаш

1)3 -сынып

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан			
1. Жанлиқ тәбиет 2. Яхшидин үгән, ямандин жиркән (йорук вә қараңғу)	Тиңшили м вә ейтилим	1.1 Тиңшалған материалниң мазмунини чүшиниш	3.1.1.1 тиңшалған материал бойичә тирәк сөзләрни бәлгүләш, очук вә йепик соалларға жавап бериш
		1.2 Мәтинниң мазмунини молжалаш	3.1.2.1* мәтин сәрләһиси вә берилгән рәсимләр, фото, диаграмма бойичә мәтинниң мазмунини молжалаш
		1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөзләш мәдәнийитини сақлаш	3.1.3.1 түрлүк вәзийәтләргә бағлиқ (жәмийәтлик орунда) мунасивәт бағлашта өз нутқини режиләп, сөзләш мәдәнийитини сақлап, диалогқа қатнишиш
		1.4 Берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш	3.1.4.1 тирәк сөзләр вә режини пайдилинип, берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш
		1.6 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	3.1.6.1 интонацияни, вербал әмәс тиллиқ куралларни (һәрикәт, има-ишарәт) қаратма сөзләрни қоллинип, мавзуға тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш
	Оқулум	2.1 Мәтин түрлири билән түзүлүш қисимлирини ениқлаш	3.2.1.1 тирәк сөзләр, ярдәмчи сөзләр ақилиқ мәтин түрлирини (баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш) вә униң қисимлирини ениқлаш
		2.3 Мәтин мазмуни бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	3.2.3.1 мәтин мазмуни бойичә пикир билдүрүшкә йөнәлгән соаллар түзүш вә жавап бериш
		2.4 Мәтинниң сәрләвһиси вә асасий ойини ениқлаш	3.2.4.1 өз алдиға мәтин сәрләвһисини вә муәллимниң ярдими билән асасий ойини ениқлаш

	2.5 Түрлүк мәнбэләрдин эхбарат елиш	3.2.5.1* берилгән мавзу, соал бойичә түрлүк эхбарат мәнбәлиридин (мәтин, луғәт, схема, жәдвәл, карта) елинған эхбаратларда учритилған йеңи сөзләрниң мәнәсини луғәтләр арқилиқ ечиш, топлаш, мәлуматларниң муһим жағдайлирини ениқлаш
Йезилим	3.1 Мәтин түрлиригә лайиқ мәтин түзүп йезиш	3.3.1.1 режә схемәсини пайдилинип, тирәк сөзләр арқилиқ баянлап бериш, мәтинни селиштуруп тәсвирләш, ярдәмчи сөзләр арқилиқ муһакимә қилиш мәтинини түзүп йезиш
	3.3 Оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллик материаллар бойичә язма ишларни йезиш	3.3.3.1* оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллик материаллар бойичә муәллимниң ярдими билән режә түзүп, изаһәт йезиш
	3.5 Хатани тепиш вә түзитиш	3.3.5.1 әвәтилгән пунктуациялик, орфографиялик, грамматикилик және стилистикилик хаталарни муәллимниң ярдими билән тепиш, түзитиш
	3.6 Каллиграфиялик нормиларини сақлаш	3.3.6.1 кәң йоллуқ дәптәрдә баш һәрип билән кичик һәрипниң егизлиги вә кәләмини сақлап янту, үзмәй вә тәкши йезиш, йезишни чапсанлитиш
	3.7 Пунктуациялик нормиларни сақлаш	3.3.7.1* қаратма, қистурма сөзләрни ажритиш вә тиниш бәлгүлирини дурус қоюш
Тиллик нормиларни	4.1 Сөзләрниң орфографиялик,	3.4.1.1 э, в, ф һәриплири бар сөзләрни саватлиқ йезиш

	қоллиниш	орфоэпиялық нормиларини сақлаш	3.4.1.3 ц, щ һәриплири бар сөзләрниң имласини билиш 3.4.1.4*х, һ һәриплири бар сөзләрни тоғра йезиш
2-тоқсан			
3. Вақит 4. Мемарч илиқ һүнири	Тиңшили м вә ейтилим	1.2 Мәтинниң мәзmunини молжалаш	3.1.2.1 мәтин сәрләвһиси вә берилгән рәсимләр, фото, диаграмма бойичә мәтинниң мәзmunини молжалаш
		1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөзләш мәдәнийитини сақлаш	3.1.3.1 түрлүк вәзийәтләрдә (жәмийәтлик орунда) мунасивәт бағлашта өз нутқини режиләп, сөзләш мәдәнийитини сақлап, диалогқа қатнишиш
		1.5 Тиңшалған материал бойичә өз пиқрини билдүрүш	3.1.5.1 аудио-видео язма мәзmunини бойичә ейтилған өзгиниң пиқригә «келишиш, келишмәслик сәвәвини, өз көз қаришини билдүрүш
		1.6 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	3.1.6.1 интонацияни, вербал әмәс тиллик қуралларни (һәрикәт, има-ишарәт) қаратма сөзләрни қоллинип, мавзуға тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш
		1.7 Тавушларни, сөзләрни орфоэпиялық нормиларға лайиқ тоғра ейтиш	3.1.7.1 сөз ичидә қатар турған үзүк тавушларниң өз ара аһандашлиғини сақлап ейтиш (шәнбә – шәмбә)
	Оқулум	2.2 Мәтиндики лексикалик бирликләрни қоллинишни чүшиниш	3.2.2.1 удул вә көчмә мәнәдики сөзләрниң мәнәлирини ажритишни билиш, сөзләш давамида пайдилиниш
		2.3 Мәтин мәзmunини бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	3.2.3.1 мәтин мәзmunини бойичә пиқир билдүрүшкә йөнәлгән соаллар түзүш вә жавап бериш

	2.4 Мәтиннің сэрлэвһиси вэ асасий ойини ениқлаш	3.2.4.1 өз алдиға мәтин сэрлэвһисини вэ муэллиминің ярдими билэн асасий ойини ениқлаш
	2.5 Түрлүк мәнбэләрдин әхбарат елиш	3.2.5.1* берилгән мавзу, соал бойиче түрлүк әхбарат мәнбэлиридин (мәтин, луғәт, схема, жәдвәл, хәритә) елинған әхбаратларда учритилған йеңи сөзләрнің мәнәсини луғәтләр аркилик ечиш, топлаш, мәлуматларнің муһим жағдайлирини ениқлаш
	2.6 Мәтинлэргә селиштурма тәһлил ясаш	3.2.6.1 муэллиминің ярдими билэн охшаш мавзуға берилгән мәтин түрлирини, стилини (бәдий мәтин, илмий мәтин) , жанрини селиштуруп, охшашлиғи вэ айримчилиғини тепиш
Йезилим	3.2 Түрлүк стильда мәтин йезиш	3.3.2.1 өз ишлири һәққидә йезилған күндүлүк, тәржимә һал, хәвэрләндүрүш йезиш
	3.4 Язма ишлирини түрлүк формада бериш	3.3.4.1* муэллиминің ярдими билэн схема, график, жәдвәл, фоторәсимләр пайдилинип, мәтин (хәт, тәклипнамә, нусхилик) түзүш вэ компьютерда териш
	3.5 Хатани тепиш вэ түзитиш	3.3.5.1 әвәтилгән пунктуациялик, орфографиялик, грамматикилик вэ стилистикилик хаталарни муэллиминің ярдими билэн тепиш, түзитиш
	3.6 Каллиграфиялик нормилирини сақлаш	3.3.6.1 кәң йоллуқ дәптәрдә баш һәрип билэн кичик һәрипнің егизлиги вэ көләмини сақлап, янту, үзмәй вэ тәкши йезиш, йезишни чапсанлитиш

		3.7 Пунктуациялик нормиларни сақлаш	3.3.7.2 муәллимниң ярдими билән егә вә хәвәрниң оттуриға қоюлидиган сизикчиниң орнини билиш вә қоюш
	Тиллик нормилирини қоллиниш	4.1 Сөзләрниң орфографиялик, орфоэпиялик нормилирини сақлаш	3.4.1.2 томур сөздики -а, -әниң созук тавуштин башланған қошумчә уланған һаләттики өзгиришини сақлап йезиш
		4.2 Грамматикалик нормиларни сақлаш	3.4.2.1* томур сөзгә қошумчилар қошуш арқилиқ ясалма сөз ясаш, томурдаш сөзләрниң мәнасини ажритиш
			3.4.2.7* жүмлиниң баш (егә вә хәвәр) вә әгәшмә әзалирини пәриқләшни билиш
			3.4.2.8 муәллимниң ярдими билән жиғиқ вә йейиқ жүмлиләрни пәриқләшни билиш
3-тоқсан			
5. Һүнәр 6. Атақлик намайәнди ләр	Тиңшили м вә ейтилим	1.1 Тиңшалған материалниң мәзmunини чүшиниш	3.1.1.1 тиңшалған материал бойичә тирәк сөзләрни бәлгүләш, очуқ вә йешиқ соалларға жавап бериш
		1.2 Мәтинниң мәзmunини молжалаш	3.1.2.1* мәтин мавзуси вә берилгән рәсимләр, фото, диаграмма бойичә мәтинниң мәзmunини молжалаш
		1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөзләш мәдәнийитини сақлаш	3.1.3.1 түрлүк вәзийәтләрдә (жәмийәтлик орунда) мунасивәт бағлашта өз нутқини режіләп, сөзләш мәдәнийитини сақлап, диалогқа қатнишиш
		1.4 Берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш	3.1.4.1 тирәк сөзләр вә режіни пайдилинип, берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш
		1.5 Тиңшалған материал бойичә өз пикрини	3.1.5.1 аудио-видео язма мәзмуни бойичә ейтилған өзгиниң пикригә («келишиш, келишмәслик сәвәвини») өз көз

	билдүрүш	каришини билдүрүш
Окулум	2.3 Мәтин мазмуни бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	3.2.3.1 мәтин мазмуни бойичә пикир билдүрүшкә йөнәлгән соаллар түзүш вә жавап бериш
	2.4 Мәтинниң мавзуси вә асасий ойини ениқлаш	3.2.4.1 өз алдиға мәтин сәрләвһисини вә муәллимниң ярдими билән асасий ойини ениқлаш
	2.5 Түрлүк мәнбәләрдин әхбарат елиш	3.2.5.1* берилгән мавзу, соал бойичә түрлүк әхбарат мәнбәлиридин (мәтин, луғәт, схема, жәдвәл, хәритә) елинған әхбаратларда учритилған йеңи сөзләрниң мәнәсини луғәтләр арқилиқ ечиш, топлаш, мәлуматларниң муһим жағдайлирини ениқлаш
	2.6 Мәтинләргә селиштурма тәһлил ясаш	3.2.6.1 муәллимниң ярдими билән охшаш мавзуға берилгән мәтин түрлирини, стилини (бәдийий мәтин, илмий мәтин) , жанрини селиштуруп, охшашлиғи вә айримчилиғини тепиш
Йезилим	3.1 Мәтин түрлиригә лайиқ мәтин түзүп йезиш	3.3.1.1* режә схемисини пайдилинип, тирәк сөзләр арқилиқ баянлап бериш, мәтинни селиштуруп тәсвирләш, ярдәмчи сөзләр арқилиқ муһакимә қилиш мәтинини түзүп йезиш
	3.2 Түрлүк стильда мәтин йезиш	3.3.2.1 өз ишлири һәққидә йезилған күндүлүк, тәржимә һал, хәвәрләндүрүш йезиш
	3.3 Оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллиқ материаллар бойичә язма	3.3.3.1* оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллиқ материаллар бойичә муәллимниң ярдими билән режә түзүп, изаһәт йезиш

		ишларни йезиш	
		3.4 Язма ишлирини түрлүк формада бериш	3.3.4.1* муэллимниң ярдими билән схема, график, жәдвәл, фоторәсимләр пайдилинип, мәтин (хәт, тәклипнамә, нусхилик) түзүш вә компьютерда териш
		3.5 Хатани тепиш вә түзитиш	3.3.5.1 әвәтилгән пунктуациялик, орфографиялик, грамматикалик және стилистикалик хаталарни муэллимниң ярдими билән тепиш, түзитиш
		3.6 Каллиграфиялик нормилирини сақлаш	3.3.6.1 кәң йоллуқ дәптәрдә баш һәрип билән кичик һәрипниң егизлиги вә көләмини сақлап янту, үзмәй вә тәкши йезиш, йезишни чапсанлитиш
	Тиллик нормиларниң қоллиниши	4.2 Грамматикалик нормиларни сақлаш	3.4.2.2 егилик қошумчилирини қоллинишни билиш
3.4.2.3 жүмлидин сөз түркүмлирини (исим, пейл, сан, сүпәт) тепиш			
3.4.2.4* асасий, ясалма исим/сүпәт/пейлларни ениқлаш			
3.4.2.5 болушлуқ вә болушсиз пейлларни пәриқләшни билиш			
3.4.2.6 санақ вә дәрижә санларниң пәрқини билиш			
4-тоқсан			
7. Су – тирикчил ик көзи 8. Дәм елиш	Тиңшили м вә ейтилим	1.1 Тиңшалған материалниң мәзунини чүшиниш	3.1.1.1 тиңшалған материал бойичә тирәк сөзләрни бәлгүләш, очуқ вә йеписқ соалларға жавап бериш

мәдәнийити Мәрикиләр	1.2 Мәтинниң мәзmunини молжалаш	3.1.2.1* мәтин сәрләвһиси вә берилгән рәсимләр, фото, диаграмма бойичә мәтинниң мәзmunини молжалаш	
	1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөzlәш мәдәнийитини сақлаш	3.1.3.1 түрлүк вәзийәтләрдә (жәмийәтлик орунда) мунасивәт бағлашта өз нутқини режиләп, сөzlәш мәдәнийитини сақлап, диалогқа қатнишиш	
	1.4 Берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш	3.1.4.1 тирәк сөzlәр вә режини пайдилинип, берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш	
		3.1.5.1 аудио-видео язма мәзмуни бойичә ейтилған өзгиниң пикригә («келишиш, келишмәслик сәвәвини) өз көз қаришини билдүрүш	
		3.1.6.1 интонацияни, вербал әмәс тиллик қуралларни (һәрикәт, има-ишарәт) қаратма сөzlәрни қоллинип, мавзуға тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	
	Оқулум	2.2 Мәтиндики лексикалик бирликләрни қоллинишни чүшиниш	3.2.2.1 удул вә көчмә мәнадики сөzlәрниң мәналарини ажритишни билиш, сөzlәш давамида пайдилиниш
		2.3 Мәтин мәзмуни бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	3.2.3.1 мәтин мәзмуни бойичә пикир билдүрүшкә йөнәлгән соаллар түзүш вә жавап бериш
		2.4 Мәтинниң сәрләвһиси вә асасий ойини ениқлаш	3.2.4.1 өз алдиға мәтин сәрләвһисини вә муәллимниң ярдими билән асасий ойини ениқлаш
		2.5 Түрлүк мәнбәләрдин әхбарат елиш	3.2.5.1* берилгән мавзу, соал бойичә түрлүк әхбарат мәнбәлиридин (мәтин, луғәт, схема, жәдвәл, хәритә) елинған әхбаратларда

			учритилған йеңи сөзләрниң мәнәсини луғәтләр арқилиқ ечиш, топлаш, мәлуматларниң муһим жағдайлирини ениқлаш
	Йезилим	3.3 Оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллиқ материаллар бойичә язма ишларни йезиш	3.3.3.1* оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллиқ материаллар бойичә муәллимниң ярдими билән режә түзүп, изаһәт йезиш
		3.4 Язма ишлирини түрлүк формада бериш	3.3.4.1* муәллимниң ярдими билән схема, график, жәдвәл, фоторәсимләр пайдилинип, мәтин (хәт, тәклипнамә, нусхилиқ) түзүш вә компьютерда териш
		3.5 Хатани тепиш вә түзитиш	3.3.5.1 әвәтилгән пунктуациялиқ, орфографиялиқ, грамматикалиқ және стилистикалиқ хаталарни муәллимниң ярдими билән тепиш, түзитиш
		3.6 Каллиграфиялиқ нормилирини сақлаш	3.3.6.1 кәң йоллуқ дәптәрдә баш һәрип билән кичик һәрипниң егизлиги вә кәләмини сақлап янту, үзмәй вә тәкши йезиш, йезишни чапсанлитиш
	Тиллиқ нормиларни қоллиниш	4.2 Грамматикалиқ нормиларни сақлаш	3.4.2.1* томур сөзгә қошумчилар қошуш арқилиқ ясалма сөз ясаш, томурдаш сөзләрниң мәнәсини ажритиш
			3.4.2.4 асасий, ясалма исим/сүпәт/пеилларни ениқлаш

4 -сынып

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
------------------	----------	------------	----------------

1 тоқсан			
1. Мениң Вәтиним – Қазақстан 2. Қәдрийәтләр	Тиңшилим вә ейтилим	1.1 Тиңшалған материалниң мәзmunини чүшиниш	4.1.1.1 тиңшалған материал бойичә асасий вақиәләрни ениқлаш вә уларға асаслинип мәтинниң мәзmunини ейтиш
		1.2 Мәтинниң мәзmunини молжалаш	4.1.2.1* мәтин мавзуси вә берилгән диаграмма, схема, жәдвәл бойичә мәтинниң мәзmunини молжалаш, өз ой-пикрини дәлилләш
		1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөzlәш мәдәнийитини сақлаш	4.1.3.1 сөһбәтдашниң йешини, кәйпиятини диққәткә елип, бәлгүлүк бир мавзу әтрапида пикирлашқанда сөzlәш мәдәнийитини сақлап, диалогқа қатнишиш
		1.4 Берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш	4.1.4.1 тирәк сөzlәрни вә режини пайдилинип, монолог түзүш
		1.7 Тавушларни, сөzlәрни орфоэпиялиқ нормиларға лайиқ тоғра ейтиш	4.1.7.1 сөз ичидики, сөз билән сөзниң оттурисидики боғум, тавушларниң аһаңдашлиғини сақлап ейтиш
	Оқулум	2.1 Мәтин түрлири билән түзүлүш қисимлирини ениқлаш	4.2.1.1* мәтин түрлирини (баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш) вә униң қисимлирини ениқлаш
		2.3 Мәтин мәзmunи бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	4.2.3.1 мәтин мәзmunи бойичә йешимини тепишқа қаритилған соаллар түзүш вә жавап бериш
		2.4 Мәтинниң сәрләвһиси вә асасий ойини ениқлаш	4.2.4.1 мәтин сәрләвһиси вә мәзmunиниң өз ара мувапиқлиғини ениқлаш, асасий ойини қураштуруш
		2.6 Мәтинләргә селиштурма тәһлил ясаш	4.2.5.1* түрлүк мәнбәләрдин (мәтин, луғәт, схема, жәдвәл, диаграмма) керәклик әхбаратни тепиш, учритилған йеңи сөzlәрниң мәнәсини мәтин бойичә ениқлап, әхбаратни хуласиләш,

		баһалаш
Йезилим	3.1 Мәтин түрлиригә лайиқ мәтин түзүп йезиш	4.3.1.1 берилгән мавзу бойичә баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш элементлири бар мәтин түзүп йезиш
	3.3 Оқулған, тиңшалған вә аудиовизуал лиқматериаллар бойичә язма ишларни йезиш	4.3.3.1* оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллиқ материаллар бойичә муәллимниң ярдими билән режә түзүп инша, тирәк сөзлирини пайдилинип эссе йезиш
	3.5 Хатани тепиш вә түзитиш	4.3.5.1 стилистикилик хаталарни муәллимниң ярдими билән ениқлаш, түзитиш, язма ишини пунктуациялик, орфографиялик, грамматикилик нормиларға лайиқ өз алдиға жөндәш
	3.6 Каллиграфиялик нормиларини сақлаш	4.3.6.1 каллиграфиялик нормиларини сақлаш, йезиш техникисини йетилдүрүш
	3.7 Пунктуациялик нормиларни сақлаш	4.3.7.1 қошма жүмлиләрниң тиниш бәлгүсини қоюш
Тиллик нормиларини қоллиниш	4.1 Сөзләрниң орфографиялик, орфоэпиялик нормиларини сақлаш	4.4.1.1 сөзгә қошумчиларни улап йезишта тавушларниң аһаңдашлиғини эстә сақлап пайдилиниш
		4.4.1.2 сөзгә қошумчилар уланғанда боғум аһаңдашлиғини эстә сақлап пайдилиниш
		4.4.1.3 ейтилиши вә йезилишида айримчилиғи бар сөзләрни ениқлап йезиш

2 -тоқсан			
3. Мәдәний мирас 4. Кәсіпләр дуняси	Тиңшили м вә ейтилим	1.2 Мәтинниң мәзmunини молжалаш	4.1.2.1* мәтин мавзуси вә берилгән диаграмма, схема, жәдвәл бойичә мәтинниң мәзmunини молжалаш, өз ой-пикрини дәлилләш
		1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөzlәш мәдәнийитини сақлаш	4.1.3.1 сөһбәтдашниң йешини, кәйпиятини диққәткә елип, бәлгүлүк бир мавзу әтрапида пикирлашқанда сөzlәш мәдәнийитини сақлап, диалогқа қатнишиш
		1.4 Берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш	4.1.4.1 тирәк сөzlәрни вә режини пайдилинип, монолог түзүш
	Оқулум	1.5 Тиңшалған материал бойичә өз пикрини билдүрүш	4.1.5.1 аудио-видео язма мәзmunига өз баһасини бериш
		1.6 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	4.1.6.1 интонацияни, вербал әмәс тиллиқ қуралларни (һәрикәт, има-ишарәт) вә кистурма, ярдәмчи сөzlәрни қоллинип, мавзуға тиңшиғучини қизиқтуруш
		2.2 Мәтиндики лексикалик бирликләрни қоллинишни чүшиниш	4.2.2.1 турақлиқ сөз бирикмилирини вә көп мәнәлиқ сөzlәрни ажритишни билиш, мәнәсини чүшиниш, сөzlәш давамида пайдилиниш
		2.3 Мәтин мәзmunи бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	4.2.3.1 мәтин мәзmunи бойичә йешимини тепишқа қаритилған соаллар түзүш вә жавап бериш
		2.4 Мәтинниң сәрләвһиси вә асасий ойини ениқлаш	4.2.4.1 мәтин сәрләвһиси вә мәзmunиниң өз ара мувапиқлиғини ениқлаш, асасий ойини қураштуруш
2.5 Түрлүк мәнбәләрдин әхбарат елиш	4.2.5.1* түрлүк мәнбәләрдин (мәтин, луғәт, схема, жәдвәл, диаграмма) керәклик әхбаратни тепиш, учритилған йеңи сөzlәрниң мәнәсини		

		мәтин бойичә ениқлап, әхбаратни хуласиләш, баһалаш
	2.6 Мәтинләргә селиштурма тәһлил ясаш	4.2.6.1 бәлгүлүк бир мавзуға берилгән мәтинниң түрлирини, жанрини, стилини (мақалә, репортаж, йеңилик, тәржимә һали, мүжәзнамә, хәвәрләндүрүш) селиштуруп, охшашлиғи вә айримчилиғини ениқлаш
Йезилим	3.2 Түрлүк стильда мәтин йезиш	4.3.2.1 тирәк сөзләрни пайдилинип, бәлгүлүк бир стильда мәтин (мақалә, мүжәзнамә, сөһбәт) йезиш
	3.3 Оқулған, тиңшалған вә аудиовизуал лик материаллар бойичә язма ишларни йезиш	4.3.3.1* оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллик материаллар бойичә муәллимниң ярдими билән режә түзүп инша, тирәк сөзлирини пайдилинип эссе йезиш
	3.5 Хатани тепиш вә түзитиш	4.3.5.1 стилистикилик хаталарни муәллимниң ярдими билән ениқлап түзитиш, язма ишини пунктуациялик, орфографиялик, грамматикалик нормиларға лайиқ өз алдиға жөндәш
	3.6 Каллиграфиялик нормилирини сақлаш	4.3.6.1 каллиграфиялик нормилирини сақлаш, йезиш техникисини йетилдүрүш
	3.7 Пунктуациялик нормиларни сақлаш	4.3.7.2 жүмлиниң бирхил эзалирини ажритиш вә тиниш бәлгүлирини (пәш, қош тирнак) қоюш
		4.3.7.3 диалогқа мувапиқ тиниш бәлгүлирини қоюш

	Тиллик нормилирини қоллиниши	4.2 Грамматикалик нормиларни сақлаш	4.4.2.1* мурәккәп сөзләрниң түрлирини пәрикләшни билиш (бириккән сөзләр, қош сөзләр, қисқарған сөзләр)
			4.4.2.6 сөз түркүмлириниң жүмлидики хизмитини ениқлаш
3-тоқсан			
5. Тәбиәт һадисилири 6. Қоршиған әтрапни қоғдаш	Тиңшили м вә ейтилим	1.2 Мәтинниң мәзmunини молжалаш	4.1.2.1* мәтин сәрләвһиси вә берилгән диаграмма, схема, жәдвәл бойичә мәтинниң мәзmunини молжалаш, өз ой-пикрини дәлилләш
		1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөзләш мәдәнийитини сақлаш	4.1.3.1 сөһбәтдашниң йешини, кәйпиятини диққәткә елип, бәлгүлүк бир мавзу әтрапида пикирлашқанда сөзләш мәдәнийитини сақлап, диалогқа қатнишиш
		1.4 Берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш	4.1.4.1 тирәк сөзләрни вә режини пайдилинип, монолог түзүш
		1.5 Тиңшалған материал бойичә өз пикрини билдүрүш	4.1.5.1 аудио-видео язма мәзмуниға өз баһасини бериш
		1.6 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	4.1.6.1 интонацияни, вербал әмәс тиллик қуралларни (һәрикәт, има-ишарәт) вә кистурма, ярдәмчи сөзләрни қоллинип, мавзуға тиңшиғучини қизиқтуруш
		Оқулум	2.2 Мәтиндики лексикалик бирликләрни қоллинишни чүшиниш
		2.3 Мәтин мәзмуни бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	4.2.3.1 мәтин мәзмуни бойичә йешимини тепишқа қаритилған соаллар түзүш вә жавап бериш

		2.4 Мәтиннің сэрлэвһиси вэ асасий ойини ениқлаш	4.2.4.1 мәтин сэрлэвһиси вэ мәзмуниниң өз ара мувапиқлиғини ениқлаш, асасий ойини кураштуруш
		2.5 Түрлүк мәнбэләрдин әхбарат елиш	4.2.5.1* түрлүк мәнбэләрдин (мәтин, луғәт, схема, жәдвәл, диаграмма) керәклик әхбаратни тепиш, учритилған йеңи сөзләрниң мәнәсини мәтин бойичә ениқлап, әхбаратни хуласиләш, баһалаш
		2.6 Мәтинлэргә селиштурма тәһлил ясаш	4.2.6.1 бәлгүлүк бир мавзуға берилгән мәтинниң түрлирини, жанрини, стилини (мақалә, репортаж, йеңилик, тәржимә һали, мүжәзнамә, хәвэрлэндүрүш) селиштуруп, охшашлиғи вэ айримчилиғини ениқлаш
Йезилим		3.1 Мәтин түрлиригә лайиқ мәтин түзүп йезиш	4.3.1.1 берилгән мавзу бойичә баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш элементлири бар мәтин түзүп йезиш
		3.4 Язма ишлирини түрлүк формида бериш	4.3.4.1* мәтин түзүштә (йеңилик, репортаж, елан) схема, график, жәдвәл, фото диаграммини қол билән сизиш/ /компьютерда териш
		3.5 Хатани тепиш вэ түзитиш	4.3.5.1 стилистикилик хаталарни муәллимниң ярдими билән ениқлап түзитиш, язма ишини пунктуациялик, орфографиялик, грамматикилик нормиларға лайиқ өз алдиға редакцияләш
Тиллиқ нормилирини қоллиниш	4.2 Грамматикилик нормиларни сақлаш		4.4.2.3* исим сөзләрни түрләш, егилик қошумчилири билән түрләшни билиш
			4.4.2.2 келиш қошумчилирини қоллинишни билиш

			4.4.2.4 алмашларның түрлерини билиш
4 тоқсан			
7. Кайнатқа сәяхәт 8. Келәчәккә сәяхәт	Тиңшили м вә ейтилим	1.1 Тиңшалған материалның мазмунини чүшиниш	4.1.1.1 тиңшалған материал бойичә асасий вақиәләрни ениқлаш вә уларға асаслинип мәтиннің мазмунини ейтиш
		1.3 Түрлүк везийәтләрдә сөzlәш мәдәнийитини сақлаш	4.1.3.1 сөһбәтдашның йешини, кәйпиятини диққәткә елип, бәлгүлүк бир мавзу әтрапида пикирлашқанда сөzlәш мәдәнийитини сақлап, диалогқа қатнишиш
		1.4 Берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш	4.1.4.1 тирәк сөzlәрни вә режини пайдилинип, монолог түзүш
		1.5 Тиңшалған материал бойичә өз пикирини билдүрүш	4.1.5.1 аудио-видео язма мәзмуниға өз баһасини бериш
		Оқулум	2.3 Мәтин мәзмуни бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш
		2.4 Мәтиннің сәрләвһиси вә асасий ойини ениқлаш	4.2.4.1 мәтин сәрләвһиси вә мәзмуниниң өз ара мувапиқлиғини ениқлаш, асасий ойини қураштуруш
		2.5 Түрлүк мәнбәләрдн әхбарат елиш	4.2.5.1* мәнбәлиридин (мәтин, луғәт, схема, жәдвәл, диаграмма) керәклик әхбаратни тепиш, учритилған йеңи сөzlәрнің мәнәсини мәтин бойичә ениқлап, әхбаратни хуласиләш, баһалаш
	Йезилим	3.2 Түрлүк стильда мәтин йезиш	4.3.2.1 тирәк сөzlәрни пайдилинип, бәлгүлүк бир стильда мәтин (мақалә, мүжәзнамә, сөһбәт) йезиш
		3.3 Оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллиқ	4.3.3.1* оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллиқ материаллар бойичә муәллимнің ярдими

	материаллар бойичә язма ишларни йезиш	билән режә түзүп инша, тирәк сөзлирини пайдилинип эссе йезиш
	3.4 Язма ишлирини түрлүк формада бериш	4.3.4.1* мәтин түзүштә (йеңилик, репортаж, елан) схема, график, жәдвәл, фото диаграммини қол билән сизиш/ /компьютерда териш
	3.5 Хатани тепиш вә түзитиш	4.3.5.1 стилистикилик хаталарни муәллимниң ярдими билән ениқлап түзитиш, язма ишини пунктуациялик, орфографиялик, грамматикилик нормиларға лайиқ өз алдиға жөндәш
	3.6 Каллиграфиялик нормиларини сақлаш	4.3.6.1 каллиграфиялик нормиларини сақлаш, йезиш техникисини йетилдүрүш
Тиллик нормиларини қоллиниш	4.2 Грамматикилик нормиларни сақлаш	4.4.2.5 рәвишниң мәнасиға қарап пәриқләш, пейллар билән бағлаштуруп, жүмлидә қоллиниш

Ескерту:

- 1) «**» белгісі бар сөйлеу әрекетінің түрлері бойынша білім беру мақсаттары кешенді түрде және әртүрлі тәсілдермен қолданылады;
- 2) «*» түрінде белгіленген оқыту мақсаттарының бөлігі жүзеге асырылады.
- 3) «/» оқыту міндеттері бір тоқсан шеңберінде сөйлеу қызметінің түрлері бойынша біріктіріледі;

3-тарау. «Ұйғыр тілі» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру (төмендетілген оқу жүктемесімен)

1-параграф. «Ұйғыр тілі» оқу пәнінің мазмұны

14. Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 2-сыныпта – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 144 сағатты;
- 2) 3-сыныпта – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 144 сағатты;
- 3) 4-сыныпта – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 144 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу

жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына тәуелді (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген).

15. «Ұйғыр тілі» оқу пәні бойынша жазба жұмыстарының көлемі:

1) сөздік диктант – 2-сыныпта 5-7 сөз, 3-сыныпта 9-12 сөз, 4-сыныпта 12-15 сөз;

2) диктант – 2-сыныпта 25-30 сөз, 3-сыныпта 35-50 сөз, 4-сыныпта 55-70 сөз;

3) мазмұндама мәтінінің көлемі – 2-сыныпта 40-60 сөз, 3-сыныпта 60-80 сөз, 4-сыныпта 80-100 сөз;

4) шығарма мәтінінің көлемі – 2-сыныпта 25-35 сөз, 3-сыныпта 35-55 сөз, 4-сыныпта 55-70 сөз.

16. «Ұйғыр тілі» оқу пәнінің 2-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) Тил вә нутук: нутукниң адәм һаятидики әһмийти вә һажәтлиги; ағзаки вә язма нутук һәққидә чүшүнүк; тавуш күчи, аһаңлиги – ағзаки нутукниң қураллири; ағзаки нутукта һәрикәт билән има-ишарәт; диалог; монолог;

2) Сөзләш мәдәнийити: түрлүк вәзийәтләргә бағлиқ сөһбәтдашни тиңшаш, сөзләш мәдәнийитини сақлаш; саламлишиш әһвалларға бағлиқ пайдилинидиған сөзләр; аманлишиш, өтүнүш, миннәтдарлиқ билдүрүш әһваллирини қураштуруш;

3) фонетика: тавуш вә һәрип чүшәнчиси; боғум вә униң имласи; созуқ тавушларниң қелин вә инчикә түрлири (е, и тавушлириниң өзгичилиги); я, йо, ю һәриплириниң имласи; үзүк тавушлар вә уларниң жараңлиқ, жараңсиз түрлири; п-в, қ-ғ, к-г тавушлириниң созуқ тавуштин башланған қошумчиларниң улинишидин новәтлишиши; б, д, р, т, г, к, ғ, қ тавушлириниң йезилиши; б, в, г, д һәриплириниң рус тилидин киргән сөзләрдә йезилиш имласи; л, р, м, н һәриплириниң йезилиши; ң һәрипиниң йезилиши;

4) мәтин, мәтин һәққидә чүшүнүк; жұмлиләр жиғиндисиниң мәтиндин айримчилиги; мәтинниң сәрләвһиси вә униңдики асасий ойни ениқлаш; мәтингә, сюжетлиқ рәсимләргә сәрләвһә бериш; сәрләвһә (мәтинниң нами), тирәк сөзләр арқилиқ мәтинниң мәзмунини молқалаш; тиңшиған мәтин бойичә чүшәнмигән сөзләрни бәлгүләш; тиңшалған мәтин мәзмунини бойичә соалларға жавап бериш; тиңшалған материалға өз пикрини билдүрүш; оқулған мәтин мәзмунини бойичә соаллар қураштуруш вә жавап бериш; берилгән тирәк сөзләрни пайдилинип еғизчә һекайә түзүш;

5) мәтинниң тәркиви (беши, оттури (асасий қисим), ахири (хуласә) һәққидә чүшүнүк; мәтиндики азат йолниң әһмийти; мәтиндики жұмлиләрниң бағлиниши; тоғра түзүлмигән мәтинни қайтидин қуруш;

6) мәтин түрлири: баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш: жәсимлар вә һадисиләр һәққидә баянлаш, тәсвирләш; мәтинниң сәрләвһиси вә униңдики асасий ойни ениқлаш, мәтингә селиштурма тәһлил ясаш;

7) жұмлә һәққидә чүшүнүк; жұмлиниң мәтиндин өзгичилиги; мәтинни жұмлиләргә бөлүш; ейтилишиға қарап жұмлиләрниң түрлири: хәвәр жұмлә, соал

жүмлө, үндөш жүмлө; жүмлө ахирига койилидиган тиниш бэлгүлири(чекит, соал бэлгүси, үндөш бэлгүси);

8) жүмлидики сөзләрниң бағлиниши: соал қоюш арқилиқ жүмлө ичидики бир-бири билән бағлинишип кәлгән сөзләрни тепиш; сөзләрниң орунлишиш тәртивини диққәткә елип, сөзләрдин жүмлө қураштуруш; соал бойичә жүмлини толуктуруп йезиш; үлгә, схема, рәсимләр бойичә жүмлө түзүш; тоғра түзүлмигән жүмлини дуруслап, қайтидин йезиш;

9) сөз вә униң мәнаси: сөз вә униң мәнаси һәққидә чүшүнүк; мәтиндики мәнадаш, зит, аһаңдаш сөзләрниң мәналирини ажритишни билиш; берилгән мавзу, соал бойичә керәклик әхбаратни таллап елиш үчүн әхбарат мәнбәлирини пайдилинишни билиш (сөзлүк, энциклопедия);

10) сөз тәркиви: сөзниң томур вә қошумчиси һәққидә дәсләпки чүшүнүк елиш; томур вә қошумчилириниң бир-биридин пәрқи; томур вә қошумчиниң бәлгүлиниши; қошумчә түрлири: сөз ясиғучи вә сөз түрлигүчи, уларниң бәлгүлиниши; мәтинниң тәркиви (беши, оттури (асасий қисим), ахири (хуласә) һәққидә чүшүнүк; мәтиндики азат йолниң әһмийити; мәтиндики жүмлиләрниң бағлиниши; тоғра түзүлмигән мәтинни қайтидин қуруш;

11) сөз түркүмлири: нәрсиләрниң намини, бәлгүсини, иш-һәрикитини билдүридиған сөзләр һәққидә дәсләпки чүшүнүкни тәқрарлаш; сөз түркүми һәққидә чүшүнүк; исим сөз түркүми, униң мәнаси; хас исим вә умумий исим; хас исимниң йезилиш имласи; исимларниң бирлик вә көплүк түрлири; исимларниң көплүк қошумчилирини сөз тәркивидә тәһлил қилиш, уларни дурус қоллиниш; пейл вә униң ениқлимиси, соаллири; аддий вә мурәккәп пейллар; сүпәт вә униң ениқлимиси, соаллири; исим вә сүпәтниң бағлиниши; түп вә ясалма сүпәтләр; сан сөз түркүми вә униң ениқлимиси, соаллири; сан сөз түркүминиң исим сөз түркүми билән бағлинишип ейтилиши; санақ вә дәрижә санлар;

12) ижадий ишлар оқуған, тиңшиған вә аудиовизуаллиқ материалларға бағлинишлиқ соаллар билән режә бойичә изаһәт йезиш; тирәк сөзләрни, рәсимләрни пайдилинип, постер қураштуруш; йәкә рәсим яки сюжетлиқ рәсимләр бойичә қисқа тәсвирләш, баянлаш мәтинлирини түзүп йезиш; үлгә бойичә аддий хәвәрләндүрүш, нусхилиқ йезиш; түзүлгән мәтиндики әвәтилгән хаталарни (орфографиялиқ, пунктуациялиқ, һәриплиқ) муәллимниң ярдими билән тепип түзитиш; дурус түзүлмигән мәтинни түзәп, қайтидин йезиш; язма ишларни каллиграфиялиқ тәләпләргә лайиқ йезиш;

13) жил бойичә өтүлгәнни тәқрарлаш.

17. «Ұйғыр тілі» оқу пәнінің 3-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) тил вә нутук: ағзаки вә язма нутукниң алаһидиликлири;

2) нутук мәдәнийити: һәрхил вәзийәтләргә бағлиқ өз сөзини тоғра қураштуруп, тил нормилирини сақлап сөзләш; интонацияни, вербал эмәс тиллиқ қуралларни (һәрикәт билән има-ишарәт), қаратма сөзләрни қоллинип, тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш; өзгиниң пикригә өз көз қаришини билдүрүштә тиллиқ вә этикилик нормиларни сақлаш;

3) мәтин: мәтин һәққидә 2-синипта өтүлгәнни қайтилаш, ярдәмчи сөзләрниң ярдими билән баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш мәтин түрлирини вә уларниң қисимлирини ениқлаш; мәтинниң сәрләвһисини вә

уиндики асасий ойини ениқлаш; мәтин мәзмуни бойичә пикир билдүрүшкә йөнәлгән соаллар түзүш вә жавап бериш; мәтинләргә селиштурма тәһлил ясаш; бирдәк мавзуда берилгән мәтинләр түрлирини, стилини селиштуруш;

4) тиңшалған мәтин бойичә тирәк сөzlәрни бәлгүләш; очуқ вә йеппик соалларға жавап бериш; берилгән сәрләвһә, фото, диаграмма, рәсимләр бойичә мәтинниң мәзмунини молжалаш; берилгән мавзу, тирәк сөzlәрни, режини пайдилинип еғизчә һекайә қураштуруш;

5) қаратма сөз, униң тиниш бәлгүси; қистурма сөз вә униң тиниш бәлгүси;

6) фонетика: тавуш һәққидә 2-синипта өтүлгәнни тәқрарлаш; э, е, ф, в, ц, ч, ш, щ тавушлириниң алаһидиликлирини өзләштүрүш; бу тавушларни дурус тәләппуз қилиш вә саватлиқ йезишни үгитиш; в, ф һәриплири билән кәлгән сөzlәрни саватлиқ йезишни үгиниш; ч, щ һәриплири билән кәлгән сөzlәрни саватлиқ йезишни үгиниш; х, һ тавушлири, уларниң ейтилиш алаһидиликлири; х, һ тавушлириға бағлиқ сөzlәрниң имласи; сөз ичидики қатар турған үзүк тавушларниң өзара аһаңдашлиғини сақлап ейтиш (шәнбә – шәмбә, нанға – наңға);

7) сөз вә униң мәнаси; сөз вә униң мәнаси һәққидә берилгән чүшүнүкни әскә чүшириш; сөз мәналири билән иш: сөз өзиниң удул мәнасидин башқа көчмә мәнада келишини вә бир сөзниң бир нәччә мәнада ишлитилишини байқаш; мәнадаш вә зит мәналиқ сөzlәр; удул вә көчмә мәналиқ сөzlәрниң мәнасини чүшиниш, нутуқта пайдилиниш; һәрхил әхбарат мәнбәлиридин (мәтин, сөzlүк, схема, жәдвәл,) берилгән мавзу, соал бойичә алған әхбаратларда учришидиған йеңи сөzlәрниң мәналирини сөzlүкләр арқилиқ ечиш, топлаш, мәлуматлардики муһим чүшәнчилирини ениқлаш;

8) сөз тәркиви: сөз тәркиви бойичә 2-синипта өтүлгәнни тәқрарлаш, түп вә ясалма сөз; ясалма сөzlәрни ясайдиған қошумчилар; томурдаш сөzlәр; қошумчиларниң имласи; боғумларниң аһаңдашлиғини сақлаш (сөз ахиридики үзүк тавушларниң түрлиригә лайиқ, қелин боғумлуқ сөзгә қелин боғумлуқ, инчикә боғумлуқ сөзгә инчикә боғумлуқ қошумчиларниң улиниши), қошумчә уланғанда бәзи сөzlәрниң ахиридики тавушларниң өзгириши һәққидә чүшүнүк;

9) жүмлә: жүмлә һәққидә 2-синипта өтүлгәнни тәқрарлаш; жүмлә эзалири: егә билән хәвәрниң бағлиниши; егә билән хәвәрниң оттуриға қойилидиған сизикчә; жиғиқ вә йейиқ жүмлә; үлгә схема, соал бойичә жүмлә қураштуруш;

10) сөз түркүмлири һәққидә берилгән билимни тәқрарлаш; исим сөз түркүми һәққидә 2-синипта өтүлгән материални әскә елиш; түп вә ясалма исимлар; исимларниң түрлиниши; исимларниң егилик қошумчилири; ясалма исимларни ясайдиған қошумчилар; исимларниң түрлиниши; униң бирлик вә көплүк түрлири; егилик қошумчилириниң имласи; пеиллар һәққидә берилгән билимни әскә чүшириш; түп вә ясалма пеиллар; болушлуқ вә болушсиз пеиллар;

11) ижадий иш: режә яки схема асасида тирәк сөzlәрни пайдилинип баянлаш, тәсвирләш вә ярдәмчи сөzlәрни пайдилинип муһакимә мәтинлирини түзүп йезиш; оқуған, тиңшиған вә аудиовизуаллиқ материаллар бойичә режә түзүп, изаһәт йезиш; схема, график, жәдвәл, фоторәсимләрни пайдилинип мәтин (хәт, тәклипнамә, нусхилиқ, презентация) қураштуруп йезиш; өзиниң иш-һәрикити баянланған күндүлүк, тәржимә һал йезиш; әвәтилгән хаталарни

(пунктуациялик, орфографиялик, грамматикалик, стилистикалик) тепип, орфографиялик сөзлүк аркилик түзүтиш;

12) жил бойи өткәнни тәкрарлаш.

18. «Ұйғыр тили» оқу пәнінің 4-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) Тил вә нутук: ағзаки вә язма нутук һәққидә билимини кәңәйтиш; режә вә тирәк сөзләрни пайдилинип монолог түзүш;

2) Нутук мәдәнийити: нутук мәхсити вә орниға мувапик бәлгүлүк бир мавзу әтрапида диолог түзүш; сөһбәтдашның йеши, һиссияти, кәйпиятини диққәткә елиш; интонацияни, вербаллик әмәс тиллик куралларни (һәрикәт, има-ишарәт) қистурма сөз, ярдәмчи сөзләрни пайдилинип мавзуға тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш;

3) фонетика: боғумларның аһаңдашлиғи һәққидә уқум қелиплаштуруш: созуқ тавушларның сөз ичидә қелин-инчикә болушиға қарап аһаңдашлиғи билән ейтилиши вә йезилиши; сөзгә қошумчиларның улинишида тавушларның аһаңдашлиқ хусусийитини пайдилиниш: томурның ахирқи тавуши жараңлик болса, униңға жараңлик үзүк тавуштин башланған, жараңсиз үзүк тавуш билән аяқлашқан болса, жараңсиз үзүк тавуштин башланған қошумчә таллап елиш; қошумчиларның улинишидин томур сөзның ахиридики һәрипнің өзришини билиш;

4) мәтин: мәтин түрлири (баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш) тоғрилиқ берилгән уқумни кәңәйтиш, мәтин тәркивини тәһлил қилиш; мәтин сәрләвһиси вә мәзмуниниң өз ара мувапиклиғини ениқлаш; униң асасий ойини муһакимә қилиш; мәтин мәзмуни бойичә йешимини тепишқа қаритилған соаллар кураштуруш вә жавап бериш; мәтинләргә селиштурма тәһлил ясаш: охшаш мавзуда берилгән мәтинләрның жанрлирини селиштуруш;

5) тиңшалған материал бойичә асасий чүшәнчилирини таллап елиш вә улар асасида мәзмунини ейтип бериш; берилгән мәтин сәрләвһиси, диаграмма, схема жәдвәл бойичә мәтиннің мәзмунини молжалаш вә униң асасий ойини дәлилләш; аудио-видеоязма мәзмунини баһалаш;

6) сөз бирикмилири, жүмлә: жүмлә бойичә өтүлгәнни тәкрарлаш; жүмлидики сөз бирикмилирини тепиш; жүмлиниң бирхил эзалири вә уларнинг тиниш бәлгүси; аддий вә мурәккәп жүмлә; жүмлини схема бойичә түзүш; қошма жүмлиниң тиниш бәлгүси; диологта қоллинидиған тиниш бәлгүлири;

7) диологта пайдилинилидиған тиниш бәлгүлири;

8) мурәккәп сөзләр һәққидә чүшүнүк: мурәккәп сөзләр һәққидә дәсләпки чүшүнүк: бириккән сөзләр; бириккән сөзләрның ясилиши вә көп учришидиған түрлири; қош сөзләр вә уларның ясилиши; қош сөзләрның мәнәси вә имласи; қисқарған сөзләр; қисқарған сөзләрның ясилиши вә имласи; бириккип кетиш, жүплиниш, тәкрар ейтилиш аркилик мурәккәп сөзләрни ясаш;

9) сөз вә униң мәнәси: турақлик сөз бирикмилири һәққидә чүшүнүк бериш; мәтиндә турақлик сөз бирикмилири билән көп мәнәлик сөзләрни ажритишни билиш, мәнәсини чүшиниш, нутукта пайдилиниш; түрлүк әхбарат мәнбәлиридин (мәтин, сөзлүк, схема, жәдвәл, диаграмма) берилгән мавзу бойичә керәклик мәлуматни тепиш, йеңи сөзләрның мәнәсини мәтин мәзмуни бойичә ениқлап, әхбаратни хуласиләш, баһалаш;

10) сөз түркүмдери: исим һәккидә өтүлгәнни тәкрарлаш, исимниң түрлиниши: келиш кошумчилири билән түрләш; келиш кошумчилириниң имласи; егилик кошумчилири билән түрлиниши; көплүк кошумчилириниң түрлиниши; исим түрлири; исимларниң бирлик вә көплүк түрлири; пейл һәккидә өтүлгәнни тәкрарлаш; пейлларниң түрлиниши; пейл заманлири: һазирқи, өткән, келидиған заман; бирлик вә көплүк түрлириниң үлгилири; сүпәт сөз түркүми; қарши мәналик сүпәт сөзлири; сан сөз түркүми; санақ вә дәрижә санлар, уларниң имласи; алмаш, алмаш һәккидә умумий чүшүнүк, уларниң хизмити; алмашларниң түрлиниши; рәвиш һәккидә чүшүнүк; келишләр һәккидә чүшүнүк, уларниң хизмити; ярдәмчи сөzlәр вә уларниң имласи; уланмилар һәккидә чүшүнүк; уларниң хизмити вә имласи;

11) ижадий ишлар: оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллик материаллар бойичә режә түзүп, изаһәт вә тирәк сөzlәрни пайдилинип әссе йезиш; берилгән мавзу бойичә баянлаш, тәсвирләш вә муһакимә элементлири бар мәтин түзүп йезиш; түрлүк стильда мәтин йезиш; тамгезити, мақалә, йеңилик, елан йезиш; мүжәзнамә йезиш; әвәтилгән хаталарни (пунктуациялик, орфографиялик, грамматикалик, стилистикалик) ениқлап, орфографиялик сөzlүк арқилик түзитиш;

12) жил бойи өткәнни тәкрарлаш.

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі (төмендетілген оқу жүктемесімен)

19. Бағдарламада оқу мақсаттары кодтық белгімен белгіленген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім және бөлімшенің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 1.2.1.4 кодында: «1» – сынып, «2.1» – бөлім және бөлімше, «4» – оқу мақсатының реттік нөмірі.

20. Оқу мақсаттарының жүйесі:

1) «Тыңдалым» бөлімі:

Бөлімше (негізгі дағдылар)	Оқу мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Тиңшиған материалниң мәзmunини чүшиниш	2.1.1.1 тиңшиған материал бойичә чүшәнмигән сөzlәрни бәлгүләш, мәтин мәзmunини бойичә қоюлған соалларға жавап бериш	3.1.1.1 тиңшиған материал бойичә тирәк сөzlәрни бәлгүләш, очуқ вә йешиқ соалларға жавап бериш	4.1.1.1 тиңшиған материал бойичә асасий вақиәләрни ениқлаш вә уларға асаслинип мәтинниң мәзmunини ейтиш
1.2 Мәтинниң мәзmunини молжалаш	2.1.2.1 мәтинниң сәрләвһисиси вә тирәк сөzlәр асасида мәтинниң мәзmunини молжалаш	3.1.2.1 мәтинниң сәрләвһисиси вә берилгән рәсимләр, фото, диаграмма бойичә мәтинниң	4.1.2.1 мәтинниң сәрләвһисиси вә берилгән диаграмма, схема, жәдвәл бойичә мәтинниң

		мәзmunини молжалаш	мәзmunини молжалаш, өз ой- пикрини дәлилләш
1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөзләш мәдәнийитини сақлаш	2.1.3.1 күндүлүктики һаятта учришидиған вәзийәтләргә бағлиқ сөзләш мәдәнийитини сақлап олтирип диалогқа қатнишиш	3.1.3.1 түрлүк вәзийәтләргә бағлиқ (жәмийәтлик орунда) мунасивәт бағлашта өз сөзини режіләп, сөзләш мәдәнийитини сақлап, диалогқа қатнишиш	4.1.3.1 сөһбәтдашниң йешини, кәйпиятини диққәткә елип, бәлгүлүк бир мавзу әтрапида пикирлашқанда сөзләш мәдәнийитини сақлап, диалогқа қатнишиш
1.4 Берилгән мавзу бойичә сөһбәт түзүш	2.1.4.1 тирәк сөзләрни пайдилинип, берилгән мавзу бойичә сөһбәт түзүш	3.1.4.1 тирәк сөзләр вә режини пайдилинип, берилгән мавзу бойичә сөһбәт түзүш	4.1.4.1 тирәк сөзләрни вә режини пайдилинип, монолог түзүш
1.5 Тиңшалған материал бойичә өз пикрини билдүрүш	2.1.5.1 аудио-видео язма мәзmunиға өз ойини (яқиду, яқмайду, сәвәви ..., пайдилиқ, пайдисиз болди, сәвәви ...) билдүрүш	3.1.5.1 аудио- видео язма мәзmunи бойичә ейтилған өзгиниң пикригә «келишиш, келишмәслик сәвәвини) өз көз қаришини билдүрүш	4.1.5.1 аудио-видео язма мәзmunиға өз баһасини бериш
1.6 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	2.1.6.1 интонацияни, вербал әмәс тиллиқ қуралларни (һәрикәт, има-ишарәт) қоллинип, мавзуға (Сиз қандақ ойлайсиз? Сиз немә тәклип қилар едиңиз?) диққитини жәлип қилиш	3.1.6.1 интонацияни, вербал әмәс тиллиқ қуралларни (һәрикәт, има- ишарәт) қаратма сөзләрни қоллинип, мавзуға тиңшиғучиниң диққитини жәлип	4.1.6.1 интонацияни, вербал әмәс тиллиқ қуралларни (һәрикәт, има- ишарәт) вә қистурма, имлиқ сөзләрни қоллинип, мавзуға тиңшиғучини қизиктуруш

		қилиш	
1.7 Тавушларни, сөзләрни орфоэпиялик нормиларға лайиқ тоғра ейтиш	2.1.7.1 сөз ичидә созуқ тавушларниң өзара аһаңдашлиғини сақлап ейтиш (бүгүн-бүгин)	3.1.7.1 сөз ичидә қатар турған үзүк тавушларниң өз ара аһаңдашлиғини сақлап ейтиш (шәнбә – шәмбә)	4.1.7.1 сөз ичидики вә сөз билән сөзниң оттурисидики боғум, тавушларниң аһаңдашлиғини сақлап ейтиш
Бөлим (сөйлеу қызметиниң түрлері) – оқылым			
Негізгі дағдылар	2 класс	3 класс	4 класс
2.1 Мәтин түрлири билән түзүлүш қисимлирин и ениқлаш	2.2.1.1 соал қоюш арқилиқ (немә қилди? қандақ? немишкә?) мәтин түрлирини (баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш) вә қисимлирини (беши, асасий қисим, ахири) ениқлаш	3.2.1.1 тирәк сөзләр, ярдәмчи сөзләр ақилиқ мәтин түрлирини (баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш) вә униң қисимлирини ениқлаш	4.2.1.1 мәтин түрлирини (баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш) вә униң қисимлирини ениқлаш
2.2 Мәтиндики лексикалик бирликләрни қоллинишни чүшиниш	2.2.2.1 мәнәдаш, зит, аһаңдаш (луғәт қоллиниш) сөзләрни ажритиш вә мәнәсини чүшиниш, сөзләш жәриянида пайдилиниш	3.2.2.1 удул вә көчмә мәнәдики сөзләрниң мәнәлирини ажритишни билиш, сөзләш давамида пайдилиниш	4.2.2.1 турақлик сөз бирикмилирини вә көп мәнәлик сөзләрни ажритишни билиш, мәнәсини чүшиниш, сөзләш давамида пайдилиниш
2.3 Мәтин мәзмуни бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	2.2.3.1 мәтин мәзмунини ениқлашқа йөнәлгән соалларни түзүш вә жавап бериш	3.2.3.1 мәтин мәзмуни бойичә пикир билдүрүшкә йөнәлгән соаллар түзүш вә жавап бериш	4.2.3.1 мәтин мәзмуни бойичә йешимини тепишкә қаритилған соаллар түзүш вә жавап бериш

2.4 Мәтин сэрлэвһиси вэ асасий ойини ениқлаш	2.2.4.1 муэллимниң ярдими билэн мәтинниң сэрлэвһиси вэ асасий ойини ениқлаш	3.2.4.1 өз алдиға мәтинниң сэрлэвһисини вэ муэллимниң ярдими билэн асасий ойини ениқлаш	4.2.4.1 мәтинниң мавзуси вэ мәзмуниниң өзара мувапиклиғини ениқлаш, асасий ойини кураштуруш
2.5 Түрлүк мәнбэләрдин әхбарат елиш	2.2.5.1 түрлүк мәнбэләрдин (луғәт, ениқлимилик, , энциклопедия) әхбаратни тепиш йолини ениқлап, берилгән мавзу, соал бойичә мәлуматни таллап топлаш	3.2.5.1 берилгән мавзу, соал бойичә түрлүк әхбарат мәнбәлиридин (мәтин, луғәт, схема, жәдвәл, карта) елинған әхбаратларда учритилған йеңи сөзләрниң мәнасини луғәтләр арқилиқ ечиш, топлаш, мәлуматларниң муһим жағдайлирини ениқлаш	4.2.5.1 түрлүк мәнбэләрдин (мәтин, луғәт, схема, жәдвәл, карта, диаграмма) керәклик әхбаратни тепиш, учритилған йеңи сөзләрниң мәнасини мәтин бойичә ениқлап, әхбаратни хуласиләш, баһалаш
2.6 Мәтинләргә селиштурма тәһлил ясаш	2.2.6.1 муэллимниң ярдими охшаш мавзуға йезилған мәтинләрниң охшашлиғи вэ айримчилиғини (жанри, мәтин түри) тепиш	3.2.6.1 муэллимниң ярдими билэн охшаш мавзуға берилгән мәтин түрлирини, стилини (бәдий мәтин, илмий мәтин) , жанрини селиштуруп, охшашлиғи вэ айримчилиғини тепиш	4.2.6.1 бәлгүлүк бир мавзуға берилгән мәтинниң түрлирини, жанрини, стилини (мақалә, репортаж, йеңилиқ, тәржимә һал, мүжәзнамә, хәвәрләндүрүш) селиштуруп, охшашлиғи вэ айримчилиғини

			и ениқлаш
Бөлім (сөйлеу қызметінің түрлері) – жазылым			
3.1 Мәтин түрлиригә лайиқ мәтин түзүп йезиш	2.3.1.1 муәллим ярдими билән йәкә рәсим, сюжетлик рәсимләр арқилиқ қисқа тәсвирләш, баянлаш мәтинлирини түзүп йезиш	3.3.1.1 режә схемисини пайдилинип, тирәк сөzlәр арқилиқ баянлаш, мәтинни селиштуруп тәсвирләш, ярдәмчи сөzlәр арқилиқ муһакимә мәтин түзүп йезиш	4.3.1.1 берилгән мавзу бойичә баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш элементлири бар мәтин түзүп йезиш
3.2 Түрлүк стильда мәтин йезиш	2.3.2.1 үлгә бойичә аддий хәвәрләндүрүш мәтин йезиш	3.3.2.1 өз ишлири һәққидә йезилгән күндүлүк, тәржимә һал, хәвәрләндүрүш йезиш	4.3.2.1 тирәк сөzlәрни пайдилинип, бәлгүлүк бир стильда мәтин (мақалә, мүжәзнамә, һекайә) йезиш
3.3 Оқлуған, тиңшалған вә аудиовизуал лиқматериаллар бойичә язма ишлирини йезиш	2.3.3.1 оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллиқ материаллар бойичә муәллимниң ярдими билән режә түзүш, тирәк сөzlәрни пайдилинип, изаһәт йезиш	3.3.3.1 оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллиқ материаллар бойичә муәллимниң ярдими билән режә түзүп, изаһәт йезиш	4.3.3.1 оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллиқ материаллар бойичә муәллимниң ярдими билән режә түзүп инша, тирәк сөзлирини пайдилинип эссе йезиш
3.4 Язма ишлирини түрлүк формада бериш	2.3.4.1 муәллимниң ярдими билән тирәк сөzlәрни, жүмлә, рәсимләрни пайдилинип, аддий постер, тәбрикнамә, буюм ясаш үлгисини қураштуруш	3.3.4.1 муәллимниң ярдими билән схема, график, жәдвәл, фоторәсимләр	4.3.4.1 мәтинни түзүштә (йеңилиқ, репортаж, елан) схема, график, жәдвәл, фото, диаграммини қол билән

		пайдилинип, мәтин (хәт, тәклипнамә, нусхилик) түзүш вә компьютерда териш	сизиш/ /компьютерда териш
3.5 Хатани тепиш вә жөндәш	2.3.5.1 әвәтилгән пунктуациялик, орфографиялик хаталарни муәллимниң ярдими билән тепип, түзитиш вә қураштурған жүмлини толуктуруш	3.3.5.1 әвәтилгән пунктуациялик, орфографиялик, грамматикалик вә стилистикалик хаталарни муәллимниң ярдими билән тепиш, түзитиш	4.3.5.1 стилистикалик хаталарни муәллимниң ярдими билән ениқлап түзитиш, язма ишини пунктуациялик, орфографиялик, грамматикалик нормиларға лайик өз алдиға жөндәш
3.6 Каллиграфияли қ нормиларини сақлаш	2.3.6.1 баш һәрип билән кичик һәрипниң егизлиги вә көләмини сақлап, уларни бағлаштуруп, таза вә янту йезишни билиш	3.3.6.1 кәң йоллук дәптәрдә баш һәрип билән кичик һәрипниң егизлиги вә көләмини сақлап янту, үзмәй вә тәкши йезиш, йезишни чапсанлитиш	4.3.6.1 каллиграфиялик нормиларини сақлаш, йезиш техникисини йетилдүрүш
3.7 Пунктуациялик нормиларни сақлаш	2.3.7.1 жүмлә түрлириниң ейтилиш мәхситигә лайик тиниш бәлгүлирини (чекит, соал, үндәш) қоллиниш	3.3.7.1 қаратма, қистурма сөзләрни айриш вә тиниш бәлгүлирин и дурус қоюш	4.3.7.1 мурәккәп жүмлиләрни ң тиниш бәлгүсини қоюш
		3.3.7.2 муәллимниң ярдими билән егә вә хәвәрниң оттуриға қоюлидиған сизикчиниң орнини билиш вә	4.3.7.2 жүмлиниң бирхил эзаларини ажритиш вә тиниш бәлгүлирини (пәш, қош тирнақ) қоюш

		қоюш	
			4.3.7.3 диалогқа тән тиниш бөлгүлирини қоюш
4).Тілдік нормаларды қолдану			
Бөлімше (негізгі дағдылар)	Оқу мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
4.1 Сөзләрнің орфографиялық, орфоэпиялық нормилерини сақлаш	2.4.1.1 я, ю, ё һәриплириниң имласини сақлап йезиш	3.4.1.1 э, в, ф һәриплири бар сөзләрни саватлық йезиш	4.4.1.1 сөзгә қошумчиларни улап йезишта тавушларниң аһаңдашлиғини диққәткә елип пайдилиниш
	2.4.1.2 б, в, г, д, т һәриплириниң имласини сақлап йезиш	3.4.1.2 томур сөздики -а, - ә-ниң созуқ тавуштин башланған қошумчә уланған һаләттики өзгиришини сақлап йезиш	4.4.1.2 сөзгә қошумчилар уланғанда боғум аһаңдашлиғини әстә сақлап пайдилиниш
	2.4.1.3 үзүк тавушларниң түрлерини (жараңлық, жараңсиз) пәриқләшни вә п-б, қ-ғ, к-г үзүк тавушлириниң имласини сақлап йезиш	3.4.1.3 ц, щ һәриплири бар сөзләрниң имласини билиш	4.4.1.3 ейтилиши вә йезилишида айримчилиғи бар сөзләрни ениқлап йезиш
	2.4.1.4 л, р, м, н, ң үзүк тавушлириниң имласини сақлап йезиш	3.4.1.4 х, һ һәриплири бар сөзләрни тоғра йезиш	
4.2 Грамматикалық нормиларни сақлаш	2.4.2.1 муәллимниң ярдими билән томур вә қошумчини ажритишни билиш	3.4.2.1 томур сөзгә қошумчилар қошуш арқилиқ ясалма сөз ясаш,	4.4.2.1 мурәккәп сөзләрниң түрлерини

	томурдаш сөзләрнің мәнәсини ажритиш	пәрикләшни билиш (бириккән сөзләр, қош сөзләр, қисқарған сөзләр)
2.4.2.2 көплүк қошумчилирини тоғра пайдилиниш	3.4.2.2 егилик қошумчил ирини қоллиниш ни билиш	4.4.2.2 келиш қошумчилирини қоллинишни билиш
2.4.2.3 сөз түркүмлирини (исим, сүпәт, пеил, сан) ажритиш	3.4.2.3 жүмлидин сөз түркүмлирини (исим, пеил, сан, сүпәт) тепиш	4.4.2.3 исимлар түрлиниши, егилик қошумчилири билән түрләшни билиш
2.4.2.4 исимнің хас вә умумий түрлирини пәрикләш, хас исимнің йезилиш имласини билиш	3.4.2.4 түп вә ясалма исим/сүпәт/пеилларни ениқлаш	4.4.2.4 алмашларның түрлирини билиш
2.4.2.5 түп вә ясалма исим/ сан/ сүпәт/пеилларни ениқлаш	3.4.2.5 болушлуқ вә болушсиз пеилларни пәрикләшни билиш	4.4.2.5 рәвишнің мәнәсиға қарап пәрикләш, пеиллар билән бағлаштуруп, жүмлідә қоллиниш
2.4.2.6 жүмлидики бир-бири билән бағлинишип турған сөзләрни тепиш	3.4.2.6 санақ вә дәрижә санларның пәрқини билиш	4.4.2.6 сөз түркүмлириниң жүмлидики хизмитини ениқлаш
	3.4.2.7 жүмлиниң баш (егә вә хәвәр) вә әгәшмә әзалириниң	4.4.2.7 сөз билән сөзни, жүмлә билән жүмлини бағлаштуридиған қошумчиларни (вә, билән, сәвәви)

		пәрикләшни билиш	қоллиниш
		3.4.2.8 муәллимниң ярдими билән жиғиқ вә йейиқ жүмлиләрни пәрикләшни билиш	4.4.2.8 жүмлидә уланма, ярдәмчи сөzlәрни ажритишни вә пайдилинишни билиш
			4.4.2.9 пеилни керәклик заманда (өткән заман, келидиған заман, һазирқи заман) қоллиниш

21. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады..

22. Осы оқу бағдарламасы Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған «Ұйғыр тілі» оқу пәні (оқыту ұйғыр тілінде) бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған «Ұйғыр тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын (төмендетілген оқу жүктемесімен) бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар (оқыту ұйғыр тілінде)

1) 2-сынып

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан			
1)Өзәм һәққидә	Тиңшили м вә ейтилим	1.1 Тиңшалған материалниң мәзmunини чүшиниш	2.1.1.1 тиңшалған материал бойичә чүшәнмигән сөzlәрни бәлгүләш, мәтин мәзmunини бойичә қоюлған соалларға жавап бериш
		1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөzlәш мәдәнийитини сақлаш	2.1.3.1 күндүлүктики һаятта учришидиған вәзийәтләргә бағлиқ сөzlәш мәдәнийитини сақлап олтирип диалогқа қатнишиш
2)Мениң			

аиләм вә достлирим		1.4 Берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш	2.1.4.1 тирәк сөzlәрни пайдилинип, берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш
		1.6 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	2.1.6.1 интонацияни, вербал әмәс тиллиқ қуралларни (һәрикәт, има-ишарәт) қоллинип, мавзуға (Сиз қандақ ойлайсиз? Сиз немә тәклип қилар едиңиз?) диққитини жәлип қилиш
		1.7 Тавушларни, сөzlәрни орфоэпиялиқ нормиларға лайиқ тоғра ейтиш	2.1.7.1 сөз ичидә созуқ тавушларниң өзара аһаңдашлиғини сақлап ейтиш (бүгүн-бүгин, оқуди-оқиди)
	Оқулум	2.3 Мәтин мәзмунни бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	2.2.3.1 мәтин мәзмунини ениқлашқа йөнәлгән соалларни түзүш вә жавап бериш
		2.4 Мәтинниң сәрләвһиси вә асасий ойини ениқлаш	2.2.4.1 муәллимниң ярдими билән мәтинниң сәрләвһиси вә асасий ойини ениқлаш
		2.5 Түрлүк мәнбәләрдин әхбарат елиш	2.2.5.1 мәнбәләрдин (луғәт, әнциклопедия) әхбаратни тепиш йолини ениқлап, берилгән мавзу, соал бойичә мәлуматни таллап топлаш
		3.3 Оқулған, тиңшалған вә аудиовизуал материаллар бойичә язма ишлирини йезиш	2.3.3.1* оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллиқ материаллар бойичә муәллимниң ярдими билән режә түзүш, тирәк сөzlәрни пайдилинип, изаһәт йезиш 2.3.4.1 муәллимниң ярдими билән тирәк сөzlәрни, жүмлә, рәсимләрни пайдилинип, аддий постер, тәбрикнамә, буюм ясаш нусхисини қураштуруш
		3.5 Хатани тепиш вә	2.3.5.1 әвәтилгән пунктуациялиқ, орфографиялиқ хаталарни муәллимниң ярдими

		түзүтиш	билән тепип, түзүтиш вә кураштурған жүмлини толуктуруш
		3.6 Каллиграфиялик нормилирини сақлаш	2.3.6.1 баш һәрип билән кичик һәрипниң егизлиги вә көләмини сақлап, уларни бағлаштуруп, таза вә янту йезишни билиш
	Тиллик нормилирини қоллиниш	4.1 Сөзләрниң орфографиялик, орфоэпиялик нормилирини сақлаш	2.4.1.1* я, ю, ё һәриплириниң имласини сақлап йезиш
2.4.1.2* б, в, г, д, т һәриплириниң имласини сақлап йезиш			
2.4.1.3 үзүк тавушларниң түрлирини (жараңлик, жараңсиз) пәриқләшни вә п-б, қ-ғ, к-г үзүк тавушлириниң имласини сақлап йезиш			
2.4.1.4* л, р, м, н, ң үзүк тавушлириниң имласини сақлап йезиш			
2 тоқсан			
5. Мениң мәктивим	Тиңшили м вә ейтилим	1.2 Мәтинниң мәзмунини молжалаш	2.1.2.1 мәтинниң сәрләвһиси вә тирәк сөзләр асасида мәтинниң мәзмунини молжалаш
		1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөзләш мәдәнийитини сақлаш	2.1.3.1 күндүлүктики һаятта учришидиған вәзийәтләргә бағлиқ сөзләш мәдәнийитини сақлап олтирип диалогқа катнишиш
6. Мениң туғулған өлкәм		1.5 Тиңшалған материал бойичә өз пиқрини билдүрүш	2.1.5.1 аудио-видео язма мәзмуниға өз ойини (яқиду, яқмайду, сәвәви ..., пайдилиқ, пайдисиз болди, сәвәви ...) билдүрүш
	Оқулум	2.1 Мәтин түрлири билән түзүлүш қисимлирини ениқлаш	2.2.1.1* соал қоюш арқилиқ (немә қилди? қандақ? немишкә?) мәтин түрлирини (баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш) вә қисимлирини (беши, асасий қисим, ахири) ениқлаш

	2.3 Мәтин мәзмуни бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	2.2.3.1 мәтин мәзмунини ениқлашқа йөнәлгән соалларни түзүш вә жавап бериш
	2.4 Мәтинниң сәрләвһиси вә асасий ойини ениқлаш	2.2.4.1 муәллимниң ярдими билән мәтинниң сәрләвһиси вә асасий ойини ениқлаш
	2.5 Түрлүк мәнбәләрдин әхбарат елиш	2.2.5.1 мәнбәләрдин (луғәт, ениқлимилик, , энциклопедия) әхбаратни тепиш йолини ениқлап, берилгән мавзу, соал бойичә мәлуматни таллап топлаш
	2.6 Мәтинләргә селиштурма тәһлил ясаш	2.2.6.1 муәллимниң ярдими билән бирдәк мавзуға йезилгән мәтинләрниң охшашлиғи вә айримчилиғини (жанри, мәтин түри) тепиш
Йезилим	3.3 Оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллик материаллар бойичә язма ишларни йезиш	2.3.1.1 муәллим ярдими билән йәкә рәсим, сюжетлик рәсимләр арқилиқ қисқа тәсвирләш, баянлаш мәтинлирини түзүп йезиш 2.3.3.1 оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллик материаллар бойичә муәллимниң ярдими билән режә түзүш, тирәк сөzlәрни пайдилинип, изаһәт йезиш
	3.4 Язма ишлирини түрлүк формада бериш	2.3.4.1 муәллимниң ярдими билән тирәк сөzlәрни, жүмлә, рәсимләрни пайдилинип, аддий постер, тәбрикнамә (буюм ясаш нусхисини, бехәтәрлик қайдисини) кураштуруш
	3.6 Каллиграфиялик нормилирини сақлаш	2.3.6.1 баш һәрип билән кичик һәрипниң егизлиги вә көләмини сақлап, уларни бағлаштуруп, таза вә янту йезишни билиш
	3.5 Хатани тепиш вә	2.3.6.1 баш һәрип билән кичик һәрипниң егизлиги вә

		түзүтиш	мөлчөрүни саклап, уларни бағлаштуруп, таза вә янту йезишни билиш
		3.7 Пунктуациялик нормиларни саклаш	2.3.7.1 жүмлә түрлириниң ейтилиш мэхситигә лайик тиниш бәлгүлирини (чекит, соал, үндәш) қоллиниш
	Тиллик нормилирини қоллиниш	4.2 Грамматикалик нормиларни саклаш	2.4.2.6 жүмлидики бир-бири билән бағлинишип турған сөзләрни тепиш
3 тоқсан			
7. Тени сакниң жени сак. 8. Өрп-адәт вә еғиз әдәбияти	Тиңшили м вә ейтилим	1.1 Тиңшалған материалниң мазмунини чүшиниш	2.1.1.1 тиңшалған материал бойичә чүшәнмигән сөзләрни бәлгүләш, мәтин мазмуни бойичә қоюлған соалларға жавап бериш
		1.2 Мәтинниң мазмунини молжалаш	2.1.2.1 мәтинниң сәрләвһиси вә тирәк сөзләр асасида мәтинниң мазмунини молжалаш
		1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөзләш мэдәнийитини саклаш	2.1.3.1 күндүлүктики һаятта учришидиған вәзийәтләргә бағлиқ сөзләш мэдәнийитини саклап олтирип диалогқа қатнишиш
		1.4 Берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш	2.1.4.1 тирәк сөзләрни пайдилинип, берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш
		1.5 Тиңшалған материал бойичә өз пикрини билдүрүш	2.1.5.1 аудио-видео язма мазмуниға өз ойини (яқиду, яқмайду, сәвәви ..., пайдилиқ, пайдисиз болди, сәвәви ...) билдүрүш
		1.6 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	2.1.6.1 интонацияни, вербал әмәс тиллик қуралларни (һәрикәт, има-ишарәт) қоллинип, мавзуға (Сиз қандақ ойлайсиз? Сиз немә тәклип қилар едиңиз?) диққитини жәлип қилиш
	Оқулум	2.3 Мәтин мазмуни бойичә соаллар қоюш вә	2.2.3.1 мәтин мазмунини ениқлашқа йөнәлгән соалларни түзүш вә жавап бериш

	жавап бериш	
	2.4 Мәтиннің сэрлэвһиси вэ асасий ойини ениқлаш	2.2.4.1 муэллиминнің ярдими билэн мәтиннің сэрлэвһиси вэ асасий ойини ениқлаш
	2.2 Мәтиндики лексикалик бирликлэрни қоллинишни чүшиниш	2.2.2.1 мөнадаш, зит, аһаңдаш (луғат қоллиниш) сөзлэрни ажритиш вэ мөнасини чүшиниш, сөзлэш жэриянида пайдилиниш
	2.5 Түрлүк мәнбэлэрдин эхбарат елиш	2.2.5.1 мәнбэлэрдин (луғат, энциклопедия) эхбаратни тепиш йолини ениқлап, берилгән мавзу, соал бойичэ мэлуматни таллап топлаш
	2.6 Мәтинл эргэ селиштурма тәһлил ясаш	2.2.6.1 муэллиминнің ярдими билэн бэлгүлүк бир мавзуға йезилған мәтинлэрнің охшашлиғи вэ айримчилиғини (жанри, мәтин түри) тепиш
Йезилим	3.2 Түрлүк стильда мәтин йезиш	2.3.2.1 үлгэ бойичэ аддий хэвэрлэндүрүш мәтин йезиш
	3.3 Оқулған, тиңшалған вэ аудиовизуаллик материаллар бойичэ язма ишларни йезиш	2.3.3.1* оқулған, тиңшалған вэ аудиовизуаллик материаллар бойичэ муэллиминнің ярдими билэн режэ түзүп, изаһэт йезиш
	3.5 Хатани тепиш вэ түзитиш	2.3.5.1 эвөтилгән пунктуациялик, орфографиялик хаталарни муэллиминнің ярдими билэн тепип түзитиш вэ қураштурған жүмлини толуктуруш
	3.6 Каллиграфиялик нормилирини	2.3.6.1 баш һэрип билэн кичик һэрипнің егизлиги вэ көләмини сақлап, уларни бағлаштуруп,

		сақлаш	таза вә янту йезишни билиш
	Тиллиқ нормиларни қоллиниш	4.2 Грамматикалик нормиларни сақлаш	2.4.2.1 муэллимниң ярдими билән томур вә қошумчини ажритишни билиш 2.4.2.2 көплүк қошумчилирини тоғра пайдилиниш 2.4.2.3 сөз түркүмлирини (исим, сүпәт, пейл, сан) ажритиш
			2.4.2.4 исимниң хас вә умумий түрлирини пәрикләш, хас исимниң йезилиш имласини билиш 2.4.2.5* түп вә ясалма исим/ сан/ сүпәт/пейлларни ениқлаш
4 тоқсан			
7. Қоршиған әтрап 8. Сәяһәт	Тиңшили м вә ейтилим	1.2 Мәтинниң мәзmunини молжалаш	2.1.2.1 мәтинниң сәрләвһиси вә тирәк сөзләр асасида мәтинниң мәзmunини молжалаш
		1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөзләш мәдәнийитини сақлаш	2.1.3.1 күндүлүктики һаятта учришидиған вәзийәтләргә бағлиқ сөзләш мәдәнийитини сақлап олтирип диалогқа қатнишиш
		1.4 Берилгән мавзу бойчә һекайә	2.1.4.1 тирәк сөзләрни пайдилинип, берилгән мавзу бойчә һекайә түзүш
		1.5 Тиңшалған материал бойчә өз пикрини билдүрүш	2.1.5.1 аудио-видео язма мәзmunига өз ойини (яқиду, яқмайду, сәвәви ..., пайдилиқ, пайдисиз болди, сәвәви ...) билдүрүш
	Оқулум	2.1 Мәтин түрлири билән түзүлүш қисимлирини ениқлаш	2.2.1.1 соал қоюш арқилиқ (немә қилди? қандақ? немишкә?) мәтин түрлирини (баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш) вә қисимлирини (беши, асасий қисим, ахири) ениқлаш
		2.3 Мәтин мәзmunи бойчә соаллар қоюш вә жавап бериш	2.2.3.1 мәтин мәзmunини ениқлашқа йөнәлгән соалларни түзүш вә жавап бериш

	2.4 Мәтиннің сэрлэвһиси вэ асасий ойини ениқлаш	2.2.4.1 муэллимнің ярдими билэн мәтиннің сэрлэвһиси вэ асасий ойини ениқлаш
	2.5 Түрлүк мәнбэләрдин әхбарат елиш	2.2.5.1 мәнбэләрдин (лугәт, энциклопедия) әхбаратни тепиш йолини ениқлап, берилгән мавзу, соал бойичә мәлуматни таллап топлаш
Йезилим	3.1 Мәтин түрлиригә лайик мәтин түзүп йезиш	2.3.1.1 муэллим ярдими билэн йәкә рәсим, сюжетлик рәсимләр аркилик қисқа тәсвирләр, баянлаш мәтинлирини түзүп йезиш
	3.2 Түрлүк стильда мәтин йезиш	2.3.2.1 үлгә бойичә аддий хәвэрлэндүрүш мәтин йезиш
	3.3 Оқулған, тиңшалған вэ аудиовизуал лик материаллар бойичә язма ишларни йезиш	2.3.3.1* оқулған, тиңшалған вэ аудиовизуаллик материаллар бойичә муэллимнің ярдими билэн режә түзүп, изаһәт йезиш
	3.5 Хатани тепиш вэ түзитиш	2.3.5.1 әвәтилгән пунктуациялик, орфографиялик хаталарни муэллимнің ярдими билэн тепип түзитиш вэ кураштурған жүмлини толуктуруш
	3.6 Каллиграфиялик нормилирини сақлаш	2.3.6.1 баш һәрип билэн кичик һәрипнің егизлиги вэ көләмини сақлап, уларни бағлаштуруп, таза вэ янту йезишни билиш
		4.1 Сөзләрнің орфографиялик, орфоэпиялик нормилирини сақлаш
Тиллик нормиларни қоллиниш	4.2	2.4.2.1 муэллимнің ярдими

	Грамматикалик нормиларни сақлаш	билән томур вә кошумчини ажритишни билиш 2.4.2.5* түп вә ясалма исим/ сан/ сүпәт/пеилларни ениқлаш
--	---------------------------------	---

1) 3 -сынып

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан			
1. Жанлиқ тәбиәт 2. Яхшидин үгән, ямандин жиркән (йоруқ вә қараңғу)	Тиңшили м вә ейтилим	1.1 Тиңшалған материалниң мәзmunини чүшиниш	3.1.1.1 тиңшалған материал бойичә тирәк сөзләрни бәлгүләш, очуқ вә йепиқ соалларға жавап бериш
		1.2 Мәтинниң мәзmunини молжалаш	3.1.2.1* мәтин сәрләһиси вә берилгән рәсимләр, фото, диаграмма бойичә мәтинниң мәзmunини молжалаш
		1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөзләш мәдәнийитини сақлаш	3.1.3.1 түрлүк вәзийәтләргә бағлиқ (жәмийәтлик орунда) мунасивәт бағлашта өз нутқини режіләп, сөзләш мәдәнийитини сақлап, диалогқа қатнишиш
		1.4 Берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш	3.1.4.1 тирәк сөзләр вә режіни пайдилинип, берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш
		1.6 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	3.1.6.1 интонацияни, вербал әмәс тиллиқ куралларни (һәрикәт, има-ишарәт) қаратма сөзләрни қоллинип, мавзуға тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш
		Оқулум	2.1 Мәтин түрлири билән түзүлүш қисимлирини ениқлаш
	2.3 Мәтин мәзmunини бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш		3.2.3.1 мәтин мәзmunини бойичә пикир билдүрүшкә йөнәлгән соаллар түзүш вә жавап бериш
	2.4 Мәтинниң сәрләвһисини вә асасий ойини ениқлаш		3.2.4.1 өз алдиға мәтин сәрләвһисини вә муәллимниң ярдими билән асасий ойини ениқлаш

		2.5 Түрлүк мәнбэләрдин эхбарат елиш	3.2.5.1* берилгән мавзу, соал бойичә түрлүк эхбарат мәнбәлиридин (мәтин, луғәт, схема, жәдвәл, карта) елинған эхбаратларда учритилған йеңи сөзләрниң мәнәсини луғәтләр арқилиқ ечиш, топлаш, мәлуматларниң муһим жағдайлирини ениқлаш
Йезилим		3.1 Мәтин түрлиригә лайиқ мәтин түзүп йезиш	3.3.1.1 режә схемисини пайдилинип, тирәк сөзләр арқилиқ баянлап бериш, мәтинни селиштуруп тәсвирләш, ярдәмчи сөзләр арқилиқ муһакимә қилиш мәтинини түзүп йезиш
		3.3 Оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллик материаллар бойичә язма ишларни йезиш	3.3.3.1* оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллик материаллар бойичә муәллимниң ярдими билән режә түзүп, изаһәт йезиш
		3.5 Хатани тепиш вә түзитиш	3.3.5.1 әвәтилгән пунктуациялик, орфографиялик, грамматикалик және стилистикалик хаталарни муәллимниң ярдими билән тепиш, түзитиш
		3.6 Каллиграфиялик нормилирини сақлаш	3.3.6.1 кәң йоллуқ дәптәрдә баш һәрип билән кичик һәрипниң егизлиги вә көләмини сақлап янту, үзмәй вә тәкши йезиш, йезишни чапсанлитиш
		3.7 Пунктуациялик нормиларни сақлаш	3.3.7.1* қаратма, қистурма сөзләрни ажритиш вә тиниш бәлгүлирини дурус қоюш
Тиллик нормиларни қоллиниш		4.1 Сөзләрниң орфографиялик, орфоэпиялик нормилирини	3.4.1.1 э, в, ф һәриплири бар сөзләрни саватлик йезиш
			3.4.1.3 ц, щ һәриплири бар сөзләрниң имласини билиш

		сақлаш	3.4.1.4*х, h һәриплири бар сөзләрни тоғра йезиш
2-тоқсан			
5. Вақит 6. Мемарч илиқ һүнири	Тиңшили м вә ейтилим	1.2 Мәтинниң мәзmunини молжалаш	3.1.2.1 мәтин сәрләвһиси вә берилгән рәсимләр, фото, диаграмма бойичә мәтинниң мәзmunини молжалаш
		1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөzlәш мәдәнийитини сақлаш	3.1.3.1 түрлүк вәзийәтләрдә (жәмийәтлик орунда) мунасивәт бағлашта өз нутқини режиләп, сөzlәш мәдәнийитини сақлап, диалогқа қатнишиш
		1.5 Тиңшалған материал бойичә өз пикрини билдүрүш	3.1.5.1 аудио-видео язма мәзmunи бойичә ейтилған өзгиниң пикригә «келишиш, келишмәслик сәвәвини, өз көз қаришини билдүрүш
		1.6 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	3.1.6.1 интонацияни, вербал әмәс тиллик қуралларни (һәрикәт, има-ишарәт) қаратма сөzlәрни қоллинип, мавзуға тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш
		1.7 Тавушларни, сөzlәрни орфоэпиялик нормиларға лайиқ тоғра ейтиш	3.1.7.1 сөз ичидә қатар турған үзүк тавушларниң өз ара аһаңдашлиғини сақлап ейтиш (шәнбә – шәмбә)
	Оқулум	2.2 Мәтиндики лексикилик бирликләрни қоллинишни чүшиниш	3.2.2.1 удул вә көчмә мәнадики сөzlәрниң мәналарини ажритишни билиш, сөzlәш давамида пайдилиниш
		2.4 Мәтинниң сәрләвһиси вә асасий ойини ениқлаш	3.2.4.1 өз алдиға мәтин сәрләвһисини вә муәллимниң ярдими билән асасий ойини ениқлаш
		2.5 Түрлүк мәнбәләрдин әхбарат елиш	3.2.5.1* берилгән мавзу, соал бойичә түрлүк әхбарат мәнбәлиридин (мәтин, луғәт, схема, жәдвәл, хәритә) елинған әхбаратларда учритилған йеңи

		сөзләрнің мәнасини луғәтләр арқилиқ ечиш, топлаш, мәлуматларның муһим жағдайлирини ениқлаш
	2.6 Мәтинләргә селиштурма тәһлил ясаш	3.2.6.1 муәллимнің ярдими билән охшаш мавзуға берилгән мәтин түрлирини, стилини (бәдий мәтин, илмий мәтин) , жанрини селиштуруп, охшашлиғи вә айримчилиғини тепиш
Йезилим	3.2 Түрлүк стильда мәтин йезиш	3.3.2.1 өз ишлири һәққидә йезилған күндүлүк, тәржимә һал, хәвәрләндүрүш йезиш
	3.4 Язма ишлирини түрлүк формада бериш	3.3.4.1* муәллимнің ярдими билән схема, график, жәдвәл, фоторәсимләр пайдилинип, мәтин (хәт, тәклипнамә, нусхилиқ) түзүш вә компьютерда териш
	3.5 Хатани тепиш вә түзитиш	3.3.5.1 әвәтилгән пунктуациялиқ, орфографиялиқ, грамматикилиқ вә стилистикилиқ хаталарни муәллимнің ярдими билән тепиш, түзитиш
	3.6 Каллиграфиялиқ нормилирини сақлаш	3.3.6.1 кәң йоллуқ дәптәрдә баш һәрип билән кичик һәрипнің егизлиги вә көләмини сақлап, янту, үзмәй вә тәкши йезиш, йезишни чапсанлитиш
	3.7 Пунктуациялиқ нормиларни сақлаш	3.3.7.2 муәллимнің ярдими билән егә вә хәвәрнің оттуриға қоюлидиған сизикчинини орнини билиш вә қоюш
Тиллиқ нормилирини қоллиниш	4.1 Сөзләрнің орфографиялиқ, орфоэпиялиқ нормилирини сақлаш	3.4.1.2 томур сөздики -а, - ә-нің созуқ тавуштин башланған қошумчә уланған һаләттики өзгиришини сақлап йезиш
	4.2 Грамматикилиқ	3.4.2.1* томур сөзгә қошумчилар қошуш арқилиқ ясалма сөз ясаш,

		нормиларни сақлаш	томурдаш сөзләрниң мәнәсини ажритиш
			3.4.2.7* жүмлиниң баш (егә вә хәвәр) вә әгәшмә әзалирини пәриқләшни билиш
			3.4.2.8 муәллимниң ярдими билән жиғиқ вә йейиқ жүмлиләрни пәриқләшни билиш
3-тоқсан			
7. Һүнәр 8. Атақлиқ намайәнди ләр	Тиңшили м вә ейтилим	1.1 Тиңшалған материалниң мәзmunини чүшиниш	3.1.1.1 тиңшалған материал бойичә тирәк сөзләрни бәлгүләш, очуқ вә йеппиқ соалларға жавап бериш
		1.2 Мәтинниң мәзmunини молжалаш	3.1.2.1* мәтин мавзуси вә берилгән рәсимләр, фото, диаграмма бойичә мәтинниң мәзmunини молжалаш
		1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөзләш мәдәнийитини сақлаш	3.1.3.1 түрлүк вәзийәтләрдә (жәмийәтлик орунда) мунасивәт бағлашта өз нутқини режиләп, сөзләш мәдәнийитини сақлап, диалогқа қатнишиш
		1.4 Берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш	3.1.4.1 тирәк сөзләр вә режини пайдилинип, берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш
		1.5 Тиңшалған материал бойичә өз пиқрини билдүрүш	3.1.5.1 аудио-видео язма мәзmunини бойичә ейтилған өзгиниң пиқригә («келишиш, келишмәслик сәвәвини) өз көз қаришини билдүрүш
	Оқулум	2.3 Мәтин мәзmunини бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	3.2.3.1 мәтин мәзmunини бойичә пиқир билдүрүшкә йөнәлгән соаллар түзүш вә жавап бериш
		2.4 Мәтинниң мавзуси вә асасий ойини ениқлаш	3.2.4.1 өз алдиға мәтин сәрләвһисини вә муәллимниң ярдими билән асасий ойини ениқлаш

	2.5 Түрлүк мәнбэләрдин эхбарат елиш	3.2.5.1* берилгән мавзу, соал бойичә түрлүк эхбарат мәнбәлиридин (мәтин, луғәт, схема, жәдвәл, хәритә) елинған эхбаратларда учритилған йеңи сөзләрниң мәнәсини луғәтләр арқилиқ ечиш, топлаш, мәлуматларниң муһим жағдайлирини ениқлаш
	2.6 Мәтинләргә селиштурма тәһлил ясаш	3.2.6.1 муәллимниң ярдими билән охшаш мавзуға берилгән мәтин түрлирини, стилини (бәдий мәтин, илмий мәтин), жанрини селиштуруп, охшашлиғи вә айримчилиғини тепиш
Йезилим	3.1 Мәтин түрлиригә лайик мәтин түзүп йезиш	3.3.1.1* режә схемисини пайдилинип, тирәк сөзләр арқилиқ баянлап бериш, мәтинни селиштуруп тәсвирләш, ярдәмчи сөзләр арқилиқ муһакимә қилиш мәтинини түзүп йезиш
	3.2 Түрлүк стильда мәтин йезиш	3.3.2.1 өз ишлири һәққидә йезилған күндүлүк, тәржимә һал, хәвәрләндүрүш йезиш
	3.3 Оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллик материаллар бойичә язма ишларни йезиш	3.3.3.1* оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллик материаллар бойичә муәллимниң ярдими билән режә түзүп, изаһәт йезиш
	3.4 Язма ишлирини түрлүк формада бериш	3.3.4.1* муәллимниң ярдими билән схема, график, жәдвәл, фоторәсимләр пайдилинип, мәтин (хәт, тәклипнамә, нусхилик) түзүш вә компьютерда териш

		3.5 Хатани тегиш вә түзүтиш	3.3.5.1 әвәтилгән пунктуациялик, орфографиялик, грамматикалик және стилистикалик хаталарни муәллимниң ярдими билән тегиш, түзүтиш
		3.6 Каллиграфиялик нормиларини сақлаш	3.3.6.1 кәң йоллуқ дәптәрдә баш һәрип билән кичик һәрипниң егизлиги вә көләмини сақлап янту, үзмәй вә тәкши йезиш, йезишни чапсанлитиш
	Тиллик нормиларниң қоллиниши	4.2 Грамматикалик нормиларни сақлаш	3.4.2.2 егилик қошумчилирини қоллинишни билиш
3.4.2.3 жүмлидин сөз түркүмлирини (исим, пейл, сан, сүпәт) тегиш			
3.4.2.4* асасий, ясалма исим/сүпәт/пейлларни ениқлаш			
3.4.2.5 болушлуқ вә болушсиз пейлларни пәриқләшни билиш			
3.4.2.6 санақ вә дәрижә санларниң пәрқини билиш			
4-тоқсан			
9. Су – тирикчил ик көзи 10. Дәм елиш мәдәнийити . Мәрикиләп	Тиңшили м вә ейтилим	1.1 Тиңшалған материалниң мәзmunини чүшиниш	3.1.1.1 тиңшалған материал бойичә тирәк сөзләрни бәлгүләш, очуқ вә йепиқ соалларға жавап бериш
		1.2 Мәтинниң мәзmunини молжалаш	3.1.2.1* мәтин сәрләвһиси вә берилгән рәсимләп, фото, диаграмма бойичә мәтинниң мәзmunини молжалаш
		1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөзләш мәдәнийитини сақлаш	3.1.3.1 түрлүк вәзийәтләрдә (жәмийәтлик орунда) мунасивәт бағлашта өз нутқини режиләп, сөзләш мәдәнийитини сақлап, диалогқа қатнишиш
		1.4 Берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш	3.1.4.1 тирәк сөзләп вә режини пайдилинип, берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш
			3.1.5.1 аудио-видео язма мәзmunини бойичә ейтилған өзгиниң пиқригә («келишиш, келишмәслик сәвәвини) өз көз қаришини билдүрүш

		3.1.6.1 интонацияни, вербал эмәс тиллик қуралларни (һәрикәт, има-ишарәт) қаратма сөzlәрни қоллинип, мавзуға тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш
Оқулум	2.2 Мәтиндики лексикалик бирликләрни қоллинишни чүшиниш	3.2.2.1 удул вә көчмә мәнадики сөzlәрниң мәналарини ажритишни билиш, сөzlәш давамида пайдилиниш
	2.3 Мәтин мәзмуни бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	3.2.3.1 мәтин мәзмуни бойичә пикир билдүрүшкә йөнәлгән соаллар түзүш вә жавап бериш
	2.4 Мәтинниң сәрләвһиси вә асасий ойини ениқлаш	3.2.4.1 өз алдиға мәтин сәрләвһисини вә муәллимниң ярдими билән асасий ойини ениқлаш
	2.5 Түрлүк мәнбәләрдин әхбарат елиш	3.2.5.1* берилгән мавзу, соал бойичә түрлүк әхбарат мәнбәлиридин (мәтин, луғәт, схема, жәдвәл, хәритә) елинған әхбаратларда учритилған йеңи сөzlәрниң мәнасини луғәтләр арқилиқ ечиш, топлаш, мәлуматларниң муһим жағдайлирини ениқлаш
Йезилим	3.3 Оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллик материаллар бойичә язма ишларни йезиш	3.3.3.1* оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллик материаллар бойичә муәллимниң ярдими билән режә түзүп, изаһәт йезиш
	3.4 Язма ишлирини түрлүк формида бериш	3.3.4.1* муәллимниң ярдими билән схема, график, жәдвәл, фоторәсимләр пайдилинип, мәтин (хәт, тәклипнамә, нусхилик) түзүш вә

			компьютерда териш
		3.5 Хатани тегиш вэ түзүтиш	3.3.5.1 эвэтилгэн пунктуациялик, орфографиялик, грамматикалик және стилистикалик хаталарни муэллимниң ярдими билэн тегиш, түзүтиш
		3.6 Каллиграфиялик нормиларини сақлаш	3.3.6.1 кәң йоллуқ дәптәрдә баш һәрип билэн кичик һәрипниң егизлиги вэ көләмини сақлап янту, үзмәй вэ тәкши йезиш, йезишни чапсанлитиш
	Тиллик нормиларни қоллиниш	4.2 Грамматикалик нормиларни сақлаш	3.4.2.1* томур сөзгә қошумчилар қошуш арқилиқ ясалма сөз ясап, томурдаш сөзләрниң мәнасини ажритиш 3.4.2.4 асасий, ясалма исим/сүпәт/пеилларни ениқлаш

4 -сынып

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан			
1. Мениң Вәтиним – Қазақстан 2. Қәдриетләр	Тиңшилим вэ ейтилим	1.1 Тиңшалған материалниң мәзmunини чүшиниш	4.1.1.1 тиңшалған материал бойичә асасий вақиәләрни ениқлаш вэ уларға асаслинип мәтинниң мәзmunини ейтиш
		1.2 Мәтинниң мәзmunини молжалаш	4.1.2.1* мәтин мавзуси вэ берилгән диаграмма, схема, жәдвәл бойичә мәтинниң мәзmunини молжалаш, өз ой-пикрини дәлилләш
		1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөзләш мәдәнийитини сақлаш	4.1.3.1 сөһбәтдашниң йешини, кәйпиятини диққәткә елип, бәлгүлүк бир мавзу әтрапида пикирлашқанда сөзләш мәдәнийитини сақлап, диалогқа қатнишиш
		1.4 Берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш	4.1.4.1 тирәк сөзләрни вэ режини пайдилинип, монолог түзүш

		1.7 Тавушларни, сөzlәрни орфоэпиялик нормиларға лайик тоғра ейтиш	4.1.7.1 сөз ичидики, сөз билән сөзниц оттурисидики боғум, тавушларниц аһандашлиғини сақлап ейтиш
Оқулум		2.1 Мәтин түрлири билән түзүлүш қисимлирини ениқлаш	4.2.1.1* мәтин түрлирини (баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш) вә униң қисимлирини ениқлаш
		2.3 Мәтин мәзмуни бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	4.2.3.1 мәтин мәзмуни бойичә йешимини тепишқа қаритилған соаллар түзүш вә жавап бериш
		2.4 Мәтинниц сәрләвһиси вә асасий ойини ениқлаш	4.2.4.1 мәтин сәрләвһиси вә мәзмуниниң өз ара мувапиқлиғини ениқлаш, асасий ойини қураштуруш
		2.6 Мәтинләргә селиштурма тәһлил ясаш	4.2.5.1* түрлүк мәнбәләрдин (мәтин, луғәт, схема, жәдвәл, диаграмма) керәклик әхбаратни тепиш, учритилған йеңи сөzlәрниц мәнәсини мәтин бойичә ениқлап, әхбаратни хуласиләш, баһалаш
Йезилим		3.1 Мәтин түрлиригә лайик мәтин түзүп йезиш	4.3.1.1 берилгән мавзу бойичә баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш элементлири бар мәтин түзүп йезиш
		3.3 Оқулған, тиңшалған вә аудиовизуал лиқматериаллар бойичә язма ишларни йезиш	4.3.3.1* оқулған, тиңшалған вә аудиовизуал лиқ материаллар бойичә муәллимниц ярдими билән режә түзүп инша, тирәк сөзлирини пайдилинип әссе йезиш
		3.5 Хатани тепиш вә түзитиш	4.3.5.1 стилистикилик хаталарни муәллимниц ярдими билән ениқлаш, түзитиш, язма ишини пунктуациялик, орфографиялик, грамматикилик нормиларға

			лайиқ өз алдиға жөндөш
		3.6 Каллиграфиялик нормилирини сақлаш	4.3.6.1 каллиграфиялик нормилирини сақлаш, йезиш техникисини йетилдүрүш
		3.7 Пунктуациялик нормиларни сақлаш	4.3.7.1 қошма жүмлиләрниң тиниш бөлгүсини қоюш
	Тиллик нормилирин и қоллиниш	4.1 Сөзләрниң орфографиялик, орфоэпиялик нормилирини сақлаш	4.4.1.1 сөзгә қошумчиларни улап йезишта тавушларниң аһаңдашлиғини эстә сақлап пайдилиниш
4.4.1.2 сөзгә қошумчилар уланғанда боғум аһаңдашлиғини эстә сақлап пайдилиниш			
4.4.1.3 ейтилиши вә йезилишида айримчилиғи бар сөзләрни ениқлап йезиш			
2 -тоқсан			
3. Мәдәний мирас 4. Кәсипләр дунияси	Тиңшили м вә ейтилим	1.2 Мәтинниң мәзмунини молжалаш	4.1.2.1* мәтин мавзуси вә берилгән диаграмма, схема, жәдвәл бойичә мәтинниң мәзмунини молжалаш, өз ой- пикрини дәлилләш
		1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөzlәш мәдәнийитини сақлаш	4.1.3.1 сөһбәтдашниң йешини, кәйпиятини диққәткә елип, бөлгүлүк бир мавзу әтрапида пикирлашқанда сөzlәш мәдәнийитини сақлап, диалогқа қатнишиш
		1.4 Берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш	4.1.4.1 тирәк сөzlәрни вә режини пайдилинип, монолог түзүш
		1.5 Тиңшалған материал бойичә өз пикрини билдүрүш	4.1.5.1 аудио-видео язма мәзмуниға өз баһасини бериш

	1.6 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	4.1.6.1 интонацияни, вербал эмәс тиллиқ қуралларни (һәрикәт, има-ишарәт) вә кистурма, ярдәмчи сөзләрни қоллинип, мавзуға тиңшиғучини қизиқтуруш
Оқулум	2.2 Мәтиндики лексикилик бирликләрни қоллинишни чүшиниш	4.2.2.1 турақлиқ сөз бирикмилерини вә көп мәналик сөзләрни ажритишни билиш, мәнасини чүшиниш, сөzlәш давамида пайдилиниш
	2.3 Мәтин мәзмуни бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	4.2.3.1 мәтин мәзмуни бойичә йешимини тепишқа қаритилған соаллар түзүш вә жавап бериш
	2.4 Мәтинниң сәрләвһиси вә асасий ойини ениқлаш	4.2.4.1 мәтин сәрләвһиси вә мәзмуниниң өз ара мувапиқлиғини ениқлаш, асасий ойини қураштуруш
	2.5 Түрлүк мәнбәләрди н әхбарат елиш	4.2.5.1* түрлүк мәнбәләрдин (мәтин, луғәт, схема, жәдвәл, диаграмма) керәклик әхбаратни тепиш, учритилған йеңи сөзләрниң мәнасини мәтин бойичә ениқлап, әхбаратни хуласиләш, баһалаш
	2.6 Мәтинләргә селиштурма тәһлил ясаш	4.2.6.1 бәлгүлүк бир мавзуға берилгән мәтинниң түрлерини, жанрини, стилини (мақалә, репортаж, йеңилик, тәржимә һали, мүжәзнамә, хәвәрләндүрүш) селиштуруп, охшашлиғи вә айримчилиғини ениқлаш
Йезилим	3.2 Түрлүк стильда мәтин йезиш	4.3.2.1 тирәк сөзләрни пайдилинип, бәлгүлүк бир стильда мәтин (мақалә, мүжәзнамә, сөһбәт) йезиш
	3.3 Оқулған, тиңшалған вә аудиовизуал лиқ материаллар	4.3.3.1* оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллиқ материаллар бойичә муәллимниң ярдими билән режә түзүп инша, тирәк сөзлирини пайдилинип эссе йезиш

		бойичә язма ишларни йезиш	
		3.5 Хатани тепиш вә түзитиш	4.3.5.1 стилистикилик хаталарни муәллимниң ярдими билән ениқлап түзитиш, язма ишини пунктуациялик, орфографиялик, грамматикалик нормиларға лайиқ өз алдиға жөндәш
		3.6 Каллиграфиялик нормилирини сақлаш	4.3.6.1 каллиграфиялик нормилирини сақлаш, йезиш техникисини йетилдүрүш
		3.7 Пунктуациялик нормиларни сақлаш	4.3.7.2 жүмлиниң бирхил эзалирини ажритиш вә тиниш бәлгүлирини (пәш, қош тирнақ) қоюш
			4.3.7.3 диалогқа мувапиқ тиниш бәлгүлирини қоюш
	Тиллик нормилирини қоллиниш	4.2 Грамматикалик нормиларни сақлаш	4.4.2.1* мурәккәп сөзләрниң түрлирини пәрикләшни билиш (бириккән сөзләр, қош сөзләр, қисқарған сөзләр)
			4.4.2.6 сөз түркүмлириниң жүмлидики хизмитини ениқлаш
3-тоқсан			
7. Тәбиәт һадисилири 8. Қоршиған әтрапни қоғдаш	Тиңшили м вә ейтилим	1.2 Мәтинниң мәзmunини молжалаш	4.1.2.1* мәтин сәрләвһиси вә берилгән диаграмма, схема, жәдвәл бойичә мәтинниң мәзmunини молжалаш, өз ой-пикрини дәлилләш
		1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөзләш мәдәнийитини сақлаш	4.1.3.1 сөһбәтдашниң йешини, кәйпиятини диққәткә елип, бәлгүлүк бир мавзу әтрапида пикирлашқанда сөзләш мәдәнийитини сақлап, диалогқа қатнишиш
		1.4 Берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш	4.1.4.1 тирәк сөзләрни вә режини пайдилинип, монолог түзүш

	1.5 Тиңшалған материал бойичә өз пикрини билдүрүш	4.1.5.1 аудио-видео язма мәзмуниға өз баһасини бериш
	1.6 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	4.1.6.1 интонацияни, вербал әмәс тиллик қуралларни (һәрикәт, има-ишарәт) вә қистурма, ярдәмчи сөзләрни қоллинип, мавзуға тиңшиғучини қизиқтуруш
Оқурум	2.2 Мәтиндики лексикалик бирликләрни қоллинишни чүшиниш	4.2.2.1 турақлик сөз бирикмилирини вә көп мәнәлик сөзләрни ажритишни билиш, мәнәсини чүшиниш, сөзләш давамида пайдилиниш
	2.3 Мәтин мәзмуни бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	4.2.3.1 мәтин мәзмуни бойичә йешимини тепишқа қаритилған соаллар түзүш вә жавап бериш
	2.4 Мәтинниң сәрләвһиси вә асасий ойини ениқлаш	4.2.4.1 мәтин сәрләвһиси вә мәзмуниниң өз ара мувапиқлиғини ениқлаш, асасий ойини қураштуруш
	2.5 Түрлүк мәнбәләрдин әхбарат елиш	4.2.5.1* түрлүк мәнбәләрдин (мәтин, луғәт, схема, жәдвәл, диаграмма) керәклик әхбаратни тепиш, учритилған йеңи сөзләрниң мәнәсини мәтин бойичә ениқлап, әхбаратни хуласиләш, баһалаш
	2.6 Мәтинләргә селиштурма тәһлил ясаш	4.2.6.1 бәлгүлүк бир мавзуға берилгән мәтинниң түрлирини, жанрини, стилини (мақалә, репортаж, йеңилик, тәржимә һали, мүжәзнамә, хәвәрләндүрүш) селиштуруп, охшашлиғи вә айримчилиғини ениқлаш
Йезилим	3.1 Мәтин түрлиригә лайик мәтин түзүп йезиш	4.3.1.1 берилгән мавзу бойичә баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш элементлири бар мәтин түзүп йезиш
	3.4 Язма	4.3.4.1* мәтин түзүштә

		ишлирини түрлүк формада бериш	(йеңилик, репортаж, елан) схема, график, жәдвәл, фото диаграммини қол билән сизиш/ /компьютерда териш
		3.5 Хатани тепиш вә түзितिш	4.3.5.1 стилистикилик хаталарни муәллимниң ярдими билән ениқлап түзितिш, язма ишини пунктуациялик, орфографиялик, грамматикалик нормиларға лайиқ өз алдиға редакцияләш
	Тиллик нормилирини қоллиниш	4.2 Грамматикалик нормиларни сақлаш	4.4.2.3* исим сөзләрни түрләш, егилик қошумчилири билән түрләшни билиш
4.4.2.2 келиш қошумчилирини қоллинишни билиш			
4.4.2.4 алмашларниң түрлирини билиш			
4 тоқсан			
9. Каинатқа сәяхәт 10. Келәчәккә сәяхәт	Тиңшили м вә ейтилим	1.1 Тиңшалған материалниң мәзmunини чүшиниш	4.1.1.1 тиңшалған материал бойичә асасий вақиәләрни ениқлаш вә уларға асаслинип мәтинниң мәзmunини ейтиш
		1.3 Түрлүк вәзийәтләрдә сөzlәш мәдәнийитини сақлаш	4.1.3.1 сөһбәтдашниң йешини, кәйпиятини диққәткә елип, бәлгүлүк бир мавзу әтрапида пикирлашқанда сөzlәш мәдәнийитини сақлап, диалогқа қатнишиш
		1.4 Берилгән мавзу бойичә һекайә түзүш	4.1.4.1 тирәк сөzlәрни вә режини пайдилинип, монолог түзүш
		1.5 Тиңшалған материал бойичә өз пикрини билдүрүш	4.1.5.1 аудио-видео язма мәзmunиға өз баһасини бериш
	Оқулум	2.3 Мәтин мәзmunи бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	4.2.3.1 мәтин мәзmunи бойичә йешимини тепишкә қаритилған соаллар түзүш вә жавап бериш
		2.4 Мәтинниң	4.2.4.1 мәтин сәрләвһиси вә

	сәрләвһиси вә асасий ойини ениқлаш	мәзмуниниң өз ара мувапиқлиғини ениқлаш, асасий ойини кураштуруш
	2.5 Түрлүк мәнбәләрдин әхбарат елиш	4.2.5.1* мәнбәлиридин (мәтин, луғәт, схема, жәдвәл, диаграмма) керәклик әхбаратни тепиш, учритилған йеңи сөзләрниң мәнәсини мәтин бойичә ениқлап, әхбаратни хуласиләш, баһалаш
Йезилим	3.2 Түрлүк стильда мәтин йезиш	4.3.2.1 тирәк сөзләрни пайдилинип, бәлгүлүк бир стильда мәтин (мақалә, мүжәзнамә, сөһбәт) йезиш
	3.3 Оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллиқ материаллар бойичә язма ишларни йезиш	4.3.3.1* оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллиқ материаллар бойичә муәллимниң ярдими билән режә түзүп инша, тирәк сөзлирини пайдилинип эссе йезиш
	3.4 Язма ишлирини түрлүк формада бериш	4.3.4.1* мәтин түзүштә (йеңилик, репортаж, елан) схема, график, жәдвәл, фото диаграммини қол билән сизиш/ /компьютерда териш
	3.5 Хатани тепиш вә түзитиш	4.3.5.1 стилистикилик хаталарни муәллимниң ярдими билән ениқлап түзитиш, язма ишини пунктуациялик, орфографиялик, грамматикилик нормиларға лайиқ өз алдиға жөндәш
	3.6 Каллиграфиялик нормилирини сақлаш	4.3.6.1 каллиграфиялик нормилирини сақлаш, йезиш техникисини йетилдүрүш
Тиллиқ нормилирини қоллиниш	4.2 Грамматикилик нормиларни сақлаш	4.4.2.5 рәвишниң мәнәсиға қарап пәриқләш, пейллар билән бағлаштуруп, жүмлидә қоллиниш

Ескерту:

1) «**» белгісі бар сөйлеу әрекетінің түрлері бойынша білім беру мақсаттары кешенді түрде және әртүрлі тәсілдермен қолданылады;

2) «*» түрінде белгіленген оқыту мақсаттарының бөлігі жүзеге асырылады.

3) «/» оқыту міндеттері бір тоқсан шеңберінде сөйлеу қызметінің түрлері бойынша біріктіріледі;

Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған «Өзбек тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту өзбек тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. «Өзбек тілі» оқу пәнінің оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Оқу бағдарламасы әрбір оқу пәні бойынша білім алушылардың жас ерекшелігіне сәйкес білім, білік, дағдының мазмұны мен көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқу процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен іскерлікті саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін пайдалануға, оқу, жобалау, зерттеу қызметі тәсілдерін меңгеру арқылы дербестікті дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте бағдарлану білігін алуға бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі функциялары қазіргі мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық педагогикалық тәсілдерінің сипаттамасымен үйлесімді үйлеседі. Оқыту тәсілдері нән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құрудағы негізгі бағдар болып табылады.

5. Құндылыққа бағытталған, іс-әрекетке бағытталған, тұлғаға бағытталған, коммуникативті тәсілдер білім берудің дидактикалық негіздері ретінде оқу мақсаттары жүйесінің басымдылығын және оқу процесінің нәтижелерін күшейту үшін пайдаланылды, бұл оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңдегі оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі-оқушының тәуелсіз «білім алу» бойынша белсенді әрекетін ұйымдастыру. Бұл тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және қарым-қатынас дағдыларын ғана емес, сонымен қатар өзінің мүдделері, перспективалары туралы білуге және сындарлы шешімдер қабылдауға мүмкіндік беретін жеке қасиеттерді алуға ықпал етеді.

Оқушының белсенді танымдық белсенділігі серіктес, кеңесші ретінде бірлесіп құру және мұғалімнің қолдауы жағдайында тұрақты сипатқа ие болады.

7. Жеке тұлғаға бағытталған білім берудің мұндай сипаты оқытудың интерактивті әдістерін қолдану арқылы мүмкін болады, олар әртүрлі комбинацияларда білім беру процесіне барлық қатысушылардың ынтымақтастығы үшін алғышарттар жасайды, қарым-қатынаста авторитаризмге жол бермейді. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану студенттердің жобалық және зерттеу қызметін ұйымдастырумен үйлеседі. Білім беру процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет әдістерімен белсенді алмасуды қамтитын нақты Шығармашылық процесте оқушылардың қарым-қатынас моделіне айналдырады.

8. Нақты пәннің оқу бағдарламасы аймақтық сипаттағы материалдарды (объектілер, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалық қызметті ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан оқушының белсенділігін дамытуға мүмкіндік береді. Осы пәнді оқыту мақсаттарына қол жеткізу шеңберінде жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жобалау қызметі Ата-аналармен, жергілікті қоғамдастық өкілдерімен әріптестікте ұйымдастырылуы мүмкін.

9. Әр пәннің оқу бағдарламаларында үш тілде білім беруді жүзеге асыру қарастырылған, ол тек үш тілді ғана емес, сонымен қатар оқушылардың сабақтан тыс іс-әрекетін үш тілде (қазақ, өзбек және ағылшын) ұйымдастыруды көздейді. Көптілді оқыту ортасын құруға әр пәннің қосқан үлесі үш тілде білім беру саясатын жүзеге асыруды қамтамасыз етеді. Тіл үйретудің негізі бола отырып, коммуникативті тәсіл әр пәннің көмегімен оқушылардың сөйлеу әрекетін дамытудың жетекші қағидасы ретінде қарастырылады – әр түрлі оқу жағдайларында білім мен дағдылармен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс пайдалану.

10. Пәндік мазмұнды игеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде оқушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасау қажет, соның ішінде қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, жасау және ұсыну, ақпарат пен идеялармен алмасу үшін ынтымақтастық, жабдықтар мен қосымшалардың кең спектрін пайдалану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру.

11. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтауға негіз болатын оқу мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелер тұжырымдалған. Мазмұндық аспектіде оқу бағдарламалары оқушыны өз оқу-жаттығу субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуге нақты оқу пәнінің үлесін ашады.

12. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтарының өзара байланыстылығы мен өзара шарттылығына және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесімен мектептен «шығу» нәтижелеріне негізделген тәрбиелеу мен оқытудың бірлігі қағидатын іске асыруды қамтамасыз етеді.

13. Оқу бағдарламаларының айрықша ерекшелігі олардың Пәндік білім мен дағдыларды ғана емес, сондай-ақ кең ауқымды дағдыларды қалыптастыруға

бағытталуы болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрылған жүйесі мынадай кең ауқымды дағдыларды дамытудың негізі болып табылады:

1) білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, коммуникацияның әртүрлі тәсілдерін қолдану, топта және жеке жұмыс істей білу, проблемаларды шешу және шешімдер қабылдау. Кең ауқымды дағдылар оқушылардың мектептегі білім беру практикасында да, мектеп бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

14. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер студенттерге проблемаларды шешу үшін жағдайды, идеялар мен ақпаратты талдауға және бағалауға, жаңа идея мен ақпаратты синтездеу үшін бар білім мен тәжірибені шығармашылық тұрғыдан пайдалануға мүмкіндік беретін дағдыларды игеру қажеттілігін анықтайды. Бастамашылық, қызығушылық, өзгеруге дайын болу, әдептілік сияқты жеке қасиеттер өзекті болады.

15. Нақты пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және оқушылардың алған білімдерін, біліктері мен дағдыларын кез келген оқу және өмірлік жағдайда шығармашылықпен пайдалануға дайындығын қалыптастыруға, табысқа жетуде табандылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы оқуға ынталандырады.

16. Кең ауқымды дағдылармен бірлікте жеке тұлғалық қасиеттерді дамыту оқушыларға білім берудің базалық құндылықтарын сіңіру үшін негіз болып табылады: «қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік», «құрмет», «ынтымақтастық», «еңбек және шығармашылық», «ашықтық», «өмір бойы білім алу». Бұл құндылықтар оқушының мінез-құлқы мен күнделікті іс-әрекетін ынталандыратын тұрақты жеке бағдарлары болуға арналған.

17. «Өзбек тілі» оқу пәні жалпы білім берудің негізін құрайтын маңызды оқу пәндерінің бірі болып табылады.

18. «Өзбек тілі» оқу пәні бойынша бағдарламаның мақсаты оқушылардың тілдік дағдыларын дамыту, тілдің күші мен пайдалылығын түсіну, ауызша және жазбаша қарым-қатынас дағдыларын қалыптастыру болып табылады.

19. «Өзбек тілі» оқу пәнін оқи отырып, білім алушылар:

1) тіл-адамның қарым-қатынасының негізгі құралы, тіл мен сөйлеу адам өмірінде ерекше рөл атқарады;

2) дұрыс ауызша және жазбаша сөйлеу-адамның жеке мәдениетінің көрсеткіші;

3) тілді меңгеру олардың оқу іс-әрекетінде де, сондай-ақ нақты өмірлік жағдайларда да ситуациялық-сөйлеу мінез-құлқын ойдағыдай реттей отырып, тез өзгеретін әлемге бейімделуіне көмектеседі; білім алушы өз пікірін білдіру және негіздеу үшін әртүрлі ақпарат көздері мен заманауи ақпараттық технологияларды пайдалана алады;

4) «Өзбек тілі» оқу пәнінің маңыздылығы оқушылардың сөйлеу әрекетінің төрт түрін (тыңдау, айту, оқу және жазу) дамыту үшін жағдай жасау қажеттілігімен айқындалады. Пәнді оқу кезінде оқу және жазу дағдыларын дамыту бойынша жұмыс интеграцияда жүргізіледі.

20. «Өзбек тілі» пәні бойынша оқу бағдарламасының мақсаты – қарапайым грамматикалық түсініктерді қалыптастырумен өзара байланыста тыңдау, сөйлеу, оқу және жазу дағдыларын игеру барысында функционалды сауатты тұлғаны қалыптастыру үшін жағдай жасау.

21. «Өзбек тілі» сабағында қойылған мақсатқа жету үшін келесі міндеттерді шешу қажет:

- 1) тыңдауға, сөйлеуге, оқуға және жазуға үйрету;
- 2) мәтінді мақсатты түрде түсіну арқылы оқушылардың дұрыс оқу әрекетін қалыптастыру;
- 3) оқуға және кітапқа деген қызығушылықты тәрбиелеу;
- 4) ақпаратты талдау, салыстыру, жинақтау, жүйелеу білігін дамыту;
- 5) айналадағыларға тілектестік қарым-қатынасты қалыптастыру, сөйлеу мәдениетін және қарым-қатынас мәдениетін дамыту;
- 6) танымдық қызығушылықты қалыптастыру және өз сөзін жетілдіруге ұмтылу арқылы шығармашылық қабілеттерін дамыту;
- 7) қоршаған ортаны игеру арқылы ана тіліне деген қызығушылық пен сүйіспеншілікті дамыту;
- 8) коммуникативтік біліктер мен дағдыларды дамыту: әңгімелесушіні тыңдай және ести білу, диалог жүргізуге және әртүрлі көзқарастардың болу мүмкіндігін тануға дайын болу; өз ұстанымын негіздей отырып, оны білдіру;
- 9) қойылған міндетке және оны іске асыру шарттарына сәйкес оқу іс-әрекеттерін жоспарлау, бақылау және бағалау білігін қалыптастыру;
- 10) нәтижеге қол жеткізудің неғұрлым тиімді тәсілдерін айқындауға міндетті;
- 11) оқу іс-әрекетінің сәттілік/сәтсіздік себептерін түсіну қабілетін қалыптастыру.

22. «Өзбек тілі» пәнін оқу:

- 1) мәтінді оқу және түсіну дағдыларын меңгеру; оқуға және кітапқа деген қызығушылықты тәрбиелеу;
- 2) сөздік және грамматикалық дағдыларды қалыптастыру;
- 3) ауызша және жазбаша сөйлеу ережелеріне сәйкес келетін тілдік құралдарды дұрыс таңдау;
- 4) орыс тілінің лексикасы, грамматикасы, орфографиясы және пунктуациясы туралы бастапқы білімді меңгеру;
- 5) көп ұлтты Қазақстан мен басқа да елдер халықтарының мәдениетін құрметтеу, адамгершілік сезімдерін дамыту.

23. Қазақстан Республикасының Білім беру ұйымдары (мектептер, гимназиялар, лицейлер) оқушылар «оқуды үйренуі» және дербес, дәлелді, мүдделі, сенімді, жауапты және зияткерлік дамыған жеке тұлға болуы тиіс деген қағидатты ұстанады.

24. Мұғалімдер оқушыларға осы қасиеттерді қолдана отырып, тәрбиелейді және дамытады деп күтілуде:

- 1) оқыту мен оқытудағы іс-әрекеттік тәсіл (оқу іс-әрекеті негізінде оқушылар жаңа білімнің қажеттілігін түсінуге келеді);
- 2) зерттеу тәсілі (мен не білгім келетінін білемін);

3) дамытушылық оқыту (оқушы іс-әрекет тәсілдерін меңгереді, өзінің оқу қызметін құрастыруды және оны басқаруды үйренеді);

4) оқушылардың өзара, өз бетінше оқуы, өзара, өзін-өзі бағалауы;

5) жеке-сараланған оқытуды (қалыптастырушы бағалау арқылы оқушының қажеттіліктеріне сәйкес), оқушылардың жұптық, топтық іс-әрекетін және бүкіл сынып жұмысын ұйымдастыруды қамтиды.

25. «Өзбек тілі» пәнін оқытудың ұсынылатын стратегиялары, технологиялары және әдістері:

1) стратегиялар: өзін-өзі басқару, эксперименттік, сыни, коммуникативті, контекстік;

2) технологиялар: шағын топтарда (командада) жұмыс істеу, кейс-стади(нақты жағдайларды талдау), рөлдік және іскерлік ойындар, модульдік оқыту;

3) әдістері: проблемалық оқыту, жеке оқыту, пәнаралық оқыту, тәжірибе негізінде оқыту, жобалау әдісі.

26. Табысты өлшеу және оқытудағы келесі қадамдарды анықтау үшін оқытудың нақты мақсаттары мен жетістік критерийлерін белгілеуге назар аудару қажет.

27. Оқушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту. Оқу бағдарламасының мақсаттарының бірі-жеке тұлғаны әлеуметтендіру: әртүрлі қауымдастықтарда тиімді қарым-қатынас жасай алатын азаматтарды тәрбиелеу. Осы мақсатты жүзеге асыру үшін сөйлеу іс-әрекетінің түрлерін дамыту арқылы қарым-қатынас дағдыларын дамыту, оқушы өз пікірін сенімді түрде білдіретін, орыс тілін ауызша және жазбаша түрде құрдастарымен, мұғалімдермен және кең аудиториямен қарым-қатынас жасау үшін сауатты қолдануды үйренетін және бағалайтын ортаны құру қажет.

28. Тыңдау және сөйлеу тапсырмаларының мысалдары:

1) Қойылған мақсатқа сәйкес тыңдалған мәтіннен ақпаратты анықтау;

2) диалог құру, сұхбаттасушының көзқарасын қабылдау;

3) сұрақтар қою және тыңдалған мәтін негізінде жауаптарды тұжырымдау;

4) оқушылар үшін таныс және қызықты тақырыптарға пікір құрастыру;

5) жеке эсерлер, суреттер бойынша, оқылғандарға ұқсас әңгімелер құрастыру;

6) ауызша сурет салу / сипаттама;

7) таныс әңгімелерді, ертегілерді қайталау; өлеңдерді жатқа оқу;

8) Ақпаратты әңгімелесушіге және тыңдаушыларға жеткізу.

29. Оқу дағдыларын дамыту бойынша тапсырмалардың мысалдары:

1) сөздің лексикалық мағынасы бойынша жұмыс;

2) мәтіннің басында немесе тақырып бойынша оқиғалардың дамуын болжау;

3) оқудың әртүрлі түрлерін пайдалану (рөл бойынша оқу, танысу оқуы, іздеу оқуы, түсініктеме оқу, ақпаратты табу үшін оқу, көзқарас білдіру үшін оқу, аялдамалармен оқу, диктордың артында оқу);

4) «Жасыру және іздеу» ойыны (жүргізуші мәтінді кез-келген жерден оқи бастайды, басынан бастап емес, студенттерге жүргізуші оқитын орынды тауып, оқуды бақылау керек);

5) әңгіме картасын жасау.

30. Жазу тапсырмаларының мысалдары:

1) баспа үлгісінен сөздерді, сөйлемдерді, мәтіндерді көшіріп жазу;

2) деформацияланған сөйлемді, мәтінді қалпына келтіру;

3) әдеби кейіпкерге хат;

4) тірек сөздер бойынша мәтін құрастыру,;

5) жад бойынша хат;

6) суреттер сериясына бірнеше сөйлемдерді жазу (суреттерге қол қою) оқылған оқиғаны қайталау ретінде;

7) мұғалімнің көмегімен өз мәтіндерін түзету.

31. «Өзбек тілі» пәнін оқыту нәтижелерін бағалау критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

32. Критериалды бағалау оқыту, оқыту және бағалаудың өзара байланысына негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру үшін қолданылады.

33. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалауды қамтиды.

34. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз жүргізіледі, оқушы мен мұғалім арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін уақтылы түзетуге мүмкіндік береді.

35. Жиынтық бағалау оқытудың белгілі бір кезеңінде Оқу ақпаратының блогын зерделеу аяқталғаннан кейін жүргізіледі, оқушыларға кері байланыс беру, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағалар қою үшін пайдаланылады.

2-тарау. «Өзбек тілі» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Өзбек тілі» оқу пәнінің мазмұны

36. Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 2-сыныпта – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 144 сағатты;

2) 3-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 108 сағатты;

3) 4-сыныпта – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 144 сағатты құрайды.

Жазба жұмыстарының көлемі:

Сынып	Жазылым			
	Сөздік диктант	Бақылау диктанты	Мазмұндама	Шығарма
2	5-7 сөз	25-30 сөз	40-60 сөз	25-35 сөз
3	9-12 сөз	35-50 сөз	60-80 сөз	35-55 сөз
4	12-15 сөз	55-70сөз	80-100 сөз	55-70 сөз

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

37. Бағдарламада оқу мақсаттары кодтық белгімен белгіленген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім және бөлімшенің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 1.2.1.4 кодында: «1» – сынып, «2.1» – бөлім және бөлімше, «4» – оқу мақсатының реттік нөмірі.

38. Оқыту мақсаттары күтілетін нәтиже түрінде анықталған:

2-4-сынып		
№	Бөлім (сөйлеу әрекетінің түрлері)	Бөлімше (негізгі дағдылар)
1	Тыңдау (тыңдалым) және сөйлеу	1.1 Тинглаган матн мазмунини тушуниш
		1.2 Матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш
		1.3 Турли вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри фойдаланиш
		1.4 Берилган мавзу бўйича ҳикоя тузиш
		1.5 Тинглаган материаллар бўйича шахсий фикрини билдириш
		1.6 Тингловчининг диққат-эътиборини жалб этиш
		1.7 Товуш, сўзларни орфоэпик меъёрларга мувофиқ тўғри талаффуз қилиш
2	Оқылым	2.1 Матн турлари ва таркибий қисмларини аниқлаш
		2.2 Матндаги лексик бирликларнинг қўлланилишини тушуниш
		2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш
		2.4 Матн мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш
		2.5 Турли манбалардан ахборот олиш
		2.6 Матнларга қиёсий таҳлил яшаш
3	Жазылым	3.1 Турли типдаги матнлар тузиш
		3.2 Турли услубда матн ёзиш
		3.3 Ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича ёзма ишлар ёзиш
		3.4 Ёзма ишларни турли шаклларда тавсия этиш
		3.5 Хатони топиш ва тузатиш
		3.6 Каллиграфия (хуснихат) меъёрларига риоя қилиш
		3.7. Пунктуацион (тиниш белгилари)меъёрларга риоя қилиш
4	Тілдік нормаларды қолдану	4.1 Орфографик ва орфоэпик меъёрларга риоя қилиш
		4.2 Грамматик меъёрларга риоя қилиш

39. Оқу мақсаттар жүйесі:

1) Тыңдалым (тыңдау) және сөйлеу

Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары		
	2 -сынып	3 -сынып	4 -сынып
1.1 Понимание содержания прослушанного текста	2.1.1.1 Тинглаган материал бүйича тушунмаган сўзларни белгилаш, матн мазмуни бүйича берилган саволларга жавоб бериш	3.1.1.1 Тинглаган материал бүйича таянч сўзларни белгилаш, очик ва ёпиқ саволларга жавоб бериш	4.1.1.1 Тинглаган материал бүйича асосий моҳиятини қайд этиш ва улар асосида матн мазмунини сўзлаш
1.2 Прогнозирование развития событий в тексте	2.1.2.1 матн сарлавҳаси ва таянч сўзлар асосида воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	3.1.2.1 матн сарлавҳаси ва берилган суратлар/фото/диаграмма бүйича матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	4.1.2.1 матн сарлавҳаси ва берилган диаграмма/чизма/жадвал бүйича матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш ва ўз фикрини далиллаш
1.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм	2.1.3.1 кундалик ҳаётда учрайдиган вазиятларга боғлиқ ўзаро суҳбатлашиш	3.1.3.1 турли вазиятлардаги (ижтимоий муҳитда) мулоқотларда ўз нутқини изчиллик билан режалаштириб, нутқ меъёрларига риоя қилган ҳолда сўзлаш	4.1.3.1 суҳбатдошининг ёши, кайфиятини ҳисобга олган ҳолда, маълум бир мавзу доирасида нутқий меърларга мувофиқ суҳбатлашиш
1.4 Построение высказывания на заданную тему	2.1.4.1 таянч сўзларни қатнаштириб, берилган сарлавҳа бүйича ҳикоя тузиш	3.1.4.1 таянч сўзлар ва режадан фойдаланиб, берилган сарлавҳа бүйича ҳикоя тузиш	4.1.4.1 таянч сўзлар ва режадан фойдаланиб монолог тузиш
1.5	2.1.5.1 аудио-	3.1.5.1 аудио-	4.1.5.1 аудио-

Высказывание оценочного суждения о прочитанном/ прослушанном материале	видеоахборот мазмуни бўйича ўз фикрини (ёқади/ёқмайди , чунки..., фойдали/фойда сиз бўлди, сабаби ... ва ҳк.) билдириш	видеоахборот мазмуни бўйича билдирилган ўзганинг фикри билан (келишиш/келишмас лик сабабини) ўз нуқтаи назарини билдириш	видеоахборот мазмунини мустақил баҳолаш
1.6 Привлечение внимания слушателя	2.1.6.1 интонация (оҳанг), вербал эмас нутқ воситаларидан (имо-ишора, қўл ҳаракатлари) фойдаланиб, мавзуга (Сиз қандай ўйлайсиз? Сиз нима тавсия этар эдингиз? ҳк.) диққат-эътиборини жалб этиш	3.1.6.1 интонация (оҳанг), вербал эмас нутқ воситаларидан (имо-ишора, қўл ҳаракатлари), ундалмалардан фойдаланиб, суҳбатдошининг диққат-эътиборини тортиш	4.1.6.1 интонация (оҳанг), вербал эмас нутқ воситаларидан (имо-ишора, қўл ҳаракатлари) ва кириш, ундов сўзлардан фойдаланиб, мавзуга тингловчини қизиқтириш
1.7 Соблюдение орфоэпических норм	2.1.7.1 сўз таркибидаги унли товушларнинг ўзаро ҳамооҳанглигини сақлаб талаффуз қилиш (бугун - бугин, тутун – тутин, узун – узин, узум- узим, тухум- тухим ва бшқ.)	3.1.7.1 сўз таркибида кетма-кет келган ундош товушларнинг ўзаро ҳамооҳанглигини сақлаб талаффуз қилиш (шанба – шамба, сунбул- сумбул, танбур- тамбур ва б.)	4.1.7.1 бир ҳаво зарби билан айтилган бир унли товуш ёки товушлар гуруҳи бўғин ҳосил қилиши, сўз таркибидаги унли товушлар сонига қараб сўзнинг бўғинга бўлиниши (ў-қув-чи, пах-та-кор-ла-ри-миз)

2).ОҚЫЛЫМ

Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары
------------------	----------------

	2 -сынып	3 -сынып	4 -сынып
2.1 Определение жанров и типов текста	2.2.1.1 савол бериш орқали(Нима қилди? Қандай? Нима учун?) матн турларини (ривоя тасвирий, муҳокама), таркибий қисмларини (кириш, асосий бўлим, хулоса) аниқлаш	3.2.1.1 ёрдамчи сўзлар ёрдамида ривоя тасвирий, муҳокама матн турларини ва таркибий қисмларини аниқлаш	4.2.1.1 ривоя тасвирий, муҳокама матн турларини ва таркибий қисмларини аниқлаш
2.2 Понимание употребления лексических единиц в тексте	2.2.2.1 синоним, антоним, омоним (луғатдан фойдаланиш) сўзларни ажратиш ва маъносини тушуниш, суҳбат давомида қўллаш	3.2.2.1 ўз ва кўчма маъноли сўзларнинг маъносини контекстда тушуниш, суҳбат давомида қўллаш	4.2.2.1 контекстда иборалар ва кўп маъноли сўзларни ажрата олиш, маъносини тушуниш, суҳбат давомида қўллаш
2.3 Формулирование вопросов и ответов	2.2.3.1 Матн мазмуни бўйича далилларни аниқлашга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш	3.2.3.1 Матн мазмуни бўйича фикр билдиришга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш	4.2.3.1 Матн мазмуни бўйича ечим қабул қилишга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
2.4 Определение содержания и основной мысли текста	2.2.4.1 ўқитувчи ёрдамида матн мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	3.2.4.1 мустақил ҳолда матн мавзусини ва ўқитувчи ёрдамида асосий ғоясини аниқлаш	4.2.4.1 матн мавзуси ва мазмунининг ўзаро мослигини аниқлаш ва ундаги асосий ғоясини ифодалаш

2.5 Извлечение информации из различных источников	2.2.5.1 манбаларни (луғат, маълумотнома, энциклопедия) ва ахборот топиш йўлини аниқлайди, берилган мавзу/савол бўйича ахборотни ажратиб олиш	3.2.5.1 Турли манбалардан (матн, луғат, чизма, жадвал, харита) берилган мавзу/савол бўйича олган ахборотларда учрайдиган янги сўзларнинг маъносини луғатлар орқали ёритиш, тизимга солиш, маълумотларнинг муҳим аҳамиятини аниқлаш	4.2.5.1 манбалардан (матн, луғат, чизма, жадвал, диаграмма) зарур ахборотларни топиш, дуч келган янги сўзларнинг маъносини контекст бўйича аниқлаб, ахборотни хулосалаш, баҳолаш
2.6 Сравнительный анализ текстов	2.2.6.1 ўқитувчи ёрдамида маълум бир мавзуда ёзилган матнларнинг ўхшаш ва фарқли жиҳатларини топиш	3.2.6.1 ўқитувчи ёрдамида ўхшаш мавзуда берилган матн турларини, услубини қиёслаб, ўхшаш ва фарқли жиҳатларини топиш	4.2.6.1 маълум бир мавзуда турли жанрда берилган матнларни қиёслаб, ўхшаш ва фарқли жиҳатларини топиш

3). Жазылым

Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары		
	2 -сынып	3 -сынып	4 -сынып
3.1 Өр түрлі мәтіндер құрастыру	2.3.1.1 ўқитувчи ёрдамида шахсий сурат/сюжетли суратлар орқали ихчам тасвирий/ривоя матнларини ёзиш	3.3.1.1 режа/чизма бўйича ривоя матнини, қиёсий тавсифлаш ва муҳокама матнини турли ёрдамчи сўзлардан фойдаланиб, ёзиш	4.3.1.1 берилган мавзуда ҳикоя қилиш, тасвирлаш ва муҳокама қилиш элементлари бор матн тузиб ёзиш

3.2 Әр түрлі стильде жазу	2.3.2.1 намуна бүйича оддий эълон, билдириш хати ва йўриқнома (таом тайёрлаш рецепти) ёзиш	3.3.2.1 мустақил фаолияти баён қилинган кундалик/таржим аи ҳол ёзиш	4.3.2.1 зарур сўзлардан фойдаланиб, маълум бир услубда матн (мақола, тавсифнома, ҳк.) ёзиш
3.3 Тыңдалған/оқылған мазмунды баяндау	2.3.3.1 ўқитувчи ёрдамида ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бүйича режа тузиш ва таянч сўзлардан фойдаланган ҳолда баён ёзиш	3.3.3.1 мустақил ҳолда ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бүйича режа тузиб, баён ёзиш	4.3.3.1 ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бүйича баён/ таянч сўзлардан фойдаланган ҳолда эссе ёзиш
3.4 Әр түрлі үсыну формаларын қолдана отырып мәтін жазу	2.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида таянч сўзлар, гап, расмлардан фойдаланиб, оддий постер тузиш	3.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида чизма, график, жадвал, фотосуратлардан фойдаланиб, матн (хат, таклифнома, йўриқнома, ҳк.) тузиш/компьютер да териш	4.3.4.1 матн тузишда (янгилик, реклама, ҳк.) чизма, график, жадвал, фото ва диаграммани кўлда чизиб/компьютер да териш
3.5 Қатені тауып, түзету	2.3.5.1 йўл қўйилган пунктуацион(тини ш белгилари), орфографик (имловий) хатоларни ўқитувчи ёрдамида топиб тузатиш ва тузган жумлани тўлдириш	3.3.5.1 йўл қўйилган пунктуацион, орфографик, грамматик ва стилистик(услугиби й) хатоларни ўқитувчи ёрдамида топиб, имло луғатидан фойдаланиб, тузатиш	4.3.5.1 стилистик хатоларни ўқитувчи ёрдамида аниқлаб тузатиш; мустақил ҳолда пунктуацион, орфографик, грамматик меъёрларга мос ёзма ишни таҳрир қилиш

3.6 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.3.6.1 бош ҳарф ва кичик ҳарфнинг баландлиги ва ўлчамини сақлаб, уларни боғлаб, қиялаб ҳамда тоза ёзиш	3.3.6.1 кенг йўлли дафтарда бош ҳарф ва кичик ҳарфнинг баландлиги ва ўлчамини сақлаб қиялаб, қўлни узмай ҳамда равон ёзиш, ёзиш суръатини тезлатиш	4.3.6.1 каллиграфик (хуснихат) меъёрларига риоя қилган ҳолда, ёзиш техникасини такомиллаштириш ва тоза ёзиш
3.7. Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.3.7.1 гап турларини ифода мақсадига кўра ажратиш ва мос тиниш белгиларини (нукта, сўроқ белгиси, ундов белгиси) қўллаш	3.3.7.1 ўқитувчи ёрдамида йиғиқ ва ёйиқ гапларни ажратиш, чизма бўйича тузиш ва тиниш белгиларини қўйиш	4.3.7.1 содда ва кўшма гапларни чизма бўйича тузиш ва тиниш белгиларини қўйиш
		3.3.7.2 ундалма, кириш сўзларни ажратиш ва тиниш белгиларини тўғри қўйиш	4.3.7.2 гапнинг уюшиқ бўлақларини ажратиш ва тиниш белгисини (вергул, қўш нукта) тўғри қўллаш
		3.3.7.3 ўқитувчи ёрдамида эга ва кесим орасига қўйиладиган чизиқчанинг ўрнини билиш ва қўллаш	4.3.7.3 диалогда қўлланиладиган тиниш белгиларидан тўғри фойдаланиш

4). Тилдик нормаларды қолдану

Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары		
	2 -сынып	3 -сынып	4 -сынып
4.1 Орфографиялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау	2.4.1.1 я, ю ҳарфларининг имлосига риоя қилиб ёзиш	3.4.1.1 э, ф, в, ц ҳарфлари бор сўзларни саводли ёзиш	4.4.1.1 сўзга қўшимчалар қўшилганда товуш ҳамоҳанглигини ҳисобга

			олган ҳолда қўллаш
	2.4.1.2 «у», «и, й» ҳарфларининг имлосига риоя қилиб ёзиш	3.4.1.2 Й ҳарфининг ёзилиши. Я, ю, ё, е, ҳарфлари бор сўзлар имлоси.	4.4.1.2 сўзга қўшимчалар қўшилганда бўғин ҳамоҳанглигин и ҳисобга олган ҳолда қўллаш
	2.4.1.3 жарангли ва жарангсиз ундош товушларни ажратиш ва п-б, қ-ғ, к-г, д-т товушларининг имлосига риоя қилиб ёзиш	3.4.1.3 ч, ш, з, с ҳарфлари бор сўзларнинг имлосини билиш	4.4.1.3 айтилиши ва ёзилишида фарқи бор сўзларни аниқлаб ёзиш
	2.4.1.4 жарангли л, р, м, н, нг товушларининг имлосига риоя қилиб ёзиш	3.4.1.4 х, ҳ ҳарфлари бор сўзларнинг имлосини ажратиб ёзиш	
	2.4.1.5 бир товушнинг ҳарфий белгиси бўлган нг, шч, бирикмалари алоҳида ҳарфларга ажратилмаслигига амал қилиш: опанг-из эмас, опангиз, она-нгиз... бир унли товушдан иборат сўнгги бўғин ҳам кейинги сатрга кўчирилмайди; мутола-а, матба-а эмас, муто-лаа, матбаа,...	3.4.1.5 талаффузда икки ўхшаш товуш бир жойда ёки бир сўзда келган вақтда бири ноўхшаш товушга мослашиши, уйғунлашувига амал қилган ҳолда тўғри ёзиш: зарар-зарал, зарур-зарил, бирорта-биронта; р-й: дарё-дайро, м-ғ: ёмғир-ёғмир, ҳ-в: аҳвол-авҳол....	
4.2 Грамматикалы қ нормаларды сақтау	2.4.2.1 ўқитувчи ёрдамида ўзак ва қўшимчаларни ажратиш	3.4.2.1 ўзакка сўз ясовчи қўшимча қўшиш орқали ясама сўз ҳосил қилиш, ўзакдош сўзларнинг	4.4.2.1 қўшма сўзларнинг турларини ажрата олиш(қўшма сўз, жуфт сўз,

		маъносини ажратиш	қисқартирма сўзлар)
2.4.2.2 кўплик кўшимчаларини тўғри қўллаш	3.4.2.2 унли ва ундош билан тугаган отларда шахс-сон кўшимчаларининг қўлланиши		4.4.2.2 ўзакка сўз ясовчи кўшимчалар кўшиш орқали, сўзга сўз кўшиш, сўзларни жуфтлаштириш орқали ясама сўзлар ҳосил қилиш
2.4.2.3 сўз туркумларини (от, сифат, сон, феъл) ажратиш	3.4.2.3 гапдан сўз туркумларини (от, сифат, сон, феъл) топиш		4.4.2.3 отларнинг турланиши, эгалик кўшимчалари билан қўлланиши
2.4.2.4 от-сўз туркумининг турдош ва атоқли турларини ажратиш, атоқли отнинг имлосига риоя қилиб ёзиш	3.4.2.4 туб, ясама отлар/сифатлар/феълларни аниқлаш		4.4.2.4 кишилик олмошларининг келишик кўшимчалари билан турланиши
2.4.2.5 содда ва кўшма отлар/сифатлар/сонлар/феълларни аниқлаш	3.4.2.5 бўлишли ва бўлишсиз феъллар фарқини аниқлаш		4.4.2.5 равишнинг маъновий турлари, феъл билан боғлаб, гап тузиш
	3.4.2.6 миқдор ва тартиб сонларнинг фарқини аниқлаш		4.4.2.6 сўз туркумларининг гапдаги вазифасини аниқлаш
			4.4.2.7 сўз билан сўзни, гап билан гапни боғлайдиган

			боғловчиларни (ва, ҳамда, аммо, лекин чунки, бшқ.) қўллаш
			4.4.2.8 гапда ундов, тақлид сўзларни ажратиш ва қўллаш
			4.4.2.9 фёълларни замонларига мос (ўтган замон, ҳозирги ва келаси замонлар) қўллаш

40. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

41. Осы оқу бағдарламасы Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған «Өзбек тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады (оқыту өзбек тілінде).

3-параграф. Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған «Өзбек тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар (оқыту өзбек тілінде)

2-сынып

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары
I тоқсан			
1. Ұзим ҳақимда	Тинглаш ва сўзлаш	1.1 Тинглаган матн мазмунини тушуниш	2.1.1.1 Тинглаган материал бўйича тушунмаган сўзларни белгилаш, матн мазмуни бўйича қўйилган саволларга жавоб бериш
		1.3 Турли вазиятларда нутк	2.1.3.1 кундалик ҳаётда учрайдиган

2. Мениг оилам ва дўстларим		меъёрларидан тўғри фойдаланиш	вазиятларга боғлиқ ўзаро суҳбатлашиш
		1.4Берилган мавзу бўйича ҳикоя тузиш	2.1.4.1 таянч сўзларни қатнаштириб, берилган сарлавҳа бўйича ҳикоя тузиш
		1.6 Тингловчининг диққат-эътиборини жалб этиш	2.1.6.1 интонация (оҳанг), вербал эмас нутқ воситаларидан (имо-ишора, қўл ҳаракатлари) фойдаланиб, мавзуга (Сиз қандай ўйлайсиз? Сиз нима тавсия этар эдингиз? ҳк.) диққат-эътиборини жалб этиш
	Ўқиш	2.1 Матн турлари ва таркибий қисмларини аниқлаш	2.2.1.1 савол бериш орқали (Нима қилди? Қандай? Нима учун?) матн турларини (ривоя тасвирий, муҳокама), таркибий қисмларини (кириш, асосий бўлим, хулоса) аниқлаш
		2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	2.2.3.1 Матн мазмуни бўйича далилларни аниқлашга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
		2.4 Матн мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	2.2.4.1 ўқитувчи ёрдамида матн мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш
		2.5 Турли манбалардан ахборот олиш	2.2.5.1 манбаларни (луғат, маълумотнома, энциклопедия) ва ахборот топиш йўлини аниқлайди, берилган мавзу/савол бўйича ахборотни ажратиб олиш
	Ёзиш	3.1 Турли	2.3.1.1 ўқитувчи

		типдаги матнлар тузиш	ёрдамида шахсий сурат/сюжетли суратлар орқали ихчам тасвирий/ривоя матнларини ёзиш
		3.3 Ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича ёзма ишлар ёзиш	2.3.3.1 ўқитувчи ёрдамида ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича режа тузиш ва таянч сўзлардан фойдаланган ҳолда баён ёзиш
		3.5 Хатони топиш ва тузатиш	2.3.5.1 йўл қўйилган пунктуацион(тиниш белгилари), орфографик (имловий) хатоларни ўқитувчи ёрдамида топиб тузатиш ва тузган жумлани тўлдириш
		3.6 Каллиграфия (хуснихат) меъёрларига риоя қилиш	2.3.6.1 бош ҳарф ва кичик ҳарфнинг баландлиги ва ўлчамини сақлаб, уларни боғлаб қиялаб ҳамда тоза ёзиш
		3.7 Пунктуацион (тиниш белгилари) меъёрларга риоя қилиш	2.3.7.1 гап турларини ифода мақсадига кўра ажратиш ва мос тиниш белгиларини (нуқта, сўроқ белгиси, ундов белгиси) қўллаш
	Нутқ меъёрларидан фойдаланиш	4.1 Орфографик ва орфоэпик меъёрларга риоя қилиш	2.4.1.1 я, ю ҳарфларининг имлосига риоя қилиб ёзиш
2.4.1.2 «у», «и, й» ҳарфларининг имлосига риоя қилиб ёзиш			
2.4.1.3 жарангли ва жарангсиз ундош товушларни ажратиш			

			<p>ва п-б, қ-ғ, к-г, д-т товушларининг имлосига риоя қилиб ёзиш</p> <p>2.4.1.4 жарангли л, р, м, н, нг товушларининг имлосига риоя қилиб ёзиш</p> <p>2.4.1.5 бир товушнинг ҳарфий белгиси бўлган нг, шч, бирикмалари алоҳида ҳарфларга ажратилмаслигига амал қилиш: <i>опанг-из эмас, опа-нгиз, она-нгиз...</i> <i>бир унли товушдан иборат сўнги бўгин ҳам кейинги сатрга кўчирилмайди; мутола-а, матба-а эмас, мутолаа, мат-баа,...</i></p>
II тоқсан			
3. Менинг мактабим	Тинглаш ва сўзлаш	1.2 Матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	2.1.2.1 матн сарлавҳаси ва таянч сўзлар асосида воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш
		1.3 Турли вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри фойдаланиш	2.1.3.1 кундалик ҳаётда учрайдиган вазиятларга боғлиқ ўзаро суҳбатлашиш
		1.5 Тинглаган материаллар бўйича шахсий фикрини билдириш	2.1.5.1 аудио-видеоахборот мазмуни бўйича ўз фикрини (ёқади/ёқмайди, чунки..., фойдали/фойдасиз бўлди, сабаби ... ва ҳк.) билдириш
		1.7 Товуш, сўзларни орфоэпик	2.1.7.1 сўз таркибидаги унли товушларнинг ўзаро ҳамооҳанглигини
4. Менинг кадрдон ўлкам!			

		меъёрга мувофиқ тўғри талаффуз қилиш	сақлаб талаффуз қилиш (бугун -бугин, тутун – тутин, узун – узин, узум-узим, тухум-тухим ва бшқ.)
Ўқиш	2.3	Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	2.2.3.1 Матн мазмуни бўйича далилларни аниқлашга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
	2.4	Матн мавзуси ва асосий ғояни аниқлаш	2.2.4.1 ўқитувчи ёрдамида матн мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш
	2.5	Турли манбалардан ахборот олиш	2.2.5.1 манбаларни (луғат, маълумотнома, энциклопедия) ва ахборот топиш йўлини аниқлайди, берилган мавзу/савол бўйича ахборотни ажратиб олиш
	2.6	Матнларга қиёсий таҳлил яшаш	2.2.6.1 ўқитувчи ёрдамида маълум бир мавзуда ёзилган матнларнинг ўхшаш ва фарқли жиҳатларини топиш
Ёзиш	3.3	Ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича ёзма ишлар ёзиш	2.3.3.1 ўқитувчи ёрдамида ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича режа тузиш ва таянч сўзлардан фойдаланган ҳолда баён ёзиш
	3.4	Ёзма ишларни турли шаклларда тавсия этиш	2.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида таянч сўзлар, гап, расмлардан фойдаланиб, оддий постер тузиш
	3.6	Каллиграфия (хуснихат)	2.3.6.1 бош ҳарф ва кичик ҳарфнинг

		меъёрларига риоя қилиш	баландлиги ва ўлчамини сақлаб, уларни боғлаб, қиялаб ҳамда тоза ёзиш
		3.5 Хатони топиш ва тузатиш	2.3.5.1 йўл қўйилган пунктуацион (тиниш белгилари), орфографик (имловий) хатоларни ўқитувчи ёрдамида топиб тузатиш ва тузган жумлани тўлдириш
III тоқсан			
5. Соғ танда – соғлом ақл!	Тинглаш ва сўзлаш	1.1 Тинглаган матн мазмунини тушуниш	2.1.1.1 Тинглаган материал бўйича тушунмаган сўзларни белгилаш, матн мазмунини бўйича қўйилган саволларга жавоб бериш
		1.2 Матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	2.1.2.1 матн сарлавҳаси ва таянч сўзлар асосида воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш
		1.3 Турли вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри фойдаланиш	2.1.3.1 кундалик ҳаётда учрайдиган вазиятларга боғлиқ ўзаро суҳбатлашиш
		1.4 Берилган мавзу бўйича ҳикоя тузиш	2.1.4.1 таянч сўзларни қатнаштириб, берилган сарлавҳа бўйича ҳикоя тузиш
		1.5 Тинглаган материаллар бўйича шахсий фикрини билдириш	2.1.5.1 аудио- видеоахборот мазмуни бўйича ўз фикрини (ёқадди/ёқмайди, чунки..., фойдали/фойдасиз бўлди, сабаби ... ва ҳк.) билдириш
6. Урф-одат ва халқ оғзаки		1.6 Тингловчининг	2.1.6.1 интонация (оҳанг), вербал эмас

ИЖОДИ		диққат-эътиборини жалб этиш	нутқ воситаларидан (имо-ишора, кўл ҳаракатлари) фойдаланиб, мавзуга (Сиз қандай ўйлайсиз? Сиз нима тавсия этар эдингиз? ҳк.) диққат-эътиборини жалб этиш
	Ўқиш	2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	2.2.3.1 Матн мазмуни бўйича далилларни аниқлашга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
		2.4 Матн мавзуси ва асосий ғояни аниқлаш	2.2.4.1 ўқитувчи ёрдамида матн мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш
		2.2 Матндаги лексик бирликларнинг қўлланилишини тушуниш	2.2.2.1 синоним, антоним, омоним (луғатдан фойдаланиш) сўзларни ажратиш ва маъносини тушуниш, суҳбат давомида қўллаш
		2.5 Турли манбалардан ахборот олиш	2.2.5.1 манбаларни (луғат, маълумотнома, энциклопедия) ва ахборот топиш йўлини аниқлайди, берилган мавзу/савол бўйича ахборотни ажратиб олиш
		2.6 Матнларга қиёсий таҳлил яшаш	2.2.6.1 ўқитувчи ёрдамида маълум бир мавзуда ёзилган матнларнинг ўхшаш ва фарқли жиҳатларини топиш
Ёзиш	3.2 Турли услубда матн ёзиш	2.3.2.1 намуна бўйича оддий эълон, билдириш хати ва йўриқнома (таом тайёрлаш рецепти) ёзиш	

		3.3 Ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича ёзма ишлар ёзиш	2.3.3.1 ўқитувчи ёрдамида ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича режа тузиш ва таянч сўзлардан фойдаланган ҳолда баён ёзиш
		3.5 Хатони топиш ва тузатиш	2.3.5.1 йўл қўйилган пунктуацион (тиниш белгилари), орфографик (имловий) хатоларни ўқитувчи ёрдамида топиб тузатиш ва тузган жумлани тўлдириш
		3.6 Каллиграфия (хуснихат) меъёрларига риоя қилиш	2.3.6.1 бош ҳарф ва кичик ҳарфнинг баландлиги ва ўлчамини сақлаб, уларни боғлаб, қиялаб ҳамда тоза ёзиш
	Нутқ меъёрларидан фойдаланиш	4.2 Грамматик меъёрларга риоя қилиш	2.4.2.1 ўқитувчи ёрдамида ўзак ва қўшимчаларни ажратиш
2.4.2.2 кўплик қўшимчаларини тўғри қўллаш			
2.4.2.3 сўз туркумларини (от, сифат, сон, феъл) ажратиш			
2.4.2.4 от-сўз туркумининг турдош ва атоқли турларини ажратиш, атоқли отнинг имлосига риоя қилиб ёзиш			
2.4.2.5 содда ва қўшма отлар/сифатлар/сонлар/феълларни аниқлаш			
IY тоқсан			
	Тинглаш ва	1.2 Матндаги	2.1.2.1 матн сарлавҳаси

7. Атрофимиздаги олам	сўзлаш	воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	ва таянч сўзлар асосида воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш
		1.3 Турли вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри фойдаланиш	2.1.3.1 кундалик ҳаётда учрайдиган вазиятларга боғлиқ ўзаро суҳбатлашиш
		1.4 Берилган мавзу бўйича ҳикоя тузиш	2.1.4.1 таянч сўзларни қатнаштириб, берилган сарлавҳа бўйича ҳикоя тузиш
		1.5 Тинглаган материаллар бўйича шахсий фикрини билдириш	2.1.5.1 аудио- видеоахборот мазмуни бўйича ўз фикрини (ёқади/ёқмайди, чунки..., фойдали/фойдасиз бўлди, сабаби ... ва ҳк.) билдириш
8. Саёҳат	Ўқиш	2.1 Матн турлари ва таркибий қисмларини аниқлаш	2.2.1.1 савол бериш орқали (Нима қилди? Қандай? Нима учун?) матн турларини (ривоя тасвирий, муҳокама), таркибий қисмларини (кириш, асосий бўлим, хулоса) аниқлаш
		2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	2.2.3.1 Матн мазмуни бўйича далилларни аниқлашга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
		2.4 Матн мавзуси ва асосий ғояни аниқлаш	2.2.4.1 ўқитувчи ёрдамида матн мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш
		2.5 Турли манбалардан ахборот олиш	2.2.5.1 манбаларни (луғат, маълумотнома, энциклопедия) ва ахборот топиш йўлини аниқлайди, берилган

			мавзу/савол ахборотни олиш бўйича ажратиб
Ўзиш	3.1 Турли типдаги матнлар тузиш	2.3.1.1	ўқитувчи ёрдамида шахсий сурат/сюжетли суратлар орқали ихчам тасвирий/ривоя матнларини ёзиш
	3.2 Турли услубда матн ёзиш	2.3.2.1	намуна бўйича оддий эълон, билдириш хати ва йўриқнома (таом тайёрлаш рецепти) ёзиш
	3.3 Ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича ёзма ишлар ёзиш	2.3.3.1	ўқитувчи ёрдамида ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича режа тузиш ва таянч сўзлардан фойдаланган ҳолда баён ёзиш
	3.5 Хатони топиш ва тузатиш	2.3.5.1	йўл қўйилган пунктуацион(тиниш белгилари), орфографик (имловий) хатоларни ўқитувчи ёрдамида топиб тузатиш ва тузган жумлани тўлдириш
	3.6 Каллиграфия (хуснихат) меъёрларига риоя қилиш	2.3.6.1	бош ҳарф ва кичик ҳарфнинг баландлиги ва ўлчамини сақлаб, уларни боғлаб, қиялаб ҳамда тоза ёзиш
Нутқ меъёрларидан фойдаланиш	4.1 Орфографик ва орфоэпик меъёрларга риоя қилиш	2.4.1.4	жарангли л, р, м, н, нг товушларининг имлосига риоя қилиб ёзиш
	4.2 Грамматик меъёрларга риоя қилиш	2.4.2.1	ўқитувчи ёрдамида ўзак ва қўшимчаларни ажратиш

			2.4.2.5 содда ва қўшма отлар/сифатлар/сонлар/фёълларни аниқлаш
--	--	--	--

3 -сынып

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары
I тоқсан			
1.Жонли табиат	Тинглаш ва сўзлаш	1.1 Тинглаган матн мазмунини тушуниш	3.1.1.1 Тинглаган материал бўйича таянч сўзларни белгилаш, очик ва ёпиқ саволларга жавоб бериш
		1.2 Матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	3.1.2.1 матн сарлавҳаси ва берилган суратлар/ фото/ диаграмма бўйича матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш
		1.3 Турли вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри фойдаланиш	3.1.3.1 турли вазиятлардаги (ижтимоий муҳитда) мулоқотларда ўз нутқини изчиллик билан режалаштириб, нутқ меъёрларига риоя қилган ҳолда сўзлаш
		1.4 Берилган мавзу бўйича ҳикоя тузиш	3.1.4.1 таянч сўзлар ва режадан фойдаланиб, берилган сарлавҳа бўйича ҳикоя тузиш
		1.6 Тингловчининг диққат-эътиборини жалб этиш	3.1.6.1 интонация (оҳанг), вербал эмас нутқ воситаларидан (имо-ишора, кўл ҳаракатлари), ундалмалардан фойдаланиб, суҳбатдошининг диққат-эътиборини тортиш
2.Яхшига ёндаш, ёмондан адаш (ёруғлик ва қоронғулик)			

	Ўқиш	2.1 Матн турлари ва таркибий қисмларини аниқлаш	3.2.1.1 ўқитувчи ёрдамида ривоя, тасвирий, муҳокама матн турларини ва таркибий қисмларини аниқлаш
		2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	3.2.3.1 Матн мазмуни бўйича фикр билдиришга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
		2.4 Матн мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	3.2.4.1 мустақил ҳолда матн мавзуси ва ўқитувчи ёрдамида асосий ғоясини аниқлаш
		2.5 Турли манбалардан ахборот олиш	3.2.5.1 Турли манбалардан (матн, луғат, чизма, жадвал, харита) берилган мавзу/савол бўйича олган ахборотларда учрайдиган янги сўзларнинг маъносини луғатлар орқали ёритиш, тизимга солиш, маълумотларнинг муҳим аҳамиятини аниқлаш
		Ёзиш	3.1 Турли типдаги матнлар тузиш
3.5 Хатони топиш ва тузатиш	3.3.3.1 мустақил ҳолда ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича режа тузиб, баён ёзиш		
3.6 Каллиграфия (хуснихат)	3.3.5.1 йўл қўйилган пунктуацион,		

		меъёрларига риоя қилиш	орфографик, грамматик ва стилистик(услубий) хатоларни ўқитувчи ёрдамида топиб, имло лугатидан фойдаланиб, тузатиш
		3.7. Пунктуацион (тиниш белгилари)меъёрларга риоя қилиш	3.3.6.1 кенг йўлли дафтарда бош ҳарф ва кичик ҳарфнинг баландлиги ва ўлчамини сақлаб қиялаб, қўлни узмай ҳамда равон ёзиш, ёзиш суръатини тезлатиш
		3.7. Пунктуацион (тиниш белгилари) меъёрларга риоя қилиш	3.3.7.2 ундалма, кириш сўзларни ажратиш ва тиниш белгиларини тўғри қўйиш
	Нутқ меъёрларида н фойдаланиш	4.1 Орфографик ва орфоэпик меъёрларга риоя қилиш	3.4.1.1 э, ф, в, ц ҳарфлари бор сўзларни саводли ёзиш
3.4.1.3 ч, ш, з, с ҳарфлари бор сўзларнинг имлосини билиш			
3.4.1.4 х, ҳ ҳарфлари бор сўзларнинг имлосини ажратиб ёзиш			
II тоқсан			
3. Вақт	Тинглаш ва сўзлаш	1.2 Матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	3.1.2.1 матн сарлавҳаси ва берилган суратлар /фото /диаграмма бўйича матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш
		1.3 Турли вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри фойдаланиш	3.1.3.1 турли вазиятлардаги (ижтимоий муҳитда) мулоқотларда ўз нутқини изчиллик
4.Меъморчили			

К			билан режалаштириб, нутқ меъёрларига риоя қилган ҳолда сўзлаш
		1.5 Тинглаган материаллар бўйича шахсий фикрини билдириш	3.1.5.1 аудио-видеоахборот мазмуни бўйича билдирилган ўзганинг фикри билан (келишиш/келишмаслик сабабини) ўз нуқтаи назарини билдириш
		1.6 Тингловчининг диққат-эътиборини жалб этиш	3.1.6.1 интонация (оҳанг), вербал эмас нутқ воситаларидан (имо-ишора, қўл ҳаракатлари), ундалмалардан фойдаланиб, суҳбатдошининг диққат-эътиборини тортиш
		1.7 Товуш, сўзларни орфоэпик меъёрга мувофиқ тўғри талаффуз қилиш	3.1.7.1 сўз таркибида кетма-кет келган ундош товушларнинг ўзаро ҳамооҳанглигини сақлаб талаффуз қилиш (шанба – шамба, сунбул-сумбул, танбур-тамбур ва б.)
	Ўқиш	2.2 Матндаги лексик birlikларнинг қўлланилишини тушуниш	3.2.2.1 ўз ва кўчма маъноли сўзларнинг маъносини контекстда тушуниш, суҳбат давомида қўллаш
		2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	3.2.3.1 Матн мазмуни бўйича фикр билдиришга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
		2.4 Матн мавзуси ва асосий ғояни аниқлаш	3.2.4.1 мустақил ҳолда матн мавзусини ва ўқитувчи ёрдамида асосий ғоясини аниқлаш

		2.5 Турли манбалардан ахборот олиш	3.2.5.1 Турли манбалардан (матн, луғат, чизма, жадвал, харита) берилган мавзу/савол бўйича олган ахборотларда учрайдиган янги сўзларнинг маъносини луғатлар орқали ёритиш, тизимга солиш, маълумотларнинг муҳим аҳамиятини аниқлаш
		2.6 Матнларга қиёсий таҳлил ясаш	3.2.6.1 ўқитувчи ёрдамида ўхшаш мавзуда берилган матн турларини, услубини қиёслаб, ўхшаш ва фарқли жиҳатларини топиш
	Ёзиш	3.2 Турли услубда матн ёзиш	3.3.2.1 мустақил фаолияти баён қилинган кундалик/таржимаи ҳол ёзиш
		3.4 Ёзма ишларни турли шаклларда тавсия этиш	3.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида чизма, график, жадвал, фотосуратлардан фойдаланиб, матн (хат, таклифнома, йўриқнома, ҳк.) тузиш/компьютерда териш
		3.5 Хатони топиш ва тузатиш	3.3.5.1 йўл қўйилган пунктуацион, орфографик, грамматик ва стилистик (услубий) хатоларни ўқитувчи ёрдамида топиб, имло луғатидан фойдаланиб, тузатиш
		3.6 Каллиграфия (хуснихат)	3.3.6.1 кенг йўлли дафтарда бош ҳарф ва

		меъёрларига рия қилиш	кичик ҳарфнинг баландлиги ва ўлчамини сақлаб қиялаб, қўлни узмай ҳамда равон ёзиш, ёзиш суръатини тезлатиш
		3.7. Пунктуацион (тиниш белгилари) меъёрларга рия қилиш	3.3.7.3 ўқитувчи ёрдамида эга ва кесим орасига қўйиладиган чизиқчанинг ўрнини билиш ва қўллаш
			3.3.7.1 ўқитувчи ёрдамида йиғиқ ва ёйиқ гапларни ажратиш, чизма бўйича тузиш ва тиниш белгиларини қўйиш
	Нутқ меъёрларида н фойдаланиш	4.1 Орфографик ва орфоэпик меъёрларга рия қилиш	3.4.1.2 Й ҳарфининг ёзилиши. Я, ю, ё, е, ҳарфлари бор сўзлар имлоси.
		4.2 Грамматик меъёрларга рия қилиш	3.4.2.1 ўзакка сўз ясовчи қўшимча қўйиш орқали ясама сўз ҳосил қилиш, ўзакдош сўзларнинг маъносини ажратиш
III тоқсан			
5. Санъат	Тинглаш ва сўзлаш	1.1 Тинглаган матн мазмунини тушуниш	3.1.1.1 Тинглаган материал бўйича таянч сўзларни белгилаш, очик ва ёпиқ саволларга жавоб бериш
		1.2 Матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	3.1.2.1 матн сарлавҳаси ва берилган суратлар/ фото/ диаграмма бўйича матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш
		1.3 Турли	3.1.3.1 турли

6. Буюк сиймолар		вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри фойдаланиш	вазиятлардаги (ижтимоий муҳитда) мулоқотларда ўз нутқини изчиллик билан режалаштириб, нутқ меъёрларига риоя қилган ҳолда сўзлаш
		1.4 Берилган мавзу бўйича ҳикоя тузиш	3.1.4.1 таянч сўзлар ва режадан фойдаланиб, берилган сарлавҳа бўйича ҳикоя тузиш
		1.5 Тинглаган материаллар бўйича шахсий фикрини билдириш	3.1.5.1 аудио-видеоахборот мазмуни бўйича билдирилган ўзганинг фикри билан (келишиш/келишмаслик сабабини) ўз нуқтаи назарини билдириш
	Ўқиш	2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	3.2.3.1 Матн мазмуни бўйича фикр билдиришга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
		2.4 Матн мавзуси ва асосий ғояни аниқлаш	3.2.4.1 мустақил ҳолда матн мавзусини ва ўқитувчи ёрдамида асосий ғоясини аниқлаш
		2.5 Турли манбалардан ахборот олиш	3.2.5.1 Турли манбалардан (матн, луғат, чизма, жадвал, харита) берилган мавзу/савол бўйича олган ахборотларда учрайдиган янги сўзларнинг маъносини луғатлар орқали ёритиш, тизимга солиш, маълумотларнинг муҳим аҳамиятини аниқлаш
		2.6 Матнларга қиёсий таҳлил ясаш	3.2.6.1 ўқитувчи ёрдамида ўхшаш

			мавзуда берилган матн турларини, услубини қиёслаб, ўхшаш ва фарқли жиҳатларини топиш
Ўзиш	3.1 Турли типдаги матнлар тузиш	3.3.1.1 режа/чизма бўйича ривоя матнини, қиёсий тавсифлаш ва муҳокама матнини турли ёрдамчи сўзлардан фойдаланиб, ёзиш	
	3.2 Турли услубда матн ёзиш	3.3.2.1 мустақил фаолияти баён қилинган кундалик/таржимаи ҳол ёзиш	
	3.3 Ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича ёзма ишлар ёзиш	3.3.3.1 мустақил ҳолда ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича режа тузиб, баён ёзиш	
	3.4 Ёзма ишларни турли шаклларда тавсия этиш	3.3.5.1 йўл қўйилган пунктуацион, орфографик, грамматик ва стилистик (услубий) хатоларни ўқитувчи ёрдамида топиб, имло луғатидан фойдаланиб, тузатиш	
	3.5 Хатони топиш ва тузатиш	3.3.6.1 кенг йўлли дафтарда бош ҳарф ва кичик ҳарфнинг баландлиги ва ўлчамини сақлаб қиялаб, қўлни узмай ҳамда равон ёзиш, ёзиш суръатини тезлатиш	
	3.6 Каллиграфия (хуснихат) меъёрларига риоя қилиш	3.3.6.1 кенг йўлли дафтарда бош ҳарф ва кичик ҳарфнинг баландлиги ва ўлчамини сақлаб	

			қиялаб, қўлни узмай хамда равон ёзиш, ёзиш суръатини тезлатиш
	Нутқ меъёрларида н фойдаланиш	4.2 Грамматик меъёрларга риоя қилиш	3.4.2.2 шахс-сон қўшимчаларининг қўлланилишини билиш
			3.4.2.3 гапдан сўз туркумларини (от, сифат, сон, феъл) топиш
			3.4.2.4 туб, ясама отлар/ сифатлар/ феълларни аниқлаш
			3.4.2.5 бўлишли ва бўлишсиз феъллар фарқини аниқлаш
			3.4.2.6 миқдор ва тартиб сонларнинг фарқини аниқлаш
ҲҲ тоқсан	Нутқ меъёрларидан фойдаланиш		
7. Сув – тириклик манбаи		1.1 Тинглаган матн мазмунини тушуниш	3.1.1.1 Тинглаган материал бўйича таянч сўзларни белгилаш, очиқ ва ёпиқ саволларга жавоб бериш
		1.2 Матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	3.1.2.1 матн сарлавҳаси ва берилган суратлар/ фото/ диаграмма бўйича матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш
8.Дам олиш маданияти. Байрамлар		1.3 Турли вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри фойдаланиш	3.1.3.1 турли вазиятлардаги (ижтимоий муҳитда) мулоқотларда ўз нутқини изчиллик билан режалаштириб, нутқ меъёрларига риоя қилган ҳолда сўзлаш
		1.4 Берилган мавзу	3.1.4.1 таянч сўзлар ва

		бўйича ҳикоя тузиш	режадан фойдаланиб, берилган сарлавҳа бўйича ҳикоя тузиш
Ўқиш		2.2 Матндаги лексик бирликларнинг қўлланилишини тушуниш	3.2.2.1 ўз ва кўчма маъноли сўзларнинг маъносини контекстда тушуниш, суҳбат давомида қўллаш
		2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	3.2.3.1 Матн мазмуни бўйича фикр билдиришга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
		2.4 Матн мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	3.2.4.1 мустақил ҳолда матн мавзусини ва ўқитувчи ёрдамида асосий ғоясини аниқлаш
		2.5 Турли манбалардан ахборот олиш	3.2.5.1 Турли манбалардан (матн, луғат, чизма, жадвал, харита) берилган мавзу/савол бўйича олган ахборотларда учрайдиган янги сўзларнинг маъносини луғатлар орқали ёритиш, тизимга солиш, маълумотларнинг муҳим аҳамиятини аниқлаш
		3.3 Ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича ёзма ишлар ёзиш	3.3.3.1 мустақил ҳолда ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича режа тузиб, баён ёзиш
Ёзиш		3.4 Ёзма ишларни турли шаклларда тавсия этиш	3.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида чизма, график, жадвал, фотосуратлардан фойдаланиб, матн (хат, таклифнома, йўриқнома, ҳк.) тузиш/

			компьютерда териш
		3.5 Хатони топиш ва тузатиш	3.3.5.1 йўл қўйилган пунктуацион, орфографик, грамматик ва стилистик (услубий) хатоларни ўқитувчи ёрдамида топиб, имло луғатидан фойдаланиб, тузатиш
		3.6 Каллиграфия (хуснихат) меъёрларига риоя қилиш	3.3.6.1 кенг йўлли дафтарда бош ҳарф ва кичик ҳарфнинг баландлиги ва ўлчамини сақлаб қиялаб, қўлни узмай ҳамда равон ёзиш, ёзиш суръатини тезлатиш
	Нутқ меъёрларида н фойдаланиш	4.2 Грамматик меъёрларга риоя қилиш	3.4.2.1 ўзакка сўз ясовчи қўшимча қўшиш орқали ясама сўз ҳосил қилиш, ўзакдош сўзларнинг маъносини ажратиш 3.4.2.4 туб, ясама отлар/ сифатлар / феълларни аниқлаш

4 -сынып

Ортақ тақырыптар	Сўйлеу эрекетининг турлари	Негизги дағдылар	Оқу мақсадтары
I тоқсан			
1. Менинг Ватаним – Қозоғистон	Тинглаш ва сўзлаш	1.1 Тинглаган матн мазмунини тушуниш	4.1.1.1 Тинглаган материал бўйича асосий моҳиятини қайд этиш ва улар асосида матн мазмунини сўзлаш
		1.2 Матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	4.1.2.1 матн сарлавҳаси ва берилган диаграмма/ чизма/ жадвал бўйича матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш ва ўз фикрини далиллаш

2. Инсоний фазилатлар		1.3 Турли вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри фойдаланиш	4.1.3.1 суҳбатдошининг ёши, кайфиятини ҳисобга олган ҳолда, маълум бир мавзу доирасида нутқий меъёрларга мувофиқ суҳбатлашиш
		1.4 Берилган мавзу бўйича ҳикоя тузиш	4.1.4.1 таянч сўзлар ва режадан фойдаланиб монолог тузиш
		1.7 Товуш, сўзларни орфоэпик меъёрга мувофиқ тўғри талаффуз қилиш	4.1.7.1 сўз таркибида ва сўз билан сўз орасидаги бўғин ҳамда товуш ҳамоҳанглигини сақлаб талаффуз қилиш
	Ўқиш	2.1 Матн турлари ва таркибий қисмларини аниқлаш	4.2.1.1 ривоя тасвирий, муҳокама матн турларини ва таркибий қисмларини аниқлаш
		2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	4.2.3.1 Матн мазмуни бўйича ечим қабул қилишга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
		2.4 Матн мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	4.2.4.1 матн мавзуси ва мазмунининг ўзаро мослигини аниқлаш ва ундаги асосий ғоясини ифодалаш
		2.6 Матнларга қиёсий таҳлил ясаш	4.2.5.1 манбалардан (матн, луғат, чизма, жадвал, диаграмма) зарур ахборотларни топиш, дуч келган янги сўзларнинг маъносини контекст бўйича аниқлаб, ахборотни хулосалаш, баҳолаш
	Ёзиш	3.1 Турли типдаги матнлар тузиш	4.3.1.1 берилган мавзуда ҳикоя қилиш, тасвирлаш ва муҳокама қилиш элементлари бор матн тузиб ёзиш
		3.3 Ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича	4.3.3.1. ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича баён/ таянч сўзлардан фойдаланган

		ёзма ишлар ёзиш	ҳолда эссе ёзиш
		3.5 Хатони топиш ва тузатиш	4.3.5.1 стилистик хатоларни ўқитувчи ёрдамида аниқлаб тузатиш; мустақил ҳолда пунктуацион, орфографик, грамматик меъёрларга мос ёзма ишни таҳрир қилиш
		3.6 Каллиграфия (хуснихат) меъёрларига риоя қилиш	4.3.6.1 каллиграфик (хуснихат) меъёрларига риоя қилган ҳолда, ёзиш техникасини такомиллаштириш ва тоза ёзиш
		3.7. Пунктуацион (тиниш белгилари) меъёрларга риоя қилиш	4.3.7.1 содда ва қўшма гапларни чизма бўйича тузиш ва тиниш белгиларини қўйиш
	Нутқ меъёрлари дан фойдаланиш	4.1 Орфографик ва орфоэпик меъёрларга риоя қилиш	4.3.7.2 гапнинг уюшиқ бўлақларини ажратиш ва тиниш бегисини (вергул, қўш нукта) тўғри қўллаш
			4.4.1.2 сўзга қўшимчалар қўшилганда бўғин ҳамоҳанглигини ҳисобга олган ҳолда қўллаш 4.4.1.3 айтилиши ва ёзилишида фарқи бор сўзларни аниқлаб ёзиш
II тоқсан			
3. Маданий мерос	Тинглаш ва сўзлаш	1.2 Матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	4.1.2.1 матн сарлавҳаси ва берилган диаграмма/ чизма/ жадвал бўйича матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш ва ўз фикрини далиллаш
		1.3 Турли вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри фойдаланиш	4.1.3.1 суҳбатдошининг ёши, кайфиятини ҳисобга олган ҳолда, маълум бир мавзу доирасида нутқий меъёрларга мувофиқ суҳбатлашиш
4. Касблар		1.4 Берилган мавзу бўйича ҳикоя тузиш	4.1.4.1 таянч сўзлар ва режадан фойдаланиб

олами			МОНОЛОГ тузиш
		1.5 Тинглаган материаллар бўйича шахсий фикрини билдириш	4.1.5.1 аудио-видеоахборот мазмунини мустақил баҳолаш
		1.6 Тингловчининг диққат-эътиборини жалб этиш	4.1.6.1 интонация (оҳанг), вербал эмас нутқ воситаларидан (имо-ишора, қўл ҳаракатлари) ва кириш, ундов сўзлардан фойдаланиб, мавзуга тингловчини қизиқтириш
	Ўқиш	2.2 Матндаги лексик бирликларнинг қўлланилишини тушуниш	4.2.2.1 контекстда иборалар ва кўп маъноли сўзларни ажрата олиш, маъносини тушуниш, суҳбат давомида қўллаш
		2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	4.2.3.1 Матн мазмуни бўйича ечим қабул қилишга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
		2.4 Матн мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	4.2.4.1 матн мавзуси ва мазмунининг ўзаро мослигини аниқлаш ва ундаги асосий ғоясини ифодалаш
		2.5 Турли манбалардан ахборот олиш	4.2.5.1 бадиий, публицистик, илмий ва расмий услуб турларини (мақола кундалик, таржимаи ҳол, хат, эсдалик...) ажратиш
		2.5 Турли манбалардан ахборот олиш	4.2.5.1 манбалардан (матн, луғат, чизма, жадвал, диаграмма) зарур ахборотларни топиш, дуч келган янги сўзларнинг маъносини контекст бўйича аниқлаб, ахборотни хулосалаш, баҳолаш
2.6 Матнларга қиёсий таҳлил ясаш		4.2.6.1 маълум бир мавзуда турли жанрда берилган матнларни қиёслаб, ўхшаш ва фарқли жиҳатларини топиш	

	Ўзиш	3.2 Турли услубда матн ўзиш	4.3.2.1 зарур сўзлардан фойдаланиб, маълум бир услубда матн (мақола, тавсифнома, ҳк.) ўзиш
		3.3 Ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича ёзма ишлар ўзиш	4.3.3.1 ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича баён/ таянч сўзлардан фойдаланган ҳолда эссе ўзиш
		3.5 Хатони топиш ва тузатиш	4.3.5.1 стилистик хатоларни ўқитувчи ёрдамида аниқлаб тузатиш; мустақил ҳолда пунктуацион, орфографик, грамматик меъёрларга мос ёзма ишни таҳрир қилиш
		3.6 Каллиграфия (хуснихат) меъёрларига риоя қилиш	4.3.6.1 каллиграфик (хуснихат) меъёрларига риоя қилган ҳолда, ўзиш техникасини такомиллаштириш ва тоза ўзиш
		3.7. Пунктуацион (тиниш белгилари) меъёрларга риоя қилиш	4.3.7.3 диалогда қўлланиладиган тиниш белгиларидан тўғри фойдаланиш
	Нутқ меъёрлари дан фойдаланиш	4.2 Грамматик меъёрларга риоя қилиш	4.4.2.1 қўшма сўзларнинг турларини ажрата олиш (қўшма сўз, жуфт сўз, қисқартирма сўзлар)
			4.4.2.2 ўзакка сўз ясовчи қўшимчалар қўшиш орқали, сўзга сўз қўшиш, сўзларни жуфтлаштириш орқали ясама сўзлар ҳосил қилиш
III тоқсан			
5. Табиий ҳодисалар 6. Атроф-муҳит муҳофазаси	Тинглаш ва сўзлаш	1.2 Матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	4.1.2.1 матн сарлавҳаси ва берилган диаграмма/ чизма/ жадвал бўйича матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш ва ўз фикрини далиллаш
		1.3 Турли вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри	4.1.3.1 суҳбатдошининг ёши, кайфиятини ҳисобга олган ҳолда, маълум бир мавзу

		фойдаланиш	доирасида нуткий меъёрларга мувофик суҳбатлашиш
		1.4 Берилган мавзу бўйича ҳикоя тузиш	4.1.4.1 таянч сўзлар ва режадан фойдаланиб монолог тузиш
		1.5 Тинглаган материаллар бўйича шахсий фикрини билдириш	4.1.5.1 аудио-видеоахборот мазмунини мустақил баҳолаш
		1.6 Тингловчининг диққат-эътиборини жалб этиш	4.1.6.1 интонация (оҳанг), вербал эмас нутқ воситаларидан (имо-ишора, қўл ҳаракатлари) ва кириш, ундов сўзлардан фойдаланиб, мавзуга тингловчини қизиқтириш
	Ўқиш	2.2 Матндаги лексик бирликларнинг қўлланилишини тушуниш	4.2.2.1 контекстда иборалар ва кўп маъноли сўзларни ажрата олиш, маъносини тушуниш, суҳбат давомида қўллаш
		2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	4.2.3.1 Матн мазмуни бўйича ечим қабул қилишга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
		2.4 Матн мавзуси ва асосий ғояни аниқлаш	4.2.4.1 матн мавзуси ва мазмунининг ўзаро мослигини аниқлаш ва ундаги асосий ғоясини ифодалаш
		2.5 Турли манбалардан ахборот олиш	4.2.5.1 манбалардан (матн, луғат, чизма, жадвал, диаграмма) зарур ахборотларни топиш, дуч келган янги сўзларнинг маъносини контекст бўйича аниқлаб, ахборотни хулосалаш, баҳолаш
		2.6 Матнларга қиёсий таҳлил ясаш	4.2.6.1 маълум бир мавзуда турли жанрда берилган матнларни қиёслаб, ўхшаш ва фарқли жиҳатларини топиш

	Ўзиш	3.1 Турли типдаги матнлар тузиш	4.3.1.1 берилган мавзуда ҳикоя қилиш, тасвирлаш ва муҳокама қилиш элементлари бор матн тузиб ёзиш
		3.4 Ёзма ишларни турли шаклларда тавсия этиш	4.3.4.1 матн тузишда (янгилик, реклама, ҳк.) қўлда чизиб/ компьютерда териш
		3.5 Хатони топиш ва тузатиш	4.3.5.1 стилистик хатоларни ўқитувчи ёрдамида аниқлаб тузатиш; мустақил ҳолда пунктуацион, орфографик, грамматик меъёрларга мос ёзма ишни таҳрир қилиш
	Нутқ меъёрлари дан фойдаланиш	4.2 Грамматик меъёрларга риоя қилиш	4.4.2.3 от сўз туркумининг турланиши, эгалик қўшимчаларини олиши
			4.4.2.4 феълларнинг шахсон қўшимчаларида тусланиши
	IY тоқсан		
7. Коинотга саёҳат	Тинглаш ва сўзлаш	1.1 Тинглаган матн мазмунини тушуниш	4.1.1.1 Тинглаган материал бўйича асосий моҳиятини қайд этиш ва улар асосида матн мазмунини сўзлаш
		1.3 Турли вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри фойдаланиш	4.1.3.1 суҳбатдошининг ёши, кайфиятини ҳисобга олган ҳолда, маълум бир мавзу доирасида нутқий меъёрларга мувофиқ суҳбатлашиш
1.4 Берилган мавзу бўйича ҳикоя тузиш		4.1.4.1 таянч сўзлар ва режадан фойдаланиб монолог тузиш	
1.5 Тинглаган материаллар бўйича шахсий фикрини билдириш		4.1.5.1 аудио-видеоахборот мазмунини мустақил баҳолаш	
8. Келажакка саёҳат	Ўқиш	2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	4.2.3.1 Матн мазмуни бўйича ечим қабул қилишга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
		2.4 Матн мавзуси ва асосий ғояни	4.2.4.1 матн мавзуси ва мазмунининг ўзаро

		аниқлаш	мослигини аниқлаш ва ундаги асосий ғоясини ифодалаш
		2.5 Турли манбалардан ахборот олиш	4.2.5.1 манбалардан (матн, луғат, чизма, жадвал, диаграмма) зарур ахборотларни топиш, дуч келган янги сўзларнинг маъносини контекст бўйича аниқлаб, ахборотни хулосалаш, баҳолаш
Ўзиш		3.2 Турли услубда матн ўзиш	4.3.2.1 зарур сўзлардан фойдаланиб, маълум бир услубда матн (мақола, тавсифнома, ҳк.) ўзиш
		3.3 Ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича ёзма ишлар ўзиш	4.3.3.1 ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича баён/ таянч сўзлардан фойдаланган ҳолда эссе ўзиш
		3.4 Ўзма ишларни турли шаклларда тавсия этиш	4.3.4.1 матн тузишда (янгилик, реклама, ҳк.) чизма, график, жадвал, фото ва диаграммани қўлда чизиб/ компьютерда териш
		3.5 Хатони топиш ва тузатиш	4.3.5.1 стилистик хатоларни ўқитувчи ёрдамида аниқлаб тузатиш; мустақил ҳолда пунктуацион, орфографик, грамматик меъёрларга мос ёзма ишни таҳрир қилиш
		3.6 Каллиграфия (хуснихат) меъёрларига риоя қилиш	4.3.6.1 каллиграфик (хуснихат) меъёрларига риоя қилган ҳолда, ўзиш техникасини такомиллаштириш ва тоза ўзиш
Нутқ меъёрлари дан фойдаланиш	4.2 Грамматик меъёрларга риоя қилиш		4.4.2.5 равишнинг маъновий турлари, феъл билан боғлаб, гап тузиш
			4.4.2.9 феълларни замонларига мос (ўтган замон, ҳозирги ва келаси замонлар) қўллаш

Ескерту: оқыту міндеттері бір тоқсан шеңберінде сөйлеу қызметінің түрлері бойынша біріктіріледі;

3-тарау. «Өзбек тілі» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру (төмендетілген оқу жүктемесімен)

1-параграф. «Өзбек тілі» оқу пәнінің мазмұны

41. Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 2-сыныпта – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 144 сағатты;
- 2) 3-сыныпта – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 144 сағатты;
- 3) 4-сыныпта – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 144 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің Үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген Үлгілік оқу жоспарға тәуелді (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген).

42. «Өзбек тілі» оқу пәні бойынша жазба жұмыстарының көлемі:

Сынып	Жазылым			
	Сөздік диктант	Бақылау диктанты	Мазмұндама	Шығарма
2	5-7 сөз	25-30 сөз	40-60 сөз	25-35 сөз
3	9-12 сөз	35-50 сөз	60-80 сөз	35-55 сөз
4	12-15 сөз	55-70 сөз	80-100 сөз	55-70 сөз

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі (төмендетілген оқу жүктемесімен)

43. Бағдарламада оқу мақсаттары кодтық белгімен белгіленген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім және бөлімшенің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 1.2.1.4 кодында: «1» – сынып, «2.1» – бөлім және бөлімше, «4» – оқу мақсатының реттік нөмірі.

44. Оқу мақсаттарының жүйесі:

2-4-сынып		
№	Бөлім (сөйлеу әрекетінің	Бөлімше (негізгі дағдылар)

	түрлері)	
1	Тыңдау (тыңдалым) және сөйлеу	1.1 Тинглаган матн мазмунини тушуниш
		1.2 Матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш
		1.3 Турли вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри фойдаланиш
		1.4 Берилган мавзу бўйича ҳикоя тузиш
		1.5 Тинглаган материаллар бўйича шахсий фикрини билдириш
		1.6 Тингловчининг диққат-эътиборини жалб этиш
		1.7 Товуш, сўзларни орфоэпик меъёрларга мувофиқ тўғри талаффуз қилиш
2	Оқылым	2.1 Матн турлари ва таркибий қисмларини аниқлаш
		2.2 Матндаги лексик бирликларнинг қўлланилишини тушуниш
		2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш
		2.4 Матн мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш
		2.5 Турли манбалардан ахборот олиш
		2.6 Матнларга қиёсий таҳлил ясаш
3	Жазылы м	3.1 Турли типдаги матнлар тузиш
		3.2 Турли услубда матн ёзиш
		3.3 Ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича ёзма ишлар ёзиш
		3.4 Ёзма ишларни турли шаклларда тавсия этиш
		3.5 Хатони топиш ва тузатиш
		3.6 Каллиграфия (хуснихат) меъёрларига риоя қилиш
		3.7. Пунктуацион (тиниш белгилари)меъёрларга риоя қилиш
4	Тілдік нормаларды қолдану	4.1 Орфографик ва орфоэпик меъёрларга риоя қилиш
		4.2 Грамматик меъёрларга риоя қилиш

45. Оқу мақсаттар жүйесі:

1) Тыңдалым (тыңдау) және сөйлеу

Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары		
	2 -сынып	3 -сынып	4 -сынып
1.1 Тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну	2.1.1.1 Тинглаган материал бўйича тушунмаган	3.1.1.1 Тинглаган материал таянч белгилаш, ёпиқ сўзларни очик ва саволларга	4.1.1.1 Тинглаган материал асосий қайд этиш асосида бўйича моҳиятини ва улар матн

	сўзларни белгилаш, матн мазмуни бўйича берилган саволларга жавоб бериш	жавоб бериш	мазмунини сўзлаш
1.2 Мәтіндегі оқиғалардың дамуын болжау	2.1.2.1 матн сарлавҳаси ва таянч сўзлар асосида воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	3.1.2.1 матн сарлавҳаси ва берилган суратлар/фото/диаграмма бўйича матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	4.1.2.1 матн сарлавҳаси ва берилган диаграмма/чизма/жадвал бўйича матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш ва ўз фикрини далиллаш
1.3 Өр түрлі қарым-қатынас жағдайлары на қатысу және сөйлеу нормаларын сақтау	2.1.3.1 кундалик ҳаётда учрайдиган вазиятларга боғлиқ ўзаро суҳбатлашиш	3.1.3.1 турли вазиятлардаги (ижтимоий муҳитда) мулоқотларда ўз нутқини изчиллик билан режалаштириб, нутқ меъёрларига риоя қилган ҳолда сўзлаш	4.1.3.1 суҳбатдошининг ёши, кайфиятини ҳисобга олган ҳолда, маълум бир мавзу доирасида нутқий меъёрларга мувофиқ суҳбатлашиш
1.4 Берілген тақырып бойынша мәлімдеме қўру	2.1.4.1 таянч сўзларни қатнаштириб, берилган сарлавҳа бўйича ҳикоя тузиш	3.1.4.1 таянч сўзлар ва режадан фойдаланиб, берилган сарлавҳа бўйича ҳикоя тузиш	4.1.4.1 таянч сўзлар ва режадан фойдаланиб монолог тузиш
1.5 Оқығаны туралы бағалау пікірін айту/ тыңдалған материал	2.1.5.1 аудио-видеоахборот мазмуни бўйича ўз фикрини (ёқадди/ёқмайди, чунки..., фойдали/фойдасиз бўлди, сабаби ... ва ҳк.) билдириш	3.1.5.1 аудио-видеоахборот мазмуни бўйича билдирилган ўзганинг фикри билан (келишиш/келишмаслик сабабини) ўз нуқтаи назарини билдириш	4.1.5.1 аудио-видеоахборот мазмунини мустақил баҳолаш
1.6	2.1.6.1	3.1.6.1 интонация	4.1.6.1 интонация

Тыңдаушының назарын аудару	интонация (оҳанг), вербал эмас нутқ воситаларидан (имо-ишора, кўл ҳаракатлари) фойдаланиб, мавзуга (Сиз қандай ўйлайсиз? Сиз нима тавсия этар эдингиз? ҳк.) диққат-эътиборини жалб этиш	(оҳанг), вербал эмас нутқ воситаларидан (имо-ишора, кўл ҳаракатлари), ундалмалардан фойдаланиб, суҳбатдошининг диққат-эътиборини тортиш	(оҳанг), вербал эмас нутқ воситаларидан (имо-ишора, кўл ҳаракатлари) ва кириш, ундов сўзлардан фойдаланиб, мавзуга тингловчини қизиқтириш
1.7 Орфоэпиялық нормаларды сақтау	2.1.7.1 сўз таркибидаги унли товушларнинг ўзаро ҳамооҳанглиғи ни сақлаб талаффуз қилиш (бугун - бугин, тутун – тутин, узун – узин, узум-узим, тухум-тухим ва бшқ.)	3.1.7.1 сўз таркибида кетма-кет келган ундош товушларнинг ўзаро ҳамооҳанглиғини сақлаб талаффуз қилиш (шанба – шамба, сунбул-сумбул, танбур-тамбур ва б.)	4.1.7.1 бир ҳаво зарби билан айтилган бир унли товуш ёки товушлар гуруҳи бўғин ҳосил қилиши, сўз таркибидаги унли товушлар сонига қараб сўзнинг бўғинга бўлиниши (ў-қув-чи, пах-та-кор-ла-ри-миз)

2). Оқылым

Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары		
	2 -сынып	3 -сынып	4 -сынып

2.1 Мәтіннің жанрлары мен түрлерін анықтау	2.2.1.1 савол бериш орқали(Нима килди? Қандай? Нима учун?) матн турларини (ривоя тасвирий, муҳокама), таркибий қисмларини (кириш, асосий бўлим, хулоса) аниқлаш	3.2.1.1 ёрдамчи сўзлар ёрдамида ривоя тасвирий, муҳокама матн турларини ва таркибий қисмларини аниқлаш	4.2.1.1 ривоя тасвирий, муҳокама матн турларини ва таркибий қисмларини аниқлаш
2.2 Мәтінде лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	2.2.2.1 синоним, антоним, омоним (луғатдан фойдаланиш) сўзларни ажратиш ва маъносини тушуниш, суҳбат давомида қўллаш	3.2.2.1 ўз ва кўчма маъноли сўзларнинг маъносини контекстда тушуниш, суҳбат давомида қўллаш	4.2.2.1 контекстда иборалар ва кўп маъноли сўзларни ажрата олиш, маъносини тушуниш, суҳбат давомида қўллаш
2.3 Сұрақтар мен жауаптарды тұжырымдау	2.2.3.1 Матн мазмуни бўйича далилларни аниқлашга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш	3.2.3.1 Матн мазмуни бўйича фикр билдиришга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш	4.2.3.1 Матн мазмуни бўйича ечим қабул қилишга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
2.4 Мәтіннің мазмұны мен негізгі ойларын анықтау	2.2.4.1 ўқитувчи ёрдамида матн мавзусини ва асосий ғоясини аниқлаш	3.2.4.1 мустақил ҳолда матн мавзусини ва ўқитувчи ёрдамида асосий ғоясини аниқлаш	4.2.4.1 матн мавзусини ва мазмунининг ўзаро мослигини аниқлаш ва ундаги асосий ғоясини ифодалаш

2.5 Өр түрлі көздерден ақпарат алу	2.2.5.1 манбаларни (луғат, маълумотнома, энциклопедия) ва ахборот топиш йўлини аниқлайди, берилган мавзу/савол бўйича ахборотни ажратиб олиш	3.2.5.1 Турли манбалардан (матн, луғат, чизма, жадвал, харита) берилган мавзу/савол бўйича олган ахборотларда учрайдиган янги сўзларнинг маъносини луғатлар орқали ёритиш, тизимга солиш, маълумотларнинг муҳим аҳамиятини аниқлаш	4.2.5.1 манбалардан (матн, луғат, чизма, жадвал, диаграмма) зарур ахборотларни топиш, дуч келган янги сўзларнинг маъносини контекст бўйича аниқлаб, ахборотни хулосалаш, баҳолаш
2.6 Мәтіндерді салыстырмалы талдау	2.2.6.1 ўқитувчи ёрдамида маълум бир мавзуда ёзилган матнларнинг ўхшаш ва фарқли жиҳатларини топиш	3.2.6.1 ўқитувчи ёрдамида ўхшаш мавзуда берилган матн турларини, услубини қиёслаб, ўхшаш ва фарқли жиҳатларини топиш	4.2.6.1 маълум бир мавзуда турли жанрда берилган матнларни қиёслаб, ўхшаш ва фарқли жиҳатларини топиш

3). Жазылым

Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары		
	2 -сынып	3 -сынып	4 -сынып
3.1 Өр түрлі мәтіндер құрастыру	2.3.1.1 ўқитувчи ёрдамида шахсий сурат/сюжетли суратлар орқали ихчам тасвирий/ривоя матнларини ёзиш	3.3.1.1 режа/чизма бўйича ривоя матнини, қиёсий тавсифлаш ва муҳокама матнини турли ёрдамчи сўзлардан фойдаланиб, ёзиш	4.3.1.1 берилган мавзуда ҳикоя қилиш, тасвирлаш ва муҳокама қилиш элементлари бор матн тузиб ёзиш

3.2 Әр түрлі стильде жазу	2.3.2.1 намуна бүйича оддий эълон, билдириш хати ва йўриқнома (таом тайёрлаш рецепти) ёзиш	3.3.2.1 мустақил фаолияти баён қилинган кундалик/таржим аи ҳол ёзиш	4.3.2.1 зарур сўзлардан фойдаланиб, маълум бир услубда матн (мақола, тавсифнома, ҳк.) ёзиш
3.3 Тыңдалған/оқылған мазмунды баяндау	2.3.3.1 ўқитувчи ёрдамида ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бүйича режа тузиш ва таянч сўзлардан фойдаланган ҳолда баён ёзиш	3.3.3.1 мустақил ҳолда ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бүйича режа тузиб, баён ёзиш	4.3.3.1 ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бүйича баён/ таянч сўзлардан фойдаланган ҳолда эссе ёзиш
3.4 Әр түрлі ўсыну формаларын қолдана отырып мәтін жазу	2.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида таянч сўзлар, гап, расмлардан фойдаланиб, оддий постер тузиш	3.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида чизма, график, жадвал, фотосуратлардан фойдаланиб, матн (хат, таклифнома, йўриқнома, ҳк.) тузиш/компьютер да териш	4.3.4.1 матн тузишда (янгилик, реклама, ҳк.) чизма, график, жадвал, фото ва диаграммани кўлда чизиб/компьютер да териш
3.5 Қатені тауып, түзету	2.3.5.1 йўл қўйилган пунктуацион(тини ш белгилари), орфографик (имловий) хатоларни ўқитувчи ёрдамида топиб тузатиш ва тузган жумлани тўлдириш	3.3.5.1 йўл қўйилган пунктуацион, орфографик, грамматик ва стилистик(услугиби й) хатоларни ўқитувчи ёрдамида топиб, имло луғатидан фойдаланиб, тузатиш	4.3.5.1 стилистик хатоларни ўқитувчи ёрдамида аниқлаб тузатиш; мустақил ҳолда пунктуацион, орфографик, грамматик меъёрларга мос ёзма ишни таҳрир қилиш

3.6 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.3.6.1 бош ҳарф ва кичик ҳарфнинг баландлиги ва ўлчамини сақлаб, уларни боғлаб, қиялаб ҳамда тоза ёзиш	3.3.6.1 кенг йўлли дафтарда бош ҳарф ва кичик ҳарфнинг баландлиги ва ўлчамини сақлаб қиялаб, қўлни узмай ҳамда равон ёзиш, ёзиш суръатини тезлатиш	4.3.6.1 каллиграфик (хуснихат) меъёрларига риоя қилган ҳолда, ёзиш техникасини такомиллаштириш ва тоза ёзиш
3.7. Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.3.7.1 гап турларини ифода мақсадига кўра ажратиш ва мос тиниш белгиларини (нукта, сўроқ белгиси, ундов белгиси) қўллаш	3.3.7.1 ўқитувчи ёрдамида йиғиқ ва ёйиқ гапларни ажратиш, чизма бўйича тузиш ва тиниш белгиларини қўйиш	4.3.7.1 содда ва кўшма гапларни чизма бўйича тузиш ва тиниш белгиларини қўйиш
		3.3.7.2 ундалма, кириш сўзларни ажратиш ва тиниш белгиларини тўғри қўйиш	4.3.7.2 гапнинг уюшиқ бўлақларини ажратиш ва тиниш белгисини (вергул, қўш нукта) тўғри қўллаш
		3.3.7.3 ўқитувчи ёрдамида эга ва кесим орасига қўйиладиган чизиқчанинг ўрнини билиш ва қўллаш	4.3.7.3 диалогда қўлланиладиган тиниш белгиларидан тўғри фойдаланиш

4). Тилдик нормаларды қолдану

Ключевые навыки	Оқу мақсаттары		
	2 -сынып	3 -сынып	4 -сынып
4.1 Орфографиялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау	2.4.1.1 я, ю ҳарфларининг имлосига риоя қилиб ёзиш	3.4.1.1 э, ф, в, ц ҳарфлари бор сўзларни саводли ёзиш	4.4.1.1 сўзга қўшимчалар қўшилганда товуш ҳамоҳанглигини ҳисобга

			олган ҳолда қўллаш
	2.4.1.2 «у», «и, й» ҳарфларининг имлосига риоя қилиб ёзиш	3.4.1.2 Й ҳарфининг ёзилиши. <i>Я, ю, ё, е</i> , ҳарфлари бор сўзлар имлоси.	4.4.1.2 сўзга қўшимчалар қўшилганда бўғин ҳамоҳанглигин и ҳисобга олган ҳолда қўллаш
	2.4.1.3 жарангли ва жарангсиз ундош товушларни ажратиш ва п-б, қ-ғ, к-г, д-т товушларининг имлосига риоя қилиб ёзиш	3.4.1.3 ч, ш, з, с ҳарфлари бор сўзларнинг имлосини билиш	4.4.1.3 айтилиши ва ёзилишида фарқи бор сўзларни аниқлаб ёзиш
	2.4.1.4 жарангли л, р, м, н, нг товушларининг имлосига риоя қилиб ёзиш	3.4.1.4 х, ҳ ҳарфлари бор сўзларнинг имлосини ажратиб ёзиш	
	2.4.1.5 бир товушнинг ҳарфий белгиси бўлган нг, шч, бирикмалари алоҳида ҳарфларга ажратилмаслигига амал қилиш: опанг-из эмас, опангиз, она-нгиз... бир унли товушдан иборат сўнгги бўғин ҳам кейинги сатрга кўчирилмайди; мутола-а, матба-а эмас, муто-лаа, матбаа,...	3.4.1.5 талаффузда икки ўхшаш товуш бир жойда ёки бир сўзда келган вақтда бири ноўхшаш товушга мослашиши, уйғунлашувига амал қилган ҳолда тўғри ёзиш: <u>зарар-зарал</u> , <u>зарур-зарил</u> , <u>бирорта-биронта</u> ; р-й: <u>дарё-дайро</u> , м-ғ: <u>ёмғир-ёғмир</u> , ҳ-в: <u>аҳвол-авҳол</u>	
4.2 Грамматикалы қ нормаларды сақтау	2.4.2.1 ўқитувчи ёрдамида ўзак ва қўшимчаларни ажратиш	3.4.2.1 ўзакка сўз ясовчи қўшимча қўшиш орқали ясама сўз ҳосил қилиш, ўзакдош сўзларнинг	4.4.2.1 қўшма сўзларнинг турларини ажрата олиш(қўшма сўз, жуфт сўз,

		маъносини ажратиш	қисқартирма сўзлар)
2.4.2.2 кўплик кўшимчаларини тўғри қўллаш	3.4.2.2 унли ва ундош билан тугаган отларда шахс-сон кўшимчаларининг қўлланиши		4.4.2.2 ўзакка сўз ясовчи кўшимчалар кўшиш орқали, сўзга сўз кўшиш, сўзларни жуфтлаштириш орқали ясама сўзлар ҳосил қилиш
2.4.2.3 сўз туркумларини (от, сифат, сон, феъл) ажратиш	3.4.2.3 гапдан сўз туркумларини (от, сифат, сон, феъл) топиш		4.4.2.3 отларнинг турланиши, эгалик кўшимчалари билан қўлланиши
2.4.2.4 от-сўз туркумининг турдош ва атоқли турларини ажратиш, атоқли отнинг имлосига риоя қилиб ёзиш	3.4.2.4 туб, ясама отлар/сифатлар/феълларни аниқлаш		4.4.2.4 кишилик олмошларининг келишик кўшимчалари билан турланиши
2.4.2.5 содда ва кўшма отлар/сифатлар/сонлар/феълларни аниқлаш	3.4.2.5 бўлишли ва бўлишсиз феъллар фарқини аниқлаш		4.4.2.5 равишнинг маъновий турлари, феъл билан боғлаб, гап тузиш
	3.4.2.6 миқдор ва тартиб сонларнинг фарқини аниқлаш		4.4.2.6 сўз туркумларининг гапдаги вазифасини аниқлаш
			4.4.2.7 сўз билан сўзни, гап билан гапни боғлайдиган

			боғловчиларни (ва, ҳамда, аммо, лекин чунки, бшқ.) қўллаш
			4.4.2.8 гапда ундов, тақлид сўзларни ажратиш ва қўллаш
			4.4.2.9 фёълларни замонларига мос (ўтган замон, ҳозирги ва келаси замонлар) қўллаш

46. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

47. Осы оқу бағдарламасы Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған «Өзбек тілі» оқу пәні (оқыту өзбек тілінде) бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған «Өзбек тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын (төмендетілген оқу жүктемесімен) іске асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар (оқыту өзбек тілінде)

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
1. Өзәм һәққидә	Тиңшилим вә ейтилим	1.1 Тинглаган матн мазмунини тушуниш	2.1.1.1 Тинглаган материал бўйича тушунмаган сўзларни белгилаш, матн мазмуни бўйича қўйилган саволларга жавоб бериш

2) Мениң аиләм вә достлирим		1.3 Турли вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри фойдаланиш	2.1.3.1 кундалик ҳаётда учрайдиган вазиятларга боғлиқ ўзаро суҳбатлашиш
		1.4 Берилган мавзу бўйича ҳикоя тузиш	2.1.4.1 таянч сўзларни қатнаштириб, берилган сарлавҳа бўйича ҳикоя тузиш
		1.6 Тингловчининг диққат-эътиборини жалб этиш	2.1.6.1 интонация (оҳанг), вербал эмас нутқ воситаларидан (имо-ишора, қўл ҳаракатлари) фойдаланиб, мавзуга (Сиз қандай ўйлайсиз? Сиз нима тавсия этар эдингиз? ҳк.) диққат-эътиборини жалб этиш
	Оқулум	2.1 Матн турлари ва таркибий қисмларини аниқлаш	2.2.1.1 савол бериш орқали (Нима қилди? Қандай? Нима учун?) матн турларини (ривоя тасвирий, муҳокама), таркибий қисмларини (кириш, асосий бўлим, хулоса) аниқлаш
		2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	2.2.3.1 Матн мазмуни бўйича далилларни аниқлашга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
		2.4 Матн мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	2.2.4.1 ўқитувчи ёрдамида матн мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш
		2.5 Турли манбалардан ахборот олиш	2.2.5.1 манбаларни (луғат, маълумотнома, энциклопедия) ва ахборот топиш йўлини аниқлайди, берилган мавзу/савол бўйича ахборотни ажратиб олиш

	Йезилим	3.1 Турли типдаги матнлар тузиш	2.3.1.1 ўқитувчи ёрдамида шахсий сурат/сюжетли суратлар орқали ихчам тасвирий/ривоя матнларини ёзиш
		3.3 Ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича ёзма ишлар ёзиш	2.3.3.1 ўқитувчи ёрдамида ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича режа тузиш ва таянч сўзлардан фойдаланган ҳолда баён ёзиш
		3.5 Хатони топиш ва тузатиш	2.3.5.1 йўл қўйилган пунктуацион(тиниш белгилари), орфографик (имловий) хатоларни ўқитувчи ёрдамида топиб тузатиш ва тузган жумлани тўлдириш
		3.6 Каллиграфия (хуснихат) меъёрларига риоя қилиш	2.3.6.1 бош ҳарф ва кичик ҳарфнинг баландлиги ва ўлчамини сақлаб, уларни боғлаб қиялаб ҳамда тоза ёзиш
		3.7 Пунктуацион (тиниш белгилари) меъёрларга риоя қилиш	2.3.7.1 гап турларини ифода мақсадига кўра ажратиш ва мос тиниш белгиларини (нуқта, сўроқ белгиси, ундов белгиси) қўллаш
		Тиллиқ нормилирини қоллиниш	4.1 Орфографик ва орфоэпик меъёрларга риоя қилиш
2.4.1.2 «у», «и, й» ҳарфларининг имлосига риоя қилиб ёзиш			
2.4.1.3 жарангли ва жарангсиз ундош			

			товушларни ажратиш ва п-б, қ-ғ, к-г, д-т товушларининг имлосига риоя қилиб ёзиш
			2.4.1.4 жарангли л, р, м, н, нг товушларининг имлосига риоя қилиб ёзиш
			2.4.1.5 бир товушнинг харфий белгиси бўлган нг, шч , бирикмалари алоҳида ҳарфларга ажратилмаслигига амал қилиш: опанг-из эмас, опа- нгиз, она-нгиз... бир унли товушдан иборат сўнги бўгин ҳам кейинги сатрга кўчирилмайди; мутола- а, матба-а эмас, муто- лаа, мат-баа,...
2 тоқсан			
3) Мениң мәктивим	Тиңшилим вә ейтилим	1.2 Матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	2.1.2.1 матн сарлавҳаси ва таянч сўзлар асосида воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш
		1.3 Турли вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри фойдаланиш	2.1.3.1 кундалик ҳаётда учрайдиган вазиятларга боғлиқ ўзаро суҳбатлашиш
4) Мениң туғулған өлкәм		1.5 Тинглаган материаллар бўйича шахсий фикрини билдириш	2.1.5.1 аудио- видеоахборот мазмуни бўйича ўз фикрини (ёқадди/ёқмайди, чунки..., фойдали/фойдасиз бўлди, сабаби ... ва ҳк.) билдириш
		1.7 Товуш, сўзларни орфоэпик меъёрга мувофиқ	2.1.7.1 сўз таркибидаги унли товушларнинг ўзаро ҳамооҳанглигини

		тўғри талаффуз қилиш	сақлаб талаффуз қилиш (бугун -бугин, тутун – тутин, узун – узин, узум-узим, тухум-тухим ва бшқ.)
Тиңшилим вә ейтилим	2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	2.2.3.1 Матн мазмуни бўйича далилларни аниқлашга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш	
	2.4 Матн мавзуси ва асосий ғояни аниқлаш	2.2.4.1 ўқитувчи ёрдамида матн мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	
	2.5 Турли манбалардан ахборот олиш	2.2.5.1 манбаларни (луғат, маълумотнома, энциклопедия) ва ахборот топиш йўлини аниқлайди, берилган мавзу/савол бўйича ахборотни ажратиб олиш	
	2.6 Матнларга қиёсий таҳлил яшаш	2.2.6.1 ўқитувчи ёрдамида маълум бир мавзуда ёзилган матнларнинг ўхшаш ва фарқли жиҳатларини топиш	
Йезилим	3.3 Ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича ёзма ишлар ёзиш	2.3.3.1 ўқитувчи ёрдамида ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича режа тузиш ва таянч сўзлардан фойдаланган ҳолда баён ёзиш	
	3.4 Ёзма ишларни турли шаклларда тавсия этиш	2.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида таянч сўзлар, гап, расмлардан фойдаланиб, оддий постер тузиш	
	3.6 Қаллиграфия (хуснихат)	2.3.6.1 бош ҳарф ва кичик ҳарфнинг	

		меъёрларига риоя қилиш	баладдиги ва ўлчамини сақлаб, уларни боғлаб, қиялаб ҳамда тоза ёзиш
		3.5 Хатони топиш ва тузатиш	2.3.5.1 йўл қўйилган пунктуацион (тиниш белгилари), орфографик (имловий) хатоларни ўқитувчи ёрдамида топиб тузатиш ва тузган жумлани тўлдириш
3 тоқсан			
5. Тени сақниң жени сақ.	Тиңшилим вә ейтилим	1.1 Тинглаган матн мазмунини тушуниш	2.1.1.1 Тинглаган материал бўйича тушунмаган сўзларни белгилаш, матн мазмуни бўйича қўйилган саволларга жавоб бериш
		1.2 Матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	2.1.2.1 матн сарлавҳаси ва таянч сўзлар асосида воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш
		1.3 Турли вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри фойдаланиш	2.1.3.1 кундалик ҳаётда учрайдиган вазиятларга боғлиқ ўзаро суҳбатлашиш
		1.4 Берилган мавзу бўйича ҳикоя тузиш	2.1.4.1 таянч сўзларни қатнаштириб, берилган сарлавҳа бўйича ҳикоя тузиш
		1.5 Тинглаган материаллар бўйича шахсий фикрини билдириш	2.1.5.1 аудио-видеоахборот мазмуни бўйича ўз фикрини (ёқади/ёқмайди, чунки..., фойдали/фойдасиз бўлди, сабаби ... ва ҳк.) билдириш
6. Өрп-адёт вә еғиз әдәбияти		1.6 Тингловчининг диққат-	2.1.6.1 интонация (оҳанг), вербал эмас нутқ воситаларидан

		эътиборини жалб этиш	(имо-ишора, қўл ҳаракатлари) фойдаланиб, мавзуга (Сиз қандай ўйлайсиз? Сиз нима тавсия этар эдингиз? ҳк.) диққат-эътиборини жалб этиш
Оқулум	2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	2.2.3.1 Матн мазмуни бўйича далилларни аниқлашга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш	
	2.4 Матн мавзуси ва асосий ғояни аниқлаш	2.2.4.1 ўқитувчи ёрдамида матн мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	
	2.2 Матндаги лексик бирликларнинг қўлланилишини тушуниш	2.2.2.1 синоним, антоним, омоним (луғатдан фойдаланиш) сўзларни ажратиш ва маъносини тушуниш, суҳбат давомида қўллаш	
	2.5 Турли манбалардан ахборот олиш	2.2.5.1 манбаларни (луғат, маълумотнома, энциклопедия) ва ахборот топиш йўлини аниқлайди, берилган мавзу/савол бўйича ахборотни ажратиб олиш	
	2.6 Матнларга қиёсий таҳлил ясаш	2.2.6.1 ўқитувчи ёрдамида маълум бир мавзуда ёзилган матнларнинг ўхшаш ва фарқли жиҳатларини топиш	
Йезилим	3.2 Турли услубда матн ёзиш	2.3.2.1 намуна бўйича оддий эълон, билдириш хати ва йўриқнома (таом тайёрлаш рецепти) ёзиш	

		3.3 Ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича ёзма ишлар ёзиш	2.3.3.1 ўқитувчи ёрдамида ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича режа тузиш ва таянч сўзлардан фойдаланган ҳолда баён ёзиш
		3.5 Хатони топиш ва тузатиш	2.3.5.1 йўл қўйилган пунктуацион (тиниш белгилари), орфографик (имловий) хатоларни ўқитувчи ёрдамида топиб тузатиш ва тузган жумлани тўлдириш
		3.6 Каллиграфия (хуснихат) меъёрларига риоя қилиш	2.3.6.1 бош ҳарф ва кичик ҳарфнинг баландлиги ва ўлчамини сақлаб, уларни боғлаб, қиялаб ҳамда тоза ёзиш
	Тиллиқ нормиларни қоллиниш	4.2 Грамматик меъёрларга риоя қилиш	2.4.2.1 ўқитувчи ёрдамида ўзак ва қўшимчаларни ажратиш
2.4.2.2 кўплик қўшимчаларини тўғри қўллаш			
2.4.2.3 сўз туркумларини (от, сифат, сон, феъл) ажратиш			
2.4.2.4 от-сўз туркумининг турдош ва атоқли турларини ажратиш, атоқли отнинг имлосига риоя қилиб ёзиш			
2.4.2.5 содда ва қўшма отлар/сифатлар/сонлар/феълларни аниқлаш			
4 тоқсан			

7.Қоршиған этрап 8. Сәяхәт	Тиңшилим вә ейтилим	1.2 Матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	2.1.2.1 матн сарлавҳаси ва таянч сўзлар асосида воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш
		1.3 Турли вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри фойдаланиш	2.1.3.1 кундалик ҳаётда учрайдиган вазиятларга боғлиқ ўзаро суҳбатлашиш
		1.4 Берилган мавзу бўйича ҳикоя тузиш	2.1.4.1 таянч сўзларни қатнаштириб, берилган сарлавҳа бўйича ҳикоя тузиш
		1.5 Тинглаган материаллар бўйича шахсий фикрини билдириш	2.1.5.1 аудио- видеоахборот мазмуни бўйича ўз фикрини (ёқади/ёқмайди, чунки..., фойдали/фойдасиз бўлди, сабаби ... ва ҳк.) билдириш
		Оқулум	2.1 Матн турлари ва таркибий қисмларини аниқлаш
	2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш		2.2.3.1 Матн мазмуни бўйича далилларни аниқлашга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
	2.4 Матн мавзуси ва асосий ғояни аниқлаш		2.2.4.1 ўқитувчи ёрдамида матн мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш
	2.5 Турли манбалардан ахборот олиш		2.2.5.1 манбаларни (луғат, маълумотнома, энциклопедия) ва ахборот топиш йўлини аниқлайди, берилган

			мавзу/савол бўйича ахборотни ажратиб олиш
Йезилим	3.1 Турли типдаги матнлар тузиш	2.3.1.1 ўқитувчи ёрдамида шахсий сурат/сюжетли суратлар орқали ихчам тасвирий/ривоя матнларини ёзиш	
	3.2 Турли услубда матн ёзиш	2.3.2.1 намуна бўйича оддий эълон, билдириш хати ва йўриқнома (таом тайёрлаш рецепти) ёзиш	
	3.3 Ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича ёзма ишлар ёзиш	2.3.3.1 ўқитувчи ёрдамида ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича режа тузиш ва таянч сўзлардан фойдаланган ҳолда баён ёзиш	
	3.5 Хатони топиш ва тузатиш	2.3.5.1 йўл қўйилган пунктуацион(тиниш белгилари), орфографик (имловий) хатоларни ўқитувчи ёрдамида топиб тузатиш ва тузган жумлани тўлдириш	
	3.6 Каллиграфия (хуснихат) меъёрларига риоя қилиш	2.3.6.1 бош ҳарф ва кичик ҳарфнинг баландлиги ва ўлчамини сақлаб, уларни боғлаб, қиялаб ҳамда тоза ёзиш	
Тиллиқ нормиларни қоллиниш	4.1 Орфографик ва орфоэпик меъёрларга риоя қилиш	2.4.1.4 жарангли л, р, м, н, нг товушларининг имлосига риоя қилиб ёзиш	
		2.4.2.1 ўқитувчи ёрдамида ўзак ва	

		4.2 Грамматик меъёрларга риоя қилиш	қўшимчаларни ажратиш
			2.4.2.5 содда ва қўшма отлар/сифатлар/сонлар/феълларни аниқлаш

2) 3 сынып

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан			
1.Жанлиқ тәбиет 2.Яхшидин үгән, ямандин жиркән (йорук вә қараңғу)	Тиңшилим вә ейтилим	1.1 Тинглаган матн мазмунини тушуниш	3.1.1.1 Тинглаган материал бўйича таянч сўзларни белгилаш, очик ва ёпик саволларга жавоб бериш
		1.2 Матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	3.1.2.1 матн сарлавҳаси ва берилган суратлар/ фото/ диаграмма бўйича матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш
		1.3 Турли вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри фойдаланиш	3.1.3.1 турли вазиятлардаги (ижтимоий муҳитда) мулоқотларда ўз нутқини изчиллик билан режалаштириб, нутқ меъёрларига риоя қилган ҳолда сўзлаш
		1.4 Берилган мавзу бўйича ҳикоя тузиш	3.1.4.1 таянч сўзлар ва режадан фойдаланиб, берилган сарлавҳа бўйича ҳикоя тузиш
		1.6 Тингловчининг диққат-эйтиборини жалб этиш	3.1.6.1 интонация (оҳанг), вербал эмас нутқ воситаларидан (имо-ишора, қўл ҳаракатлари), ундалмалардан фойдаланиб, суҳбатдошининг

			диққат-эътиборини тортиш
Оқулум	2.1 Матн турлари ва таркибий қисмларини аниқлаш		3.2.1.1 ўқитувчи ёрдамида ривоя, тасвирий, муҳокама матн турларини ва таркибий қисмларини аниқлаш
	2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш		3.2.3.1 Матн мазмуни бўйича фикр билдиришга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
	2.4 Матн мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш		3.2.4.1 мустақил ҳолда матн мавзуси ва ўқитувчи ёрдамида асосий ғоясини аниқлаш
	2.5 Турли манбалардан ахборот олиш		3.2.5.1 Турли манбалардан (матн, луғат, чизма, жадвал, харита) берилган мавзу/савол бўйича олган ахборотларда учрайдиган янги сўзларнинг маъносини луғатлар орқали ёритиш, тизимга солиш, маълумотларнинг муҳим аҳамиятини аниқлаш
Йезилим	3.1 Турли типдаги матнлар тузиш		3.3.1.1 режа/чизма бўйича ривоя матнини, қиёсий тавсифлаш ва муҳокама матнини турли ёрдамчи сўзлардан фойдаланиб, ёзиш
	3.5 Хатони топиш ва тузатиш		3.3.3.1 мустақил ҳолда ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал

			материаллар бўйича режа тузиб, баён ёзиш
		3.6 Каллиграфия (хуснихат) меъёрларига риоя қилиш	3.3.5.1 йўл қўйилган пунктуацион, орфографик, грамматик ва стилистик(услубий) хатоларни ўқитувчи ёрдамида топиб, имло луғатидан фойдаланиб, тузатиш
		3.7. Пунктуацион (тиниш белигилари)меъёрларга риоя қилиш	3.3.6.1 кенг йўлли дафтарда бош ҳарф ва кичик ҳарфнинг баландлиги ва ўлчамини сақлаб қиялаб, қўлни узмай ҳамда равон ёзиш, ёзиш суръатини тезлатиш
		3.7. Пунктуацион (тиниш белгилари) меъёрларга риоя қилиш	3.3.7.2 ундалма, кириш сўзларни ажратиш ва тиниш белгиларини тўғри қўйиш
	Тиллиқ нормиларни қоллиниш	4.1 Орфографик ва орфоэпик меъёрларга риоя қилиш	3.4.1.1 э, ф, в, ц ҳарфлари бор сўзларни саводли ёзиш
3.4.1.3 ч, ш, з, с ҳарфлари бор сўзларнинг имлосини билиш			
3.4.1.4 х, ҳ ҳарфлари бор сўзларнинг имлосини ажратиб ёзиш			
2 тоқсан			
3. Вақит	Тиллиқ нормиларни қоллиниш	1.2 Матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	3.1.2.1 матн сарлавҳаси ва берилган суратлар /фото /диаграмма бўйича матндаги

4 Мемарчилик ҳунири			воқеалар ривожини олдидан айтиб бериш
		1.3 Турли вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри фойдаланиш	3.1.3.1 турли вазиятлардаги (ижтимоий муҳитда) мулоқотларда ўз нутқини изчиллик билан режалаштириб, нутқ меъёрларига риоя қилган ҳолда сўзлаш
		1.5 Тинглаган материаллар бўйича шахсий фикрини билдириш	3.1.5.1 аудио- видеоахборот мазмуни бўйича билдирилган ўзганинг фикри билан (келишиш/келишмасл ик сабабини) ўз нуқтаи назарини билдириш
		1.6 Тингловчининг диққат-эътиборини жалб этиш	3.1.6.1 интонация (оҳанг), вербал эмас нутқ воситаларидан (имо-ишора, қўл ҳаракатлари), ундалмалардан фойдаланиб, суҳбатдошининг диққат-эътиборини тортиш
		1.7 Товуш, сўзларни орфоэпик меъёрга мувофиқ тўғри талаффуз қилиш	3.1.7.1 сўз таркибида кетма-кет келган ундош товушларнинг ўзаро ҳамооҳанглигини сақлаб талаффуз қилиш (шанба – шамба, сунбул- сумбул, танбур- тамбур ва б.)
	Оқулум	2.2 Матндаги лексик бирликларнинг қўлланилишини тушуниш	3.2.2.1 ўз ва кўчма маъноли сўзларнинг маъносини контекстда тушуниш, суҳбат давомида қўллаш

		2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	3.2.3.1 Матн мазмуни бўйича фикр билдиришга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
		2.4 Матн мавзуси ва асосий ғояни аниқлаш	3.2.4.1 мустақил ҳолда матн мавзусини ва ўқитувчи ёрдамида асосий ғоясини аниқлаш
		2.5 Турли манбалардан ахборот олиш	3.2.5.1 Турли манбалардан (матн, луғат, чизма, жадвал, харита) берилган мавзу/савол бўйича олган ахборотларда учрайдиган янги сўзларнинг маъносини луғатлар орқали ёритиш, тизимга солиш, маълумотларнинг муҳим аҳамиятини аниқлаш
		2.6 Матнларга қиёсий таҳлил ясаш	3.2.6.1 ўқитувчи ёрдамида ўхшаш мавзуда берилган матн турларини, услубини қиёслаб, ўхшаш ва фарқли жиҳатларини топиш
	Йезилим	3.2 Турли услубда матн ёзиш	3.3.2.1 мустақил фаолияти баён қилинган кундалик/таржимаи ҳол ёзиш
		3.4 Ёзма ишларни турли шаклларда тавсия этиш	3.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида чизма, график, жадвал, фотосуратлардан фойдаланиб, матн (хат, таклифнома, йўриқнома, ҳк.)

			тузиш/ компьютерда териш
		3.5 Хатони топиш ва тузатиш	3.3.5.1 йўл қўйилган пунктуацион, орфографик, грамматик ва стилистик (услужбий) хатоларни ўқитувчи ёрдамида топиб, имло луғатидан фойдаланиб, тузатиш
		3.6 Каллиграфия (хуснихат) меъёрларига риоя қилиш	3.3.6.1 кенг йўлли дафтарда бош ҳарф ва кичик ҳарфнинг баландлиги ва ўлчамини сақлаб қиялаб, қўлни узмай ҳамда равон ёзиш, ёзиш суръатини тезлатиш
		3.7. Пунктуацион (тиниш белгилари) меъёрларга риоя қилиш	3.3.7.3 ўқитувчи ёрдамида эга ва кесим орасига қўйиладиган чизиқчанинг ўрнини билиш ва қўллаш
			3.3.7.1 ўқитувчи ёрдамида йиғиқ ва ёйиқ гапларни ажратиш, чизма бўйича тузиш ва тиниш белгиларини қўйиш
	Тиллиқ нормилирин и қоллиниш	4.1 Орфографик ва орфоэпик меъёрларга риоя қилиш	3.4.1.2 Й ҳарфининг ёзилиши. Я, ю, ё, е, ҳарфлари бор сўзлар имлоси.
		4.2 Грамматик меъёрларга риоя қилиш	3.4.2.1 ўзакка сўз ясовчи қўшимча қўшиш орқали ясама сўз ҳосил қилиш, ўзакдош сўзларнинг маъносини ажратиш
3 тоқсан			

5.Искусство 6.Выдающиеся личности	Тиңшилим вэ ейтилим	1.1 Тинглаган матн мазмунини тушуниш	3.1.1.1 Тинглаган материал буйича таянч сўзларни белгилаш, очик ва ёпик саволларга жавоб бериш
		1.2 Матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	3.1.2.1 матн сарлавҳаси ва берилган суратлар/ фото/ диаграмма буйича матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш
		1.3 Турли вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри фойдаланиш	3.1.3.1 турли вазиятлардаги (ижтимоий муҳитда) мулоқотларда ўз нутқини изчиллик билан режалаштириб, нутқ меъёрларига риоя қилган ҳолда сўзлаш
		1.4 Берилган мавзу буйича ҳикоя тузиш	3.1.4.1 таянч сўзлар ва режадан фойдаланиб, берилган сарлавҳа буйича ҳикоя тузиш
		1.5 Тинглаган материаллар буйича шахсий фикрини билдириш	3.1.5.1 аудио- видеоахборот мазмуни буйича билдирилган ўзганинг фикри билан (келишиш/келишмаслик сабабини) ўз нуқтаи назарини билдириш
	Оқулум	2.3 Матн мазмуни буйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	3.2.3.1 Матн мазмуни буйича фикр билдиришга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
		2.4 Матн мавзуси ва асосий ғояни аниқлаш	3.2.4.1 мустақил ҳолда матн мавзусини ва ўқитувчи ёрдамида асосий ғоясини аниқлаш

		2.5 Турли манбалардан ахборот олиш	3.2.5.1 Турли манбалардан (матн, луғат, чизма, жадвал, харита) берилган мавзу/савол бўйича олган ахборотларда учрайдиган янги сўзларнинг маъносини луғатлар орқали ёритиш, тизимга солиш, маълумотларнинг муҳим аҳамиятини аниқлаш
		2.6 Матнларга қиёсий таҳлил ясаш	3.2.6.1 ўқитувчи ёрдамида ўхшаш мавзуда берилган матн турларини, услубини қиёслаб, ўхшаш ва фарқли жиҳатларини топиш
	Йезилим	3.1 Турли типдаги матнлар тузиш	3.3.1.1 режа/чизма бўйича ривоя матнини, қиёсий тавсифлаш ва муҳокама матнини турли ёрдамчи сўзлардан фойдаланиб, ёзиш
		3.2 Турли услубда матн ёзиш	3.3.2.1 мустақил фаолияти баён қилинган кундалик/таржимаи ҳол ёзиш
		3.3 Ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича ёзма ишлар ёзиш	3.3.3.1 мустақил ҳолда ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича режа тузиб, баён ёзиш
		3.4 Ёзма ишларни турли шаклларда тавсия этиш	3.3.5.1 йўл қўйилган пунктуацион, орфографик, грамматик ва стилистик (услубий) хатоларни ўқитувчи

			ёрдамида топиб, имло луғатидан фойдаланиб, тузатиш
		3.5 Хатони топиш ва тузатиш	3.3.6.1 кенг йўлли дафтарда бош ҳарф ва кичик ҳарфнинг баландлиги ва ўлчамини сақлаб қиялаб, қўлни узмай ҳамда равон ёзиш, ёзиш суръатини тезлатиш
		3.6 Каллиграфия (хуснихат) меъёрларига риоя қилиш	3.3.6.1 кенг йўлли дафтарда бош ҳарф ва кичик ҳарфнинг баландлиги ва ўлчамини сақлаб қиялаб, қўлни узмай ҳамда равон ёзиш, ёзиш суръатини тезлатиш
	Тиллиқ нормилирин и қоллиниш	4.2 Грамматик меъёрларга риоя қилиш	3.4.2.2 шахс-сон қўшимчаларининг қўлланилишини билиш
			3.4.2.6 миқдор ва тартиб сонларнинг фарқини аниқлаш
4 тоқсан			
7. Вода-сточник жизни	Тиңшилим вэ ейтилим	1.1 Тинглаган матн мазмунини тушуниш	3.1.1.1 Тинглаган материал бўйича таянч сўзларни белгилаш, очиқ ва ёпиқ саволларга жавоб бериш
		1.2 Матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	3.1.2.1 матн сарлавҳаси ва берилган суратлар/ фото/ диаграмма бўйича матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш
8. Культура отдыха. Праздники		1.3 Турли вазиятларда нутқ	3.1.3.1 турли вазиятлардаги

		меъёрларидан тўғри фойдаланиш	(ижтимоий муҳитда) мулоқотларда ўз нутқини изчиллик билан режалаштириб, нутқ меъёрларига риоя қилган ҳолда сўзлаш
		1.4 Берилган мавзу бўйича ҳикоя тузиш	3.1.4.1 таянч сўзлар ва режадан фойдаланиб, берилган сарлавҳа бўйича ҳикоя тузиш
Оқулум		2.2 Матндаги лексик бирликларнинг қўлланилишини тушуниш	3.2.2.1 ўз ва кўчма маъноли сўзларнинг маъносини контекстда тушуниш, суҳбат давомида қўллаш
		2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	3.2.3.1 Матн мазмуни бўйича фикр билдиришга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
		2.4 Матн мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	3.2.4.1 мустақил ҳолда матн мавзусини ва ўқитувчи ёрдамида асосий ғоясини аниқлаш
		2.5 Турли манбалардан ахборот олиш	3.2.5.1 Турли манбалардан (матн, луғат, чизма, жадвал, харита) берилган мавзу/савол бўйича олган ахборотларда учрайдиган янги сўзларнинг маъносини луғатлар орқали ёритиш, тизимга солиш, маълумотларнинг муҳим аҳамиятини аниқлаш
Йезилим		3.3 Ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича ёзма ишлар ёзиш	3.3.3.1 мустақил ҳолда ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал

			материаллар бўйича режа тузиб, баён ёзиш
		3.4 Ёзма ишларни турли шаклларда тавсия этиш	3.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида чизма, график, жадвал, фотосуратлардан фойдаланиб, матн (хат, таклифнома, йўриқнома, ҳк.) тузиш/ компьютерда териш
		3.5 Хатони топиш ва тузатиш	3.3.5.1 йўл қўйилган пунктуацион, орфографик, грамматик ва стилистик (услубий) хатоларни ўқитувчи ёрдамида топиб, имло лугатидан фойдаланиб, тузатиш
		3.6 Каллиграфия (хуснихат) меъёрларига риоя қилиш	3.3.6.1 кенг йўлли дафтарда бош ҳарф ва кичик ҳарфнинг баландлиги ва ўлчамини сақлаб қиялаб, қўлни узмай ҳамда равон ёзиш, ёзиш суръатини тезлатиш
	Тиллик нормилирин и қоллиниш	4.2 Грамматик меъёрларга риоя қилиш	3.4.2.1 ўзакка сўз ясовчи қўшимча қўшиш орқали ясама сўз ҳосил қилиш, ўзакдош сўзларнинг маъносини ажратиш

4) 4 сынып

Ортақ тақырыпта р	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан			
1. Моя Родина- Казахстан	Тиңшилим вә ейтилим	1.1 Тинглаган матн мазмунини тушуниш	4.1.1.1 Тинглаган материал бўйича асосий моҳиятини қайд этиш ва улар асосида матн мазмунини сўзлаш

2. Ценности		1.2 Матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	4.1.2.1 матн сарлавҳаси ва берилган диаграмма/ чизма/ жадвал бўйича матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш ва ўз фикрини далиллаш
		1.3 Турли вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри фойдаланиш	4.1.3.1 суҳбатдошининг ёши, кайфиятини ҳисобга олган ҳолда, маълум бир мавзу доирасида нутқий меъёрларга мувофиқ суҳбатлашиш
		1.4 Берилган мавзу бўйича ҳикоя тузиш	4.1.4.1 таянч сўзлар ва режадан фойдаланиб монолог тузиш
		1.7 Товуш, сўзларни орфоэпик меъёрга мувофиқ тўғри талаффуз қилиш	4.1.7.1 сўз таркибида ва сўз билан сўз орасидаги бўғин ҳамда товуш ҳамоҳанглигини сақлаб талаффуз қилиш
	Оқулум	2.1 Матн турлари ва таркибий қисмларини аниқлаш	4.2.1.1 ривоя тасвирий, муҳокама матн турларини ва таркибий қисмларини аниқлаш
		2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	4.2.3.1 Матн мазмуни бўйича ечим қабул қилишга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
		2.4 Матн мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	4.2.4.1 матн мавзуси ва мазмунининг ўзаро мослигини аниқлаш ва ундаги асосий ғоясини ифодалаш
		2.6 Матнларга қиёсий таҳлил яшаш	4.2.5.1 манбалардан (матн, луғат, чизма, жадвал, диаграмма) зарур ахборотларни топиш, дуч келган янги сўзларнинг маъносини контекст бўйича аниқлаб, ахборотни хулосалаш, баҳолаш
	Йезилим	3.1 Турли типдаги матнлар тузиш	4.3.1.1 берилган мавзуда ҳикоя қилиш, тасвирлаш ва муҳокама қилиш

			элементлари бор матн тузиб ёзиш
		3.3 Ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича ёзма ишлар ёзиш	4.3.3.1. ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича баён/ таянч сўзлардан фойдаланган ҳолда эссе ёзиш
		3.5 Хатони топиш ва тузатиш	4.3.5.1 стилистик хатоларни ўқитувчи ёрдамида аниқлаб тузатиш; мустақил ҳолда пунктуацион, орфографик, грамматик меъёрларга мос ёзма ишни таҳрир қилиш
		3.6 Каллиграфия (хуснихат) меъёрларига риоя қилиш	4.3.6.1 каллиграфик (хуснихат) меъёрларига риоя қилган ҳолда, ёзиш техникасини такомиллаштириш ва тоза ёзиш
		3.7. Пунктуацион (тиниш белгилари) меъёрларга риоя қилиш	4.3.7.1 содда ва қўшма гапларни чизма бўйича тузиш ва тиниш белгиларини қўйиш
	Тиллик нормилирини қоллиниш	4.1 Орфографик ва орфоэпик меъёрларга риоя қилиш	4.3.7.2 гапнинг уюшиқ бўлақларини ажратиш ва тиниш бегисини (вергул, қўш нуқта) тўғри қўллаш
			4.4.1.2 сўзга қўшимчалар қўшилганда бўғин ҳамоҳанглигини ҳисобга олган ҳолда қўллаш 4.4.1.3 айтилиши ва ёзилишида фарқи бор сўзларни аниқлаб ёзиш
2 тоқсан			
3. Культурно е наследие	Тиңшилим вә ейтилим	1.2 Матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	4.1.2.1 матн сарлавҳаси ва берилган диаграмма/ чизма/ жадвал бўйича матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш ва ўз фикрини далиллаш
		1.3 Турли вазиятларда нутқ	4.1.3.1 суҳбатдошининг ёши, кайфиятини ҳисобга

4. Мир профессий		меъёрларидан тўғри фойдаланиш	олган ҳолда, маълум бир мавзу доирасида нутқий меъёрларга мувофиқ суҳбатлашиш
		1.4 Берилган мавзу бўйича ҳикоя тузиш	4.1.4.1 таянч сўзлар ва режадан фойдаланиб монолог тузиш
		1.5 Тинглаган материаллар бўйича шахсий фикрини билдириш	4.1.5.1 аудио-видеоахборот мазмунини мустақил баҳолаш
		1.6 Тингловчининг диққат-эътиборини жалб этиш	4.1.6.1 интонация (оҳанг), вербал эмас нутқ воситаларидан (имо-ишора, қўл ҳаракатлари) ва кириш, ундов сўзлардан фойдаланиб, мавзуга тингловчини қизиқтириш
	Оқулум	2.2 Матндаги лексик бирликларнинг қўлланилишини тушуниш	4.2.2.1 контекстда иборалар ва кўп маъноли сўзларни ажрата олиш, маъносини тушуниш, суҳбат давомида қўллаш
		2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	4.2.3.1 Матн мазмуни бўйича ечим қабул қилишга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
		2.4 Матн мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	4.2.4.1 матн мавзуси ва мазмунининг ўзаро мослигини аниқлаш ва ундаги асосий ғоясини ифодалаш
		2.5 Турли манбалардан ахборот олиш	4.2.5.1 бадиий, публицистик, илмий ва расмий услуб турларини (мақола кундалик, таржимаи ҳол, хат, эсдалик...) ажратиш
		2.5 Турли манбалардан ахборот олиш	4.2.5.1 манбалардан (матн, луғат, чизма, жадвал, диаграмма) зарур ахборотларни топиш, дуч келган янги сўзларнинг маъносини контекст бўйича

			аниқлаб, ахборотни хулосалаш, баҳолаш
		2.6 Матнларга қиёсий таҳлил ясаш	4.2.6.1 маълум бир мавзуда турли жанрда берилган матнларни қиёслаб, ўхшаш ва фарқли жиҳатларини топиш
Йезилим		3.2 Турли услубда матн ёзиш	4.3.2.1 зарур сўзлардан фойдаланиб, маълум бир услубда матн (мақола, тавсифнома, ҳк.) ёзиш
		3.3 Ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича ёзма ишлар ёзиш	4.3.3.1 ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича баён/ таянч сўзлардан фойдаланган ҳолда эссе ёзиш
		3.5 Хатони топиш ва тузатиш	4.3.5.1 стилистик хатоларни ўқитувчи ёрдамида аниқлаб тузатиш; мустақил ҳолда пунктуацион, орфографик, грамматик меъёрларга мос ёзма ишни таҳрир қилиш
		3.6 Каллиграфия (хуснихат) меъёрларига риоя қилиш	4.3.6.1 каллиграфик (хуснихат) меъёрларига риоя қилган ҳолда, ёзиш техникасини такомиллаштириш ва тоза ёзиш
		3.7. Пунктуацион (тиниш белгилари) меъёрларга риоя қилиш	4.3.7.3 диалогда қўлланиладиган тиниш белгиларидан тўғри фойдаланиш
Тиллиқ нормилирини қоллиниш	4.2 Грамматик меъёрларга риоя қилиш		4.4.2.1 қўшма сўзларнинг турларини ажрата олиш (қўшма сўз, жуфт сўз, қисқартирма сўзлар)
			4.4.2.2 ўзакка сўз ясовчи қўшимчалар қўшиш орқали, сўзга сўз қўшиш, сўзларни жуфтлаштириш орқали ясама сўзлар ҳосил қилиш
3 тоқсан			

5. Природны е явления 6. Охрана окружающ ей среды	Тиңшилим вэ ейтилим	1.2 Матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш	4.1.2.1 матн сарлавҳаси ва берилган диаграмма/ чизма/ жадвал бўйича матндаги воқеалар ривожини олдиндан айтиб бериш ва ўз фикрини далиллаш
		1.3 Турли вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри фойдаланиш	4.1.3.1 суҳбатдошининг ёши, кайфиятини ҳисобга олган ҳолда, маълум бир мавзу доирасида нутқий меъёрларга мувофиқ суҳбатлашиш
		1.4 Берилган мавзу бўйича ҳикоя тузиш	4.1.4.1 таянч сўзлар ва режадан фойдаланиб монолог тузиш
		1.5 Тинглаган материаллар бўйича шахсий фикрини билдириш	4.1.5.1 аудио-видеоахборот мазмунини мустақил баҳолаш
		1.6 Тингловчининг диққат-эътиборини жалб этиш	4.1.6.1 интонация (оҳанг), вербал эмас нутқ воситаларидан (имо-ишора, қўл ҳаракатлари) ва кириш, ундов сўзлардан фойдаланиб, мавзуга тингловчини қизиқтириш
	Оқулум	2.2 Матндаги лексик бирликларнинг қўлланилишини тушуниш	4.2.2.1 контекстда иборалар ва кўп маъноли сўзларни ажрата олиш, маъносини тушуниш, суҳбат давомида қўллаш
		2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	4.2.3.1 Матн мазмуни бўйича ечим қабул қилишга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
		2.4 Матн мавзуси ва асосий ғояни аниқлаш	4.2.4.1 матн мавзуси ва мазмунининг ўзаро мослигини аниқлаш ва ундаги асосий ғоясини ифодалаш
		2.5 Турли манбалардан ахборот олиш	4.2.5.1 манбалардан (матн, луғат, чизма, жадвал, диаграмма) зарур ахборотларни топиш, дуч

			келган янги сўзларнинг маъносини контекст бўйича аниқлаб, ахборотни хулосалаш, баҳолаш
		2.6 Матнларга қиёсий таҳлил ясаш	4.2.6.1 маълум бир мавзуда турли жанрда берилган матнларни қиёслаб, ўхшаш ва фарқли жиҳатларини топиш
	Йезилим	3.1 Турли типдаги матнлар тузиш	4.3.1.1 берилган мавзуда ҳикоя қилиш, тасвирлаш ва муҳокама қилиш элементлари бор матн тузиб ёзиш
		3.4 Ёзма ишларни турли шаклларда тавсия этиш	4.3.4.1 матн тузишда (янгилик, реклама, ҳк.) қўлда чизиб/ компьютерда териш
		3.5 Хатони топиш ва тузатиш	4.3.5.1 стилистик хатоларни ўқитувчи ёрдамида аниқлаб тузатиш; мустақил ҳолда пунктуацион, орфографик, грамматик меъёрларга мос ёзма ишни таҳрир қилиш
	Тиллик нормилирини қоллиниш	4.2 Грамматик меъёрларга риоя қилиш	4.4.2.3 от сўз туркумининг турланиши, эгалик қўшимчаларини олиши
			4.4.2.4 феълларнинг шахссон қўшимчаларида тусланиши
4 тоқсан			
7.Путешес твие в космос	Тиңшилим вә ейтилим	1.1 Тинглаган матн мазмунини тушуниш	4.1.1.1 Тинглаган материал бўйича асосий моҳиятини қайд этиш ва улар асосида матн мазмунини сўзлаш
		1.3 Турли вазиятларда нутқ меъёрларидан тўғри фойдаланиш	4.1.3.1 суҳбатдошининг ёши, кайфиятини ҳисобга олган ҳолда, маълум бир мавзу доирасида нутқий меъёрларга мувофиқ суҳбатлашиш
		1.4 Берилган мавзу бўйича ҳикоя тузиш	4.1.4.1 таянч сўзлар ва режадан фойдаланиб монолог тузиш

8.Путешествие в будущее		1.5 Тинглаган материаллар бўйича шахсий фикрини билдириш	4.1.5.1 аудио-видеоахборот мазмунини мустақил баҳолаш
	Оқулум	2.3 Матн мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	4.2.3.1 Матн мазмуни бўйича ечим қабул қилишга йўналтирилган саволлар тузиш ҳамда жавоб бериш
		2.4 Матн мавзуси ва асосий ғояни аниқлаш	4.2.4.1 матн мавзуси ва мазмунининг ўзаро мослигини аниқлаш ва ундаги асосий ғоясини ифодалаш
		2.5 Турли манбалардан ахборот олиш	4.2.5.1 манбалардан (матн, луғат, чизма, жадвал, диаграмма) зарур ахборотларни топиш, дуч келган янги сўзларнинг маъносини контекст бўйича аниқлаб, ахборотни хулосалаш, баҳолаш
	Йезилим	3.2 Турли услубда матн ёзиш	4.3.2.1 зарур сўзлардан фойдаланиб, маълум бир услубда матн (мақола, тавсифнома, ҳк.) ёзиш
		3.3 Ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича ёзма ишлар ёзиш	4.3.3.1 ўқиган, тинглаган ва аудиовизуал материаллар бўйича баён/ таянч сўзлардан фойдаланган ҳолда эссе ёзиш
		3.4 Ёзма ишларни турли шаклларда тавсия этиш	4.3.4.1 матн тузишда (янгилик, реклама, ҳк.) чизма, график, жадвал, фото ва диаграммани қўлда чизиб/ компьютерда териш
		3.5 Хатони топиш ва тузатиш	4.3.5.1 стилистик хатоларни ўқитувчи ёрдамида аниқлаб тузатиш; мустақил ҳолда пунктуацион, орфографик, грамматик меъёрларга мос ёзма ишни таҳрир қилиш
		3.6 Каллиграфия (хуснихат)	4.3.6.1 каллиграфик (хуснихат) меъёрларига риоя қилган ҳолда, ёзиш

		меъёрларига риоя қилиш	техникасини такомиллаштириш ва тоза ёзиш
	Тиллиқ нормилирин и қоллиниш	4.2 Грамматик меъёрларга риоя қилиш	4.4.2.5 равишнинг маъновий турлари, феъл билан боғлаб, гап тузиш
			4.4.2.9 феълларни замонларига мос (ўтган замон, ҳозирги ва келаси замонлар) қўллаш

Ескерту: оқыту міндеттері бір тоқсан шеңберінде сөйлеу қызметінің түрлері бойынша біріктіріледі.

Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған «Тәжік тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту тәжік тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. «Тәжік тілі» оқу пәнінің оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. «Тәжік тілі» оқу пәнін оқытудың негізгі мақсаты – функционалдық сауаттылығының қалыптасуына негіз болу, сондай-ақ адам мәдениетінің жалпы көрсеткіші ретіндегі тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым дағдыларының дамыту.

3. Бастауыш мектепте пәнді оқудың қойылған мақсатына қол жеткізу үшін келесі практикалық міндеттер шешіледі:

- 1) тіл бірліктеріне лингвистикалық қарым-қатынасты қалыптастыру;
- 2) лингвистикалық құбылыстарды зерттеу процесінде аналитикалық және синтетикалық іс-әрекеттерді меңгеру арқылы ақпаратты жүйелеу, талдау жасау, салыстыру, жалпыландыру біліктерін дамыту;
- 3) өз пікірін білдіру үшін сөйлемді танымдық түрде қолдану қабілетін қалыптастыру;
- 4) тіл мен сөйлеу мәдениетін дамыту, сөздік қорын байыту және белсенділікті арттыру арқылы өнімді сөйлеу әрекетін қалыптастыру;

5) фонетикалық, лексикалық, грамматикалық, дұрыс жазу мәселелерін шешу барысында оқу әрекеттерін жоспарлау, бақылау және бағалау біліктерін қалыптастыру;

6) нәтижеге қол жеткізудің неғұрлым тиімді әдістерін анықтау;

7) оқу іс-әрекетіндегі жетістік/сәтсіздік себептерін түсінуге үйрету;

8) танымдық қызығушылықты қалыптастыру және сөйлеу дағдыларын жетілдіру арқылы шығармашылық қабілеттерін дамыту;

4. Оқу бағдарламасында үш тілде білім беруді жүзеге асыру қарастырылған, онда үш тілді меңгертіп қана қоймай, сол сияқты білім алушылардың сыныптан тыс жұмыстарын да үш тілде ұйымдастыру қарастырылған.

5. Жеке тұлғалық қасиеттердің кең ауқымды дағдылармен бірлесе дамытылуы білім берудің «қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік», «кұрмет», «ынтымақтастық», «еңбек пен шығармашылық», «ашықтық» сияқты құндылықтарын бойына сіңіруіне негіз болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушылардың күнделікті іс-әрекетке ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдар болуға бағытталған.

2-тарау. «Тәжік тілі» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Тәжік тілі» оқу пәнінің мазмұны

6. Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 2-сыныпта – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 144 сағатты;

2) 3-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 108 сағатты;

3) 4-сыныпта – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 144 сағатты құрайды.

7. «Тәжік тілі» оқу пәні бойынша жазба жұмыстарының көлемі:

1) сөздік диктант – 2-сыныпта 5-7 сөз, 3-сыныпта 9-12 сөз, 4-сыныпта 12-15 сөз;

2) диктант – 2-сыныпта 25-30 сөз, 3-сыныпта 35-50 сөз, 4-сыныпта 55-70 сөз;

3) мазмұндама мәтінінің көлемі – 2-сыныпта 40-60 сөз, 3-сыныпта 60-80 сөз, 4-сыныпта 80-100 сөз;

4) шығарма мәтінінің көлемі – 2-сыныпта 25-35 сөз, 3-сыныпта 35-55 сөз, 4-сыныпта 55-70 сөз.

8. «Тәжік тілі» оқу пәнінің 2-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) Тил вә нутуқ: нутуқниң адәм һаятидики әһмийти вә һажәтлиги; ағзаки вә язма нутуқ һәққидә чүшүнүк; тавуш күчи, аһаңлиги – ағзаки нутуқниң қураллири; ағзаки нутуқта һәрикәт билән има-ишарәт; диалог; монолог;

2) Сөзләш мәдәнийити: түрлүк вәзийәтләргә бағлиқ сөһбәтдашни тиншаш, сөзләш мәдәнийитини сақлаш; саламлишиш әһвалларға бағлиқ пайдилинидиған сөзләр; аманлишиш, өтүнүш, миннәтдарлиқ билдүрүш әһваллирини қураштуруш;

3) фонетика: тавуш вә һәрип чүшәнчиси; боғум вә униң имласи; созуқ тавушларниң қелин вә инчикә түрлири (е, и тавушлириниң өзгичилиги); **я, йо, ю** һәриплириниң имласи; үзүк тавушлар вә уларниң жараңлиқ, жараңсиз түрлири; п-б, қ-ғ, к-г тавушлириниң созуқ тавуштин башланған қошумчиларниң улинишидин новәтлишиши; б, д, р, т, г, к, ғ, қ тавушлириниң йезилиши; б, в, г, д һәриплириниң рус тилидин киргән сөзләрдә йезилиш имласи; л, р, м, н һәриплириниң йезилиши; ң һәрипиниң йезилиши;

4) мәтин, мәтин һәққидә чүшүнүк; жүмлиләр жиғиндисиниң мәтиндин айримчилиғи; мәтинниң сәрләвһиси вә униңдики асасий ойни ениқлаш; мәтингә, сюжетлиқ рәсимләргә сәрләвһә бериш; сәрләвһә (мәтинниң нами), тирәк сөзләр арқилиқ мәтинниң мәзмунини молжалаш; тиңшиған мәтин бойичә чүшәнмигән сөзләрни бәлгүләш; тиңшалған мәтин мәзмунини бойичә соалларға жавап бериш; тиңшалған материалға өз пикрини билдүрүш; оқулған мәтин мәзмунини бойичә соаллар қураштуруш вә жавап бериш; берилгән тирәк сөзләрни пайдилинип еғизчә һекайә түзүш;

5) мәтинниң тәркиви (беши, оттури (асасий қисим), ахири (хуласә) һәққидә чүшүнүк; мәтиндики азат йолниң әһмийити; мәтиндики жүмлиләрниң бағлиниши; тоғра түзүлмигән мәтинни қайтидин қуруш;

6) мәтин түрлири: баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш: жисимлар вә һадисиләр һәққидә баянлаш, тәсвирләш; мәтинниң сәрләвһиси вә униңдики асасий ойни ениқлаш, мәтингә селиштурма тәһлил ясаш;

7) жүмлә һәққидә чүшүнүк; жүмлиниң мәтиндин өзгичилиги; мәтинни жүмлиләргә бөлүш; ейтилишиға қарап жүмлиләрниң түрлири: хәвәр жүмлә, соал жүмлә, үндәш жүмлә; жүмлә ахириға қойилидиған тиниш бәлгүлири(чекит, соал бәлгүси, үндәш бәлгүси);

8) үмлидики сөзләрниң бағлиниши: соал қоюш арқилиқ жүмлә ичидики бир-бири билән бағлинишип кәлгән сөзләрни тепиш; сөзләрниң орунлишиш тәртивини диққәткә елип, сөзләрдин жүмлә қураштуруш; соал бойичә жүмлини толуктуруп йезиш; үлгә, схема, рәсимләр бойичә жүмлә түзүш; тоғра түзүлмигән жүмлини дуруслап, қайтидин йезиш;

9) сөз вә униң мәнаси: сөз вә униң мәнаси һәққидә чүшүнүк; мәтиндики мәнадаш, зит, аһаңдаш сөзләрниң мәналирини ажритишни билиш; берилгән мавзу, соал бойичә керәклик әхбаратни таллап елиш үчүн әхбарат мәнбәлирини пайдилинишни билиш (сөзлүк, энциклопедия);

10) сөз тәркиви: сөзниң томур вә қошумчиси һәққидә дәсләпки чүшүнүк елиш; томур вә қошумчилириниң бир-биридин пәрқи; томур вә қошумчиниң бәлгүлиниши; қошумчә түрлири: сөз ясиғучи вә сөз түрлигүчи, уларниң бәлгүлиниши; мәтинниң тәркиви (беши, оттури (асасий қисим), ахири (хуласә) һәққидә чүшүнүк; мәтиндики азат йолниң әһмийити; мәтиндики жүмлиләрниң бағлиниши; тоғра түзүлмигән мәтинни қайтидин қуруш;

11) сөз түркүмлири: нәрсиләрниң намини, бәлгүсини, иш-һәрикитини билдүридиған сөзләр һәққидә дәсләпки чүшүнүкни тәқрарлаш; сөз түркүми һәққидә чүшүнүк; исим сөз түркүми, униң мәнаси; хас исим вә умумий исим; хас исимниң йезилиш имласи; исимларниң бирлик вә көплүк түрлири; исимларниң көплүк қошумчилирини сөз тәркивидә тәһлил қилиш, уларни дурус қоллиниш;

пеил вә униң ениқлимиси, соаллири; аддий вә мурәккәп пеиллар; сүпәт вә униң ениқлимиси, соаллири; исим вә сүпәтниң бағлиниши; түп вә ясалма сүпәтләр; сан сөз түркүми вә униң ениқлимиси, соаллири; сан сөз түркүминиң исим сөз түркүми билән бағлинишип ейтилиши; санақ вә дәрижә санлар;

12) ижадий ишлар оқуған, тиңшиған вә аудиовизуаллиқ материалларға бағлинишлиқ соаллар билән режә бойичә изаһәт йезиш; тирәк сөзләрни, рәсимләрни пайдилинип, постер кураштуруш; йәкә рәсим яки сюжетлиқ рәсимләр бойичә қисқа тәсвирләш, баянлаш мәтинлирини түзүп йезиш; үлгә бойичә аддий хәвәрләндүрүш, нусхилиқ йезиш; түзүлгән мәтиндики әвәтилгән хаталарни (орфографиялиқ, пунктуациялиқ, һәриплиқ) муәллимниң ярдими билән тепип түзитиш; дурус түзүлмигән мәтинни түзәп, қайтидин йезиш; язма ишларни каллиграфиялиқ тәләпләргә лайиқ йезиш;

13) жил бойичә өтүлгәнни тәқрарлаш.

9. «Тәжік тили» оқу пәніниң 3-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) тил вә нутук: ағзаки вә язма нутукниң алаһидиликлири;

2) нутук мәдәнийити: һәрхил вәзийәтләргә бағлиқ өз сөзини тоғра кураштуруп, тил нормилирини сақлап сөзләш; интонацияни, вербал әмәс тиллиқ куралларни (һәрикәт билән има-ишарәт), қаратма сөзләрни қоллинип, тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш; өзгиниң пиқригә өз көз қаришини билдүрүштә тиллиқ вә этикилиқ нормиларни сақлаш;

3) мәтин: мәтин һәққидә 2-синипта өтүлгәнни қайтилаш, ярдәмчи сөзләрниң ярдими билән баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш мәтин түрлирини вә уларниң қисимлирини ениқлаш; мәтинниң сәрләвһисини вә униңдики асасий ойини ениқлаш; мәтин мазмуни бойичә пиқир билдүрүшкә йөнәлгән соаллар түзүш вә жавап бериш; мәтинләргә селиштурма тәһлил ясаш; бирдәк мавзуда берилгән мәтинләр түрлирини, стилини селиштуруш;

4) тиңшалған мәтин бойичә тирәк сөзләрни бәлгүләш; очук вә йепиқ соалларға жавап бериш; берилгән сәрләвһә, фото, диаграмма, рәсимләр бойичә мәтинниң мазмунини молжалаш; берилгән мавзу, тирәк сөзләрни, режини пайдилинип еғизчә һекайә кураштуруш;

5) қаратма сөз, униң тиниш бәлгүси; қистурма сөз вә униң тиниш бәлгүси;

6) онетика: тавуш һәққидә 2-синипта өтүлгәнни тәқрарлаш; э, ф, в, ц, щ тавушлириниң алаһидиликлирини өзләштүрүш; бу тавушларни дурус тәләппуз қилиш вә саватлиқ йезишни үгитиш; в, ф һәриплири билән кәлгән сөзләрни саватлиқ йезишни үгиниш; ц, щ һәриплири билән кәлгән сөзләрни саватлиқ йезишни үгиниш; х, һ тавушлири, уларниң ейтилиш алаһидиликлири; х, һ тавушлириға бағлиқ сөзләрниң имласи; сөз ичидики қатар турған үзүк тавушларниң өзара аһаңдашлиғини сақлап ейтиш (шәнбә – шәмбә, нанға – наңға);

7) сөз вә униң мәнаси; сөз вә униң мәнаси һәққидә берилгән чүшүнүкни әскә чүшириш; сөз мәналири билән иш: сөз өзиниң удул мәнасидин башқа көчмә мәнада келишини вә бир сөзниң бир нәччә мәнада ишлитилишини байқаш; мәнадаш вә зит мәналиқ сөзләр; удул вә көчмә мәналиқ сөзләрниң мәнасини чүшиниш, нутукта пайдилиниш; һәрхил әхбарат мәнбәлиридин (мәтин, сөзлүк, схема, жәдвәл,) берилгән мавзу, соал бойичә алған әхбаратларда учришидиған

йеңи сөzlәрнiң мәнәлирини сөzlүкләр арқилиқ ечиш, топлаш, мәлуматлардики муһим чүшәнчилирини ениқлаш;

8) сөз тәркиви: сөз тәркиви бойичә 2-синипта өтүлгәнни тәқрарлаш, түп вә ясалма сөз; ясалма сөzlәрни ясайдиған қошумчилар; томурдаш сөzlәр; қошумчиларнiң имласи; боғумларнiң аһаңдашлиғини сақлаш (сөз ахиридики үзүк тавушларнiң түрлиригә лайиқ, қелин боғумлуқ сөзгә қелин боғумлуқ, инчикә боғумлуқ сөзгә инчикә боғумлуқ қошумчиларнiң улиниши), қошумчә уланғанда бәзи сөzlәрнiң ахиридики тавушларнiң өзгириши һәққидә чүшүнүк;

9) жүмлә: жүмлә һәққидә 2-синипта өтүлгәнни тәқрарлаш; жүмлә эзалири: егә билән хәвәрнiң бағлиниши; егә билән хәвәрнiң оттуриға қойилидиған сизикчә; жиғиқ вә йейиқ жүмлә; үлгә схема, соал бойичә жүмлә қураштуруш;

10) әққидә 2-синипта өтүлгән материални әскә елиш; түп вә ясалма исимлар; исимларнiң түрлиниши; исимларнiң егилик қошумчилири; ясалма исимларни ясайдиған қошумчилар; исимларнiң түрлиниши; униң бирлик вә көплүк түрлири; егилик қошумчилириниң имласи; пеиллар һәққидә берилгән билимни әскә чүшириш; түп вә ясалма пеиллар; болушлуқ вә болушсиз пеиллар;

11) жадиий иш: режә яки схема асасида тирәк сөzlәрни пайдилинип баянлаш, тәсвирләш вә ярдәмчи сөzlәрни пайдилинип муһакимә мәтинлирини түзүп йезиш; окуған, тиңшиған вә аудиовизуаллиқ материаллар бойичә режә түзүп, изаһәт йезиш; схема, график, жәдвәл, фоторәсимләрни пайдилинип мәтин (хәт, тәклипнамә, нусхилиқ, презентация) қураштуруп йезиш; өзиниң иш-һәрикити баянланған күндүлүк, тәржимә һал йезиш; әвәтилгән хаталарни (пунктуациялиқ, орфографиялиқ, грамматикилиқ, стилистикилиқ) тепип, орфографиялиқ сөzlүк арқилиқ түзитиш;

12) жил бойи өткәнни тәқрарлаш.

10. «Тәжік тiлi» оқу пәнiнiң 4-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) Тил вә нутуқ: ағзаки вә язма нутуқ һәққидә билимини кәңәйтиш; режә вә тирәк сөzlәрни пайдилинип монолог түзүш;

2) Нутуқ мэдәнийити: нутуқ мәхсити вә орниға мувапиқ бәлгүлүк бир мавзу әтрапида диолог түзүш; сөһбәтдашниң йеши, һиссияти, кәйпиятини диққәткә елиш; интонацияни, вербаллиқ әмәс тиллиқ қуралларни (һәрикәт, има-ишарәт) қистурма сөз, ярдәмчи сөzlәрни пайдилинип мавзуға тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш;

3) фонетика: боғумларнiң аһаңдашлиғи һәққидә уқум қелиплаштуруш: созуқ тавушларнiң сөз ичидә қелин-инчикә болушиға қарап аһаңдашлиғи билән ейтилиши вә йезилиши; сөзгә қошумчиларнiң улинишида тавушларнiң аһаңдашлиқ хусусийитини пайдилиниш: томурниң ахирқи тавуши жараңлиқ болса, униңға жараңлиқ үзүк тавуштин башланған, жараңсиз үзүк тавуш билән аяқлашқан болса, жараңсиз үзүк тавуштин башланған қошумчә таллап елиш; қошумчиларнiң улинишидин томур сөзниң ахиридики һәрипниң өзришини билиш;

4) мәтин: мәтин түрлири (баянлаш, тәсвирләш, муһакимә қилиш) тоғрилиқ берилгән уқумни кәңәйтиш, мәтин тәркивини тәһлил қилиш; мәтин сәрләвһиси вә мазмуниниң өз ара мувапиқлиғини ениқлаш; униң асасий ойини муһакимә қилиш; мәтин мазмуни бойичә йешимини тепишқа қаритилған соаллар

қураштуруш вә жавап бериш; мәтинләргә селиштурма тәһлил яшаш: охшаш мавзуда берилгән мәтинләрнің жанрлирини селиштуруш;

5) тиңшалған материал бойичә асасий чүшәнчилирини таллап елиш вә улар асасида мәзмунини ейтип бериш; берилгән мәтин сәрләвһиси, диаграмма, схема жәдвәл бойичә мәтиннің мәзмунини молжалаш вә униң асасий ойини дәлилләш; аудио-видеоязма мәзмунини баһалаш;

6) сөз бирикмилири, жүмлә: жүмлә бойичә өтүлгәнни тәкрарлаш; жүмлидики сөз бирикмилирини тешиш; жүмлиниң бирхил эзалири вә уларниң тиниш бәлгүси; аддий вә мурәккәп жүмлә; жүмлини схема бойичә түзүш; қошма жүмлиниң тиниш бәлгүси; диолокта қоллинидиған тиниш бәлгүлири;

7) диолокта пайдилинилидиған тиниш бәлгүлири;

8) мурәккәп сөзләр һәққидә чүшүнүк: мурәккәп сөзләр һәққидә дәсләпки чүшүнүк: бириккән сөзләр; бириккән сөзләрнің ясилиши вә көп учришидиған түрлири; қош сөзләр вә уларниң ясилиши; қош сөзләрнің мәнаси вә имласи; қисқарған сөзләр; қисқарған сөзләрнің ясилиши вә имласи; бириккип кетиш, жүплиниш, тәкрар ейтилиш арқилик мурәккәп сөзләрни яшаш;

9) сөз вә униң мәнаси: турақлиқ сөз бирикмилири һәққидә чүшүнүк бериш; мәтиндә турақлиқ сөз бирикмилири билән көп мәналиқ сөзләрни ажритишни билиш, мәнасини чүшиниш, нутукта пайдилиниш; түрлүк әхбарат мәнбәлиридин (мәтин, сөзлүк, схема, жәдвәл, диаграмма) берилгән мавзу бойичә керәклик мәлуматни тешиш, йеңи сөзләрнің мәнасини мәтин мәзмунини бойичә ениқлап, әхбаратни хуласиләш, баһалаш;

10) сөз түркүмлири: исим һәққидә өтүлгәнни тәкрарлаш, исимнің түрлиниши: келиш қошумчилири билән түрләш; келиш қошумчилириниң имласи; егилик қошумчилири билән түрлиниши; көплүк қошумчилириниң түрлиниши; исим түрлири; исимларниң бирлик вә көплүк түрлири; пеил һәққидә өтүлгәнни тәкрарлаш; пеилларниң түрлиниши; пеил заманлири: һазирқи, өткән, келидиған заман; бирлик вә көплүк түрлириниң үлгилири; сүпәт сөз түркүми; қарши мәналиқ сүпәт сөзлири; сан сөз түркүми; санақ вә дәрижә санлар, уларниң имласи; алмаш, алмаш һәққидә умумий чүшүнүк, уларниң хизмити; алмашларниң түрлиниши; рәвиш һәққидә чүшүнүк; келишләр һәққидә чүшүнүк, уларниң хизмити; ярдәмчи сөзләр вә уларниң имласи; уланмилар һәққидә чүшүнүк; уларниң хизмити вә имласи;

11) ижадий ишлар: оқулған, тиңшалған вә аудиовизуаллиқ материаллар бойичә режә түзүп, изаһәт вә тирәк сөзләрни пайдилинип эссе йезиш; берилгән мавзу бойичә баянлаш, тәсвирләш вә муһакимә элементлири бар мәтин түзүп йезиш; түрлүк стильда мәтин йезиш; тамгезити, мақалә, йеңилик, елан йезиш; мүжәзнамә йезиш; әвәтилгән хаталарни (пунктуациялиқ, орфографиялиқ, грамматикалиқ, стилистикалиқ) ениқлап, орфографиялиқ сөзлүк арқилик түзитиш;

12) жил бойи өткәнни тәкрарлаш.

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

11. Бағдарламада оқу мақсаттары кодтық белгімен белгіленген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім және бөлімшенің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 1.2.1.4 кодында: «1» – сынып, «2.1» – бөлім және бөлімше, «4» – оқу мақсатының реттік нөмірі.

12. Оқу мақсаттарының жүйесі:

1) тыңдалым:

Негізгі дағдылар	Оқу мақсаты		
	2 -сынып	3 -сынып	4 -сынып
1.1 Фахмидани мундаричаи маводи шунавӣ	2.1.1.1 Калимаҳои гумшудаи маводи марбутро муайян кунед ва дар асоси мундаричаи матн ба саволҳо ҷавоб диҳед.	3.1.1.1 Вожаҳои калидиरो дар асоси маводи алоқаманд муайян кунед ва ба саволҳои кушод ва пӯшида ҷавоб диҳед	4.1.1.1 Вожаҳои асосиро аз рӯи маводи мувофиқ таҳия кунед ва дар асоси онҳо мазмуни матнро нақл кунед
1.2 Мутобиқи мундаричаи матн	2.1.2.1 Мундаричаи матнро дар асоси унвони матн ва калимаҳои калидӣ ба нақша гиред.	3.1.2.1 Сарлавҳаи матн ва тасвирҳо, аксҳо, Мундаричаи матнро мувофиқи диаграмма танзим кунед	4.1.2.1 Мундаричаи матнро мувофиқи унвони матн ва диаграмма, диаграмма ва ҷадвали додашуда ба нақша гирифта, фикри худро исбот кунед.
1.3 Одоби сӯҳбатро дар ҳолатҳои гуногун риоя кунед	2.1.3.1 Иштирок дар муколама тавассути нигоҳ доштани фарҳанги сӯҳбат дар асоси ҳолатҳои дар ҳаёти ҳаррӯза дучоршуда	3.1.3.1 Сухани худро мувофиқи ҳолатҳои гуногун танзим кунед (дар ҷои ҷамъиятӣ), фарҳанги гуфтугӯро нигоҳ доред ва дар муколама иштирок кунед	4.1.3.1 Таваҷҷӯҳ ба синну сол ва шахсияти ҳамсӯҳбат, нигоҳ доштани фарҳанги гуфтугӯ ҳангоми баррасии мавзӯи мушаххас ва иштирок дар муколама
1.4 Дар мавзӯи додашуда сӯҳбат созад	2.1.4.1 Калимаҳои калидиरो ёбед ва дар мавзӯи додашуда сӯҳбат созад	3.1.4.1 Калимаҳо ва намунаҳои калидӣ пайдо кунед ва дар мавзӯи додашуда сӯҳбат созад.	4.1.4.1 Эҷоди монолог тавассути дарёфти калимаҳо ва услуби дастгирӣ

1.5 Маводи шунидашуда Бино бар Фикри худро баён кунед	2.1.5.1 Намоиши мундариҷаи аудио-видео (Лайк, писанд, дон, истифода, истифода набар болди, савиви...) баёнот	3.1.5.1 Изҳори андешаи худ "розӣ ё норозигӣ" бо андешаи шахси дигар, ки дар мундариҷаи аудио-видео баён шудааст	4.1.5.1 Шарҳ оид ба мундариҷаи аудио-видео
1.6 Диққати шунавандаро ҷалб кунед	2.1.6.1 Истифодаи воситаҳои интонатсия ва ғайривербалии забон (ҳаракатҳо, имову ишораҳо) барои ҷалби тавачҷӯҳ ба мавзӯ (Шумо чӣ фикр доред? Шумо чӣ пешниҳод мекунед?)	3.1.6.1 Истифодаи интонатсия, воситаҳои забонии ғайривербалӣ (ҳаракатҳо, имову ишораҳо) барои ҷалби тавачҷӯҳи шунавандагон ба мавзӯ	4.1.6.1 Бо истифода аз интонация, воситаҳои ғайривербалии забон (ҳаракат, имову ишора) ва пасванду зарфҳо шавку хаваси шунавандагонро ба мавзӯ гардонед.
1.7 Овозҳо ва калимаҳоро мувофиқи меъёрҳои имло танзим кунед	2.1.7.1 Нигоҳ доштани ҳамоҳангии ҳамсадоҳо дар дохили калима (имрӯз)	3.1.7.1 Нигоҳ доштани ҳамоҳангии ҳамсадоҳо дар калима (шанбе - шанбе)	4.1.7.1 Нигоҳ доштани ҳамоҳангии калимаҳо дар дохили калима ва муносибати байни калима ва калима.
2)Чтение			
Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары		
	2 -сынып	3 -сынып	4 -сынып
2.1 Васеъ кардани унсурҳои сохтор бо намудҳои матн	2.2.1.1 Пурсишӣ (Чӣ кард? Чӣ? Немисӣ?) Коркарди намудҳои матн (тасвирӣ, тавсифӣ, баҳснок) ва қисмҳо (қисм, бадан, хулоса)	3.2.1.1 Калимаҳои ёрирасон, калимаҳои ёридиҳанда барои такмил додани намудҳои матни мантиқӣ (назҳ, тавсиф, мубоҳиса) ва қисмҳои он	4.2.1.1 Таҳияи намудҳои матн (ҳикоя, тавсифӣ, баҳснок) ва қисмҳои он
2.2 Муайян кардани истифодаи воҳидҳои луғавӣ дар матн	2.2.2.1 Мафҳуми синонимҳо, синонимҳо ва антонимҳоро (бо истифода аз луғат) фарқ ва дарк кунед ва	3.2.2.1 Донистани тарзи фарқ кардани маънои калимаҳои фразеологӣ ва фразеологӣ ва	4.2.2.1 Донистани тарзи фарқ кардани таркибҳои устувори калимаҳо ва калимаҳои бисёрмаъно,

	онҳоро дар чараёни сӯҳбат истифода баред.	ҳангоми сӯҳбат истифода бурдани онҳо.	кушодани маъно ва истифодаи онҳо ҳангоми сӯҳбат
2.3 Савол додан ва посух додан ба мазмуни матн	2.2.3.1 Ташкил ва ҷавоб додан ба саволҳо, ки ба беҳтар кардани мундариҷаи матн нигаронида шудаанд	3.2.3.1 Ташкил ва ҷавоб додан ба саволҳо, ки ба баёни андешаҳо дар бораи мундариҷаи матн нигаронида шудаанд	4.2.3.1 Ташкил ва ҷавоб додан ба саволҳо дар асоси мундариҷаи матн
2.4 Форматкунии матн ва бозии асосиро такмил диҳед	2.2.4.1 Бо ёрии муаллим сохтор ва идеяи асосии матнро таҳия кунед	3.2.4.1 Бо ёрии муаллим сарлавҳаи матн ва идеяи асосиро такмил диҳед	4.2.4.1 Мутобиқати мавзӯӣ ва мундариҷаи матнро такмил диҳед, бозии асосиро созед
2.5 Маълумот аз сарчашмаҳои гуногун	2.2.5.1 Омӯзиши тарзи дарёфти маълумот аз сарчашмаҳои гуногун (луғат, луғат, энциклопедия) ва таҳлил ва ҷамъовари маълумот оид ба мавзӯӣ ва саволи додашуда	3.2.5.1 Мувофиқи мавзӯи додашуда манбаъҳои гуногуни иттилоотӣ (матн, луғат, диаграмма, ҷадвал, харита) барои ҳалли маъноӣ калимаҳои нави дар иттилоот пайдошуда тавассути луғатҳо, ҷамъоварӣ ва такмил додани ҷанбаҳои муҳими иттилоот истифода мешаванд.	4.2.5.1 Дастрасӣ ба иттилоот аз сарчашмаҳои гуногун (матн, луғат, диаграмма, ҷадвал, харита, диаграмма), фаҳмидани маъноӣ калимаҳои нави дар матн пайдошуда, ҷамъбаст ва арзёбии иттилоот
2.6 Таҳлили матнҳо	2.2.6.1 Бо ёрии муаллим шабоҳат ва нотакрорӣ (жанр, навъи матн)-и матнҳои дар мавзӯҳои яхела навишташударо пайдо кунед.	3.2.6.1 бо ёрии муаллим намуд ва услуби матнҳои дар мавзӯҳои шабех додашуда (матни бадеӣ, матни илмӣ), Дар бораи жанр сӯҳбат кунед, монандӣ ва фарқиятҳоро муқоиса кунед	4.2.6.1 Намудҳо, жанрҳо ва услубҳои матнро дар мавзӯи мушаххас муайян кунед (мақолаҳо, гузоришҳо, иншоҳо, тарҷумаҳо, ёддоштҳо ва мавъизаҳо) ва таҳияи монандӣ ва фарқиятҳо.

3) Жазылым			
Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары		
	2 -сынып	3 -сынып	4 -сынып
3.1 Барои намудҳои матн матни мувофиқ созад	2.3.1.1 Бо ёрии муаллим бо истифода аз расмҳои шахсӣ ва нақшҳои сюжетӣ тавсифи мухтасар ва матни ҳикояро созад.	3.3.1.1 Нақшаро ёбед, бо истифода аз калимаҳои дастгирикунанда тасвир кунед, матнро таълил кунед ва онро тавсиф кунед ва бо истифода аз калимаҳои дастгирӣ матни баъсӣ нависед.	4.3.1.1 Матне нависед, ки дар он унсурҳои баёнӣ, тавсифӣ ва баҳсбарангез дар мавзӯи додашуда мавҷуд бошад.
3.2 Навиштан бо услубҳои гуногун	2.3.2.1 Матни паёми фармоишӣ	3.3.2.1 Рӯзнома, хулоса ва муошират дар бораи кори худ	4.3.2.1 Бо истифода аз калимаҳои калидӣ матн (иншо, иншо, ҳикоя) нависед.
3.3 Хондан, муқоиса ва навиштани кори хаттӣ дар маводи аудиовизуалӣ	2.3.3.1 Бо ёрии муаллим дар асоси маводи хондашуда, муқоиса ва аудиовизуалӣ нақша тартиб диҳед, калимаҳои дастгириро истифода баред ва шарҳ диҳед.	3.3.3.1 Бо ёрии муаллим оид ба маводи хондашуда, муқоисавӣ ва аудиовизуалӣ нақша тартиб диҳед ва шарҳ диҳед	4.3.3.1 Бо ёрии муаллим дар асоси маводи хондашуда, муқоиса ва аудиовизуалӣ нақша тартиб дода, бо истифода аз калимаҳои дастгирикунанда иншо нависед.
3.4 Пешниҳоди корҳои хаттӣ дар шаклҳои гуногун	2.3.4.1 Бо ёрии муаллим бо истифода аз калимаҳои асосӣ, чумлаҳо ва расмҳо плакат, табрикнома ва модели маҳсулот созад.	3.3.4.1 Бо ёрии муаллим диаграммаҳо, графикҳо, чадвалҳо, Суратҳоро ёбед, матн нависед (нома, ариза, нусхабардорӣ) ва дар компютер нависед.	4.3.4.1 Схема дар таркиби матн (хабар, гузориш, эълон); Графикҳо, чадвалҳо, суратҳо, диаграммаҳоро шарҳ диҳед/ / дар компютер нависед

3.5 санчидан ва ислоҳ кардани хатогиҳо	2.3.5.1 Ислоҳи хатогиҳои пунктуатсия ва имло бо ёрии муаллим ва пурра кардани ҷумлаҳо	3.3.5.1 Ислоҳи хатогиҳои пунктуатсия, имло, грамматикӣ ва услубӣ бо ёрии муаллим	4.3.5.1 Хатогиҳои услубиро бо ёрии муаллим ҳаматарафа ислоҳ кунед ва кори хаттии худро мувофиқи меъёрҳои пунктуатсия, имло ва грамматика омода кунед.
3.6 Стандартҳои каллиграфиро нигоҳ доред	2.3.6.1 Донишмандони тарзи мувофиқ кардани ҳарфҳои калон ва хурд, нигоҳ доштани дукарата ва андозаи онҳо, тоза ва озода навиштан	3.3.6.1 Дар дафтари калон андозаи дукарата ва хурди ҳарфҳои хурдро дар ҳарфҳои калон ва хурд нигоҳ доред, бидуни шикастан ва чоп кардан нависед ва навиштанро тезтар кунед.	4.3.6.1 Нигоҳ доштани стандартҳои хаттӣ ва такмил додани усулҳои навиштан
3.7 Стандартҳои пунктуатсияро риоя кунед	2.3.7.1 Барои навъҳои ҷумла аломатҳои пунктуатсияи мувофиқро (нуқта, савол, ҳамсадо) истифода баред	3.3.7.1 Дуруст гузоштани аломатҳои пунктуатсия ва аломатҳои пунктуатсия	4.3.7.1 Нишонаҳои пунктуатсияи ҷумлаҳои мураккаб
		3.3.7.2 Бо ёрии муаллим нишонаеро, ки муаллим болои миз гузоштааст, муайян кунед ва гузоред.	4.3.7.2 Қисмҳои ҷумларо ҷудо кунед ва аломатҳои пунктуатсия гузоред
			4.3.7.3 Ба муколама аломати пунктуатсия гузоред
4) Тилдик нормаларды қолдану			
Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары		
	2 -сынып	3 -сынып	4 -сынып
4.1 Нигоҳ доштани меъёрҳои имлоӣ ва имлои калимаҳо	2.4.1.1 Аз имлои я, ю ё й худдорӣ кунед	3.4.1.1 Калимаҳоро бо ҳарфҳои е, с ва ф нависед	4.4.1.1 Дикқат додан ба ҳамохангии овозҳо ҳангоми илова кардани калимаҳо

	2.4.1.2 Имлои ҳарфҳои д, в, г, д ва т-ро дар хотир нигоҳ доред	3.4.1.2 Дар вожаи реша ивазшавии феъли -а, -а-ро ба суффикси пасванди ибтидоӣ нигоҳ доред.	4.4.1.2 ба калима Ҳангоми пайваст кардани буғумҳо эҳтиёт шавед, ки пайвандро яққоя нигоҳ доред
	2.4.1.3 Навиштани навъҳои садонокҳо (фаъол, ғайриасл) ва имлои садонокҳои п-б, к-г, к-г.	3.4.1.3 Донистани имлои калимаҳои дорои ҳарфҳои с ва ҳ	4.4.1.3 Калимаҳоеро, ки дар талаффуз ва навиштан тафовут доранд, хонед ва нависед
	2.4.1.4 Нигоҳ доштани имлои овозҳои кӯтоҳи л, р, м, н,	3.4.1.4 Дуруст навиштани калимаҳо бо ҳарфҳои х ва ҳ	
4.2 Риояи қоидаҳои грамматикӣ	2.4.2.1 бо ёрии муаллим, донистани тарзи фарқ кардани реша ва замимаҳо	3.4.2.1 Эҷоди калимаҳои сунъӣ бо илова кардани ёрирасон ба калимаи реша, фарқ кардани маънои калимаҳои ба ҳам алоқаманд	4.4.2.1 Донистани намудҳои калимаҳои мураккаб (калимаҳои мураккаб, чамъ, калимаҳои ихтисоршуда)
	2.4.2.2 Микдор Иловаҳо ро дуруст истифода баред	3.4.2.2 Донистани истифодаи иловаҳои растанӣ	4.4.2.2 Истифодаи иловаҳои воридшударо донед
	2.4.2.3 Фарқияти гурӯҳҳои калимаҳо (исм, сифат, замони гузашта, шумора)	3.4.2.3 Гурӯҳҳои калимаҳои ҷумларо муайян кунед (исм, ҳисса, шумора, сифат)	4.4.2.3 Донистани пасванди исм ва пасванд
	2.4.2.4 Шаклҳои ҳос ва маъмулии исмҳо ро омӯzed ва имлои исмҳои ҳосро донед	3.4.2.4 Таҳияи исмҳо/сифатҳо/зарфҳои асли ва сунъӣ	4.4.2.4 Намудҳои ивазқуниро донед
	2.4.2.5 Таҳияи исмҳо/рақамҳо/сифатҳо/чамъҳои асли ва сунъӣ	3.4.2.5 Донистани феълҳои бо ва бе	4.4.2.5 Ба маънои феъл мувофиқат кунед, онро бо пешвандҳо пайваст кунед ва дар ҷумла истифода баред.

	2.4.2.6 Калимахоеро, ки дар чумла бо ҳам алоқаманданд, мувофиқат кунед	3.4.2.6 Дониستاني хусусияти ададҳо ва дараҷаҳо	4.4.2.6 Беҳтар намудани истифодаи ибораҳои дар чумлаҳо
		3.4.2.7 Дониستاني охири сарлавҳа (ҳа ва не)	4.4.2.7 Истифодаи пайвандакҳо (ва, бо, савай), ки калима ба калима, чумла ба чумларо мепайвандад
		3.4.2.8 Дониستاني тарзи пайваст кардани чумлаҳои кӯтоҳ ва дароз бо ёри муаллим	4.4.2.8 Дониستاني тарзи ҷудо кардан ва истифода бурдани калимаҳои ёридиҳанда дар чумла
			4.4.2.9 Истифодаи замони гузашта (гузашта, оянда, ҳозира)

13. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

14. Осы оқу бағдарламасы бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған «Тәжік тілі» оқу пәні (оқыту тәжік тілінде) бойынша Үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған «Тәжік тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар (оқыту тәжік тілінде)

2 -сынып:

Ортақ тақырыптар	Бөлім (Сөйлеу түрлері)	Бөлімше (дағды)	Оқу мақсатты
1 -тоқсан			
1) Дар бораи ман		1.1 Муайян кардани	2.1.1.1 Калимаҳои гумшудаи маводи марбутро муайян кунед

2) Оила ва дӯстони ман	Бигзор гӯш кунам ва суҳан гӯям	мундариҷаи маводи шунавӣ	ва ба саволҳо оид ба мундариҷаи матн ҷавоб диҳед.
		1.3 Фарҳанги муошират дар ҳолатҳои гуногун сақлаш	2.1.3.1 Иштирок дар муколама тавассути нигоҳ доштани фарҳанги сӯҳбат дар асоси ҳолатҳои дар ҳаёти ҳаррӯза дучоршуда
		1.4 Дар асоси мавзӯи додашуда ҳикоя эҷод кунед	2.1.4.1 Дар асоси мавзӯи додашуда бо истифода аз калимаҳои калидӣ ҳикоя эҷод кунед.
		1.6 Диққати шунавандаро ҷалб кунед	2.1.6.1 Истифодаи воситаҳои интонатсия ва ғайривербалии забон (ҳаракатҳо, имову ишораҳо) барои ҷалби тавачҷӯҳ ба мавзӯ (Шумо чӣ фикр доред? Шумо чӣ пешниҳод мекунед?)
		1.7 Овозҳо ва калимаҳоро мувофиқи меъёрҳои имло танзим кунед	2.1.7.1 Нигоҳ доштани ҳамоҳангии ҳамсадоҳо дар дохили калима (хондан ва хондан)
Омӯзиши ман	2.3 Савол додан ва посух додан ба мазмуни матн	2.2.3.1 Ташкил ва ҷавоб додан ба саволҳо, ки ба беҳтар кардани мундариҷаи матн нигаронида шудаанд	
	2.4 Сохтор ва идеяи асосии матнро таҳия кунед	2.2.4.1 Бо ёрии муаллим сохтор ва идеяи асосии матнро таҳия кунед	
	2.5 Маълумот аз сарчашмаҳои гуногун	2.2.5.1 Омӯзиши тарзи дарёфти маълумот аз манбаҳо (лугатҳо, энциклопедияҳо) ва таҳлил ва ҷамъоварии маълумот оид ба мавзӯ ва саволи додашуда	

		3.3 Навиштани кори хаттӣ дар асоси хондан, аналогияҳо ва маводи аудиовизуалӣ	2.3.3.1 * Бо ёрии муаллим дар асоси маводи хондашуда, муқоиса ва аудиовизуалӣ нақша тартиб диҳед, калимаҳои дастгирикунандаро пайдо кунед ва шарҳ диҳед. 2.3.4.1 Бо ёрии муаллим аз калимаҳои калидӣ, ҷумлаҳо ва расмҳо нусхабардорӣ плакат, табрикнома ё маҳсулотро истифода баред.
		3.5 Хатогиҳо ва ислоҳҳо	2.3.5.1 Ислоҳи хатогиҳои пунктуатсия ва имло бо ёрии муаллим ва пурра кардани ҷумлаҳо
		3.6 Нигоҳ доштани стандартҳои хаттӣ	2.3.6.1 Донишҷӯи тарзи мувофиқ кардани ҳарфҳои калон ва хурд, нигоҳ доштани дукарата ва андозаи онҳо, тоза ва озода навиштан
	Меъёрҳои забонро татбиқ кунед	4.1 Нигоҳ доштани меъёрҳои имлоӣ ва имлои калимаҳо	2.4.1.1* Имлои я, ю ё ҳардуро нигоҳ доред 2.4.1.2 * Имлои б, в, г, д, т -ро захира кунед 2.4.1.3 Навиштани навъҳои садонокҳо (фаъл, ғайриасл) ва имлои садонокҳои п-б, қ-ғ, к-г. 2.4.1.4* Нигоҳ доштани имлои овозҳои кӯтоҳи л, р, м, н,
2 -тоқсан			
3. Вазифаи ман	Бигзор гӯш кунам ва сухан гӯям	1.2 Мутобиқи мундариҷаи матн	2.1.2.1 Мундариҷаи матнро дар асоси унвони матн ва калимаҳои калидӣ ба нақша гиред.
		1.3 Одоби сӯхбатро дар	2.1.3.1 Иштирок дар муколама тавассути нигоҳ доштани

4. Зодгоҳи ман		ҳолатҳои гуногун риоя кунед	фарҳанги сӯҳбат дар асоси ҳолатҳои дар ҳаёти ҳаррӯза дучоршуда
		1.5 Маводи шундашуда Фикри худро баён кунед	2.1.5.1 Намоиши мундариҷаи аудио-видео (ба монанди он, писанд меояд, сави..., муфид, бефоида, сави...) баёнот
	Омӯзиши ман	2.1 Васеъ кардани унсурҳои сохтор бо намудҳои матн	2.2.1.1* Пурсишӣ (Чӣ кард? Чӣ? Немисӣ?) Коркарди намудҳои матн (тасвирӣ, тавсифӣ, баҳснок) ва қисмҳо (қисм, бадан, хулоса)
		2.3 Савол додан ва посух додан ба мазмуни матн	2.2.3.1 Ташкил ва ҷавоб додан ба саволҳо, ки ба беҳтар кардани мундариҷаи матн нигаронида шудаанд
		2.4 Сохтор ва идеяи асосии матро таҳия кунед	2.2.4.1 Бо ёрии муаллим сохтор ва идеяи асосии матро таҳия кунед
		2.5 Маълумот аз сарчашмаҳои гуногун	2.2.5.1 Омӯзиши тарзи дарёфти маълумот аз манбаҳо (лугат, лугат, энциклопедия) ва таҳлил ва ҷамъоварии маълумот оид ба мавзӯ ва саволи додашуда
		2.6 Таҳлили муқоисавии матнҳо	2.2.6.1 Муайян кардани монандӣ ва фарқиятҳои (жанр, навъи матн) матнҳои дар як мавзӯ навишташуда бо ёрии муаллим
	Навиштаҷот и ман	3.3 Аз рӯи маводи хондашуда, муқоиса ва аудиовизуалӣ	2.3.1.1 Бо ёрии муаллим бо истифода аз расмҳои шахсӣ ва нақшҳои сюжетӣ тавсифи муҳтасар ва матни ҳикояро созад.

		кори хаттӣ нависед	2.3.3.1 Бо ёрии муаллим дар асоси маводи хондашуда, муқоиса ва аудиовизуалӣ нақша тартиб диҳед, калимаҳои дастгириро истифода баред ва шарҳ диҳед.
		3.4 Пешниҳоди корҳои хаттӣ дар шаклҳои гуногун	2.3.4.1 Бо ёрии муаллим калимаҳо, ҷумлаҳо, расмҳои дастгириро пайдо кунед ва плакат, огоҳинома (нусхаи маҳсулот, огоҳии бехатарӣ) созед.
		3.6 Нигоҳ доштани стандартҳои хаттӣ	2.3.6.1 Дониستاني тарзи мувофиқ кардани ҳарфҳои калон ва хурд, нигоҳ доштани дукарата ва андозаи онҳо, тоза ва озода навиштан
		3.5 Ҳатогӣ ва ислоҳҳо	2.3.6.1 Дониستاني ҷӣ гуна пайваст кардани ҳарфҳои калон ва хурд ва мувофиқ кардани онҳо ва тоза ва озода навиштани онҳо.
		3.7 Риояи меъёрҳои пунктуатсия	2.3.7.1 Барои навҳои ҷумла аломатҳои пунктуатсияи мувофиқро (нуқта, савол, ҳамсадо) истифода баред
	Меъёрҳои забонро татбиқ кунед	4.2 Риояи қоидаҳои грамматикӣ	2.4.2.6 Калимаҳоеро, ки дар ҷумла бо ҳам алоқаманданд, мувофиқат кунед
3 тоқсан			
5. Ба қисми худ ғамхорӣ кунед ва рӯҳи худро нигоҳубин кунед.	Бигзор гӯш кунам ва сухан гӯям	1.1 Муайян кардани мундариҷаи маводи шунавӣ	2.1.1.1 Калимаҳои гумшудаи маводи марбутро муайян кунед ва ба саволҳо оид ба мундариҷаи матн ҷавоб диҳед.
		1.2 Мутобиқи мундариҷаи матн	2.1.2.1 Мундариҷаи матнро дар асоси унвони матн ва калимаҳои калидӣ ба нақша гиред.

6. Анъана ва адабиёти нотақро		
	1.3 Одоби сӯхбатро дар ҳолатҳои гуногун риоя кунед	2.1.3.1 Иштирок дар муколама тавассути нигоҳ доштани фарҳанги сӯхбат дар асоси ҳолатҳои дар ҳаёти ҳаррӯза дучоршуда
	1.4 Дар асоси мавзӯи додашуда ҳикоя эҷод кунед	2.1.4.1 Дар асоси мавзӯи додашуда бо истифода аз калимаҳои калидӣ ҳикоя эҷод кунед.
	1.5 Маводи шунидашуда Бино бар Фикри худро баён кунед	2.1.5.1 Намоиши мундариҷаи аудио-видео (Лайк, писанд, дон, истифода, истифода набар болди, савиви...) баёнот
	1.6 Ба ҷалби тавачҷӯҳи шунавандагон	2.1.6.1 Истифодаи воситаҳои интонатсия ва ғайривербалии забон (ҳаракатҳо, имову ишораҳо) барои ҷалби тавачҷӯҳ ба мавзӯ (Шумо чӣ фикр доред? Шумо чӣ пешниҳод мекунад?)
Омӯзиши ман	2.3 Савол додан ва посух додан ба мазмуни матн	2.2.3.1 Ташкил ва ҷавоб додан ба саволҳо, ки ба беҳтар кардани мундариҷаи матн нигаронида шудаанд
	2.4 Сохтор ва идеяи асосии матнро таҳия кунед	2.2.4.1 Бо ёрии муаллим сохтор ва идеяи асосии матнро таҳия кунед
	2.2 Муайян кардани истифодаи воҳидҳои луғавӣ дар матн	2.2.2.1 Мафҳуми синонимҳо, синонимҳо ва антонимҳо (бо истифода аз луғат) фарқ ва дарк кунед ва онҳоро дар ҷараёни сӯхбат истифода баред.
	2.5 Маълумот аз сарчашмаҳои гуногун	2.2.5.1 Омӯзиши тарзи дарёфти маълумот аз манбаҳо (луғатҳо, энциклопедияҳо) ва таҳлил ва

			чамъоварии маълумот оид ба мавзӯъ ва саволи додашуда
		2.6 Таҳлили муқоисавии матнҳо	2.2.6.1 Бо ёрии муаллим монандӣ ва фарқиятҳои (жанр, навъи матн) матнҳои дар як мавзӯъ навишташударо муайян кунед.
Навиштаҷот и ман		3.2 Навиштан бо услубҳои гуногун	2.3.2.1 Матни паёми фармоишӣ
		3.3 Аз рӯи маводи хондашуда, муқоиса ва аудиовизуалӣ кори хаттӣ нависед	2.3.3.1* Тартиб додани нақша ва шарҳ додани маводи хондашуда, муқоисавӣ ва аудиовизуалӣ бо ёрии муаллим
		3.5 Хатогихо ва ислоҳҳо	2.3.5.1 Ислоҳи хатогихои пунктуатсия ва имло бо ёрии муаллим ва пурра кардани ҷумлаҳо
		3.6 Нигоҳ доштани стандартҳои хаттӣ	2.3.6.1 Дониستاني тарзи мувофиқ кардани ҳарфҳои калон ва хурд, нигоҳ доштани дукарата ва андозаи онҳо, тоза ва озода навиштан
Меъёрҳои забонро татбиқ кунед	4.2 Риояи қоидаҳои грамматикӣ		2.4.2.1 бо ёрии муаллим, дониستاني тарзи фарқ кардани реша ва замимаҳо
			2.4.2.2 Истифодаи дурусти шумораи чамъ
			2.4.2.3 Фарқияти гурӯҳҳои калимаҳо (исм, сифат, замони гузашта, шумора)
			2.4.2.4 Шаклҳои хос ва маъмулии исмҳоро омӯzed ва имлои исмҳои хосро донед
			2.4.2.5* Таҳияи исмҳо/рақамҳо/сифатҳо/чамъи аслий ва сунъӣ
4 тоқсан			
7. Муҳити ҳамсоя	Бигзор гӯш кунам ва	1.2 Мутобиқи мундариҷаи матн	2.1.2.1 Мундариҷаи матнро дар асоси унвони матн ва калимаҳои калидӣ ба нақша гиред.
8. Сафар	сухан гӯям		

		1.3 Одоби сӯхбатро дар ҳолатҳои гуногун риоя кунед	2.1.3.1 Иштирок дар муколама тавассути нигоҳ доштани фарҳанги сӯхбат дар асоси ҳолатҳои дар ҳаёти ҳаррӯза дучоршуда
		1.4 Ҳикоя дар мавзӯи додашуда	2.1.4.1 Дар асоси мавзӯи додашуда бо истифода аз калимаҳои калидӣ ҳикоя эҷод кунед.
		1.5 Маводи шунидашуда Фикри худро баён кунед	2.1.5.1 Намоиши мундариҷаи аудио-видео (ба монанди он, писанд меояд, сави..., муфид, бефоида, сави...) баёнот
	Омӯзиши ман	2.1 Васеъ кардани унсурҳои сохтор бо намудҳои матн	2.2.1.1 Пурсишӣ (Чӣ кард? Чӣ? Немисӣ?) Коркарди намудҳои матн (тасвирӣ, тавсифӣ, баҳснок) ва қисмҳо (қисм, бадан, хулоса)
		2.3 Савол додан ва посух додан ба мазмуни матн	2.2.3.1 Ташкил ва ҷавоб додан ба саволҳо, ки ба беҳтар кардани мундариҷаи матн нигаронида шудаанд
		2.4 Сохтор ва идеяи асосии матнро таҳия кунед	2.2.4.1 Бо ёрии муаллим сохтор ва идеяи асосии матнро таҳия кунед
		2.5 Маълумот аз сарчашмаҳои гуногун	2.2.5.1 Омӯзиши тарзи дарёфти маълумот аз манбаҳо (лугатҳо, энциклопедияҳо) ва таҳлил ва ҷамъоварии маълумот оид ба мавзӯъ ва саволи додашуда
	Навиштаҷот и ман	3.1 Барои намудҳои матн	2.3.1.1 Бо ёрии муаллим ба воситаи расмҳои шахсӣ ва

		матни мувофиқ созед	нақшҳои сюжетӣ тавсифи кӯтоҳ ва матнҳои нақлӣ эҷод кунед.
		3.2 Навиштан бо услубҳои гуногун	2.3.2.1 Матни паёми фармоишӣ
		3.3 Аз рӯи маводи хондашуда, муқоиса ва аудиовизуалӣ кори хатӣ нависед	2.3.3.1* Тартиб додани нақша ва шарҳ додани маводи хондашуда, муқоисавӣ ва аудиовизуалӣ бо ёрии муаллим
		3.5 Хатогиҳо ва ислоҳҳо	2.3.5.1 Ислоҳи хатогиҳои пунктуатсия ва имло бо ёрии муаллим ва пурра кардани ҷумлаҳо
		3.6 Стандартҳои каллиграфиро нигоҳ доред	2.3.6.1 Донистани тарзи мувофиқ кардани ҳарфҳои калон ва хурд, нигоҳ доштани дукарата ва андозаи онҳо, тоза ва озода навиштан
	Меъёрҳои забонро татбиқ кунед	4.1 Нигоҳ доштани меъёрҳои имлоӣ ва имлоӣ калимаҳо	2.4.1.4 Нигоҳ доштани имлоӣ овозҳои кӯтоҳи л, р, м, н,
		4.2 Риояи қоидаҳои грамматикӣ	2.4.2.1 бо ёрии муаллим, донистани тарзи фарқ кардани реша ва замима
			2.4.2.5* Таҳияи исмҳо/рақамҳо/сифатҳо/ҷамъи аслий ва сунъӣ

2)3-сынып

Ортақ тақырыптар	Бөлім (Сөйлеу түрлері)	Бөлімше (дағды)	Оқу мақсатты
1 тоқсан			
1. Табиат 2. Хуб хуб аст ва бад зишт аст (равшан ва торик)	Бигзор гӯш кунам ва сухан гӯям	1.1 Муайян кардани мундариҷаи маводи шунавӣ	3.1.1.1 Вожаҳои калидиро дар асоси маводи алоқаманд муайян кунед ва ба саволҳои кушод ва пӯшида ҷавоб диҳед
		1.2 Мутобиқи мундариҷаи матн	3.1.2.1* Мундариҷаи матнро мувофиқи унвони матн ва расмҳо, суратҳо ва диаграммаҳои пешниҳодшуда мутобиқ кунед.
		1.3 Одоби сӯхбатро дар ҳолатҳои гуногун риоя кунед	3.1.3.1 Сухани худро мувофиқи ҳолатҳои гуногун танзим кунед (дар ҷои ҷамъиятӣ), фарҳанги гуфтугӯро нигоҳ доред ва дар муколама иштирок кунед
		1.4 Дар асоси мавзӯи додашуда ҳикоя эҷод кунед	3.1.4.1 Дар асоси мавзӯи додашуда бо дарёфти калимаҳо ва намунаҳои асосӣ ҳикоя эҷод кунед.
		1.6 Дикқати шунавандаро ҷалб кунед	3.1.6.1 Истифодаи интонация, воситаҳои забонии ғайривербалӣ (ҳаракатҳо, имову ишораҳо) барои ҷалби таваҷҷӯҳи шунавандагон ба мавзӯз
	Омӯзиши ман	2.1 Васеъ кардани унсурҳои сохтор бо намудҳои матн	3.2.1.1 Калимаҳои ёрирасон, калимаҳои ёрирасон барои такмил додани навҳои матни мантиқӣ (нақл, тавсиф, далел) ва қисмҳои он
		2.3 Савол додан ва посух додан ба мазмуни матн	3.2.3.1 Ташкил ва ҷавоб додан ба саволҳо, ки ба баёни андешаҳо дар бораи мундариҷаи матн нигаронида шудаанд
		2.4 Сохтор ва идеяи асосии матнро таҳия кунед	3.2.4.1 Бо ёрии муаллим унвони матни худ ва бозии асосиро таҳия кунед

		2.5 Маълумот аз сарчашмаҳои гуногун	3.2.5.1* Мутобиқи мавзӯи додашуда манбаъҳои гуногуни иттилоотӣ (матн, луғат, диаграмма, ҷадвал, харита) барои ҳалли маъноӣ калимаҳои нави дар иттилоот пайдошуда тавассути луғатҳо, ҷамъоварӣ ва таҳияи ҷанбаҳои муҳими иттилоот истифода мешаванд.
Навиштаҷот и ман		3.1 Барои навъи матн матни мувофиқ созад	3.3.1.1 Нақшаро ёбед, онро бо калимаҳои дастгирикунанда тавсиф кунед, матнро бо ҳаракати он тасвир кунед ва матнро нависед, ки бо калимаҳои дастгирикунанда баҳс мекунад
		3.3 Аз рӯи маводи хондашуда, муқоиса ва аудиовизуалӣ кори хаттӣ нависед	3.3.3.1* Нақша тартиб дода, бо ёрии муаллим оид ба маводи хондашуда, муқоисашуда ва аудиовизуалӣ шарҳ медиҳад.
		3.5 Хатогӣ ва ислоҳҳо	3.3.5.1 Ислоҳи хатоҳои пунктуатсия, имло, грамматикӣ ва услубӣ бо ёрии муаллим
		3.6 Нигоҳ доштани стандартҳои хаттӣ	3.3.6.1 Дар дафтари калон андозаи дукарата ва хурди ҳарфҳои хурдро дар ҳарфҳои калон ва хурд нигоҳ доред, бидуни шикастан ва ҷоп кардан нависед ва навиштанро тезтар кунед.
		3.7 Риояи меъёрҳои пунктуатсия	3.3.7.1* тафовут ва ислоҳи аломатҳои пунктуатсия ва аломатҳои пунктуатсия
Меъёрҳои забонро татбиқ кунед		4.1 Нигоҳ доштани меъёрҳои имлоӣ ва имлоӣ калимаҳо	3.4.1.1 Калимаҳоро бо ҳарфҳои е, с ва ф нависед
			3.4.1.3 Донистани имлоӣ калимаҳои дорои ҳарфҳои с ва ҳ
			3.4.1.4 Дуруст навиштани калимаҳо бо ҳарфҳои х ва ҳ
2-тоқсан			

3. Вақт 4. Меъморӣ	Бигзор гӯш кунам ва сухан гӯям	1.2 Мутобиқи мундариҷаи матн	3.1.2.1 Мундариҷаи матнро мувофиқи унвони матн ва расмҳо, аксҳо ва диаграммаҳои додашуда мутобиқ кунед.
		1.3. Нигоҳ доштани фарҳанги сӯҳбат дар ҳолатҳои гуногун	3.1.3.1 Дар ҳолатҳои гуногун (дар ҷойҳои ҷамъиятӣ) суханронии худро танзим кунед, фарҳанги гуфтугӯро нигоҳ доред ва дар муколама иштирок кунед
		1.5 Маводи шундашуда Бино бар Фикри худро баён кунед	3.1.5.1 Изҳори ризоият, норозигӣ ва ақидаи дигаре, ки дар мундариҷаи аудио-видео баён шудааст
		1.6 Ба ҷалби таваҷҷӯҳи шунавандагон	3.1.6.1 Истифодаи интонатсия, воситаҳои забонии ғайривербали (ҳаракатҳо, имову ишораҳо) барои ҷалби таваҷҷӯҳи шунавандагон ба мавзӯ
		1.7 Овозҳо ва калимаҳоро мувофиқи меъёрҳои имло танзим кунед	3.1.7.1 Нигоҳ доштани ҳамоҳангии мутақобилаи садоҳои кӯтоҳ дар як калима (шанбе - шанбе)
Омӯзиши ман	2.2 Муайян кардани истифодаи воҳидҳои луғавӣ дар матн	3.2.2.1 Донишмандони тарзи фарқ кардани маънои калимаҳои фразеологӣ ва фразеологӣ ва ҳангоми сӯҳбат истифода бурдани онҳо.	
	2.3 Савол додан ва посух додан ба мазмуни матн	3.2.3.1 Ташкил ва ҷавоб додан ба саволҳо, ки ба баёни андешаҳо дар бораи мундариҷаи матн нигаронида шудаанд	
		2.4 Сохтор ва идеяи асосии матнро таҳия кунед	3.2.4.1 Бо ёрии муаллим унвони матни худ ва бозии асосиро таҳия кунед

	2.5 Маълумот аз сарчашмаҳои гуногун	3.2.5.1* Мувофиқи мавзӯи додашуда унсурҳои гуногуни иттилоотӣ (матн, луғат, диаграмма, ҷадвал, харита) барои ҳалли маъноӣ калимаҳои нави дар иттилоот пайдошуда тавассути луғатҳо, ҷамъоварӣ, такмил додани ҷанбаҳои муҳими иттилоот истифода мешаванд.
	2.6 Таҳлили матнҳо	3.2.6.1 бо ёрии муаллим намуд ва услуби матнҳои дар мавзӯҳои шабех додашуда (матни бадеӣ, матни илмӣ), Дар бораи жанр сӯҳбат кунед, монандӣ ва фарқиятҳоро муқоиса кунед
Навиштаҷот и ман	3.2 Навиштан бо услубҳои гуногун	3.3.2.1 Рӯзнома, хулоса ва муошират дар бораи кори худ
	3.4 Пешниҳоди корҳои хаттӣ дар шаклҳои гуногун	3.3.4.1* Бо ёрии муаллим диаграммаҳо, графикҳо, ҷадвалҳо, Сураҷҳоро ёбед, матн нависед (нома, ариза, нусхабардорӣ) ва дар компютер нависед.
	3.5 Хатогиҳо ва ислоҳҳо	3.3.5.1 Хатогиҳои пунктуатсия, имло, грамматикӣ ва услубӣ бо ёрии муаллим
	3.6 Нигоҳ доштани стандартҳои хаттӣ	3.3.6.1 Дар дафтариҷаи формати калон, дугона ва андозаи ҳарфҳои хурд, навиштан, қатъ ва навиштан ва навиштанро нигоҳ доред.
	3.7 Риояи меъёрҳои пунктуатсия	3.3.7.2 Бо ёрии муаллим нишонаеро, ки муаллим дар болои миз гузоштааст, муайян кунед ва гузоред.
Меъёрҳои забонро татбиқ кунед	4.1 Нигоҳ доштани меъёрҳои имлоӣ ва имлои калимаҳо	3.4.1.2 Дар калимаи реша ивазшавии пасванди -а, -а-ро ба пасванди ибтидоӣ нигоҳ доред.

		4.2 Риояи коидаҳои грамматикӣ	3.4.2.1* Бо роҳи илова кардани ёрирасон ба калимаи реша, фарқ кардани маънои калимаҳои ба ҳам алоқаманд калимаҳои сохта эҷод кунед. 3.4.2.7* Дониستاني ибтидоӣ ҷумла (ҳа ва ҳа) ва охири ҷумла 3.4.2.8 Дониستاني тарзи пайваст кардани ҷумлаҳои кӯтоҳ ва дароз бо ёрии муаллим
3 тоқсан			
5. Ҳунар 6. Шахсони машхур	Бигзор гӯш кунам ва сухан гӯям	1.1 Муайян кардани мундариҷаи маводи шунавӣ	3.1.1.1 Вожаҳои калидиро дар асоси маводи алоқаманд муайян кунед ва ба саволҳои кушод ва пӯшида ҷавоб диҳед
		1.2 Мутобиқи мундариҷаи матн	3.1.2.1* Мутобиқи мундариҷаи матн аз рӯи мавзӯи матн ва расмҳо, аксҳо ва диаграммаҳои пешниҳодшуда.
		1.3 Одоби сӯхбатро дар ҳолатҳои гуногун риоя кунед	3.1.3.1 Дар ҳолатҳои гуногун (дар ҷойҳои ҷамъиятӣ) суханронии худро танзим кунед, фарҳанги гуфтугӯро нигоҳ доред ва дар муколама иштирок кунед
		1.4 Дар асоси мавзӯи додашуда ҳикоя эҷод кунед	3.1.4.1 Дар асоси мавзӯи додашуда бо дарёфти калимаҳо ва намунаҳои асосӣ ҳикоя эҷод кунед.
		1.5 Маводи шунидашуда Бино бар Фикри худро баён кунед	3.1.5.1 Изҳори андешаи худ («созиш, ихтилоф») оид ба мундариҷаи сабти аудио-видео
	Омӯзиши ман	2.3 Савол додан ва посух додан ба мазмуни матн	3.2.3.1 Ташкил ва ҷавоб додан ба саволҳо, ки ба баёни андешаҳо дар бораи мундариҷаи матн нигаронида шудаанд
		2.4 Муайян кардани мавзӯъ	3.2.4.1 Бо ёрии муаллим унвони матни худ ва бозии асосиро таҳия кунед

	ва идеяи асосии матн	
	2.5 Маълумот аз сарчашмаҳои гуногун	3.2.5.1* Мувофиқи мавзӯи додашуда унсурҳои гуногуни иттилоотӣ (матн, луғат, диаграмма, ҷадвал, харита) барои ҳалли маъноӣ калимаҳои нави дар иттилоот пайдошуда тавассути луғатҳо, ҷамъоварӣ, такмил додани ҷанбаҳои муҳими иттилоот истифода мешаванд.
	2.6 Таҳлили муқоисавии матнҳо	3.2.6.1 бо ёрии муаллим намуд ва услуби матнҳои дар мавзӯҳои шабех додашуда (матни бадеӣ, матни илмӣ), Дар бораи жанр сӯҳбат кунед, монандӣ ва фарқиятҳоро муқоиса кунед
Навиштаҷот и ман	3.1 Барои намудҳои матн матни мувофиқ созед	3.3.1.1* Нақшаро ёбед, онро бо калимаҳои дастгирикунанда тасвир кунед, матнро бо ҳаракати он тасвир кунед ва матне нависед, ки барои мулоҳиза бо калимаҳои дастгирӣ истифода мешавад.
	3.2 Навиштан бо услубҳои гуногун	3.3.2.1 Рӯзнома, хулоса ва муошират дар бораи кори худ
	3.3 Аз рӯи маводи хондашуда, муқоиса ва аудиовизуалӣ кори хаттӣ нависед	3.3.3.1* Бо ёрии муаллим аз рӯи маводи хондашуда, муқоиса ва аудиовизуалӣ нақша тартиб дода, шарҳ диҳед
	3.4 Пешниҳоди корҳои хаттӣ дар шаклҳои гуногун	3.3.4.1* Бо ёрии муаллим диаграммаҳо, графикҳо, ҷадвалҳо, Суратҳоро ёбед, матн нависед (нома, ариза, нусхабардорӣ) ва дар компютер нависед.

		3.5 Хатогиҳо ва ислоҳҳо	3.3.5.1 Ислоҳи хатоҳои пунктуатсия, имло, грамматикӣ ва услубӣ бо ёрии муаллим
		3.6 Нигоҳ доштани стандартҳои хатгӣ	3.3.6.1 Дар дафтари калон андозаи дукарата ва хурди ҳарфҳои хурдро дар ҳарфҳои калон ва хурд нигоҳ доред, бидуни шикастан ва чоп кардан нависед ва навиштанро тезтар кунед.
	Истифодаи меъёрҳои забон	4.2 Риояи қоидаҳои грамматикӣ	3.4.2.2 Донишони истифодаи иловаҳои растанӣ
3.4.2.3 Гурӯҳҳои калимаҳои ҷумларо муайян кунед (исм, ҳисса, шумора, сифат)			
3.4.2.4* Исмҳо/сифатҳо/зарфҳои асосӣ, сохтаре такмил диҳед			
3.4.2.5 Донишони феълҳои бо ва бе			
3.4.2.6 Донишони хусусияти ададҳо ва дараҷаҳо			
4 тоқсан			
7. Об манбаи ҳаёт аст 8. Парвариши завқ. америкоиён	Тиңшили м вэ ейтилим	1.1 Муайян кардани мундариҷаи маводи шунавӣ	3.1.1.1 Вожаҳои калидири дар асоси маводи алоқаманд муайян кунед ва ба саволҳои кушод ва пӯшида ҷавоб диҳед
		1.2 Мутобиқи мундариҷаи матн	3.1.2.1* Мундариҷаи матнро мувофиқи унвони матн ва расмҳо, суратҳо ва диаграммаҳои пешниҳодшуда мутобиқ кунед.
		1.3 Одоби сӯхбатро дар ҳолатҳои гуногун риоя кунед	3.1.3.1 Дар ҳолатҳои гуногун (дар ҷойҳои ҷамъиятӣ) суханронии худро танзим кунед, фарҳанги гуфтугӯро нигоҳ доред ва дар муколама иштирок кунед

		1.4 Дар асоси мавзӯи додашуда ҳикоя эҷод кунед	3.1.4.1 Дар асоси мавзӯи додашуда бо дарёфти калимаҳо ва намунаҳои асосӣ ҳикоя эҷод кунед.
			3.1.5.1 Изҳори андешаи худ («созиш, ихтилоф») оид ба мундариҷаи сабти аудио-видео
			3.1.6.1 Истифодаи интонатсия, воситаҳои забонии ғайривербалӣ (ҳаракатҳо, имову ишораҳо) барои ҷалби тавачҷӯҳи шунавандагон ба мавзӯ
	Омӯзиши ман	2.2 Муайян кардани истифодаи воҳидҳои луғавӣ дар матн	3.2.2.1 Донишҷӯ тарзи фарқ кардани маънои калимаҳои фразеологӣ ва фразеологӣ ва ҳангоми сӯҳбат истифода бурдани онҳо.
		2.3 Савол додан ва посух додан ба мазмуни матн	3.2.3.1 Ташкил ва ҷавоб додан ба саволҳо, ки ба баёни андешаҳо дар бораи мундариҷаи матн нигаронида шудаанд
		2.4 Сохтор ва идеяи асосии матро таҳия кунед	3.2.4.1 Бо ёрии муаллим унвони матни худ ва бозии асосиро таҳия кунед
		2.5 Маълумот аз сарчашмаҳои гуногун	3.2.5.1* Мувофиқи мавзӯи додашуда унсурҳои гуногуни иттилоотӣ (матн, луғат, диаграмма, ҷадвал, харита) барои ҳалли маънои калимаҳои нави дар иттилоот пайдошуда тавассути луғатҳо, ҷамъоварӣ, такмил додани ҷанбаҳои муҳими иттилоот истифода мешаванд.
	Навиштаҷот и ман	3.3 Аз рӯи маводи хондашуда, муқоиса ва аудиовизуалӣ кори хаттӣ нависед	3.3.3.1* Нақша тартиб дода, бо ёрии муаллим оид ба маводи хондашуда, муқоисашуда ва аудиовизуалӣ шарҳ медиҳад.

		3.4 Пешниҳоди корҳои хаттӣ дар шаклҳои гуногун	3.3.4.1* Бо ёрии муаллим диаграммаҳо, графикҳо, ҷадвалҳо, Сураҷоро ёбед, матн нависед (нома, ариза, нусхабардорӣ) ва дар компютер нависед.
		3.5 Хатогиҳо ва ислоҳҳо	3.3.5.1 Ислоҳи хатоҳои пунктуатсия, имло, грамматикӣ ва услубӣ бо ёрии муаллим
		3.6 Нигоҳ доштани стандартҳои хаттӣ	3.3.6.1 Дар дафтари калон андозаи дукарата ва хурди ҳарфҳои хурдро дар ҳарфҳои калон ва хурд нигоҳ доред, бидуни шикастан ва чоп кардан нависед ва навиштанро тезтар кунед.
	Меъёрҳои забонро татбиқ кунед	4.2 Риояи қоидаҳои грамматикӣ	3.4.2.1* Бо роҳи илова кардани ёрирасон ба калимаи реша, фарқ кардани маънои калимаҳои ба ҳам алоқаманд калимаҳои сохта эҷод кунед. 3.4.2.4 Таҳияи исмҳо/сифатҳо/зарфҳои асосӣ, сохтагӣ

3) 4-сынып

Орақ тақырыптар	Бөлім (Сөйлеу түрлері)	Бөлімше (дағды)	Оқу мақсатты
1 тоқсан			
1. Кишвари ман Қазоқистон 2. Арзишҳо	Бигзор гўш кунам ва сухан гўям	1.1 Муайян кардани мундариҷаи маводи шунавӣ	4.1.1.1 Руйдодҳои асосиро дар асоси маводи алоқаманд таҳия кунед ва мундариҷаи матнро дар асоси онҳо созед
		1.2 Мутобиқи мундариҷаи матн	4.1.2.1* Мундариҷаи матнро мувофиқи мавзӯи матн ва диаграмма, диаграмма ва ҷадвали додашуда ба нақша гиред ва фикри хурдро исбот кунед.

		1.3 Одоби сӯхбатро дар ҳолатҳои гуногун рӯя кунед	4.1.3.1 Таваҷҷӯҳ ба синну сол ва шахсияти ҳамсӯхбат, нигоҳ доштани фарҳанги гуфтугӯ ҳангоми баррасии мавзӯи мушаххас ва иштирок дар муколама
		1.4 Дар асоси мавзӯи додашуда ҳикоя эҷод кунед	4.1.4.1 Эҷоди монолог тавассути дарёфти калимаҳо ва услуби дастгирӣ
		1.7 Овозҳо ва калимаҳоро мувофиқи меъёрҳои имло танзим кунед	4.1.7.1 Калима дар калима, пайвасти калима ба калима ва нигоҳ доштани ҳамоҳангии садоҳо
	Омӯзиши ман	2.1 Васеъ кардани унсурҳои сохтор бо намудҳои матн	4.2.1.1* Таҳияи намудҳои матн (ҳикоя, тавсифӣ, баҳснок) ва қисмҳои он
		2.3 Савол додан ва посух додан ба мазмуни матн	4.2.3.1 Ташкил ва ҷавоб додан ба саволҳо дар асоси мундариҷаи матн
		2.4 Сохтор ва идеяи асосии матнро таҳия кунед	4.2.4.1 Мутобиқати унвон ва мундариҷаи матнро такмил диҳед, бозии асосиро созед
		2.6 Таҳлили матнҳо	4.2.5.1 * Дастрасӣ ба иттилоот аз сарчашмаҳои гуногун (матн, луғат, диаграмма, ҷадвал, диаграмма), маънои калимаҳои навро мувофиқи матн пайдо кунед, маълумотро ҷамъбаст кунед ва баҳо диҳед
	Навиштаҷотҳои ман	3.1 Барои намудҳои матн матни мувофиқ созед	4.3.1.1 Матнее нависед, ки дар он унсурҳои баёнӣ, тавсифӣ ва баҳсбарангез дар мавзӯи додашуда мавҷуд бошад.

		3.3 Аз рӯи маводи хондашуда, муқоисавӣ ва аудиовизуалӣ кори хаттӣ нависед	4.3.3.1* Бо ёрии муаллим дар асоси маводи хондашуда, муқоисавӣ ва аудиовизуалӣ нақша тартиб диҳед ва бо истифода аз калимаҳои дастгирӣ иншо нависед.
		3.5 Хатогиҳо ва ислоҳҳо	4.3.5.1 Бо ёрии муаллим хатоҳои услубиро такмил ва ислоҳ кунед ва кори хаттии худро мувофиқи меъёрҳои пунктуатсия, имло ва грамматика омода кунед.
		3.6 Нигоҳ доштани стандартҳои хаттӣ	4.3.6.1 Нигоҳ доштани стандартҳои хаттӣ ва такмил додани усулҳои навиштан
		3.7 Риояи меъёрҳои пунктуатсия	4.3.7.1 Нишонаҳои пунктуатсияи ҷумлаҳои мураккаб
	Меъёрҳои забонро татбиқ кунед	4.1 Нигоҳ доштани меъёрҳои имлоӣ ва имлои калимаҳо	4.4.1.1 Ҳангоми илова кардани ёрирасон ба калима мувофиқати овозхоро ба назар гиред.
4.4.1.2 Ҳангоми ба калима илова кардани пайвандакҳо бодикқат истифода баред.			
4.4.1.3 Калимаҳоеро, ки дар талаффуз ва навиштан тафовут доранд, хонед ва нависед			
2 тоқсан			
3. Мероси фарҳангӣ 4. Дунёи касбҳо	Бигзор гӯш кунам ва сухан гӯям	1.2 Мутобиқи мундариҷаи матн	4.1.2.1* Мундариҷаи матнро мувофиқи мавзӯи матн ва диаграмма, диаграмма ва ҷадвали додашуда ба нақша гиред ва фикри худро исбот кунед.

	1.3 Одоби сӯхбатро дар ҳолатҳои гуногун риоя кунед	4.1.3.1 Таваҷҷӯҳ ба синну сол ва шахсияти ҳамсӯхбат, нигоҳ доштани фарҳанги гуфтугӯ ҳангоми баррасии мавзӯи мушаххас ва иштирок дар муколама
	1.4 Дар асоси мавзӯи додашуда ҳикоя эҷод кунед	4.1.4.1 Эҷоди монолог тавассути дарёфти калимаҳо ва услуби дастгирӣ
	1.5 Маводи шунидашуда Бино бар Фикри худро баён кунед	4.1.5.1 Шарҳ оид ба мундариҷаи аудио-видео
	1.6 Ба ҷалби таваҷҷӯҳи шунавандагон	4.1.6.1 Бо истифода аз интонация, воситаҳои забони ғайривербалий (ҳаракатҳо, имову ишораҳо) ва изофаҳо, калимаҳои ёрирасон барои ҷолиб сохтани мавзӯъ
Омӯзиши ман	2.2 Муайян кардани истифодаи воҳидҳои луғавӣ дар матн	4.2.2.1 Донистани тарзи фарқ кардани таркиби устувори калимаҳо ва калимаҳои бисёрмаъно, фаҳмиши маъно ва истифодаи онҳо ҳангоми сӯхбат
	2.3 Савол додан ва посух додан ба мазмуни матн	4.2.3.1 Ташкил ва ҷавоб додан ба саволҳо дар асоси мундариҷаи матн
	2.4 Сохтор ва идеяи асосии матнро таҳия кунед	4.2.4.1 Мутобиқати унвон ва мундариҷаи матнро такмил диҳед, бозии асосиро созед
	2.5 Маълумот аз сарчашмаҳои гуногун	4.2.5.1 * Дастрасӣ ба иттилоот аз сарчашмаҳои гуногун (матн, луғат, диаграмма, ҷадвал, диаграмма), маъноӣ калимаҳои

		навро мувофиқи матн пайдо кунед, маълумотро ҷамъбаст кунед ва баҳо диҳед
	2.6 Таҳлили матнҳо	4.2.6.1. Муайян кардани намудҳо, жанрҳо ва услубҳои матнҳо дар мавзӯи муайян (мақолаҳо, гузоришҳо, иншоҳо, тарҷумаҳо, ёддоштҳо ва мавъизаҳо) ва инкишоф додани монандӣ ва фарқиятҳо.
Навиштаҷотҳои ман	3.2 Навиштан бо услубҳои гуногун	4.3.2.1 Бо истифода аз калимаҳои калидӣ матн (иншо, эссе, сӯҳбат) нависед
	3.3 Аз рӯи маводи хондашуда, муқоиса ва аудиовизуалӣ кори хаттӣ нависед	4.3.3.1* Бо ёрии муаллим дар асоси маводи хондашуда, муқоисавӣ ва аудиовизуалӣ нақша тартиб диҳед ва бо истифода аз калимаҳои дастгирӣ иншо нависед.
	3.5 Хатогиҳо ва ислоҳҳо	4.3.5.1 Бо ёрии муаллим хатоҳои услубиро ҳаматарафа ислоҳ кунед, кори хаттии худро мувофиқи меъёрҳои пунктуатсия, имло ва грамматикӣ омода кунед.
	3.6 Нигоҳ доштани стандартҳои хаттӣ	4.3.6.1 Нигоҳ доштани стандартҳои хаттӣ ва такмил додани усулҳои навиштан
	3.7 Риояи меъёрҳои пунктуатсия	4.3.7.2 Қисмҳои ҷумларо ҷудо кунед ва аломатҳои пунктуатсия гузоред
		4.3.7.3 Муқоламоро дуруст нишон диҳед
Меъёрҳои забонро	4.2 Риояи қоидаҳои грамматикӣ	4.4.2.1* Донишҷӯи намунаҳои калимаҳои мураккаб

	татбиқ кунед		(калимаҳои мураккаб, чамъ, калимаҳои ихтисоршуда)
			4.4.2.6 Беътар намудани истифодаи ибораҳо дар ҷумлаҳо
3 тоқсан			
5. Ҳикояҳо дар бораи табиат 6. Муҳити худро ҳифз кунед	Бигзор гӯш кунам ва сухан гӯям	1.2 Мутобиқи мундариҷаи матн	4.1.2.1* Мундариҷаи матнро мувофиқи унвони матн ва диаграмма, диаграмма ва ҷадвали додашуда ба нақша гиред ва фикри худро исбот кунед.
		1.3 Одоби сӯхбатро дар ҳолатҳои гуногун риоя кунед	4.1.3.1 Таваҷҷӯҳ ба синну сол ва шахсияти ҳамсӯхбат, нигоҳ доштани фарҳанги гуфтугӯ ҳангоми баррасии мавзӯи мушаххас ва иштирок дар муколама
		1.4 Дар асоси мавзӯи додашуда ҳикоя эҷод кунед	4.1.4.1 Эҷоди монолог тавассути дарёфти калимаҳо ва услуби дастгирӣ
		1.5 Фикри худро оид ба маводи шундаатон баён кунед	4.1.5.1 Шарҳ оид ба мундариҷаи аудио-видео
		1.6 Ба ҷалби таваҷҷӯҳи шунавандагон	4.1.6.1 Бо истифода аз интонация, воситаҳои забони ғайривербали (ҳаракатҳо, имову ишораҳо) ва изофаҳо, калимаҳои ёрирасон барои ҷолиб сохтани мавзӯ
	Омӯзиши ман	2.2 Муайян кардани истифодаи воҳидҳои луғавӣ дар матн	4.2.2.1 Донишмандони тарзи фарқ кардани таркиби устувори калимаҳо ва калимаҳои бисёрмаъно, фаҳмиши маъно ва истифодаи онҳо ҳангоми сӯхбат

		2.3 Савол додан ва посух додан ба мазмуни матн	4.2.3.1 Ташкил ва ҷавоб додан ба саволҳо дар асоси мундариҷаи матн
		2.4 Сохтор ва идеяи асосии матнро таҳия кунед	4.2.4.1 Мутобиқати унвон ва мундариҷаи матнро такмил диҳед, бозии асосиро созед
		2.5 Маълумот аз сарчашмаҳои гуногун	4.2.5.1 * Дастрасӣ ба иттилоот аз сарчашмаҳои гуногун (матн, луғат, диаграмма, ҷадвал, диаграмма), маъноӣ калимаҳои навро мувофиқи матн пайдо кунед, маълумотро ҷамъбаст кунед ва баҳо диҳед
		2.6 Таҳлили матнҳо	4.2.6.1. Муайян кардани намудҳо, жанрҳо ва услубҳои матнҳо дар мавзӯи муайян (мақолаҳо, гузоришҳо, иншоҳо, тарҷумаҳо, ёддоштҳо ва мавъизаҳо) ва инкишоф додани монандӣ ва фарқиятҳо.
	Навиштаҷот ҳои ман	3.1 Барои намудҳои матн матни мувофиқ созед	4.3.1.1 Матнее нависед, ки дар он унсурҳои баёнӣ, тавсифӣ ва баҳсбарангез дар мавзӯи додасуда мавҷуд бошад.
		3.4 Пешниҳоди корҳои хатӣ дар шаклҳои гуногун	4.3.4.1* Схема дар формати матнӣ (равшан, гузориш, эълон); Графикҳо, ҷадвалҳо, диаграммаҳои аксҳоро шарҳ диҳед/ / дар компютер нависед
		3.5 Хатогиҳо ва ислоҳҳо	4.3.5.1 Хатогиҳои услубиро бо ёрии муаллим ҳаматарафа ислоҳ кунед, кори хаттии худро мувофиқи меъёрҳои пунктуатсия, имло ва грамматика таҳрир кунед.

	Меъёрҳои забонро татбиқ кунед	4.2 Риояи коидаҳои грамматикӣ	4.4.2.3* Бидонед, ки чӣ тавр иваз кардани исм ва ҷонишинҳо
			4.4.2.2 Донистани истифодаи иловаҳои воридотӣ
			4.4.2.4 Намудҳои ивазкуниро донед
4 тоқсан			
7. Ба қайҳон сафар кунед 8. Сафар ба оянда	Бигзор гӯш кунам ва сухан гӯям	1.1 Муайян кардани мундариҷаи маводи шунавӣ	4.1.1.1 Рӯйдодҳои асосиро дар асоси маводи алоқаманд таҳия кунед ва мундариҷаи матнро дар асоси онҳо соzed.
		1.3 Одоби сӯхбатро дар ҳолатҳои гуногун риоя кунед	4.1.3.1 Тавачҷӯх ба синну сол ва шахсияти ҳамсӯхбат, нигоҳ доштани фарҳанги гуфтугӯ ҳангоми баррасии мавзӯи мушаххас ва иштирок дар муколама
		1.4 Дар асоси мавзӯи додашуда ҳикоя эҷод кунед	4.1.4.1 Эҷоди монолог тавассути дарёфти калимаҳо ва услуби дастгирӣ
		1.5 Маводи шунидашуда Бино бар Фикри худро баён кунед	4.1.5.1 Шарҳ оид ба мундариҷаи аудио-видео
		Омӯзиши ман	2.3 Савол додан ва посух додан ба мазмуни матн
		2.4 Сохтор ва идеяи асосии матнро таҳия кунед	4.2.4.1 Мутобиқати унвон ва мундариҷаи матнро тақмил диҳед, бозии асосиро соzed

	2.5 Маълумот аз сарчашмаҳои гуногун	4.2.5.1 * Дастрасӣ ба иттилоот аз мавод (матн, луғат, диаграмма, ҷадвал, диаграмма), васеъ кардани маъноӣ калимаҳои нави дар матн мавҷудбуда, ҷамъбасти ва арзёбии иттилоот
Навиштаҷотҳои ман	3.2 Навиштан бо услубҳои гуногун	4.3.2.1 Бо истифода аз калимаҳои калидӣ матн (иншо, эссе, сӯҳбат) нависед
	3.3 Аз рӯи маводи хондашуда, муқоиса ва аудиовизуалӣ кори хаттӣ нависед	4.3.3.1* Дар асоси маводи хондашуда, муқоисавӣ ва аудиовизуалӣ бо ёрии муаллим нақша тартиб диҳед ва бо истифода аз калимаҳои дастгирӣ иншо нависед.
	3.4 Пешниҳоди корҳои хаттӣ дар шаклҳои гуногун	4.3.4.1* Схема дар формати матнӣ (равшан, гузориш, эълон); Графикҳо, ҷадвалҳо, диаграммаҳои аксҳоро шарҳ диҳед/ / дар компютер нависед
	3.5 Хатогиҳо ва ислоҳҳо	4.3.5.1 Бо ёрии муаллим хатоҳои услубиро ҳаматарафа ислоҳ кунед, кори хаттии худро мувофиқи меъёрҳои пунктуатсия, имло ва грамматикӣ омода кунед.
	3.6 Нигоҳ доштани стандартҳои хаттӣ	4.3.6.1 Нигоҳ доштани стандартҳои хаттӣ ва такмили додани усулҳои навиштан
Меъёрҳои забонро татбиқ кунед	4.2 Риояи қоидаҳои грамматикӣ	4.4.2.5 Ба маъноӣ феъл мувофиқат кунед, онро бо феълҳо пайваст кунед ва дар ҷумла истифода баред.
		4.4.2.7 Истифодаи пайвандакҳо (ва, бо, савай), ки калима ба калима, ҷумла ба ҷумларо мепайвандад

			4.4.2.8* Дониستاني тарзи чудо кардан ва истифода бурдани калимаҳои ёрирасон дар ҷумла
			4.4.2.9 Истифодаи замони гузашта (гузашта, оянда, ҳозира)

Ескерту:

- 1) оқыту міндеттері бір тоқсан шеңберінде сөйлеу қызметінің түрлері бойынша біріктіріледі;
- 2) «*» түрінде белгіленген оқыту мақсаттарының бөлігі жүзеге асырылады.
- 3) «/» – белгісі оқу мақсатындағы бөліп қарастыруға болатын бөліктерді көрсетеді.

2.4. Бастауыш білім беру деңгейіне арналған «Әдебиеттік оқу» пәнінің үлгілік оқу бағдарламасы (2-4 сынып)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. «Әдебиеттік оқу» пәнінің оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2.«Әдебиеттік оқу» пәнінің мақсаты - оқу дағдыларын жетілдіру, оқушылардың ақыл-ой қабілеті мен тұлғалық қасиеттерінің қалыптасуына, тілдік-эстетикалық талғамдарының дамуына, коммуникативтік құзыреттіліктерінің жетілуіне, өмірлік дағдыларын шыңдауына, өздігінен білім алуына мүмкіндік туғызу. Сонымен қатар, пән бойынша бағдарлама оқушыларды ұлттық мәдениет пен әдеби мұраларды түсінуге, ауызша және жазбаша тілдерін дамытуға, алған білімін өмірлік жағдаяттарда қолдануға бағытталған.

Негіздеме: Бастауыштағы оқу сабақтарында басты назарда ең бірінші оқу дағдысын қалыптастырып, жетілдіру міндеті тұрады. Соған орай пәннің мақсаты қайта қаралып, функционалдық сауаттылық мағынасы таратылып, ашылып берілді.

3. «Асыл сөз» пәнінің міндеттері:

Негіздеме: Сәйкесінше пән мақсаты өзгергеннен кейін пәннің міндеттеріне де нақтылаулар енгізілді.

- 1) дауыстап және іштей оқуды түрлі формада қолдана отырып оқу сапасын (дұрыс, түсініп, шапшаң, мәнерлеп) жетілдіру;
- 2) әдеби көркем шығарманы сезіммен қабылдап, түсіну;
- 3) шығарманы санасында қайта жаңғырту арқылы өзіндік пайымдау жасау;
- 4) ауыз әдебиетінің, отандық және әлемдік балалар әдебиетінің озық үлгілерін оқыту барысында ұлттық, жалпыадамзаттық мәдениетпен таныстыру;
- 5) коммуникацияның түрлі тәсілдерін, оның ішінде тілдік дағдыларды меңгеру;
- 6) көркемдік-танымдық сипаттағы мәтіндерді талдап, ой қорытындысын жасау арқылы оқырмандық мәдениетін қалыптастыру;
- 7) алған білімін өмір жағдаяттарына байланысты қолданып, дұрыс шешім жасай білуге үйрету;
- 8) оқылған шығарма сюжетінің ізімен немесе еркін тақырыпта ауызша, жазбаша шығармашылық жұмыс түрлерін орындауға дағдыландыру.
- 9) көркем шығармаларға қарапайым талдаулар жасау арқылы жекеленген әдеби-теориялық ұғымдармен таныстырып, мәтіндегі сөз қолданыстарының бейнелік ерекшеліктерін ашу.

2. «Әдебиеттік оқу» пәні бойынша жүзеге асырылатын құндылықтар

Негіздеме: ұсынылған құндылықтардың мағынасы кеңінен ашылып берілді, пәннің мазмұны осы құндылықтарға негізделіп құрылады. Бірақ осы мәселе стандартта да ашылып көрсетілуі тиіс. Сонымен қатар пәннің мазмұндық ерекшелігіне байланысты табиғатқа ізгілік құндылығы қосылды, мағынасы ашылды.

«Асыл сөз» мазмұны мынадай құндылықтарға негізделеді:

- қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік (ана тілі, елжандылық, сенім, борыш, намыс, тәуелсіздік, рәміздер, тарихи ескерткіштер, парыз);
- құрмет (отбасы, қамқорлық, мейірімділік, салт-дәстүр, сүйіспеншілік, ізеттілік, ізгілік, сыйластық);
- ынтымақтастық (достық, бауырмалдық, бірлік, толеранттық, қарым-қатынас мәдениеті);
- еңбек пен шығармашылық (табандылық, ынсап, қанағат, рақым, төзім, өнер, жасампаздық, еңбекқорлық, жаңашылдық, денсаулық, салауатты өмір, ерік-жігер);
- ашықтық (адалдық, әділдік, шынайылық, көшбасшылық);
- өмір бойы білім алу (ізденімпаздық, білімге құштарлық, икемділік, жауапкершілік);
- табиғатқа ізгілік (туған жер табиғаты, қасиет, киелілік, өлкетану, экологиялық тәрбие, ел байлығы).

3. «Әдебиеттік оқу» пәні бойынша оқу жүктемесі

Сағат санында өзгеріс жоқ, бірақ бұл мәселе бөлім ретінде айшықталып тұруы қажет

4. «Әдебиеттік оқу» пәні бойынша оқу жылдамдығы

Негіздеме: 5-сыныпта оқушыларға 20-40 бет көлеміндегі шығармаларды оқуға тура келеді. Сондықтан 3-сыныптан бастап оқу жылдамдығының мөлшеріне өзгерістер енгізілді (практик мұғалімдердің пікірлеріне сүйене отырып)

- 2) 3-сыныптың I жартыжылдық соңында минутына **70** және одан артық сөз оқуды; II жартыжылдық соңында **75** және одан артық сөз оқуды меңгеруі қажет;
- 3) 4-сыныптың I жартыжылдық соңында минутына **90** және одан артық сөз оқуды; II жартыжылдық соңында **100** және одан артық сөз оқуды меңгеруі қажет;

5. «Әдебиеттік оқу» пәнінің 2-сыныпқа арналған базалық мазмұны

Негіздеме: мұғалімдерге түсінікті болуы үшін ең алдымен жалпы түрде не оқылатыны туралы шолу берілуі керек. Төмендегідей:

2-сыныптың білім мазмұнын ауыз әдебиеті үлгілері, әлемдік және қазақ балалар әдебиеті көрнекті өкілдерінің шығармалары, ғылыми-танымдық шығармалар құрайды. Әдебиет теориялық білім түсініктер және практикалық тапсырма түрінде беріледі.

Негіздеме: халық шығармаларынан тақпақтар, санамақтар алынып тасталды, өйткені бұл жанрлар мектепке дейінгі бағдарлама мазмұнында бар. Керісінше аңыз әңгімелер, бесік жыры қосылды.

1) ауыз әдебиеті үлгілерінен: балаларға арналған мадақтау, өтірік өлеңдер, төрт-түлік жырлары (төрт түлік туралы өлеңдер, жан-жануарлар айтысы), бесік жыры, Наурыз жыры, ертегілер: хайуанаттар жайындағы ертегілер мен қиял-ғажайып оқиғалы ертегілер, аңыздар, мақал-мәтелдер (әр түрлі тақырыптағы), жұмбақ-жаңылтпаштар (әр түрлі тақырыптағы);

Негіздеме: Классик ақын-жазушылардың аты-жөні әр сыныпта біркелкі қайталанған және оларды таңдауда талас пікірлер көп. Жас қаламгерлерді атау мүлде ескерілмеген. Ол оқулықтың заманауи сипатына әсер етіп отыр. Сондықтан оларды таңдауда төмендегідей критерийлер ғана ұсынып отырмыз(аты-жөндерін атаудың қажеті жоқ.)

1) жазба әдебиеті үлгілерінен ұсынылатын көрнекті ақын-жазушылардың шығармалары(өлең-жырлары, ертегі-мысалдары, әңгімелері) 200 сөзден аспауы тиіс. Осы қатарда қазіргі балалар әдебиетіне қатысты кейінгі 5 жылда өткен республикалық әдеби байқаулардан үздік шыққан жас қаламгерлердің заманауи шығармалары қамтылады.

Негіздеме: базалық мазмұн туралы айтатын ойымыз әрі қарай 3,4 болып жалғасын табуы тиіс. Неліктен бағдарламада 50,51 т.б. болып пункттеліп кеткені түсініксіз.

2) Әлем халықтары балалар әдебиетінің көрнекті өкілдерінің озық шығармалары: әңгіме, мысал, ертегілері.

Үлгілі сөзі озық сөзімен алмастырылды.

4) Ғылыми-танымдық шығармалар: өмірбаян, естелік, мақала(аспан әлемі, су асты тіршілігі, табиғат құбылыстары, жаратылыс құпиялары, халықтық әдет-ғұрып, салт-дәстүр туралы).

5) Әдеби-теориялық білім: халық ауыз әдебиеті жөнінде (ертегі, өтірік өлең, жыр, жұмбақ, мақал-мәтелдер, жаңылтпаштар және т.б.) өлеңнің ұйқасқа құрылатыны, ақынның көңіл-күйі туралы түсінік (өлең түрлері: табиғат лирикасы, арнау өлеңдер, мысал өлеңдер, сықақ өлеңдер және т.б.), мәтіндегі көркем сөз жөнінде практикалық түрде түсінік, мәтін түрлері, мәтіндегі негізгі ой туралы қарапайым мағлұмат; диалог туралы.

6) Мәтінмен жұмыс:

1) шығарманы дауыстап дұрыс әрі түсініп оқу, рөлге бөліп, мәнерлеп оқу; шығарманы іштей оқып, ондағы қажетті ақпараттарды белгілеп оқу.

2) шығарманың мазмұны бойынша берілген сұрақтарға жауап беру;

3) шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау, үзіндісін мазмұндау, сахналау;

4) шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп, оқиғаның соңын болжау;

5) өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу;

6) қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және оның жауабын шығармадан табу;

7) шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау;

8) мұғалімнің көмегімен көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуын мен аяқталуын анықтау;

9) мәтіндегі негізгі ойды, оның басталуын, жалғасуын, шарықтау шегін, аяқталуын анықтау; мәтінді әңгімелеу, мәтін кейіпкерлерін атау; кейіпкердің сыртқы келбетін сипаттау, мінез-құлқы мен іс-әрекетін бағалау;

10) сұраққа жауапты анықтамалық кітаптардан, жинақтардан, сөздіктерден табу және ақпаратты берілген үлгі, кестеге салу; көркем шығарма үзіндісін басқа үлгідегі (иллюстрация, мультфильм) нұсқасымен салыстыру; мәтінге берілген суреттермен жұмыс жасау, мәтін мазмұны бойынша сурет салу; сөздік жұмысын жүргізуге қатысу, түсіндірілетін сөздермен жұмыс;

11) жазбаша шығармашылық жұмыстар жүргізу: шағын ертегілер, жұмбақтар жазу немесе дайын ұйқастарды қатыстырып шумақтар, санамақтар құрастыру; сурет, каллиграмма, аппликация, фотосуреттер пайдаланып, шығармашылық жұмыс жазу.

Әрі қарай 3-4 сыныптағы білім мазмұны дәл осындай ұстаныммен анықталады. Күтілетін нәтижеге(төменде нақтылап көрсеттік) сәйкес мәтінмен жұмыстарға, теориялық білімге, оқылатын шығарма көлеміне өзгерістер енеді(болашақта)

**Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған
«Әдебиеттік оқу» оқу пәнінің үлгілік оқу бағдарламасын
жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар**

Негіздеме:

1. Осы бөлімдегі лексикалық атаулар пәннің мазмұндық ерекшелігіне және анықталған құндылықтарға сәйкес өзгертілді. Оқушыға түсінікті, нақты (абстрактілі емес) болуына назар аударылды.
 2. Оқу мақсаттары күтілетін оқыту нәтижелері ретінде белгіленді.
 3. Күтілетін нәтижелер жеңілден ауырға қарай ретімен, іс- әрекеттің аяқталғанын нақты анықтайтын етістіктермен берілді.
 4. Күтілетін нәтижелер тоқсан сайын толықтырылды.
 5. Қызыл түспен қажетіне қарай құндылықтар қосылды.
- 2-сынып

Ортақ тақырыптар	Бөлімше (түйінді дағдылар)	Күтілетін оқыту нәтижелері
I тоқсан		
1. Мен және менің отбасым. 2. Менің мектебім және достарым	1. Оқу түрлерін қолдану	1. Мәтінді дұрыс әрі түсініп оқиды.
		2. Шығармадағы қажетті ақпараттарды белгілеп оқиды, төңің (отбасы, сының, мектен) және жалпы қоғамның өміріне ұмтылады.
		3. Шығарманы нақышына келтіріп, мәнерлеп оқиды.
	2. Шығарманың мазмұнын түсіну	1. Шығарма бойынша сұрақтарға жауап береді, ақпаратты жақсы түсіну үшін сұрақтар қоюға тырысады.
2. Мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және оның жауабын шығармадан табады.		
3. Шығарманың негізгі ойды анықтау	1. Мұғалімнің көмегімен мәтіннің негізгі ойын анықтайды. 2. Негізгі ойдың басталуын, жалғасуын, аяқталуын табады.	
4. Шығарманы әңгімелеу	1. Шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау, үзіндісін мазмұндау,	

		сахналайды. Нарасаттылық, әділдік, қадір-қасиет, адалдық, қарым-қатынас үдерісіне риясыз көмек көрсетуге ұмтылады.
	5. Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	1.Өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізеді.
	6. Әдеби шығарманың жанрын анықтау	1. Мақал-мәтел, жұмбақ-жаңылтпаш, ертегі, тұрмыс-салт жырлары, әңгіме, өлеңнің басты белгілерін біледі, ажыратады.
	7. Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	1 Кейіпкердің сыртқы келбетін сипаттайды. 2.Кейіпкердің мінез-құлқы мен іс-әрекетін бағалайды, өз көзқарасын білдіреді.
	8.Әдеби көркемдеуіш құралдардың қолданысын анықтау	1.Мұғалімнің көмегімен шығармадағы көркем сөзді таниды, қолданады.
	9.Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	1.Сұраққа жауапты анықтамалық кітаптардан, жинақтардан, сөздіктерден табады және ақпаратты берілген үлгі кестеге салады.
	10. Шығарманың жоспарын құру	1. Мұғалім көмегімен оқылған шығарманы бөліктерге бөліп, жоспар құрады.
	11. Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс	1. Мұғалім көмегімен үлгі бойынша шағын ертегілер, жұмбақтар немесе дайын ұйқастарды қатыстырып шумақтар құрастырады. 2. Шығармашылық жұмысын мұғалімнің көмегімен сурет, каллиграмма, аппликация, фотосуреттер арқылы ұсынады, қарым-қатынасқа қатысушылардың көзқарастарын

		мойындайды және құрметтейді.
II тоқсан		
3. Менің туған өлкем 4. Адал еңбек-адам көркі.	1. Оқу түрлерін қолдану	1. Мәтінді дұрыс әрі түсініп оқиды. 2. Шығармадағы қажетті ақпараттарды белгілеп оқиды Шығарманы нақышына келтіріп, мәнерлеп оқиды және өз елі үшін жауанкершілікті сезінеді.
	2. Шығарманың мазмұнын түсіну	1. Шығарма бойынша сұрақтарға жауап береді.
		2. Мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және оның жауабын шығармадан табады.
	3. Шығарманың негізгі ойды анықтау	1. Мұғалімнің көмегімен мәтіннің негізгі ойын анықтау. 2. Негізгі ойдың басталуын, жалғасуын, аяқталуын табады,
	4. Шығарманы әңгімелеу	1. Шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау, үзіндісін мазмұндау, сахналайды.
	5. Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	Өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізеді.
	6. Әдеби шығарманың жанрын анықтау	1. Мақал-мәтел, жұмбақ-жаңылтпаш, ертегі, тұрмыс-салт жырлары, әңгіме, өлеңнің басты белгілерін біледі, ажыратады, еңбек пен шығармашылық үдерісте абырой мен адалдықты көрсетеді.

	7. Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	1 Кейіпкердің сыртқы келбетін сипаттайды. 2.Кейіпкердің мінез-құлқы мен іс-әрекетін бағалайды, өз көзқарасын білдіреді, еңбек пен шығармашылық есаласындағы жетістіктері бар адамдарды құрметтейді.
	8.Әдеби көркемдеуіш құралдардың қолданысын анықтау	1.Мұғалімнің көмегімен шығармадағы көркем сөзді таниды, қолданады.
	9.Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	1.Сұраққа жауапты анықтамалық кітаптардан, жинақтардан, сөздіктерден табады және ақпаратты берілген үлгі кестеге салады.
	10. Шығарманың жоспарын құру	1. Мұғалім көмегімен оқылған шығарманы бөліктерге бөліп, жоспар құрады.
	11. Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс	1. Мұғалім көмегімен үлгі бойынша шағын ертегілер, жұмбақтар немесе дайын ұйқастарды қатыстырып шумақтар құрастырады. 2. Шығармашылық жұмысын мұғалімнің көмегімен сурет, каблограмма, аппликация, фотосуреттер арқылы ұсынады.
III тоқсан		
5.Дені саудың жаны сау 6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	1.Оқу түрлерін қолдану	1. Мәтінді дұрыс әрі түсініп оқиды.
		2. Шығармадағы қажетті ақпараттарды белгілеп оқиды
		3. Шығарманы нақышына келтіріп, мәнерлеп оқиды.
	2. Шығарманың мазмұнын түсіну	Шығарма бойынша сұрақтарға жауап береді.

		2. Мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және оның жауабын шығармадан табады.
	3.Шығарманың негізгі ойды анықтау	Мұғалімнің көмегімен мәтіннің негізгі ойын анықтау. 2. Негізгі ойдың басталуын , жалғасуын, аяқталуын табады
	4.Шығарманы әңгімелеу	Шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау, үзіндісін мазмұндау, сахналайды
	5. Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	Өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізеді, -адам өміріндегі еңбек пен шығарманылықты бағалай біледі.
	6. Әдеби шығарманың жанрын анықтау	1. Мақал-мәтел, жұмбақ-жаңылтпаш, ертегі, тұрмыс-салт жырлары, әңгіме, өлеңнің басты белгілерін біледі, ажыратады.
	7. Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	1 Кейіпкердің сыртқы келбетін сипаттайды. 2.Кейіпкердің мінез-кұлқы мен іс-әрекетін бағалайды, өз көзқарасын білдіреді және адам өміріндегі еңбек пен шығарманылықты бағалай біледі.
	8.Әдеби көркемдеуіш құралдардың қолданысын анықтау	Мұғалімнің көмегімен шығармадағы көркем сөзді таниды, қолданады.
	9.Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	Сұраққа жауапты анықтамалық кітаптардан, жинақтардан, сөздіктерден табады және ақпаратты берілген үлгі кестеге салады.

	10. Шығарманың жоспарын құру	Мұғалім көмегімен оқылған шығарманы бөліктерге бөліп, жоспар құрады.
	11. Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс	1. Мұғалім көмегімен үлгі бойынша шағын ертегілер, жұмбақтар немесе дайын ұйқастарды қатыстырып шумақтар құрастырады. 2. Шығармашылық жұмысын мұғалімнің көмегімен сурет, каллиграмма, аппликация, фотосуреттер арқылы ұсынады.
	12. Шығарманың құрылымдық бөліктерін анықтау	Көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуын және аяқталуын анықтайды.
	13. Тыңдарманның назарын аударту	Сөйлеу барысында иллюстрациялар, көрнекіліктер, фотосуреттер қолдану
ІҮ тоқсан		
7. Қоршаған орта 8. Әлемге саяхат	1. Оқу түрлерін қолдану	Мәтінді дұрыс әрі түсініп оқиды.
		Шығармадағы қажетті ақпараттарды белгілеп оқиды
		Шығарманы нақышына келтіріп, мәнерлеп оқиды.
	2. Шығарманың мазмұнын түсіну	1. Шығарма бойынша сұрақтарға жауап береді.
		2. Мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және оның жауабын шығармадан табады.
3. Шығарманың негізгі ойды анықтау	1. Мұғалімнің көмегімен мәтіннің негізгі ойын анықтау. 2. Негізгі ойдың басталуын, жалғасуын, аяқталуын табады	
4. Шығарманы әңгімелеу	Шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау,	

	үзіндісін мазмұндау, сахналайды
5. Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	Өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізеді.
6. Әдеби шығарманың жанрын анықтау	Мақал-мәтел, жұмбақ-жаңылтпаш, ертегі, тұрмыс-салт жырлары, әңгіме, өлеңнің басты белгілерін біледі, ажыратады.
7. Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	1 Кейіпкердің сыртқы келбетін сипаттайды. 2.Кейіпкердің мінез-құлқы мен іс-әрекетін бағалайды, өз көзқарасын білдіреді және мінез-құлықтары өзгерістерге бейімделеді.
8.Әдеби көркемдеуіш құралдардың қолданысын анықтау	Мұғалімнің көмегімен шығармадағы көркем сөзді таниды, қолданады.
9.Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	Сұраққа жауапты анықтамалық кітаптардан, жинақтардан, сөздіктерден табады және ақпаратты берілген үлгі кестеге салады.
10. Шығарманың жоспарын құру	Мұғалім көмегімен оқылған шығарманы бөліктерге бөліп, жоспар құрады.
11. Шығарма бойынша шығармашылық жұмыс	1. Мұғалім көмегімен үлгі бойынша шағын ертегілер, жұмбақтар немесе дайын ұйқастарды қатыстырып шумақтар құрастырады. 2. Шығармашылық жұмысын мұғалімнің көмегімен сурет, каллиграмма, аппликация, фотосуреттер арқылы ұсынады.
12.Шығарманың құрылымдық бөліктерін анықтау	Көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуын және аяқталуын анықтайды.

	13. Тыңдарманның назарын аударту	Сөйлеу барысында иллюстрациялар, көрнекіліктер, фотосуреттер қолдану
--	----------------------------------	--

2) 3-сынып

Ортақ тақырыптар	Бөлімше (түйінді дағдылар)	Күтілетін оқыту нәтижелері
I тоқсан		
1. Менің Отаным-Қазақстан 2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	1. Оқу түрлерін қолдану	1. Мәтінді дұрыс әрі түсініп оқиды.
		2. Шығармадағы қажетті ақпараттарды белгілеп, теріп оқиды
		3. Шығарманы нақышына келтіріп, мәнерлеп оқиды.
	2. Шығарманың мазмұнын түсіну	1. Шығарма бойынша сұрақтарға жауап береді.
		2. Шығарма мазмұны бойынша қолдануға, бағалауға және шығармашылыққа негізделген сұрақтар қояды және жауап береді.
	3. Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	1. Шығарманың тақырыбын анықтайды. 2. Негізгі ойдың білдіріп тұрған мәтін бөлігін, сөйлемді табады.
	4. Шығарманы әңгімелеу	1. Шығарманың мазмұнын бірлесе немесе өзі құрастырылған жоспар бойынша әңгімелейді. 2. Өз сөзімен шығарманы толық немесе таңдауына қарай үзіндісін әңгімелейді. 3. Шығармаларды сахналайды.
	5. Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	1. Өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізеді. 2. Өз ойы мен сезімін көркем-бейнелі сөздерді қолдана отырып жеткізеді.

	6. Әдеби шығарманың жанрын анықтау	Өлең, мысал, нақыл сөз, бата, шешендік сөз, әңгіменің басты сипаттарын біледі, ажырата алады.
	7. Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	1 Кейіпкердің портретін сипаттайды. 2.Кейіпкердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін түсіндіреді, өз көзқарасынша бағалайды.
	8.Әдеби көркемдеуіш құралдардың қолданысын анықтау	1.Шығармадағы әдеби көркемдегіш құралды (теңеу, кейіптеу, эпитет) табады. 2. Көркемдеуіш құралдарды (теңеу, кейіптеу, эпитет) өз сөздерінде қолданады.
	9.Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	Ақпаратты сызба түрінде безендіреді.
	10. Шығарманың жоспарын құру	Мұғалім көмегімен оқылған шығарманы логикалық бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып, жоспар құрады.
	11. Мәтін бойынша шығармашылық жұмыс	1. Өлең, шағын әңгімелер құрастырады. 2. Шығармашылық жұмысын сурет түрінде ұсынады. 3.Шығармадағы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжайды.
	12..Тыңдарманның назарын аударту	Сөйлеу барысында иллюстрациялар, көрнекіліктер, фотосуреттер қолданады.
II тоқсан		
3.Денсаулық-зор байлық	1.Оқу түрлерін қолдану	1.Мәтінді дұрыс әрі түсініп оқиды.
		2.Шығармадағы қажетті ақпараттарды белгілеп, теріп, сын тұрғысынан бағалап оқиды.
4.Сәулет өнері		3.Шығарманы нақышына келтіріп, мәнерлеп оқиды.

2. Шығарманың мазмұнын түсіну	1. Шығарма бойынша сұрақтарға жауап береді.
	2. Шығарма мазмұны бойынша қолдануға, бағалауға және шығармашылыққа негізделген сұрақтар қояды және жауап береді.
3. Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	1. Шығарманың тақырыбын анықтайды. 2. Негізгі ойдың білдіріп тұрған мәтін бөлігін, сөйлемді табады.
4. Шығарманы әңгімелеу	1. Шығарманың мазмұнын бірлесе немесе өзі құрастырылған жоспар бойынша әңгімелейді. 2. Өз сөзімен шығарманы толық немесе таңдауына қарай үзіндісін әңгімелейді. 3. Шығармаларды сахналайды.
5. Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	1. Өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізеді. 2. Өз ойы мен сезімін көркем-бейнелі сөздерді қолдана отырып жеткізеді.
6. Әдеби шығарманың жанрын анықтау	Өлең, мысал, нақыл сөз, бата, шешендік сөз, әңгіменің басты сипаттарын біледі, ажырата алады.
7. Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	1. Кейіпкердің портретін сипаттайды. 2. Кейіпкердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін түсіндіреді, өз көзқарасынша бағалайды.
8. Әдеби көркемдеуіш құралдардың қолданысын анықтау	1. Шығармадағы әдеби көркемдегіш құралды (теңеу, кейіптеу, эпитет, табады). 2. Көркемдеуіш құралдарды (теңеу, кейіптеу, эпитет) өз сөздерінде қолданады.
9. Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	Ақпаратты сызба түрінде безендіреді.

	10. Шығарманың жоспарын құру	Мұғалім көмегімен оқылған шығарманы логикалық бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып, жоспар құрады.
	11. Мәтін бойынша шығармашылық жұмыс	1. Өлең, шағын әңгімелер құрастырады. 2. Шығармашылық жұмысын сурет түрінде ұсынады. 3. Шығармадағы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжайды.
	12. Шығарманың құрылымдық бөліктерін анықтау	Көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуын және аяқталуын анықтайды.
	13. Тыңдарманның назарын аударту	Сөйлеу барысында иллюстрациялар, көрнекіліктер, фотосуреттер қолданады.

III тоқсан

5. Өнер 6. Атақты тұлғалар	1. Оқу түрлерін қолдану	1. Мәтінді дұрыс әрі түсініп оқиды.
		2. Шығармадағы қажетті ақпараттарды белгілеп, теріп, сын тұрғысынан бағалап оқиды.
		3. Шығарманы нақышына келтіріп, мәнерлеп оқиды.
	2. Шығарманың мазмұнын түсіну	1. Шығарма бойынша сұрақтарға жауап береді.
		2. Шығарма мазмұны бойынша қолдануға, бағалауға және шығармашылыққа негізделген сұрақтар қояды және жауап береді.
	3. Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	1. Шығарманың тақырыбын анықтайды. 2. Негізгі ойдың білдіріп тұрған мәтін бөлігін, сөйлемді табады.
	4. Шығарманы әңгімелеу	1. Шығарманың мазмұнын бірлесе немесе өзі құрастырылған жоспар бойынша әңгімелейді. 2. Өз сөзімен шығарманы толық немесе таңдауына қарай үзіндісін әңгімелейді.

		3. Шығармаларды сахналайды.
5. Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру		1.Өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізеді. 2.Өз ойы мен сезімін көркем-бейнелі сөздерді қолдана отырып жеткізеді.
6. Әдеби шығарманың жанрын анықтау		Өлең, мысал, нақыл сөз, бата, шешендік сөз, әңгіменің басты сипаттарын біледі, ажырата алады.
7. Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау		1 Кейіпкердің портретін сипаттайды. 2.Кейіпкердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін түсіндіреді, өз көзқарасынша бағалайды.
8.Әдеби көркемдеуіш құралдардың қолданысын анықтау		1.Шығармадағы әдеби көркемдегіш құралды (теңеу, кейіптеу, эпитет) табады. 2. Көркемдеуіш құралдарды (теңеу, кейіптеу, эпитет) өз сөздерінде қолданады.
9.Түрлі дереккөздерден ақпарат алу		Ақпаратты сызба түрінде безендіреді.
10. Шығарманың жоспарын құру		Мұғалім көмегімен оқылған шығарманы логикалық бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып, жоспар құрады.
11. Мәтін бойынша шығармашылық жұмыс		1.Шығарма кейіпкеріне хат, ертегі (кейіпкер қосу, соңын өзгерту),өлең(төрт жолды),әңгіме (оқығаны, көргені бойынша жазады. 2. Шығармадағы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжайды. 3.Шығармашылық жұмысын сурет түрінде ұсынады.

	12.Шығарманың құрылымдық бөліктерін анықтау	Көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуын және аяқталуын анықтайды.
	13.Тыңдарманның назарын аударту	Сөйлеу барысында иллюстрациялар, көрнекіліктер, фотосуреттер қолданады.
ІҮ тоқсан		
7. Су - тіршілік көзі 8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер	1.Оқу түрлерін қолдану	1.Мәтінді дұрыс әрі түсініп оқиды.
		2.Шығармадағы қажетті ақпараттарды белгілеп, теріп, сын тұрғысынан бағалап оқиды.
		3.Шығарманы нақышына келтіріп, мәнерлеп оқиды.
	2. Шығарманың мазмұнын түсіну	1. Шығарма бойынша сұрақтарға жауап береді.
		2. Шығарма мазмұны бойынша қолдануға, бағалауға және шығармашылыққа негізделген сұрақтар қояды және жауап береді.
	3.Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	1.Шығарманың тақырыбын анықтайды. 2. Негізгі ойдың білдіріп тұрған мәтін бөлігін, сөйлемді табады.
	4.Шығарманы әңгімелеу	1.Шығарманың мазмұнын бірлесе немесе өзі құрастырылған жоспар бойынша әңгімелейді. 2.Өз сөзімен шығарманы толық немесе таңдауына қарай үзіндісін әңгімелейді. 3. Шығармаларды сахналайды.
	5. Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	1.Өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізеді. 2.Өз ойы мен сезімін көркем-бейнелі сөздерді қолдана отырып жеткізеді.
6. Әдеби шығарманың жанрын анықтау	Өлең, мысал, нақыл сөз, бата, шешендік сөз, әңгіменің басты сипаттарын біледі, ажырата алады.	

	7. Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	1 Кейіпкердің портретін сипаттайды. 2.Кейіпкердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін түсіндіреді, өз көзқарасынша бағалайды.
	8.Әдеби көркемдеуіш құралдардың қолданысын анықтау	1.Шығармадағы әдеби көркемдегіш құралды (теңеу, кейіптеу, эпитет) табады. 2. Көркемдеуіш құралдарды (теңеу, кейіптеу, эпитет) өз сөздерінде қолданады.
	9.Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	Ақпаратты сызба түрінде безендіреді.
	10. Шығарманың жоспарын құру	Мұғалім көмегімен оқылған шығарманы логикалық бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып, жоспар құрады.
	11. Мәтін бойынша шығармашылық жұмыс	1.Шығарма кейіпкеріне хат, ертегі (кейіпкер қосу, соңын өзгерту),өлең(төрт жолды),әңгіме (оқығаны, көргені) бойынша жазады. 2. Шығармадағы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжайды. 3.Шығармашылық жұмысын сурет түрінде ұсынады.
	12.Шығарманың құрылымдық бөліктерін анықтау	Көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуын және аяқталуын анықтайды.
	13.Тыңдарманның назарын аударту	Сөйлеу барысында иллюстрациялар, көрнекіліктер, фотосуреттер қолданады.

3) 4-сынып

Ортақ тақырыптар аясында	Бөлімше (түйінді дағдылар)	Күтілетін оқыту нәтижелері
I тоқсан		

<p>1. Кең байтақ Қазақстаным</p> <p>2. Адам болам десеңіз.</p>	1. Оқу түрлерін қолдану	1. Мәтінді дұрыс әрі түсініп, шапшаң оқиды
		2. Шығармадағы қажетті ақпараттарды белгілеп, теріп, сын тұрғысынан бағалап оқиды.
		3. Шығарманы нақышына келтіріп, мәнерлеп оқиды, еліне мақтаныш сезімі қалыптасады.
	2. Шығарманың мазмұнын түсіну	1. Шығарма бойынша сұрақтарға жауап береді.
		<p>1. Шығарманың мазмұнын толық түсінеді, кейбір тұстарын нақтылайды, ақпаратты жақсы түсіну үшін қосымша сұрақтар қояды.</p> <p>2. Қарым-қатынасқа қатысушылардың көзқарастарын мойындай және құрметтей отырып, шығарманы қайта құруға, интерпретациялауға және бағалауға негізделген сұрақтар қояды және жауап береді.</p>
	3. Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	<p>1. Шығарманың тақырыбын анықтайды.</p> <p>2. Негізгі ойдың білдіріп тұрған мәтін бөлігін, сөйлемді табады.</p> <p>3. Автордың ойын мәтін деректеріне сүйене отырып, дәлелдейді, сыни ойлау дағдыларын қолданады.</p>
	4. Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	<p>1. Өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізеді.</p> <p>2. Әлемге оң көзқарасын білдіре отырып және өзін осы әлемнің бір бөлшегі ретінде сезіне отырып, өз ойын, сезімін, көзқарасын өмірде болған, өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіреді.</p>

5. Әдеби шығарманың жанрын анықтау	Өлең, мысал, нақыл сөз, бата, шешендік сөз (мәжбүрлі емес жолдармен дауларды шешу тәсілдерін меңгереді), батырлар жыры (өз елінің тарихын мақтан тұтады.) , фантастикалық әңгімелердің басты сипаттарын біледі, ажырата алады.
6. Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	1 Кейіпкердің портретін сипаттайды. 2.Кейіпкердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін түсіндіреді, өз көзқарасынша салыстырып бағалайды,
7.Әдеби көркемдеуіш құралдардың қолданысын анықтау	1.Шығармадағы әдеби көркемдегіш құралды (теңеу, кейіптеу, эпитет, әсірілеу, пейзаж, монолог) табады. 2. Көркемдеуіш құралдарды (теңеу, кейіптеу, эпитет, әсірелеу, пейзаж, монолог) өз сөздерінде қолданады.
8.Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	Түрлі дерексөздерден қажетті маңызды ақпаратты табады, өңдейді және тұжырым жасайды және себеп-салдарлық байланысын сызба түрінде көрсетеді
9. Шығарманың жоспарын құру	Мұғалім көмегімен оқылған шығарманы логикалық бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып, жоспар құрады.
10. Мәтін бойынша шығармашылық жұмыс	Креативтік таныта отырып, таныс мәтінге жаңа кейіпкерлер қосады, жаңа сюжеттер енгізеді, өлең(төрт жолды) жазады.
11.Шығарманың құрылымдық бөліктерін анықтау	Көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуын және аяқталуын анықтайды.
12.Тыңдарманның назарын аударту	Сөйлеу барысында иллюстрациялар, көрнекіліктер,

		фотосуреттер, видеороликтер қолданады.
II тоқсан		
3. Мәдени мұра	1. Оқу түрлерін қолдану	1. Мәтінді дұрыс әрі түсініп, шапшаң оқиды
		2. Шығармадағы қажетті ақпараттарды белгілеп, теріп, сын тұрғысынан бағалап оқиды.
3. Шығарманы нақышына келтіріп, мәнерлеп оқиды, еліне мақтаныш сезімі қалыптасады.		
4. Мамандықтар әлемі	2. Шығарманың мазмұнын түсіну	1. Шығарма бойынша сұрақтарға жауап береді.
		1. Шығарманың мазмұнын толық түсінеді, кейбір тұстарын нақтылайды, ақпаратты жақсы түсіну үшін қосымша сұрақтар қояды. 2. Қарым-қатынасқа қатысушылардың көзқарастарын мойындай және құрметтей отырып, шығарманы қайта құруға, интерпретациялауға және бағалауға негізделген сұрақтар қояды және жауап береді.
	3. Шығарманы әңгімелеу	1. шығарма мазмұнын түрлі баяндау тәсілдерін (1 немесе III жақта өзгертіп, жағдаяттар қосып, оқиғаларды өрбітіп) қолданып, шығарманы қысқаша . толық, ішінара әңгімелейді.
	4. Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	1. Шығарманың тақырыбын анықтайды. 2. Негізгі ойдың білдіріп тұрған мәтін бөлігін, сөйлемді табады. 3. Автордың ойын мәтін деректеріне сүйене отырып,

		дәлелдейді, сыни ойлау дағдыларын қолданады.
	3.Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	1.Шығарманың тақырыбын анықтайды. 2. Негізгі ойдың білдіріп тұрған мәтін бөлігін, сөйлемді табады. 3.Автордың ойын мәтін деректеріне сүйене отырып, дәлелдейді, сыни ойлау дағдыларын қолданады.
	4. Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	1.Өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізеді. 2. Әлемге оң көзқарасын білдіре отырып және өзін осы әлемнің бір бөлшегі ретінде сезіне отырып , өз ойын, сезімін, көзқарасын өмірде болған, өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіреді.
	5. Әдеби шығарманың жанрын анықтау	Өлең, мысал, нақыл сөз, бата, шешендік сөз (мәжбүрлі емес жолдармен дауларды шешу тәсілдерін меңгереді), батырлар жыры (өз елінің тарихын мақтан тұтады.), фантастикалық әңгімелердің басты сипаттарын біледі, ажырата алады.
	6. Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	1 Кейіпкердің портретін сипаттайды. 2.Кейіпкердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін түсіндіреді, өз көзқарасынша салыстырып бағалайды,
	7.Әдеби көркемдеуіш құралдардың қолданысын анықтау	1.Шығармадағы әдеби көркемдегіш құралды (теңеу, кейіптеу, эпитет, әсірелеу, пейзаж, монолог) табады. 2. Көркемдеуіш құралдарды (теңеу, кейіптеу, эпитет, әсірелеу, пейзаж, монолог) өз сөздерінде қолданады.

	8.Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	Түрлі дерексөздерден қажетті маңызды ақпаратты табады, өңдейді және тұжырым жасайды және себеп-салдарлық байланысын сызба түрінде көрсетеді
	9. Мәтін бойынша шығармашылық жұмыс	1.креативлік таныта отырып, таныс мәтінге жаңа кейіпкерлер қосады, жаңа сюжеттер енгізеді, өлең(төрт жолды) жазады. 2.шығармашылық жұмысын сызба , диафильм түрінде ұсынады. 3. шығармадағы оқиғаның дамуын болжайды себебін түсіндіреді.
	10.Шығарманың құрылымдық бөліктерін анықтау	Көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуын және аяқталуын анықтайды.
	11.Тыңдарманның назарын аударту	1.Сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді, өлең жолдарын, нақыл сөздерді, шешендік сөздерді және вербалды емес тілдік құралды қолданады, сөйлеу мәтінін сақтайды.
III тоқсан		
5. Табиғатым- тал бесігім	1.Оқу түрлерін қолдану	1.Мәтінді дұрыс әрі түсініп, шапшаң оқиды
		2.Шығармадағы қажетті ақпараттарды белгілеп, теріп, сын тұрғысынан бағалап оқиды.
		3.Шығарманы нақышына келтіріп, мәнерлеп оқиды, еліне мақтаныш сезімі қалыптасады.
6. Қоршаған ортаны қорғау	2. Шығарманың мазмұнын түсіну	1. Шығарма бойынша сұрақтарға жауап береді.
		1.Шығарманың мазмұныны толық түсінеді, кейбір тұстарын нақтылайды, ақпаратты жақсы түсіну үшін қосымша сұрақтар қояды.

		2. Қарым-қатынасқа қатысушылардың көзқарастарын мойындай және құрметтей отырып, шығарманы қайта құруға, интерпретациялауға және бағалауға негізделген сұрақтар қояды және жауап береді.
	3. Шығарманы әңгімелеу	1. шығарма мазмұнын түрлі баяндау тәсілдерін (I немесе III жақта өзгертіп, жағдаяттар қосып, оқиғаларды өрбітіп) қолданып, шығарманы қысқаша . толық, ішінара әңгімелейді.
	4. Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	1. Өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізеді. 2. Әлемге оң көзқарасын білдіре отырып және өзін осы әлемнің бір бөлшегі ретінде сезіне отырып, өз ойын, сезімін, көзқарасын өмірде болған, өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіреді.
	5. Әдеби шығарманың жанрын анықтау	Өлең, мысал, нақыл сөз, бата, шешендік сөз (мәжбүрлі емес жолдармен дауларды шешу тәсілдерін меңгереді), батырлар жыры (өз елінің тарихын мақтан тұтады.) , фантастикалық әңгімелердің басты сипаттарын біледі, ажырата алады.
	6. Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	1 Кейіпкердің портретін сипаттайды. 2. Кейіпкердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін түсіндіреді, өз көзқарасынша салыстырып бағалайды,
	7. Әдеби көркемдеуіш құралдардың қолданысын анықтау	1. Шығармадағы әдеби көркемдегіш құралды (теңеу, кейіптеу, эпитет, әсірелеу, пейзаж, монолог) табады. 2. Көркемдеуіш құралдарды (теңеу, кейіптеу, эпитет, әсірелеу,

		пейзаж, монолог) өз сөздерінде қолданады.
	8.Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	Түрлі дерексөздерден қажетті маңызды ақпаратты табады, өңдейді, тұжырым жасайды және себеп-салдарлық байланысын сызба түрінде көрсетеді
	9. Мәтін бойынша шығармашылық жұмыс	1.Креативтілік таныта отырып , таныс мәтінге жаңа кейіпкерлер қосады, жаңа сюжеттер енгізеді, өлең(төрт жолды) жазады. 2.шығармашылық жұмысын сызба , диафильм түрінде ұсынады. 3. шығармадағы оқиғаның дамуын болжайды себебін түсіндіреді.
	10.Шығарманың құрылымдық бөліктерін анықтау	Көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуын және аяқталуын анықтайды.
	11.Тыңдарманның назарын аударту	1.Сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді, өлең жолдарын, нақыл сөздерді, шешендік сөздерді және вербалды емес тілдік құралды қолданады, сөйлеу мәдениетін сақтайды.
ІҮ тоқсан		
7. Ғарышқа саяхат	1.Оқу түрлерін қолдану	1.Мәтінді дұрыс әрі түсініп, шапшаң оқиды
		2.Шығармадағы қажетті ақпараттарды белгілеп, теріп, сын тұрғысынан бағалап оқиды.
		3.Шығарманы нақышына келтіріп, мәнерлеп оқиды, еліне мақтаныш сезімі қалыптасады.
8. Болашаққа саяхат	2. Шығарманың мазмұнын түсіну	1. Шығарма бойынша сұрақтарға жауап береді.
		1.Шығарманың мазмұныны толық түсінеді, кейбір тұстарын

		<p>нақтылайды, ақпаратты жақсы түсіну үшін қосымша сұрақтар қояды.</p> <p>2. Қарым-қатынасқа қатысушылардың көзқарастарын мойындай және құрметтей отырып, шығарманы қайта құруға, интерпретациялауға және бағалауға негізделген сұрақтар қояды және жауап береді.</p>
3. Шығарманы әңгімелеу		1. шығарма мазмұнын түрлі баяндау тәсілдерін (I немесе III жақта өзгертіп, жағдаяттар қосып, оқиғаларды өрбітіп) қолданып, шығарманы қысқаша . толық, ішінара әңгімелейді.
4. Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру		1. Өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізеді. 2. Әлемге оң көзқарасын білдіре отырып және өзін осы әлемнің бір бөлшегі ретінде сезіне отырып, өз ойын, сезімін, көзқарасын өмірде болған, өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіреді.
5. Әдеби шығарманың жанрын анықтау		Өлең, мысал, нақыл сөз, бата, шешендік сөз (мәжбүрлі емес жолдармен дауларды шешу тәсілдерін меңгереді), батырлар жыры (өз елінің тарихын мақтан тұтады.), фантастикалық әңгімелердің басты сипаттарын біледі, ажырата алады.
6. Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау		1 Кейіпкердің портретін сипаттайды. 2. Кейіпкердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін түсіндіреді, өз көзқарасынша салыстырып бағалайды,
7. Әдеби көркемдеуіш құралдардың		1. Шығармадағы әдеби көркемдегіш құралды (теңеу, кейіптеу, эпитет, әсірелеу, пейзаж, монолог) табады.

	қолданысын анықтау	2. Көркемдеуіш құралдарды (теңеу, кейіптеу, эпитет, әсірелеу, пейзаж, монолог) өз сөздерінде қолданады.
	8. Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	Түрлі дерексөздерден қажетті маңызды ақпаратты табады, өңдейді және тұжырым жасайды және себеп-салдарлық байланысын сызба түрінде көрсетеді
	9. Мәтін бойынша шығармашылық жұмыс	1. Креативлік таныта отырып, таныс мәтінге жаңа кейіпкерлер қосады, жаңа сюжеттер енгізеді, өлең (төрт жолды) жазады. 2. шығармашылық жұмысын сызба, диафильм түрінде ұсынады. 3. шығармадағы оқиғаның дамуын болжайды себебін түсіндіреді.
	10. Шығарманың құрылымдық бөліктерін анықтау	Көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуын және аяқталуын анықтайды.
	11. Тыңдарманның назарын аударту	1. Сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді, өлең жолдарын, нақыл сөздерді, шешендік сөздерді және вербалды емес тілдік құралды қолданады, сөйлеу мәдениетін сақтайды.

Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған «Әдебиеттік оқу» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту ұйғыр тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. «Әдебиеттік оқу» оқу пәнінің оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік

тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. «Әдебиеттік оқу» оқу пәнінің мақсаты – балалардың өнерін, өнер арқылы дамыту, өнермен байланыста болу қажеттілігін тәрбиелеу, білім алушыны әдебиет әлеміне енгізу және оны адамзаттың рухани тәжірибесімен қамтамасыз ету, білім алушылардың функционалдық сауаттылық дағдыларын оқу барысында қалыптастыру.

3. Бастауыш мектептегі пәндерді зерттеу мақсатына жету үшін келесі практикалық міндеттер шешіледі:

1) көркем шығармаларды оқу арқылы Қазақстанның әдеби мұрасы туралы білімді меңгерту;

2) коммуникативтік дағдыларды қалыптастыру;

3) әлемдік және отандық балалар әдебиетінің озық үлгілерімен таныстыру арқылы оқушылар арасында өзара түсіністікті, өзінің және өзгенің іс-әрекетіне жауапкершілікті, адамгершілік қасиеттерді құрметтеуді қалыптастыру;

4) толыққанды оқу дағдысын (дұрыс, еркін, түсініп және мәнерлеп) жетілдіру;

5) оқушылардың оқу мәдениетін қалыптастыру;

6) сыни тұрғыдан ойлауды жетілдіру;

7) қойылған мақсатқа сәйкес танымдық сипаттағы мәтіндерді талдау дағдыларын дамыту;

8) алған білімдерін пайдалана отырып, дұрыс шешім қабылдау;

9) оқу міндеттерін шешуде пайдалана отырып, әртүрлі типтегі мәтіндерден ақпаратты іздеу дағдыларын қалыптастыру.

4. Оқу бағдарламасында үш тілде білім беруді жүзеге асыру қарастырылған, онда үш тілді меңгертіп қана қоймай, сол сияқты білім алушылардың сыныптан тыс жұмыстарын да үш (ұйғыр, қазақ, және ағылшын тілдерінде) тілде ұйымдастыру қарастырылған.

5. Жеке тұлғалық қасиеттердің кең ауқымды дағдылармен бірлікте дамуы білім алушылар бойында білім берудің «қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік», «құрмет», «ынтымақтастық», «еңбек және шығармашылық», «ашықтық», «өмір бойына білім» сияқты негізгі құндылықтарын дарыту, бойына сіңіруі үшін негіз болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушылардың оның мінез-құлқы мен күнделікті іс-әрекетін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдарлары бола алады.

2-тарау «Әдебиеттік оқу» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Әдебиеттік оқу» оқу пәнінің мазмұны

6. «Әдебиеттік оқу» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1). 2-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылы бойынша 72 сағат;

2). 2-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылы бойынша 72 сағат;

3). 2-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылы бойынша 72 сағатты құрайды.

7. Оқу дағдыларын қалыптастырудың нормалары:

1) 2-сыныпта бірінші жартыжылдығында – 40-50 сөз, екінші жартысында – 50-60сөз,

2) 3-сыныпта бірінші жартыжылдықта – 60-70 сөз, екінші жартысында – 70-80 сөз,

3) 4-сыныпта бірінші жартыжылдықта – 80-90 сөз, екінші жартысында – 90-105 сөз, Көмекші сөздер, шылаулар, одағай сөздер жеке сөз ретінде қарастырылады.

8. Әдебиеттік оқу» оқу пәнінің 2-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) оқытылатын шығармалар: балаларға беғишланған шеир, дудуқлимай тез оқи, төрт мисра қошақлар, нахшилар (һайванатлар, тәбиәт тоғрисида шеирлар), Норуз нахшиси, чөчәкләр (һайванатлар тоғрисидаки чөчәкләр билән тоқума вақиәлик чөчәкләр), мақал-тәмсилләр, һәртүрлүк мавзудики тешишмақ, ләтипиләр, язма әдәбияти үлгилиридин: М.Мәһәмдинов, Ж. Розахунов, Т. Намәтов, А. Мәсимов, П. Мәхсәтова, И. Бәхтия, А. һезимов, М. Жәлилов, И. Һошуров, Х. Һәмраев, К. Һасамдинов, Т. Тохтәмов, Һ. Искәндәров, М. Меримов, А. Ғәниев, Һ. Исламов, П. Сабитованиң шеир-нахшилири, чөчәк-мәсәллири, һекайилири;

2) илмий-тонушлуқ қизғинлик әсәрлири: мақалә, әсләтмә, өмүр баян (асман алими, су асти тирикчилиги, тәбиәт һадисилири, ярилиш сирлири, хәлиқниң урпи-адәтлири тоғрисида);

3) дуния хәлиқ балилар әдәбиятиниң көрнәклик әрбаплириниң үлгилик әсәрлири: һекайә, мәсәл, чөчәкләр;

4) әдәбий-теориялиқ билим: хәлиқ еғиз әдәбияти һәққидә (чөчәк, төрт мисра, қошақ, тешишмақ, мақал-тәмсилләр, дудуқлимай тез оқи) шаирниң кәйпияти тоғрисида чүшүнүк (шеир түрлири: тәбиәт лирикиси, мәсәл шеирлар, һәзил чәк-чәк шеирлар), мәтиндики бәдий сөз һәққидә практикалиқ түрдә чүшүнүк, мәтин түрлири, мәтиндики асасий ой тоғрисида аддий мәлумат, диалог тоғрисида;

5) мәтин билән иш: әсәрниң мәзмуни бойичә берилгән соалларға жавап бериш, әсәрниң мәзмунини тәйяр режә бойичә, яки өз сөзи билән ейтиш, үзүндисини сөзләп бериш, сәһниләштүрүш, әсәрниң мавзуси билән үзүндисигә (баш бөлүмигә) сүйинип, вақиәниң ахирини молжалаш, өз ойи билән сезимини тирәк сөзләрни пайдилинип йәткүзүш, аддий вә ениқ соалларни қоюш, униң жававини әсәрдин тешиш, әсәрниң мавзуси вә асасий ойини ениқлаш, муәллимниң ярдими билән бәдий әсәрдики вақиәниң башлинишини, аяқлишишини ениқлаш, мәтиндики асасий ойини, униң башлиниши, давамини, аяқлишишини ениқлаш, мәтинни сөзләш, мәтин қәһриманлирини аташ, қәһриманниң сиртқи көрүнүшини тәсвирләш, миҗәз-хулқи билән иш-һәриkitини баһалаш, соалға жавапни китаплардин, топламлардин, сөзлүкләрдин тешиш вә әхбаратни берилгән үлгә бойичә, жәдвалға селиш, бәдий әсәр үзүндисини башқа үлгидики (иллюстрация, муьлтфильм) нухилири билән селиштуруш, мәтингә берилгән рәсимләр билән иш, мәтин мәзмуни бойичә рәсим селиш, сөзлүк билән ишни жүргүзүшкә қатнишиш, чүшәндүрилидиған сөзләр билән ишләш, язмичә ижадий ишларни жүргүзүш: һекайиләр, тешишмақ йезиш, яки тәйяр төрт мисра

кураштуруш, рәсим, каллиграмма, аппликация, фотосүрәтләр пайдилинип, ижадий ишләш;

б) оқуш адәтлири: әсәрни дурус һәм чүшинип оқуш, рольға бөлүп, раван оқуш, әсәрни ичидә оқуп, уиндики керәклик әхбаратларни бәлгүләп оқуш.

9. «Әдебиеттік оқу» оқу пәнінің 3-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) Еғиз әдәбият үлгилири: ривайәт, һекайә, мәсәлләр, һазиржавап сөзләр, нәқил сөзләр, язма әдәбият үлгилири: шаир-язғучиларниң әсәрлири: М. Мәһәмдинов, Ж. Розахунов, Т. Намәтов, А. Мәсимов, П. Мәхсәтова, И. Бәхтия, А. һезимов, М. Жәлилов, И. һошуров, Х. һәмраев, К. һасамдинов, Т. Тохтәмов, һ. Искәндәров, М. Меримов, А. Ғәниев, һ. Исламов, П. Сабитованиң шеир-наһшилири, чөчәк-мәсәллири, һекайилири;

2) илмий- тонущулук қизғинлиғи әсәрлири: мақалә, өмүр баян, күндилик (асман алими, су асти тирикчилиги, тәбиәт һадисилири, адәмзат сирлири, техника йеңилиқлири, хәлиқниң урпи-адәтлири тоғрисида);

3) дуня хәлиқ балилар әдәбиятиниң көрнәклик әрбаплириниң үлгилик әсәрлири: һекайә, мәсәл, чөчәкләр;

4) әдәбий-теориялық билим: хәлиқ еғиз әдәбиятиниң асасий жанрлири (чөчәк, ривайәт, ләтипиләр, тепишмақ, мақал-тәмсилләр, нәқил сөзләр, һазиржавап сөзләр) тоғрисидики уқумлар, уларниң баш бәлгүлири, мәсәл, һекайә тоғрисида уқум, әсәрниң мәзмуни, идеяси, сюжети һәққидә аддий чүшәнчиләр, әпитет, уларниң ениқлимилири, қәһриманға мижәзнамә, портрет, диалог, монолог тоғрисида);

5) мәтин билән иш: әсәрниң мавзусини ениқлаш вә асасий ойини көрситип турған мәтин бөлигини, жүмлини тепиш, бәдий әсәрдики вақиәниң башлинишини, аяқлишини ениқлаш, қоллинишқа (практикилик) вә баһалашқа асасланған соаллар қоюш һәм жавап бериш, қәһриманниң портретини тәсвирләш, униң иш-һәрикити билән мижәз-хулқиниң өзгириш сәвәплирини мәтиндин тепип, баһалаш, бәдий әсәр үзүндисини башқа үлгидики (иллюстрация, музыка, мультфильм) нухиси билән селиштуруш, әсәрниң мәзмуниға мувапиқ түрлүк мәнбәләрдин: иллюстрация, әдәбий китаплар, мультфильмлардин ениқ әхбаратни тепиш вә әхбаратни схема түридә бериш, әсәрниң мәзмунини бирикип кураштурған режә бойичә яки өз сөзи билән толук сөзләш, сәһниләштүрүш, мәтиндин яки мәтин бөлүмлиридин тирәк сөзләрни көрситиш, тирәк сөзләр билән асасий ой арисидики бағлинишни орнитиш, сөзлүк билән иш елип бериш, ижадий ишлар: әсәр қәһриманиға хәт, чөчәк (қәһриман қошуш, ахирини өзгәртиш), шеир (төрт мисра), һекайә (оқуғини, көргини бойичә) йезиш;

б) оқуш адәтлири: әсәрни ичидә чүшинип оқуш, көз жүгәртип, түртип елип, керәклик әхбаратни тепип, бәлгү қоюп, тәнқидий нуқтидин баһалап оқуш.

10 «Литературное чтение» оқу пәнінің 4-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) Еғиз әдәбият үлгилири: батурлар қошақлиридин үзүндиләр, ривайәтләр билән ой-хиял, тоқума вақиәләр, һазиржавап сөзләр, чөчәкләр, мәсәлләр, шаир-язғучиларниң әсәрлири: М. Мәһәмдинов, Ж. Розахунов, Т.

Намәтов, А. Мәсимов, П. Мәхсәтова, И. Бәхтия, А. Һезимов, М. Жәлилов, И. Һошуров, Х. Һәмраев, К. Һасамдинов, Т. Тохтәмов, Һ. Искәндәров, М. Меримов, А. Ғәниев, Һ. Исламов, П. Сабитованиң шеир-нахшилири, чөчәк-мәсәллири, һекайилири; илмий-тонущуқ қизғинлиғи әсәрлири: мақалә, очерк, әсләтмә, өмүр баян, күндилик һаят, дуния хәлиқлири балилар әдәбиятиниң көрнәклик әрбаплириниң үлгилик әсәрлири: һекайә, мәсәл, чөчәклири;

2)әдәбий-теориялиқ билим: бәдий мәтинләрдикә пейзаж, портрет, миҗәзнамә, диалог, монологниң орни һәққидә аддий чүшүнүк, язғучи қолланған бәдий сөзләрни (охшитиш, эпитет, аллитерация) тепиш, әсәрниң мавзуси вә идеяси, композицияси, сюжети һәққидә практикалиқ турғида чүшәндүрүш, эпикалиқ қошақлар, ривайәт, охшитиш, мәсәл, диалог, монолог, сатира, селиштуруш, фантастикалиқ әсәр, портрет, лирика, миҗәзнамә, қайтилаш, логикалиқ акцент, сюжет, әсләтмә тоғрисидалики укумлар;

3)мәтин билән иш: мәтин бойичә авторниң көзқаришиға өз пикирини билдүрүш, әсәрни қайта қурушқа, интерпретацияләшкә йәнә баһалашқа асаланған соаллар қоюш вә жавап бериш, әсәрниң мавзуси вә асасий ойини ениқлаш, авторниң ойини мәтин ичидин кәлтүрүп олтирип дәлилләш, әсәрниң композициялиқ қурулумини (сюжетниң башлиниши, тәрәққий етиши, жуқури пәллә, йешими) ениқлаш, шеирларға ритмни таллашни билиш, сөзлүкләргә сүйинип олтирип, сөзләрниң мәнасини чүшәндүрүш, язғучи тилиға диққәт қилиш, бәдий сөзләрни қоллиниш, эпизод билән вақиәләрниң асасида ятқан муһим нуқтисини тәһлил қилиш вә селиштуруш, бәдий әсәрни башқа үлгидики (иллюстрация, музыка, мультфильм, кинофильм) нусхилири билән селиштуруш, түрлүк мәнбәләрдин керәклик әхбаратни тепиш, хуласиләш вә бағлиниш сәвәплирини схема түридә көрситиш, «автор билән диалог» жүргүзүш, оқуған әсәрниң дәсләпки ойини өз-өзидин шәкилләш, мәтин бөлүмлири арасида мәналик бағлинишни орнитиш, оқулған әсәрдикә вақиәниң системисини ениқлап, уни бөләкләргә бөлүш, һәр бөләккә нам қоюп режә түзүш, асасий ойини хуласиләш, уни мәтин мавзуси билән мувапиқлаштуруш, режә бойичә мәтинни ейтип бериш, әсәр қәһриманлириниң образиға кирип, рольға бөлүп оқуш, иҗадий иш: тонуш мәтингә йеңи қәһриман қошуш, йеңи сюжет киргүзүш, шеир (төрт мисра) йезиш;

4)оқуш адәтлири: әсәрни ичидә көз жүгәртип, бәлгүләп елип оқуш, соаллар қоюп, керәклик әхбаратни тепип, бәлгү қоюп оқуш, тәһлил қилип оқуш, тәнқидий баһалап оқуш.

5)Муәллим ортақ мавзуларниң мәзмунини бойичә оқуш мәхситини әмәлгә ашурушта билим алғучиларниң яш өзгичилигигә лайиқ өзгә әдәбиятларни қоллиналайду.

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

11.Бағдарламада оқу мақсаттары кодтық белгімен белгіленген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім және бөлімшенің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 1.2.1.4 кодында: «1» – сынып, «2.1» – бөлім мен бөлімше, «4» – оқу мақсатының реттік нөмірі.

12. .Оқу мақсаттарының жүйесі:

1) тыңдалым және айтылым:

Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары:		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Әсәрнің мәзмунини чүшиниш	2.1.1.1 әсәрнің мәзмунини бойичә берилгән соалларға жавап бериш	3.1.1.1 әсәрнің әһмийәтлик йәрлирини ениқлаш үчүн очук соаллар қоюш вә жавап бериш	4.1.1.1 әсәрнің мәзмунини толук чүшиниш, айрим йәрлирини ениқлаш, вақиәнің сәвәплирини ениқлаш үчүн соаллар қоюш вә жавап бериш
1.2 Әсәрни мәзмунлаш	2.1.2.1*әсәрнің мәзмунини тәйяр режә бойичә яки өз сөзи билән мәзмунлаш, үзүндисини мәзмунлаш, сәһниләштүрүш	3.1.2.1*әсәрнің мәзмунини бирлишип кураштурған режә бойичә яки өз сөзи билән толук, таллишиға қарап мәзмунлаш, сәһниләштүрүш	4.1.2.1*әсәрнің мәзмунини түрлүк баянлаш усуллирини(I яки III шәхскә өзгәртип, һәрқандақ вақиәләрни қошуп) қоллинип, әсәрни қисқичә, толук мәзмунлаш
1.3 Әсәрдики вақиәни молжалаш	2.1.3.1әсәрнің мавзуси билән үзүндисигә (баш бөлүмигә) сүйинип, вақиәнің ахирини молжалаш	3.1.3.1 әсәрдики қәһриманларның миҗәз-хулқи билән иш-һәрикитигә, уныңдики вақиәләргә сүйинип, сюжетның ривақлинини молжалаш	4.1.3.1әсәрнің мавзуси вә хуласә бөлүми асасида сюжетның ривақлинини молжалаш, уның сәвәвини чүшәндүрүш
1.4 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	2.1.4.1сөзләш жәриянида мақал-тәмсилләрни, вербаллиқ әмәс тиллиқ қуралларни	3.1.4.1сөзләш жәриянида мақал-тәмсилләрни, нәқил сөзләрни, вербаллиқ әмәс тиллиқ	4.1.4.1сөзләш жәриянида мақал-тәмсилләрни, шеир йоллирини, нәқил сөзләрни, һазиржавап сөзләрни вә

	қоллиниш	қуралларни қоллиниш	вербаллик эмес тиллик қуралларни қоллиниш
1.5 Тиңшиған әсәр бойичә пикрини билдүрүш	2.1.5.1 өз ойи билән сезимини тирәк сөзләрни пайдилинип олтирип йәткүзүш	3.1.5.1 өз ойи билән сезимини бәдий-образлик сөзләрни қоллинип олтирип йәткүзүш	4.1.5.1 өз ойи билән сезимини, көзқаришини өмүрдә болған, өзгә әсәрдики охшаш вақиәләр билән селиштуруш аркилик билдүрүш

2) оқылым:

Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары:		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Оқуш түрлирини қоллиниш	2.2.1.1 әсәрни үнлүк, дурус һәм чүшинип оқуш, рольға бөлүп, раван оқуш	3.2.1.1 әсәрни үнлүк чүшинип оқуш, рольға бөлүп, раван оқуш, терип оқуш	4.2.1.1 әсәрни үнлүк чүшинип оқуш, рольға бөлүп, раван оқуш, терип оқуш, чапсан оқуш
	2.2.1.2 әсәрни ичидә оқуп, униңдики керәклик әхбаратни бәлгүләп оқуш	3.2.1.2 әсәрни ичидә чүшинип оқуш, көз жүгәртип, түртип елип, керәклик әхбаратни тепип, бәлгү қоюп, тәнқидий нуктидин баһалап оқуш	4.2.1.2* әсәрни ичидә көз жүгәртип, түртип елип, соалларни қоюп олтирип, керәклик әхбаратни тепип, бәлгү қоюп, тәһлил қилип, тәнқидий нуктидин баһалап оқуш
2.2 Әсәрниң мәзмуни бойичә соалларни қоюш вә жавап бериш	2.2.2.1 муәллим ярдими билән аддий вә ениқ соалларни қоюш вә униң жававини әсәрниң ичидин тепишни билиш	3.2.2.1 қоллинишқа (практикилик) вә баһалашқа асасланған соалларни қоюш вә жавап бериш	4.2.2.1 әсәрни қайта қурушқа, интерпретацияләшкә вә баһалашқа асасланған соалларни қоюш вә жавап бериш
2.3 Әсәрниң мавзуси вә униңдики асасий ойини ениқлаш	2.2.3.1 муәллимниң ярдими билән әсәрниң мавзуси вә асасий ойини ениқлаш	3.2.3.1 әсәрниң мавзусини ениқлаш вә асасий ойини билдүрүп турған мәтин бөлигини, жүмлини тепиш	4.2.3.1 әсәрниң мавзуси вә асасий ойини ениқлаш, авторниң ойини мәтин мәлуматлирини

			кәлтүрүп дәлилләш
2.4Әдәбий әсәрниң жанрини ениқлаш	2.2.4.1 мақал-тәмсил, тегишмақ, чөчәк, турмуш-һаят қошақлири, һекайә, шеирниң жанрлик өзгичилигини ениқлаш	3.2.4.1 шеир, мәсәл, нәқил сөз, ривайәт, һекайиниң жанрлик өзгичилигини ениқлаш	4.2.4.1 ривайәт, һазиржавап сөз, батурлар қошақлири, фантастикилик һекайиләрниң жанрлик өзгичилигини ениқлаш
2.5Әсәрниң композицияси ни ениқлаш	2.2.5.1 муәллимниң ярдими билән бәдий әсәрдики вақиәниң башлиниши, риважлиниши вә аяқлишишини ениқлаш	3.2.5.1 бәдий әсәрдики вақиәниң башлиниши, риважлиниши вә аяқлишишини ениқлаш	4.2.5.1 муәллимниң ярдими билән әсәрдики композициялик қурумунини (сюжетниң башлиниши, риважлиниши, йешими) ениқлаш
2.6 Қәһриманларниң иш-һәрикитини баһалаш	2.2.6.1 қәһриманниң сиртки қияпитини тәсвирләш, миҗәз-хулқи билән иш-һәрикитини баһалаш	3.2.6.1 қәһриманниң портретини тәсвирләш, униң иш-һәрикити билән миҗәз-хулқиниң өзгириш сәвәплирини мәтиндин тепип, баһалаш	4.2.6.1 қәһриманниң, қәһриманларниң иш-һәрикити билән миҗәз-хулқиниң өзгириш сәвәплирини мәтиндин тепип, селиштуруп, баһалаш
2.7Әдәбий бәдий васитиләрниқоллинишини ениқлаш	2.2.7.1 муәллимниң ярдими билән әсәрдики бәдий васитиләрни (охшитиш, селиштуруш) тепиш	3.2.7.1 муәллимниң ярдими билән әсәрдики әдәбий бәдий васитиләрни (охшитиш, эпитет, селиштуруш) тепиш	4.2.7.1 әсәрдин әдәбий бәдий васитиләрни (охшитиш, селиштуруш, эпитет, аллитерация) тепиш вә уларни қоллиниш
2.8Бәдий әсәр элементлирини селиштуруш	2.2.8.1 муәллимниң ярдими билән сюжетниң риважлинишидики өзгиришләрни ениқлаш	3.2.8.1 Эпизодларни селиштуруш, сюжетниң риважлинишидики өзгиришләрни ениқлаш	4.2.8.1 эпизодлар билән вақиәләрниң асасида ятқан әһмиәтлик йәрлирини тәһлил қилиш вә селиштуруш

3) жазылым:

Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары:		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Әсәрниң режисини түзүш	2.3.1.1 муәллим ярдими билән оқулған әсәрни бөләкләргә бөлүп, режә түзүш	3.3.1.1 муәллим ярдими билән оқулған әсәрни логикилик бөләкләргә бөлүп, һәр бөләккә нам қоюп, режә түзүш	4.3.1.1 оқулған әсәрдик вақиәниң системисини ениқлап, уни бөләкләргә бөлүш, һәр бөләккә нам қоюп, режә түзүш
3.2 Әсәрниң түрлүк жанри бойичә ижадий ишләш	2.3.2.1* муәллим ярдими билән үлгә бойичә қисқа чөчәкләр, тепишмақлар йезиш яки тәйяр қапийәләр билән шеир қураштуруш	3.3.2.1* әсәр қәһриманиға хәт, чөчәк(қәһриман қошуш, ахирини өзгәртиш), шеир (төрт мисра), һекайә (оқуғини, көргини бойичә) йезиш	4.3.2.1 тонуш мәтингә йеңи қәһриман қошуш, йеңи сюжет киргүзүш, шеир (төрт мисра) йезиш
3.3 Ижадий ишларни түрлүк шәкилдә тәвсийә қилиш	2.3.3.1 муәллимниң ярдими билән сүрәт, каллиграмма, аппликация, фотосүрәтләр пайдилинип, ижадий ишләш	3.3.3.1 ижадий ишини сүрәт, сценарий түридә тәвсийә қилиш	4.3.3.1 ижадий ишини схема, диафильм, презентация түридә тәвсийә қилиш
3.4 Хатани тепиш вә түзитиш	2.3.4.1 муәллимниң ярдими билән орфографиялик, пунктуациялик, стилистикилик хаталарни тепиш вә түзитиш	3.3.4.1 муәллимниң ярдими билән әсәрниң қурулумини, стилини йетилдүрүш, өз алдиға орфографиялик, пунктуациялик хаталарни тепиш вә түзитиш	4.3.4.1 муәллимниң ярдими билән әсәрниң қурулумини, стилини йетилдүрүш, өз алдиға тәнқидий баһалаш, орфографиялик, пунктуациялик хаталарни тепиш вә түзитиш

14. Бөлимдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

15. Осы оқу бағдарламасы Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған «Әдебиеттік оқу» оқу пәні (оқыту ұйғыр тілінде)

бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

**3-параграф. Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған
«Әдебиеттік оқу» оқу пәні бойынша Үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру
жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар
(оқыту ұйғыр тілінде)**

1) 2-сынып

Ортақ тақырып	Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
Өзәм һәққидә	1.1 Әсәрниң мәзмунини чүшиниш	2.1.1.1 әсәрниң мәзмунини бойичә соалларға жавап бериш
	1.2 Әсәрни мәзмунлаш	2.1.2.1* әсәрниң мәзмунини тәйяр режә бойичә яки өз сөзи билән мәзмунлаш, үзүндисини мәзмунлаш, сәһниләштүрүш
	1.3 Әсәрдики вақиәни молжалаш	2.1.3.1 әсәрниң мавзуси билән үзүндисигә (баш бөлүмигә) сүйинип, вақиәниң ахирини молжалаш
	1.5 Тиңшалған әсәр бойичә пикир билдүрүш	2.1.5.1 өз ойи билән сезимини тирәк сөзләрни пайдилинип олтирип йәткүзүш
	2.1 Оқуш түрлирини қоллиниш	2.2.1.1.әсәрни үнлүк, дурус һәм чүшинип оқуш, рольға бөлүп, раван оқуш ; 2.2.1.2.әсәрни ичидә оқуп, униңдики керәклик әхбаратни бәлгүләп оқуш
	2.2 Әсәрниң мәзмунини бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	2.2.2.1 муәллимниң ярдими билән аддий вә ениқ соалларни қоюш вә униң жававини әсәрниң ичидин тепишни билиш
	2.3 Әсәрниң мавзуси билән асасий ойини ениқлаш	2.2.3.1 муәллимниң ярдими билән әсәрниң мавзуси вә асасий ойини ениқлаш
Мениң айләм вә достлирим	2.4 Әдәбий әсәрниң жанрини ениқлаш	2.2.4.1 мақал-тәмсил, тепишмақ, чөчәк, турмуш-һаят қошақлири, һекайә, шеирниң жанрлиқ өзгичилигини ениқлаш

2.6 Қәһриманниң иш-һәрикитини баһалаш	2.2.6.1 қәһриманниң сиртқи қияпитини тәсвирләш, миҗәз-хулқи билән иш-һәрикитини баһалаш
2.7 Өдәби бәдий васитиләрни қоллинишини ениқлаш	2.2.7.1 1 муәллимниң ярдими билән әсәрдики бәдий васитиләрни (охшитиш, селиштуруш) тепиш
2.8 Бәдий әсәр элементлирини селиштуруш	2.2.8.2 муәллимниң ярдими билән бәдий әсәр үзүндисини башқа үлгидики (иллюстрация, мультфильм) нусхиси билән селиштуруш
2.9 Түрлүк мәнбәләрдин әхбарат елиш	2.2.9.1 соалға жавапни ениқлимилик китаплардин топламлардин, сөзлүкләрдин тепиш вә әхбаратни берилгән үлгә, җәдвалға селиш
3.1 Әсәрниң режисини түзүш	2.3.1.1 муәллим ярдими билән оқулған әсәрни бөләкләргә бөлүп, режә түзүш
3.2 Әсәрниң түрлүк жанри бойичә иҗадий ишләш	2.3.2.1* муәллим ярдими билән үлгә бойичә қисқа чөчәкләр, тепишмақлар йезиш яки тәйяр қапийәләр билән шеир қураштуруш
3.3 Иҗадий ишларни түрлүк шәкилдә тәвсийә қилиш	2.3.3.1 муәллимниң ярдими билән сүрәт, каллиграмма, аппликация, фотосүрәтләр пайдилинип, иҗадий ишләш
3.4 Хатани тепиш вә түзитиш	2.3.4.1 муәллимниң ярдими билән орфографиялик, пунктуациялик, стилистикилик хаталарни тепиш вә түзитиш
2-тоқсан	
1.2 Әсәрни мәзмунлаш	2.1.2.1* әсәрниң мәзмунини тәйяр режә бойичә яки өз сөзи билән мәзмунлаш, үзүндисини мәзмунлаш, сәһниләштүрүш
1.3 Әсәрдики вақиәни молҗалаш	2.1.3.1 әсәрниң мавзуси билән үзүндисигә (баш бөлүмигә) сүйинип, вақиәниң ахирини молҗалаш

Мениң
мәktivим
Мениң
туғулған
өлкәм

1.4 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	2.1.4.1 сөзләш жәриянида мақал- тәмсилләрни, вербаллик эмәс тиллиқ куралларни қоллиниш
1.5 Тиңшалған әсәр бойичә пикир ейтиш	2.1.5.1 өз ойи билән сезимини тирәк сөзләрни пайдилинип олтирип йәткүзүш
2.1 Оқуш түрлирини қоллиниш	2.2.1.2 әсәрни ичидә оқуп, униңдики керәклик әхбаратни бәлгүләп оқуш
2.2 Әсәр мәзмуни бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	2.2.2.1 муәллим ярдими билән аддий вә ениқ соалларни қоюш вә униң жававини әсәрниң ичидин тепишни билиш
2.3 Әсәрниң мавзуси билән асасий ойини ениқлаш	2.2.3.1 муәллимниң ярдими билән әсәрниң мавзуси вә асасий ойини ениқлаш
2.4 Әдәбий әсәрниң жанрини ениқлаш	2.2.4.1 мақал-тәмсил, тепишмақ, чөчәк, турмуш-һаят қошақлири, һекайә, шеирниң жанрлик өзгичилигини ениқлаш
2.6 Қәһриманниң иш- һәрикитини баһалаш	2.2.6.1 қәһриманниң сиртқи қияпитини тәсвирләш, миҗәз- хулқи билән иш-һәрикитини баһалаш
2.8 Бәдий әсәр элементлирини селиштуруш	2.2.8.2 муәллимниң ярдими билән бәдий әсәр үзүндисини башқа үлгидики (иллюстрация, мультифильм) нухиси билән селиштуруш
2.9 Түрлүк мәнбәләр билән әхбарат елиш	2.2.9.1 соалға жавапни ениқлимилиқ китаплардин топламлардин, сөзлүкләрдин тепиш вә әхбаратни берилгән үлгә бойичә жәдвалға селиш
3.2 Әсәрниң түрлүк жанри бойичә иҗадий ишләш	2.3.2.1* муәллим ярдими билән үлгә бойичә қисқа чөчәкләр, тепишмақлар йезиш яки тәйяр қапийәләр билән шеир қураштуруш
3.3 Иҗадий ишларни түрлүк шәкилдә тәвсийә қилиш	2.3.3.1 муәллимниң ярдими билән сүрәт, каллиграмма, аппликация, фотосүрәтләр пайдилинип, иҗадий ишләш
	2.3.4.1 муәллимниң ярдими билән орфографиялик, пунктуациялик,

	3. 4 Хатани тепиш вә уни түзитиш	стилистикалик хаталарни тепиш вә түзитиш
3-тоқсан		
5. Тени сақниң – жени сақ 6. Миллий энъәнә вә еғиз әдәбияти	1.1 Әсәрниң мәзмунини чүшиниш	2.1.1.1 әсәрниң мәзмуни бойичә берилгән соалларға жавап бериш
	1.2 Әсәрни мәзмунлаш	2.1.2.1* әсәрниң мәзмунини тәйяр режә бойичә яки өз сөзи билән мәзмунлаш, үзүндисини мәзмунлаш, сәһниләштүрүш
	1.3 Әсәрдики вақиәни молжалаш	2.1.3.1 әсәрниң мавзуси билән үзүндисигә (баш бөлүмигә) сүйинип, вақиәниң ахирини молжалаш
	1.4 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	2.1.4.1 сөзләш жәриянида мақал-тәмсилләрни, вербаллик әмәс тиллик куралларни қоллиниш
	1.5 Тиңшалған әсәр бойичә пикир билдүрүш	2.1.5.1 өз ойи билән сезимини тирәк сөзләрни пайдилинип олтирип йәткүзүш
	2.1 Оқуш түрлирини қоллиниш	2.2.1.1 әсәрни үнлүк, дурус һәм чүшинип оқуш, рольға бөлүп, раван оқуш ; 2.2.1.2 әсәрни ичидә оқуп, униңдики керәклик әхбаратни бәлгүләп оқуш
	2.2 Әсәрниң мәзмуни бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	2.2.2.1 муәллимниң ярдими билән аддий вә ениқ соалларни қоюш вә униң жававини әсәрниң ичидин тепишни билиш
	2.3 Әсәрниң мавзуси билән асасий ойини ениқлаш	2.2.3.1 муәллимниң ярдими билән әсәрниң мавзуси вә асасий ойини ениқлаш
	2.4 Әдәбий әсәрниң жанрини ениқлаш	2.2.4.1 мақал-тәмсил, тепишмақ, чөчәк, турмуш-һаят қошақлири, һекайә, шеирниң жанрлик өзгичилигини ениқлаш
	2.5 Әсәрниң композициясини ениқлаш	2.2.5.1 муәллимниң ярдими билән бәдий әсәрдики вақиәниң башлиниши, риважлиниши вә аяқлишишини ениқлаш
2.6 Қәһриманниң иш-һәрикитини баһалаш	2.2.6.1 қәһриманниң сиртки қияпитини тәсвирләш, мижәз-	

		хулқи билән иш-һәрикитини баһалаш
	2.7 Әдәбий бәдий васитиләрни қоллинишини ениқлаш	2.2.7.1 муәллимниң ярдими билән әсәрдики бәдий васитиләрни (охшитиш, селиштуруш) тепиш
	2.8 Бәдий әсәр элементлирини селиштуруш	2.2.8.1.муәллимниң ярдими билән сюжетниң риважлинишидики өзгиришләрни ениқлаш; 2.2.8.2.муәллимниң ярдими билән бәдий әсәр үзүндисини башқа үлгидики (иллюстрация, мультфильм) нухиси билән селиштуруш
	2.9 Түрлүк мәнбәләр билән әхбарат елиш	2.2.9.1 соалға жавапни ениқлимилик китаплардин топламлардин, сөзлүкләрдин тепиш вә әхбаратни берилгән үлгә бойичә жәдвалға селиш
	3.1 Әсәрниң режисини түзүш	2.3.1.1 муәллим ярдими билән оқулған әсәрни бөләкләргә бөлүп, режә түзүш
	3.3 Ижадий ишларни түрлүк шәкилдә тәвсийә қилиш	2.3.3.1 муәллимниң ярдими билән сүрәт, каллиграмма, аппликация, фотосүрәтләр пайдилинип, ижадий ишләш
	3.4 Хатани тепиш вә уни түзитиш	2.3.4.1 муәллимниң ярдими билән орфографиялик, пунктуациялик, стилистикилик хаталарни тепиш вә түзитиш
4-тоқсан		
Қоршиған әтрап 8. Сәһәт	1.2 Әсәрни мәнмунлаш	2.1.2.1* әсәрниң мәнмунини тәйяр режә бойичә яки өз сөзи билән мәнмунлаш, үзүндисини мәнмунлаш, сәһниләштүрүш
	1.3 Әсәрдики вақиәни молжалаш	2.1.3.1 әсәрниң мавзуси билән үзүндисигә (баш бөлүмигә) сүйинип, вақиәниң ахирини молжалаш
	1.4 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	2.1.4.1 сөzlәш жәриянида мақал-тәмсилләрни, вербаллик әмәс тиллик қуралларни қоллиниш
	1.5 Тиңшалған әсәр бойичә пикир ейтиш	2.1.5.1 өз ойи билән сезимини тирәк сөzlәрни пайдилинип олтирип йәткүзүш

2.2 Әсәр мәзмуни бойичә соаллар қоюш вә жавап бериш	2.2.2.1 муәллим ярдими билән аддий вә ениқ соалларни қоюш вә униқ жававини әсәрниң ичидин тешишни билиш
2.3 Әсәрниң мавзуси билән асасий ойини ениқлаш	2.2.3.1 муәллимниң ярдими билән әсәрниң мавзуси вә асасий ойини ениқлаш
2.5 Әсәрниң композициясини ениқлаш	2.2.5.1 муәллимниң ярдими билән бәдий әсәрдики вақиәниң башлиниши, риважлиниши вә аяқлишишини ениқлаш
2.6 Қәһриманниң иш-һәрикитини баһалаш	2.2.6.1 қәһриманниң сиртки қияпитини тәсвирләш, миҗәз-хулқи билән иш-һәрикитини баһалаш
2.7 Әдәбий бәдий васитиләрни қоллинишини ениқлаш	2.2.7.1 муәллимниң ярдими билән әсәрдики бәдий васитиләрни (охшитиш, селиштуруш) тешиш
2.8 Бәдий әсәр элементлирини селиштуруш	2.2.8.1. муәллимниң ярдими билән сюжетниң риважлинишидики өзгиришләрни ениқлаш 2.2.8.2. муәллимниң ярдими билән бәдий әсәр үзүндисини башқа үлгидики (иллюстрация, мультфильм) нухиси билән селиштуруш
2.9 Түрлүк мәнбәләрдин әхбарат елиш	2.2.9.1 соалға жавапни ениқлимилик китаплардин топламлардин, сөзлүкләрдин тешиш вә әхбаратни берилгән үлгә, җәдвалға селиш
3.1 Әсәрниң реҗисини түзүш	2.3.1.1 муәллим ярдими билән оқулған әсәрни бөләкләргә бөлүп, реҗә түзүш
3.2 Әсәрниң түрлүк жанри бойичә иҗадий ишләш	2.3.2.1* муәллим ярдими билән үлгә бойичә қисқа чөчәкләр, тешишмақлар йезиш яки тәйяр қапийәләр билән шеир қураштуруш
3.4 Хатани тешиш вә түзитиш	2.3.4.1 муәллимниң ярдими билән орфографиялик, пунктуациялик, стилистикалик хаталарни тешиш вә түзитиш

2) 3-сынып:

Ортақ тақырып	Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
1. Жанлық тәбиет	1.1 Әсәрнің мазмунини чүшиниш	3.1.1.1 әсәрнің әһмиётлик йәрлирини ениқлаш үчүн очук соаллар қоюш вә жавап бериш
	1.2 Әсәрни мазмунлаш	3.1.2.1* әсәрнің мазмунини бирлишип қураштурған режә бойичә яки өз сөзи билән толук, таллишиға қарап мазмунлаш, сәһниләштүрүш
	1.3 Әсәрдики вақиәни молжалаш	3.1.3.1 әсәрдики қәһриманларның миҗәз-хулқи билән иш-һәрикитигә, уиндики вақиәләргә сүйинип, сюжетнің риваҗлинини молжалаш
	1.4 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	3.1.4.2 сөзләш жәриянида иллюстрацияләр, көрнәкликләр, фотосүрәтләр қоллиниш
2. Яхшидин үгән, ямандин жиркән (йорук билән қараңғу)	1.5 Тиңшиған әсәр бойичә пикирини билдүрүш	3.1.5.1 өз ойи билән сезимини бәдий-образлиқ сөзләрни қоллинип олтирип йәткүзүш
	2.1 Оқуш түрлирини қоллиниш	3.2.1.1 мәтинни үнлүк чүшинип, рольға бөлүп, равән, терип оқуш
	2.2 Әсәрнің мазмуни бойичә соалларни қоюш вә жавап бериш	3.2.2.1 қоллинишқа (практикилик) вә баһалашқа асасланған соалларни қоюш вә жавап бериш
	2.3 Әсәрнің мавзуси вә уиндики асасий ойини ениқлаш	3.2.3.1 әсәрнің мавзусини ениқлаш вә асасий ойини билдүрүп турған мәтин белигини, жүмлини тепиш
	2.4 Әдәбий әсәрнің жанрини ениқлаш	3.2.4.1 шеир, мәсилә, нәкил сөз, ривайәт, һекайиниң жанрлиқ өзгичилигини ениқлаш
	2.6 Қәһриманларның иш-һәрикити баһалаш	3.2.6.1 қәһриманниң портретини тәсвирләш, уиң иш-һәрикити билән миҗәз-хулқиниң өзгириш сәвәплирини мәтиндин тепип, баһалаш
	2.7 Әдәбий бәдий васитиләрни қоллинишини ениқлаш	3.2.7.1 муәллимниң ярдими билән әсәрдики әдәбий бәдий

		васитиләрни (охшитиш, эпитет, селиштуруш) тепиш
	2.8 Бәдий әсәр элементлирини селиштуруш	3.2.8.2 муәллимниң ярдими билән бәдий әсәр үзүндисини башқа үлгидики (иллюстрация, музыка, мультфильм) нухиси билән селиштуруш
	2.9 Түрлүк мәнбәләрдин әхбарат елиш	3.2.9.1 әсәрниң мәзмуниға лайиқ түрлүк мәнбәләрдин: иллюстрация, әдәби китаплар, мультфильмдин ениқ әхбарат тепиш вә әхбаратни схема түридә бериш
	3.1 Әсәрниң режисини түзүш	3.3.1.1 муәллим ярдими билән оқулған әсәрни логикилик бөләкләргә бөлүп, һәр бөләккә нам қоюп, режә түзүш
	3.3 Ижадий ишларни түрлүк шәкилдә тәвсийә қилиш	3.3.3.1 ижадий ишини сүрәт, сценарий түридә тәвсийә қилиш
	3.4 Хатани тепиш вә түзитиш	3.3.4.1 муәллимниң ярдими билән әсәрниң қурулумини, стилини йетилдүрүш, өз алдиға орфографиялик, пунктуациялик хаталарни тепиш вә түзитиш
2- тоқсан		
Вақит Имарәтләр	1.1 Әсәрниң мәзмунини чүшиниш	3.1.1.1 әсәрниң әһмиәтлик йәрлирини ениқлаш үчүн очуқ соаллар қоюш вә жавап бериш
	1.2 Әсәрни мәзмунлаш	3.1.2.1* әсәрниң мәзмунини бирлишип қураштурған режә бойичә яки өз сөзи билән толуқ, таллишиға қарап мәзмунлаш, сәһниләштүрүш
	1.3 Әсәрдики вақиәни молжалаш	3.1.3.1 әсәрдики қәһриманларниң мијәз-хулқи билән иш-һәрикитигә, уиндики вақиәләргә сүйинип, сюжетниң риважлинини молжалаш
	1.4 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	3.1.4.2 сөзләш жәриянида иллюстрацияләр, көрнәкликләр, фотосүрәтләр қоллиниш

1.5 Тиңшиған әсәр бойчә пикирини билдүрүш	3.1.5.1 өз ойи билән сезимини бәдий-образлиқ сөzlәрни қоллинип олтирип йәткүзүш
2.1 Оқуш түрлирини қоллиниш	3.2.1.1 мәтинни үнлүк чүшинип, рольға бөлүп, раван, терип оқуш 3.2.1.2 әсәрни ичидә чүшинип оқуш, көз жүгәртип, түртип елип, керәклик әхбаратни тепип, бәлгү қоюп, тәнқидий нуктидин баһалап оқуш
2.2 Әсәрниң мәзмуни бойчә соалларни қоюш вә жавап бериш	3.2.2.1 қоллинишқа (практикилик) вә баһалашқа асасланған соалларни қоюш вә жавап бериш
2.3 Әсәрниң мавзуси вә уиндики асасий ойини ениқлаш	3.2.3.1 әсәрниң мавзусини ениқлаш вә асасий ойни билдүрүп турған мәтин бөлигини, жүмлини тепиш
2.4 Әдәбий әсәрниң жанрини ениқлаш	3.2.4.1 шеир, мәсилә, нәқил сөз, ривайәт, һекайиниң жанрлиқ өзгичилигини ениқлаш
2.5 Әсәрниң композициясини ениқлаш	3.2.5.1 бәдий әсәрдики вақиәниң башлиниши, риважлиниши вә аяқлишишини ениқлаш
2.6 Қәһриманларниң иш-һәрикити баһалаш	3.2.6.1 қәһриманниң портретини тәсвирләш, униң иш-һәрикити билән миҗәз-хулқиниң өзгириш сәвәплирини мәтиндин тепип, баһалаш
2.7 Әдәбий бәдий васитиләрни қоллинишини ениқлаш	3.2.7.1 муәллимниң ярдими билән әсәрдики әдәбий бәдий васитиләрни (охшитиш, эпитет) тепиш
2.8 Бәдий әсәр элементлирини селиштуруш	3.2.8.2 муәллимниң ярдими билән бәдий әсәр үзүндисини башқа үлгидики (иллюстрация, музыка (күй), мультфильм) нусхиси билән селиштуруш
2.9 Түрлүк мәнбәләрдин әхбарат елиш	3.2.9.1 әсәрниң мәзмуниға лайиқ түрлүк мәнбәләрдин: иллюстрация, әдәбий китаплар, мультфильмдин ениқ әхбарат тепиш вә әхбаратни схема түридә бериш

	3.1 Әсәрниң режисини түзүш	3.3.1.1 муәллим ярдими билән оқулған әсәрни логикилик бөләкләргә бөлүп, һәр бөләккә нам қоюп, режә түзүш
	3.2 Әсәрниң түрлүк жанри бойичә ижадий ишләш	3.3.2.1* әсәр кәһриманиға хәт, чөчәк(кәһриман қошуш, ахирини өзгәртиш), шеир (төрт мисра), һекайә (оқуғини, көргини бойичә) йезиш
	3.4 Хатани тепиш вә түзитиш	3.3.4.1 муәллимниң ярдими билән әсәрниң қурулумини, стилини йетилдүрүш, өз алдиға орфографиялик, пунктуациялик хаталарни тепиш вә түзитиш
3- тоқсан		
	1.1 Әсәрниң мәзmunини чүшиниш	3.1.1.1 әсәрниң әһмийәтлик йәрлирини ениқлаш үчүн оқуқ соаллар қоюш вә жавап бериш
	1.3 Әсәрдики вақиәни молжалаш	3.1.3.1 әсәрдики кәһриманларниң миҗәз-хулқи билән иш-һәрикитигә, уиндики вақиәләргә сүйинип, сюжетниң риважлинини молжалаш
	1.4 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	3.1.4.2 сөзләш жәриянида иллюстрацияләр, көрнәкликләр, фотосүрәтләр қоллиниш 3.1.4.1 сөзләш жәриянида мақал-тәмсилләрни, нәқил сөзләрни, вербаллик әмәс тиллик қуралларни қоллиниш
Һүнәр (сәнъәт) 6.Бүйүк намайәндилә р	1.5 Тиңшиған әсәр бойичә пикирини билдүрүш	3.1.5.1 өз ойи билән сезимини бәдий-образлик сөзләрни қоллинип олтирип йәткүзүш
	2.1 Оқуш түрлирини қоллиниш	3.2.1.2 әсәрни ичидә чүшинип оқуш, көз жүгәртип, түртип елип, керәклик әхбаратни тепип, бәлгү қоюп, тәнқидий нуқтидин баһалап оқуш
	2.2 Әсәрниң мәзmunини бойичә соалларни қоюш вә жавап бериш	3.2.2.1 қоллинишқа (практикилик) вә баһалашқа асасланған соалларни қоюш вә жавап бериш

2.3 Әсәрниң мавзуси вә уиндики асасий ойини ениқлаш	3.2.3.1 әсәрниң мавзусини ениқлаш вә асасий ойини билдүрүп турған мәтин белигини, жүмлини тепиш
2.4 Әдәбий әсәрниң жанрини ениқлаш	3.2.4.1 шеир, мәсәл, нәқил сөз, ривайәт, һекайиниң жанрлик өзгичилигини ениқлаш
2.5 Әсәрниң композициясини ениқлаш	3.2.5.1 бәдий әсәрдики вақиәниң башлиниши, риважлиниши вә аяқлишишини ениқлаш
2.6 Қәһриманларниң иш-һәрикити баһалаш	3.2.6.1 қәһриманниң портретини тәсвирләш, униң иш-һәрикити билән миҗәз-хулқиниң өзгириш сәвәплирини мәтиндин тепип, баһалаш
2.7 Әдәбий бәдий васитиләрни қоллинишини ениқлаш	3.2.7.1 муәллимниң ярдими билән әсәрдики әдәбий бәдий васитиләрни (охшитиш, эпитет, селиштуруш) тепиш
2.8 Бәдий әсәр элементлирини селиштуруш	3.2.8.1 эпизодларни селиштуруш, сюжетниң риважлинишидики өзгиришләрни ениқлаш
2.9 Түрлүк мәнбәләрдин әхбарат елиш	3.2.9.1 әсәрниң мәзмуниға лайиқ түрлүк мәнбәләрдин: иллюстрация, әдәби китаплар, мультфильмдин ениқ әхбарат тепиш вә әхбаратни схема түридә бериш
3.1 Әсәрниң режисини түзүш	3.3.1.1 муәллим ярдими билән оқулған әсәрни логикилик бөләкләргә бөлүп, һәр бөләккә нам қоюп, режә түзүш
3.2 Әсәрниң түрлүк жанри бойичә иҗадий ишләш	3.3.2.1* әсәр қәһриманиға хәт, чөчәк(қәһриман қошуш, ахирини өзгәртиш), шеир (төрт мисра), һекайә (оқуғини, көргини бойичә) йезиш
3.3 Иҗадий ишларни түрлүк шәкилдә тәвсийә қилиш	3.3.3.1 иҗадий ишини сүрәт, сценарий түридә тәвсийә қилиш
3.4 Хатани тепиш вә түзитиш	3.3.4.1 муәллимниң ярдими билән әсәрниң қурулумини, стилини йетилдүрүш, өз алдиға

		орфографиялик, пунктуациялик хаталарни тепиш вә түзитиш
4- тоқсан		
Су – тирикчилик көзи 8.Дәм елиш мәдәнийити. Мәйрәмләр	1.1 Әсәрниң мәзmunини чүшиниш	3.1.1.1 әсәрниң әһмиётлик йәрлирини ениқлаш үчүн очук соаллар қоюш вә жавап бериш
	1.3 Әсәрдики вақиәни молжалаш	3.1.3.1 әсәрдики қәһриманларниң мијәз-хулқи билән иш-һәрикитигә, униңдики вақиәләргә сүйинип, сюжетниң риважлинишини молжалаш
	1.4 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	3.1.4.2 сөzlәш жәриянида иллюстрацияләр, көрнәкликләр, фотосүрәтләр қоллиниш 3.1.4.1 сөzlәш жәриянида мақал-тәмсилләрни, нәкил сөzlәрни, вербаллик әмәс тиллик қуралларни қоллиниш
	1.5 Тиңшиған әсәр бойичә пикирини билдүрүш	3.1.5.1 өз ойи билән сезимини бәдий-образлик сөzlәрни қоллинип олтирип йәткүзүш
	2.1 Оқуш түрлирини қоллиниш	3.2.1.2 әсәрни ичидә чүшинип оқуш, көз жүгәртип, түртип елип, керәклик әхбаратни тепип, бәлгү қоюп, тәнқидий нуктидин баһалап оқуш
	2.2 Әсәрниң мәзmunини бойичә соалларни қоюш вә жавап бериш	3.2.2.1 қоллинишқа (практикилик) вә баһалашқа асасланған соалларни қоюш вә жавап бериш
	2.3 Әсәрниң мавзуси вә униңдики асасий ойини ениқлаш	3.2.3.1 әсәрниң мавзусини ениқлаш вә асасий ойини билдүрүп турған мәтин бөлигини, жүмлини тепиш
	2.5 Әсәрниң композициясини ениқлаш	3.2.5.1 бәдий әсәрдики вақиәниң башлиниши, риважлиниши вә аяқлишишини ениқлаш
	2.6 Қәһриманларниң иш-һәрикити баһалаш	3.2.6.1 қәһриманниң портретини тәсвирләш, униң иш-һәрикити билән мијәз-хулқиниң өзгириш сәвәплирини мәтиндин тепип, баһалаш

2.8 Бәдий әсәр элементлирини селиштуруш	3.2.8.1.Эпизодларни селиштуруш, сюжетниң риважлинишидики өзгиришләрни ениқлаш 3.2.8.2 муәллимниң ярдими билән бәдий әсәр үзүндисини башқа үлгидики (иллюстрация, музыка, мультфильм) нусхиси билән селиштуруш
2.9 Түрлүк мәнбәләрдин әхбарат елиш	3.2.9.1 әсәрниң мәзмуниға лайиқ түрлүк мәнбәләрдин: иллюстрация, әдәбий китаплар, мультфильмдин ениқ әхбарат тепиш вә әхбаратни схема түридә бериш
3.1 Әсәрниң режисини түзүш	3.3.1.1 муәллим ярдими билән оқулған әсәрни логикилик бөләкләргә бөлүп, һәр бөләккә нам қоюп, режә түзүш
3.2 Әсәрниң түрлүк жанри бойичә ижадий ишләш	3.3.2.1* әсәр қәһриманиға хәт, чөчәк(қәһриман қошуш, ахирини өзгәртиш), шеир (төрт мисра), һекайә (оқуғини,көргини бойичә) йезиш
3.4 Хатани тепиш вә түзитиш	3.3.4.1 муәллимниң ярдими билән әсәрниң қурулумини, стилини йетилдүрүш, өз алдиға орфографиялик, пунктуациялик хаталарни тепиш вә түзитиш

3) 4- сынып:

Тақырып. бөлім	Тыңдалым және айтылым	Оқылым
1-тоқсан		
1. Мениң Вәтиним– Қазақстан 2.Қәдриятләр	1.1 Әсәрниң мәзмунини чүшиниш	4.1.1.1 әсәрниң мәзмунини толук чүшиниш, айрим йәрлирини, вақиәниң сәвәплирини ениқлаш үчүн соаллар қоюш вә жавап бериш
	1.3 Әсәрдики вақиәни молжалаш	4.1.3.1 әсәрниң мавзуси вә хуласә бөлүми асасида сюжетниң риважлинишини молжалаш, униң сәвәвини чүшәндүрүш

1.4 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	4.1.4.2 сөзләш жәриянида иллюстрацияләр, көрнәкликләр, фотосүрәтләр қоллиниш, презентация, видеоролик ясаш
1.5 Тиңшиған әсәр бойичә пикирини билдүрүш	4.1.5.1 өз ойи билән сезимини, көзқаришини өмүрдә болған, өзгә әсәрдик охшаш вақиәләр билән селиштуруш арқилиқ билдүрүш
2.1 Оқуш түрлирини қоллиниш	4.2.1.1 әсәрни үнлүк чүшинип оқуш, рольға бөлүп, раван оқуш, терип оқуш, чапсан оқуш
2.2 Әсәрниң мәзмуни бойичә соалларни қоюш вә жавап бериш	4.2.2.1 әсәрни қайта қурушқа, интерпретацияләшкә вә баһалашқа асасланған соалларни қоюш вә жавап бериш
2.3 Әсәрниң мавзуси вә униңдики асасий ойини ениқлаш	4.2.3.1 әсәрниң мавзуси вә асасий ойини ениқлаш, авторниң ойини мәтин мәлуматларини кәлтүрүп дәлилләш
2.4 Әдәбий әсәрниң жанрини ениқлаш	4.2.4.1 ривайәт, һазиржавап сөз, батурлар қошақлири, фантастиқилиқ чөчәкләрниң жанрлиқ өзгичилигини ениқлаш
2.6 Қәһриманларниң иш-һәрикити баһалаш	4.2.6.1 қәһриманниң, қәһриманларниң иш-һәрикити билән миҗәз-хулқиниң өзгириш сәвәплирини мәтиндин тепип, селиштуруп, баһалаш
2.7 Әдәбий бәдий вәситиләрни қоллинишини ениқлаш	4.2.7.1 әсәрдин әдәбий бәдий вәситиләрни (охшитиш, эпитет, аллитерация, селиштуруш) тепиш вә уларни қоллиниш
2.8 Бәдий әсәр элементлирини селиштуруш	4.2.8.2 бәдий әсәр үзүндисини башқа үлгидики (иллюстрация, музыка (күй), мультфильм, кинофильм) нүсхиси билән селиштуруш
2.9 Түрлүк мәнбәләрдин әхбарат елиш	4.2.9.1 түрлүк мәнбәләрдин керәклик әхбаратни тепиш, хуласә чиқириш вә бағлиниш сәвәвини схема түридә көрситиш

	3.1 Әсәрниң режисини түзүш	4.3.1.1 оқулған әсәрдики вақиәниң системисини ениқлап, уни бөләкләргә бөлүш, һәр бөләккә нам қоюп, режә түзүш
	3.2 Әсәрниң түрлүк жанри бойичә ижадий ишләш	4.3.2.1 тонуш мәтингә йеңи қәһриман қошуш, йеңи сюжет киргүзүш, шеир (төрт мисра) йезиш
	3.3 Ижадий ишларни түрлүк шәкилдә тәвсийә қилиш	4.3.3.1 ижадий ишини схема, диафильм, презентация түридә тәвсийә қилиш
	3.4 Хатани тепиш вә түзитиш	4.3.4.1 муәллимниң ярдими билән әсәрниң қурулумини, стилини йетилдүрүш, өз алдиға тәнқидий нуктидин баһалаш, орфографиялик, пунктуациялик хаталарни тепиш вә түзитиш
2-тоқсан		
3. Мәдәний мирас 4. Кәсипләр алыми	1.2 Әсәрни мазмунлаш	4.1.2.1* әсәрниң мазмунини түрлүк баянлаш усулларини (I яки III шәхскә өзгәртип, һәрқандақ вақиәләрни қошуп) қоллинип, әсәрни қисқичә, толук мазмунлаш
	1.3 Әсәрдики вақиәни молжалаш	4.1.3.1 әсәрниң мавзуси вә хуласә бөлүми асасида сюжетниң риважлинини молжалаш, униң сәвәвини чүшәндүрүш
	1.4 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	4.1.4.1 сөzlәш жәриянида мақал-тәмсилләрни, шеир йолларини, нәқил сөzlәрни вә вербаллик әмәс тиллик қуралларни қоллиниш
		4.1.4.2 сөzlәш жәриянида иллюстрацияләр, көрнәкликләр, фотосүрәтләр қоллиниш, презентация, видеоролик ясаш
	1.5 Тиңшиған әсәр бойичә пикрини билдүрүш	4.1.5.1 өз ойи билән сезимини, көзқаришини өмүрдә болған, өзгә әсәрдики охшаш вақиәләр билән селиштуруш арқилиқ билдүрүш
	2.1 Оқуш түрларини қоллиниш	4.2.1.2* әсәрни ичидә көз жүгәртип, түртип елип, соалларни қоюп олтирип,

		керәклик әхбаратни тепип, бәлгү қоюп, тәһлил қилип, тәнқидий нуқтидин баһалап оқуш
2.2 Әсәрниң мәзмуни бойичә соалларни қоюш вә жавап бериш		4.2.2.1 әсәрни қайта қурушқа, интерпретацияләшкә вә баһалашқа асасланған соалларни қоюш вә жавап бериш
2.3 Әсәрниң мавзуси вә уиндики асасий ойини ениқлаш		4.2.3.1 әсәрниң мавзуси вә асасий ойини ениқлаш, авторниң ойини мәтин мәлуматларини кәлтүрүп дәлилләш
2.5 Әсәрниң композициясини ениқлаш		4.2.5.1 муәллимниң ярдими билән әсәрдики композициялиқ қурулумини (сюжетниң башлиниши, риважлиниши, йешими) ениқлаш
2.6 Қәһриманларниң иш-һәрикити баһалаш		4.2.6.1 қәһриманниң, қәһриманларниң иш-һәрикити билән миҗәз-хулқиниң өзгириш сәвәплирини мәтиндин тепип, селиштуруп, баһалаш
2.7 Әдәбий бәдий вәситиләрни қоллинишини ениқлаш		4.2.7.1 әсәрдин әдәбий бәдий вәситиләрни (охшитиш, селиштуруш, эпитет, аллитерация) тепиш вә уларни қоллиниш
2.8 Бәдий әсәр элементлирини селиштуруш		4.2.8.1 эпизодлар билән вақиәләрниң асасида ятқан әһмийәтлик йәрлирини тәһлил қилиш вә селиштуруш
2.9 Түрлүк мәнбәләрдин әхбарат елиш		4.2.9.1 түрлүк мәнбәләрдин керәклик әхбаратни тепиш, хуласә чиқириш вә сәвәп бағлинишини схема түридә көрситиш
3.1 Әсәрниң режисини түзүш		4.3.1.1 оқулған әсәрдики вақиәниң системисини ениқлап, уни бөләкләргә бөлүш, һәр бөләккә нам қоюп, режә түзүш
3.3 Иҗадий ишларни түрлүк шәкилдә тәвсийә қилиш		4.3.3.1 иҗадий ишини схема, диафильм, презентация түридә тәвсийә қилиш
		4.3.4.1 муәллимниң ярдими билән әсәрниң қурулумини, стилини

	3.4 Хатани тепиш вә түзитиш	йетилдүрүш, өз алдиға тәнқидий нуктидин баһалаш, орфографиялик, пунктуациялик хаталарни тепиш вә түзитиш
3-тоқсан		
Тәбиет һадисилири 6.Қоршиған әтрапни қоғдаш	1.1 Әсәрниң мәзmunини чүшиниш	4.1.1.1 әсәрниң мәзmunини толук чүшиниш, айрим йәрлиринин, вақиәниң сәвәплирини ениқлаш үчүн соаллар қоюш вә жавап бериш
	1.2 Әсәрни мәзmunлаш	4.1.2.1* әсәрниң мәзmunини түрлүк баянлаш усулларини (I яки III шәхскә өзгәртип, һәрқандақ вақиәләрни қошуп) қоллинип, әсәрни қисқичә, толук мәзmunлаш
	1.3 Әсәрдики вақиәни молжалаш	4.1.3.1 әсәрниң мавзуси вә хуласә бөлүми асасида сюжетниң риважлинини молжалаш, униң сәвәвини чүшәндүрүш
	1.4 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	4.1.4.1 сөзләш жәриянида мақал-тәмсилләрни, шеир йолларини, нәқил сөзләрни вә вербаллик әмәс тиллик қуралларни қоллиниш
	1.5 Тиңшиған әсәр бойичә пикирини билдүрүш	4.1.5.1 өз ойи билән сезимини, көзқаришини өмүрдә болған, өзгә әсәрдики охшаш вақиәләр билән селиштуруш арқилиқ билдүрүш
		4.1.4.2 сөзләш жәриянида иллюстрацияләр, көрнәкликләр, фотосүрәтләр қоллиниш, презентация, видеоролик ясаш
	2.1 Оқуш түрлирини қоллиниш	4.2.1.1 әсәрни үнлүк чүшинип оқуш, рольға бөлүп, раван оқуш, терип оқуш, чапсан оқуш 4.2.1.2* әсәрни ичидә көз жүгәртип, түртип елип, соалларни қоюп олтирип, керәклик әхбаратни тепип, бәлгү қоюп, тәһлил қилип, тәнқидий нуктидин баһалап оқуш

2.2 Әсәрниң мәзмуни бойичә соалларни қоюш вә жавап бериш	4.2.2.1 әсәрни қайта қурушқа, интерпретацияләшкә вә баһалашқа асасланған соалларни қоюш вә жавап бериш
2.3 Әсәрниң мавзуси вә уиндики асасий ойини ениқлаш	4.2.3.1 әсәрниң мавзуси вә асасий ойини ениқлаш, авторниң ойини мәтин мәлуматлирини кәлтүрүп дәлилләш
2.4 Әдәбий әсәрниң жанрини ениқлаш	4.2.4.1 ривайәт, һазиржавап сөз, батурлар қошақлири, фантастикалик һекайиләрниң жанрлик өзгичилигини ениқлаш
2.5 Әсәрниң композициясини ениқлаш	4.2.5.1 муәллимниң ярдими билән әсәрдики композициялик қурулумини (сюжетниң башлиниши, риважлиниши, йешими) ениқлаш
2.6 Қәһриманларниң иш-һәрикити баһалаш	4.2.6.1 қәһриманниң, қәһриманларниң иш-һәрикити билән миҗәз-хулқиниң өзгириш сәвәплирини мәтиндин тепип, селиштуруп, баһалаш
2.7 Әдәбий бәдий васитиләрни қоллинишини ениқлаш	4.2.7.1 әсәрдин әдәбий бәдий васитиләрни (охшитиш, селиштуруш, эпитет, аллитерация) тепиш вә уларни қоллиниш
2.8 Бәдий әсәр элементлирини селиштуруш	4.2.8.1 эпизодлар билән вақиәләрниң асасида ятқан әһмийәтлик йәрлирини тәһлил қилиш вә селиштуруш
2.9 Түрлүк мәнбәләрдин әхбарат елиш	4.2.9.1 түрлүк мәнбәләрдин керәклик әхбаратни тепиш, хуласә чиқириш вә бағлиниш сәвәвини схема түридә көрситиш
3.1 Әсәрниң режисини түзүш	4.3.1.1 оқулған әсәрдики вақиәниң системисини ениқлап, уни бөләкләргә бөлүш, һәр бөләккә нам қоюп, режә түзүш
3.2 Әсәрниң түрлүк жанри бойичә ижадий ишләш	4.3.2.1 тонуш мәтингә йеңи қәһриман қошуш, йеңи сюжет киргүзүш, шеир (төрт мисра) йезиш

	3.4 Хатани тепиш вә түзитиш	4.3.4.1 муәллимниң ярдими билән әсәрниң қурулумини, стилини йетилдүрүш, өз алдиға тәнқидий нуқтидин баһалаш, орфографиялик, пунктуациялик хаталарни тепиш вә түзитиш
4-тоқсан		
Каинатқа сәяһәт 8.Келәчәккә сәяһәт	1.2 Әсәрни мәзмунлаш	4.1.2.1* әсәрниң мәзмунини түрлүк баянлаш усулларини (I яки III шәхскә өзгәртип, һәрқандақ вақиәләрни қошуп) қоллинип, әсәрни қисқичә, толук мәзмунлаш
	1.3 Әсәрдики вақиәни молжалаш	4.1.3.1 әсәрниң мавзуси вә хуласә бөлүми асасида сюжетниң риважлинишини молжалаш, униң сәвәвини чүшәндүрүш
	1.4 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш	4.1.4.1 сөзләш жәриянида мақал-тәмсилләрни, шеир йолларини, нәқил сөзләрни вә вербаллик әмәс тиллик қуралларни қоллиниш
	1.5 Тиңшиған әсәр бойичә пикирини билдүрүш	4.1.5.1 өз ойи билән сезимини, көзқаришини өмүрдә болған, өзгә әсәрдики охшаш вақиәләр билән селиштуруш арқилиқ билдүрүш
	2.1 Оқуш түрларини қоллиниш	4.2.1.1 әсәрни үнлүк чүшинип оқуш, рольға бөлүп, раван оқуш, терип оқуш, чапсан оқуш
		4.2.1.2* әсәрни ичидә көз жүгәртип, түртип елип, соалларни қоюп олтирип, керәклик әхбаратни тепип, бәлгү қоюп, тәһлил қилип тәнқидий нуқтидин баһалап оқуш
	2.2 Әсәрниң мәзмуни бойичә соалларни қоюш вә жавап бериш	4.2.2.1 әсәрни қайта қурушқа, интерпретацияләшкә вә баһалашқа асасланған соалларни қоюш вә жавап бериш
	2.3 Әсәрниң мавзуси вә униңдики асасий ойини ениқлаш	4.2.3.1 әсәрниң мавзуси вә асасий ойини ениқлаш, авторниң ойини мәтин мәлуматларни кәлтүрүп дәлилләш

2.5 Әсәрниң композициясини ениқлаш	4.2.5.1 устазниң ярдими билән әсәрдики композициялик қурулумини (сюжетниң башлиниши, риважлиниши, йешими) ениқлаш
2.6 Қәһриманларниң иш-һәрикити баһалаш	4.2.6.1 қәһриманниң, қәһриманларниң иш-һәрикити билән миҗәз-хулқиниң өзгириш сәвәплирини мәтиндин тепип, селиштуруп, баһалаш
2.8 Бәдий әсәр элементлирини селиштуруш	4.2.8.1.эпизодлар билән вақиәләрниң асасида ятқан әһмиәтлик йәрлирини тәһлил қилиш вә селиштуруш 4.2.8.2.бәдий әсәр үзүндисини башқа үлгидики (иллюстрация, музыка, мультфильм, кинофильм) нухиси билән селиштуруш
2.9 Түрлүк мәнбәләрдин әхбарат елиш	4.2.9.1 түрлүк мәнбәләрдин керәклик әхбаратни тепиш, хуласә чиқириш вә сәвәп бағлинишини схема түридә көрситиш
3.1 Әсәрниң режисини түзүш	4.3.1.1 оқулған әсәрдики вақиәниң системисини ениқлап, уни бөләкләргә бөлүш, һәр бөләккә нам қоюп, режә түзүш
3.2 Әсәрниң түрлүк жанри бойичә иҗадий ишләш	4.3.2.1 тонуш мәтингә йеңи қәһриман қошуш, йеңи сюжет киргүзүш, шеир (төрт мисра) йезиш
3.3 Иҗадий ишларни түрлүк шәкилдә тәвсийә қилиш	4.3.3.1 иҗадий ишини схема, диафильм, презентация түридә тәвсийә қилиш
3. 4 Хатани тепиш вә түзитиш	4.3.4.1 муәллимниң ярдими билән әсәрниң қурулумини, стилини йетилдүрүш, өз алдиға тәнқидий нуқтидин баһалаш, орфографиялик, пунктуациялик хаталарни тепиш вә түзитиш

Ескерту:

«*» – тоқсандағы екі ортақ тақырып есебінен бір тоқсанда оқу мақсаттарын ортақ тақырыптармен біріктіріледі.

**Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған «Әдебиеттік оқу» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту өзбек тілінде)**

1. «Әдебиеттік оқу» оқу пәнінің оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. «Әдебиеттік оқу» оқу пәнінің мақсаты – балалардың өнерін, өнер арқылы дамыту, өнермен байланыста болу қажеттілігін тәрбиелеу, білім алушыны әдебиет әлеміне енгізу және оны адамзаттың рухани тәжірибесімен қамтамасыз ету, білім алушылардың функционалдық сауаттылық дағдыларын оқу барысында қалыптастыру.

3. Бастауыш мектептегі пәндерді зерттеу мақсатына жету үшін келесі практикалық мәселелер шешіледі:

1) оқырмандық мүдделерін, эстетикалық сезімін және білім алушылардың көркемдік талғамымен олардың оқуға деген қажеттіліктерін қалыптастыруға қолайлы жағдайлар жасау;

2) оқу және сөйлеу дағдыларының жүйесін қалыптастыру;

3) бастапқы әдеби және сөйлеу білімдерін қалыптастыру;

4) әртүрлі жанрлардағы көркемдік шығармаларды талдау әдістерін және әртүрлі стильдермен жұмыс жасау әдістеріне үйрету;

5) шығармашылық қабілеттерін дамыту;

6) білім алушының көкжиектерін кеңейту, бастауыш сынып білім алушыларына арналған классикалық және қазіргі заманғы көркем және ғылыми танымдық әдебиеттің ең үздік жұмыстарымен таныстыру;

7) толыққанды оқу дағдыларын жетілдіру (дұрыс, еркін сөйлеу, хабардарлық және мәнерлілік);

8) әдеби туындыларды өз бетімен оқу арқылы тұрақты оқырмандық қызығушылығының қалыптасуына;

9) гуманистік дүниетанымның қалыптасуы, білім алушылардың интеллектуалды және рухани әлемінің қалыптасуы, «Мәңгілік Ел» ұлттық идеясына негізделген ұлттық және жалпыға ортақ құндылықтарға қатысу.

4. Оқу бағдарламасында үш тілде білім беруді жүзеге асыру қарастырылған, онда үш тілді меңгертіп қана қоймай, сол сияқты білім алушылардың сыныптан тыс жұмыстарын да үш (өзбек, қазақ және ағылшын тілдерінде) тілде ұйымдастыру қарастырылған.

5. Жеке тұлғалық қасиеттердің кең ауқымды дағдылармен бірлікте дамуы білім алушылар бойында білім берудің «қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік», «құрмет», «ынтымақтастық», «еңбек және шығармашылық», «ашықтық», «өмір бойына білім» сияқты негізгі құндылықтарын дарыту, бойына сіңіруі үшін негіз болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушылардың оның мінез-құлқы мен күнделікті іс-әрекетін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдарлары бола алады.

2-тарау «Әдебиеттік оқу» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Әдебиеттік оқу» оқу пәнінің мазмұны

6. «Әдебиеттік оқу» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1). 2-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылы бойынша 72 сағатты;
- 2). 2-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылы бойынша 72 сағатты;
- 3). 2-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылы бойынша 72 сағатты құрайды.

7. Оқу дағдыларын қалыптастырудың нормалары:

- 1) 2-сыныпта бірінші жартыжылдығында – 40-50 сөз, екінші жартысында – 50-60 сөз,
- 2) 3-сыныптың бірінші жартыжылдығында – 60-70 сөз, екінші жартысында – 70-80 сөз,
- 3) 4-сыныпта бірінші жарты жылдығында – 80-90 сөз, екінші жартысында – 90-105 сөз;

Көмекші сөздер, шылаулар, одағай сөздер жеке сөз ретінде қарастырылады.

8. «Әдебиеттік оқу» оқу пәнінің 2-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) ауыз әдебиеті үлгілерінен: балаларға арналған тақпақ, санамақ, мадақтау, өтірік өлеңдер, төрт түлік жырлары (төрт түлік туралы өлеңдер, жан-жануарлар айтысы), Наурыз жыры, ертегілер (әртүрлі тақырыптағы хайуанаттар жайындағы ертегілер мен қиял-ғажайып оқиғалы ертегілер), мақал-мәтелдер, әртүрлі тақырыптағы жұмбақ, жаңылтпаштар, жазба әдебиеті үлгілерінен: өлеңдер А. Навои, Ы. Алтынсарина, А. Кунанбаева, П. Мумина, К. Мухаммадий, Н. Кадирова, З. Хасановой, Н. Остона, С. Жиенбаева, А. Курбана, К. Хикмат, О. Дамина, М. Мурадова, А. Обиджана, В. Сухомлинского, ертегелер

2) ғылыми-танымдық шығармалар: мақала, естелік, өмірбаян (аспан әлемі, су асты тіршілігі, табиғат құбылыстары, жаратылыс құпиялары, халықтық әдет-ғұрып, салт-дәстүр туралы);

3) әлем халықтары балалар әдебиетінің көрнекті өкілдерінің үлгілі шығармалары: әңгіме, мысал, ертегілер;

4) әдеби-теориялық білім: халық ауыз әдебиеті жөнінде (ертегі, өтірік өлең, жыр, жұмбақ, мақал-мәтелдер, жаңылтпаштар) өлеңнің ұйқасқа құрылатыны, ақынның көңіл-күйі туралы түсінік (өлең түрлері: табиғат лирикасы, арнау өлеңдер, мысал өлеңдер, сықақ өлеңдер), мәтіндегі көркем сөз

жөнінде практикалық түрде түсінік, мәтін түрлері, мәтіндегі негізгі ой туралы қарапайым мағлұмат, диалог туралы;

5) мәтінмен жұмыс: шығарманың мазмұны бойынша берілген сұрақтарға жауап беру, шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау, үзіндісін мазмұндау, сахналау, шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп, оқиғаның соңын болжау, өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу, қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою, оның жауабын шығармадан табу, шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау, мұғалімнің көмегімен көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуын мен аяқталуын анықтау, мәтіндегі негізгі ойды, оның басталуын, жалғасуын, шарықтау шегін, аяқталуын анықтау, мәтінді әңгімелеу, мәтін кейіпкерлерін атау, кейіпкердің сыртқы келбетін сипаттау, мінез-құлқы мен іс-әрекетін бағалау, сұраққа жауапты анықтамалық кітаптардан, жинақтардан, сөздіктерден табу және ақпаратты берілген үлгі, кестеге салу, көркем шығарма үзіндісін басқа үлгідегі (иллюстрация, мультфильм) нұсқасымен салыстыру, мәтінге берілген суреттермен жұмыс, мәтін мазмұны бойынша сурет салу, сөздік жұмысын жүргізуге қатысу, түсіндірілетін сөздермен жұмыс, жазбаша шығармашылық жұмыстар жүргізу: шағын ертегілер, жұмбақтар жазу немесе дайын ұйқастарды қатыстырып шумақтар, санамақтар құрастыру, сурет, каллиграмма, аппликация, фотосуреттер пайдаланып, шығармашылық жұмыс жазу;

б) оқу дағдысы: шығарманы дауыстап дұрыс әрі түсініп оқу, рөлге бөліп, мәнерлеп оқу, шығарманы іштей оқып, ондағы қажетті ақпараттарды белгілеп оқу.

9. «Әдебиеттік оқу» пәнінің 3-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) ауыз әдебиеті үлгілері: аңыз әңгімелер, бата, мысалдар, шешендік сөздер, нақыл сөздер, жазба әдебиеті үлгілері: ұсынылатын ақын-жазушылардың шығармалары: А.Наваи, Ы. Алтынсарина, А. Кунанбаева, П.Мумина, К.Мухаммадий, Н.Кадирова, З.Хасанавой, Н.Остона, У.Рашида, З. Дияра, Д.Каримовой, М.Мурадова, Х.Тухтабаева, В.Ахмаджана, А.Курбана, А.Орипова.

2) ғылыми-танымдық шығармалар: мақала, естелік, өмірбаян, күнделік (аспан әлемі, су асты тіршілігі, табиғат құбылыстары, жаратылыс құпиялары, адамзат сырлары, техника жетістіктері, халықтық әдет-ғұрып, салт-дәстүр туралы);

3) әлем халықтары балалар әдебиетінің көрнекті өкілдерінің үлгілі шығармалары: әңгіме, мысал, ертегілері;

4) әдеби-теориялық білім: халық ауыз әдебиетінің негізгі жанрлары (ертегі, аңыз, бата, жаңылтпаш, жұмбақ, мақал-мәтелдер, нақыл сөздер, шешендік сөздер) туралы ұғымдар, олардың басты белгілері, мысал, әңгіме туралы ұғым, шығарманың тақырыбы, идеясы, сюжеті туралы қарапайым түсініктер, теңеу, эпитет, кейіптеу қолданысы, олардың анықтамалары, кейіпкерге мінездеме, портрет, диалог, монолог туралы);

5) мәтінмен жұмыс: шығарманың тақырыбын анықтау және негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін, сөйлемді табу, көркем шығармадағы оқиғаның

басталуын, дамуын және аяқталуын анықтау, қолдануға (практикалық) және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру, кейіпкердің портретін сипаттау, оның іс-әрекеті мен мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен тауып, бағалау, көркем шығарма үзіндісін басқа үлгідегі (иллюстрация, музыка (күй), мультфильм) нұсқасымен салыстыру, шығарманың мазмұнына сәйкес түрлі дереккөздерден: иллюстрация, әдеби кітаптар, мультфильмдерден нақты ақпаратты табу және ақпаратты сызба түрінде беру, шығарманың мазмұнын бірлесе құрастырған жоспар бойынша немесе өз сөзімен толық, таңдауына қарай мазмұндау, сахналау, мәтіннен немесе мәтін бөлімдерінен түйін сөздерді көрсету, түйін сөздер мен негізгі ой арасындағы байланысты орнату, сөздіктермен жұмыс жасау, шығармашылық жұмыстар: шығарма кейіпкеріне хат, ертегі (кейіпкер қосу, соңын өзгерту), өлең (төрт жолды), әңгіме (оқығаны, көргені бойынша) жазу;

б) оқу дағдысы: шығарманы іштей саналы түрде түсініп, көз жүгіртіп, шолып, түртіп алып, қажетті ақпаратты тауып, белгі қойып, сын тұрғысынан бағалап оқу.

10. «Әдебиеттік оқу» пәнінің 4-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) ауыз әдебиеті үлгілері: батырлар жырынан үзінділер, аңыз әңгімелер мен қиял-ғажайып оқиғалар, шешендік сөздер, ертегілер, мысалдар, ұсынылатын ақын-жазушылардың шығармалары: Ы. Алтынсарина, А. Кунанбаева, Ж. Жабаева, А. Байтұрсынова, П.Мумина, К.Мухаммадий, Н.Кадилова, З.Хасановой, Н.Остона, У.Рашида, З. Дияра, Д.Каримовой, М.Муратова, Х.Тухтабаева, В.Ахмаджана, Х.Назира, Ф.Олжаевой, Д.Раджаба, К.Шангитбаева, М.Юсуфа, О.Сулейменова, Ф.Мусажанова, Б.Батирбековой, К.Утаева, А.Естенова, Е.Студневой, Г.К.Андерсена, М.Хамидовой, А.Орипова, Л.Н.Толстого, Т.Нияза, М.Аъзама, Т.Адашбаева өлең-жырлары, ертегі-мысалдары, әңгімелері, ғылыми-танымдық шығармалар: мақала, очерк, естелік, өмірбаян, күнделік, әлем халықтары балалар әдебиетінің көрнекті өкілдерінің үлгілі шығармалары: әңгіме, мысал, ертегілері;

2) әдеби-теориялық білім: көркем мәтіндердегі пейзаж, портрет, мінездеу, диалог, монологтың орны туралы қарапайым түсінік, жазушы қолданған көркем сөздерді (теңеу, кейіптеу, эпитет, аллитерация, әсірелеу) табу, шығарманың тақырыбы мен идеясы, композициясы, сюжеті туралы практикалық тұрғыда түсіндіру, эпикалық жырлар, аңыз, теңеу, мысал, диалог, монолог, сатира, кейіптеу, фантастикалық шығарма, портрет, лирика, мінездеме, қайталау, логикалық екпін, сюжет, естелік туралы ұғымдар;

3) мәтінмен жұмыс: мәтін бойынша автордың көзқарасына өз пікірін білдіру, шығарманы қайта құруға, интерпретациялауға және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру, шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау, автордың ойын мәтін деректерінен келтіре отырып дәлелдеу, шығарманың композициялық құрылымын (сюжеттің басталуы, дамуы, шиеленісуі, шарықтау шегі, шешімі) анықтау, өлеңдерге сай ырғақты таңдай білу, сөздіктерге сүйене отырып, сөздердің мағынасын түсіндіру, жазушы тіліне назар аудару, көркем сөздерді қолдану, эпизодтар мен оқиғалардың негізінде жатқан маңызды тұстарын талдау және салыстыру, көркем шығарманы басқа

үлгідегі (иллюстрация, музыка (күй), мультфильм, кинофильм) нұсқасымен салыстыру, түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты табу, өңдеу, тұжырым жасау және себеп-салдарлық байланысын сызба түрінде көрсету, «автормен диалог» жүргізу, оқыған шығарманың басты ойын өздігінен тұжырымдау, мәтін бөлімдері арасында мағыналық байланысты орнату, оқылған шығармадағы оқиға жүйесін анықтап, оны бөліктерге бөлу, әр бөлікке ат қойып жоспар құру, негізгі ойды тұжырымдау, оны мәтін атауымен сәйкестендіру, жоспар бойынша мәтінді мазмұндау, шығарма кейіпкерлерінің образын сезіне отырып, рөлге бөліп оқу, шығармашылық жұмыс: таныс мәтінге жаңа кейіпкерлер қосу, жаңа сюжеттер енгізу, өлең (төрт жолды) жазу;

4) оқу дағдысы: шығарманы іштей көз жүгіртіп, шолып, түртіп алып, сұрақтар қоя отырып, қажетті ақпаратты тауып, белгі қойып оқу, талдау жасап оқу, сын тұрғысынан бағалап оқу.

11. Мұғалім ортақ тақырыптардың мазмұны аясында оқу мақсатын жүзеге асыруда білім алушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкес өзге де әдебиеттерді қолдана алады.

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

12. Бағдарламада оқу мақсаттары кодтық белгімен белгіленген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім және бөлімшенің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 3.2.1.1. кодында: «3» – сынып, «2.1» – бөлім мен бөлімше, «1» – оқу мақсатының реттік нөмірі.

13. Оқу мақсаттары күтілетін нәтиже ретінде анықталады:

2-4 сыныптар		
№	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Бөлімше (түйінді дағдылар)
1	Тинглаш ва сўзлаш	1.1 Асар мазмунини тушуниш
		1.2 Асар мазмунини баён қилиш
		1.3 Асардаги воқеалар ривожини олдиндан айтиш
		1.4 Тингловчининг диққат-эътиборини жалб этиш
		1.5 Тинглаган асар бўйича шахсий фикрини билдириш
2	Ўқиш	2.1 Ўқиш турларидан фойдаланиш
		2.2 Асар мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш
		2.3 Асар мавзуси ва асосий ғояни аниқлаш
		2.4 Бадиий асар жанрини аниқлаш
		2.5 Асар композициясини аниқлаш
		2.6 Қаҳрамонларнинг хатти-ҳаракатларини баҳолаш
		2.7 Бадиий тасвир воситаларининг қўлланилишини аниқлаш
		2.8 Бадиий асар унсурларини қиёслаш
		2.9 Турли манбалардан ахборот олиш

3	Ёзиш	3.1 Асар бўйича режа тузиш
		3.2 Асарнинг турли жанри бўйича ижодий иш ёзиш
		3.3 Ижодий ишларни турли шаклда тавсия қилиш
		3.4 Хатони топиш ва тузатиш

«Тўндалым мен айтылым»

Бўлимше	Оқу мақсааттары:		
	2 -сынып	3 -сынып	4-сынып
1.1 Асар мазмунини тушуниш	2.1.1.1 асар мазмуни бўйича берилган саволларга жавоб бериш	3.1.1.1 асарнинг муҳим жиҳатларини аниқлаш учун очиқ ва ёпиқ саволларга жавоб бериш	4.1.1.1 асар мазмунини тўлақонли тушуниш, баъзи бир жиҳатларини аниқлаш, ўқиганининг сабаб-оқибатларини аниқлаш учун саволлар бериш ва жавоб бериш
1.2 Асар мазмунини баён қилиш	2.1.2.1 асар мазмунини тайёр режа бўйича ёки ўз сўзлари билан баён қилиш/ парчасини баён қилиш/ саҳналаштириш	3.1.2.1 асар мазмунини ҳамкорликда тузилган режа бўйича ёки ўз сўзлари билан батафсил/тингл ашига қараб баён қилиш/ саҳналаштириш	4.1.2.1 асар мазмунини турли сўзлаш усулларида (I ёки III шахсга ўзгартириб, вазиятлар қўшган ҳолда, воқеаларни ёритиб, я.б.) фойдаланиб, асарни қисқача/ батафсил/ қисман баён қилиш
1.3 Асардаги воқеалар ривожини олдиндан айтиш	2.1.3.1 асар мавзуси ва парчасига (муқаддима) таяниб, воқеа хотимасини тахминлаш	3.1.3.1 асардаги қаҳрамонларнинг феъл-атвори ва хатти-ҳаракатларига, ундаги воқеаларга таянган ҳолда сюжет ривожини тахмин қилиш	4.1.3.1 асар мавзуси ва хотимаси асосида сюжет ривожини тахмин қилиш, унинг сабабини тушунтириш
1.4 Тингловчи нинг диққат-эътиборини жалб этиш	2.1.4.1 сўзлаш давомида мақол-маталлар, вербал эмас нутқ воситаларидан	3.1.4.1 сўзлаш давомида мақол-маталлар / ҳикматли сўзлар, вербал	4.1.4.1 сўзлаш давомида мақол-маталлар/шеърый мисралар/ ҳикматли сўзлар / нотиклик

	фойдаланиш	эмас нутқ воситаларидан фойдаланиш	сўзлари ва вербал эмас нутқ воситаларидан фойдаланиш
		3.1.4. 2 сўзлаш давомида иллюстрацияла р/кўр газмалар/ фото/суратлард ан фойдаланиш	4.1.4.2 сўзлаш давомида иллюстрациялар/кўр газмалар/ фото/суратлардан фойдаланиш, тақди мот/ видеотасма ясаш
1.5 Тинглаган асар бўйича шахсий фикрини билдириш	2.1.5.1 ўз фикри ва сўзларини таянч сўзлардан фойдаланган ҳолда етказиш	3.1.5.1 ўз фикри ва ҳис- туйғуларини бадий тасвир воситаларидан фойдаланган ҳолда чиройли етказиш	4.1.5.1 ўз фикри ва ҳис-туйғуларини, кўзкарашини ҳаётгий/бошқа асардаги ўхшаш воқеалар билан қиёслаган ҳолда билдириш

«ОҚЫЛИМ»

Бөлімше	Оқу мақсаттары		
	2 -сынып	3 -сынып	4 -ынып
2.1 Ўқиш турларидан фойдаланиш	2.2.1.1 асарни овоз чиқариб тўғри ва тушуниб ўқиш/роллар га бўлиб/ ифодали ўқиш	3.2.1.1 асарни овоз чиқариб тушуниб / ролларга бўлиб/ ифодали/танлаб- оралаб ўқиш	4.2.1.1 асарни овоз чиқариб тушуниб / ролларга бўлиб/ ифодали/ танлаб- оралаб / чакқон ўқиш
	2.2.1.2 асарни ичида ўқиб, ундаги зарур ахборотни топиб/ белгилаб ўқиш	3.2.1.2 асарни онгли равишда тушуниб, кўз югуртириб/ шарҳлаб/ туртиб олиб/ зарур ахборотни топиб/ белги қўйиб/танқидий нуқтаи назардан баҳолаб ўқиш	4.2.1.2 асарни онгли равишда тушуниб, кўз югуртириб/ шарҳлаб/ туртиб олиб / саволлар қўйган ҳолда/ зарур ахборотни топиб/ белги қўйиб /таҳлил қилиб ўқиш/ танқидий нуқтаи назардан баҳолаб

			ўқиш
2.2 Асар мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	2.2.2.1 ўқитувчи ёрдамида оддий ва аниқлаштириш учун саволлар қўйиш ва унинг жавобини асардан топа олиш	3.2.2.1 асар мазмуни бўйича фойдаланишга (амалий) ва баҳолашга асосланган саволлар қўйиш ва жавоб бериш	4.2.2.1 асарни қайта тузиш, талқин қилиш ва баҳолашга асосланган саволлар қўйиш ва жавоб бериш
2.3 Асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	2.2.3.1 ўқитувчи ёрдамида асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	3.2.3.1 асар мавзуси аниқлаш ва асосий ғоясини билдириб турган матн парчасини/жумлан и топиш	4.2.3.1 асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш, муаллифнинг фикрини матндан маълумотлар келтирган ҳолда далиллаш
2.4 Бадиий асар жанрини аниқлаш	2.2.4.1 мақол-маталлар, топишмоқ, эртақ, маиший қўшиқлар, ҳикоя, шеърнинг жанрий хусусиятларини аниқлаш	3.2.4.1 шеър, масал, ҳикматли сўз, афсона, ҳикоянинг жанрий хусусиятларини аниқлаш	4.2.4.1 афсона, нотиклик сўзлари, қаҳрамонлик дostonлари, фантастик ҳикояларнинг жанрий хусусиятларини аниқлаш
2.5 Асар композициясини аниқлаш	2.2.5.1 ўқитувчи ёрдамида бадиий асардаги воқеанинг муқаддимаси, ривож ва хотимасини аниқлаш	3.2.5.1 бадиий асардаги воқеанинг муқаддимаси, ривож ва хотимасини аниқлаш	4.2.5.1 ўқитувчи ёрдамида асар композициясининг тузилишини (сюжетнинг бошланиши, ривож, мураккаблашуви, энг авж нуқтаси, ечими) аниқлаш
2.6 Қаҳрамонлар-	2.2.6.1 асар қаҳрамонини	3.2.6.1 асар қаҳрамонининг	4.2.6.1 асар қаҳрамони/асар

нинг хатти-ҳаракатларини баҳолаш	нинг ташқи кўринишини тасвирлаш, феъл-атвори ва хатти-ҳаракатларини баҳолаш	қиёфасини тасвирлаш, унинг феъл-атвори ва хатти-ҳаракатларининг ўзгариш сабабларини матндан топиб, баҳолаш	қаҳрамонларининг феъл-атвори ва хатти-ҳаракатларининг ўзгариш сабабларини матндан топиб, қиёсий баҳолаш
2.7 Бадий тасвир воситаларини қўлланилишини аниқлаш	2.2.7.1 ўқитувчи ёрдамида асардаги бадий тасвир воситаларини (қиёслаш, ўхшатиш) топиш	3.2.7.1 ўқитувчи ёрдамида асардаги бадий тасвир воситаларини (қиёслаш, ўхшатиш, сифатлаш, жонлантириш) топиш	4.2.7.1 асардан бадий тасвир воситаларини (қиёслаш, ўхшатиш, сифатлаш, аллитерация, муболаға) топиш ва улардан фойдаланиш
2.8 Бадий асар унсурларини қиёслаш	2.2.8.1 ўқитувчи ёрдамида сюжет ривождаги ўзгаришларни аниқлаш	3.2.8.1 қаҳрамоннинг хатти-ҳаракатидаги ўзгаришларни/эпизодларни қиёслаш, сюжет ривождаги ўзгаришларни аниқлаш	4.2.8.1 эпизод ва воқеалар асосида ётган муҳим жиҳатларини таҳлил қилиш ва солиштириш
	2.2.8.2 ўқитувчи ёрдамида бадий асар парчасини бошқа намунадаги (иллюстрация/мультифильм) нусхаси билан қиёслаш	3.2.8.2 ўқитувчи ёрдамида бадий асар парчасини бошқа намунадаги (иллюстрация/музыка (куй)/мультифильм) нусхаси билан қиёслаш	4.2.8.2 бадий асар парчасини бошқа намунадаги (иллюстрация/музыка (куй)/мультифильм) нусхаси билан қиёслаш
2.9 Турли манбалардан ахборот олиш	2.2.9.1 саволга жавобни	3.2.9.1 асар мазмунига мувофиқ турли	4.2.9.1 турли манбалардан зарур ахборотни

	маълумотнома китобларида н/ тўпламларда н/ луғатлардан топиш ва ахборотни берилган намуна/ жадвалга солиш	манбалардан: иллюстрация, бадиий китоблар, мультфильм аниқ ахборотни топиш ва ахборотни чизма сифатида намойиш қилиш	топиш, ишлов бериш, хулосалаш ва сабаб-оқибат алоқадорлигини чизма сифатида кўрсатиш
--	---	--	--

Жазылым:

Бөлімше	Оқу мақсаттары		
	2 -сынып	3-сынып	4 -сынып
3.1 Асар бўйича режа тузиш	2.3.1.1 ўқитувчи ёрдамида ўқилган асарни қисмларга бўлиб, режа тузиш	3.3.1.1 ўқитувчи ёрдамида ўқилган асарни мантиқий қисмларга ажратиб, ҳар қисмга сарлавҳа қўйиб режа тузиш	4.3.1.1 ўқилган асардаги воқеа ривожини аниқлаб, уни қисмларга ажратиш, ҳар қисмга сарлавҳа қўйиб режа тузиш
3.2 Асарнинг турли жанри бўйича ижодий иш ёзиш	2.3.2.1 ўқитувчи ёрдамида намуна бўйича ихчам эртақлар/ топишмоқлар ёзиш ёки тайёр қофиялардан фойдаланиб, шеърий бандлар/санамалар тузиш	3.3.2.1 асар қаҳрамонига хат/ эртақ(қаҳрамон қўшиш, якунини ўзгартириш...)/ шеър(тўрт мисра)/ ҳикоя (воқеани, кўрганлари бўйича) ёзиш	4.3.2.1 таниш матнга янги қаҳрамонларни қўшиш, янги сюжетлар киритиш/шеър (тўрт мисра) ёзиш
3.3 Ижодий ишларни турли шаклда тавсия қилиш	2.3.3.1 ўқитувчи ёрдамида сурат/ калиграмма/ аппликация/ фотосуратлардан фойдаланиб, ижодий иш ёзиш	3.3.3.1 ижодий ишни сурат/ сценарий сифатида тавсия қилиш	4.3.3.1 ижодий ишни чизма/ диафильм сифатида тақдимот этишни тавсия қилиш

3.4 топиш тузатиш	Хатони ва	2.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида орфографик (имловий), пунктуацион (тиниш белгилари), стилистик (услубий) хатоларни топиш ва тузатиш	3.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида асарнинг тузилиши, услубини такомиллаштири ш, мустақил ҳолда орфографик (имловий), пунктуацион(тин иш белгилари), стилистик (услубий) хатоларни топиш ва тузатиш	4.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида асарнинг тузилиши, услубини такомиллашти риш, мустақил ҳолда танқидий нуқтаи назардан баҳолаш ва лексик, орфографик, пунктуацион хатоларни топиш ва тузатиш
-------------------------	--------------	---	---	---

14. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

15. Осы оқу бағдарламасы Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған «Әдебиеттік оқу» оқу пәні бойынша (оқыту өзбек тілінде) үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған «Әдебиеттік оқу» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар (оқыту өзбек тілінде)

Ортақ тақырыптар	Бөлімше (түйінді дағдылар)	Оқу мақсаттары
2-сынып		
I тоқсан		
1.Өзім туралы	1.1 Асар мазмунини тушуниш	2.1.1.1 асар мазмуни бўйича берилган саволларга жавоб бериш
	1.2 Асар мазмунини баён қилиш	2.1.2.1 асар мазмунини тайёр режа бўйича ёки ўз сўзлари билан баён қилиш/парчасини баён қилиш/сахналаштириш
	1.3 Асардаги воқеалар ривожини олдиндан айтиш	2.1.3.1 асар мавзуси ва парчасига (муқаддима) таяниб, воқеа хотимасини тахминлаш

2.Менің отбасым және достарым	1.5 Тинглаган асар бўйича шахсий фикрини билдириш	2.1.5.1 ўз фикри ва сўзларини таянч сўзлардан фойдаланган ҳолда етказиш
	2.1 Ўқиш турларидан фойдаланиш	2.2.1.1 асарни овоз чиқариб тўғри ва тушуниб ўқиш/ролларга бўлиб/ифодали ўқиш 2.2.1.2 асарни ичида ўқиб, ундаги зарур ахборотни топиб/ белгилаб ўқиш
	2.2 Асар мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	2.2.2.1 ўқитувчи ёрдамида оддий ва аниқлаштириш учун саволлар қўйиш ва унинг жавобини асардан топа олиш
	2.3 Асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	2.2.3.1 ўқитувчи ёрдамида асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш
	2.4 Бадиий асар жанрини аниқлаш	2.2.4.1 мақол-маталлар, топишмоқ, эртак, маиший кўшиқлар, хикоя, шеърнинг жанрий хусусиятларини аниқлаш
	2.6 Қаҳрамонларнинг хатти-ҳаракатларини баҳолаш	2.2.6.1 асар қаҳрамонининг ташқи кўринишини тасвирлаш, феъл-атвори ва хатти-ҳаракатларини баҳолаш
	2.7 Бадиий тасвир воситаларининг қўлланилишини аниқлаш	2.2.7.1 ўқитувчи ёрдамида асардаги бадиий тасвир воситаларини (қиёслаш, ўхшатиш) топиш
	2.8 Бадиий асар унсурларини қиёслаш	2.2.8.2 ўқитувчи ёрдамида бадиий асар парчасини бошқа намунадаги (иллюстрация/ мультфильм) нусхаси билан қиёслаш
	2.9 Турли манбалардан ахборот олиш	2.2.9.1 саволга жавобни маълумотнома китобларидан/ тўпламлардан/ луғатлардан топиш ва ахборотни берилган намуна/ жадвалга солиш
	3.1 Асар бўйича режа тузиш	2.3.1.1 ўқитувчи ёрдамида ўқилган асарни қисмларга бўлиб, режа тузиш
3.2 Асарнинг турли жанри бўйича ижодий иш ёзиш	2.3.2.1 ўқитувчи ёрдамида намуна бўйича ихчам эртаклар/ топишмоқлар ёзиш ёки тайёр	

		кофиялардан фойдаланиб, шеъррий бандлар/санамалар тузиш
	3.3 Ижодий ишларни турли шаклда тавсия қилиш	2.3.3.1 ўқитувчи ёрдамида сурат/калиграмма/ аппликация/ фотосуратлардан фойдаланиб, ижодий иш ёзиш
	3. 4 Хатони топиш ва тузатиш	2.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида орфографик(имловий), пунктуацион (тиниш белгилари), стилистик (услугий) хатоларни топиш ва тузатиш
II тоқсан		
3.Менің мектебим 4. Менің туған өлкем	1.2 Асар мазмунини баён қилиш	2.1.2.1 асар мазмунини тайёр режа бўйича ёки ўз сўзлари билан баён қилиш/парчасини баён қилиш/ саҳналаштириш
	1.3 Асардаги воқеалар ривожини олдиндан айтиш	2.1.3.1 асар мавзуси ва парчасига (муқаддима) таяниб, воқеа хотимасини тахминлаш
	1.4 Тингловчининг диққат-эътиборини жалб этиш	2.1.4.1 сўзлаш давомида мақол-маталлар, вербал эмас нутқ воситаларидан фойдаланиш
	1.5 Тинглаган асар бўйича шахсий фикрини билдириш	2.1.5.1 ўз фикри ва сўзларини таянч сўзлардан фойдаланган ҳолда етказиш
	2.1 Ўқиш турларидан фойдаланиш	2.2.1.2 асарни ичида ўқиб, ундаги зарур ахборотни топиб/ белгилаб ўқиш
	2.2 Асар мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	2.2.2.1 ўқитувчи ёрдамида оддий ва аниқлаштириш учун саволлар қўйиш ва унинг жавобини асардан топа олиш
	2.3 Асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	2.2.3.1 ўқитувчи ёрдамида асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш
	2.4 Бадиий асар жанрини аниқлаш	2.2.4.1 мақол-маталлар, топишмоқ, эртак, маиший кўшиқлар, ҳикоя, шеърнинг жанрий хусусиятларини аниқлаш
	2.5 Асар композициясини аниқлаш	2.2.6.1 асар қаҳрамонининг ташқи кўринишини тасвирлаш, феъл-атвори ва хатти-ҳаракатларини баҳолаш

	2.6 Қахрамонларнинг хатти-ҳаракатларини баҳолаш	2.2.8.2 ўқитувчи ёрдамида бадиий асар парчасини бошқа намунадаги (иллюстрация/ мультфильм) нусхаси билан қиёслаш
	2.7 Бадиий тасвир воситаларининг қўлланилишини аниқлаш	2.2.9.1 саволга жавобни маълумотнома китобларидан/ тўпламлардан/ луғатлардан топиш ва ахборотни берилган намуна/ жадвалга солиш
	2.8 Бадиий асар унсурларини қиёслаш	2.3.2.1 ўқитувчи ёрдамида намуна бўйича ихчам эртақлар/ топишмоқлар ёзиш ёки тайёр қофиялардан фойдаланиб, шеърӣ бандлар/санамалар тузиш
	2.9 Турли манбалардан ахборот олиш	2.3.3.1 ўқитувчи ёрдамида сурат/ калиграмма/ аппликация/ фотосуратлардан фойдаланиб, ижодий иш ёзиш
	3. 4 Хатони топиш ва тузатиш	2.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида орфографик(имловӣ), пунктуацион(тиниш белгилари), стилистик (услугӣ) хатоларни топиш ва тузатиш
III тоқсан		
5. Дені саудың-жаны сау 6. Салт дәстүр мен ауыз әдебиеті	1.1 Асар мазмунини тушуниш	2.1.1.1 асар мазмуни бўйича берилган саволларга жавоб бериш
	1.2 Асар мазмунини баён қилиш	2.1.2.1 асар мазмунини тайёр режа бўйича ёки ўз сўзлари билан баён қилиш/парчасини баён қилиш/ саҳналаштириш
	1.3 Асардаги воқеалар ривожини олдиндан айтиш	2.1.3.1 асар мавзуси ва парчасига (муқаддима) таяниб, воқеа хотимасини тахминлаш
	1.4 Тингловчининг диққат-эътиборини жалб этиш	2.1.4.1 сўзлаш давомида мақол-маталлар, вербал эмас нутқ воситаларидан фойдаланиш
	1.5 Тинглаган асар бўйича шахсий фикрини билдириш	2.1.5.1 ўз фикри ва сўзларини таянч сўзлардан фойдаланган ҳолда етказиш
	2.1 Ўқиш турларидан фойдаланиш	2.2.1.1 асарни овоз чиқариб тўғри ва тушуниб ўқиш/ролларга бўлиб/ ифодали ўқиш 2.2.1.2 асарни ичида ўқиб, ундаги

		зарур ахборотни топиб/ белгилаб ўқиш
2.2 Асар мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш		2.2.2.1 ўқитувчи ёрдамида оддий ва аниқлаштириш учун саволлар қўйиш ва унинг жавобини асардан топа олиш
2.3 Асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш		2.2.3.1 ўқитувчи ёрдамида асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш
2.4 Бадиий асар жанрини аниқлаш		2.2.4.1 мақол-маталлар, топишмоқ, эртак, маиший қўшиқлар, ҳикоя, шеърнинг жанрий хусусиятларини аниқлаш
2.5 Асар композициясини аниқлаш		2.2.5.1 ўқитувчи ёрдамида бадиий асардаги воқеанинг муқаддимаси, ривож ва хотимасини аниқлаш
2.6 Қаҳрамонларнинг хатти-ҳаракатларини баҳолаш		2.2.6.1 асар қаҳрамонининг ташқи кўринишини тасвирлаш, феъл-атвори ва хатти-ҳаракатларини баҳолаш
2.7 Бадиий тасвир воситаларининг қўлланилишини аниқлаш		2.2.7.1 ўқитувчи ёрдамида асардаги бадиий тасвир воситаларини (қиёслаш, ўхшатиш) топиш
2.8 Бадиий асар унсурларини қиёслаш		2.2.8.1 ўқитувчи ёрдамида қаҳрамон хатти-ҳаракатидаги ўзгаришлар/эпизодларни ёки асосий воқеаларни қиёслаш, сюжет ривождаги ўзгаришларни аниқлаш 2.2.8.2 ўқитувчи ёрдамида бадиий асар парчасини бошқа намунадаги (иллюстрация/ мультфильм) нусхаси билан қиёслаш
2.9 Турли манбалардан ахборот олиш		2.2.9.1 саволга жавобни маълумотнома китобларидан/ тўпламлардан/ луғатлардан топиш ва ахборотни берилган намуна/ жадвалга солиш
3.1 Асар бўйича режа тузиш		2.3.1.1 ўқитувчи ёрдамида ўқилган асарни қисмларга бўлиб, режа тузиш
3.3 Ижодий		2.3.3.1 ўқитувчи ёрдамида сурат/

	ишларни турли шаклда тавсия қилиш	калиграмма/ аппликация/ фотосуратлардан фойдаланиб, ижодий иш ёзиш
	3. 4 Хатони топиш ва тузатиш	2.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида орфографик(имловий), пунктуацион(тиниш белгилари), стилистик (услубий) хатоларни топиш ва тузатиш
IY тоқсан		
7.Қоршаган орта 8.Саяхат	1.2 Асар мазмунини баён қилиш	2.1.2.1 асар мазмунини тайёр режа бўйича ёки ўз сўзлари билан баён қилиш/ парчасини баён қилиш/ саҳналаштириш
	1.3 Асардаги воқеалар ривожини олдиндан айтиш	2.1.3.1 асар мавзуси ва парчасига (муқаддима) таяниб, воқеа хотимасини тахминлаш
	1.4 Тингловчининг диққат-эътиборини жалб этиш	2.1.4.1 сўзлаш давомида мақол-маталлар, вербал эмас нутқ воситаларидан фойдаланиш
	1.5 Тинглаган асар бўйича шахсий фикрини билдириш	2.1.5.1 ўз фикри ва сўзларини таянч сўзлардан фойдаланган ҳолда етказиш
	2.2 Асар мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	2.2.2.1 ўқитувчи ёрдамида оддий ва аниқлаштириш учун саволлар қўйиш ва унинг жавобини асардан топа олиш
	2.3 Асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	2.2.3.1 ўқитувчи ёрдамида асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш
	2.5 Асар композициясини аниқлаш	2.2.5.1 ўқитувчи ёрдамида бадий асардаги воқеанинг муқаддимаси, ривож ва хотимасини аниқлаш
	2.6 Қаҳрамонларнинг хатти-ҳаракатларини баҳолаш	2.2.6.1 асар қаҳрамонининг ташқи кўринишини тасвирлаш, феъл-атвори ва хатти-ҳаракатларини баҳолаш
	2.7 Бадий тасвир воситаларининг қўлланилишини аниқлаш	2.2.7.1 ўқитувчи ёрдамида асардаги бадий тасвир воситаларини (қиёслаш, ўхшатиш) топиш
2.8 Бадий асар унсурларини қиёслаш	2.2.8.1 ўқитувчи ёрдамида сюжет ривождаги ўзгаришларни аниқлаш	

	2.9 Турли манбалардан ахборот олиш	2.2.9.1 саволга жавобни маълумотнома китобларидан/ тўпламлардан/ луғатлардан топиш ва ахборотни берилган намуна/ жадвалга солиш
	3.1 Асар бўйича режа тузиш	2.3.1.1 ўқитувчи ёрдамида ўқилган асарни қисмларга бўлиб, режа тузиш
	3.2 Асарнинг турли жанри бўйича ижодий иш ёзиш	2.3.2.1 ўқитувчи ёрдамида намуна бўйича ихчам эртақлар/ топишмоқлар ёзиш ёки тайёр қофиялардан фойдаланиб, шеърӣ бандлар/санамалар тузиш
	3.4 Хатони топиш ва тузатиш	2.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида орфографик(имловий), пунктуацион(тиниш белгилари), стилистик (услубий) хатоларни топиш ва тузатиш
3 сынып		
Ортак тақырыптар	Бөлімше (түйінді дағдылар)	Оқу мақсаттары
1 четверть		
1.Жанды табиғат	1.1 Асар мазмунини тушуниш	3.1.1.1 асарнинг муҳим жиҳатларини аниқлаш учун очиқ ва ёпиқ саволларга жавоб бериш
	1.2 Асар мазмунини баён қилиш	3.1.2.1 асар мазмунини ҳамкорликда тузилган режа бўйича ёки ўз сўзлари билан батафсил/тинглашига қараб баён қилиш/ сахналаштириш
	1.3 Асардаги воқеалар ривожини олдиндан айтиш	3.1.3.1 асардаги қаҳрамонларнинг феъл-атвори ва хатти-ҳаракатларига, ундаги воқеаларга таянган ҳолда сюжет ривожини тахмин қилиш
	1.4 Тингловчининг диққат-эътиборини жалб этиш	3.1.4.2 сўзлаш давомида иллюстрациялар/кўр газмалар/ фото/суратлардан фойдаланиш
	1.5 Тинглаган асар бўйича шахсий фикрини билдириш	3.1.5.1 ўз фикри ва ҳис-туйғуларини бадиий тасвир воситаларидан фойдаланган ҳолда чиройли етказиш
2. Жақсыдан ўйрен, жаманнан жирен	2.1 Ўқиш	3.2.1.1 асарни овоз чиқариб

	турларидан фойдаланиш	тушуниб / ролларга бўлиб/ифодали/танлаб-оралаб ўқиш
	2.2 Асар мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	3.2.2.1 асар мазмуни бўйича фойдаланишга (амалий) ва баҳолашга асосланган саволлар қўйиш ва жавоб бериш
	2.3 Асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	3.2.3.1 асар мавзуси аниқлаш ва асосий ғоясини билдириб турган матн парчасини/жумлани топиш
	2.4 Бадиий асар жанрини аниқлаш	3.2.4.1 шеър, масал, ҳикматли сўз, афсона, хикоянинг жанрий хусусиятларини аниқлаш
	2.6 Қаҳрамонларнинг хатти-ҳаракатларини баҳолаш	3.2.6.1 асар қаҳрамонининг қиёфасини тасвирлаш, унинг феъл-атвори ва хатти-ҳаракатларининг ўзгариш сабабларини матндан топиб, баҳолаш
	2.7 Бадиий тасвир воситаларининг қўлланилишини аниқлаш	3.2.7.1 ўқитувчи ёрдамида асардаги бадиий тасвир воситаларини (қиёслаш, ўхшатиш, сифатлаш, жонлантириш) топиш
	2.8 Бадиий асар унсурларини қиёслаш	3.2.8.2 ўқитувчи ёрдамида бадиий асар парчасини бошқа намунадаги (иллюстрация/музыка (қуй)/мультфильм) нусхаси билан қиёслаш
	2.9 Турли манбалардан ахборот олиш	3.2.9.1 асар мазмунига мувофиқ турли манбалардан: иллюстрация, бадиий китоблар, мультфильм аниқ ахборотни топиш ва ахборотни чизма сифатида намоёни қилиш
2 тоқсан		
3. Уақит	1.1 Асар мазмуни тушуниш	3.1.1.1 асарнинг муҳим жиҳатларини аниқлаш учун очиқ ва ёпиқ саволларга жавоб бериш
	1.3 Асардаги воқеалар ривожини олдиндан айтиш	3.1.3.1 асардаги қаҳрамонларнинг феъл-атвори ва хатти-ҳаракатларига, ундаги воқеаларга таянган ҳолда сюжет ривожини тахмин қилиш
	1.4 Тингловчининг диққат-эътиборини жалб этиш	3.1.4.1 сўзлаш давомида мақол-маталлар / ҳикматли сўзлар,

4. Сәулет өнері		вербал эмас нутқ воситаларидан фойдаланиш
	1.5 Тинглаган асар бұйича шахсий фикрини билдириш	3.1.5.1 ўз фикри ва хистуйғуларини бадий тасвир воситаларидан фойдаланган ҳолда чиройли етказиш
	2.1 Ўқиш турларидан фойдаланиш	3.2.1.1 асарни овоз чиқариб тушуниб / ролларга бўлиб/ифодали/танлаб-оралаб ўқиш
	2.2 Асар мазмуни бұйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	3.2.2.1 асар мазмуни бұйича фойдаланишга (амалий) ва баҳолашга асосланган саволлар қўйиш ва жавоб бериш
	2.3 Асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	3.2.3.1 асар мавзуси аниқлаш ва асосий ғоясини билдириб турган матн парчасини/жумлани топиш
	2.4 Бадий асар жанрини аниқлаш	3.2.4.1 шеър, масал, ҳикматли сўз, афсона, ҳикоянинг жанрий хусусиятларини аниқлаш
	2.5 Асар композициясини аниқлаш	3.2.5.1 бадий асардаги воқеанинг муқаддимаси, ривож ва хотимасини аниқлаш
	2.6 Қаҳрамонларнинг хатти-ҳаракатларини баҳолаш	3.2.6.1 асар қаҳрамонининг қиёфасини тасвирлаш, унинг феъл-атвори ва хатти-ҳаракатларининг ўзгариш сабабларини матндан топиб, баҳолаш
	2.7 Бадий тасвир воситаларининг қўлланилишини аниқлаш	3.2.7.1 ўқитувчи ёрдамида асардаги бадий тасвир воситаларини (қиёслаш, ўхшатиш, сифатлаш, жонлантириш) топиш
	2.8 Бадий асар унсурларини қиёслаш	3.2.8.2 ўқитувчи ёрдамида бадий асар парчасини бошқа намунадаги (иллюстрация/музыка (қуй)/мультфильм) нусхаси билан қиёслаш
2.9 Турли манбалардан ахборот олиш	3.2.9.1 асар мазмунига мувофиқ турли манбалардан: иллюстрация, бадий китоблар, мультфильм аниқ ахборотни топиш ва ахборотни чизма сифатида намойиш қилиш	
3.1 Асар бұйича режа тузиш	3.3.1.1 ўқитувчи ёрдамида ўқилган асарни мантиқий қисмларга	

		ажратиб, ҳар қисмга сарлавҳа қўйиб режа тузиш
	3.2 Асарнинг турли жанри бўйича ижодий иш ёзиш	3.3.2.1 асар қаҳрамонига хат/эртак(қаҳрамон қўшиш, якунини ўзгартириш...)/ шеър(тўрт мисра)/хикоя (воқеани, кўрганлари бўйича) ёзиш
	3.4 Хатони топиш ва тузатиш	3.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида асарнинг тузилиши, услубини такомиллаштириш, мустақил ҳолда орфографик (имловий), пунктуацион(тиниш белгилари), стилистик (услубий) хатоларни топиш ва тузатиш
3 тоқсан		
5. Өнер	1.2 Асар мазмунини баён қилиш	3.1.2.1 асар мазмунини ҳамкорликда тузилган режа бўйича ёки ўз сўзлари билан батафсил/тинглашига қараб баён қилиш/ саҳналаштириш
	1.3 Асардаги воқеалар ривожини олдиндан айтиш	3.1.3.1 асардаги қаҳрамонларнинг феъл-атвори ва хатти-ҳаракатларига, ундаги воқеаларга таянган ҳолда сюжет ривожини тахмин қилиш
	1.4 Тингловчининг диққат-эътиборини жалб этиш	3.1.4.1 сўзлаш давомида мақол-маталлар / ҳикматли сўзлар, вербал эмас нутқ воситаларидан фойдаланиш 3.1.4. 2 сўзлаш давомида иллюстрациялар/кўр газмалар/ фото/суратлардан фойдаланиш
	1.5 Тинглаган асар бўйича шахсий фикрини билдириш	3.1.5.1 ўз фикри ва ҳистуйғуларини бадиий тасвир воситаларидан фойдаланган ҳолда чиройли етказиш
	2.1 Ўқиш турларидан фойдаланиш	3.2.1.2 асарни онгли равишда тушуниб, кўз югуртириб/ шарҳлаб/ туртиб олиб/ зарур ахборотни топиб/ белги қўйиб/танқидий нуқтаи назардан баҳолаб ўқиш
	2.2 Асар мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб	3.2.2.1 асар мазмуни бўйича фойдаланишга (амалий) ва баҳолашга асосланган саволлар

6. Атақты тұлғалар	бериш	қўйиш ва жавоб бериш
	2.3 Асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	3.2.3.1 асар мавзуси аниқлаш ва асосий ғоясини билдириб турган матн парчасини/жумлани топиш
	2.4 Бадиий асар жанрини аниқлаш	3.2.4.1 шеър, масал, ҳикматли сўз, афсона, ҳикоянинг жанрий хусусиятларини аниқлаш
	2.5 Асар композициясини аниқлаш	3.2.5.1 бадиий асардаги воқеанинг муқаддимаси, ривож ва хотимасини аниқлаш
	2.6 Қаҳрамонларнинг хатти-ҳаракатларини баҳолаш	3.2.6.1 асар қаҳрамонининг қиёфасини тасвирлаш, унинг феъл-атвори ва хатти-ҳаракатларининг ўзгариш сабабларини матндан топиб, баҳолаш
	2.7 Бадиий тасвир воситаларининг қўлланилишини аниқлаш	3.2.7.1 ўқитувчи ёрдамида асардаги бадиий тасвир воситаларини (қиёслаш, ўхшатиш, сифатлаш, жонлантириш) топиш
	2.8 Бадиий асар унсурларини қиёслаш	3.2.8.2 ўқитувчи ёрдамида бадиий асар парчасини бошқа намунадаги (иллюстрация/музыка (қуй)/мультфильм) нусхаси билан қиёслаш
	2.9 Турли манбалардан ахборот олиш	3.2.9.1 асар мазмунига мувофиқ турли манбалардан: иллюстрация, бадиий китоблар, мультфильм аниқ ахборотни топиш ва ахборотни чизма сифатида намоиш қилиш
	3.1 Асар бўйича режа тузиш	3.3.1.1 ўқитувчи ёрдамида ўқилган асарни мантиқий қисмларга ажратиб, ҳар қисмга сарлавҳа қўйиб режа тузиш
	3.2 Асарнинг турли жанри бўйича ижодий иш ёзиш	3.3.2.1 асар қаҳрамонига хат/эртак(қаҳрамон қўшиш, якунини ўзгартириш...)/ шеър(тўрт мисра)/ҳикоя (воқеани, кўрганлари бўйича) ёзиш
3.3 Ижодий ишларни турли шаклда тавсия қилиш	3.3.3.1 ижодий ишни сурат/сценарий сифатида тавсия қилиш	
3.4 Хатони топиш ва	3.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида	

	тузатиш	асарнинг тузилиши, услубини такомиллаштириш, мустақил ҳолда орфографик (имловий), пунктуацион(тиниш белгилари), стилистик (услубий) хатоларни топиш ва тузатиш
4 тоқсан		
7. Су-тіршілік көзі	1.2 Асар мазмунини баён қилиш	3.1.2.1 асар мазмунини ҳамкорликда тузилган режа бўйича ёки ўз сўзлари билан батафсил/тинглашига қараб баён қилиш/ сахналаштириш
	1.3 Асардаги воқеалар ривожини олдиндан айтиш	3.1.3.1 асардаги қаҳрамонларнинг феъл-атвори ва хатти-харакатларига, ундаги воқеаларга таянган ҳолда сюжет ривожини тахмин қилиш
	1.4 Тингловчининг диққат-эътиборини жалб этиш	3.1.4.1 сўзлаш давомида мақол-маталлар / ҳикматли сўзлар, вербал эмас нутқ воситаларидан фойдаланиш 3.1.4. 2 сўзлаш давомида иллюстрациялар/кўр газмалар/ фото/суратлардан фойдаланиш
	1.5 Тинглаган асар бўйича шахсий фикрини билдириш	3.1.5.1 ўз фикри ва ҳис-туйғуларини бадиий тасвир воситаларидан фойдаланган ҳолда чиройли етказиш
	2.1 Ўқиш турларидан фойдаланиш	3.2.1.2 асарни онгли равишда тушуниб, кўз югуртириб/ шарҳлаб/ туртиб олиб/ зарур ахборотни топиб/ белги қўйиб/танқидий нуқтаи назардан баҳолаб ўқиш
	8. Демалу мәдениеті. Мерекелер	2.2 Асар мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш
2.3 Асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш		3.2.3.1 асар мавзуси аниқлаш ва асосий ғоясини билдириб турган матн парчасини/жумлани топиш
2.5 Асар композициясини аниқлаш		3.2.5.1 бадиий асардаги воқеанинг муқаддимаси, ривож ва хотимасини аниқлаш
2.6		3.2.6.1 асар қаҳрамонининг

	Қахрамонларнинг хатти-ҳаракатларини баҳолаш	қиёфасини тасвирлаш, унинг феъл-атвори ва хатти-ҳаракатларининг ўзгариш сабабларини матндан топиб, баҳолаш
	2.8 Бадиий асар унсурларини қиёслаш	3.2.8.1 қахрамоннинг хатти-ҳаракатидаги ўзгаришларни/эпизодларни қиёслаш, сюжет ривожиддаги ўзгаришларни аниқлаш 3.2.8.2 ўқитувчи ёрдамида бадиий асар парчасини бошқа намунадаги (иллюстрация/музыка (куй)/мультфильм) нусхаси билан қиёслаш
	2.9 Турли манбалардан ахборот олиш	3.2.9.1 асар мазмунига мувофиқ турли манбалардан: иллюстрация, бадиий китоблар, мультфильм аниқ ахборотни топиш ва ахборотни чизма сифатида намоиш қилиш
	3.1 Асар бўйича режа тузиш	3.3.1.1 ўқитувчи ёрдамида ўқилган асарни мантиқий қисмларга ажратиб, ҳар қисмга сарлавҳа қўйиб режа тузиш
	3.2 Асарнинг турли жанри бўйича ижодий иш ёзиш	3.3.2.1 асар қахрамонига хат/эртақ(қахрамон қўшиш, якунини ўзгартириш...)/ шеър(тўрт мисра)/хикоя (воқеани, кўрганлари бўйича) ёзиш
	3.4 Хатони топиш ва тузатиш	3.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида асарнинг тузилиши, услубини такомиллаштириш, мустақил ҳолда орфографик (имловий), пунктуацион(тиниш белгилари), стилистик (услубий) хатоларни топиш ва тузатиш
4 -сынып		
Ортақ тақырыптар	Бөлімше (негізгі дағдылар)	Оқу мақсаттары
1 тоқсан		
1. Менің Отаным-Қазақстан	1.1 Асар мазмунини тушуниш	4.1.1.1 асар мазмунини тўлақонли тушуниш, баъзи бир жиҳатларини аниқлаш, ўқиганининг сабаб-оқибатларини аниқлаш учун

2. Құндылықтар		саволлар бериш ва жавоб бериш
	1.3 Асардаги воқеалар ривожини олдиндан айтиш	4.1.3.1 асар мавзуси ва хотимаси асосида сюжет ривожини тахмин қилиш, унинг сабабини тушунтириш
	1.4 Тингловчининг диққат-этиборини жалб этиш	4.1.4.2 сўзлаш давомида иллюстрациялар/кўр газмалар/ фото/суратлардан фойдаланиш, тақди мот/ видеотасма яшаш
	1.5 Тинглаган асар бўйича шахсий фикрини билдириш	4.1.5.1 ўз фикри ва хистуйғуларини, кўзқарашини ҳаётий/бошқа асардаги ўхшаш воқеалар билан қиёслаган ҳолда билдириш
	2.1 Ўқиш турларидан фойдаланиш	4.2.1.1 асарни овоз чиқариб тушуниб / ролларга бўлиб/ ифодали/ танлаб-оралаб / чакқон ўқиш
	2.2 Асар мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	4.2.2.1 асарни қайта тузиш, талқин қилиш ва баҳолашга асосланган саволлар қўйиш ва жавоб бериш
	2.3 Асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	4.2.3.1 асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш, муаллифнинг фикрини матндан маълумотлар келтирган ҳолда далиллаш
	2.4 Бадиий асар жанрини аниқлаш	4.2.4.1 афсона, нотиклик сўзлари, қаҳрамонлик дostonлари, фантастик ҳикояларнинг жанрий хусусиятларини аниқлаш
	2.6 Қаҳрамонларнинг хатти-ҳаракатларини баҳолаш	4.2.6.1 асар қаҳрамони/асар қаҳрамонларининг феъл-атвори ва хатти-ҳаракатларининг ўзгариш сабабларини матндан топиб, қиёсий баҳолаш
	2.7 Бадиий тасвир воситаларининг қўлланилишини аниқлаш	4.2.7.1 асардан бадиий тасвир воситаларини (қиёслаш, ўхшатиш, сифатлаш, аллитерация, муболаға) топиш ва улардан фойдаланиш
2.8 Бадиий асар унсурларини қиёслаш	4.2.8.2 бадиий асар парчасини бошқа намунадаги (иллюстрация/музыка (қуй)/	

		мультифильм) нусхаси билан қиёслаш
	2.9 Турли манбалардан ахборот олиш	4.2.9.1 турли манбалардан зарур ахборотни топиш, ишлов бериш, хулосалаш ва сабаб-оқибат алоқадорлигини чизма сифатида кўрсатиш
	3.1 Асар бўйича режа тузиш	4.3.1.1 ўқилган асардаги воқеа ривожини аниқлаб, уни қисмларга ажратиш, ҳар қисмга сарлавҳа қўйиб режа тузиш
	3.2 Асарнинг турли жанри бўйича ижодий иш ёзиш	4.3.2.1 таниш матнга янги қаҳрамонларни қўшиш, янги сюжетлар киритиш/шеър (тўрт мисра) ёзиш
	3.3 Ижодий ишларни турли шаклда тавсия қилиш	4.3.3.1 ижодий ишни чизма/ диафильм сифатида тақдимот этишни тавсия қилиш
	3.4 Хатони топиш ва тузатиш	4.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида асарнинг тузилиши, услубини такомиллаштириш, мустақил ҳолда танқидий нуқтаи назардан баҳолаш ва лексик, орфографик, пунктуацион хатоларни топиш ва тузатиш
2-тоқсан		
3.Мәдени мұра	1.2 Асар мазмунини баён қилиш	4.1.2.1 асар мазмунини турли сўзлаш усулларида (I ёки III шахсга ўзгартириб, вазиятлар қўшган ҳолда, воқеаларни ёритиб, я.б.) фойдаланиб, асарни қисқача/ батафсил/ қисман баён қилиш
	1.3 Асардаги воқеалар ривожини олдиндан айтиш	4.1.3.1 асар мавзуси ва хотимаси асосида сюжет ривожини тахмин қилиш, унинг сабабини тушунтириш
	1.4 Тингловчининг диққат-эътиборини жалб этиш	4.1.4.1 сўзлаш давомида мақол-маталлар/шеърый мисралар/ ҳикматли сўзлар / нотиклик сўзлари ва вербал эмас нутқ воситаларидан фойдаланиш 4.1.4.2 сўзлаш давомида иллюстрациялар/кўр газмалар/

4.Мамандықтар элемі		фото/суратлардан фойдаланиш, тақди мот/ видеотасма ясаш
	1.5 Тинглаган асар бўйича шахсий фикрини билдириш	4.1.5.1 ўз фикри ва хис- туйғуларини, кўзқарашини хаётий/бошқа асардаги ўхшаш воқеалар билан қиёслаган ҳолда билдириш
	2.1 Ўқиш турларидан фойдаланиш	4.2.1.2 асарни онгли равишда тушуниб, кўз югуртириб/ шарҳлаб/ туртиб олиб / саволлар қўйган ҳолда/ зарур ахборотни топиб/ белги қўйиб /таҳлил қилиб ўқиш/ танқидий нуқтаи назардан баҳолаб ўқиш
	2.2 Асар мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	4.2.2.1 асарни қайта тузиш, талқин қилиш ва баҳолашга асосланган саволлар қўйиш ва жавоб бериш
	2.3 Асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	4.2.3.1 асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш, муаллифнинг фикрини матндан маълумотлар келтирган ҳолда далиллаш
	2.5 Асар композициясини аниқлаш	4.2.5.1 ўқитувчи ёрдамида асар композициясининг тузилишини (сюжетнинг бошланиши, ривож, мураккаблашуви, энг авж нуқтаси, ечими) аниқлаш
	2.6 Қаҳрамонларнинг хатти- ҳаракатларини баҳолаш	4.2.6.1 асар қаҳрамони/асар қаҳрамонларининг феъл-атвори ва хатти-ҳаракатларининг ўзгариш сабабларини матндан топиб, қиёсий баҳолаш
	2.7 Бадиий тасвир воситаларининг қўлланилишини аниқлаш	4.2.7.1 асардан бадиий тасвир воситаларини (қиёслаш, ўхшатиш, сифатлаш, аллитерация, муболаға) топиш ва улардан фойдаланиш
	2.8 Бадиий асар унсурларини қиёслаш	4.2.8.2 бадиий асар парчасини бошқа намунадаги (иллюстрация/музыка (қуй)/ мультифильм) нусхаси билан қиёслаш
	2.9 Турли	4.2.9.1 турли манбалардан зарур

	манбалардан ахборот олиш	ахборотни топиш, ишлов бериш, хулосалаш ва сабаб-оқибат алоқадорлигини чизма сифатида кўрсатиш
	3.1 Асар бўйича режа тузиш	4.3.1.1 ўқилган асардаги воқеа ривожини аниқлаб, уни қисмларга ажратиш, ҳар қисмга сарлавҳа қўйиб режа тузиш
	3.3 Ижодий ишларни турли шаклда тавсия қилиш	4.3.3.1 ижодий ишни чизма/ диафильм сифатида тақдимот этишни тавсия қилиш
	3.4 Хатони топиш ва тузатиш	4.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида асарнинг тузилиши, услубини такомиллаштириш, мустақил ҳолда танқидий нуқтаи назардан баҳолаш ва лексик, орфографик, пунктуацион хатоларни топиш ва тузатиш
3-тоқсан		
5. Табиғат қўбылыстары	1.1 Асар мазмунини тушуниш	4.1.1.1 асар мазмунини тўлақонли тушуниш, баъзи бир жиҳатларини аниқлаш, ўқиганининг сабаб-оқибатларини аниқлаш учун саволлар бериш ва жавоб бериш
	1.2 Асар мазмунини баён қилиш	4.1.2.1 асар мазмунини турли сўзлаш усулларида (I ёки III шахсга ўзгартириб, вазиятлар қўшган ҳолда, воқеаларни ёритиб, я.б.) фойдаланиб, асарни қисқача/ батафсил/ қисман баён қилиш
	1.3 Асардаги воқеалар ривожини олдиндан айтиш	4.1.3.1 асар мазмунини ва хотимаси асосида сюжет ривожини тахмин қилиш, унинг сабабини тушунтириш
	1.4 Тингловчининг диққат-эътиборини жалб этиш	4.1.4.1 сўзлаш давомида мақол-маталлар/шеърӣ мисралар/ ҳикматли сўзлар / нотиклик сўзлари ва вербал эмас нутқ воситаларидан фойдаланиш 4.1.4.2 сўзлаш давомида иллюстрациялар/кўр газмалар/ фото/суратлардан фойдаланиш, тақди мот/

6. Қоршаған ортаны қорғау		видеотасма ясаш
	1.5 Тинглаган асар бўйича шахсий фикрини билдириш	4.1.5.1 ўз фикри ва ҳистуйғуларини, кўзқарашини ҳаётий/бошқа асардаги ўхшаш воқеалар билан қиёслаган ҳолда билдириш
	2.1 Ўқиш турларидан фойдаланиш	4.2.1.1 асарни овоз чиқариб тушуниб / ролларга бўлиб/ ифодали/ танлаб-оралаб / чакқон ўқиш 4.2.1.2 асарни онгли равишда тушуниб, кўз югуртириб/ шарҳлаб/ туртиб олиб / саволлар қўйган ҳолда/ зарур ахборотни топиб/ белги қўйиб /таҳлил қилиб ўқиш/ танқидий нуқтаи назардан баҳолаб ўқиш
	2.2 Асар мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	4.2.2.1 асарни қайта тузиш, талқин қилиш ва баҳолашга асосланган саволлар қўйиш ва жавоб бериш
	2.3 Асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	4.2.3.1 асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш, муаллифнинг фикрини матндан маълумотлар келтирган ҳолда далиллаш
	2.4 Бадиий асар жанрини аниқлаш	4.2.4.1 афсона, нотиклик сўзлари, қаҳрамонлик дostonлари, фантастик ҳикояларнинг жанрий хусусиятларини аниқлаш
	2.5 Асар композициясини аниқлаш	4.2.5.1 ўқитувчи ёрдамида асар композициясининг тузилишини (сюжетнинг бошланиши, ривож, мураккаблашуви, энг авж нуқтаси, ечими) аниқлаш
	2.6 Қаҳрамонларнинг хатти-ҳаракатларини баҳолаш	4.2.6.1 асар қаҳрамони/асар қаҳрамонларининг феъл-атвори ва хатти-ҳаракатларининг ўзгариш сабабларини матндан топиб, қиёсий баҳолаш
	2.7 Бадиий тасвир воситаларининг қўлланилишини аниқлаш	4.2.7.1 асардан бадиий тасвир воситаларини (қиёслаш, ўхшатиш, сифатлаш, аллитерация, муболаға) топиш ва улардан фойдаланиш
	2.8 Бадиий асар	4.2.8.2 бадиий асар парчасини

	унсурларини қиёслаш	бошқа намунадаги (иллюстрация/мусиқа (қуй)/ мультфильм) нусхаси билан қиёслаш
	2.9 Турли манбалардан ахборот олиш	4.2.9.1 турли манбалардан зарур ахборотни топиш, ишлов бериш, хулосалаш ва сабаб-оқибат алоқадорлигини чизма сифатида кўрсатиш
	3.1 Асар бўйича режа тузиш	4.3.1.1 ўқилган асардаги воқеа ривожини аниқлаб, уни қисмларга ажратиш, ҳар қисмга сарлавҳа қўйиб режа тузиш
	3.2 Асарнинг турли жанри бўйича ижодий иш ёзиш	4.3.2.1 таниш матнга янги қаҳрамонларни қўшиш, янги сюжетлар киритиш/шеър (тўрт мисра) ёзиш
	3.4 Хатони топиш ва тузатиш	4.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида асарнинг тузилиши, услубини такомиллаштириш, мустақил ҳолда танқидий нуқтаи назардан баҳолаш ва лексик, орфографик, пунктуацион хатоларни топиш ва тузатиш
4-тоқсан		
7. Ғарышқа саяхат	1.2 Асар мазмунини баён қилиш	4.1.2.1 асар мазмунини турли сўзлаш усулларида (I ёки III шахсга ўзгартириб, вазиятлар қўшган ҳолда, воқеаларни ёритиб, я.б.) фойдаланиб, асарни қисқача/ батафсил/ қисман баён қилиш
	1.3 Асардаги воқеалар ривожини олдиндан айтиш	4.1.3.1 асар мавзуси ва хотимаси асосида сюжет ривожини тахмин қилиш, унинг сабабини тушунтириш
	1.4 Тингловчининг диққат-эътиборини жалб этиш	4.1.4.1 сўзлаш давомида мақол-маталлар/шеърый мисралар/ ҳикматли сўзлар / нотиклик сўзлари ва вербал эмас нутқ воситаларидан фойдаланиш 4.1.4.2 сўзлаш давомида иллюстрациялар/кўр газмалар/ фото/суратлардан фойдаланиш, тақди мот/

8	Болашаққа саяхат		видеотасма ясаш
		1.5 Тинглаган асар бўйича шахсий фикрини билдириш	4.1.5.1 ўз фикри ва ҳистуйғуларини, кўзқарашини ҳаётий/бошқа асардаги ўхшаш воқеалар билан қиёслаган ҳолда билдириш
		2.1 Ўқиш турларидан фойдаланиш	4.2.1.1 асарни овоз чиқариб тушуниб / ролларга бўлиб/ ифодали/ танлаб-оралаб / чакқон ўқиш 4.2.1.2 асарни онгли равишда тушуниб, кўз югуртириб/ шарҳлаб/ туртиб олиб / саволлар қўйган ҳолда/ зарур ахборотни топиб/ белги қўйиб /таҳлил қилиб ўқиш/ танқидий нуқтаи назардан баҳолаб ўқиш
		2.2 Асар мазмуни бўйича саволлар қўйиш ва жавоб бериш	4.2.2.1 асарни қайта тузиш, талқин қилиш ва баҳолашга асосланган саволлар қўйиш ва жавоб бериш
		2.3 Асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш	4.2.3.1 асар мавзуси ва асосий ғоясини аниқлаш, муаллифнинг фикрини матндан маълумотлар келтирган ҳолда далиллаш
		2.5 Асар композициясини аниқлаш	4.2.5.1 ўқитувчи ёрдамида асар композициясининг тузилишини (сюжетнинг бошланиши, ривож, мураккаблашуви, энг авж нуқтаси, ечими) аниқлаш
		2.6 Қаҳрамонларнинг хатти-ҳаракатларини баҳолаш	4.2.6.1 асар қаҳрамони/асар қаҳрамонларининг феъл-атвори ва хатти-ҳаракатларининг ўзгариш сабабларини матндан топиб, қиёсий баҳолаш
		2.8 Бадиий асар унсурларини қиёслаш	4.2.8.1 эпизод ва воқеалар асосида ётган муҳим жиҳатларини таҳлил қилиш ва солиштириш 4.2.8.2 бадиий асар парчасини бошқа намунадаги (иллюстрация/музыка (қуй)/ мультфильм) нусхаси билан қиёслаш
		2.9 Турли	4.2.9.1 турли манбалардан зарур

	манбалардан ахборот олиш	ахборотни топиш, ишлов бериш, хулосалаш ва сабаб-оқибат алоқадорлигини чизма сифатида кўрсатиш
	3.1 Асар бўйича режа тузиш	4.3.1.1 ўқилган асардаги воқеа ривожини аниқлаб, уни қисмларга ажратиш, ҳар қисмга сарлавҳа қўйиб режа тузиш
	3.2 Асарнинг турли жанри бўйича ижодий иш ёзиш	4.3.2.1 таниш матнга янги қаҳрамонларни қўшиш, янги сюжетлар киритиш/шеър (тўрт мисра) ёзиш
	3.3 Ижодий ишларни турли шаклда тавсия қилиш	4.3.3.1 ижодий ишни чизма/ диафильм сифатида тақдимот этишни тавсия қилиш
	3.4 Хатони топиш ва тузатиш	4.3.4.1 ўқитувчи ёрдамида асарнинг тузилиши, услубини такомиллаштириш, мустакил ҳолда танқидий нуқтаи назардан баҳолаш ва лексик, орфографик, пунктуацион хатоларни топиш ва тузатиш

Ескерту:

«*» – тоқсандағы екі ортақ тақырып есебінен бір тоқсанда оқу мақсаттарын ортақ тақырыптармен біріктіріледі.

Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған «Әдебиеттік оқу» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту тәжік тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. «Әдебиеттік оқу» оқу пәнінің оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. «Әдебиеттік оқу» оқу пәнінің мақсаты – балалардың өнерін, өнер арқылы дамыту, өнермен байланыста болу қажеттілігін тәрбиелеу, білім

алушыны әдебиет әлеміне енгізу және оны адамзаттың рухани тәжірибесімен қамтамасыз ету, білім алушылардың функционалдық сауаттылық дағдыларын оқу барысында қалыптастыру.

3. Бастауыш мектептегі пәндерді зерттеу мақсатына жету үшін келесі практикалық мәселелер шешіледі:

1) оқырмандық мүдделерін, эстетикалық сезімін және білім алушылардың көркемдік талғамымен олардың оқуға деген қажеттіліктерін қалыптастыруға қолайлы жағдайлар жасау;

2) оқу және сөйлеу дағдыларының жүйесін қалыптастыру;

3) бастапқы әдеби және сөйлеу білімдерін қалыптастыру;

4) әртүрлі жанрлардағы көркемдік шығармаларды талдау әдістерін және әртүрлі стильдермен жұмыс жасау әдістеріне үйрету;

5) шығармашылық қабілеттерін дамыту;

6) білім алушының көкжиектерін кеңейту, бастауыш сынып білім алушыларына арналған классикалық және қазіргі заманғы көркем және ғылыми танымдық әдебиеттің ең үздік жұмыстарымен таныстыру;

7) толыққанды оқу дағдыларын жетілдіру (дұрыс, еркін сөйлеу, хабардарлық және мәнерлілік);

8) әдеби туындыларды өз бетімен оқу арқылы тұрақты оқырмандық қызығушылығының қалыптасуына;

9) гуманистік дүниетанымның қалыптасуы, білім алушылардың интеллектуалды және рухани әлемінің қалыптасуы, «Мәңгілік Ел» ұлттық идеясына негізделген ұлттық және жалпыға ортақ құндылықтарға қатысу.

4. Оқу бағдарламасында үш тілде білім беруді жүзеге асыру қарастырылған, онда үш тілді меңгертіп қана қоймай, сол сияқты білім алушылардың сыныптан тыс жұмыстарын да үш (қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде) тілде ұйымдастыру қарастырылған.

5. Жеке тұлғалық қасиеттердің кең ауқымды дағдылармен бірлікте дамуы білім алушылар бойында білім берудің «қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік», «құрмет», «ынтымақтастық», «еңбек және шығармашылық», «ашықтық», «өмір бойына білім» сияқты негізгі құндылықтарын дарыту, бойына сіңіруі үшін негіз болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушылардың оның мінез-құлқы мен күнделікті іс-әрекетін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдарлары бола алады.

2-тарау «Әдебиеттік оқу» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Әдебиеттік оқу» оқу пәнінің мазмұны

6. «Әдебиеттік оқу» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1). 2-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылы бойынша 72 сағат;

2). 2-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылы бойынша 72 сағат;

3). 2-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылы бойынша 72 сағатты құрайды.

7. Оқу дағдыларын қалыптастырудың нормалары:

1) оқу дағдыларын сыныптар бойынша қалыптастырудың міндетті деңгейі:
2-сыныпта бірінші жартыжылдығында – 40-50 сөз, екінші жартысында – 50-60сөз,

3-сыныптың бірінші жартыжылдығында – 60-70 сөз, екінші жартысында – 70-80 сөз,

4-сыныпта бірінші жарты жылдығында – 80-90 сөз, екінші жартысында – 90-105 сөз;

8. «Литературное чтение» оқу пәнінің 2-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) ауыз әдебиеті үлгілерінен: балаларға арналған тақпақ, санамақ, мадақтау, өтірік өлеңдер, төрт түлік жырлары (төрт түлік туралы өлеңдер, жан-жануарлар айтысы), Наурыз жыры, ертегілер (әртүрлі тақырыптағы хайуанаттар жайындағы ертегілер мен қиял-ғажайып оқиғалы ертегілер), мақал-мәтелдер, әртүрлі тақырыптағы жұмбақ, жаңылтпаштар, жазба әдебиеті үлгілерінен: песни-стихи А.Құнанбаев, М. Мақатаев, Ж. Аймауытов, Ж. Смақов, Д. Әбілев, М.Иманжанов, Р.Әбдикадырова, Ә.Нұрпейісов, Б.Момышұлы, С.Көбеев, М.Қабанбай, В.Сухомлинский, М.Сейфуллин, Ө.Тұрманжанов, Ф.Оңарсынова, Қадыр Мырза Әли, Д.Қасенов, Т.Бердияров, А.Асылбеков, Е.Ашықбаев, Қ.Жұмағалиев, Ә.Файзуллаев, М.Гумеров, С.Сайфуллин, К.Ахметова, С.Жүнісов, Леонардо да Винчи, Ы.Алтынсарин, М.Жұмабаев, Қ.Жұмаділов, М.Әуезов мысалдар, әңгімелер.

2) ғылыми-танымдық шығармалар: мақала, естелік, өмірбаян (аспан әлемі, су асты тіршілігі, табиғат құбылыстары, жаратылыс құпиялары, халықтық әдет-ғұрып, салт-дәстүр туралы);

3) әлем халықтары балалар әдебиетінің көрнекті өкілдерінің үлгілі шығармалары: әңгіме, мысал, ертегілер;

4) әдеби-теориялық білім: халық ауыз әдебиеті жөнінде (ертегі, өтірік өлең, жыр, жұмбақ, мақал-мәтелдер, жаңылтпаштар) өлеңнің ұйқасқа құрылатыны, ақынның көңіл-күйі туралы түсінік (өлең түрлері: табиғат лирикасы, арнау өлеңдер, мысал өлеңдер, сықақ өлеңдер), мәтіндегі көркем сөз жөнінде практикалық түрде түсінік, мәтін түрлері, мәтіндегі негізгі ой туралы қарапайым мағлұмат, диалог туралы;

5) мәтінмен жұмыс: шығарманың мазмұны бойынша берілген сұрақтарға жауап беру, шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау, үзіндісін мазмұндау, сахналау, шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп, оқиғаның соңын болжау, өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу, қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою, оның жауабын шығармадан табу, шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау, мұғалімнің көмегімен көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуын мен аяқталуын анықтау, мәтіндегі негізгі ойды, оның басталуын, жалғасуын, шарықтау шегін, аяқталуын анықтау, мәтінді әңгімелеу, мәтін кейіпкерлерін атау, кейіпкердің сыртқы келбетін сипаттау, мінез-құлқы мен іс-әрекетін бағалау, сұраққа жауапты анықтамалық кітаптардан, жинақтардан, сөздіктерден табу және ақпаратты берілген үлгі, кестеге салу, көркем шығарма үзіндісін басқа үлгідегі (иллюстрация, мультфильм)

нұсқасымен салыстыру, мәтінге берілген суреттермен жұмыс, мәтін мазмұны бойынша сурет салу, сөздік жұмысын жүргізуге қатысу, түсіндірілетін сөздермен жұмыс, жазбаша шығармашылық жұмыстар жүргізу: шағын ертегілер, жұмбақтар жазу немесе дайын ұйқастарды қатыстырып шумақтар, санамақтар құрастыру, сурет, каллиграмма, аппликация, фотосуреттер пайдаланып, шығармашылық жұмыс жазу;

б) оқу дағдысы: шығарманы дауыстап дұрыс әрі түсініп оқу, рөлге бөліп, мәнерлеп оқу, шығарманы іштей оқып, ондағы қажетті ақпараттарды белгілеп оқу.

9. «Әдебиеттік оқу» пәнінің 3-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) ауыз әдебиеті үлгілері: аңыз әңгімелер, бата, мысалдар, шешендік сөздер, нақыл сөздер, жазба әдебиеті үлгілері: ұсынылатын ақын-жазушылардың шығармалары: А. А.Құнанбаев, М. Мақатаев, Ж. Аймауытов, Ж. Смақов, Д. Әбілев, М.Иманжанов, Р.Әбдикадырова, Ә.Нұрпейісов, Б.Момышұлы, С.Көбеев, м.Қабанбай, В.Сухомлинский, М.Сейфуллин, Ө.Тұрманжанов, Ф.Оңарсынова, Қадыр Мырза Әли, Д.Қасенов, Т.Бердияров, А.Асылбеков, Е.Ашықбаев, Қ.Жұмағалиев, Ә.Файзуллаев, М.Гумеров, С.Сайфуллин, К.Ахметова, С.Жүнісов, Леонардо да Винчи, Ы.Алтынсарин, М.Жұмабаев, Қ.Жұмаділов, М.Әуезов

2) ғылыми-танымдық шығармалар: мақала, естелік, өмірбаян, күнделік (аспан әлемі, су асты тіршілігі, табиғат құбылыстары, жаратылыс құпиялары, адамзат сырлары, техника жетістіктері, халықтық әдет-ғұрып, салт-дәстүр туралы);

3) әлем халықтары балалар әдебиетінің көрнекті өкілдерінің үлгілі шығармалары: әңгіме, мысал, ертегілері;

4) әдеби-теориялық білім: халық ауыз әдебиетінің негізгі жанрлары (ертегі, аңыз, бата, жаңылтпаш, жұмбақ, мақал-мәтелдер, нақыл сөздер, шешендік сөздер) туралы ұғымдар, олардың басты белгілері, мысал, әңгіме туралы ұғым, шығарманың тақырыбы, идеясы, сюжеті туралы қарапайым түсініктер, теңеу, эпитет, кейіптеу қолданысы, олардың анықтамалары, кейіпкерге мінездеме, портрет, диалог, монолог туралы);

5) мәтінмен жұмыс: шығарманың тақырыбын анықтау және негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін, сөйлемді табу, көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуын және аяқталуын анықтау, қолдануға (практикалық) және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру, кейіпкердің портретін сипаттау, оның іс-әрекеті мен мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен тауып, бағалау, көркем шығарма үзіндісін басқа үлгідегі (иллюстрация, музыка (күй), мультфильм) нұсқасымен салыстыру, шығарманың мазмұнына сәйкес түрлі дереккөздерден: иллюстрация, әдеби кітаптар, мультфильмдерден нақты ақпаратты табу және ақпаратты сызба түрінде беру, шығарманың мазмұнын бірлесе құрастырған жоспар бойынша немесе өз сөзімен толық, таңдауына қарай мазмұндау, сахналау, мәтіннен немесе мәтін бөлімдерінен түйін сөздерді көрсету, түйін сөздер мен негізгі ой арасындағы байланысты орнату, сөздіктермен жұмыс жасау, шығармашылық жұмыстар: шығарма кейіпкеріне хат, ертегі (кейіпкер қосу, соңын өзгерту), өлең (төрт жолды), әңгіме (оқығаны,

көргені бойынша) жазу;

б) оқу дағдысы: шығарманы іштей саналы түрде түсініп, көз жүгіртіп, шолып, түртіп алып, қажетті ақпаратты тауып, белгі қойып, сын тұрғысынан бағалап оқу.

10. «Әдебиеттік оқу» пәнінің 4-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) ауыз әдебиеті үлгілері: батырлар жырынан үзінділер, аңыз әңгімелер мен қиял-ғажайып оқиғалар, шешендік сөздер, ертегілер, мысалдар, ұсынылатын ақын-жазушылардың шығармалары: А.Құнанбаев, М. Мақатаев, Ж. Аймауытов, Ж. Смақов, Д. Әбілев, М.Иманжанов, Р.Әбдикадырова, Ә.Нұрпейісов, Б.Момышұлы, С.Көбеев, М.Қабанбай, В.Сухомлинский, М.Сейфуллин, Ө.Тұрманжанов, Қалдыбаев, М.Әлімбаев, Ф.Оңарсынова, Қадыр Мырза Әли, Д.Қасенов, Т.Бердияров, А.Асылбеков, Е.Ашықбаев, Қ.Жұмағалиев, Ә.Файзуллаев, М.Гумеров, С.Сайфуллин, К.Ахметова, С.Жүнісов, Леонардо да Винчи, Ы.Алтынсарин, М.Жұмабаев, Қ.Жұмаділов, М.Әуезов өлең-жырлары, ертегі-мысалдары, әңгімелері, ғылыми-танымдық шығармалар: мақала, очерк, естелік, өмірбаян, күнделік, әлем халықтары балалар әдебиетінің көрнекті өкілдерінің үлгілі шығармалары: әңгіме, мысал, ертегілері;

2) әдеби-теориялық білім: көркем мәтіндердегі пейзаж, портрет, мінездеу, диалог, монологтың орны туралы қарапайым түсінік, жазушы қолданған көркем сөздерді (теңеу, кейіптеу, эпитет, аллитерация, әсірелеу) табу, шығарманың тақырыбы мен идеясы, композициясы, сюжеті туралы практикалық тұрғыда түсіндіру, эпикалық жырлар, аңыз, теңеу, мысал, диалог, монолог, сатира, кейіптеу, фантастикалық шығарма, портрет, лирика, мінездеме, қайталау, логикалық екпін, сюжет, естелік туралы ұғымдар;

3) мәтінмен жұмыс: мәтін бойынша автордың көзқарасына өз пікірін білдіру, шығарманы қайта құруға, интерпретациялауға және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру, шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау, автордың ойын мәтін деректерінен келтіре отырып дәлелдеу, шығарманың композициялық құрылымын (сюжеттің басталуы, дамуы, шиеленісуі, шарықтау шегі, шешімі) анықтау, өлеңдерге сай ырғақты таңдай білу, сөздіктерге сүйене отырып, сөздердің мағынасын түсіндіру, жазушы тіліне назар аудару, көркем сөздерді қолдану, эпизодтар мен оқиғалардың негізінде жатқан маңызды тұстарын талдау және салыстыру, көркем шығарманы басқа үлгідегі (иллюстрация, музыка (күй), мультфильм, кинофильм) нұсқасымен салыстыру, түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты табу, өңдеу, тұжырым жасау және себеп-салдарлық байланысын сызба түрінде көрсету, «автормен диалог» жүргізу, оқыған шығарманың басты ойын өздігінен тұжырымдау, мәтін бөлімдері арасында мағыналық байланысты орнату, оқылған шығармадағы оқиға жүйесін анықтап, оны бөліктерге бөлу, әр бөлікке ат қойып жоспар құру, негізгі ойды тұжырымдау, оны мәтін атауымен сәйкестендіру, жоспар бойынша мәтінді мазмұндау, шығарма кейіпкерлерінің образын сезіне отырып, рөлге бөліп оқу, шығармашылық жұмыс: таныс мәтінге жаңа кейіпкерлер қосу, жаңа сюжеттер енгізу, өлең (төрт жолды) жазу;

4) оқу дағдысы: шығарманы іштей көз жүгіртіп, шолып, түртіп алып, сұрақтар қоя отырып, қажетті ақпаратты тауып, белгі қойып оқу, талдау жасап

оқу, сын тұрғысынан бағалап оқу.

11. Мұғалім ортақ тақырыптардың мазмұны аясында оқу мақсатын жүзеге асыруда білім алушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкес өзге де әдебиеттерді қолдана алады.

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

12. Бағдарламада оқу мақсаттары кодтық белгімен белгіленген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім және бөлімшенің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 1.2.1.4 кодында: «1» – сынып, «2.1» – бөлім мен бөлімше, «4» – оқу мақсатының реттік нөмірі.

13. Оқу мақсаттарының жүйесі:

1) тыңдалым және айтылым:

Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Муайян кардани мазмуни асар	2.1.1.1 Ба саволҳо оид ба мундариҷаи қор ҷавоб диҳед	3.1.1.1 Барои равшан кардани қисмҳои муҳими қор ба саволҳои қушода ҷавоб диҳед.	4.1.1.1 Саволҳо диҳед ва ҷавоб диҳед, то мундариҷаи асарро пурра дарк қунед, баъзе соҳаҳоро такмил диҳед ва маънои ҳикояро беҳтар қунед.
1.2 Асарро нақл қунед	2.1.2.1* Мундариҷаи асарро аз рӯи нақшаи тайёр ё бо суҳанони худ нақл қардан, бо тамошои саҳна нишон додан	3.1.2.1* Мувофиқи мазмуни асарро аз рӯи план ё бо суҳанони худ пурра қунед.	4.1.2.1* Барои ҷамъбасти қор усулҳои гуногуни нақлқуниро истифода баред (ба шаҳси 1 ё 3 иваз қунед ва ҳама намуди ҳодисаҳоро илова қунед).
1.3 Саргузашти асар афсонавӣ омода қунед	2.1.3.1 Бо риояи мавзӯи асар ва иқтибос (боб) анҷоми ҳикояро омода қунед.	3.1.3.1 Характери қаҳрамонони асар аз ҷаъолият ва рӯйдодҳои ӯ лаззат баред ва рушди сюжетро ба нақша гиред.	4.1.3.1 Дар асоси мавзӯи ва ҳулосаи асар рушди сюжетро ба нақша гирифта, маънои онро фаҳмонед.
1.4	2.1.4.1	3.1.4.1	4.1.4.1

Диққати шунавандаро ҷалб кунед	Истифодаи метафораҳо, воситаҳои шифоҳӣ ва тасвирӣ дар сӯҳбат	Дар сӯҳбат аз зарбулмасалу истиора истифода баред Калимаҳо ва воситаҳои ғайривербалиро истифода баред	Дар рафти суҳбат аз зарбулмасал, шеър ва зарбулмасал истифода баред Калимаҳо, ибораҳо ва аломатҳои ғайривербалиро истифода баред
1.5 Фикри худро дар бораи асари шунидаатон баён кунед	2.1.5.1 Бо истифода аз калимаҳои дастгирӣ баён кардани фикрҳо ва эҳсосоти худро омӯzed	3.1.5.1 Бо истифода аз забони рамзӣ баён кардани фикру ҳиссиёти худро омӯzed	4.1.5.1 Фикр, ҳиссиёт ва назари худро бо воқеаҳои ба ҳам монанд дар ҳаёт ва эҷодиёти худ баён кардан.

2) ОҚЫЛИМ:

Негизги дағдылар	Оқу мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Намудҳои хонданро истифода баред	2.2.1.1 Асарро бо овози баланд, дуруст ва баланд хонед, ба рольҳо тақсим карда, равон хонед	3.2.1.1 Асарро бо овози баланд хонед, онро ба нақшҳо тақсим кунед, равон хонед, аз рӯи намуд хонед	4.2.1.1 Бо овози баланд хонед, нақшбозӣ кунед, озодона хонед, чопро хонед, бо овози баланд хонед
	2.2.1.2 Асарро пурра хонед ва маълумоти дар он мавҷудбударо муайян кунед	3.2.1.2 Асарро ботинӣ хонед, аз назар гузарондан, тала додан ва ахбороти омадаро кайд кардан, ба асар аз нуқтаи назари танқидӣ баҳо додан.	4.2.1.2* асарро бо дидани он, савол додан, гирифтани маълумот, аломатгузорӣ, таҳлил ва баҳодиҳии интиқодӣ хондан
2.2 Оид ба мазмуни асар саволҳо диҳед ва ҷавоб диҳед	2.2.2.1 Бо ёрии муаллим саволҳои оддӣ васеъ мурочиат кунед ва донед, ки ҷавобро аз асар ёбед	3.2.2.1 Ба саволҳои амалӣ ва арзёбӣ асосёфта пурсед ва ҷавоб диҳед	4.2.2.1 Дар асоси бозсозӣ, тафсир ва баҳодиҳии асар саволу ҷавоб додан.
2.3	2.2.3.1	3.2.3.1	4.2.3.1

Мавзӯи асар ва идеяи асосии онро муаян кунед	Бо кӯмаки муаллим мавзӯъ ва идеяи асосии асарро муаян кунед	Мавзӯи асарро муаян намуда, қисми матнеро, ки фикри асосиро ифода мекунад, нависед.	Мавзӯъ ва ғояи асосии асарро муаян намуда, фикри муаллифро бо истинод ба иттилооти матнӣ исбот кунед.
2.4 асари адабӣ як жанрро инкишоф диҳед	2.2.4.1 Хусусияти хоси жанри зарбулмасал, рубоиёт, шеър, достони зиндаги, достон, шеърро инкишоф диҳед.	3.2.4.1 Гуногунии жанрҳои шеър, масалан, истиора, ривоят ва ҳикояро инкишоф диҳед.	4.2.4.1 Қисса, гуфтор, дубайтаҳои қаҳрамонӣ, Тафовутҳои жанри ҳикояҳои фантастикиро омӯzed
2.5 Композитсияи асарро муаян кунед	2.2.5.1 Оғоз, инкишоф ва анҷоми ҳикояро дар асари бадеӣ бо ёрии муаллим таҳия кунед.	3.2.5.1 Оғоз, инкишоф ва анҷоми ҳикояро дар асари бадеӣ таҳия кунед.	4.2.5.1 Бо ёрии муаллим сохтори композитсияи асарро (ибтидо, инкишоф ва хулосаи сюжет) таҳия кунед.
2.6 Ба амалҳои қаҳрамонон баҳо диҳед	2.2.6.1 Намуди зохирии қаҳрамонро тавсиф кунед ва ба рафтору кирдораш баҳо диҳед.	3.2.6.1 Портрети қаҳрамонро кашада, аз рӯи матн ба кирдор ва тағйироти характери у баҳо диҳед.	4.2.6.1 Аз қаҳрамонҳо малиёти персонажҳо ва тағйироти характерро дар матн муҳокима ва баҳо диҳед.
2.7 Истифодаи асбобҳои адабию бадеӣ беҳтар карда шавад	2.2.7.1 Бо ёрии муаллим воситаҳои бадеии асарро монанд ва муқоиса кардан.	3.2.7.1 Дар асар бо ёрии муаллим воситаҳои адабию бадеӣ (ташбеҳ, эпитет, муқоиса) нависед	4.2.7.1 Воситаҳои адабӣ ва бадеии асар (ташбеҳ, муқоиса, эпитет, аллитератсия ва истифодаи онҳо
2.8 Эҷоди унсурҳои асарҳои санъат	2.2.8.1 Бо ёрии муаллим сюжет тартиб диҳед Мутобиқ шудан ба тағйироти рушд	3.2.8.1 Тақсими эпизодҳо, сюжет Мутобиқ шудан ба тағйироти рушд	4.2.8.1 Таҳлил ва муқоисаи эпизодҳо ва рӯйдодҳо ба аҳамияти аслии онҳо.

3) жазылым:

Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып

3.1. Нақшаи асарро сохтан	2.3.1.1 Кор бо ёрии муаллим хонда мешавад Онро ба қисмҳо тақсим кунед ва нақша гиред	3.3.1.1 Бо ёрии муаллим асарро ба қисмҳои мантиқӣ хонед Ҳар як қисмро тақсим кунед ва ба нақша гиред	4.3.1.1 Системаи ҳикояи асари хондашударо фаҳмед, онро ба қисмҳо тақсим кунед, ба ҳар як қисм ном диҳед ва нақша тартиб диҳед
3.2 Бо жанрҳои гуногуни асар эҷодкор бошед	2.3.2.1* Бо ёрии муаллим шеърҳои кутӯҳ, барои гулҳо шеърҳои тайёрро нависед.	3.3.2.1* шеър ба қаҳрамони асар, гул мисра), дostonро хонед (барои хондан ва тамошо кардан) нависед.	4.3.2.1 Ба матни асосӣ илова кардани қаҳрамони нав, муқаддима кардани сюжети нав, навиштани шеър (катрена) нависед
3.3 Корҳои эҷодиро бо роҳҳои гуногун тавсия диҳед	2.3.3.1 Бо ёрии муаллим расмкашӣ, хаттотӣ, аппликация, Бо аксҳо эҷодкор бошед	3.3.3.1 Корҳои эҷодиро дар шакли расмҳо ва сценарийҳо тавсия диҳед	4.3.3.1 тавсифи кори эҷодӣ; Тавсияҳо дар шакли диафильмҳо ва презентацияҳо
3.4 ошкор ва ислоҳи хатогӣҳо	2.3.4.1 Ислоҳи хатоҳои имлоӣ, аломатҳои пунктуация ва услубӣ бо ёрии муаллим.	3.3.4.1 Сохтор ва услуби асар бо ёрии муаллим Таҳрир, ислоҳи хатогӣҳои имлоӣ ва пунктуация	4.3.4.1 Сохтор ва услуби кор бо ёрии муаллим Таҳрир, арзёбии интиқодӣ, ислоҳи хатоҳои имлоӣ ва пунктуация

14. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

15. Осы оқу бағдарламасы Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған «Литературное чтение» оқу пәні бойынша (оқыту тәжік тілінде) үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған «Әдебиеттік оқу» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар (оқыту тәжік тілінде)

3) 2-сынып

Ортақ тақырыптар	Бөлімше (түйінді дағдылар)	Оқу мақсаттары
1 -тоқсан		

1. Дар бораи ман	1.1 Мазмуни асарро фаҳмонед	2.1.1.1 барои мазмуни асар ба саволҳо ҷавоб додан
	1.2 Асарро нақл кардан	2.1.2.1* Мазмуни асарро аз рӯи нақшаи тайёр ё бо суханони худ ҷамъбаст кунед
	1.3 Вазъияти воқеъ ҳисоб карда мешавад	2.1.3.1 Бо риояи мавзӯи асар ва иқтибос (боб) анҷоми ҳикояро омода кунед
	1.5. Шарҳ дар бораи кори омӯхташуда	2.1.5.1 Бо истифода аз калимаҳои дастгирӣ баён кардани эҳсосоти худро омӯzed
	1. Оила ва дӯстони ман	2.1 Истифодаи намудҳои хондан
2.2 Оид ба мазмуни асар саволҳо диҳед ва ҷавоб гиред		2.2.2.1 Бо ёрии муаллим саволҳои оддӣ ва мураккаб диҳед ва бидонед, ки чӣ гуна ҷавобро дар асар пайдо кунед
2.3 Бо мавзӯи асар як фикри асосиро таҳия кунед		2.2.3.1 Бо ёрии муаллим мавзӯъ ва идеяи асосии корро таҳия кунед
2.4 Инкишоф додани жанри асари адабӣ		2.2.4.1 Инкишоф додани вижагиҳои жанри зарбулмасалҳо, шеърҳо, мақолҳо, ҳикояҳои зиндагӣ, ҳикояҳо,чистонҳо
2.6 Ба амалҳои қаҳрамон баҳо диҳед		2.2.6.1 тасвири намуди зоҳирии қаҳрамон, баҳо додан ба рафтору кирдори ӯ
2.7 Истифодаи воситаҳои адабию бадеиро муаян кардан		2.2.7.11 Бо ёрии муаллим воситаҳои бадеии асарро нависед (муқоиса кунед) ёбед
2.8 Тарҳрезии унсурҳои асарҳои санъат		2.2.8.2 Бо ёрии муаллим порчаи асарро бо модели дигар муқоиса кунед (иллюстрация, мультфильм)
2.9 Маълумот аз сарчашмаҳои гуногун		2.2.9.1 Ба савол дар шакл ва ҷадвали маълумоти дар маҷмӯаи маълумотномаҳо ва луғатҳо овардашуда ҷавоб диҳед.
3.1 Сохтани нақшаи асар		2.3.1.1 Бо ёрии муаллим кори хондашударо ба қисмҳо тақсим кунед ва нақша тартиб диҳед

	3.2 Кори эҷодӣ аз рӯи жанри асар	2.3.2.1* Бо ёрии муаллим шеърҳои кутоҳ, ё шеърҳои тайёрро нависед.
	3.3 Корҳои эҷодиро бо роҳҳои гуногун тавсия диҳед	2.3.3.1 Расмкашӣ, хаттотӣ, татбиқ бо ёрии муаллим, Бо ақсо эҷодкор бошед
	3.4 ошкор ва ислоҳи хатогиҳо	2.3.4.1 Ислоҳи хатоҳои имлоӣ, пунктуатсия ва услубӣ бо ёрии муаллим
2-тоқсан		
1. Мактаби ман	1.2 Асарро нақл кардан	2.1.2.1* Мундариҷаи асарро аз рӯи нақшаи тайёр ё бо суханони худ чамъбаст кунед
	1.3 Мазмуни таърихӣ асар	2.1.3. Бо риояи мавзӯи асар ва иқтибос (боб) анҷоми ҳикояро омода кунед
	1.4 Барои ҷалби тавачҷӯҳи шунавандагон	2.1.4.1 Истифодаи маҷозҳо ва воситаҳои ғайривербалӣ дар сӯҳбат
	1.5 Шарҳ дар бораи асари шунидашуда	2.1.5.1 Бо истифода аз калимаҳои дастгирӣ баён кардани эҳсосоти худро омӯzed
	2.1 Истифодаи намудҳои хондан	2.2.1.2 Асарро пурра хонед ва маълумоти дахлдорро муайян кунед.
	2.2 Оид ба мундариҷаи кор саволҳо диҳед ва ҷавоб диҳед	2.2.2.1 Бо ёрии муаллим саволҳои оддӣ ва мураккаб диҳед ва бидонед, ки чӣ гуна ҷавобро аз асар ёфтан
	2.3 Бо мавзӯи асар бозии асосиро таҳия кунед	2.2.3.1 Бо ёрии муаллим мавзӯъ ва идеяи асосии корро таҳия кунед
	2.4 Инкишоф додани жанри асари адабӣ	2.2.4.1 Инкишоф додани вижагиҳои жанри зарбулмасалҳо, шеърҳо, шеърҳо, ҳикояҳои зиндагӣ, ҳикояҳо, чистонҳо
	2.6 Ба амалҳои қаҳрамон баҳо диҳед	2.2.6.1 тасвири намуди зоҳирии қаҳрамон, баҳо додан ба рафтору кирдори ӯ
	2.8 Муқоисаи унсурҳои асар	2.2.8.2 Бо ёрии муаллим асари бадеиро бо мисоли дигар муқоиса кунед (иллюстрация, мультфильм)
2. Кишвари зодаи ман	2.9 Муошират бо сарчашмаҳои гуногун	2.2.9.1 Ба саволи ҷадвал мувофиқи маълумоти дар маҷмӯаи маълумотномаҳо ва луғатҳо овардашуда ҷавоб диҳед.

	2.2 Кори эҷодӣ аз рӯи жанри асар	2.3.2.1* Мувофиқи нақша бо ёрии муаллим шеърҳои кутӯҳ, чистонҳо ё шеърҳои тайёрро нависед.
	3.3 Корҳои эҷодиро бо роҳҳои гуногун тавсия диҳед	2.3.3.1 Расмкашӣ, хаттотӣ, татбиқ бо ёрии муаллим, Сураҷҳо пайдо кунед ва эҷодкор бошед
	3.4 ошкор ва ислоҳи хатогиҳо	2.3.4.1 Ислоҳи хатоҳои имлоӣ, пунктуатсия ва услубӣ бо ёрии муаллим
3-тоқсан		
5. Дар тани соғ рӯҳи соғ	1.1 Муайян кардани мазмуни асар	2.1.1.1 Барои мазмуни асар ба саволҳои додашуда ҷавоб додан
	1.2 Асарро нақл кардан	2.1.2.1* Мазмуни асарро аз рӯи нақшаи тайёр ё бо суханони худ ҷамъбаст кунед
	1.3 Мазмуни таърихии асар	2.1.3.1 Бо риояи мавзӯи асар ва иқтибос (боб) анҷоми ҳикояро омода кунед
	1.4 Барои ҷалби тавачҷӯҳи шунавандагон	2.1.4.1 Истифодаи истиораҳо ва воситаҳои ғайривербали хангоми сӯҳбат
	1.5 Шарҳ дар бораи асари шунидашуда	2.1.5.1 Бо истифода аз калимаҳои дастгирӣ фикр кардан ва эҳсос карданро омӯzed.
6. Таърихи миллӣ ва адабиёти беназир	2.1 Истифодаи намудҳои хондан	2.2.1.1 Асарро бо овози баланд, дуруст ва бодикқат хонед, ба нақшҳо тақсим кунед ва раво хонед; 2.2.1.2 Корро пурра хонед ва маълумоти дахлдорро муайян кунед.
	2.2 Оид ба мазмуни асар саволҳо гуед ва ҷавоб диҳед	2.2.2.1 Бо ёрии муаллим саволҳои содда ва мураккаб диҳед ва донед, ки чӣ гуна ҷавобро аз матн пайдо кунед.
	2.3 Бо мавзӯи асар фикри асосиро таҳия кунед	2.2.3.1 Бо ёрии муаллим мавзӯъ ва идеяи асосии асарро муайян кунед
	2.4 Инкишоф додани жанри асари адабӣ	2.2.4.1 Инкишоф додани хусусияти жанри зарбулмасал, чистон, шеър, ҳикояҳои ҳаёт, ҳикоя, мақолҳо.
	2.5 Мутобиқ кардани композицияи асар	2.2.5.1 Бо ёрии муаллим ибтидо, инкишоф ва анҷоми ҳикояро дар асари бадеӣ инкишоф диҳед.
	2.6 Ба амалҳои қаҳрамон баҳо диҳед	2.2.6.1 тасвири намуди зоҳирии қаҳрамон, баҳо додан ба рафтору

		кирдори ӯ
	2.7 Истифодаи воситаҳои адабию бадеиро муаян кардан	2.2.7.1 Бо ёрии муаллим аз воситаҳои бадеии асар истифода баред (муқоиса, кунед) ёбед
	2.8 Тақсимои унсурҳои асар	2.2.8.1 бо ёрии муаллим тағйироти таҳияи сюжетро муаян намояд; 2.2.8.1 Бо ёрии муаллим асари бадеиро бо модели дигар муқоиса кунед (иллюстрация, мультфильм)
	2.9 Муошират бо сарчашмаҳои гуногун	2.2.9.1 Ба саволи ҷадвал мувофиқи маълумоти дар маҷмӯаи маълумотномаҳо ва луғатҳо овардашуда ҷавоб диҳед.
	3.1 Сохтани нақшаи асар	2.1.1 Бо ёрии муаллим асари хондашударо ба қисмҳо тақсим кунед ва нақша тартиб диҳед
	3.3 Корҳои эҷодиро бо роҳҳои гуногун тавсия диҳед	2.3.3.1 расмкашӣ, хаттотӣ, барномасозӣ бо ёрии омӯзгор, Бо мубодилаи аксҳо эҷодкор шавед
	3.4 ошкор ва ислоҳи хатогиҳо	2.3.4.1 Ислоҳи хатогиҳои имлоӣ, пунктуатсия ва услубӣ бо ёрии муаллим
4 тоқсан		
7. Муҳити атроф	1.2 Асарро наҷл кардан	2.1.2.1* Мазмуни асарро аз рӯи нақшаи тайёр ё бо суханони худ ҷамъбаст кунед
	1.3 Мазмуни таърихии асар	2.1.3.1 Бо риояи мавзӯи асар ва иқтибос (боб) анҷоми ҳикояро омода кунед
	1.4 Барои ҷалби тавачҷӯҳи шунавандагон	2.1.4.1 Истифодаи истиораҳо ва воситаҳои ғайривербалӣ ҳангоми сӯҳбат
	1.5 Шарҳ дар бораи асари шунидашуда	2.1.5.1 Бо истифода аз калимаҳои дастгирӣ баён кардани фикри ҳудро ҳис кунед
	2.2 Оид ба мазмуни асар саволҳо созад ва ҷавоб диҳед	2.2.2.1 Бо ёрии муаллим саволҳои содда ва мураккаб диҳед ва донед, ки чӣ гуна ҷавобро аз матн пайдо кунед.
	2.3 Бо мавзӯи асар фикри асосиро таҳия кунед	2.2.3.1 Бо ёрии муаллим мавзӯи асарро ва фикри асосии онро муаян кардан

8. Сафар	2.5 Композитсияи асарро муаян кардан	2.2.5.1 Бо ёрии муаллим ибтидо, инкишоф ва анҷоми ҳикояро дар асари бадеӣ инкишоф диҳед.
	2.6 Ба амалҳои қаҳрамон баҳо диҳед	2.2.6.1 Намуди зоҳирии қаҳрамонро тавсиф кунед ва ба рафтору кирдори ӯ баҳо диҳед
	2.7 Истифодаи воситаҳои адабию бадеӣ беҳтар муаян кардан	2.2.7.1 Бо ёрии муаллим аз воситаҳои бадеии асар истифода баред (муқоиса, кунед) ёбед
	2.8 Тақсимои унсурҳои асар	2.2.8.1 бо ёрии муаллим тағйироти таҳияи сюжетро муаян намояд; 2.2.8.1 Бо ёрии муаллим асари бадеиро бо модели дигар муқоиса кунед (иллюстрация, мультфильм)
	2.9 Маълумот аз сарчашмаҳои гуногун	2.2.9.1 Ба савол дар шакл ва ҷадвали маълумоти дар маҷмӯаи маълумотномаҳо ва луғатҳо овардашуда ҷавоб диҳед.
	3.1 Сохтани нақшаи асар	2.3.1.1 Бо ёрии муаллим кори хондашударо ба қисмҳо тақсим кунед ва нақша тартиб диҳед
	3.2 Кори эҷодӣ аз рӯи жанри асар	2.3.2.1* Бо ёрии муаллим шеърҳои кутӯҳ, мақолҳо, чистонҳо ва ё шеърҳои тайёр навиштан.
	3.4 ошкор ва ислоҳи хатогиҳо	2.3.4.1 Ислоҳи хатоҳои имлоӣ, пунктуатсия ва услубӣ бо ёрии муаллим
2)3 сынып:		
Ортақ тақырыптар	Белімше (тўйинди дағдылар)	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
1 Табиати зинда	1.1 Муайян кардани мазмуни асар	3.1.1.1 Барои инкишоф додани қисмҳои муҳими асар ба саволҳои қушода ҷавоб диҳед.
	1.2 Асарро нақл кардан	3.1.2.1* Мазмуни асарро мувофиқи нақша ё бо суҳанони худ пурра кунед
	1.3 Мазмуни таърихӣ асар	3.1.3.1.Характери қаҳрамонони асар аз фаъолият ва рӯйдодҳои ӯ лаззат баред ва рушди сюжетро ба нақша гиред.

2. Хуб хуб аст, бад бад аст (зулмот бо нур)	1.4. Чалби таваччӯҳи шунавандагон	3.1.4.2 Истифодаи тасвирҳо, тасвирҳо ва аксҳо дар сӯҳбат
	1. 5 Шарҳ дар бораи асари шунидашуда	3.1.5.1 Бо истифода аз калимаҳои бадеӣ баён кардани фикр ва эҳсосоти худро омӯзед
	2.1 Истифодаи намудҳои хондан	3.2.1.1 Асарро бо овози баланд хонед, онро ба нақшҳо тақсим кунед, равон хонед, аз рӯи намуд хонед
	2.2 Оид ба мазмуни асар саволҳо гуед ва ҷавоб диҳед	3.2.2.1 Ба саволҳои амалӣ ва арзёбӣ асосёфта пурсед ва ҷавоб диҳед
	2.3 Бо мавзӯи асар фикри асосиро таҳия кунед	3.2.3.1 Мавзӯи асарро муаян намуда, қисми матнро, ки фикри асосиро ифода мекунад, нависед.
	2.4 Инкишоф додани жанри асари адабӣ	3.2.4.1 Гуногунии жанрҳои шеър, масалан, истиора, ривоят ва ҳикояро инкишоф диҳед.
	2.5 Композитсияи асарро муаян кардан	3.2.6.1 Портрети қаҳрамонро кашада, аз рӯи матн ба кирдор ва тағйироти характери у баҳо диҳед.
	2.6 Ба амалҳои қаҳрамон баҳо диҳед	3.2.7.1 Дар асар бо ёрии муаллим воситаҳои адабию бадеӣ (ташбеҳ, эпитет, муқоиса) нависед
	2.7 Истифодаи воситаҳои адабию бадеӣ беҳтар муаян кардан	3.2.8.2 Бо ёрии муаллим асари бадеиро бо мисоли дигар муқоиса кунед (тасвир, мусиқӣ, мультфильм)
	2.9 Маълумот аз сарчашмаҳои гуногун	3.2.9.1 Сарчашмаҳои гуногун, ки ба мазмуни асар мувофиқанд: тасвир, адабиёт китобҳо, мультфильмҳо, маълумоти васеъ ва пешниҳоди маълумот дар шакли диаграммаҳо
	3.1 Сохтани нақшаи асар	3.3.1.1 Бо ёрии муаллим кори хондашударо ба қисмҳои мантиқӣ тақсим кунед, ба ҳар як қисм ном диҳед ва нақша тартиб диҳед
	3.3 .Қорҳои эҷодиро бо роҳҳои гуногун тавсия диҳед	3.3.3.1 Тавсия додани кори эҷодӣ дар шакли расмҳо ва сенариҳо
	3.4 ошкор ва ислоҳи хатогиҳо	3.3.4.1 Такмили сохтор ва услуби қор бо ёрии муаллим, ислоҳи хатоҳои имлоӣ ва пунктуатсия

2 -тоқсан			
3. Вақт	1.1 Муайян кардани мазмуни асар	3.1.1.1 Барои инкишоф додани қисмҳои муҳими асар ба саволҳои кушода ҷавоб диҳед.	
	1.2 Асарро нақл кардан	3. 1.2.1* Мазмуни асарро мувофиқи нақша ё бо суҳанони худ пурра кунед	
	1.3 Мазмуни таърихии асар	3.1.3.1.Характери қаҳрамонони асар аз фаъолият ва рӯйдодҳои ӯ лаззат баред ва рушди сюжетро ба нақша гиред.	
	1.4. Ҷалби тавачҷӯҳи шунавандагон	3.1.4.2 Истифодаи тасвирҳо, тасвирҳо ва аксҳо дар сӯҳбат	
	1. 5 Шарҳ дар бораи асари шунидашуда	3.1.5.1 Бо истифода аз калимаҳои бадеӣ баён кардани фикр ва эҳсосоти худро омӯзед	
	4. Биноҳо	2.1 Истифодаи намудҳои хондан	3.2.1.1 Асарро бо овози баланд хонед, онро ба нақшҳо тақсим кунед,равон хонед, аз рӯи намуд хонед 3.2.1.2 Асарро фаҳмида хонед, аз назар гузаронед, иттилооти воридшударо ёфта гиред, қайд кунед ва нуқтаи муҳимро арзёбӣ кунед.
		2.2 Оид ба мазмуни асар саволҳо гуед ва ҷавоб диҳед	3.2.2.1. дар асоси татбиқ (амалӣ) ва арзёбӣ саволҳо додан ва ҷавоб додан
		2.3 Бо мавзӯи асар фикри асосиро таҳия кунед	3.2.3.1. ҷумлае, ки фикри асосиро ифода мекунад, таҳияи мавзӯи асар ва навиштани қисми матнро ёфтан
		2.4 Инкишоф додани жанри асари адабӣ	3.2.4.1 инкишоф додани хусусияти жанри шеър, ҳикоя, зарбулмасал, қисса, ҳикоя
		2.5 Композитсияи асарро муайян кардан	3.2.5.1 таҳияи ибтидо, инкишоф ва анҷоми достони асари бадеӣ
2.6 Ба амалҳои қаҳрамон баҳо диҳед		3.2.6.1 тасвири портрети қаҳрамон, баҳодиҳии натиҷаи амалҳо ва тағирёбии хислати ӯро дар асоси матн	
2.7 Истифодаи воситаҳои адабию бадеӣ беҳтар муайян кардан		3.2.7.1 Дар асар бо ёрии муаллим воситаҳои адабию бадеӣ (ташбеҳ, эпитет, муқоиса) нависед	

	2.8 Тақсимоти унсурҳои асар	3.2.8.2 бо ёрии муаллим, мубодилаи порчаи кори бадеиро бо нусхаи мисоли дигар (тасвир, мусиқӣ (мусиқӣ), мультфилм)
	2.9 Аз манбаъҳои гуногун Маълумот гирифтани	3.2.9.1 Сарчашмаҳои гуногун, ки ба мазмуни асар мувофиқанд: тасвирӣ, адабӣ китобҳо, мультфильмҳо ва дар шакли диаграмма маълумот медиҳанд
	3.1 Сохтани нақшаи асар	3.3.1.1 Бо ёрии муаллим асарро ба қисмҳои мантиқӣ хонед Ҳар як қисмро тақсим кунед ва ба нақша гиред
	3.2 Қори эҷодӣ аз рӯи жанри асар	3.3.2.1* шеър ба қаҳрамони асар, гул мисра), дostonро хонед (барои хондан ва тамошо кардан) нависед.
	3.4 ошкор ва ислоҳи хатогиҳо	3.3.4.1 Сохтор ва услуби асар бо ёрии муаллим Таҳрир, ислоҳи хатогиҳои имлоӣ ва пунктуатсия
3-тоқсан		
5. Ҳунар	1.1 Фаҳмидани мундариҷаи қор	3.1.1.1 Барои инкишоф додани қисмҳои муҳими асар ба саволҳои қушода ҷавоб диҳед.
	1.3. Саргузашти асарро тавсиф кунед	3. 1.2.1* Мазмуни асарро мувофиқи нақша ё бо суҳанони худ пурра кунед
	1.4. Қалби тавачҷӯҳи шунавандагон	3.1.4.2 Истифодаи тасвирҳо, тасвирҳо ва аксҳо дар сӯҳбат 3.1.4.1 Истифодаи зарбулмасалҳо, истиораҳо ва воситаҳои шифоҳӣ дар ҷараёни сӯҳбат
	1.5 Фикри худро дар бораи асари шунидаатон баён кунед	3.1.5.1 Бо истифода аз калимаҳои бадеӣ баён кардани фикр ва эҳсосоти худро омӯzed
	2.1 Истифодаи намудҳои хондан	3.2.1.2 Асарро фаҳмида хонед, аз назар гузаронед, иттилооти воридшударо ёфта гиред, қайд кунед ва нуқтаи муҳимро арзёбӣ кунед.
	2.2 Оид ба мазмуни асар саволҳо гуед ва ҷавоб диҳед	3.2.2.1. дар асоси татбиқ (амалӣ) ва арзёбӣ саволҳо додан ва ҷавоб додан

6. Номзадҳои бузург	2.3 Бо мавзӯи асар фикри асосиро таҳия кунед	3.2.3.1. ҷумлае, ки фикри асосиро ифода мекунад, таҳияи мавзӯи асар ва навиштани қисми матнро ёфтад
	2.4 Инкишоф додани жанри асари адабӣ	3.2.4.1 инкишоф додани хусусияти жанри шеър, ҳикоя, зарбулмасал, қисса, ҳикоя
	2.5 Композитсияи асарро муаян кардан	3.2.5.1 таҳияи ибтидо, инкишоф ва анҷоми достони асари бадеӣ
	2.6 Ба амалҳои қаҳрамон баҳо диҳед	3.2.6.1 тасвири портрети қаҳрамон, баҳодиҳии натиҷаи амалҳо ва тағирёбии хислати ӯро дар асоси матн
	2.7 Истифодаи воситаҳои адабию бадеӣ беҳтар муаян кардан	3.2.7.1 Дар асар бо ёрии муаллим воситаҳои адабию бадеӣ (ташбеҳ, эпитет, муқоиса) нависед
	2.8 Тақсимои унсурҳои асар	3.2.8.1 Мубодилаи эпизодҳо, таҳияи тағйирот дар таҳияи сюжет
	2.9 Аз манбаҳои гуногун Маълумот гирифтад	3.2.9.1 Сарчашмаҳои гуногун, ки ба мундариҷаи кор мувофиқанд: тасвирҳо, адабиёт китобҳо, мультфильмҳо ва дар шакли диаграмма маълумот медиханд
	3.1 Сохтани нақшаи асар	3.3.1.1 бо ёрии муаллим, хонданро ба қисмҳои мантиқӣ тақсим кунед тақсим карда, ба ҳар қитъа нам андохта, план тартиб диҳед
	3.2 Қори эҷодӣ аз рӯи жанри асар	3.3.2.1* шеър ба қаҳрамони асар, гул мисра), дostonро хонед (барои хондан ва тамошо кардан) нависед.
	3.3 .Қорҳои эҷодиро бо роҳҳои гуногун тавсия диҳед	3.3.3.1 Қорҳои эҷодиро дар шакли расмҳо ва сценарийҳо тавсия диҳед
3.4 ошкор ва ислоҳи хатогиҳо	3.3.4.1 Такмили сохтор ва услуби қор бо ёрии муаллим, ислоҳи хатоҳои имлоӣ ва пунктуатсия	
4-тоқсан		
7. Об манбаи рӯзғор аст	1.1 Фаҳмидани мундариҷаи қор	3. 1.1.1 Барои тақмил додани қисмҳои муҳими қор ба саволҳои қушода пурсед ва ҷавоб диҳед.

8. Дам елиш мэдэнийити. Мэйрэмлэр	1.3. Саргузашти асарро тавсиф кунед	3.1.3.1. Хактери кахрамонони асар аз фаъолият ва рӯйдодҳои ӯ лаззат баред ва рушди сюжетро ба нақша гиред.
	1.4. Чалби таваччӯхи шунавандагон	3.1.4.2 Истифодаи тасвирҳо, тасвирҳо ва аксҳо дар сӯхбат
	1.5 Фикри худро дар бораи асари шунидаатон баён кунед	3.1.5.1 Бо истифода аз калимаҳои бадеӣ баён кардани фикр ва эҳсосоти худро омӯзед
	2.1 Истифодаи намудҳои хондан	3.2.1.2 Асарро фаҳмида хонед, аз назар гузаронед, иттилооти воридшударо ёфта гиред, қайд кунед ва нуқтаи муҳимро арзёбӣ кунед.
	2.2 Оид ба мазмуни асар саволҳо гуед ва ҷавоб диҳед	3.2.2.1. дар асоси татбиқ (амалӣ) ва арзёбӣ саволҳо додан ва ҷавоб додан
	2.3 Бо мавзӯи асар фикри асосиро таҳия кунед	3.2.3.1. ҷумлае, ки фикри асосиро ифода мекунад, таҳияи мавзӯи асар ва навиштани қисми матнро ёфтани
	2.5 Композитсияи асарро муаян кардан	3.2.5.1 таҳияи ибтидо, инкишоф ва анҷоми достони асари бадеӣ
	2.6 Ба амалҳои қаҳрамон баҳо диҳед	3.2.6.1 тасвири портрети қаҳрамон, баҳодихии натиҷаи амалҳо ва тағйирёбии хислати ӯро дар асоси матн
	2.8 Тақсимои унсурҳои асар	3.2.8.2 бо ёрии муаллим, мубодилаи порчаи кори бадеиро бо нусхаи мисоли дигар (тасвир, мусиқӣ (мусиқӣ), мультфильм) 3.2.8.1 Мубодилаи эпизодҳо, таҳияи тағйирот дар таҳияи сюжет
	2.9 Аз манбаҳои гуногун маълумот гирифтани	3.2.9.1 Сарчашмаҳои гуногун, ки ба мундариҷаи кор мувофиқанд: тасвирҳо, адабиёт китобҳо, мультфильмҳо ва дар шакли диаграмма маълумот медиханд
	3.1 Сохтани нақшаи асар	3.3.1.1 бо ёрии муаллим, хонданро ба қисмҳои мантиқӣ тақсим кунед тақсим карда, ба ҳар қитъа нам андохта, план тартиб диҳед

	3.2 Кори эҷодӣ аз рӯи жанри асар	3.3.2.1* шеър ба қаҳрамони асар, гул мисра), дostonро хонед (барои хондан ва тамошо кардан) нависед.
	3.4 ошкор ва ислоҳи хатогихо	3.3.4.1 Такмили сохтор ва услуби кор бо ёрии муаллим, ислоҳи хатоҳои имлоӣ ва пунктуатсия

3) 4 сынып

Ортақ тақырыптар	Бөлімше (түйінді дағдылар)	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
1. Қазоқистон Ватани ман аст	1.1 Фаҳмидани мундариҷаи кор	4.1.1.1 Барои пурра фаҳмидани мӯхтавои асар, додан ва ба саволҳо ҷавоб додан барои такмил додани баъзе қисматҳо ва бартариҳои ҳикоя
	1.3. Саргузашти асарро тавсиф кунед	4.1.3.1 Тартиби таҳияи сюжетро дар асоси қисмати мавзӯӣ ва хулосаи асар ба нақша гирифта, маънои онро шарҳ диҳед.
	1.4. Ҷалби тавачҷӯҳи шунавандагон	4.1.4.2 Истифодаи тасвирҳо, тасвирҳо, аксҳо, презентатсияҳо, клипҳои видеоӣ ҳангоми сӯҳбат
	1.5 Фикри худро дар бораи асари шунидаатон баён кунед	4.1.5.1 Мубодилаи афкор, эҳсос ва нуктаи назари шахс бо рӯйдодҳои шабеҳи ҳаёт ва қори худ
2. Арзишҳо	2.1 Истифодаи намудҳои таҳсил	4.2.1.1 Асарро бо овози баланд хонед, ба нақшҳо тақсим кунед, озод хонед, чопро хонед
	2.2 Оид ба мундариҷаи кор саволҳо диҳед ва ҷавоб диҳед	4.2.2.1 Дар асоси бозсозӣ, тафсир ва арзёбии кор саволҳо диҳед ва ҷавоб диҳед.
	2.3 Мавзӯи асар ва идеяи асосии онро таҳия кунед	4.2.3.1 Таҳияи мавзӯӣ ва ғояи асосии асар, бо истифода аз маълумоти матнӣ фикри муаллифро исбот кунед
	2.4 Инкишоф додани жанри асари адабӣ	4.2.4.1 Инкишоф додани хусусияти жанри ҳикояҳо, ҳикояҳо, ҷуфтҳо ва романҳои фантастикӣ
	2.6 Ба амалҳои қаҳрамонон баҳо диҳед	4.2.6.1 Баҳс ва баҳо додан ба хислати қаҳрамон, амалҳои қаҳрамонон ва тағирот дар хислати матн.
	2.7 Санъати адабӣ асбобҳо	4.2.7.1 Муайян ва истифода бурдани воситаҳои адабии (мисли, эпитет,

	Қобилияти истифодаи худро беҳтар кунед	аллитератсия, аллитератсия) асар	
	2.8 Тақсимоти унсурҳои асар	4.2.8.2 Муқоисаи нусхаи асари бадеӣ бо мисоли дигар (иллюстрация, мусиқӣ (садо), мультфильм, филм)	
	2.9 Аз манбаъҳои гуногун маълумот гирифтани	4.2.9.1 Намоиши схемавии иттилооти воридотӣ аз сарчашмаҳои гуногун, хулоса ва пайвастишавӣ	
	3.1 Сохтани нақшаи асар	4. 3.1.1 Системаи ҳикояро дар кори хондашуда фаҳмед, онро ба қисмҳои тақсим кунед, ба ҳар як қисм ном диҳед ва нақша гиред	
	3.2 Кори эҷодӣ аз рӯи жанри асар	4.3.2.1 Ба матни асосӣ илова кардани қаҳрамони нав, муқаддима кардани сюжети нав, навиштани шеър (чор мисра) навистан	
	3.3 .Корҳои эҷодиро бо роҳҳои гуногун тавсия диҳед	4.3.3.1 Тавсия додани кори эҷодӣ дар диаграмма, филм, презентатсия	
	3.4 ошкор ва ислоҳи хатогиҳо	4.3.4.1 Сохтор ва услуби кор бо ёрии муаллим Хондан, баҳодиҳии нуқтаи назари шумо, ислоҳи хатоҳои имлоӣ ва пунктуатсия	
2-тоқсан			
4. Олами касбҳо	2. Мероси фарҳангӣ	1.2 Мазмуни асар	4.1.2.1* Усулҳои гуногуни тавсифи мазмуни асарро (шаҳси I ё III, илова кардани хама гуна ходисаҳо) истифода бурда, асарро пурра чамбаст намояд.
		1.3 Мазмуни таърихӣ асар	4.1.3.1 Тартиби таҳияи сюжетро дар асоси қисмати мавзӯӣ ва хулосаи асар ба нақша гирифта, маънои онро шарҳ диҳед.
		1.4. Қалби тавачҷӯҳи шунавандагон	4.1.4.1 Истифодаи зарбулмасалҳо, сатрҳои шеърӣ, истиораҳо ва воситаҳои ғайривербалӣ ҳангоми сӯҳбат
			4.1.4.2 Истифодаи тасвирҳо, тасвирҳо, аксҳо, презентатсияҳо, клипҳои видеоӣ ҳангоми сӯҳбат
	1.5 Фикри худро дар бораи асари	4.1.5.1 Мубодилаи афкор, эҳсос ва нуқтаи назари шахс бо рӯйдодҳои	

шундаатон баён кунед	шабеҳи ҳаёт ва кори худ
2.1 Истифодаи намудҳои хондан	4.2.1.2 * Ба доҳили кор назар кунед, саволҳо диҳед, маълумотро кобед, ба кор ишора кунед, таҳлил кунед ва баҳодиҳии интиқодӣ кунед.
2.2 Оид ба мундариҷаи кор саволҳо диҳед ва ҷавоб диҳед	4.2.2.1 Дар асоси бозсозӣ, тафсир ва арзёбии кор саволҳо диҳед ва ҷавоб диҳед.
2.3 Мавзӯи асар ва идеяи асосии онро таҳия кунед	4.2.3.1 Таҳияи мавзӯъ ва ғояи асосии асар, бо истифода аз маълумоти матнӣ фикри муаллифро исбот кунед
2.5 Композитсияи асарро муаян кардан	4.2.5.1 Таҳияи сохтори композитсияи асар (оғоз, таҳия, ҳалли) бо кӯмаки муаллим
2.6 Ба амалҳои қаҳрамонон баҳо диҳед	4.2.6.1 Баҳс ва баҳо додан ба хислати қаҳрамон, амалҳои қаҳрамонон ва тағирот дар хислати матн.
2.7 Воситаҳои адабию бадеӣ Қобилияти истифодаи худро беҳтар кунед	4.2.7.1 Муайян кардан ва истифодаи воситаҳои адабӣ (мисли, муқоиса, эпитет, аллитератсия)
2.8 Тақсимои унсурҳои асар	4.2.8.1 Таҳлил ва муқоисаи аҳамияти эпизодҳо ва рӯйдодҳо
2.9 Аз манбаҳои гуногун маълумот гирифтани	4. 2.9.1 Намоиши схемавии иттилооти воридотӣ аз сарчашмаҳои гуногун, хулоса ва таносуб
3.1 Сохтани нақшаи асар	4.3.1.1 Системаи ҳикояро дар кори хондашуда фаҳмед, онро ба қисмҳо тақсим кунед, ба ҳар як қисм ном диҳед ва нақша гиред
3.3 .Корҳои эҷодиро бо роҳҳои гуногун тавсия диҳед	4.3.3.1 Пешниҳоди кори эҷодӣ дар шакли диаграммаҳо, диафильмҳо ва презентатсияҳо
3.4 ошкор ва ислоҳи хатогиҳо	4.3.4.1 Сохтор ва услуби кор бо ёрии муаллим Хондан, баҳодиҳии нуқтаи назари шумо, ислоҳи хатоҳои имлоӣ ва пунктуатсия
3-тоқсан	

5. Анъанаҳои табиӣ	1.1 Фаҳмидани мундариҷаи кор	4.1.1.1 Барои пурра фаҳмидани мӯҳтавои асар, додан ва ба саволҳо ҷавоб додан барои такмил додани баъзе қисматҳо ва бартарихҳои ҳикоя
	1.2 Мазмуни асар	4.1.2.1* Усулҳои гуногуни тавсифи мазмуни асарро (шаҳси I ё III, илова кардани ҳама гуна ҳодисаҳо) истифода бурда, асарро пурра ҷамъбаст намояд.
6. Гирду атрофатонро муҳофизат кунед	1.3 Мазмуни таърихӣ асар	4. 1.3.1 Дар асоси мавзӯ ва баҳши ҳулосаи кор, коркарди сюжетро ба нақша гирифта, маъноӣ онро баён намояд.
	1.4. Ҷалби тавачҷӯҳи шунавандагон	4.1.4.1 Истифодаи зарбулмасалҳо, сатрҳои шеърӣ, истиораҳо ва воситаҳои ғайривербалии ҳангоми сӯҳбат
	1.5 Фикри худро дар бораи асари шунидаатон баён кунед	4.1.5.1 Мубодилаи афкор, эҳсос ва нуқтаи назари шахс бо рӯйдодҳои шабеҳи ҳаёт ва қори худ
		4.1.4.2 Истифодаи тасвирҳо, тасвирҳо, аксҳо, презентатсияҳо, клипҳои видеоӣ ҳангоми сӯҳбат
	2.1 Истифодаи намудҳои хондан	4.2.1.2 * Ба доҳили кор назар кунед, саволҳо диҳед, маълумотро қобед, ба қори ишора кунед, таҳлил кунед ва баҳодиҳии интиқодӣ кунед.
	2.2 Оид ба мундариҷаи қори саволҳо диҳед ва ҷавоб диҳед	4.2.2.1 Дар асоси бозсозӣ, тафсир ва арзёбии қори саволҳо диҳед ва ҷавоб диҳед.
	2.3 Мавзӯи асар ва идеяи асосии онро таҳия кунед	4.2.3.1 Таҳияи мавзӯ ва ғояи асосии асар, бо истифода аз маълумоти матнӣ фикри муаллифро исбот кунед
	2.4 Инкишоф додани жанри асари адабӣ	4.2.4.1 Инкишоф додани хусусияти жанри ҳикояҳо, ҳикояҳои кӯтоҳ, ҷуфтҳои қаҳрамонӣ ва ҳикояҳои фантастикӣ.
	2.5 Композитсияи асарро муаян қардан	4.2.5.1 Таҳияи сохтори композитсияи асар (оғоз, таҳия, ҳалли) бо кӯмаки муаллим
	2.6 Ба амалҳои қаҳрамонон баҳо	4.2.6.1 Баҳс ва баҳо додан ба ҳислати қаҳрамон, амалҳои қаҳрамонон ва

	диҳед	тағирот дар ҳислати матн.
	2.7 Истифодаи воситаҳои адабию бадеӣ беҳтар карда шавад	4.2.7.1 Истифодаи воситаҳои адабӣ (ташбеҳ, ташбеҳ, эпитет, аллитератсия) ва истифодаи онҳо
	2.8 Унсурҳои тарҳрезии асарҳои санъат	4.2.8.1 Таҳлил ва муқоисаи аҳамияти эпизодҳо ва рӯйдодҳо
	2.9 Гуногунӣ маълумоти манбаъ	4.2.9.1 Намоиши схемавии иттилооти воридотӣ аз сарчашмаҳои гуногун, хулоса ва пайвастишавӣ
	3.1 Сохтани нақшаи асар	4.3.1.1 Системаи ҳикояро дар қори хондашуда фаҳмед, онро ба қисмҳо тақсим кунед, ба ҳар як қисм ном диҳед ва нақша гиред
	3.2 Қори эҷодӣ аз ӯи жанри асар	4.3.2.1 Ба матни асосӣ илова кардани қаҳрамони нав, муқаддима кардани сюжети нав, навиштани шеър
	3.4 ошкор ва ислоҳи хатогиҳо	4.3.4.1 Сохтор ва услуби қор бо ёрии муаллим Хондан, баҳодиҳии нуқтаи назари шумо, ислоҳи хатоҳои имлоӣ ва пунктуатсия
4-тоқсан		
7. Ба қайҳон сафар кунед	1.2 Мазмуни асар	4.1.2.1* Усулҳои гуногуни тавсифи мазмуни асарро (шаҳси I ё III, илова кардани ҳама гуна ҳодисаҳо) истифода бурда, асарро пурра чамбаст намояд.
	1.3 Мазмуни таърихӣ асар	4. 1.3.1 Дар асоси мавзӯӣ ва баҳши хулосаи қор, қорқарди сюжетро ба нақша гирифта, маънои онро баён намоед.
	1.4. Қалби тавачҷӯҳи шунавандагон	4.1.4.1 Истифодаи зарбулмасалҳо, сатрҳои шеърӣ, истиораҳо ва воситаҳои ғайривербалӣ хангоми сӯҳбат
	1.5 Фикри худро дар бораи асари шунидаатон баён кунед	4.1.5.1 Мубодилаи афкор, эҳсос ва нуқтаи назари шахс бо рӯйдодҳои шабеҳи ҳаёт ва қори худ

8. Сафар ба оянда	2.1 Истифодаи намудҳои таълим	4.2.1.1 Асарро бо овози баланд хонед, ба нақшо тақсим кунед, озод хонед, чодро хонед, бо овози баланд хонед 4.2.1.2 * Ба доҳили кор назар кунед, саволҳо диҳед, маълумотро кобед, ба кор ишора кунед, таҳлил кунед ва баҳодиҳии интиқодӣ кунед
	2.2 Оид ба мундариҷаи кор саволҳо диҳед ва ҷавоб диҳед	4.2.2.1 Дар асоси бозсозӣ, тафсир ва арзёбии кор саволҳо диҳед ва ҷавоб диҳед
	2.3 Мавзӯи асар ва идеяи асосии онро таҳия кунед	4.2.3.1 Таҳияи мавзӯъ ва ғояи асосии асар, бо истифода аз маълумоти матнӣ фикри муаллифро исбот кунед
	2.5 Таркиби асарро тақсим диҳед	4.2.5.1 Таҳияи сохтори композитсияи асар (оғоз, таҳия, ҳалли) бо кӯмаки муаллим
	2.6 Ба амалҳои қаҳрамонон баҳо диҳед	4.2.6.1 Баҳс ва баҳо додан ба хислати қаҳрамон, амалҳои қаҳрамонон ва тағирот дар хислати матн.
	2.8 Унсурҳои тарҳрезии асарҳои санъат	4.2.8.1 Таҳлил ва муқоисаи аҳамияти эпизодҳо ва рӯйдодҳо 4.2.8.2 Муқоиса кардани нусхаи асари бадеӣ бо намунаи дигар (иллюстрация, мусиқӣ, мультфильм, филм)
	2.9 Гуногунӣ маълумоти манбаъ	4.2.9.1 Намоиши схемавии иттилооти воридотӣ аз сарчашмаҳои гуногун, хулоса ва таносуб
	3.1 Сохтани нақшаи асар	4.3.1.1 Системаи ҳикояро дар қори хондашуда фаҳмед, онро ба қисмҳо тақсим кунед, ба ҳар як қисм ном диҳед ва нақша гиред
	3.2 Қори эҷодӣ аз ӯи жанри асар	4.3.2.1 Ба матни асосӣ илова кардани қаҳрамони нав, муқаддима кардани сюжети нав, навиштани шеър
	3.3 Қорҳои эҷодиро бо роҳҳои гуногун тавсия диҳед	4.3.3.1 Тавсия додани қори эҷодӣ дар шакли диаграммаҳо, диафильмҳо ва презентатсияҳо
3.4 ошкор ва ислоҳи хатогиҳо	4.3.4.1 Сохтор ва услуби қор бо ёрии муаллим Хондан, баҳодиҳии нуқтаи назари шумо, ислоҳи хатоҳои имлоӣ ва пунктуатсия	

Ескерту:

«*» – тоқсандағы екі ортақ тақырып есебінен бір тоқсанда оқу мақсаттарын ортақ тақырыптармен біріктіріледі.

2 – 4 сыныпқа арналған «Әдебиеттік оқу» пәні бойынша бағдарламаға кірген өзгерістер мен түзетулер

Р/с	Қолданыстағы бағдарлама	Өзгеріс енген жоба	Негіздеме
1	<p>Оқу бағдарламасында үш тілде білім беруді жүзеге асыру қарастырылған, онда үш тілді меңгертіп қана қоймай, сол сияқты білім алушылардың сыныптан тыс жұмыстарын да үш (қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде) тілде ұйымдастыру қарастырылған. Көптілді оқу ортасын құруда әр пәннің қосқан үлесі үш тілде білім беру саясатын іске асыруды қамтамасыз етеді. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсілдеме әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдері арқылы білім алушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші</p>	<p>Үш тілділік саясатын жүзеге асыру қазіргі таңда қажеттілігін жойды. Бұл тұсты алып тастау керек</p>	<p>Үштілділік мәселесі «Асыл сөз» пәнінің функциясына кірмейді</p>

	қағидаты ретінде қарастырылады.		
2	«Әдебиеттік оқу» пәнінің мақсаты – бастауыш сынып білім алушыларының көркем шығарманы сезіммен қабылдауы, түсінуі, санасында қайта жаңғырта алуы және шығармадан қабылдағанын өзінің шығармашылық әрекетінде жүзеге асыруға ұмтылуы арқылы функционалдық сауаттылығын қалыптастыру.	«Әдебиеттік оқу» пәнінің мақсаты - оқу дағдыларын жетілдіру, оқушылардың ақыл-ой қабілеті мен тұлғалық қасиеттерінің қалыптасуына, тілдік-эстетикалық талғамдарының дамуына, коммуникативтік құзыреттіліктерінің жетілуіне, өмірлік дағдыларын шыңдауына, өздігінен білім алуына мүмкіндік туғызу. Сонымен қатар, пән бойынша бағдарлама оқушыларды ұлттық мәдениет пен әдеби мұраларды түсінуге, ауызша және жазбаша тілдерін дамытуға, алған білімін өмірлік жағдаяттарда қолдануға бағытталған.	Бастауыштағы оқу сабақтарында басты назарда ең бірінші оқу дағдысын қалыптастырып, жетілдіру міндеті тұрады. Соған орай пәннің мақсаты қайта қаралып, функционалдық сауаттылық мағынасы таратылып, ашылып берілді.
3	«Әдебиеттік оқу» пәні бойынша төмендегідей міндеттерді жүзеге асыру көзделеді: 1) әдеби көркем шығармаларды оқыту арқылы қазақтың рухани қазынасын меңгерту; 2) коммуникативтік (айтылым, тыңдалым, оқылым, жазылым) дағдыларды қалыптастыру; 3) ауыз әдебиетінің, отандық және әлемдік балалар әдебиетінің озық үлгілерімен	«Әдебиеттік оқу» пәнінің міндеттері: 1) дауыстап және іштей оқуды түрлі формада қолдана отырып оқу сапасын (дұрыс, түсініп, шапшаң, мәнерлеп) жетілдіру; 2) әдеби көркем шығарманы сезіммен қабылдап, түсіну; 3) шығарманы санасында қайта жаңғырту арқылы өзіндік пайымдау жасау; 4) ауыз әдебиетінің, отандық және әлемдік балалар әдебиетінің озық үлгілерін оқыту барысында ұлттық, жалпыадамзаттық мәдениетпен таныстыру; 5) коммуникацияның түрлі тәсілдерін, оның ішінде тілдік дағдыларды меңгеру;	Сәйкесінше пән мақсаты өзгергеннен кейін пәннің міндеттеріне де нақтылаулар енгізілді.

<p>таныстыру арқылы білім алушыларға адамдардың өзара түсінісуі, сыйластық, құрмет сезімдері, адамгершілік қасиеттері, өзінің және өзгенің іс-әрекетіне жауапкершілікпен қарай білуі сияқты ізгілікті қасиеттерді қалыптастыру;</p> <p>4) оқу сапасын (дауыстап, түсініп, іштей, мәнерлеп, көз жүгіртіп, болжап оқу) жетілдіру;</p> <p>5) білім алушылардың оқырмандық мәдениетін қалыптастыра отырып, сөз әдеби нормаларын орынды қолдану дағдыларын меңгерту;</p> <p>6) сыни ойлауын жетілдіру;</p> <p>7) көркемдік-танымдық сипаттағы мәтіндерді өз мақсатына сай іріктеп, саралап, талдап, ой қорытындысын жасауға үйрету;</p> <p>8) алған білімін өмір жағдаяттарына байланысты қолданып, дұрыс шешім жасай білуге үйрету;</p> <p>9) оқылған шығарма сюжетінің ізімен</p>	<p>б)көркемдік-танымдық сипаттағы мәтіндерді талдап, ой қорытындысын жасау арқылы оқырмандық мәдениетін қалыптастыру;</p> <p>7) алған білімін өмір жағдаяттарына байланысты қолданып, дұрыс шешім жасай білуге үйрету;</p> <p>8) оқылған шығарма сюжетінің ізімен немесе еркін тақырыпта ауызша, жазбаша шығармашылық жұмыс түрлерін орындауға дағдыландыру.</p> <p>9) көркем шығармаларға қарапайым талдаулар жасау арқылы жекеленген әдеби-теориялық ұғымдармен таныстырып, мәтіндегі сөз қолданыстарының бейнелік ерекшеліктерін ашу.</p>	
--	--	--

	немесе еркін тақырыпта ауызша, жазбаша шығармашылық жұмыс түрлерін орындауға дағдыландыру.		
4	Жеке тұлғалық қасиеттердің кең ауқымды дағдылармен бірлесе дамытылуы білім берудің "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты құндылықтарын бойына сіңіруіне, Отанына риясыз қызмет ететін, білімді, білікті, рухани терең азамат болып қалыптасуына негіз болады.	«Әдебиеттік оқу» мазмұны мынадай құндылықтарға негізделеді: - қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік(ана тілі, елжандылық, сенім, борыш, намыс, тәуелсіздік, рәміздер, тарихи ескерткіштер, парыз); - құрмет(отбасы, қамқорлық, мейірімділік, салт-дәстүр, сүйіспеншілік, ізеттілік, ізгілік, сыйластық); - ынтымақтастық (достық, бауырмалдық, бірлік, толеранттық, қарым-қатынас мәдениеті); - еңбек пен шығармашылық(табандылық, ынсап, қанағат, рақым, төзім, өнер, жасампаздық, еңбекқорлық, жаңашылдық, денсаулық, салауатты өмір, ерік-жігер); - ашықтық(адалдық, әділдік, шынайылық, көшбасшылық); - өмір бойы білім алу (ізденімпаздық, білімге құштарлық, икемділік, жауапкершілік); - табиғатқа ізгілік(туған жер табиғаты, қасиет, киелілік, өлкетану, экологиялық тәрбие, ел байлығы).	Ұсынылған құндылықтардың мағынасы кеңінен ашылып берілді, пәннің мазмұны осы құндылықтарға негізделіп құрылады. Бірақ осы мәселе стандартта да ашылып көрсетілуі тиіс. Сонымен қатар пәннің мазмұндық ерекшелігіне байланысты табиғатқа ізгілік құндылығы қосылды, мағынасы ашылды.
5	«Әдебиеттік оқу» пәні бойынша оқу жылдамдығының шамалық нормасы:	«Әдебиеттік оқу» пәні бойынша оқу жылдамдығының шамалық нормасы:	5-сыныпта оқушыларға 20-40 бет көлеміндегі

	<p>1)2-сыныптың I жартыжылдық соңында минутына 40-45 сөз оқуды; II жартыжылдық соңында 50-55 сөз оқуды меңгеруі қажет;</p> <p>2)3-сыныптың I жартыжылдық соңында минутына 60-65 сөз оқуды; II жартыжылдық соңында 65-70 сөз оқуды меңгеруі қажет;</p> <p>3)4-сыныптың I жартыжылдық соңында минутына 75-80 сөз оқуды; II жартыжылдық соңында 80-90 сөз оқуды меңгеруі қажет;</p> <p><i>Ескерту:</i> Шылау, одағай, еліктеу сөздер, қос сөздер жеке сөз ретінде саналады.</p>	<p>1)3-сыныптың I жартыжылдық соңында минутына 70 және одан артық сөз оқуды; II жартыжылдық соңында 75 және одан артық сөз оқуды меңгеруі қажет;</p> <p>2)4-сыныптың I жартыжылдық соңында минутына 90 және одан артық сөз оқуды; II жартыжылдық соңында 100 және одан артық сөз оқуды меңгеруі қажет;</p>	<p>шығармаларды оқуға тура келеді. Сондықтан 3-сыныптан бастап оқу жылдамдығының мөлшеріне өзгерістер енгізілді (практик мұғалімдердің пікірлеріне сүйене отырып)</p>
6	<p>Оқу пәнінің 2-сыныптағы базалық білім мазмұны:</p> <p>2) ғылыми-танымдық шығармалар: мақала, естелік, өмірбаян (аспан әлемі, су асты тіршілігі, табиғат құбылыстары, жаратылыс құпиялары, халықтық әдет-ғұрып, салт-дәстүр туралы);</p>	<p>2-сыныптың білім мазмұнын:</p> <p>2) ауыз әдебиеті үлгілері, әлемдік және қазақ балалар әдебиеті көрнекті өкілдерінің шығармалары, ғылыми-танымдық шығармалар құрайды.</p> <p>3)Әдебиет теориялық білім түсініктер және практикалық тапсырма түрінде беріледі.</p> <p>4)Ғылыми-танымдық шығармалар: өмірбаян, естелік, мақала (аспан әлемі, су асты тіршілігі, табиғат құбылыстары, жаратылыс</p>	<p>1. Мұғалімдерге түсінікті болуы үшін ең алдымен жалпы түрде не оқылатыны туралы шолу берілуі керек.</p>

	<p>3) әлем халықтары балалар әдебиетінің көрнекті өкілдерінің үлгілі шығармалары: әңгіме, мысал, ертегілері.</p> <p>4) әдеби-теориялық білім: халық ауыз әдебиеті жөнінде (ертегі, өтірік өлең, жыр, жұмбақ, мақал-мәтелдер, жаңылтпаштар және т.б.) өлеңнің ұйқасқа құрылатыны, ақынның көңіл-күйі туралы түсінік (өлең түрлері: табиғат лирикасы, арнау өлеңдер, мысал өлеңдер, сықақ өлеңдер және т.б.), мәтіндегі көркем сөз жөнінде практикалық түрде түсінік, мәтін түрлері, мәтіндегі негізгі ой туралы қарапайым мағлұмат; диалог туралы;</p> <p>5) мәтінмен жұмыс: шығарманың мазмұны бойынша берілген сұрақтарға жауап беру; шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау.</p>	<p>күпиялары, халықтық әдет-ғұрып, салт-дәстүр туралы).</p> <p>5) Әдеби-теориялық білім: халық ауыз әдебиеті жөнінде (ертегі, өтірік өлең, жыр, жұмбақ, мақал-мәтелдер, жаңылтпаштар және т.б.) өлеңнің ұйқасқа құрылатыны, ақынның көңіл-күйі туралы түсінік (өлең түрлері: табиғат лирикасы, арнау өлеңдер, мысал өлеңдер, сықақ өлеңдер және т.б.), мәтіндегі көркем сөз жөнінде практикалық түрде түсінік, мәтін түрлері, мәтіндегі негізгі ой туралы қарапайым мағлұмат; диалог туралы.</p>	
7	<p>1) ауыз әдебиеті үлгілерінен: балаларға арналған тақпақ, санамақ,</p>	<p>ауыз әдебиеті үлгілерінен: балаларға арналған мадақтау, өтірік өлеңдер, төрт-түлік жырлары (төрт түлік туралы</p>	<p>Халық шығармаларына н тақпақтар, санамақтар</p>

	<p>мадақтау, өтірік өлеңдер, төрт-түлік жырлары (төрт түлік туралы өлеңдер, жан-жануарлар айтысы), Наурыз жыры, ертегілер (әр түрлі тақырыптағы хайуанаттар жайындағы ертегілер мен қиял-ғажайып оқиғалы ертегілер, мақал-мәтелдер), әр түрлі тақырыптағы жұмбақ-жаңылтпаштар;</p>	<p>өлеңдер, жан-жануарлар айтысы), бесік жыры, Наурыз жыры, ертегілер: хайуанаттар жайындағы ертегілер мен қиял-ғажайып оқиғалы ертегілер, аңыздар, мақал-мәтелдер (әр түрлі тақырыптағы), жұмбақ-жаңылтпаштар (әр түрлі тақырыптағы);</p>	<p>алынып тасталды, өйткені бұл жанрлар мектепке дейінгі бағдарлама мазмұнында бар. Керісінше аңыз әңгімелер, бесік жыры қосылды.</p>
8	<p>Жазба әдебиеті үлгілерінен: Ы. Алтынсарин, А. Құнанбаев, Ж. Жабаев, А. Байтұрсынов, М. Дулатов, Ж. Аймауытов, М. Жұмабаев, С. Сейфуллин, Б. Майлин, М. Әуезов, Бегалин, Б. Соқпақбаева, Ш. Смаханұлы, Қ. Мырза Әли, М. Әлімбаев, Ө. Тұрманжанов, Ж. Смақов, Қ. Баянбай, Ә. Дүйсенбиев, Ф. Оңғарсынова, Ә. Табылдиев, А. Асылбеков, Ө. Қанахин, Т. Молдағалиев, Е. Өтетілеуов, Б. Кірісбаев, Е. Елубай, С. Қалиев,</p>	<p>Жазба әдебиеті үлгілерінен ұсынылатын көрнекті ақын-жазушылардың шығармалары (өлең-жырлары, ертегі-мысалдары, әңгімелері) 200 сөзден, поэзиялық мәтін көлемі 6 шумақтан аспауы тиіс. Осы қатарда қазіргі балалар әдебиетіне қатысты кейінгі 5 жылда өткен республикалық әдеби байқаулардан үздік шыққан жас қаламгерлердің заманауи шығармалары қамтылады.</p>	<p>Классик ақын-жазушылардың аты-жөні әр сыныпта біркелкі қайталанған және оларды таңдауда талас пікірлер көп. Жас қаламгерлерді атау мүлде ескерілмеген. Ол оқулықтың заманауи сипатына әсер етіп отыр. Сондықтан оларды таңдауда осындай критерийлер ғана ұсынып отырмыз (аты-жөндерін атаудың қажеті жоқ.)</p>

	С. Сейітов, Б. Ысқақов, Д. Жұмагелдинова, М. Айымбетов, М. Абылқасымованың өлең-жырлары, ертегі-мысалдары, әңгімелері;		
9	Әлем халықтары балалар әдебиетінің көрнекті өкілдерінің үлгілі шығармалары: әңгіме, мысал, ертегілері.	Әлем халықтары балалар әдебиетінің көрнекті өкілдерінің озық шығармалары: әңгіме, мысал, ертегілері.	Үлгілі сөзі озық сөзімен алмастырылды
10	Ғылыми – танымдық шығармалар: мақала, естелік, өмірбаян (аспан әлемі, су асты тіршілігі, табиғат құбылыстары, жаратылыс құпиялары, халықтық әдет-ғұрып, салт-дәстүр туралы);	Ғылыми-танымдық шығармалар өмірбаян, естелік, мақала (аспан әлемі, су асты тіршілігі, табиғат құбылыстары, жаратылыс құпиялары, халықтық әдет-ғұрып, салт-дәстүр туралы).	Бұл тұстағы жақшаның ішіндегі сөздер мақала деген сөзге тиесілі, сондықтан стильдік түзетулер жасалды.
11	Жазбаша шығармашылық жұмыстар жүргізу: шағын ертегілер, жұмбақтар жазу немесе дайын ұйқастарды қатыстырып шумақтар, санамақтар құрастыру; сурет, каллиграмма, аппликация, фотосуреттер пайдаланып, шығармашылық жұмыс жазу.	Пән бойынша жүргізілетін жазба жұмыстары: шағын ертегілер, жұмбақтар жазу немесе дайын ұйқастарды қатыстырып шумақтар, санамақтар құрастыру; сурет, каллиграмма, аппликация, фотосуреттер пайдаланып, шығармашылық жұмыс жазу, шығарма, мазмұндама.	Осы тұста бағдарламада жалпы «» пәні бойынша жазу жұмыстары деп берілгені дұрыс және ол практик мұғалімдер сұранысы бойынша толықтырылды. Алдағы уақытта қосылған жазба жұмыстарының талабы нақтыланады.

«Әдебиеттік оқу» пәні бойынша ортақ тақырыптарға енгізілген өзгерістер

2 – сыныптар үшін

Қолданыстағы ортақ тақырыптар	Жоба (Ұсынылып отырған ортақ тақырыптар)
1. Өзім туралы 2. Менің отбасым және достарым 3. Менің мектебім 4. Менің туған өлкем 5. Дені саудың жаны сау 6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті 7. Қоршаған орта 8.Саяхат	1.Мен және менің отбасым. 2. Менің мектебім және достарым 5. Менің туған өлкем 6. Адал еңбек-адам көркі. 5.Дені саудың жаны сау 6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті 7. Қоршаған орта 8.Әлемге саяхат

3 – сыныптар үшін

Қолданыстағы ортақ тақырыптар	Жоба (Ұсынылып отырған ортақ тақырыптар)
1.Жанды табиғат 2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы) 3. Уақыт 4.Сәулет өнері 5. Өнер 6. Атақты тұлғалар 7. Су - тіршілік көзі 8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер	1.Менің Отаным-Қазақстан 2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы) 3.Денсаулық-зор байлық 4.Сәулет өнері 5. Өнер 6. Атақты тұлғалар 7. Су - тіршілік көзі 8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер

4 – сыныптар үшін

Қолданыстағы ортақ тақырыптар	Жоба (Ұсынылып отырған ортақ тақырыптар)
1. Менің Отаным – Қазақстан 2. Адами құндылықтар 3. Мәдени мұра 4. Мамандықтар әлемі 5. Табиғат құбылыстары 6. Қоршаған ортаны қорғау 7. Ғарышқа саяхат 8. Болашаққа саяхат	1. Кең байтақ Қазақстаным 2.Адам болам десеңіз 3. Мәдени мұра 4. Мамандықтар әлемі 5. Табиғатым- тал бесігім 6. Қоршаған ортаны қорғау 7. Ғарышқа саяхат 8. Болашаққа саяхат

Қорытынды.

2-4 сыныптарға арналған «Әдебиеттік оқу» пәнінің бағдарламасындағы оқу мақсаттары мен міндеттері қаралды. «Әдебиеттік оқу» пәні бойынша жүзеге асырылатын құндылықтар таратылып, ашылып қаралды. 2-4 сыныптарға

арналған «Әдебиеттік оқу» пәнінің базалық мазмұны анықталды, нақтыланды. «Әдебиеттік оқу» пәнінен оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспардағы лексикалық атаулар пәннің мазмұндық ерекшелігіне және анықталған құндылықтарға сәйкес өзгертілді. Оқушыға түсінікті, нақты (абстрактілі емес) болуына назар аударылды. Оқу мақсаттары күтілетін оқыту нәтижелері ретінде белгіленді. Күтілетін нәтижелер жеңілден ауырға қарай ретімен, іс- әрекеттің аяқталғанын нақты анықтайтын етістіктермен берілді. Күтілетін нәтижелер тоқсан сайын толықтырылды. 2-4-сыныптың ұзақ мерзімді жоспарына күтілетін нәтижелерге оқу бағдарламасының құрылымы құндылықтарымен толықтырылды. 2-4 сыныптарға арналған «Әдебиеттік оқу» пәнінің бағдарламасындағы 2- сыныптың білім мазмұны анықталды. Осы нәтижелерге қарай отырып, 3-4- сыныптардың оқыту нәтижелері нақтыланды. Алдағы уақытта 3 және 4- сыныптың білім мазмұнын нақтылау жұмысын жалғастыру керек. Бағдарламасының мазмұнына өзгерістер енгізу бойынша орындалған жұмыстарының актісі толтырылды. Қолданыстағы бағдарламамен өзгеріс енген жобаның салыстырмалы кестесі жасалды.

2.5. Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған «Математика» пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы жобасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. «Математика» пәнінің оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Бастауыш сыныптарда математиканы оқытудың мақсаты – білім алушыларда математиканы әлемді тану тәсілі ретінде қабылдауға бағытталған математикалық ұғымдар туралы білімнің негізін, әртүрлі оқу және өмірлік жағдайларда білім мен іс-әрекеттің математикалық тәсілдерін қолдану дағдыларын, сонымен қатар коммуникативтік, зияткерлік, алгоритмдік, кеңістіктік-графикалық, зерттеу, метапәндік құзыреттерін қалыптастыруға мүмкіндік жасау.

3. Бастауыш білім беру деңгейінде математикалық білім берудің негізгі мақсатына сәйкес оқу пәні келесі міндеттерді айқындайды:

- математикалық білім мен білікті, есептеу, өлшеу және графикалық дағдыны қалыптастыру;
- оқу міндеттерін шешуде, күнделікті өмірде және басқа пәндерді оқып үйренуде математикалық терминдерді, алгоритмдер мен әрекет тәсілдерін, геометриялық салуларды қолдану біліктерін қалыптастыру;
- танымдық дағдыларын, бала тұлғасының функционалдық қасиеттерін, көрнекі-бейнелік және логикалық ойлауын, кеңістіктік қиялын дамыту;

- оқу-танымдық әрекетті, математиканы оқуға оң көзқарас пен қызығушылықты және өздігінен жұмыс істеу, ақпаратты іздеу және іріктеу, өз уақытын басқару және өзін-өзі реттеу дағдыларын қалыптастыру;
- жобалау іс-әрекеті, стандартты емес және қызықты тапсырмаларды орындау, өмірлік (құзыреттілік) мәселерді шешу арқылы математикалық және шығармашылық қабілеттері мен сыни ойлауын дамыту;
- тұлғалық, танымдық және ерік-жігер қасиеттерін кең ауқымды дағдылармен (қарым-қатынас мәдениеті, аға буынды құрметтеу және кішілерге қамқорлық жасау, патриоттық сезім, қазақ халқының және Қазақстан аумағында тұратын басқа да этностардың тарихына, мәдениеті мен дәстүрлеріне, құндылықтарына құрмет көрсету) табиғи бірлікте тәрбиелеу;
- топпен жұмыс жасау, өз пікірі мен көзқарасын білдіру, басқа адамдардың пікірін құрметтеу, көшбасшылық қасиеттерді көрсету, өз жұмысын жазбаша және ауызша түрде ұсыну сияқты қатысымдық (коммуникативтік) және әлеуметтік дағдыларды дамыту
- пәнаралық және пәнішілік байланыстарды жүзеге асыру.

4. Жеке тұлғалық қасиеттердің кең ауқымды дағдылармен бірлесе дамытылуы білім берудің «қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік», «құрмет», «ынтымақтастық», «еңбек пен шығармашылық», «ашықтық», «өмір бойы білім алу» сияқты құндылықтарын бойына сіңіруіне Отанына риясыз қызмет ететін, білімді, білікті, рухани терең азамат болып қалыптасуына негіз болады.

2-тарау. «Математика» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

5. «Математика» пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 1-сыныпта – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 140 сағат;
- 2) 2-сыныпта – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 144 сағат.
- 3) 3-сыныпта – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат;
- 4) 4-сыныпта – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағатты құрайды.

6. «Математика» оқу пәнінің 1-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) «Сандар мен шамалар. Арифметикалық амалдар»: қарапайым математикалық түсініктер: заттар мен геометриялық фигуралардың белгілеріне (түсіне, өлшеміне, пішініне, материалына) қарай жіктеу, топтау және топтарға бөлу; жазық фигуралар (шаршы, тіктөртбұрыш, дөңгелек, үшбұрыш) және кеңістік фигуралар (текше, шар, конус). Заттардың тобын салыстыру: артық, кем, сонша. Заттардың жазықтықта және кеңістікте өзара орналасуы, қозғалыс бағыттары жайлы түсініктер: жоғарыда, төменде, сол жақта, оң жақта, алдында, артында, арасында, қатар; уақыт аралығы жайлы түсініктер: алдымен, содан соң, бұрын, кейін, ертерек, кейінірек.

Заттарды санау; санаудың нәтижесі ретіндегі натурал сандар; есептік және реттік сандар; 1-ден 9-ға дейінгі сандар мен цифрлар, нөл саны мен 0 цифры, 10 саны. "+", "-", "=", ">", "<" таңбалары. Бір таңбалы сандарды көрнекі кескіндеу, салыстыру. Сан сәулесі және натурал сандар қатарының кесіндісі. Сандарды қосу және азайту, амалдардың және олардың компоненттері мен нәтижелері арасындағы өзара байланыс. Қосудың ауыстырымдылық қасиеті, қосу мен

азайтудағы 1 мен 0-дің қасиеті. 2-ден 9-ға дейінгі сандардың және 10 санының құрамы, ондықтан аттамай, бір таңбалы сандарды қосу кестесі. 10 көлеміндегі сандарды кестелік қосу және азайту.

Ондық. Ондықтармен санау. 100 саны. 20 көлеміндегі екі таңбалы сандарды оқу, жазу, салыстыру, олардың графикалық модельдері мен ондық (разрядтық) құрамы. 20 көлеміндегі сандардың ондық құрамына (10+2, 2+10, 12-2, 12-10) негізделген қосу және азайту.

Таңдалған өлшемнің көмегімен өлшеуге болатын нысандардың (заттың, құбылыс пен үдерістің) қасиеті ретіндегі шамалар (ұзындық, масса, сыйымдылық, уақыт). Шаманы өлшеммен (сантиметр, килограмм, литр, сағат) өлшеу және оның натурал санмен өрнектелген сандық мәнін анықтау. Циферблат бойынша уақытты (сағ) анықтау. Кесіндінің ұзындығын өлшеу (1 см). Біртекті шаманың сандық мәндерін салыстыру, қосу және азайту, монеталармен 20 көлеміндегі әрекеттер.

2) «Алгебра элементтері»: Сандардың қосындысы мен айырмасы (өрнек). Қосындының және айырманың мәні (өрнектің мәні). Қосындының компоненттері (қосылғыштар) және айырманың компоненттері (азайғыш пен азайтқыш). Өрнектер (қосынды және айырма) құру, оқу, жазу, салыстыру, олардың мәндерін табу. Өріпті өрнек. Теңдік, теңсіздік және теңдеу. Белгісіз санның (\square) белгісі бар теңдіктер мен теңсіздіктер және сәйкес сандарды таңдау. Теңдеуді амал компоненттері мен нәтижелері арасындағы байланысқа сүйеніп шешу.

3) «Геометрия элементтері»: геометриялық фигуралар: нүкте, түзу, кесінді, сәуле, сынық және қисық сызықтар (тұйықталған және тұйықталмаған), бұрыш. Түзу, қисық, сынық сызықтарды және бұрышты модельдеу. Торкөзді қағазда (жазықтықта) фигураларды (нүкте, түзу, кесінді, сәуле) кескіндеу. Сан сәулесінде белгіленген нүктелердің бір-біріне қатысты орналасуы. Нысандардың кеңістікте және жазықтықта өзара орналасуы. Қозғалыс бағыттары: солдан оңға, оңнан солға, жоғарыдан төменге, төменнен жоғарыға. Кесінділердің ұзындықтарын өлшеу және салыстыру. Кесінді салу алгоритмі. Кесінділер ұзындықтарының қосындысы.

4) «Жиындар. Логика және статистика элементтері».

Заттардың жиынтығы түріндегі жиын жайлы алғашқы түсінік. Табиғаты әртүрлі нысандардан (заттар, жан-жануарлар, фигуралар, әріптер, т.б.) жиындар құру және оларды элементтерінің белгісіне қарай топтау, жіктеу. Ақиқат немесе жалған пікірлер. Логикалық есептер, цифрлардан және фигуралардан тұратын басқатырғыштар. Тізбектер: аптадағы күндер реті, жыл мезгілдерінің ауысуы, суреттер, ойыншықтар, 10, 20 көлеміндегі сандар. Заттардың комбинациялары. «Екі-екіден» заттар комбинациялары. Деректерді жинақтау, жүйелеу, кестелер, пиктограммалар, диаграммалар.

5) «Есептер. Есептерді шешу әдістері мен тәсілдері».

Есеп. Жай есептер: қосындыны табуға, қалдықты табуға, бірнеше бірлікке артық және кем санды табуға, сандарды айырмалық салыстыруға берілген. Жай есептерді талдау және шығару. Бір амалды жай есептерді құру, модельдеу және шығару, шешуі мен жауабын жазу.

7. «Математика» оқу пәнінің 2-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) «Сандар мен шамалар. Арифметикалық амалдар»: 100 көлеміндегі сандар, тура, кері және реттік санау, екітаңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру, екі таңбалы сандардың графикалық моделі, сандардың разрядтық құрамы, санды разрядтық қосылғыштарға жіктеу, 20 көлеміндегі сандардың рим нумерациясы. 100 – жаңа санау бірлігі. Жүздіктермен санау, жүздіктерді оқу, жазу және салыстыру. Тура және кері санау. Жүздіктерді қосу және азайту. 1000 саны. Бір таңбалы сандарды ондықтан аттап қосу кестесі, қосудың ауыстырымдылық, терімділік қасиеттері. Екітаңбалы сандарды ауызша қосу және азайту. Екітаңбалы сандарды қосу және азайту алгоритмі. Көбейту және бөлу. Жүп және тақ сандар. 2,3,4,5-тен үстемелеу және шегермелеу. Көбейтудің ауыстырымдылық қасиеті. 2, 3, 4, 5-ке көбейту және бөлу кестесі. Шамалар және өлшем бірліктері: дециметр, метр, центнер, минут, тәулік, апта, ай, ғасыр, мүшел. Өлшеу құралдары. Ұзындық, масса, сыйымдылық, уақыт бірліктерінің сандық мәндерін салыстыру және ұзындық (масса) бірліктерінің арақатысына сүйеніп, түрлендіру. 100 көлеміндегі монеталармен әрекеттер.

2) «Алгебра элементтері». Санды өрнектер және бір әріпті өрнектер (қосынды, айырма, көбейтінді, бөлінді). Санды теңдіктер және теңсіздіктер. Жақшалар. Жақшалы және жақшасыз өрнектердегі (қосынды, айырма, көбейтінді, бөлінді) амалдардың орындалу реті. Қосу мен азайту, көбейту мен бөлудегі 0 мен 1-дің қасиеті. Теңдеу және оның шешімі (түбірі). Көбейту мен бөлудің белгісіз компоненттерін табуға берілген қарапайым теңдеулер.

3) «Геометрия элементтері»: Бұрыш, оның төбесі және қабырғалары. Көпбұрыш (тіктөртбұрыш, шаршы, тікбұрышты үшбұрыш), оның төбелері, қабырғалары мен бұрыштары. Фигуралардың қабырғаларының ұзындықтарын өлшеу, кескіндеу және салу. Сынық сызықтың буындарын өлшеу және оның ұзындығын табу. Фигуралардың периметрлерін табу. Фигураларды (тіктөртбұрыш, шаршы, тікбұрышты үшбұрыш, нүкте, кесінді, сәуле, түзу) латын әріптерімен белгілеу және белгіленуі бойынша оқу, жазу. Фигуралардың модельдері, көпбұрыштардың модельдері мен оның бөліктерінен композициялар құрастыру. Торкөзді қағазда (жазықтықта) бұрышты, үшбұрышты, төртбұрышты, сызықтарды кескіндеу. Тіктөртбұрыш пен шаршыны салу алгоритмі. Геометриялық фигуралардың орнын, қозғалысын және бағытын анықтау, нүктелердің сызықта орналасуы.

4) «Жиындар. Логика және статистика элементтері»: Геометриялық фигуралардың жиындары, оларды элементтерінің белгісіне қарай жіктеу. Тең санды жиындардың бірігуі және жиыннан оның тең санды бөліктерін айырып алу. Қоршаған ортадағы заттар, сандар, санды және әріпті теңдіктер, ұзындық

бірліктері және олардың арақатынасы жайлы ақиқат және жалған пікірлер. Сәйкестікті және ақиқаттықты тағайындауға берілген логикалық есептер, ребустар (математикалық емес мазмұнды), әртүрлі сандардан тұратын басқатырғыштар. Тізбектер: жылдағы айлар реті, күн режимі бойынша оқушының әрекеті, сандардың қосындылары мен айырмалары, 100 көлеміндегі сандар. Заттардың комбинациялары. Заттардан «үш-үштен» комбинациялар құрастыру нұсқалары. Деректерді жинақтау, кестелер мен диаграммаларды кескіндеу.

5) «Есептер. Есептерді шешу әдістері мен тәсілдері». Қосу, азайту, көбейту, бөлуге берілген жай есептерді талдау, шығару және құрастыру. Өзара кері есептер. Есептерді кесте, сызба, қысқаша жазу түрінде модельдеу, талдау және шығару. Шамалар арасындағы тәуелділікке берілген есептер шығару. Екі амалды есептер. Құрама есептерді әр түрлі тәсілмен шығару, есептің шешуін модельдеу, есептің шешуі мен жауабын жазу.

8. «Математика» оқу пәнінің 3-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) «Сандар мен шамалар. Арифметикалық амалдар»: 1000 көлеміндегі сандар, тура және кері санау. Натурал сандар қатарындағы орны, сандарды оқу, жазу және салыстыру, сандардың разрядтық және кластық құрамы, разрядтық қосылғыштардың қосындысы. Үштаңбалы сандарды ауызша және жазбаша разрядтан аттамай және аттап қосу мен азайтудың алгоритмдері. Көбейтудің ауыстырымдылық, терімділік, үлестірімділік қасиеттері. 6, 7, 8, 9-ға көбейту және бөлу кестесі. Қалдықпен бөлу. Кестеден тыс көбейту және бөлу, қосынды мен көбейтіндіні санға бөлу, қосындыны санға көбейту, бір таңбалы сандарды 10-ға, 100-ге, толық ондықтар мен жүздіктерге көбейту және бөлу. Екітаңбалы, үштаңбалы санды біртаңбалы санға разрядтан аттамай және аттап көбейту/бөлудің ауызша және жазбаша алгоритмдері. Үлестерді оқу, жазу және салыстыру, көрнекі кескіндеу. Жай бөлшектер, бөлімдері бірдей бөлшектерді салыстыру. Бірдей екі көбейткіштің көбейтіндісі, санның квадраты. Аудан жайлы түсінік. Палетканың көмегімен ауданды табу. Геометриялық фигуралардың (тік төртбұрыш, шаршы, тікбұрышты үшбұрыш) периметрі мен ауданын табу формулалары. Шамалар және олардың өлшем бірліктері: аудан (см^2 , м^2), ұзындық (миллиметр, километр), масса (грамм, тонна), уақыт (секунд.). 24 сағаттық форматта сағаттың циферблаттары бойынша уақытты анықтау. Монеталармен және купюралармен әрекеттер.

2) «Алгебра элементтері»: Сандардың көбейтіндісі мен бөліндісі (өрнек). Көбейтіндінің және бөліндінің мәні (өрнектің мәні). Көбейтіндінің компоненттері (көбейткіштер) және бөліндінің компоненттері (бөлінгіш пен бөлгіш). Санды өрнектер және әріпті өрнектер (қосынды, айырма, көбейтінді, бөлінді) құрастыру, оқу, жазу, мәнін табу, екі әріпті өрнектер. Көбейту мен 0 мен 1-дің қасиетінің, бөлудегі қосу мен көбейтудің ауыстырымдылық, терімділік, үлестірімділік қасиетінің әріптік жазбасы. Санды өрнектерді салыстыру. Жақшалы және жақшасыз өрнектердегі (қосынды, айырма,

көбейтінді, бөлінді) амалдардың орындалу реті. Теңдіктер мен теңсіздіктер. Күрделі теңдеулер және оларды шешу.

3) «Геометрия элементтері»: Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі. Шеңбер мен дөңгелек, центр, радиус, диаметр. Симметриялы және симметриялы емес фигуралар. Тіктөртбұрыш, шаршы, тікбұрышты үшбұрыштың аудандары. Құрастырылған (2-ден артық емес) фигураның периметрі. Геометриялық фигураларды кескіндеу және берілген параметрі бойынша салу. Шеңбер сызу. Кеңістіктік фигуралардың орналасуы. Сызғыш пен бұрыштықты пайдаланып, торкөзді қағазда тік бұрышты, тік бұрышты үшбұрышты салу алгоритмі.

4) «Жиындар. Логика және статистика элементтері»: Мың көлеміндегі сандардың жиыны, оларды элементтерінің белгілеріне қарай жіктеу. Тең санды жиындардың бірігуі және жиынды тең санды бөліктерге бөліктеу. Математикалық мазмұнды және математикалық емес мазмұнды ақиқат және жалған пікірлер. Құйып алуға және өлшеуге берілген логикалық есептер, сандық есептер, бірдей цифрлардан тұратын басқатырғыштар, ребустар (математикалық мазмұнды). Кестелер мен графтар, тізбектер, заңдылық, тізбектерді құрастыру, заттардың комбинациялары. Мәліметтерді жинау және жүйелеу. Сурет, сұлба, кесте және диаграмма құрастыру.

5) «Есептер. Есептерді шешу әдістері мен тәсілдері»: Көбейту мен бөлуге, шамалар арасындағы тәуелділікке, үлестерге (саны бойынша үлесін, үлгі бойынша санын табу) берілген жай есептер. Тура және жанама түрде тұжырымдалған жай және құрама есептер. Екі-үш амалды құрама есептер талдау, шығару, құрастыру және модельдеу. Кері есептерді құрастыру, талдау және шығару. Үшінші белгісіз қосылғышты табуға берілген есептер. Үшбұрыштың белгілі периметрі мен қабырғалары бойынша белгісіз қабырғасын табу. Тіктөртбұрыштың белгілі периметрі мен қабырғасы бойынша белгісіз қабырғасын табу. Құрама есептерді әртүрлі тәсілмен шығару, есептің шешуін модельдеу, есептің шешуі мен жауабын жазу.

9. «Математика» оқу пәнінің 4-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) «Сандар мен шамалар. Арифметикалық амалдар»: Миллион көлеміндегі көп таңбалы сандарды оқу, жазу, салыстыру, олардың разрядтық және кластық құрамы, разрядтық қосылғыштардың қосындысы, натурал сандар қатарындағы санның орны. Көптаңбалы сандардың графикалық моделі. 1 000 000 саны. Көп таңбалы сандарды көрсетілген разрядқа дейін дөңгелектеу. Жай бөлшектер. Бөлімдері бірдей, алымдары әртүрлі бөлшектерді; алымдары бірдей, бөлімдері әртүрлі бөлшектерді салыстыру. Дұрыс және бұрыс бөлшектер, аралас сандар. Бөлімдері бірдей бөлшектерді қосу және азайту. Көп таңбалы сандарды қосу мен азайтудың ауызша және жазбаша (алгоритмдері) есептеу тәсілдері. Көбейтудің терімділік және үлестірімділік қасиеттері, қосындыны санға көбейту, қосынды мен көбейтіндіні санға бөлу. 10-ға, 100-ге, 1000-ға көбейту және бөлу. Көп таңбалы сандарды қалдықпен бөлу. Көп таңбалы

сандарды бір, екі, үш таңбалы санға көбейту және бөлудің (қалдықсыз және қалдықпен) ауызша және жазбаша (алгоритмдері) есептеу тәсілдері. Екі таңбалы санды екі таңбалы санға бөлу. 2-ге, 5-ке, 10-ға бөлінгіштік белгілері. Бірдей үш көбейткіштің көбейтіндісі, санның кубы. Геометриялық фигураның көлемі, көлемнің өлшем бірліктері (см^3 , м^3 , мм^3). Шамалар және олардың өлшем бірліктері, шаманың сандық мәндерін салыстыру, шаманың сандық мәндерін қосу, азайту, көбейту, бөлу. Ауданның (мм^2 , км^2 , га, а), жылдамдықтың (км/сағ, м/сек, км/сек, м/мин) өлшем бірліктері. Өлшем бірліктерінің арақатысына сүйеніп ұзындықтың, массаның, уақыттың, ауданның бірліктерін түрлендіру. Ұлттық және шетелдік валюта. 1 000 000 көлеміндегі купюралар және монеталармен әрекеттер.

2) «Алгебра элементтері»: Санды өрнектер және өрнектерді құру, оқу, жазу, салыстыру. Үш амалды санды өрнектерді ықшамдау. Жақшалы және жақшасыз өрнектерде амалдардың (барлық амалдар) орындалу тәртібі. Үш әріпті өрнектер. Қосу мен көбейтудің терімділік қасиетінің, қосу және азайтуға қатысты көбейтудің үлестірімділік қасиетінің әріптік жазбасы. Құрылымы күрделірек теңдеулер және оларды шешу. Айнымалысы бар теңсіздіктер ($x < \square$, $x > \square$) және оларды шешу. Қалдықпен бөлу формуласы. Қозғалысқа (бір-біріне қарама-қарсы, бірінен-бірі қарама-қарсы, қалып қою және қуып жету қозғалысы) берілген есептерді шешуде қолданылатын формулалар.

3) «Геометрия элементтері»: Текше, тікбұрышты параллелепипед және оның элементтері. Үшбұрыштардың жіктелуі. Құрастырылған фигуралардың периметрі мен ауданы. Жазықтықта түзулердің өзара орналасуы: қиылысатын, параллель және перпендикуляр түзулер. Берілген радиусы бойынша шеңбер, перпендикуляр түзулер салу алгоритмі. Түзуге қатысты симметриялы және симметриялы емес жазық фигуралар. Жазық фигуралардың симметрия осі. Түзуге қатысты симметриялы нүктелерді торкөзді қағазда салу. Бұрыштың градустық өлшемі және оны символмен (90°) белгілеу.

4) «Жиындар. Логика және статистика элементтері»: Көп таңбалы сандардың жиындары, оларды элементтерінің белгілеріне қарай жіктеу. Математикалық және математикалық емес мазмұнды ақиқат және жалған пікірлер. Соңынан бастап талдауға, кестелер мен «мүмкіндіктер тармағын» (нұсқалар) құруға берілген логикалық есептер. Тізбектер, сандар мен бөлшектер тізбектеріндегі заңдылықтар, тізбектерді құрастыру. Комбинаторлық есептер (нұсқалар таңдау, «мүмкіндіктер тармағын» (нұсқалар) құру). Мәліметтерді жинау және жүйелеу. Сурет, сұлба, кесте және диаграмма құрастыру.

5) «Есептер. Есептерді шешу әдістері мен тәсілдері»: Шамалар арасындағы тәуелділікке, бөлігі бойынша бүтіні, бүтіні бойынша бөлігін табуға берілген есептер (төрт амалдан артық емес). Төрт амалдан артық емес құрама есептерді, берілгенге кері есептерді құру, талдау шығару және модельдеу. Құрама есептерді (барлық амалдарға) әртүрлі тәсілмен шешу және шешу тәсілдерін салыстыру. Қозғалыс графиктері, сызбалары. Жай есептерді алгебралық тәсілмен шешу. Есептерді арифметикалық және алгебралық тәсілдерді салыстыру.

3-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі

11. Бағдарламада оқу мақсаттары кодтық белгімен белгіленген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім және бөлімшенің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді.

1.2.1.1 кодында "1"—сынып, "2.1" – бөлім мен бөлімше, "1" – оқу мақсатының реттік нөмірі.

12. Оқу мақсаттарының жүйесі:

1-бөлім: Сандар мен шамалар				
Бөлімше	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	1.1.1.1 заттар мен геометриялық фигураларды белгілеріне қарай жіктеу, топтау және топтарға бөлу үшін білімді қолдану			
	1.1.1.2 қозғалыс бағыты мен уақыт аралығы жайлы түсініктерін оқу және өмірлік жағдаяттарда қолдану			
	1.1.1.3 құру, оқу, жазу және салыстыру үшін 10/20 көлеміндегі сандарды құруды түсіну/ цифрды саннан ажырату, бір таңбалы сандарды түрлі тәсілдермен: нүктелер жиынтығымен, таяқшалармен және сан сәулесінде көрсету/ "+", "-", "=", ">", "<" таңбаларын/ цифрларды, (□)	2.1.1.3 құру, оқу, жазу және салыстыру үшін 100 көлеміндегі сандарды құруды түсіну.	3.1.1.3 құру, оқу, жазу және салыстыру үшін 1000 көлеміндегі сандарды құруды түсіну.	4.1.1.3 құру, оқу, жазу және салыстыру үшін 1 000 000 көлеміндегі көп таңбалы сандарды құруды түсіну.

<p>белгісіз сан символын қолдану</p>			
<p>1.1.1.4 20 көлемінде сандардың разрядтық құрамын анықтау, разрядтық қосылғыштарға жіктеу</p>	<p>2.1.1.4 екітаңбалы сандардың разрядтық құрамын анықтау, разрядтық қосылғыштарға жіктеу/20 көлеміндегі екітаңбалы сандардың графикалық моделін құру, разрядтық кестені қолдану рим нумерациясын оқу, жазу және қолдану</p>	<p>3.1.1.4 үштаңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамын және разрядтық бірліктердің жалпы санын анықтау, разрядтық қосылғыштарға жіктеу/көптаңбалы сандардың графикалық моделін құру, кластар мен разрядтар кестесін қолдану</p>	<p>4.1.1.4 көптаңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамын және разрядтық бірліктердің жалпы санын анықтау, разрядтық қосылғыштарға жіктеу/</p>
<p>1.1.1.5 санаудың ірі бірлігі ондықты құрастыру, 100-ге дейін ондықтармен санау, жазу және салыстыру/сандардың қосындысы мен айырмасын/сандарды салыстыру (артық/кем)/көршілес сандарды, сандық аралықтарды, сандар қатарын көрсету үшін сан сәулесін қолдану</p>	<p>2.1.1.5 санаудың ірі бірлігі жүздікті құрастыру, 1000-ға дейін жүздіктермен санау, жазу, салыстыру</p>	<p>3.1.1.5 санаудың ірі бірлігі мыңдықты құрастыру, 1 000 000-ға дейін мыңдықтармен санау, жазу, салыстыру</p>	<p>4.1.1.5 санаудың ірі бірлігі миллионды құрастыру, миллион көлеміндегі көп таңбалы сандарды санау, жазу, салыстыру</p>

		2.1.1.6 50-ге дейін 2, 3, 4, 5-тен топтап тура және кері санау/ жұп/тақ сандарды ажырату	3.1.1.6 үлесті құру жолын көрсетіп беру, оларды оқу, жазу және салыстыру	
			3.1.1.7 жай бөлшектерді оқу, жазу, бөлімдері бірдей жай бөлшектерді көрнекілік қолдану арқылы салыстыру	4.1.1.7 бөлімдері немесе алымдары бірдей жай бөлшектерді салыстыру, сан сәулесінде салыстыру/ дұрыс бөлшек, бұрыс бөлшек, аралас сандарды ажырату
1.2 Сандар мен амалдар орындау	1.1.2.1 қосу амалын ортақ элементтері жоқ жиындардың бірігуі, азайтуды жиынның бөлігін ажыратып алу ретінде түсіну	2.1.2.1 көбейтуді бірдей қосылғыштардың қосындысын табу, бөлуді заттардың түрлеріне қарай және тең бөліктерге бөлу ретінде түсіну	3.1.2. 1 бөлшек дегеніміз бір бүтіннің бір не бірнеше бөліктері және екі натурал санның қатынасы екенін түсіну/санның квадратын бірдей екі көбейткіштің, ал санның кубы бірдей үш көбейткіштің көбейтіндісі ретінде түсіну	4.1.2.1 бөлімдері бірдей жай бөлшектерді қосу және азайтуды бөлімдерін өзгертпей қалдырып, сәйкес алымдарын қосу және азайту деп түсіну/ жай бөлшектердің құрылуын, салыстыру, қосу және азайтуды бейнелеу үшін жазық

				фигуралардың бөлігі және сан сәулесін қолдану
1.1.2.2 қосу және азайту өзара кері амалдар екенін түсіну, қосумен азайту компоненттері мен нәтижелері арасындағы байланысты анықтау	2.1.2.2 көбейту және бөлу өзара кері амалдар екенін түсіну, көбейту мен бөлу компоненттері мен нәтижелері арасындағы айланысты анықтау. Қосу мен азайту, көбейту және бөлуді орындауда 0 мен 1 сандарының қасиеттерін қолдану, санды 0 санына бөлуге болмайтынын білу			4.1.2.2 көптаңбалы сандармен арифметикалық амалдарды орындауда 0 мен 1 сандарының қасиеттерін қолдану
1.1.2.3 қосудың ауыстырымдылық қасиетін/ 0 мен 1 сандарының қасиетін қолдану	2.1.2.3 қосудың ауыстырымдылық, терімділік қасиеттерін/ көбейтудің ауыстырымдылық қасиетін тиімді есептеулер жүргізу үшін қолдану	3.1.2.3 тиімді есептеу үшін көбейтудің ауыстырымдылық/ үлестірімділік, терімділік қасиеттерін қолдану		4.1.2.3 көптаңбалы сандармен есептеулер жүргізгенде қосу және көбейтудің қасиеттерін қолдану
1.1.2.4 біртаңбалы сандарды	2.1.2.4 біртаңбалы	3.1.2.4 6, 7, 8, 9 сандарына		4.1.2.4 2-ге, 5-ке, 10-ға

ондықтан аттамай қосу кестесін құру, білу және қолдану	сандарды ондықтан аттап қосу кестесін құру, білу және қолдану/2, 3, 4, 5 сандарына көбейту кестесін құру, білу және қолдану	көбейту мен бөлу кестесін құру, білу және қолдану	бөлінгіштік белгілерге сүйеніп, натурал сандарды топтастыру
1.1.2.5 ондықтан аттамай біртаңбалы сандарды/ 20 көлеміндегі біртаңбалы мен екітаңбалы сандарды/ ондықтарды ауызша қосу және азайтуды орындау	2.1.2.5 біртаңбалы сандарды ондықтан аттап қосу және азайту/300+200 (3жүзд.+2жүзд.), 170-130 (17онд.-13онд.) түрінде ауызша қосу және азайтуды орындау	3.1.2.5 үштаңбалы сандарды/ мыңдықтарды санның ондық құрамы негізінде ауызша қосу және азайтуды орындау	4.1.2.5 көптаңбалы сандарды ондық құрамы негізінде ауызша қосу және азайтуды орындау,
	2.1.2.6 екітаңбалы сандарды: 79-9, 79-70 40+17, 57-40, 57-17, 35±12 жағдайларында ондықтан аттамай ауызша қосу және азайтуды орындау	3.1.2.6 біртаңбалы санға қалдықпен бөлуді орындау	4.1.2.6 10, 100, 1000 сандарына қалдықсыз және қалдықпен бөлу
	2.1.2.7 45±9, 40-14, жағдайларында : ондықтан аттап, ауызша	3.1.2.7 кестеден тыс: 17•5, 96:6, 75:15, 84:4 жағдайларын	4.1.2.7 екітаңбалы/ үштаңбалы сандарды біртаңбалы

	қосу мен азайтуды орындау	а ауызша көбейту мен бөлуді орындау	санға ауызша көбейту мен бөлуді орындау
	2.1.2.8 34+ 23, 57-23, 45±19, 47+33, 80-47, 100-35 жағдайларында : екітаңбалы сандарды қосу және азайту алгоритмдерін қолдану	3.1.2.8 үштаңбалы сандарды жазбаша қосу және азайту алгоритмдерін қолдану	4.1.2.8 көптаңбалы сандарды жазбаша қосу және азайту алгоритмдерін қолдану
		3.1.2.9 100 көлеміндегі сандарды ауызша көбейту мен бөлуді орындауда қосындыны және көбейтіндіні біртаңбалы санға бөлу, қосындыны санға көбейту ережесін қолдану	4.1.2.9 санды қосындыға көбейту, санды көбейтіндіге көбейту және бөлу ережелерін қолдану
		3.1.2.10 23·2, 123·2, 46:2, 246:2 жағдайларында : екітаңбалы/ үштаңбалы сандарды біртаңбалы санға көбейту мен бөлу алгоритмдерін қолдану	4.1.2.10 көптаңбалы сандарды біртаңбалы/ екітаңбалы/ үштаңбалы сандарға қалдықпен бөлуді орындау

		3.1.2.11 28:3, 269:2, 84:3, 538:2 жағдайларынд а: екі/үштаңбалы сандарды біртаңбалы санға көбейту мен бөлу алгоритмдерін қолдану	4.1.2.11 екітаңбалы/ үштаңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу алгоритмдерін қолдану
		3.1.2.12 нөлдермен аяқталатын үштаңбалы санды біртаңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу тәсілін қолдану	4.1.2.12 нөлмен аяқталатын көптаңбалы сандарды біртаңбалы/ екітаңбалы/ үштаңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу алгоритмін қолдану
		3.1.2.13 бөліндінің бір разрядында нөл болатын кезде үштаңбалы санды біртаңбалы санға бөлу алгоритмін және кері амал алгоритмін қолдану	4.1.2.13 бөлінді мәнінде нөлдер болатын жағдайда көптаңбалы санды біртаңбалы/ екітаңбалы/ үштаңбалы санға бөлу алгоритмін және кері амал алгоритмін қолдану

			3.1.2.14 санның/шаманың бөлігін табу және бөлігі бойынша санды/шаманы табу: 100 көлеміндегі сандар мен жүздіктердің жартысын, төрттен бір, оннан бір бөлігін табу	4.1.2.14 аралас санды бұрыс бөлшекке және бұрыс бөлшекті аралас санға айналдыру
				4.1.2.15 бөлімдері бірдей жай бөлшектерді қосу және азайту алгоритмін қолдану
1.3 Шамалар және өлшем бірліктері	1.1.3.1 ұзындық/масса/көлем (сыйымдылық)/уақыт шамаларын ажырату, оларды өлшеу үшін өлшемдер мен құралдарды таңдау, өлшемдер жүргізу	2.1.3.1 әртүрлі өлшеу құралдары шкалаларын бір бірінен ажырату және шамалардың сәйкес мәндерін анықтау	3.1.3.1 ауданы болатын нысандарды атау және ауданды өлшеуге арналған өлшемдер мен құралдарды таңдап алу, палеткамен өлшеу	4.1.3.1 кеңістік геометриялық фигураларды атау, көлемді өлшеуге арналған өлшемдер мен құралдарды таңдау, текшелермен (кубиктармен) (1 см ³) өлшеу
	1.1.3.2 өлшем бірліктері: ұзындық (см, дм)/масса (кг)/ көлем (сыйымдылық) (л), уақыт (сағ)	2.1.3.2 ұзындық (м)/масса (ц) өлшем бірліктерін қолданып өлшеу	3.1.3.2 ұзындық (мм, км)/масса (г, т) /аудан (см ² , дм ² , м ²)/уақыт (сек) өлшем бірліктерін	4.1.3.2 көлем (сыйымдылық) (мм ³ , см ³ , дм ³ , м ³), аудан (га, ар) өлшем бірліктерін

қолданып, шамаларды өлшеу		қолданып өлшеу	қолданып өлшеу
<p>1.1.3.3 ұзындық (см, дм)/масса (кг)/ көлем (сыйымдылық) (л)/уақыт (сағ) салыстыру және шамалар мәндерімен қосу мен азайту амалдар орындау</p>	<p>2.1.3.3 ұзындық (см, дм, м)/масса (кг, ц)/ көлем (сыйымдылық) (л)/ уақыт: (сағ, тәул, апта, ай, жыл) өлшем бірліктерін салыстыру және шамалар мәндерімен қосу/азайту/ көбейту/бөлу амалын орындау</p>	<p>3.1.3.3 ұзындық (мм, см, дм, м, км)/масса (г, кг, ц, т)/ көлем (сыйымдылық) (л)/аудан (см², дм², м²)/уақыт: (сек, мин, сағ, тәул, ай, жыл, ғасыр) өлшем бірліктерін салыстыру және шамалар мәндерімен қосу/азайту/ көбейту/бөлу амалын орындау</p>	<p>4.1.3.3 ұзындық (мм, см, дм, м, км)/масса: (г, кг, ц, т)/көлем (сыйымдылық) (л, мм³, см³, дм³, м³)/ аудан: (мм², см², дм², м², ар, га)/уақыт (сек, мин, сағ, тәул, жыл, ғасыр) өлшем бірліктерін салыстыру және шамалар мәндерімен қосу/азайту/көбейту/ бөлу амалын орындау</p>
<p>1.1.3.4 ұзындық өлшем бірліктерін (см, дм) олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру</p>	<p>2.1.3.4 ұзындық (см, дм, м)/масса (кг, ц)/ уақыт (сағ, мин, тәул, ай, жыл) өлшем бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру</p>	<p>3.1.3.4 ұзындық (мм, см, дм, м, км)/ масса (г, кг, ц, т)/аудан (см², дм², м²)/уақыт (сек, мин, сағ, тәул, ай, жыл, ғасыр) бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру</p>	<p>4.1.3.4 ұзындық (мм, см, дм, м, км)/ масса (г, кг, ц, т)/ аудан (мм², см², дм², м², га, ар)/көлем: (мм³ , см³, дм³, м³)/ уақыт (сек, мин, сағ, тәул, жыл, ғасыр) өлшем бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру</p>

	1.1.3.5 уақытты циферблат бойынша 12 сағаттық форматта анықтау/ уақыт өлшем бірліктерін (минут, сағат, күн, апта, ай, жыл) ажырату	2.1.3.5 циферблат бойынша уақытты анықтау: сағат және минут	3.1.3.5 әртүрлі сағатпен уақытты анықтау: сағат, минут, секунд	4.1.3.5 уақыт өлшем бірлігінің үлесін табу ($1/60$ сағ=1 мин, $1/2$ сағ=30 мин, $1/7$ апта=1 күн)
	1.1.3.6 1 тг, 2 тг, 5 тг, 10 тг, 20 тг монеталармен түрліше төлем жасау	2.1.3.6 50 тг, 100 тг монеталарды, 200 тг, 500 тг купюраларды ажырату және түрліше төлем жасау	3.1.3.6 1000 тг, 2000 тг, 5000 тг купюраларды ажырату және түрліше төлем жасау	4.1.3.6 10 000 тг, 20 000 тг купюраларын және түрлі мемлекеттің валюталарын (рубль, евро, доллар) ажырату және түрлі төлем жасау

2-бөлім: Алгебра элементтері

Бөлімше	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Санды және әріпті өрнектер	1.2.1.1 санды және әріпті өрнектерді (қосынды, айырма)/ теңдік, теңсіздіктерді ажырату, құрастыру, жазу және оқу	2.2.1.1 санды және бір әріпті өрнектерді (көбейтінді, бөлінді)/теңдіктер мен теңсіздіктерді ажырату, құрастыру, жазу және оқу	3.2.1.1 бір/екі әрпі бар әріпті өрнектерді ажырату, құрастыру, жазу және оқу	
	1.2.1.2 Әріпті өрнектерді ажырату	2.2.1.2 әріптің берілген мәніндегі бір амалды әріпті өрнектің мәнін табу	3.2.1.2 әріптердің берілген мәндерінде екі әрпі бар әріпті өрнектің мәнін табу	4.2.1.2 әріптердің берілген мәндеріндегі үш әрпі бар әріпті өрнектің мәнін табу

				4.2.1.3 әріпті өрнектерді құру және есептер шығару барысында қолдану
	2.2.1.3 қосу мен көбейтудің қасиеттерін әріпті теңдік түрінде: $a+b=b+a$, $(a+b)+c=a+(b+c)$ $ab=ba$ көрсету және қолдану	3.2.1.3 көбейтудің үлестірімділік және терімділік қасиеттерін әріпті теңдік түрінде: $(ab)c=a(bc)$, $a(b+c)=ab+ac$, $a(b-c)=ab-ac$ көрсету және қолдану		4.2.1.4 бөлімдері бірдей жай бөлшектермен қосу және азайту амалдарын орындау
	2.2.1.4 санды 0-ге, 1-ге қосу және азайту, көбейту және бөлу жағдайларын әріпті теңдік түрінде: $a+0=a$, $a-0=a$, $a \cdot 0=0$, $a \cdot 1=a$, $a:1=a$ көрсету	3.2.1.4 0-ге бөлуге болмайтын жағдайларды әріпті теңдік түрінде: $a \neq 0$ көрсету		4.2.1.5 алымдары бірдей немесе бөлімдері бірдей жай бөлшектерді салыстыру, сан сәулесінде салыстыру
1.2.1.5 жақшасыз әріпті/санды өрнектерді салыстыру	2.2.1.5 екі амалдан артық жақшалы және жақшасыз санды өрнектерді салыстыру	3.2.1.5 үш амалдан артық санды өрнектерді салыстыру		4.2.1.6 бөлімдері бірдей жай бөлшектері бар өрнектердің мәндерін салыстыру
	2.2.1.6 екі/үш амалды жақшалы және жақшасыз	3.2.1.6 төрт амалды жақшалы және жақшасыз		4.2.1.7 төрт амалдан артық жақшалы

		өрнектерде арифметикалық амалдардың орындалу тәртібін анықтау, олардың мәнін табу	өрнектерде арифметикалық амалдардың орындалу тәртібін анықтау, олардың мәнін табу	және жақшасыз өрнектерде арифметикалық амалдардың орындалу тәртібін анықтау, олардың мәнін табу
			3.2.1.7 формулаларды шамалардың арасындағы өзара қатынасты орнатушы теңдік ретінде түсіну	4.2.1.8 бірқалыпты түзу сызықты қозғалыстағы арақашықтық формуласын $s=v \cdot t$, $t=s:v$, $v=s:t$ /қуып жету қозғалысы мен қалып қою қозғалысына байланысты формулаларды/ қалдықпен бөлу формуласын $a=b \cdot c+r$ / шығарып алу және қолдану
2.2 Теңдіктер мен теңсіздіктер. Теңдеулер.	1.2.2.1 теңдік және теңсіздікті, теңдеуді тану/	2.2.2.1 $x < \square$ және $x > \square$ түріндегі теңсіздіктерге сәйкес келетін сандарды анықтау		2.2.2.1 бір айнымалысы бар теңсіздіктер ($x < \square$ және $x > \square$) және оларды шешу
	1.2.2.2 таңдап алу әдісі және қосу мен азайту амалдарының байланысы	2.2.2.2 көбейту мен бөлуге берілген қарапайым теңдеулерді,	3.2.2.2 көбейту мен бөлуге берілген қарапайым теңдеулерді,	4.2.2.2 $39+490:k=46$, $230 \cdot a+40=100$ 0:2 түріндегі

	негізінде теңдеулерді шешу	$x+(25-6)=38$, $(24-3)-x=8$, $a+6=7+80$ түріндегі күрделі теңдеулерді шешу	кұрылымы күрделі $x \cdot (25:5)=60$, $(24 \cdot 3):x=6$, $x:(17 \cdot 2)=2$, $k+124:4=465$ түріндегі теңдеулерді шешу	теңдеулерді шешу
--	----------------------------	---	--	------------------

3-бөлім: Геометрия элементтері

Бөлімше	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Геометриялық фигуралар және олардың классификациясы	1.3.1.1 геометриялық фигураларды: нүкте, түзу, қисық, сынық сызық, тұйықталған және тұйықталмаған сызықтар, кесінді, сәуле, бұрышты бір бірінен ажырату және атау	2.3.1.1 бұрыш түрлерін (тік, сүйір, доғал) бір-бірінен ажырату және атау/ тік төртбұрышты, шаршыны, тікбұрышты үшбұрышты мәнді белгілері бойынша ажырату және атау/фигураларды (тік төртбұрыш, шаршы, тікбұрышты үшбұрыш, нүкте, кесінді, сәуле, түзу) латын алфавитінің бас әріптерімен таңбалау, оларды таңбалануы бойынша оқу	3.3.1.1 шеңбер, дөңгелек және олардың элементтерін (центр, радиус, диаметр) бір бірінен ажырату және атау/ шеңбердің центрін, радиусті, диаметрді латын алфавитінің әріптерімен таңбалау, оларды белгіленуі бойынша оқу/ симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды айыра білу және оларды қоршаған ортадағы	4.3.1.1 тікбұрышты үшбұрышты, текше, тікбұрышты параллелепипед және олардың элементтерін (төбесі, қабырғалары, қырлары) бір-бірінен ажырату және атау

			заттармен сәйкестендіру/	
	1.3.1.2 жазық фигураларды (үшбұрыш, дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш) және кеңістік фигураларды (куб, шар, цилиндр, конус, пирамида, тікбұрышты параллелепипед) тану және қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру	2.3.1.2 көпбұрыштардың классификациясы	3.3.1.2 геометриялық фигуралардың классификациясы	4.3.1.2 үшбұрыштардың классификациясы
	1.3.1.3 геометриялық фигуралардың (үшбұрыш, шаршы, тіктөртбұрыш) қабырғаларын өлшеу және салыстыру	2.3.1.3 көпбұрыштардың, қоршаған ортадағы заттар қабырғаларының ұзындығын өлшеу,	3.3.1.3 периметрді табуға арналған формулаларды: $P = (a+b) \cdot 2$, $P = a \cdot 4$, $P = a+b+c$ қорытындылау, құру және қолдану, тіктөртбұрыш $S = a \cdot b$, шаршы $S = a^2$, тікбұрышты үшбұрыш $S = (a \cdot b) : 2$, ауданы формуласын шығарып алу және қолдану	4.3.1.3 тікбұрышты параллелепипед көлемінің формуласын ($V = a \cdot b \cdot c$) қорытып шығару және қолдану
			3.3.1.4 фигураның белгісіз	4.3.1.4 суретте бейнеленген құрама

			қабырғасын оның периметрі мен белгілі қабырғалары арқылы табу; суретте кескінделген құрастырылған н 2-ден артық емес фигуралардың, қоршаған ортадағы жазық фигуралардың периметрін анықтау	фигуралардың , қоршаған ортадағы жазық фигуралардың ауданын анықтау
				4.3.1.5 жазық фигураларды осіне қатысты симметриялы болатын фигуралармен нүктелі қағазда толықтыру, бұрыштың шамасын табу
3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	1.3.2.1 түзу, тұйықталған және тұйықталмаған және қисық, сынық сызықты жазықтықта/ қарапайым жазық геометриялық фигураларды (үшбұрыш, төртбұрыш) нүктелі қағазда кескіндеу	2.3.2.1 нүктелі қағазда кесінділер, түзулер мен геометриялық фигураларды орны, қозғалыс және бағыты бойынша нұсқаулыққа сәйкес сызу	3.3.2.1 нүктелі қағазда сызғыш пен бұрыштықты пайдаланып тікбұрышты үшбұрышты салу алгоритмін қолдану	4.3.2.1 нүктелі қағазда перпендикуляр түзулер, симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды сызу

<p>1.3.2.2 берілген ұзындығы бойынша кесінді сызу</p>	<p>2.3.2.2 тік бұрышты сызу</p>	<p>3.3.2.2 (берілген қабырғалары бойынша) тіктөртбұрыш пен шаршы, циркульдің көмегімен шеңбер сызу</p>	<p>4.3.2.2 градустық өлшемі бойынша бұрыш, тік бұрышқа тиісті екі қабырғасы бойынша тікбұрышты үшбұрыш, шеңбер және дөңгелекті радиусы бойынша, тікбұрышты сызғыштың көмегімен түзуге перпендикуляр түзу сызу</p>
<p>1.3.2.3 жазық фигуралардың модельдерінен және бөліктерінен композиция құрастыру</p>	<p>2.3.2.3 жазық фигуралардың модельдерін бөлу және олардан композиция құрастыру</p>	<p>3.3.2.3 кеңістік геометриялық фигуралардың (тікбұрышты параллелепед, куб) олардың моделін құрастыру</p>	<p>4.3.2.3 кеңістік геометриялық фигуралардың (пирамида, цилиндр, конус) олардың моделін құрастыру</p>
<p>1.3.2.4 геометриялық фигуралар арасындағы негізгі қатынастарды анықтау (үлкен-кіші, жоғары-төмен, кең-тар, жуан-жіңішке, қалың-жұқа)</p>	<p>2.3.2.4 бастапқы орнын, бағытын, қозғалысын (оңға, солға, тура, толық бұрылу, сағат тілімен және сағат тіліне кері жартыға, төрттен бірге бұрылу),</p>	<p>3.3.2.4 солға және оңға бұрғанда, үстінен және жанынан қарағанда кеңістік фигуралардың қалпындағы өзгерістерді түсіндіру</p>	<p>4.3.2.4 симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды бір бірінен ажырату және оларды қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру</p>

		анықтау айқындайтын нұсқаулыққа сәйкес әрекет жасау		
	1.3.2.5 заттардың кеңістікте (оң жақта, сол жақта, жоғарыда, төменде, үстінде, астында, арасында, алдында, артында) орналасуын анықтау			
3.3 Нүктеле р координ аттары және қозғалы с бағыты	1.3.3.1 сан сәулесінде белгіленген нүктелердің бір- біріне қатысты орналасуын анықтау	2.3.3.1 сызықта белгіленген нүктелерді бір- біріне қатысты орналасуын анықтау	3.3.3.1 жазық фигурада белгіленген нүктелердің орнын бір- біріне қатысты анықтау	4.3.3.1 қозғалыстың басталуы мен бағытын пайдалана отырып, нысандар қозғалысы сызбасын құру, сәйкес есептеулер жүргізу
				4.3.3.2 нысандардың бастапқы орны мен қозғалыс бағытын (бір- біріне қарама қарсы, бірінен бірі қарама- қарсы бағытта) анықтау
4-бөлім: Жиындар. Логика және статистика элементтері				
Бөлімше	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып

<p>4.1 Жиында р және олармен орындал атын амалдар</p>	<p>1.4.1.2 табиғаты әртүрлі нысандардан (заттар, жануарлар, фигуралар, әріптер т.б.) жиындарды құру және оларды элементтерінің белгілері (нысандардың түсі, пішіні, өлшемі, материалы, әрекеті) бойынша топтау, жіктеу</p>	<p>2.4.1.2 Геометриялық фигуралардың жиындары, оларды элементтерінің белгісіне қарай жіктеу. Тең санды жиындардың бірігуі және жиыннан оның тең санды бөліктерін айырып алу.</p>	<p>3.4.1.2 1000 көлеміндегі сандардың жиыны, оларды элементтерінің белгілеріне қарай жіктеу. Тең санды жиындардың бірігуі және жиынды тең санды бөліктерге бөліктеу.</p>	<p>4.4.1.2 Көп таңбалы сандардың жиындары, оларды элементтерінің белгілеріне қарай жіктеу.</p>
<p>4.2 Пікірлер мен басқаты рғыштар</p>	<p>1.4.2.1 тұжырымдардың ақиқаттығын немесе ақиқат еместігін анықтау</p>	<p>2.4.2.1 тұжырымдардың ақиқаттығын немесе жалғандығын анықтау, ақиқат немесе жалған тұжырымдар құру</p>	<p>3.4.2.1 ақиқат немесе жалған пікірлер құру</p>	<p>4.4.2.1 математикалық мазмұндағы пікірлер құру, олардың ақиқаттығын немесе жалғандығын анықтау</p>
	<p>1.4.2.2 бірдей цифрлар мен фигуралардан тұратын басқатырғыштар. ребустар шешу, сәйкестік пен ақиқаттықты анықтауға берілген қарапайым логикалық есептерді шығару</p>	<p>2.4.2.2 әртүрлі сандардан тұратын басқатырғыштар, ребустар (математикалық емес мазмұндағы), сәйкестікті және ақиқаттықты тағайындауға берілген</p>	<p>3.4.2.2 сандық есептер, бірдей цифрлардан тұратын басқатырғыштар, ребустар (математикалық мазмұндағы), ауыстырып құюға және өлшеуге</p>	<p>4.4.2.2 соңынан бастап талдауға берілген логикалық есептер</p>

		логикалық есептер	берілген логикалық есептерді зерттеу және шығару	
4.3 Тізбекте р	1.4.3.1 20 көлеміндегі сандар тізбегі, аптадағы күндер реті, жыл мезгілдерінің ауысуы, суреттер, ойыншықтардан тұратын тізбектердің заңдылықтарын анықтау	2.4.3.1 100 көлеміндегі сандар тізбегі, сандардың қосындылары мен айырмалары, жылдағы айлар реті, күн режимі бойынша оқушының әрекетінен тұратын тізбектердің заңдылықтарын анықтау	3.4.3.1 1000 көлеміндегі сандар тізбектерінің заңдылығын анықтау	4.4.3.1 1 000 000 көлеміндегі сандар/алымдары бірдей немесе бөлімдері бірдей жай бөлшектермен өрнектелген сандар тізбектерінің заңдылықтарын анықтау
	1.4.3.2 іс-әрекет және табиғат күйінің тізбектілігін анықтау/ сандар, фигуралар, ойыншықтар, түрлі-түсті моншақтар тізбектерін құру және тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу	2.4.3.2 берілген заңдылық бойынша тізбекті құрастыру, тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу	3.4.3.2 өзі таңдаған заңдылық бойынша тізбектер құрастыру, тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу	4.4.3.2 заңдылықты немесе ережені өзі таңдап, сандар/сандар тобы тізбектерін құру
4.4 Нысандардың комбинациялары және	1.4.4.1 қоршаған ортадағы заттардан "екі - екіден" комбинациялар жиынын құрастыру	2.4.4.1 қоршаған ортадағы заттардан "үш-үштен" комбинациялар	3.4.4.2 деректерді жинақтау, жүйелеу және диаграммалар қолданып салыстыру	4.4.4.1 "мүмкіндіктер тармағы" туралы түсінігі болу, күнделікті өмірде

статистика	1.4.4.2 деректерді жинақтау, жүйелеу және толықтыру/ қолда бар материалдарды пайдаланып, кестелер, пиктограмма мен диаграммалар құрастыру	жиынын құрастыру 2.4.4.2 деректерді жинақтау, жүйелеу, кестелер және диаграммалар құрастыру		кездесетін түрлі жағдаяттар мен есеп шығаруда қолдану 4.4.4.2 таңдап алу әдісімен комбинаторлық есептерді шығару 4.4.4.3 ақпаратты түсіндіру, салыстыру және мәліметтерді жиынтықтау, қозғалыс графиктерін құру, қозғалысқа арналған есептерге сызба құрастыру
------------	---	--	--	--

5-бөлім: Есептер. Есептерді шешу әдістері мен тәсілдері

Бөлімше	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
5.1 Есептер және математикалық модель	1.5.1.1 есепті сызба, сурет, қысқаша жазба түрінде модельдеу/ есепті шешу үшін тірек сызбасын таңдау	2.5.1.1 бір-екі амалмен орындалатын есепті кесте, сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу	3.5.1.1 екі-үш амалмен орындалатын есепті кесте, сызықтық/бағандық диаграмма, сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу	4.5.1.1 төрт амалдан артық емес есепті сызба, алгоритм, дөңгелек диаграмма, график түрінде модельдеу
	1.5.1.2 сандарды, заттарды, тауардың құнын салыстыру	2.5.1.2 есептерді шығару барысында	3.5.1.2 есептерді шығаруда бір заттың	4.5.1.2 есептерді шығаруда жұмысқа

<p>кезінде қолданылатын ұғымдарды пайдалану/ заттар арасындағы арақашықтықты, бағытты, орналасуын анықтайтын терминдер пайдалану</p>	<p>баға, мөлшер (сан), құн/ ұзындығы, ені, периметр шамаларының өзара тәуелділігін пайдалану</p>	<p>массасы, саны, жалпы масса/ бір затқа жіберілген шығын, заттардың саны, жалпы шығын/ұзындығы, ені, ауданы ұғымдарының өзара тәуелділігін пайдалану</p>	<p>жіберілген уақыт, атқарылған жұмыс, өнімділік/ егіннің түсімділігі, ауданы мен массасы/ жылдамдық, арақашықтық, уақыт/биіктік, ені, ұзындық, көлемі шамаларының өзара тәуелділігін пайдалану</p>
<p>1.5.1.3 қосынды және қалдықты табуға берілген есептерді талдау және шығару</p>	<p>2.5.1.3 бірдей қосылғыштардың қосындысын табуға, мазмұнына қарай және бірдей бөліктерге бөлуге берілген есептерді талдау және шығару, кері есеп құрастыру және шығару</p>	<p>3.5.1.3 санның және шаманың үлесін табуға берілген есептерді талдау және шығару, кері есеп құрастыру және шығару</p>	<p>4.5.1.3 бүтіннің бөлігін табуға берілген есептерді талдау және шығару, кері есеп құрастыру, шығару</p>
<p>1.5.1.4 санды бірнеше бірлікке арттыру, кеміту, айырмалық салыстыруға берілген есептерді талдау және шығару</p>	<p>2.5.1.4 санды бірнеше есе арттыру/кемітуге, айырмалық салыстыруға, еселік салыстыруға берілген есептерді талдау және</p>	<p>3.5.1.4 шамалар арасындағы тәуелділікке/ пропорционал бөлуге берілген есептерді талдау және шығару</p>	<p>4.5.1.4 шамалар арасындағы тәуелділікке/ пропорционал бөлуге/ белгісізді екі айырым бойынша табуға</p>

		шығару, кері есептерді құрастыру және салыстыру		берілген есептерді талдау және шығару
1.5.1.5 қосу мен азайтудың белгісіз компоненттерін табуға берілген есептерді талдау және шығару,	2.5.1.5 көбейту мен бөлудің белгісіз компоненттері н табуға/тік төртбұрыштың периметрін табуға берілген есептерді, "бірнеше бірлік артық/кем", "бірнеше есе артық/кем" берілген есептерді (айырмалық салыстыруға қатысты) талдау және шығару, кері есептерді құрастыру және шығару	3.5.1.5 жанама сұрақтары болатын есептерді ("бірнеше бірлік артық/кем", "бірнеше есе артық/кем" қатынастарым ен байланысты), үшбұрыш, тіктөртбұрыштың (шаршының) периметрі, қабырғасы бойынша, белгісіз қабырғасын табуға, тіктөртбұрыштың (шаршының) қабырғалары мен ауданын табуға, еселік салыстыруға берілген есептерді талдау және шығару	4.5.1.5 тікбұрышты параллелепипедтің (кубтың) көлемі мен қырының ұзындығын табуға берілген есептерді талдау және шығару	
1.5.1.6 қосу мен азайтуға берілген есептерге қатысты таңдаған амалдарын	2.5.1.6 көбейту мен бөлуге берілген есептерге қатысты таңдаған	3.5.1.6 есептеу кезінде жауабын алдын ала болжау, нәтижесін	4.5.1.6 әртүрлі құрама есептерді құрастыру, салыстыру, шығару	

	негіздеу, шығару әдісін түсіндіру	амалдарын негіздеу, шығару әдісін түсіндіру	құрама есептің шартына сәйкес түсіндіру	
		2.5.1.7 екі амалмен орындалатын есептерді (санды бірнеше есе арттыру/кемітуге, еселік салыстыруға берілген жай есептердің түрлі комбинациялары) модельдеу және шығару	3.5.1.7 үш амалмен шығарылатын есептерді (шамалар арасындағы тәуелділікке құрылған жай есептердің түрлі комбинациялары) модельдеу және шығару	4.5.1.7 үш-төрт амалмен шығарылатын есептерді модельдеу және түрлі әдіспен шығару, ең тиімді әдісті анықтау
		2.5.1.8 барлық арифметикалық амалдарға берілген жай есептердің шешуін санды өрнектер құрама есептердің шешуін санды өрнектер және жекелеген амалдар түрінде модельдеу	3.5.1.8 барлық арифметикалық амалдарға берілген қарапайым есептерді шешуді, қосу мен азайтуға берілген құрама есептерді сандық өрнектер түрінде моделдеу	4.5.1.8 сандық өрнек арқылы құрама есепті шығарудың моделін құрастыру
				4.5.1.9 бір-біріне кездесу және қарама-қарсы бағыттағы қозғалыс, артынан қуып жету, бір

				бағыттағы қалып қою қозғалысына берілген есептерді арифметикалық әдіспен, жай есептерді алгебралық әдіспен шешу.
--	--	--	--	--

1-4 сыныптар үшін МАТЕМАТИКА пәнінен енгізілген өзгертулердің салыстырмалы кестесі

Математика 1-4 сынып		
Қолданыстағы редакция	Ұсынылатын редакция	Негіздеме
2-тарау 10-пункт 4-сынып		
1) «Сандар мен шамалар»: көптаңбалы сандар, натурал сандар қатарындағы санның орны, көптаңбалы сандарды оқу, жазу, салыстыру және дөңгелектеу , көптаңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамы.	1) «Сандар мен шамалар»: көптаңбалы сандар, натурал сандар қатарындағы санның орны, көптаңбалы сандарды оқу, жазу, салыстыру және дөңгелектеу , көптаңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамы	Сандарды дөңгелектеуде ондық, жүздік, бірлік мыңдық разрядтарын дөңгелектеуді қарастыру керек. Миллиондар класын дөңгелектеу оқушылардың жас ерекшелігіне сәйкес келмейді. Өйткені жаңа ұғым.
3-тарау, 12-пункт		
1.1.1.3 біртаңбалы сандардың құрамын/ 20 көлемінде сандардың разрядтық құрамын анықтау, разрядтық қосылғыштарға жіктеу	1.1.1.3 біртаңбалы сандардың құрамын/ 20 көлеміндегі екітаңбалы сандардың разрядтық құрамын анықтау, разрядтық қосылғыштарға жіктеу	Себебі 10-20 сандар аралығындағы сандар екітаңбалы сандар деп көрсетілуі тиіс.
2.1.1.3 екітаңбалы сандардың разрядтық құрамын анықтау, разрядтық	«рим сандарын оқу, жазу және қолдану» ұғымын енгізу 3.1.1.3 және 4.1.1.3 оқу мақсаттарына енгізу	3-4 сыныптарда да рим сандарын оқу, жазу және қолдануды енгізу керек.

қосылғыштарға жіктеу/12-ге дейінгі рим сандарын оқу, жазу және қолдану		
3.1.1.6 жай бөлшектерді оқу, жазу, бөлімдері бірдей жай бөлшектерді көрнекілік қолдану арқылы салыстыру	3.1.1.6 жай—бөлшектерді оқу, жазу, бөлімдері бірдей жай бөлшектерді көрнекілік қолдану арқылы салыстыру	Оқушылардың жас ерекшелігіне сай емес. Оңдық бөлшекті өткенде, жай бөлшек түсінікті болады.
4.1.1.6 бөлімдері немесе алымдары бірдей жай бөлшектерді салыстыру, сан сәулесінде салыстыру/ дұрыс бөлшек, бұрыс бөлшек, аралас сандарды ажырату	4.1.1.6 бөлімдері немесе алымдары бірдей жай бөлшектерді салыстыру, сан сәулесінде салыстыру/ дұрыс бөлшек, бұрыс бөлшек, аралас еандарды ажырату	Оқушының жас ерекшелігіне сәйкес келмейді.
4.1.2.14 аралас санды бұрыс бөлшекке және бұрыс бөлшекті аралас санға айналдыру	4.1.2.14 аралас санды бұрыс бөлшекке және бұрыс бөлшекті аралас санға айналдыру	Оқушының жас ерекшелігіне сәйкес келмейді.
4.1.2.15 бөлімдері бірдей жай бөлшектерді қосу және азайту алгоритмін қолдану	4.1.2.14 бөлімдері бірдей жай бөлшектерді қосу және азайту алгоритмін қолдану	4.1.2.15 оқу мақсатын, 4.1.2.14 оқу мақсатының орнына қойдық.
3.1.3.3 ұзындық (мм, см, дм, м, км)	3.1.3.3 ұзындық (1мм, 1см, 1дм, 1м, км)	4.1.3.3 бойынша тура осы шамалар қайталанады, 3-сыныпта жаңа шама болып «мм» енгізілді;
3.1.3.3 уақыт: (сек, мин, сағ, тәул, ай, жыл, ғасыр)	3.1.3.3 уақыт: (1сек, 1мин, 1сағ, 1тәул, 1ай, 1жыл, ғасыр)	4.1.3.3 бойынша тура осы шамалар қайталанады, 3-сыныпта «ай» енгізілді;
1.1.3.5 уақытты циферблат бойынша 12 сағаттық форматта	1.1.3.5 уақытты циферблат бойынша 12 сағаттық форматта	2.1.3.3 бойынша «тәулік» болған;

анықтау/ уақыт өлшем бірліктерін (минут, сағат, күн, апта, ай, жыл) ажырату	анықтау/ уақыт өлшем бірліктерін (1 минут, 1 сағат, күн-тәулік, 1 апта, 1 ай, 1 жыл) ажырату	
3.1.3.6 1000 тг, 2000 тг, 5000 тг купюраларды ажырату және түрліше төлем жасау	3.1.3.6 1000 тг, 2000 тг, 5000 тг және одан жоғары купюраларды ажырату және түрліше төлем жасау	Купюралар өсуі мүмкін және де 4.1.3.6 бойынша түрлі мемлекеттердің валюталарымен бір сабақта беру тиімсіз
1.3.1.2 жазық фигураларды (үшбұрыш, дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш) және кеңістік фигураларды (куб, шар, цилиндр, конус, пирамида, тікбұрышты параллелепед) тану және қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру	1.3.1.2 жазық фигураларды (үшбұрыш, дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш) және кеңістік фигураларды (куб, шар, цилиндр, конус, пирамида, тікбұрышты параллелепед) тану және қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру	Оқушылардың жас ерекшелігіне сәйкес келмейді
1.2.1.2 әріптің берілген мәніндегі бір амалды әріпті өрнектің мәнін табу	1.2.1.2 әріптің берілген мәніндегі бір амалды әріпті өрнектің мәнін табу	Оқушылардың жас ерекшелігіне сәйкес келмейді
2.2.1.2 әріптің берілген мәніндегі екі амалды әріпті өрнектің мәнін табу	2.2.1.2 әріптің берілген мәніндегі екі амалды әріпті өрнектің мәнін табу 2.2.1.2 әріптің берілген мәніндегі бір амалды әріпті өрнектің мәнін табу	Әріпті өрнекке байланысты тақырыптар қиын болған соң, 1-сыныптың тақырыбын 2-сыныпқа ауыстырдық.
3.2.1.2 Әріптердің берілген мәндерінде екі әрпі бар әріпті өрнектің мәнін табу	3.2.1.2 Әріптердің берілген мәндерінде екі әрпі бар әріпті өрнектің мәнін табу 3.2.1.2 әріптің берілген мәніндегі	Әріпті өрнекке байланысты тақырыптар қиын болған соң, 2-сыныптың тақырыбын 3-сыныпқа ауыстырдық.

	екі амалды әріпті өрнектің мәнін табу	
4.2.1.2 әріптердің берілген мәндеріндегі бірнеше әрпі бар әріпті өрнектің мәнін табу	4.2.1.2 әріптердің берілген мәндеріндегі бірнеше әрпі бар әріпті өрнектің мәнін табу 4.2.1.2 Әріптердің берілген мәндерінде екі әрпі бар әріпті өрнектің мәнін табу	Әріпті өрнекке байланысты тақырыптар қиын болған соң, 3-сыныптың тақырыбын 4-сыныпқа ауыстырдық.
3.3.2.2 (берілген қабырғалары бойынша) тіктөртбұрыш пен шаршы, циркульдің	3.3.2.2 берілген қабырғаларының ұзындығы бойынша тіктөртбұрыш пен шаршы, циркульдің	
2.3.2.4 бастапқы орнын, бағытын, қозғалысын (оңға, солға, тура, толық бұрылу, сағат тілімен және сағат тіліне кері жартыға, төрттен бірге бұрылу), анықтау айқындайтын нұсқаулыққа сәйкес әрекет жасау	2.3.2.4 бастапқы орнын, бағытын, қозғалысын (оңға, солға, тура, толық бұрылу, сағат тілімен және сағат тіліне кері жартыға, төрттен бірге бұрылу) анықтау, айқындайтын нұсқаулыққа сәйкес әрекет жасау	
3.3.1.2 геометриялық фигуралардың классификациясы, кеңістік фигураларды (куб, шар, цилиндр, конус, пирамида, тікбұрышты параллелепед) тану және қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру	3.3.1.2 геометриялық фигуралардың классификациясы, кеңістік—фигураларды (куб, шар, цилиндр, конус, пирамида, тікбұрышты параллелепед) тану және қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру	1-сынып оқушысының жас ерекшелігіне сәйкес емес. Бағдарлама бойынша ол ұғымдар 1-сыныпта әрі қарай кездеспейді;

2.3.2.4 бастапқы орнын, бағытын, қозғалысын (оңға, солға, тура, толық бұрылу, сағат тілімен және сағат тіліне кері жартыға, төрттен бірге бұрылу), анықтау айқындайтын нұсқаулыққа сәйкес әрекет жасау	2.3.2.4 бастапқы орнын, бағытын, қозғалысын (оңға, солға, тура, толық бұрылу, сағат тілімен және сағат тіліне кері жартыға, төрттен бірге бұрылу) анықтау, айқындайтын нұсқаулыққа сәйкес әрекет жасау	Сөйлем құрылуы бойынша түсініксіз
1.3.2.5 заттардың кеңістікте (оң жақта, сол жақта, жоғарыда, төменде, үстінде, астында, арасында, алдында, артында) орналасуын анықтау	1.3.2.5 заттардың кеңістікте (оң жақта, сол жақта, жоғарыда, төменде, үстінде, астында, арасында, алдында, артында) орналасуын анықтау	Оқушылардың жас ерекшелігіне сәйкес келмейді.
4.3.3.1 Қозғалыстың басталуы мен бағытын пайдалана отырып, нысандар қозғалысы сызбасын құру, сәйкес есептеулер жүргізу	4.3.3.1 Қозғалыстың бастапқы нүктесі мен бағытын пайдалана отырып, нысандар қозғалысы сызбасын құру, сәйкес есептеулер жүргізу	
1.3.3.1 сан сәулесінде белгіленген нүктелердің бір-біріне қатысты орналасуын анықтау	1.3.3.1 сан сәулесінде белгіленген нүктелердің бір-біріне қатысты орналасуын анықтау	Сөйлемнің құрылымы дұрыс емес.
1.3.2.1 2.3.2.1 3.3.2.1 4.3.2.1	1.3.2.1 2.3.2.1 3.3.2.1 4.3.2.1 оқу мақсаттарындағы «нүктелі қағаз» тіркесін алып тастау.	Геометриялық фигураларды оқушы бар затына кескіндеп және салуға болады.
4.3.3.2 нысандардың бастапқы орны мен қозғалыс бағытын (бір-біріне қарама	4.3.3.2 нысандардың бастапқы орны мен қозғалыс бағытын (бір-біріне қарама	Тыныс белгі түсіп қалған.

қарсы, бірінен-бірі қарама-қарсы бағытта) анықтау	қарсы, бірінен-бірі қарама-қарсы бағытта) анықтау	
3.5.1.1 екі-үш амалмен орындалатын есепті кесте, сызықтық/бағандық диаграмма, сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу	3.5.1.1 екі-үш амалмен орындалатын есепті кесте, сызықтық/бағандық диаграмма, сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу	
1.4.1.2 2.4.1.2 3.4.1.2 4.4.1.2 және 1.4.1.3 2.4.1.3 3.4.1.3 4.4.1.3 оқу мақсаттары	1.4.1.2 2.4.1.2 3.4.1.2 4.4.1.2 және 1.4.1.3 2.4.1.3 3.4.1.3 4.4.1.3 оқу мақсаттары алып тасталды.	«Жиынға» берілген материалдар оқушылардың жас ерекшелігіне сәйкес келмейді.
1.4.3.2 іс-әрекет және табиғат күйінің тізбектілігін анықтау/сандар, фигуралар, ойыншықтар, түрлі-түсті моншақтар тізбектерін құру және тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу	1.4.3.2 іс-әрекет және табиғат күйінің тізбектілігін анықтау/ сандар, фигуралар, ойыншықтар, — түрлі- түсті моншақтар — тізбектерін құру және тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу	Мұғалім мен оқушы бар затпен тізбек заңдылығын анықтауға болады.
4.5.1.1 есепті сызба, алгоритм, дөңгелек диаграмма, график түрінде модельдеу	4.5.1.1 есепті сызба, алгоритм, дөңгелек диаграмма, график түрінде модельдеу	
1.5.1.3 қосынды және қалдықты табуға берілген есептерді талдау және шығару/кері есеп	1.5.1.3 қосынды — бүтін және қалдықты табуға берілген есептерді талдау және шығару/ кері — есеп құрастыру және шығару	Оқушының жас ерекшелігіне сәйкес емес. Кері есеп 2-3-4 сыныпта да қарастырылады.

құрастыру және шығару		
4.5.1.2 есептерді шығаруда жұмысқа жіберілген уақыт, атқарылған жұмыс, Өнімділік/егіннің түсімділігі, ауданы мен массасы/жылдамдық, арақашықтық, уақыт/биіктік, ені, ұзындық, көлемі шамаларының өзара тәуелділігін пайдалану	4.5.1.2 есептерді шығаруда жұмысқа жіберілген уақыт, атқарылған жұмыс, өнімділік/егіннің түсімділігі, ауданы мен массасы/ жылдамдық, арақашықтық, уақыт/биіктік, ені, ұзындық, көлемі шамаларының өзара тәуелділігін пайдалану	
3.5.1.2 есептерді шығаруда бір заттың массасы, саны, жалпы масса/ бір затқа жіберілген шығын, заттардың саны, жалпы шығын/ұзындығы, ені, ауданы ұғымдарының өзара тәуелділігін пайдалану	3.5.1.2 есептерді шығаруда бір заттың массасы, саны, жалпы масса/ бір затқа жіберілген жұмсалған шығын, заттардың саны, жалпы шығын/ұзындығы, ені, ауданы ұғымдарының өзара тәуелділігін пайдалану	Ұғымның мағынасы бойынша сәйкес емес
4.5.1.4 шамалар арасындағы тәуелділікке/ пропорционал бөлуге/белгісізді екі айырым бойынша табуға берілген есептерді талдау және шығару	4.5.1.4 шамалар арасындағы тәуелділікке/ пропорционал бөлуге/белгісізді екі айырым — айнымалы шама бойынша табуға берілген есептерді талдау және шығару	Сөйлем құрылысы түсініксіз болды.
3.5.1.3 санның және шаманың үлесін табуға берілген есептерді талдау және шығару, кері есеп	3.5.1.3 санның және шаманың үлесін табуға берілген есептерді талдау және шығару, кері есеп құрастыру және шығар.	«шаманың үлесін», «бүтіннің бөлігі» сөйлемдеріндегі үлес, бөлік ұғымдарын нақтылау.

<p>құрастыру және шығар. 4.5.1.3 бүтіннің бөлігін табуға берілген есептерді талдау және шығару, кері есеп құрастыру, шығару</p>	<p>4.5.1.3 бүтіннің бөлігін табуға берілген есептерді талдау және шығару, кері есеп құрастыру, шығару</p>	
<p>2.5.1.5 көбейту мен бөлудің белгісіз компоненттерін табуға / тіктөртбұрыштың (шаршының) ұзындығы, ені, периметрін табуға берілген есептерді, тура және жанама тұжырымдармен бірнеше бірлік артық/кем», «бірнеше есе артық/ кем» берілген есептерді (айырмалық Салыстыруға қатысты) талдау және шығару, кері есептерді құрастыру және шығару</p>	<p>2.5.1.5 көбейту мен бөлудің белгісіз компоненттерін табуға / тіктөртбұрыштың (шаршының) ұзындығы, ені, периметрін табуға берілген есептерді, тура — және — жанама тұжырымдармен бірнеше бірлік артық/кем», «бірнеше есе артық/ кем» берілген есептерді (айырмалық Салыстыруға қатысты) талдау және шығару, кері есептерді құрастыру және шығару</p>	<p>Жанама тұжырыммен берілетін есептерді 3-сыныптан бастап оқыту керек. Ол 3.5.1.5 мақсатта толық қамтылған.</p>
<p>3.5.1.6 есептеу кезінде жауабын алдын ала болжау, нәтижесін құрама есептің шартына сәйкес түсіндіру</p>	<p>3.5.1.6 есептеу кезінде жауабын алдын-ала болжау, нәтижесін құрама есептің шартына сәйкес түсіндіру</p>	<p>Тыныс белгі қалып қалған.</p>
<p>3.5.1.8 айнымалысы бар теңдеулер түрінде барлық арифметикалық амалдарға берілген қарапайым есептерді шешуді, қосу мен азайтуға</p>	<p>3.5.1.8 айнымалысы бар теңдеулер түрінде барлық арифметикалық амалдарға берілген қарапайым есептерді шешуді, қосу мен азайтуға берілген құрама есептерді сандық</p>	<p>Емле қате кеткен.</p>

берілген есептерді өрнектер моделдеу.	құрама сандық түрінде	өрнектер түрінде модельдеу.	
4.5.2.1 жай бөлшектердің құрылуын, салыстыру, қосу және азайтуды бейнелеу үшін жазық фигуралардың бөлігі және сан сәулесін қолдану	4.5.2.1 жай бөлшектердің құрылуын, салыстыру, қосу және азайтуды бейнелеу үшін жазық фигуралардың бөлігі және сан сәулесін қолдану	4.5.2.1 жай бөлшектердің құрылуын, салыстыру, қосу және азайтуды бейнелеу үшін жазық фигуралардың бөлігі және сан сәулесін қолдану	Осы мақсаттан алынған бөлік оқушының жас ерекшелігіне сай емес.
1.5.2.2 «+», «-», «=», « », «>», «<» символын/ цифрларды, () белгісіз сан символын қолдану	1.5.2.2 «+», «-», «=», « », «>», «<» таңбаларын/ цифрларды, () белгісіз сан таңбасын қолдану	1.5.2.2 «+», «-», «=», « », «>», «<» таңбаларын/ цифрларды, () белгісіз сан таңбасын қолдану	«Символ» ұғымы қазақша «таңба» деп қолданылады: + таңбасы т.б. (алайда стандартта «символ» деп тұр)
3.5.2.2 екі жиынның қиылысуы, екі жиынның бірігуі, бос жиын таңбаларын қолдану	3.5.2.2 екі жиынның қиылысуы, екі жиынның бірігуі, бос жиын таңбаларын қолдану	3.5.2.2 екі жиынның қиылысуы, екі жиынның бірігуі, бос жиын таңбаларын қолдану	<u>Олушалардың жас ерекшелігіне сай емес. 4-сыныпқа қойылды.</u>
2.5.2.3 бұрыштарды, көпбұрыштарды, шеңбердің центрін, радиусті, диаметрді латын алфавитінің әріптерімен таңбалау, оларды белгіленуі бойынша оқу 3.5.2.3 бұрыштарды, көпбұрыштарды латын алфавитінің бас әріптерімен таңбалау, оларды таңбалануы бойынша оқу	3.5.2.3 бұрыштарды, көпбұрыштарды, шеңбердің центрін, радиусті, диаметрді латын алфавитінің әріптерімен таңбалау, оларды белгіленуі бойынша оқу 2.5.2.3 бұрыштарды, көпбұрыштарды латын алфавитінің бас әріптерімен таңбалау, оларды таңбалануы бойынша оқу	3.5.2.3 бұрыштарды, көпбұрыштарды, шеңбердің центрін, радиусті, диаметрді латын алфавитінің әріптерімен таңбалау, оларды белгіленуі бойынша оқу 2.5.2.3 бұрыштарды, көпбұрыштарды латын алфавитінің бас әріптерімен таңбалау, оларды таңбалануы бойынша оқу	2.3.1.1, 3.3.1.1 мақсаттардың орындары ауыстырылған.
4.5.2.4 (10 %, 20 %,	4.5.2.4 (10 %, 20 %,	4.5.2.4 (10 %, 20 %,	Таңба символ деп жазылып кеткен.

25 %, 50 %, 75%, 100 %) пайызды % символымен/бұрыштың градустық өлшемін 0 символымен белгілеуді қолдану	25 %, 50 %, 75%, 100 %) пайызды % символымен таңбасымен/бұрыштың градустық өлшемін 0 символымен таңбасымен/белгілеуді қолдану	
1.5.2.5 деректерді жинақтау, жүйелеу және толықтыру/ қолда бар материалдарды пайдаланып, кестелер, пиктограмма мен диаграммалар құрастыру	1.5.2.5 деректерді жинақтау, жүйелеу және толықтыру, қолда бар материалдарды пайдаланып, кесте пиктограмма мен диаграмма құрастыру	Оқушының жас ерекшелігіне сәйкес емес. Артық ақпарат
4.5.2.5 ақпаратты түсіндіру, салыстыру және мәліметтерді жиынтықтау, қозғалыс графиктерін құру, қозғалысқа арналған есептерге сызба құрастыру	4.5.2.5 ақпаратты түсіндіру, салыстыру және деректерді жинақтау – жиынтықтау, қозғалыс графиктерін құру, қозғалысқа арналған есептерге сызба құрастыру	МЖМББС-та «деректер» деп берілген, Барлық мақсаттарда қарастырылған.

Ұсыныстар:

1) Оқу мақсаттарындағы «деректер», «мәліметтер» ұғымдарын бір жүйеге келтіру. (Әр жерде әртүрлі қолданылады). МЖМББС-та «деректер» деп берілген.

2) Оқу мақсаттарындағы «күн», «тәулік» ұғымдарын бір жүйеге келтіру. (Әр жерде әртүрлі қолданылады).

3) Оқу мақсаттарындағы «жай есеп», «қарапайым есеп» ұғымдарын бір жүйеге келтіру. (Әр жерде әртүрлі қолданылады).

4) 4.2 Бөлімше «Пікірлер» бойынша «Ақиқатты – 1», «Жалғанды -0» белгілерімен бірыңғай енгізілсе.

5) Егер 7-сыныпта «Геометрия» пәнінде геометриялық фигураларды «геометриялық дене» деп қарастырылса, бастауыш сыныпта да «геометриялық дене» деп қарастыруға ұсыныс.

б) 4-сыныптың оқу материалдары шамадан тыс өте көп.

7) Жалпы ережелердегі «Қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік» аясында ұлттық құндылықтарды насихаттау.

8) Монета, валютаға берілген бөлімшелерді алып тастап, тек тақырыпқа сай өткен кезде кірістіруге болады. Мысалы 1, 2, 5, сандарын өткен кезде осы сандар біздің өмірімізде тиындар есептеуде кездесетіні туралы айтып, соған байланысты тапсырмалар берілсе болды. (10, 20, 50, 100 тиындарды да дөңгелек сандар өткен кезде қолданса болды). Шетелдік валюталар туралы факультатив сабақтарында оқылса деген ұсыныс.

9) Нүктелер координаталары және қозғалыс бағыты, нүктелердің сан сәулесінде орналасуы бөлімшесін де қарастыру керек, себебі 1-ші сыныпта балаға көп ақпарат беріледі. Олардың жас ерекшелігін ескеру керек, басқа пәндерден қаншалықты бір күнде ақпарат алатыны ескерсек, нормадан тыс екенін байқауға болады (сауат ашу мен шет тілінің өзінен көп). Сондықтан кей бөлімдерді 2-3 сыныптан бастап кірістірген жөн.

10) 3-, 4-сыныпта оқу материалдары өте көп, сондықтан 5-ші сыныпта қайталанып оқылатыны ескеріп, аралас санды бұрыс бөлшекке және бұрыс бөлшекті аралас санға түрлендіру, пайызды бөлшекке, бөлшекті пайызға түрлендіру тапсырмаларын жеңілдетіп, түсінік беру.

Осы алгебра элементтері, жиындар ары қарай 2-, 3-, 4-, сыныптарда тіпті күрделене береді. 4-сынып оқулығында үш жиынның қиылысуы, Эйлер дөңгелегіне байланысты. Ал, үш жиынның қиылысуын 9-сыныптың баласына түсіндіру қиын. Тағы бір жағынан, тақырыптар ретінде бірізділік жоқ. Мысалы, алдымен аудан тақырыбы беріліп, сосын көбейту беріледі.

Қорытынды.

1. Тарау «Алгебра элементтері» «Санды және әріпті өрнектер» бөлімшесі бойынша:

1.2.1.3 оқу мақсатында көрсетілген қосу мен азайту амалдары арасындағы қатынасты әріпті өрнектер түрінде көрсету мақсаты алынып тасталды.

2.2.1.3. оқу мақсаты толық алынды. 3.2.1.4. оқу мақсатынан (санды 0-ге көбейту қасиеті) 2.2.1.4 оқу мақсатына қосылды. 1.2.2.1 оқу мақсаты өңделді, яғни тура және тура емес теңдіктер алынды.

4.2.2.1 оқу мақсаты алынды.

2. «Теңдіктер мен теңсіздіктер. Теңдеулер» бөлімшесі бойынша:

1.2.2.2. оқу мақсаты толық алынды.

3. Тарау «Геометрия элементтері». «Геометриялық фигуралар және олардың классификациясы» бөлімшесі бойынша:

2.3.1.3 өңделді, (периметрді табу үшін формуланы қолдану) алынып, 3.3.1.3 оқу мақсатына қосылды. 2.3.1.4 оқу мақсаты 3.3.1.4 оқу мақсатына қосылды. Осы 3.3.1.4 оқу мақсатында көрсетілген «құрастырылған фигуралардың» сөз тіркесі «екіден артық емес» деп нақтыланды.

2.3.1.5 және 3.3.1.5; 3.3.2.1 оқу мақсаттары толық алынды.

4. «Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу» бөлімшесі бойынша:

3.3.2.3 оқу мақсаты алынды. 4.3.2.3 оқу мақсаты өңделді, «фигураларды олардың жазбасымен сәйкестендіру» сөз тіркесі алынды.

5. «Жиындар. Логика элементтері» тарауының атауы «Жиындар. Статистика және логика элементтері» деп өзгертілді.

Осы аталған тараудан «Жиындар және олармен орындалатын амалдар» бөлімшесі бойынша

2.4.1.1 және 3.4.1.1; 4.1.1. оқу мақсаттары толық алынды.

б. «Жиындар және олармен орындалатын амалдар» бөлімшесі бойынша:

2.4.1.2 оқу мақсаты өңделді, 3.4.1.2; 4. 4.1.2; 1.4.1.3; 2.4.1.3; 3.4.1.3; 4.4.1.3 оқу мақсаттары алынды.

«Пікірлер» бөлімшесі атауы «Пікірлер және басқатырғыштар» деп өзгертілді.

«Нысандардың комбинациялары» атауы «Нысандардың комбинациялары және статистика» деп өзгертілді.

2.6. Бастауыш білім беру деңгейіне арналған «Қоршаған орта» (Дүниетану/Жаратылыстану пәндерін біріктіру) пәнінің үлгілік оқу бағдарламасы (1-4 сынып)

1 - тарау. Жалпы ережелер

«Қоршаған орта» оқу пәнінің оқу бағдарламасы (бұдан әрі – бағдарлама) «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

Білім алушылардың оқу жүктемесін азайтудың шешімі – кейбір пәндерді біріктіріп оқытуда. Дүниетану және жаратылыстану пәндерін біріктіру қажеттілігі:

- 1-2 сыныптарда бұл пәндер 1 сағаттық жүктемемен оқытылады. 1-сынып бағаланбайды. 2-сыныпта бұл пәндерден жыл бойына жарты жылдық бойынша екі бөлім бойынша жиынтық бағалау алынады.
- Жаратылыстану пәнінде 2-сыныпта 5 бөлім болса, біз әр бөлімнің бағалауын әлсіретіп алдық. Сонда екінші сынып оқушының білімін тексеретін мүмкіндік болмай отыр.
- Дүниетану пәні бойынша 3 бөлім болса, оны да жыл бойына жарты жылдық бойынша екі бөлім бойынша бағалау алынады. Бұл пәнде де бала білімін бағалау нормасы бұзылады.
- Мазмұн бойында пәндерде ішінара қайталау тақырыптары кездеседі. Жаратылыстану пәнінде «Жанды табиғат» бөлімінде өсімдіктер мен жануарлар әлемі жан-жақты қарастырылады. Дүниетану пәні де ауылшаруашылығы мен мал шаруашылығы тақырыптарын қайта қарастырады.

- Жаратылыстану пәнінде «Адам» бөлімі оқытылады. Пәнді оқыту мазмұнында сол бөлімге сай адам денсаулығы мен өмір қауіпсіздігі қарастырылса өте ыңғайлы болар еді. Сонда бұл мақсаттар бір пәнде қарастырылу мүмкіндігін қарастырсақ деген ойдамыз.
- Дүниетану пәні «Елімнің табиғаты» бөлімінде экологиялық тақырыптарды оқытады. «Жануарлар», «Өсімдіктер» бөлімдері «Жаратылыстану» пәнінде оқытылатындықтан, тақырыпқа сәйкес экологиялық тақырыптарды сол пәнде оқыту мүмкіндігін қарастыруға болады.
- Қолданыстағы жүктемеде екі пән 1-2 –сыныпта бір сағаттан оқытылады, 3-4-сыныпта жаратылыстану екі сағаттан, дүниетану бір сағаттан оқытылады. Екі пәнді біріктіріп ешқандай мазмұнды жоғалтпай, толыққанды бір пән ретінде осы сағаттық жүктемемен оқыту мүмкіндігін қарастырған орынды болар еді.
- Дүниетану пәніндегі «Тарих беттерінен» бөлімінің мазмұны оқушылардың жас ерекшелігіне, қабылдау мүмкіндігіне сай емес. Тарихи мағлұматтар, даталар, көне қалалар, маңызды оқиғалар қамтылған тақырыптар 5-6-сыныптарда толыққанды тарих пәнінің бағдарламасына енгізілген ұтымды болар еді. .

Жаратылыстану пәні 1-сыныптан бастап енгізілді. Оқу жоспары бойынша 1-2 сыныпта 1 сағат, 3-4 сыныпта 2 сағаттық жүктемемен оқытылады. Бұл пән зерттеу, ойлау, коммуникативтік дағдылар мен біліктердің негізін қалыптастыратын, технологияның дамуына ықпал еткен жаратылыстанудың маңызды идеяларымен танысу, табиғат заңдарын тануды мақсат етеді. Бастауыш сынып оқушыларының жас ерекшеліктеріне байланысты қоршаған ортаны біртұтас қабылдайтындықтан пәндерді жеке қарастыру, сағат санының аздығына орай бағалау пән ретінде құндылығын жоғалтуда.

Жаратылыстану пәні «Биология», «География», «Химия», «Физика» пәндерінің негізін қалауды мақсат етеді. Оқу пәнінің базалық мазмұны 5 бөлімнен тұрады.

Дүниетану пәнінің мақсаты-адам, қоғам, табиғаттың өзара байланысуы, тәуелділігі туралы білім жүйесін қалыптастыруға негізделген. Бұл «Мен және қоғам», «Еліміздің табиғаты», «Тарих беттерінен» бөлімдерін қамтиды.

«Тарих беттерінен» бөлімі ежелгі мәдениет және өркениет, сақтар, ғұндар, көне жазулар, Томирис, Атилла, көрнекті тарихи тұлғалар, мәдениет қайраткерлері, Ботай қоңысы, мәдени жәдігерлер туралы мағлұматтардың ұсынылуы оқушылардың жас ерекшелігіне сай емес.

Жаратылысты тану литосфера, атмосфера, гидросфера, биосфераны танудан бастау алады. Сондықтан, осы заңдылықты нақты қадамдары бойынша оқытуды негіздеуіміз керек.

Екі пәннің оқыту мазмұнын біріктіруде бағдарламадағы мазмұнды мына реттілікпен қою ыңғайлы:

- ✓ Мен зерттеушімін
- ✓ Мен және қоғам
- ✓ Менің планетам және ғарыш
- ✓ Ғажайып табиғат

✓ Елімнің табиғаты

№	Бөлім	Тақырып
	Мен зерттеушімін	Ескерту: Әр бөлімнің өн бойында зерттеушілік мазмұндағы мақсаттар көрініс табады.
1.	Мен және қоғам	Мен және менің отбасым
		Мен және менің мектебім
		Менің Отаным
2.	Менің планетам және ғарыш	Жер планетасы
		Ғарыш
3.	Ғажайып табиғат	Жер бедері
		Ауа
		Су
		Өсімдік
		Жануар
		Адам
4.	Елімнің табиғаты	Климат. Табиғат құбылыстары
		Табиғат байлықтары
		Табиғатты қорғау
5.	Табиғат физикасы	Күш және қозғалыс
		Жарық
		Дыбыс
		Жылу
		Электрлік
		Магниттілік

Оқу мақсаттар жүйесі

Бөлімше	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
«Мен зерттеушімін»				
Ескерту: Әр бөлімнің өн бойында зерттеушілік мазмұндағы мақсаттар көрініс табады.				
Ғылым мен зерттеушілердің рөлі	қоршаған әлем құбылыстары, процестері мен нысандарын зерттеудің қажеттілігін түсіндіру	қоршаған әлем құбылыстары, үдерістері мен нысандарын зерделеуге қажетті жағдайларды және зерттеушінің тұлғалық	маңызды ғылыми жаңалықтар мен олардың адамның күнделікті өміріне әсері туралы әңгімелеу	зерттеудің өзекті бағытын өз пайымдауы негізінде анықтау

		қасиеттерін анықтау		
1) «Мен және қоғам»				
1.1 Мен және менің отбасым	1.1.1.1 «Отбасы» ұғымын түсінеді және туыстық байланыстар жүйесіндегі өз орнын анықтайды. 1.1.1.2. отбасы мүшелерінің арасындағы өзара қамқорлықтың маңызын түсінеді.	2.1.1.1 өз отбасындағы әдеп нормаларын түсінеді; 2.1.1.2 өз әулетінің құндылықтары н анықтайды; 2.1.1.3 тұтыну заттарына деген отбасы қажеттіліктерін ің құрылымын, олардың түсу көзін қарастырады.	3.1.1.1 отбасы мүшелерінің арасындағы туыстық қатынастарды түсінеді; 3.1.1.2 әулет шежіресін құрастырады; 3.1.1.3 отбасындағы өз шығындарын жоспарлайды; 3.1.1.4 өз шығындарын оңтайландыру жолдарын қарастырады.	4.1.1.1 отбасының қоғам өміріндегі маңызын дәлелдейді; 4.1.1.2 әулет шежіресін зерттейді; 4.1.1.3 отбасы бюджетінің негізгі кіріс-шығыстарын талдайды; 4.1.1.4 отбасы бюджетін оңтайландыру жолдарын жоспарлайды.
1.2 Мен және менің мектебім	1.1.2.1 мектептің адам өміріндегі маңызын біледі; 1.1.2.2 мектептегі функционалдық аймақтармен танысады. 1.1.2.3 мектептегі тәртіп ережелерін сақтаудың маңыздылығын түсінеді, сынып ұжымының мүшесі ретінде	2.1.2.1 мектептегі оқу және оқудан тыс әрекет түрлерін түсінеді; 2.1.2.2 мектептегі функционалдық аймақтардың қажеттілігін түсінеді. 2.1.2.3 мектептегі ұжымдық, топтық және тұлғааралық мінез-құлық	3.1.2.1 сыныптың өзін-өзі басқару ережелерін түсінеді. 3.1.2.2 түрлі көзқарастар жағдайында сыныпта ұжымдық шешімді қабылдау жолдарын түсінеді. 3.1.2.3 қоғамда өзін-өзі ұстау әдеп	4.1.2.1 мектептің өзін-өзі басқару ұйымына мүше болу жолдарын түсінеді, өз нұсқасын ұсынады; 4.1.2.2 оқушылар арасындағы көшбасшыға тән тұлғалық қасиеттерді анықтайды.

	өз міндетін анықтайды.	нормаларын түсінеді.	нормаларын түсінеді.	
1.3. Менің Отаным	1.1.3.1 өз мекенжайын атау және елді мекенінің географиялық орналасқан жерін сипаттайды 1.1.3.2 Қазақстан Республикасының рәміздерін өзге елдердің рәміздерінен ажыратады; 1.1.3.3 Қазақстан астанасы туралы шығармашылық жұмыстарын таныстырады.	2.1.3.1 өз зерттеулеріне сүйене отырып, өлкесінің көрікті жерлерін сипаттайды және бейнелейді; 2.1.3.2 Қазақстан картасынан ірі өзен-көлдерді, қалаларды, жолдарды, өз облысын көрсетеді. 2.1.3.3 Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздерінің мәнін түсінеді, қолданылу саласын анықтайды; 2.1.3.4 Қазақстан халықтары достығының маңыздылығын түсінеді.	3.1.3.1 елді мекендерді түрлі белгілері бойынша ажыратады.(типі, көлемі, қызметі); 3.1.3.2 қала мен ауылдың байланысын зерттейді, мысалдар келтіреді. 3.1.3.3 Қазақстанның бейресми рәміздерінің мәнін түсіндіреді.(" Алтын адам", "Бәйтерек" монументі, "Мәңгілік Ел" қақпасы); 3.1.3.4. тұлғаның, отбасының, қоғам мен мемлекеттің дамуындағы еңбектің рөлін түсінеді.	4.1.3.1 түрлі дәрежедегі әкімшілік-аумақтық бірліктерді (аймақ, аудан, облыс) ажыратады. ; 4.1.3.2 түрлі дереккөздерге негізделе отырып, өз аймағының экономикалық қызмет атқаратын субъектілеріне сипаттама береді. 4.1.3.3 зерттеулер негізінде "Қазақстан" атауымен байланысты мағыналық ассоциациялар қатарын (ұлттық бренд) ұсынады.; 4.1.3.4 Қазақстанның әлемдік сахнадағы рөлін анықтайды.
2)Менің планетам және ғарыш				
2.1 Жер	1.2.1.1 Жердің пішінін моделі	2.2.1.1 Жер мен Күн	3.2.1.1 Жер сфераларын	4.2.1.1 жер бетінің ірі

	негізінде анықтайды.	арасындағы байланысты түсінеді; 2.2.1.2 Жердің табиғи серігін анықтайды.	атайды және түсіндіреді 3.2.1.2. Жер сфераларын графиктік кескіндейді	элементтері н атайды. 4.2.1.1 жер бетінің ірі элементтері н сипаттайды.
2.2 Ғарыш	1.2.2.1 астрономияны ғарыш туралы ғылым ретінде сипаттайды; 1.2.2.2 уақыттың маңыздылығын түсінеді; өлшеу құралдарын анықтайды. 1.2.2.3 күн тәртібін сақтаудың маңызын түсінеді және күн тәртібін құрастырады.; 1.2.2.4 тәулік уақыты мен апта күндерінің атауларын қолданады; 1.2.2.5.жыл мезгілдеріне орай табиғатта бос уақытты өткізу мүмкіндіктерін анықтайды	2.2.2.1 ғарыштағы қашықтық пен уақыттың ерекшеліктерін түсінеді. 2.2.2.2 Күн жүйесі ғаламшарларының орналасу тәртібін анықтайды жән салыстырады . 2.2.2.3 негізгі уақыт өлшем бірліктерін ажыратады 2.2.2.4.жыл мезгілдерін сипаттайды.	3.2.2.1 ғарышты игерудің кейбір айтулы оқиғалары туралы әңгімелейді; 3.3.2.2 адамзат дамуындағы ғарыштың маңызын түсінеді.	4.2.2.1 жекелеген ғарыш денелерін сипаттайды ; 4.2.2.2 Жердегі тіршілікке ғарыштың әсерін анықтайды
3) «Ғажайып табиғат»				
3.2 Жер бедері	1.3.2.1 жергілікті белгілер бойынша көкжиек тұстарын анықтайды;	2.3.2.1 Көкжиек ұғымымен танысады. 2.3.2.2. Сұлба, карта глобус ұғымын түсінеді, өз	3.3.2.1 тұсбағдардың көмегімен астрономиялық белгілер бойынша көкжиек	4.3.2.1 нысанның басқа нысандарға қатысты орнын анықтайды;

	1.3.2.2 табиғатта өзін-өзі ұстау ережелерін сақтаудың қажеттілігін түсінеді.	зерттеулеріне сүйене отырып, өлкесінің көрікті жерлерін сипаттайды және бейнелейді. 2.3.2.3 Қазақстан картасынан ірі өзен-көлдерді, қалаларды, жолдарды, өз облысын көрсетеді. 2.2.3.2 өз өңіріндегі табиғи жағдайлардың (жер бедері, климат, өсімдік және жануарлар әлемі, су нысандары) оң және кері тұстарын талдау;	бағыттарын анықтайды 3.3.2.2 масштаб пен шартты белгілерді пайдалана отырып, жергілікті жердің сұлбасын құрады. 3.2.3.1 адамдардың табиғи жағдайларға байланысты орналасуын талдау (рельеф, климат, өсімдік және жануарлар әлемі, су нысандары);	4.3.2.2 глобус пен карталардың қолдану аясын, олардан негізгі нысандарды көрсете біледі; 4.3.2.3 глобус пен картадан параллельдерді, меридиандарды, экваторды көрсете біледі. 4.2.3.1 өз өңіріндегі және Қазақстан аймақтарындағы адамдардың табиғи жағдайларға (рельеф, климат, өсімдік және жануарлар әлемі, су нысандары) байланысты шаруашылық іс-әрекетін талдау;
3.3.Ауа	1.3.3.1 Ауаның адам өмірі үшін маңызын анықтайды.	2.3.3.1 біздің ғаламшарымыз үшін ауаның маңызын	3.3.3.1 ауаның құрамын сипаттайды;	4.3.3.1 адам тіршілігінің түрлі салаларынд

		түсінеді; 2.3.3.2 ауаның кейбір қасиеттерін сипаттайды (агрегаттық күйі, түсі, иісі);	3.3.3.2 ауаның жануды қолдайтын қасиетін сипаттайды.	а ауаны қолдану жолдарын анықтайды; 4.3.3.2 ауаның ластану көздерін анықтайды; 4.3.3.3 ауа тазалығын сақтау жолдары мен оны тазарту шараларын ұсынады; 4.3.3.4 ауаның табиғаттағы орын ауыстыру процесін түсінеді; 4.3.3.5 желдің пайдасы мен зияны туралы мысал келтіреді.
3.4 Су	1.3.4.1 Судың адам өміріндегі маңызын анықтайды.	2.3.4.1 судың физикалық қасиеттерін анықтайды (дәмсіз, иіссіз, белгілі бір формасының болмауы, аққыштығы); 2.3.4.2 судың агрегаттық күйінің өзгеру процесін зерттейді;	3.3.4.1 судың жанды ағзаларда және жансыз табиғатта кездесетінін түсінеді; 3.3.4.2 судың тіршілік үшін маңыздылығын түсінеді; 3.3.4.3 ауыз суды үнемді қолдану	4.3.4.1 табиғаттағы су айналымын сипаттайды; 4.3.4.2 атмосферада а жауын-шашын түзілу процесін сипаттайды; 4.3.4.3 судың

		2.3.4.3 судың табиғи көздерін анықтайды	қажеттілігін түсінеді; 3.3.4.4 суды тазартудың түрлі тәсілдерін ұсынады; 3.3.4.5 суды тазартуға арналған фильтрдің өз моделін ұсынады; 3.3.4.6 судың негізгі табиғи көздерін салыстырады	ластану көздерін анықтайды; 4.3.4.4 судың ластануының түрлі ағзаларға әсерін түсіндіреді; 4.3.4.5 түрлі заттардың судағы ерігіштігін зерттейді.
3.5 Өсімдіктер.	1.3.5.1 өсімдіктердің негізгі сипаттамаларын және олардың тіршілік формаларын анықтайды; 1.3.5.2 өсімдіктердің негізгі бөліктерін ажыратады; 1.3.5.3 жабайы өсімдіктер мен мәдени өсімдіктерді ажыратады; 1.3.5.4 өсімдіктердің тіршілігіне қажетті жағдайларды зерттейді;	2.3.5.1 өсімдіктердің әр түрлі жағдайларда өсу мүмкіндіктерін зерттейді; 2.3.5.2 өсімдіктердің маусымдық өзгерістерін сипаттайды; 2.3.5.3 өсімдіктің негізгі бөліктерінің қызметін сипаттайды; 2.3.5.4 өсімдік топтарын тіршілік ортасына және қоршаған ортаның жағдайларына (ылғал) бейімделу	3.2.1.1 өсімдіктердің фотосинтез процесінде оттегі бөлуін түсіндіреді; 3.2.1.2 өсімдіктердің қоршаған орта жағдайларын а (жылу, жарық, ылғал) бейімделу жолдарын түсіндіреді; 3.2.1.3 өз өлкесіндегі табиғат бірлестіктерінің сипаттайды; 3.2.1.4 адамның іс-әрекеттерінің	4.2.1.1 қоректік тізбектегі өсімдіктердің рөлін анықтайды; 4.2.1.2 өсімдіктің тіршілік циклін сипаттайды; 4.2.1.3 тозаңдану нәтижесінде тұқымның түзілуін сипаттайды; 4.2.1.4 тұқым таралу жолдарын сипаттайды; 4.2.1.5 төменгі

		<p>жолдары бойынша салыстырады; 2.3.5.5 өз өлкесінің өсімдік топтарын сипаттайды; 2.3.5.6 топырақты күтудің маңызын түсіндіреді; 2.3.5.7 өсімдіктерге қамқорлық жасаудың маңыздылығын түсіндіреді.</p>	<p>өсімдіктердің саналуандығына әсерін түсіндіреді; 3.2.1.5 сирек кездесетін және жойылып бара жатқан өсімдіктерді сақтаудағы Қызыл кітаптың рөлін анықтайды.</p>	<p>және жоғарғы сатыдағы өсімдіктерді ажыратады; 4.2.1.6 өсімдіктерді қорғау жолдарын ұсынады.</p>
3.6 Жануарлар	<p>1.3.6.1 жануарлар мен өсімдіктерді салыстырады, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтайды; 1.3.6.2 жабайы және үй жануарларын ажыратады; 1.3.6.3 жыл мезгілдерінің ауысуына жануарлардың бейімделуін түсінеді.</p>	<p>2.3.6.1 жануарлар класының өкілдерін ажыратады: бунақденелілер, балықтар, қосмекенділер, бауырымен жорғалаушылар, құстар және сүтқоректілер; 2.3.6.2 жануарлардың тіршілік ортасына бейімделу жолдарын сипаттайды; 2.3.6.3 жануарлардың көбею жолдарын түсінеді; 2.3.6.4 жануарлардың</p>	<p>3.3.6.1 жануарларды омыртқалыларға және омыртқасыздарға жіктейді; 3.3.6.2 жануарларды тіршілік ортасы бойынша ажыратады; 3.3.6.3 табиғаттағы жануарлардың өзара қарым-қатынас түрлерін сипаттайды; 3.3.6.4 өсімдіктер мен жануарлар арасындағы</p>	<p>4.3.6.1 өз өлкесіндегі жануарларды жіктейді; 4.3.6.2 бунақденелілердің тіршілік циклін сипаттайды; 4.3.6.3 өсімдікқоректі және жыртқыш жануарларды ажыратады; 4.3.6.4 симбиоздық қарым-қатынасқа мысал келтіреді; 4.3.6.5 қоректік</p>

		саналуандығын сақтаудың маңыздылығын түсінеді.	өзара байланысты зерттейді; 3.3.6.5 тіршілік ортасындағы жағдайдың өзгеруіне байланысты жануарлар санының өзгеруін түсінеді; 3.3.6.6 адамның жануарлар санының азаюына әсер ететін іс-әрекет түрлерін анықтайды.	тізбектің құрылымын түсінеді.; 4.3.6.6 белгілі бір тіршілік ортасындағы қоректік тізбек моделін құрастырады.; 4.3.6.7 жойылу шегінде тұрған жануарларға мысал келтіреді; 4.3.6.8 ұлттық саябақтар мен қорықтарды құру мақсатын түсінеді.
3.7 Адам	1.3.7.1 адамның негізгі дене мүшелерін және олардың қызметтерін атайды; 1.3.7.2 адам өмірінің кезеңдерін сипаттайды; 1.3.7.3 адамның өсу және даму қажеттіліктерін анықтайды., тамақтану режимін сақтаудың	2.2.3.1 адамның тірек-қимыл жүйесінің қызметін анықтайды; 2.2.3.2 дұрыс дене сымбатын сақтаудың маңыздылығын түсінеді; 2.2.3.3 бұлшықеттің қозғалыс кезіндегі жиырылуының рөлін түсінеді; 2.2.3.4 денсаулық	3.2.3.1 адамның ішкі ағзаларының орналасуын анықтайды; 3.2.3.2 асқорыту жүйесінің тіршілікке қажетті энергияны алудағы рөлін сипаттайды; 3.2.3.3 тыныс алу жүйесі мен оның	4.2.3.1 зәр шығару жүйесі мен оның адам ағзасындағы рөлін сипаттайды; 4.2.3.2 жүйке жүйесі мен оның адам ағзасы 4.3.7.4 қанайналым жүйесі мен оның адам ағзасындағы

	қажеттілігін түсінеді.; 1.3.7.4 жеке бас гигиенасын сақтаудың маңыздылығын түсінеді;	сақтаудағы жеке гигиенаның рөлін анықтайды; 2.2.3.5 тіс күтімінің денсаулық сақтаудағы маңызын анықтайды. 2.2.3.6.түрлі дереккөздер негізінде пайдалы және зиянды тағамдардың арасындағы айырмашылықтарды анықтайды;	адам ағзасындағы рөлін сипаттайды;; 3.2.3.5 адам ағзасының ауру мен инфекциядан қорғану жолдарын түсінеді. 3.2.3.6.табиғи ортадағы адам өмірінің қауіпсіздігін жоспарлайды.	ы рөлін сипаттайды , ондағы рөлін сипаттайды 4 .2.3.3.жасанды ортадағы өз қауіпсіздігін жоспарлайды.
4.«Елімнің табиғаты»				
4.1. Климат және табиғат құбылыстары	1.3.2.1 ауа райының адамға және оның іс-әрекетіне әсерін анықтайды. 1.4.1.1жыл мезгілдеріне орай табиғатта бос уақытты өткізу мүмкіндіктерін анықтау	.2.2.1 ауа райының адам өмірі мен шаруашылық іс-әрекетіне оң және кері әсерін талдау ірі табиғи нысандардың (тау, жазық, көлдер мен өзендер) шаруашылық маңызын анықтау; 2.2.3.3 табиғаттың қолайсыз және қауіпті құбылыстарын жіктеу.	3.3.2.1 Жер климатының негізгі түрлерінің сипаттамаларын анықтайды; 3.2.2.2 ауа райы мен климаттың қолайсыз жағдайларын да өзін-өзі ұстау ережелерін құрастырады 3.2.3.2 геологиялық және табиғи-климаттық апаттар туындаған жағдайдағы	4.3.2.1 адамзат дамуына климаттың әсерін талдайды 4.2.3.2 зерттеу негізінде өз өңірінде табиғи апаттар туындауы ықтималдылығын болжау

			өзін-өзі ұстау ережелерін құрастыру	
4.2 Табиғат байлықтары	1.4.3.1. табиғат ресурстарының қолданысын анықтайды.	2.4.3.1 табиғат ресурстарының қолданысын зерттейді.; 2.4.3.2 табиғат ресурстарын шығу тегі бойынша жіктейді.	3.4.3.1 кейбір ағзалардың тіршілігіндегі топырақтың рөлін түсінеді; 3.4.3.2 топырақтың негізгі құрамын зерттеу (күм, саз, өсімдіктер мен жануарлардың қалдықтары, су, ауа); 3.4.3.3 топырақтың негізгі қасиетін анықтайды; 3.4.3.4 топырақтың құнарлылығын құрамына қарай зерттейді.	4.4.3.1 кейбір пайдалы қазбалардың (бор, тұз, әктас, саз, мұнай, гранит, көмір, табиғи газ) қолданылу саласын анықтайды; 4.4.3.2 Қазақстанның негізгі пайдалы қазбалары өндірілетін кен орындарын картадан көрсетеді; 4.4.3.3 пайдалы қазбаларды сақтау және үнемді қолданудың жолдарын ұсынады
4.3. Табиғатты қорғау				
5) «Табиғат физикасы»				
6.1 Күш және қозғалыс	1.6.1.1 түрлі денелердің қозғалуына мысал келтіреді; 1.6.1.2 қозғалыстың	2.6.1.1 түрлі денелердің әртүрлі жылдамдықпен қозғалуына мысал келтіреді;	3.6.1.1 серпімділік күшін зерттеу және оның білінуіне мысал	4.6.1.1 Архимед күшін сипаттау және оның білінуіне мысал

	<p>адам өміріндегі және табиғаттағы маңыздылығын анықтайды;</p> <p>1.6.1.3 қозғалыстың түрлі траекториясын зерттейді оларды сурет түрінде көрсетеді.</p>	<p>2.6.1.2 жылдамдықты түсіндіруде оның сапалық сипаттамаларын қолдану (жылдам, баяу);</p> <p>2.6.1.3 қозғалыс тудыратын күштерді зерттейді;</p> <p>2.6.1.4 массаны анықтауға арналған құралдарды таңдау және пайдаланады.</p>	<p>келтіреді.;</p> <p>3.6.1.2 ауырлық күшін зерттеу және оның білінуіне мысал келтіреді;</p> <p>3.6.1.3 үйкеліс күшін зерттеу және оның білінуіне мысал келтіреді;</p> <p>3.6.1.4 күштің әсер ету бағытын анықтайды.</p>	<p>келтіреді;</p> <p>4.6.1.2 судағы әртүрлі денелерге әсер ететін Архимед күшін бақылау және болжайды.</p>
6.2 Жарық	<p>1.6.2.1 жарық пен қараңғыны салыстырады;</p> <p>1.6.2.2 жарықтың табиғи және жасанды көздерін ажыратады.</p> <p>1.6.2.3 жасанды жарықтың қажеттілігін және оның көздерін анықтайды.</p>	<p>2.6.2.1 кейбір денелердің жарық өткізгіштік қасиетін зерттейді.</p>	<p>3.6.2.1 көлеңкенің пайда болу себептері мен ерекшеліктерін түсінеді.;</p> <p>3.6.2.2 денелердің жарықты шағылдыру қасиетін түсінеді.</p>	<p>4.6.2.1 көлеңкенің кедергі өлшеміне және жарық көзінен кедергіге дейінгі қашықтыққа тәуелділігін зерттейді және түсінеді.;</p> <p>4.6.2.2 жарықтың шағылуы, жұтылуы сияқты қасиеттерін зерттейді және түсінеді.</p>

6.3 Дыбыс	1.6.3.1 дыбыстың таралу ерекшеліктерін түсінеді; 1.6.3.2 дыбыстың табиғи және жасанды көздерін ажыратады.	2.6.3.1 дыбыс қаттылығы бойынша дыбыс көздерін жіктейді.	3.6.3.1 дыбыс қаттылығын дыбыс көзі мен қабылдағыш арасындағы қашықтыққа тәуелділігін түсінеді.	4.6.3.1 белгілі бір кедергілердің дыбыстың қаттылығы мен таралуына әсерін зерттейді және түсінеді
6.4 Жылу	1.6.4.1 жылыту құрылғыларын анықтайды.	2.6.4.1 түрлі денелердің температурасын өлшейді.		4.6.4.1 түрлі материалдардың жылу өткізгіштігін зерттейді.
6.5 Электрлік	1.6.5.1 адамның күнделікті өміріндегі электр энергиясының маңызын түсінеді.		3.6.5.1 электр энергиясы көздерін анықтайды; 3.6.5.2 қарапайым электр тізбегінің сызбасын жинайды; 3.6.5.3 қарапайым электр тізбегін элементтерін көрсете отырып, сызба түрінде ұсынады.	4.6.5.1 түрлі материалдардың электрөткізгіштігін зерттейді.
6.6 Магниттік	1.6.6.1 магниттік қасиеті бар денелерді анықтайды; 1.5.6.2 магниттің	2.6.6.1 магниттерді қолдану аясын сипаттайды.	3.6.6.1 магнит көмегімен әртүрлі металдардың магниттелу	

	қасиетін зерттейді		қасиетін зерттейді.	
--	--------------------	--	---------------------	--

Ұсыныс. Бөлім атауларын ауыстырып, екі пәнді біріктіруде география, химия, биология, физика, ғылымдарының негізі және зерттеушілік мазмұны ешқайда жоғалмайды. Керісінше , бастауыш сынып оқушысының ғылымды зерттеуге дұрыс бағыт беруге мүмкіндік болады. Қолданыстағы бағдарламаның дүниетану пәнінің күрделі оқу мақсаттарын 5-6 сыныптардағы тарих пәніне, жаратылыстану пәнінің күрделі оқу мақсаттарын жаратылыстану пәндеріне көтеруді ұсынамыз.

2-сыныптарда бұл пән 1 сағаттық жүктемемен оқытылады, 1-сынып бағаланбайды. 2-сыныпта бұл пәннен жыл бойына жарты жылдық бойынша екі бөлім бойынша жиынтық бағалау алынады. 5 бөлімде ұсынылатын мазмұнды бағалаудың жүйесі бұзылып тұр. Бағалаудың бөлім бойынша бағалаудағы жүйенің бұзылуы пәнге деген бала қызығушылығын төмендетеді . Екі пәннің мазмұның біріктіре отырып оқу мақсаттарын жеңілдетіп күтілетін нәтижеге қарай өңдедік.

Жаратылыстану пәнінің негізгі құрылымы зерттеушілікке бағытталады сондықтан барлық бөлімдерде зерттеушілік, бақылау, салыстыру, талдау мақсаттарын бөлім ішінде қарастырдық.

«Жанды табиғат» бөлімінде екі пәндегі оқу мақсаттарын біріктіріп қарастырдық. «Мен және қоғам» бөлімінде қазақстандық патриотизмді негіздейтін оқу мақсаттарын күтілетін нәтиже ретінде ұсындық .

Жұмыс тобы қолданыстағы және жоба ретінде ұсынылған типтік оқу жоспарының сағат санын еш қандай өзгеріс енгізбей, сол сағат санымен пәндерді оқыту жобасын ұсындық, сонда біріккен пән 1-2 сыныпта 2 сағаттық, 3-4 сыныпта 3 сағаттық оқу жүктемесімен қалды.

1-4 сыныптар үшін «Дүниетану» пәнінен енгізілген өзгертулердің салыстырмалы кестесі

1-4 сыныптарға арналған үлгілік оқу бағдарламасының базалық мазмұны негізі **3 бөлімнен және 15 бөлімшеден тұрады.** Дүниетану пәнінің ұзақ мерзімді жоспары әр сынып бойынша үлгілік оқу бағдарламасының талаптарына сәйкес **8 ортақ тақырып** негізінде әзірленген.

Қолданыстағы редакция	Ұсынылған редакция	Негіздеме
1-сынып. 2-тарау.		
"Мен және қоғам" бөлімі: тұтыну заттарына деген өз қажеттіліктерінің құрылымы; мектеп	"Мен және қоғам" бөлімі: тұтыну заттарына деген қажеттілік;	«Қажеттілік құрылымы», «қауымдастық» ұғымдарын 1-сынып оқушысының қабылдауына күрделі, балалардың жас

және мектеп қауымдастығы		ерекшелігіне сәйкес келмейді;
"Мен және қоғам" бөлімі: денсаулық пен қауіпсіздік; жеке бас гигиенасын сақтаудың маңыздылығы; тамақтану режимі;	"Мен және қоғам" бөлімі: денсаулық пен қауіпсіздік; жеке бас гигиенасын сақтаудың маңыздылығы; тамақтану режимі, пайдалы және зиянды тамақтар;	«Мен және қоғам» бөлімін дұрыс тамақтану мазмұнымен толықтыру қажет.
"Еліміздің табиғаты" бөлімі: туризмнің мәні; туристердің негізгі мақсаттары	Туризм түсінігі; туристердің негізгі мақсаттары;	1-сынып оқушысы, 6 жастағы бала туризмнің мәнін ашып түсінуіне қиындық келтіреді, сол үшін оқушылардың жас ерекшелігіне сәйкес ықшамдау қажет; «Турист» ұғымына қарағанда «саяхатшы» ұғымы түрлі мультфильмдер арқылы таныс. Сондықтан оқушылардың жеке тәжірибесі негізінде құрса нәтижелі болады. Туристердің негізгі мақсаттарын түсініп қабылдау 6 жастағы бала үшін күрделі.
"Еліміздің табиғаты" бөлімі: жыл мезгілдеріне орай табиғатта бос уақытты өткізу мүмкіндіктері;	жыл мезгілдеріне орай табиғатта бос уақытты дұрыс ұйымдастыру;	1-сыныптан бастап оқушылардың санасын уақытты өткізу түсінігіне емес, уақытты дұрыс ұйымдастыру, өз-өзіне қызмет ету дағдыларын қалыптастыруға бағыттау маңызды.
"Тарих беттерінен" бөлімі: Қазақстан елордасы – Астана қаласы -ауыстыру	Нұр-Сұлтан қаласы деп өзгерту	
2-сынып		
"Тарих беттерінен" бөлімі: "мал шаруашылығы" және	"Тарих беттерінен" бөлімі: "мал шаруашылығы" және	Стилистикалық түзетуді қажет етеді;

"егін шаруашылығы" туралы алғашқы түсінік алу; Ботай мәдениетінің ерекшеліктері;	"егін шаруашылығы" туралы алғашқы түсінік; Ботай мәдениеті туралы алғашқы түсінік және оның ерекшелігі;	
3-сынып		
"Мен және қоғам" бөлімі: өз әулетінің құндылықтарын анықтау;	"Мен және қоғам" бөлімі: отбасы құндылықтары;	3-сынып оқушыларының жас ерекшелігіне сәйкестендіру қажет.
4-сынып		
"Елімнің табиғаты" бөлімі: Қазақстан мен Астана бойынша туристік маршрут құру	Қазақстан мен Нұр-Сұлтан бойынша туристік маршрут құру	
Жалпы базалық мазмұны бойынша ұсыныстар:		
1.4. Денсаулық пен қауіпсіздік	1-сыныптың денсаулық пен қауіпсіздік бөлімшесіне «Пайдалы және зиянды тағамдар» тақырыбы берілсе	1-сыныптан бастап оқушылар дұрыс тамақтану туралы білгені дұрыс.
2) «Елімнің табиғаты» 2.1 Жергілікті жерде бағдарлау	2) "Еліміздің табиғаты" 2.1 Жергілікті жерде бағдарлану	1,2,3,4-сыныптардың барлығында қате аударма жасалған
3) "Тарих беттерінен" бөлімі	Қазақстан елордасы – Астана қаласы -ауыстыру	Нұр-Сұлтан қаласы деп өзгерту
2) "Елімнің табиғаты" бөлімі	Қазақстан мен Астана бойынша туристік маршрут құру –деп дұрыс берілмеген.	Қазақстандағы көрікті жерлермен, Нұр-Сұлтан қаласы бойынша –деп өзгерту.
5. Жеке тұлғалық қасиеттердің кең ауқымды дағдылармен бірлесе дамытылуы білім берудің "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық",	5)білім алушыларды қазіргі қазақстандық қоғамға тән ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтар жүйесіне дағдыландыру –міндетіне сәйкес «ашықтық» құндылығын «ұнамды мінез –құлық нормалары», «өмір бойы білім алу» құндылығын	білім алушыларды қазіргі қазақстандық қоғамға тән ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтар жүйесіне дағдыландырудың алғы шарттары болуына негіз болады

<p>"еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарын білім алушыларға дарытудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.</p>	<p>«рухани-адамгершілік» құндылықтарына ауыстырған жағдайда аталған міндет ашылады - деп ойлаймын. Сонымен қатар «достық», «мейірімділік», «қайырымдылық» құндылықтары да қосылса.</p>	
<p>3-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі бойынша ұсыныстар</p>		
<p>1.1 Мен және менің отбасым 1.1.1.1 түрлі дереккөздерді зерттеу негізінде Отбасы" ұғымын түсіну және мәнін түсіндіру;</p>	<p>1.1.1.1 «Отбасы» ұғымын түсіну және мәнін түсіндіру;</p>	<p>Дереккөздерді зерттеу 1-сынып, яғни 6 жастағы баланың жас ерекшелігіне сәйкес келмейді;</p>
<p>1.1.1.4 тауар-ақша қатынасының қарапайым түрлерін түсіндіру</p>		<p>Математика пәнімен деңгейлес жоспарлау,</p>
<p>1.1.1.5 тұтыну заттарына деген өз қажеттіліктерінің құрылымын, олардың қайдан келетінін анықтау;</p>	<p>1.1.1.5 тұтыну заттары мен қажеттіліктері арасындағы байланысты түсіну және олардың маңыздығын зерделеу;</p>	<p>Оқу мақсаты 1-сынып оқушысы үшін күрделі, оқу мақсатын балалардың жас ерекшеліктеріне сай қайта жазу қажет;</p>
<p>3.4 Көрнекті тарихи тұлғалар және және мәдениет қайраткерлері 1.3.4.1 дереккөздерді зерделеу арқылы Томирис туралы әңгімелеу</p>	<p>1.3.4.1 Томирис туралы әңгімелеу</p>	<p>1-сынып оқушысына қолжетімді оқу мақсатымен ауыстыру қажет;</p>
<p>1.1 Мен және менің отбасым</p>	<p>2.1.1.1 отбасылық мұрағат негізінде отбасы</p>	<p>2-сынып оқушысы үшін портрет жасау күрделі,</p>

2.1.1.1 отбасылық мұрағат негізінде отбасы мүшелерінің ауызша портретін жасау	мүшелерінің ауызша сипаттау	жас ерекшелігіне сәйкес келмейді;
2.1.1.3 түрлі дереккөздерді зерттеу арқылы жалпыға ортақ әдеп нормаларын анықтау;	2.1.1.3 жалпыға ортақ әдеп нормаларын анықтау;	2-сынып оқушысы, яғни 7 жасар бала түрлі дереккөздерінен мәліметтерді іздестіруге шамасы жетпейді, әрі артық оқу жүктеме, сондықтан қолындағы бар деректер негізінде анықтай алады
2.1.1.4 бақылау мен сауалнама негізінде тұтыну заттарына деген отбасы қажеттіліктерінің құрылымын, олардың түсу көзін анықтау;	2.1.1.4 отбасы мүшелерінің пікірін сұрау арқылы тұтыну заттарына деген отбасы қажеттіліктерін зерделеу және оларды қанағаттандыру мүмкіндіктерінің көзін анықтау	2-сынып оқушысы сауалнама жүргізе алмайды, сондықтан сұрау арқылы мәліметтер жинақтай алады, өзгеріс енгізу қажет
1.2 Мектеп және мектеп қауымдастығы 2.1.2.3 мектеп қауымдастығындағы ұжымдық, топтық және тұлғааралық мінез-құлық нормаларын түсіндіру;	2.1.2.3 мектеп қауымдастығындағы мінез-құлық нормаларын түсіндіру және әдепті мінез-құлық үлгілерінен мысал келтіру;	2-сынып оқушысы үшін ұжымдық, топтық және тұлғааралық мінез-құлық деген ұғым күрделі, сол себепті жалпы мінез-құлық нормаларын немесе қауымдастық мүшелерінің өзін-өзі ұстау әдебі туралы түсінік беру жеткілікті;
3.1 Ежелгі мәдениеттер мен өркениеттер 2.3.1.2 түрлі дереккөздерді зерделеу арқылы көне қалалар мен ескерткіштерді сипаттау;	2.3.1.2 көне қалалар мен ескерткіштерді сипаттау;	2-сынып оқушысы түрлі дереккөздерін зерделей алмайды, сол себепті қолжетімді оқу мақсатын қоюды қажет етеді;
1.1 Мен және менің отбасым	3.1.1.3 өз отбасының құндылықтарын түсіну;	3-сынып оқушысы үшін «құндылық» ұғымы күрделі, сондықтан

3.1.1.3 өз әулетінің құндылықтарын анықтау;		3.1.1.3 оқу мақсатына қол жеткізу үшін алдымен «құндылық», оның ішінде отбасылық құндылық ұғымдарын түсінуге бағытталған оқу мақсатын меңгертуді ойластыру қажет;
1.1 Мен және менің отбасым 4.1.1.2 отбасы мүшелерінің функционалдық рөлін талдау;	4.1.1.2 отбасы мүшелерінің қызметтік рөлін зерделеу;	4-сынып оқушысы бұл оқу мақсатына толық жете алмайды, себебі 9-10 жастағы бала отбасы мүшелерінің функционалдық рөлін талдай алмайды, сондықтанда зерделеу ұсынылады.

Қорытынды: Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған "Дүниетану" 1-4-сыныптарына арналған "Дүниетану" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасының мақсаты мен міндеттері дұрыс қойылған. Жаңартылған білім беру идеясын, шиыршық қағидаты негізінде білім беруді жүзеге асыруға негізделген. «Дүниетану» пәнін оқытудың базалық мазмұны мен оқу мақсаттарының жүйесі бастауыш сынып оқушыларының ақпаратты есте сақтап, алған білімдерін ұғынуын, түсінуін және әртүрлі салада қолдана білуіне қалыптастыруға бағытталған. Оқу мақсаттарының жүйесі логикалық бірізділік пен өзара байланыстылық негізінде құрылған және білімнің өмірмен байланысына басымдылық берілген.

Дегенменде пәнді бастауыш сынып оқушыларына меңгерту кейбір қиындықтар кездеседі. Олар: пәннің базалық мазмұны мен оқу мақсаттарында оқушылардың жас ерекшелігі ескерілмеген (нақты ескертулер кестеде берілген ұсыныста көрсетілген); қоғамдағы өзгерістерге сәйкес жер су атауларындағы өзгерістерді ескеру; бастауыш сынып оқушыларының жасына күрделі оқу мақсаттарының болуы;

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған "Дүниетану" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасына қатысты берілген ұсыныстар ескеріліп, түзетулер енгізуді қажет етеді.

Ұсыныс: Оқушылардың жас ерекшеліктері ескерілсе, бала ұғатындай түсінікті тілде жазылса, қабылдауына жеңіл болатындай мәтіндермен берілсе, берілген суреттер мәтінді, тақырыпты ашатындай болса әсіресе (1 сыныпта), 1 сыныптан бастап оқушылар дұрыс тамақтану туралы білсе, оқушылардың қызығушылығын арттыратын қызықты, танымды, пайдалы тапсырмалар берілсе. Жоғарыда көрсетілген ескертпелер ескерілсе.

2.7. Бастауыш білім беру деңгейіне арналған «Көркем еңбек» пәнінің үлгілік оқу бағдарламасы бойынша салыстырмалы талдау

2022-2023 оқу жылынан бастап бастауыш сыныптарда «Көркем еңбек» пәні «Еңбекке баулу» және «Бейнелеу өнері» болып екі пәнге бөлінді. Бұл пәндерді жеке оқыту мәселесі съездерде, форумдар педагогтер тарапынан көтеріліп жүрді. Себебі, екі бағытты қамтитын ауқымы кең пән аптасына 1 сағат қана оқытылып келді.

«Еңбекке баулу» пәнін оқыту барысында оқушылар ойлау, шығармашылық қиял, кеңістіктік-образдық ойлауын, көркемдік-технологиялық білімінің негізін қалыптастыруын дамытады.

«Еңбекке баулу» пәні ұлттық қолөнерін құндылықтарын ұлттық салт-дәстүрді жалғастыршы ретінде оқушыларды еңбекке баулу дағдыларын, шығармашылық әлеуетін дамыту; ұлттық қолөнері туындылары туралы ақпаратты іздеу, алу, талдау және пайдалану дағдыларын дамыту; өзінің шығармашылық ізденіс арқылы өз ойларын білдіру және негіздеу дағдыларын дамытуға бағытталған. Ата- бабамыздың салт-дәстүрін жалғастыратын ұлттық құндылықты дәріптейтін пән.

«Бейнелеу өнері» пәні эстетикалық және көркемдік білім білімді дәйекті және жүйелі түрде ұсынуға және көркемдік іс-әрекет дағдыларын үйретуге негізделген. Бастауыш сынып оқушыларын қолданбалы өнер, сәулет, дизайн деген шығармашылық көрініс ұғымы оң тәрбиелік сипатқа ие.

Осыған байланысты ұлттық қолөнерін және бейнелеу өнерлерін бастауыш сыныптан бастап, оқушының бойына сіңіріп тәрбиелеу қарастыру қажет.

«Көркем еңбек» 1-4 сынып		
Қолданыстағы редакция	Ұсынылатын редакция	Негіздеме
1-тарау. Жалпы ережелер		
«Көркем еңбек» пәнін оқытудың мақсаты – жеке тұлғаның қалыптасуы және өз ойын білдіруінің негізі ретінде, рухани-адамгершілік мәдениетін дамыту, шығармашылық, кеңістіктік-образдық ойлауын, көркемдік-технологиялық білімінің негізін қалыптастыру.	Бағдарламада «Бейнелеу өнеріне» негізгі бағыт берілген, ал «Еңбекке баулу» тақырыптарына қатысты материалдар аз қамтылған. Сондықтан еңбек етуге, еңбекқорлыққа баулу, оқушылардың еңбекке деген көзқарастарын шығармашылық қатынаста тәрбиелеу, еңбек мәдениетін үйренуге бейімдеп, олардың еңбек ету шеберлігі мен дағдысын қалыптастыру қажет.	«Еңбекке баулу» тақырыптарына қатысты материалдар аз қамтылған.

<p>3. «Көркем еңбек» оқу пәнінің міндеттері: 2) ұлттық және әлемдік материалдық мәдениет пен өнер шығармаларымен таныстыру арқылы құндылық бағыттарын қалыптастыру.</p>	<p>Әлемдік материалдық мәдениет пен өнер шығармаларымен таныстыру арқылы құндылық бағыттарын қалыптастыруды жоғары сыныптарда беру керек.</p>	<p>жас ерекшеліктеріне сәйкес емес</p>
<p>7) коммуникацияның бір тілі ретінде ұлттық және әлемдік мәдениет мұраларының мағынасын, көркем еңбектің рөлін түсіндіру.</p>	<p>әлемдік мәдениет мұраларының мағынасын түсіндіру жоғары сыныптарда қарастыру керек. Еңбекке баулу материалдары аз.</p>	<p>жас ерекшеліктеріне сәйкес емес</p>
<p>5. Жеке тұлғалық қасиеттердің кең ауқымды дағдылармен бірлесе дамытылуы білім берудің «қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік», «құрмет», «ынтымақтастық», «еңбек пен шығармашылық», «ашықтық», «өмір бойы білім алу» сияқты құндылықтарын бойына сіңіруіне, Отанына риясыз қызмет ететін, білімді, білікті, рухани терең азамат болып қалыптасуына негіз болады.</p>	<p>- міндеттерге мәтіндердің педагогикалық-психологиялық және этномәдени талаптарға сәйкестендіріліп берілуін қамтамасыз ету керек; - ұлттық құндылықтар негізінде тәрбиелеу мақсатындағы материалдармен толықтырып, ізгілік, мейірімділік, адалдық, ар-намыс, еңбекқорлық қасиеттерге тәрбиелеу, ұлттық құндылықтарды дәріптеуге ықпал ету, отбасы және жеке тұлға алдындағы жауапкершілік сезімдерін тәрбиелеу негізге алынуы қажет.</p>	<p>Ұлттық құндылықтар негізіндегі материалдар аз қамтылған.</p>
<p>3-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі 1-бөлім «Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту» бойынша:</p>		
<p>1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну. 1-сыныпта 1.1.1.1 қоршаған ортамен танысу барысында нысандар мен құбылыстардың визуалды сипаттамасын (түс, пішін, өлшем, фактура) анықтау</p>	<p>1-ші және 2-сыныптарда 1.1.1.1 және 2.1.1.1 оқу мақсаттары қайталанады.</p>	<p>Оқу мақсаттары қайталанады</p>

<p>2-сыныпта 2.1.1.1 қоршаған ортамен танысу барысында нысандар мен құбылыстардың визуалды сипаттамасын (түс, пішін, өлшем, фактура) суреттеу және түсіндіру</p>		
<p>3-сыныпта 3.1.1.1 табиғатпен жасалған сәндік өрнектер (ою-өрнек) мен формаларды анықтау және тану, оларды өз жұмыстарында интерпретациялау</p> <p>4-сыныпта 4.1.1.1 табиғатпен жасалған сәндік өрнектер (ою-өрнек) мен формаларды анықтау және тану, оларды өз жұмыстарында интерпретациялау.</p>	<p>3-ші және 4-сыныптарда 3.1.1.1 және 4.1.1.1 оқу мақсаттары қайталанады.</p>	<p>Оқу мақсаттары қайталанады</p>
<p>1.2 Өнер, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну</p> <p>1-сыныпта 1.1.2.1 бейнелеу өнерінің негізгі түрлері мен жанрларын анықтау</p> <p>2-сыныпта 2.1.2.1 бейнелеу өнерінің түрлері мен жанрларын анықтау және олардың айырмашылық ерекшеліктерін (сипаттамасын) суреттеу</p>	<p>1-сыныпта бейнелеу өнерінің негізгі түрлері мен жанрларын анықтау</p> <p>2-сыныпта негізгі - деп берілмеген.</p>	<p>қайта қарастыру керек.</p>
<p>3-сыныпта 3.1.2.1 отандық және әлемдік өнердің әртүрлі шығармаларын білу және олардың ерекшеліктерін (жанры, орындау техникасы, көңіл-күйі) түсіндіру</p> <p>4-сыныпта 4.1.2.1 отандық және әлемдік өнердің әртүрлі шығармаларын білу және олардың ерекшеліктерін (жанры,</p>	<p>3-ші және 4-сыныптарда 3.1.2.1 және 4.1.2.1 оқу мақсаттары қайталанады, «әлемдік өнердің әртүрлі шығармаларын» білу, түсіндіру бастауыш сынып оқушыларының жас ерекшеліктеріне сай емес.</p>	<p>жас ерекшеліктеріне сай емес.</p>

орындау техникасы, көңіл-күйі) түсіндіру.		
1-сыныпта 1.1.2.2 қазақ халқының қолданбалы өнерінің негізгі элементтерін (ою-өрнектері, түстер, материалдар) анықтау 2-сыныпта 2.1.2.2 Қазақстан халықтарының қолданбалы өнерінің негізгі элементтерін (ою-өрнектері, түстер, материалдар) анықтау.	1-ші және 2-сыныптарда 1.1.2.2 және 2.1.2.2 оқу мақсаттары қайталанады, 1-сыныпта «қазақ халқының» деп берілген, 2-сыныпта «Қазақстан халықтарының қолданбалы өнерін» деп берілген, бұл тақырып жоғары сыныпта берілу қажет.	жас ерекшеліктеріне сай емес.
3-сыныпта 3.1.2.2 қазақ халқының және әлем халықтарының қолданбалы өнерінің ұлттық ерекшеліктерін анықтау және суреттеу 4-сыныпта 4.1.2.2 қазақ халқының және әлем халықтарының қолданбалы өнерінің ұлттық ерекшеліктерін анықтау және суреттеу.	3-ші және 4-сыныптарда 3.1.2.2 және 4.1.2.2 оқу мақсаттары қайталанады, әлем халықтарының қолданбалы өнерінің ұлттық ерекшеліктерін анықтау жас ерекшеліктеріне сай емес, күрделі.	жас ерекшеліктеріне сай емес.
1.3 Шығармашылық идеяларды дамыту 1-сыныпта 1.1.3.1 шығармашылық идеялары мен сезімдерін (көңіл-күйі, мінезі) өнердің суреттеу құралдармен көрсету 2-сыныпта 2.1.3.1 шығармашылық идеялары мен сезімдерін (көңіл-күйі, мінезі) өнердің суреттеу құралдармен көрсету	1-ші және 2-сыныптарда 1.1.3.1 және 2.1.3.1 оқу мақсаттары қайталанады.	оқу мақсаттары қайталанады.
4.1.3.2 шығармашылық идеяларды дамыту үшін әртүрлі дереккөздерден (АКТ-ны қосқанда) ақпаратты іріктеп алу	«АКТ» пәнінің қазіргі аталымын ескеру қажет.	Ескерілмеген
1.4 Жоспарлау 3-сыныпта 3.1.4.1 жұмыс орнын дұрыс ұйымдастыру	3-ші және 4-сыныптарда 3.1.4.1 және 4.1.4.1 оқу мақсаттары қайталанады.	оқу мақсаттары қайталанады.

және жұмыс барысын жоспарлау 4-сыныпта 4.1.4.1 жұмыс орнын дұрыс ұйымдастыру және жұмыс барысын жоспарлау		
2-бөлім «Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау».		
2.1 Қоршаған ортаны бейнелеу 3-сыныпта 3.2.1.1 қоршаған ортаның визуалды элементтерін әртүрлі тәсілдер мен құралдарды үйлестіре отырып бейнелеу 4-сыныпта 4.2.1.1 қоршаған ортаның визуалды элементтерін әртүрлі тәсілдер мен құралдарды үйлестіре отырып бейнелеу.	2-бөлім бойынша 3-ші және 4-сыныптарда 3.2.1.1 және 4.2.1.1 оқу мақсаттары қайталанады.	оқу мақсаттары қайталанады.

Ұсыныстар

1. «Технология және өнер» саласы бойынша «Көркем еңбек» пәнінің атауын өзгерту қажет (1-9-сыныптар).
2. «Көркем еңбек» пәнін оқытудың мақсатын, міндеттерін айқындап, нақты жазу қажет.
3. Оқушылардың еңбекке деген көзқарастарын шығармашылық қатынаста тәрбиелеу, олардың еңбек ету шеберлігі мен дағдысын қалыптастыру қажет.
4. Мәтіндерді педагогикалық-психологиялық және этномәдени талаптарға сәйкестендіріп беру керек.
5. Әлемдік материалдық мәдениет пен өнер шығармаларымен таныстыру арқылы құндылық бағыттарын қалыптастыру, әлем халықтарының қолданбалы өнерінің ұлттық ерекшеліктерін анықтау және суреттеу бастауыш сынып оқушыларының жас ерекшеліктеріне сәйкес еместігін ескеру қажет.
6. Оқу мақсаттары ұлттық құндылықтар негізінде тәрбиелеу бойынша нақты көрсетілу керек.
7. 3-тарау. Оқу мақсаттары жүйесіне сәйкес ұзақ мерзімді жоспарда берілген оқу мақсаттарын бастауыш сынып оқушыларының жас ерекшеліктеріне сәйкес 1, 2, 3, 4-сыныптарда оқу мақсаттарын қайта қарастыру қажет

2.8. Бастауыш білім беру деңгейінің 1 - сыныбына арналған «Еңбекке баулу» пәнінің үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. «Еңбекке баулу» оқу пәнінің оқу бағдарламасы (бұдан әрі – бағдарлама) «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Оқу бағдарламасының мақсаты – еңбек баулу саласында рухани-адамгершілік мәдениетін жетілдіру, шындыққа, шығармашылық ойын еркін жеткізуін дамыту.

«Еңбекке баулу» пәнін меңгерудің пәндік нәтижелері еңбектің адам өміріндегі шығармашылық және адамгершілік мәні туралы алғашқы түсініктерді, материалдар мен олардың қасиеттері, жобалау, модельдеу дағдыларын қалыптастыруға бағытталуы тиіс деп белгілейді.

3. «Еңбекке баулу» оқу пәнінің міндеттері:

1) «Әртүрлі ақпарат түрлерін (іздеу, жинау, сұрыптау) бағдарлау қабілетін дамытуға ықпал жасайтын, әртүрлі танымдық, коммуникативтік, ұйымдастырушылық және адамгершілік сипаттағы міндеттерді өздігінен шешу тәжірибелерін қалыптастыру»;

2) ұлттық және әлемдік материалдық мәдениет пен өнер шығармаларымен таныстыру арқылы құндылық бағыттарын қалыптастыру;

3) бақылау, эксперимент жүргізу және көрсетілім жасау арқылы зерттеу дағдыларын дамыту;

4) әртүрлі материалдар мен құралдарды қолдану арқылы шығармашылықпен жұмыс жасау дағдыларын қалыптастыру;

5) білім алушылардың өзін-өзі бағалауын жоғарылату және жағымды көзқарас қалыптастыру;

6) коммуникацияның бір тілі ретінде ұлттық және әлемдік мәдениет мұраларының мағынасын, рөлін түсіндіру;

7) өз жұмысын жасау үшін, әртүрлі ақпарат түрлерін (іздеу, жинау, сұрыптау) бағдарлау қабілетін дамытуға ықпал жасайтын, әртүрлі танымдық, коммуникативтік, ұйымдастырушылық және адамгершілік сипаттағы міндеттерді өздігінен шешу тәжірибелерін қалыптастыру;

8) ұжымдық, топтық және жеке жұмыстарды орындау процесінде қолдың моторикасын, сенсорикалық, қиялдауы мен шығармашылығын, елестетуін және қабылдауын дамыту.

4. Жеке тұлғалық қасиеттердің кең ауқымды дағдылармен бірлесе дамытылуы білім берудің «Қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік», «кұрмет», «ынтымақтастық», «еңбек пен шығармашылық», «ашықтық», «өмір бойы білім алу» сияқты құндылықтарын бойына сіңіруіне, Отанына риясыз қызмет ететін, білімді, білікті, рухани терең азамат болып қалыптасуына негіз болады.

5. Оқу бағдарламасының мазмұны материалдарды төрт ортақ білім беру жүйесі (желісі) арқылы оқып-үйренуді қарастырады:

- «Табиғи материалдармен жұмыс»;
- «Қағаз және қатырма қағазбен жұмыс»;
- «Техникалық үлгілеу және құрастыру»;
- «Өзіне-өзі қызмет ету».

6. Әртүрлі жұмыстарды орындау барысында еңбек гигиенасының және қауіпсіздік техникасының ережелері сақталады.

7. Білім беру жүйесінің базалық мазмұны

«Еңбекке баулу» оқу пәнінің 1-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту: қоршаған ортаны білу және түсіну, қазақ халқының қолданбалы өнері, ою-өрнектер, шығармашылық идеяларды дамыту, табиғат аясына саяхат, табиғи материалдарды жинау, адам өміріндегі қағаздың маңызы, түрлерін, қасиеттерін зерттеу.

2) шығармашылық жұмысты жасау және дайындау: шығармашылық жұмысқа арналған табиғи және жасанды материалдар, дәстүрлі емес материалдармен (көркемдік, табиғи және жасанды), әртүрлі материалдармен (кепкен өсімдіктерден аппликация, жапырақ пен гүлдерден композиция құрастыру) және техникалармен эксперимент жүргізу, әртүрлі жұмыс техникаларын меңгеру, өзінің іс-әрекетін жоспарлау; дайындау технологиясы, өлшеу құралдарымен жұмыс, қарапайым тәсілдермен материалдар мен компоненттерді біріктіру, көлемді пішіндерді жасау, құрастыру, қағаз пластикасы, қазақ ұлттық мәдениетінің элементтері бар шығармашылық жұмыстар, қауіпсіздік техникасын сақтау, қауіпсіздік техникасының ережелері;

3) презентация, талдау және бағалау: презентация, шығармашылық жұмыстардың презентациясы, шығармашылық жұмыстарды талқылау және бағалау.

8. «Еңбекке баулу» пәні бойынша 1-сыныпты бітірген оқушыдан күтілетін нәтиже:

- еңбек қауіпсіздігі ережесі және жеке бас гигиенасын сақтайды;
- қағазды өңдеуге қолданылатын қарапайым құрал-саймандардың аты және қолданылуын біледі;
- қағаздың, кептірілген жапырақтың, бұтақтардың өзіндік қасиеттерін атайды;
- қарапайым 2–3 бөлшектен тұратын бұйымдарды жасауды біледі;
- жұмыс орнын ретке келтіру және тазалық сақтау ережелерін орындайды;
- материал мен құрал-сайманды ұқыпты пайдаланады;
- табиғи материал, қағазды өңдеуде құрал-саймандарды орнымен пайдалануды біледі;
- үлгі бойынша жұмыс істей алады;
- бүктеу және желімдеу арқылы құрамақ бөлшектерін біріктіре алады;
- бір-бірінің пікірін құрметтей біледі.

9) Бағдарлама мазмұны әртүрлі көркемдік-шығармашылық әрекетті қарастырады. Сабақ барысында іске асырылатын шығармашылық әрекеттің

түрлерін еңбекке баулу мұғалімінің өзі анықтайды. Бұл ретте көркемдік-шығармашылық әрекеттің негізгі үш түрі: құрылымдау, жоспарлау және сәндеу әрекеттері міндетті түрде іске асырылады.

2-тарау. «Еңбекке баулу» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Еңбекке баулу» оқу пәнінің мазмұны

10. Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында 35 сағатты құрайды.

11. Оқу пәнінің мазмұны 3 бөлімнен тұрады:

1) «Шығармашылық идеяларды білу және тану» бөлімі: қоршаған әлемді, әртүрлі материалдарды зерттеу арқылы зерттеушілік дағдыларын және шығармашылық елестету қабілеттерін дамыту, қазақ халқының және басқа халықтардың дәстүрі мен мәдениетін зерделеу, өзінің шығармашылық идеяларын әзірлеу;

2) «Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау» бөлімі: ұжымдық, топтық және жеке жұмыстарды орындау процесінде сенсорика, қолдың моторикасын, қиялдауы мен шығармашылығын, практикалық дағдыларын дамыту, әртүрлі материалдармен эксперимент жүргізу, әртүрлі жұмыс техникаларын меңгеру, өзінің іс-әрекетін жоспарлау;

3) «Талдау және бағалау» (презентация) бөлімі: презентация арқылы коммуникативтік және сөйлеу дағдыларын дамыту, соның аясында өзінің және басқалардың жұмысын бағалау, презентациялау және түсіндіру.

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

12. Бағдарламада оқу мақсаттары кодтық белгімен белгіленген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім және бөлімшенің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 1.2.1.1 кодында: «1» - сынып, «2.1» – бөлім мен бөлімше, «1» – оқу мақсатының реттік нөмірі.

13. Оқу мақсаттарының жүйесі:

1) 1-бөлім «Шығармашылық идеяларды білу және тану»:

Бөлімшелер	1-сынып
1.1 Материалдың түрі мен қасиетін білу және түсіну	1.1.1.1 материалдың түрлерімен танысу барысында қасиеттерінің сипаттамасын (жұмсақтығы, тығыздығы, беріктігі) анықтау
	1.1.2.1 Материалдың негізгі атауы мен қолданылу саласын анықтау

1.2 Материал атауы мен қолданылу саласын білу және түсіну	1.1.2.2 қазақ халқының қолданбалы өнерінің негізгі элементтерін (ою-өрнектері, түстер, материалдар) анықтау
1.3 Шығармашылық идеяларды дамыту	1.1.3.1 шығармашылық идеялары мен ерекшелігін (пішін, фактурасы, біріктіру тәсілі, дайындау технологиясы) салыстырып көрсету
1.4 Жоспарлау	1.1.2.4 шығармашылық жұмысқа арналған табиғи және жасанды материалдарын анықтау

2) 2-бөлім «Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау»:

Бөлімшелер	1-сынып
2.1 Шығармашылық жұмысты орындау материалдары мен техникалары	1.2.1.1 қарапайым әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (көркемдік, табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперимент жүргізу
2.2 Дайындау технологиялары	1.2.2.1 қарапайым тәсілдермен материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
	1.2.2.2 айқындалған материалдармен (ермексаз, қолданыстан шыққан, қағаз материалдары) қарапайым көлемді пішіндерді жасау
	1.2.2.3 шығармашылық жұмыстарды дайындау барысында қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану
2.3 Қауіпсіздік техникасын сақтау	1.2.3.1 қауіпсіздік техникасын сақтап, материалдарды және құралдарды қолдану

3) 3-бөлім «Талдау және бағалау» (презентация):

Бөлімшелер	1-сынып
3.1 Презентация	1.3.1.1 өзінің жұмысын (эскиз, бұйым) қарапайым тәсілдермен таныстыру
3.2 Шығармашылық жұмыстағы тәсілдерді талдау	1.3.2.1 шығармашылық жұмысын жоспарлау

3.3 Шығармашылық жұмысты талқылау және бағалау	1.3.3.1 шығармашылық жұмысын түсіндіру
--	--

15. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

16. Осы оқу бағдарламасы Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптарына арналған «Көркем еңбек» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3-параграф. «Бастауыш білім беру деңгейіне арналған «Еңбекке баулу» оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 1-сынып:

Ортақ тақырыптар	Оқу мақсаты жүйесінің бөлімдері	Оқу мақсаты жүйесінің бөлімшелері	Оқу мақсаттары
1-тоқсан (8 сағат)			
1 Өзім туралы	Шығармашылық идеяларды білу және тану	1.1 Материалдың түрі мен қасиетін білу және түсіну	1.1.1.1 материалдың негізгі атауы мен қолданылу саласын анықтау
		1.2 Материал атауы мен қолданылу саласын білу және түсіну	1.1.2.1 материалдың түрлерімен танысу барысында қасиеттерінің сипаттамасын (жұмсақтығы, тығыздығы, беріктігі) анықтау
		1.3 Шығармашылық идеяларды дамыту	1.1.3.1 материалдармен жұмыс жасау, оны қолдану әдістерімен танысу.
1.Өзін-өзіне қызмет ету деген не?	2 Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	2.1 Қауіпсіздік техникасын сақтау	1.2.1.1 жұмыста қолданылатын құралдармен қауіпсіздік ережесін сақтау
2-3. «Мен кішкентай көмекшімін» (2 сағат)		2.2 Дайындау технологиялары	1.2.2.1 қарапайым тәсілдермен материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын

4. Алуан түрлі қағаздар (қағазды қию тәсілдері, бүктеу тәсілдері) жұмыс жасау			келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
		2.3 шығармашылық жұмысты орындау материал дары мен техникалары	1.2.3.1 қарапайым әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (көркемдік, табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперимент жүргізу
5. Қағаздан кеме жасаймыз	Талдау және бағалау (презентация)	3.3 Шығармашылық жұмысты талқылау және бағалау	1.3.3.1 шығармашылық жұмысын түсіндіру
2. Менің мектебім	Шығармашылық идеяларды білу және тану	1.3 Шығармашылық идеяларды дамыту	1.1.3.1 шығармашылық идеялары мен ерекшелігін (пішін, фактурасы, біріктіру тәсілі, дайындау технологиясы) салыстырып көрсету
6. Табиғи материалдардың түрлері мен оны сақтау жағдайы	Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	2.1 Шығармашылық жұмысты орындау материал дары мен техникалары	1.2.1.1 қарапайым әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (көркемдік, табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперимент жүргізу
7. Табиғатқа серуен (жапырақтар, конустар, қиыршық тастар, гербарийлер жинау) жұмыс жасау		2.2 Дайындау технологиялары	1.2.2.1 қарапайым тәсілдермен материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру 1.2.2.2 айқындалған материалдармен (ермексаз, қолданыстан шыққан, қағаз материалдары) қарапайым көлемді пішіндерді жасау
8-9. Табиғи (жапырақтардан, тастардан, гербарий) материалдар		2.3 Қауіпсіздік техникасын сақтау	1.2.3.1 қауіпсіздік техникасын сақтап, материалдарды және құралдарды қолдану

ан панно жасау (2 сағ)	Талдау және бағалау (презентация)	3.1 Презентация	1.3.3.1 шығармашылық жұмысын түсіндіру
2-тоқсан (8 сағат)			
3. Менің отбасым және достарым	Шығармашылық идеяларды білу және тану	1.1 Материалдың түрі мен қасиетін білу және түсіну	1.1.1.1 материалдың түрлерімен танысу барысында қасиеттерінің сипаттамасын (жұмсақтығы, тығыздығы, беріктігі) анықтау
10. Қағаздың қасиеттері		1.2 Материал атауы мен қолданылу саласын білу және түсіну	1.1.2.1 Материалдың негізгі атауы мен қолданылу саласын анықтау 1.1.2.2 қазақ халқының қолданбалы өнерінің негізгі элементтерін (ою-өрнектері, түстер, материалдар) анықтау
11. Қағаздан қазақтың ою-өрнегін жасаймыз.		1.3 Шығармашылық идеяларды дамыту	1.1.3.1 шығармашылық идеялары мен ерекшелігін (пішін, фактурасы, біріктіру тәсілі, дайындау технологиясы) салыстырып көрсету
12. Қазақ дастарханы	Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	2.1 Шығармашылық жұмысты орындау материалдары мен техникалары	1.2.1.1 қарапайым әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (көркемдік, табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперимент жүргізу
13. «Менің отбасым» коллаж		2.2 Дайындау технологиялары	1.2.2.1 қарапайым тәсілдермен материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру 1.3.2.2 айқындалған материалдармен (ермексаз, қолданыстан шыққан, қағаз материалдары) қарапайым көлемді пішіндерді жасау
4. Бізді қоршаған әлем			
14. Мозаика өнерімен танысамыз.			
15. Жеміс-жидектер мозайкасын жасаймыз.			

			1.4.2.3 шығармашылық жұмыстарды дайындау барысында қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану
		2.3 Қауіпсіздік техникасын сақтау	1.2.3.1 қауіпсіздік техникасын сақтап, материалдарды және құралдарды қолдану
	Талдау және бағалау (презентация)	3.1 Презентация	1.3.1.1 өзінің жұмысын (эскиз, бұйым) қарапайым тәсілдермен таныстыру
		3.3 Шығармашылық жұмысты талқылау және бағалау	1.3.3.1 шығармашылық жұмысын түсіндіру
3-тоқсан (9 сағат)			
5.Саяхат	Шығармашылық идеяларды білу және тану	1.1	1.1.1.1 материалдың түрлерімен танысу барысында қасиеттерінің сипаттамасын (жұмсақтығы, тығыздығы, беріктігі) анықтау
16. Жануарлар әлеміне саяхат.		Материалдың түрі мен қасиетін білу және түсіну	
17.Жануарлардың көлемді бейнесін жасаймыз. (мысық пішінін мүсіндейміз)		1.2	1.1.2.1 Жануарлардың негізгі атауларын анықтау 1.1.2.2 қазақ халқының қолданбалы өнерінің негізгі элементтерін (ою-өрнектері, түстер, материалдар) анықтау
18.Симметриялы фигуралар дегеніміз не?		1.3 Шығармашылық идеяларды дамыту	1.1.3.1 шығармашылық идеялары мен ерекшелігін (пішін, фактурасы, біріктіру тәсілі, дайындау технологиясы) салыстырып көрсету
19. Көбелек» мүсінін жасау.	Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	2.1 Шығармашылық жұмысты орындау материалдары мен техникалары	1.2.1.1 қарапайым әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (көркемдік, табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперимент жүргізу

6. Салт-дәстүр және әдебиет 20. Сәндік-қолданбалы өнер дегеніміз не? 21. Қазақстанның сәндік қолданбалы өнері		2.2 Дайындау технологиялары	1.2.2.1 қарапайым тәсілдермен материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру 1.2.2.2 айқындалған материалдармен (ермексаз, қолданыстан шыққан, қағаз материалдары) қарапайым көлемді пішіндерді жасау 1.2.2.3 шығармашылық жұмыстарды дайындау барысында қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану	
		2.3 Қауіпсіздік техникасын сақтау	1.2.3.1 қауіпсіздік техникасын сақтап, материалдарды және құралдарды қолдану	
		Талдау және бағалау (презентация)	3.1 Презентация	1.3.1.1 өзінің жұмысын (эскиз, бұйым) қарапайым тәсілдермен таныстыру
			3.2 Шығармашылық жұмысты талқылау және бағалау	1.3.3.2 шығармашылық жұмысын түсіндіру
22. Қазақтың ұлттық ою-өрнегінің үлгісін жасау. 23. Қағаздан ою-өрнектер қию. 24. «Жұлдыз» (геометриялық ою-өрнегі) жасау (2 сағ)		4-тоқсан (10 сағат)		
7. Тағам және сусын 25. «Тұрмыстық ыдыс-аяқ» 26-27. Дән тұқымынан мозайка құрастыру	Шығармашылық идеяларды білу және тану	1.1 Материалдың түрі мен қасиетін білу және түсіну	1.1.1.1 материалдың түрлерімен танысу барысында қасиеттерінің сипаттамасын (жұмсақтығы, тығыздығы, беріктігі) анықтау	
		1.2 Материал атауы мен қолданылу саласын білу және түсіну	1.1.2.1 Материалдың негізгі атауы мен қолданылу саласын анықтау	

28- 29. Сюжетті апликация құрастыру (2 сағ)		1.3 Шығармашылық идеяларды дамыту	1.1.3.1 шығармашылық идеялары мен ерекшелігін (пішін, фактурасы, біріктіру тәсілі, дайындау технологиясы) салыстырып көрсету
	30. Қағаздан ұлттық элементтерді пайдаланып ыдыс-аяқ жасау. 8. Дені саудың-жану сау	Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	2.1 Шығармашылық жұмысты орындау материал дары мен техникалары
2.2 Дайындау технология лары			1.2.2.1 қарапайым тәсілдермен материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
2.3 Қауіпсіздік техникасын сақтау			1.2.3.1 қауіпсіздік техникасын сақтап, материалдарды және құралдарды қолдану
31. Ермексаздан жеміс- жидектер мүсіндеу.	Талдау және бағалау (презентация)	3.1 Презентация	1.3.1.1 өзінің жұмысын (эскиз, бұйым) қарапайым тәсілдермен таныстыру
		3.3 Шығармашылық жұмысты талқылау және бағалау	1.3.3.1 шығармашылық жұмысын түсіндіру
32. «Пайдасыз тағамдар» тақырыбында постер.			
33. Саңырауқұлақ» жапсырмалау	Шығармашылық идеяларды білу және тану	1.2 Материал атауы мен қолданылу саласын білу және түсіну	1.1.2.1 Материалдың негізгі атауы мен қолданылу саласын анықтау
34. «Бақыла. Үйрен. Құрастыр» техникалық үлгілеу және құрастыру туралы мәлімет беру.	Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	2.1 Шығармашылық жұмысты орындау материал дары мен техникалары	1.2.1.1 қарапайым әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (көркемдік, табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперимент жүргізу
		2.3 Қауіпсіздік техникасын сақтау	1.2.3.1 қауіпсіздік техникасын сақтап,

			материалдарды және құралдарды қолдану
	Талдау және бағалау (презентация)	3.3 Шығармашылық жұмысты талқылау және бағалау	1.3.3.1 шығармашылық жұмысын түсіндіру

14. Тоқсандық сағаттарды бөлімдер мен бөлімшелер бойынша бөлу мұғалімнің қалауы бойынша өзгереді.

№	Қолданыстағы редакция	Ұсынылатын редакция	Негіздеме
1	Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрі міндетін атқарушысының 2017 жылғы 25 қазандағы № 545 бұйрығына 21-қосымша Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығына 211-қосымша	Қазақстан Республикасы Оқу ағарту министрлігінің 2022 жылғы « » № бұйрығына 30-қосымша	
2	Негізгі орта білім беру деңгейінің 1- сыныптарына арналған «Көркем еңбек» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы	Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныптарына арналған «Еңбекке баулу» пәнінің үлгілік оқу бағдарламасы	«Көркем еңбек» пәнінің атауы «Еңбекке баулу» болып өзгертілді.
3	1-тарау. Жалпы ережелер 1. Оқу бағдарламасы Қазақстан	1-тарау. Жалпы ережелер 1. «Еңбекке баулу» оқу пәнінің оқу бағдарламасы (бұдан әрі – бағдарлама)	Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті

	<p>Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті <u>стандартына</u> с әйкес әзірленген.</p>	<p>«Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген)..</p>	<p>білім беру стандарттарына сәйкес өзгертілді</p>
4	<p>«Көркем еңбек» пәнін оқытудың мақсаты – жеке тұлғаның қалыптасуы және өз ойын білдіруінің негізі ретінде, рухани- адамгершілік мәдениетін дамыту, шығармашылық, кеңістіктік-образдық ойлауын, көркемдік- технологиялық білімінің негізін қалыптастыру.</p>	<p>«Еңбекке баулу» пәнінің оқу бағдарламасының мақсаты – еңбек баулу саласында рухани-адамгершілік мәдениетін жетілдіру, шындыққа, шығармашылық ойын еркін жеткізуін дамыту.</p>	<p>Пәннің мақсаты «Еңбекке баулу» пәніне бағытталып өзгертілді і</p>
5	<p>«Көркем еңбек» оқу пәнінің міндеттері:</p>	<p>«Еңбекке баулу» оқу пәнінің міндеттері:</p>	<p>Пәннің міндеттері «Еңбекке баулу» пәніне</p>

<p>1) әртүрлі іс-әрекеттерді кіріктіру арқылы пәндік білімдерді, дағдыларды және қабілеттерді дамыту;</p> <p>2) ұлттық және әлемдік материалдық мәдениет пен өнер шығармаларымен таныстыру арқылы құндылық бағыттарын қалыптастыру;</p> <p>3) білім алушылардың визуалды және эстетикалық қабылдауын, сыни ойлауын дамыту үшін терминологиялық аппарат қалыптастыру;</p> <p>4) бақылау, эксперимент жүргізу және көрсетілім жасау арқылы зерттеу дағдыларын дамыту;</p> <p>5) әртүрлі материалдар мен құралдарды қолдану арқылы шығармашылықпен жұмыс жасау дағдыларын қалыптастыру;</p> <p>6) білім алушылардың өзін-өзі бағалауын жоғарылату және жағымды көзқарас қалыптастыру;</p> <p>7) коммуникацияның бір тілі ретінде ұлттық және әлемдік мәдениет мұраларының мағынасын, көркем еңбектің рөлін түсіндіру;</p>	<p>1) «Әртүрлі ақпарат түрлерін (іздеу, жинау, сұрыптау) бағдарлау қабілетін дамытуға ықпал жасайтын, әртүрлі танымдық, коммуникативтік, ұйымдастырушылық және адамгершілік сипаттағы міндеттерді өздігінен шешу тәжірибелерін қалыптастыру»;</p> <p>2) ұлттық және әлемдік материалдық мәдениет пен өнер шығармаларымен таныстыру арқылы құндылық бағыттарын қалыптастыру;</p> <p>3) бақылау, эксперимент жүргізу және көрсетілім жасау арқылы зерттеу дағдыларын дамыту;</p> <p>4) әртүрлі материалдар мен құралдарды қолдану арқылы шығармашылықпен жұмыс жасау дағдыларын қалыптастыру;</p> <p>5) білім алушылардың өзін-өзі бағалауын жоғарылату және жағымды көзқарас қалыптастыру;</p> <p>6) коммуникацияның бір тілі ретінде ұлттық және әлемдік мәдениет мұраларының мағынасын, рөлін түсіндіру;</p> <p>7) өз жұмысын жасау үшін, әртүрлі ақпарат түрлерін (іздеу, жинау, сұрыптау) бағдарлау қабілетін дамытуға ықпал жасайтын, әртүрлі танымдық, коммуникативтік,</p>	<p>бағытталып өзгертілді</p>
--	--	------------------------------

	<p>8) өз жұмысын жасау үшін, әртүрлі ақпарат түрлерін (іздеу, жинау, сұрыптау) бағдарлау қабілетін дамытуға ықпал жасайтын, әртүрлі танымдық, коммуникативтік, ұйымдастырушылық және адамгершілік сипаттағы міндеттерді өздігінен шешу тәжірибелерін қалыптастыру;</p> <p>9) ұжымдық, топтық және жеке жұмыстарды орындау процесінде қолдың моторикасын, сенсорикалық, қиялдауы мен шығармашылығын, елестетуін және қабылдауын дамыту.</p>	<p>ұйымдастырушылық және адамгершілік сипаттағы міндеттерді өздігінен шешу тәжірибелерін қалыптастыру;</p> <p>8) ұжымдық, топтық және жеке жұмыстарды орындау процесінде қолдың моторикасын, сенсорикалық, қиялдауы</p>	
<p>6</p>	<p>Оқу бағдарламасының мазмұны 3 бөлім 8 ауыспалы/ортақ тақырып білім беру бағыттары арқылы оқып-үйренуді қарастырады:</p> <p>1) «Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту» бөлімі: қоршаған әлемді, әртүрлі материалдарды зерттеу арқылы зерттеушілік дағдыларын және шығармашылық елестету қабілеттерін дамыту, қазақ</p>	<p>Еңбекке баулу оқу пәнінің мазмұны бірыңғай оқу-тәрбиелік міндеттерді шешу үшін 3 бөлім түрінде топтастырылған. Бөлімдер өнердің әртүрлі аспектілерін ашады: типологиялық, тілдік, құндылық-бағдарлық, әрекеттілік және әр сабаққа әртүрлі дәрежеде қатыстырылады, кешенде блоктар бастауыш көркемдік білім мен тәрбие мәселелерін шешуге бағытталған.</p> <p>1. «Шығармашылық идеяларды білу және тану» блогы- материалдың түрлерімен танысу</p>	<p>1) өзгеріссіз</p>

<p>халқының және басқа халықтардың дәстүрі мен мәдениетін зерделеу, өзінің шығармашылық идеяларын әзірлеу;</p> <p>Бөлімшелер:</p> <p>1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну</p> <p>1.2 Өнер, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну</p> <p>1.3 Шығармашылық идеяларды дамыту</p> <p>1.4 Жоспарлау</p> <p>2) «Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау» бөлімі: қоршаған ортаны бейнелеуде практикалық дағдыларын дамыту, әртүрлі материалдармен эксперимент жүргізу, әртүрлі жұмыс техникаларын меңгеру, өзінің іс-әрекетін жоспарлау;</p> <p>Бөлімшелер:</p> <p>2.1 Қоршаған ортаны бейнелеу</p> <p>2.2 Шығармашылық жұмысты орындау материал дары мен техникалары</p> <p>2.3 Дайындау технологиялары</p> <p>2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау</p> <p>3) «Презентация, талдау және бағалау» бөлімі: презентация арқылы</p>	<p>барысында қасиеттерінің сипаттамасын (жұмсақтығы, тығыздығы, беріктігі) анықтау ;</p> <p>Материал атауы мен қолданылу саласын білу және түсіну:</p> <p>-Материалдың негізгі атауы мен қолданылу саласын анықтау;</p> <p>-қазақ халқының қолданбалы өнерінің негізгі элементтерін (ою-өрнектері, түстер, материалдар) анықтау;</p> <p>Шығармашылық идеяларды дамыту:</p> <p>-шығармашылық идеялары мен ерекшелігін (пішін, фактурасы, біріктіру тәсілі, дайындау технологиясы) салыстырып көрсету;</p> <p>- шығармашылық жұмысқа арналған табиғи және жасанды материалдарын анықтау.</p> <p>2. «Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау» блогы - оқу материалының мазмұнын ашады:</p> <p>- Шығармашылық жұмысты орындау материалдары мен техникалары</p> <p>- қарапайым әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (көркемдік, табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперимент жүргізу;</p> <p>- өнер жанрлары;</p> <p>- Дайындау технологиялары:</p>	
---	---	--

<p>коммуникативтік және сөйлеу дағдыларын дамыту, соның аясында өзінің және басқалардың жұмысын бағалау, презентациялау және түсіндіру.</p> <p>Бөлімшелер:</p> <p>3.1 Презентация</p> <p>3.2 Өнердегі тәсілдерді талдау</p> <p>3.3 Шығармашылық жұмысты талқылау және бағалау</p>	<ul style="list-style-type: none"> - қарапайым тәсілдермен материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру; - айқындалған материалдармен (ермексаз, қолданыстан шыққан, қағаз материалдары) қарапайым көлемді пішіндерді жасау; - шығармашылық жұмыстарды дайындау барысында қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану; - Қауіпсіздік техникасын сақтау - қауіпсіздік техникасын сақтап, материалдарды және құралдарды қолдану; <p>3.« Талдау және бағалау» блогы – оқу тапсырмалары тақырыбының рухани-адамгершілік, эмоционалды және құндылық бағытын көрсетеді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Презентация; - өзінің жұмысын (эскиз, бұйым) қарапайым тәсілдермен таныстыру; - шығармашылық жұмысын жоспарлау; - шығармашылық жұмысын түсіндіру. <p>Яғни, олардың барлығы кешенді және блоктардың құрамдас бөлігі ретінде қамтылған. Орта мерзімді жоспарлау кезінде блоктағы бөлімдер қарапайымнан күрделіге</p>	
---	---	--

		өту бойынша кезеңдерге байланысты жылжи алады.	
7	<p>«Көркем еңбек » оқу пәнінің 1-сыныпқа арналған базалық мазмұны:</p> <p>1) «Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту» бөлімі: қоршаған әлемді, әртүрлі материалдарды зерттеу арқылы зерттеушілік дағдыларын және шығармашылық елестету қабілеттерін дамыту, қазақ халқының және басқа халықтардың дәстүрі мен мәдениетін зерделеу, өзінің шығармашылық идеяларын әзірлеу;</p> <p>2) «Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау» бөлімі: қоршаған ортаны бейнелеуде практикалық дағдыларын дамыту, әртүрлі материалдармен эксперимент жүргізу, әртүрлі жұмыс техникаларын меңгеру, өзінің іс-әрекетін жоспарлау;</p> <p>3) «Презентация, талдау және бағалау» бөлімі: презентация арқылы коммуникативтік және</p>	<p>«Еңбекке баулу » оқу пәнінің базалық мазмұны:</p> <p>1) шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту: қоршаған ортаны білу және түсіну, қазақ халқының қолданбалы өнері, ою-өрнектер, шығармашылық идеяларды дамыту, табиғат аясына саяхат, табиғи материалдарды жинау, адам өміріндегі қағаздың маңызы, түрлерін, қасиеттерін зерттеу.</p> <p>2) шығармашылық жұмысты жасау және дайындау: шығармашылық және жасанды материалдар, дәстүрлі емес материалдармен (көркемдік, табиғи және жасанды) , әртүрлі материалдармен (кепкен өсімдіктерден аппликация, жапырақ пен гүлдерден композиция құрастыру) және техникалармен эксперимент жүргізу, әртүрлі жұмыс техникаларын меңгеру, өзінің іс-әрекетін жоспарлау; дайындау технологиясы, өлшеу құралдарымен жұмыс, қарапайым тәсілдермен материалдар мен компоненттерді біріктіру, көлемді пішіндерді жасау, құрастыру, қағаз</p>	<p>2) өзгеріссіз</p> <p>2) «Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау» бөлімі: Өз практикалық дағдыларын дамыту, ал жобада «Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау» бөлімі: қол еңбегі. жұмыстарында әртүрлі табиғи материалдармен эксперимент жүргізу, әртүрлі жұмыс техникаларын меңгеру, өзінің іс-әрекетін жоспарлау болып өзгертілді.</p> <p>3) <u>өзгеріссіз</u></p>

	сөйлеу дағдыларын дамыту, соның аясында өзінің және басқалардың жұмысын бағалау, презентациялау және түсіндіру.	пластикасы, қазақ ұлттық мәдениетінің элементтері бар шығармашылық жұмыстар, қауіпсіздік техникасын сақтау, қауіпсіздік техникасының ережелері; 3) презентация, талдау және бағалау: презентация, шығармашылық жұмыстардың презентациясы, шығармашылық жұмыстарды талқылау және бағалау.	
8	16) Осы оқу бағдарламасы бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған «Көркем еңбек» оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады	16) Осы оқу бағдарламасы Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған «Еңбекке баулу» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.	Қолданыстағы Оқу бағдарламасының атауы «Еңбекке баулу» пәні болып өзгертілді
9	Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған «Көркем еңбек» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша	Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныпқа арналған «Бейнелеу өнері» оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасына Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныпқа арналған	Қолданыстағы Үлгілік оқу бағдарламасының атауы қосымшада «жаңартылған мазмұн бойынша» деген сөз тіркесі ұсынылған

<p>Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған «Көркем еңбек» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар</p>	<p>«Бейнелеу өнері» пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар</p>	<p>жобадан алынып тасталды</p>
--	---	--------------------------------

Қорытынды.

Оқу бағдарламасы оқушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің сабақтың мазмұны мен білім, білік, дағдыларының көлемін құжат болып табылады

«Еңбекке баулу» пәнінің оқу бағдарламасы оқыту үдерісін оқушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әлеуметтік мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін біліктерді меңгеруге бағытталған.

Қазіргі кезеңде оқушының өз бетімен білімге ие болу барысында оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу үдерісіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады.

Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары оқушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

«Еңбекке баулу» пәні болашақ ұрпақтың бойында патриотизмді, рухани-адамгершілік және шығармашылық сезімдерін дамытуға бағытталған. Ұлттық қолөнерін құндылықтарын жалғастыршы ретінде ұлттық салт-дәстүрлерге деген құрмет сезімдерін қалыптастыру; оқушыларды еңбекке баулу дағдыларын, шығармашылық әлеуетін дамыту; ұлттық қолөнері туындылары туралы ақпаратты іздеу, алу, талдау және пайдалану дағдыларын дамыту; өзінің шығармашылық ізденіс арқылы өз ойларын білдіру және негіздеу дағдыларын дамыту.

Осы бағдарламада оқушы өзінің шығармашылық идеяларын қоршаған ортаны білу мен түсінуіне, қазақ халқының қолданбалы қолөнерінің ою-өрнектер арқылы табиғат аясына саяхат пен табиғи материалдарды жинау; адамның өміріндегі қағаздың маңызын білуін зерттеулері қамтылған.

Сабақтарда оқушыларды еңбекке баулу іс-әрекет түрлерінің алуан түрлілігімен және көркем материалдардың техникалық жағынан қол жетімді алуан түрлілігімен танысады. Оқу бағдарламасының басым бөлігін практикалық, еңбекке баулу және шығармашылық жұмыстарын құралған. Шамамен жұмыс бағдарламасы 6-10 жас аралығындағы балалардың дамуының психологиялық-жас ерекшеліктері де ескерілген, ал сабақтың мазмұны білім алушылардың жеке қасиеттерін ескере отырып қарастырылуы мүмкін.

Сабақ уақытында білім алушылардың қызметі еңбекке баулу ынтымақтастық дағдыларын қалыптастыру міндетімен жеке немесе топтық форматта ұйымдастырылады.

Еңбекке баулу пәнін оқыту барысында оқушылар ойлау, шығармашылық қиял, кеңістіктік-образдық ойлауын, көркемдік-технологиялық білімінің негізін қалыптастыруын дамытады .

«Еңбекке баулу» пәнін *оқытудың мақсаты* – көркемдік - технологиялық білім беру білімдерін қалыптастыру және еңбекке баулуға тәрбиелеу. Оқушыларға Қазақстан мен бүкіл әлемнің рухани және материалдық құндылықтарының ажырамас бір бөлігі ретінде еңбекке баулуға, жобалауға және модельдеу дағдыларын қалыптастыруға бағыттау.

Бағдарлама еңбекке баулу пәнінде оқушының адамгершілік-имандылық сезімдерге тәрбиелей отырып олардың әртүрлі іс-әрекеттерді қарастыру арқылы пәндік білімдерін, дағдыларды және қабілеттерді дамытуы қарастырылған.

Оқушының ұлттық құндылықты бағалауына және шығармашылық ойларын жеткізуге мүмкіндік береді. Білім алушылардың өзін-өзі бағалауын жоғарылату және жағымды көзқарас қалыптастыруына ықпалын тигізеді.

Еңбекке баулу пәнін игеруде өз жұмысын жасау үшін, әртүрлі ақпарат түрлерін (іздеу, жинау, сұрыптау) бағдарлау қабілетін дамытуға ықпал жасайтын, әртүрлі танымдық, коммуникативтік, ұйымдастырушылық және адамгершілік сипаттағы міндеттерді өздігінен шешу тәжірибелерін қалыптастыруға икемдейді.

Оқушының жеке тұлғалық қасиеттерін кең ауқымды дағдылармен дамытылуын білім алуын қалыптастырады «еңбек пен шығармашылық», сияқты құндылықтарын бойына сіңіруіне, негіздейді.

2.9. Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған «Бейнелеу өнері» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1.«Бейнелеу өнері» пәнінің үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – бағдарлама) «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2.«Бейнелеу өнері» пәнін оқытудың мақсаты - көркемдік білім беру мен эстетикалық тәрбие беру. Оқушыларға Қазақстан мен бүкіл әлемнің рухани және материалдық мәдениетінің ажырамас бір бөлігі ретінде бейнелеу өнерінің жеке әлеміне тарту, олардың тұлғасын қалыптастыру мен дамытудың тиімді құралы

болып табылады.

«Бейнелеу өнері» пәнін оқытудың міндеттері:

- адамгершілік тәжірибені байыту; адамгершілік-имандылық сезімдерін тәрбиелеу, Қазақстан халқының өнері мен мәдениеті және басқа да халықтардың өнері мен көркемдік мәдениетін құрметтеуге тәрбиелеу;

- бейнелеу өнеріне деген қызығушылық пен әсемдік сезіміне тәрбиелеу;

- шығармашылық жұмыстарда қоршаған әлемге деген өзіндік оң қатынасына, оң көзқарасын білдіруге тәрбиелеу;

- сурет, кескіндеме, композиция, мүсін бойынша бейнелеу өнері сауаттылығының заңдылықтары мен негіздерімен таныстыру;

- бейнелеу өнерінің түрлерімен (графика, кескіндеме, сәндік-қолданбалы өнер, мүсін, дизайн, сәулет) және жанрларымен (пейзаж, портрет, натюрморт, жануарлық жанр және т. б.) таныстыру;

- қоршаған заттардың пішінін, көлемін және құрылымын көру және түсіну қабілетін қалыптастыру;

- кеңістіктікте ойлай білу қабілеттерін қалыптастыру;

- графикалық дағдыларды және тұстану дағдыларын дамыту;

- моториканы, логикалық ойлауды, ойлаудың дербестігін және көркемдік идеяларды іске асыруды дамыту;

- әр түрлі көркемдік материалдармен жұмыс жасаудың дағдыларын игерту және әр түрлі бейнелеу өнері техникаларын игерту;

- шынайы өмірде көркем мәдениеттің көрінісін көре, ажырата, тандай, зерделей, талдай білу қабілетін дамыту (мұражайлар, сәулет, дизайн, мүсін, сәндік-қолданбалы өнер және т. б.)

- балаларда сезімдік-эмоционалдық жағдаяттарын, зейіннің, жады мен қиялының дамуы;

- тәуелсіздік, мақсаттылық, дәлдік, еңбекқорлық сияқты жеке қасиеттерді қалыптастыру;

3. Оқыту процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

1-сыныпқа арналған «Бейнелеу өнері» оқу бағдарламасы мынадай қағидаттарды сақтайды:

Құндылыққа бағытталған тәсіл. Құндылықтардың идеялық негізі - Қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік; құрмет; ынтымақтастық; еңбек және шығармашылық; ашықтық; өмір бойы білімді игеру мен алу болып табылады.

Іс-әрекет тәсілі. Қоғам дамуының осы кезеңіндегі жалпы білім беретін мектептің маңызды міндеттерінің бірі-студенттерді білім қорымен «қамтамасыз ету» емес, сонымен қатар оларға өз бетінше ақпарат алуға және шығармашылық, ғылыми-зерттеу жұмыстарына белсенді қатысуға мүмкіндік беретін дағдыларды қалыптастыру. Осыған байланысты оқу үрдісінде оқушылардың оқу, шығармашылық қабілеттерін қалыптастыруға және дамытуға ықпал ететін педагогикалық технологияларды енгізу өзекті болып табылады. Әрекет әдісі тек іс-әрекетті оқытуды ғана көздемейді, сонымен қатар ол білімді терең және берік игеруді қамтамасыз етуі шарт.

Жеке тұлғаға бағытталған тәсіл. Жеке тұлғаға бағытталған білім беру

балалардың жеке, жас ерекшеліктерін (жас, физикалық, психологиялық, интеллектуалдық) ескере отырып, олардың тәрбиесіне, біліміне және дамуына, сондай-ақ кез-келген балаға ерекше тұлға ретінде қарауды көздейді.

Сараланған тәсіл. Білім алушылардың жас және жеке дара ерекшеліктерін есепке алумен сипатталатын оқыту, әрбір оқушыны оның мүмкіндіктері мен қабілеттері деңгейінде оқыту; оқытуды оқушылардың әртүрлі топтарының ерекшеліктеріне бейімдеу (бейімдеу).

Саралап оқыту барысында білім алушылардың мүмкіндіктеріне сәйкес дамуын жүзеге асыруға мүмкіндік беретін түрлі әдістер, тәсілдер, оқыту нысандары және арнайы дидактикалық материалдар қолданылады.

Коммуникативтік тәсіл. Коммуникативтік тәсілдің нәтижесі-қарым-қатынастың басқа қатысушыларымен өзара іс-әрекет үрдісінде қарым-қатынас жасау, көркемдік образдық ойларды жеткізе білу мен беру және көркемдік идеялармен алмаса білу мүмкіндіктері. Оқу үрдісінде әртүрлі коммуникация құралдарын пайдалану оқушылардың сыни ойлауы мен дербестігін дамытуға ықпал жасайды. Оқу үрдісінде коммуникативтік тәсілге сәйкес қарым-қатынас дағдыларын қалыптастыруға, жеке және топтық іс-әрекет үрдісінде өздерінің көркемдік, шығармашылық жұмыстары мен басқалардың жұмысын бағалау мен талдауға ықпал ететін оқу тапсырмаларын қосу қажет.

Көркемдік-технологиялық тәсіл. Бұл оқушылардың материалдарды, құралдарды, бейнелеу өнерінің заңдылықтары мен ережелерін білу, жобалау және модельдеу және шығармашылық объектілерді дайындаудың технологиялық реттілігін таңдау мәселелерін шешуге бағытталған оқу-танымдық іс-әрекеті.

4. Оқушылардың оқу жетістіктерін бағалау туралы

«Бейнелеу өнері» пәнін оқыту нәтижелерін бағалау қалыптастырушы бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз жүргізіледі, оқушы мен мұғалім арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу үрдісін уақтылы түзетуге мүмкіндік береді. Оқыту ұпайларын бағалауды қамтиды. Қалыптастырушы бағалау оқытудың белгілі бір кезеңінде оқу ақпаратының блогын оқып аяқтағаннан кейін жүргізіледі, оқушыларға кері байланыс беру, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағалау кезінде «есептелінді» және «есептелінген жоқ» деген критериялды бағалау қағидасына сүйену керек.

2-тарау. «Бейнелеу өнері» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Бейнелеу өнері» оқу пәнінің мазмұны

5. Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында 35 сағатты құрайды.

6. Бейнелеу өнері оқу пәнінің мазмұны бірыңғай оқу-тәрбиелік міндеттерді шешу үшін 4 блок түрінде топтастырылған. Блоктар өнердің әртүрлі аспектілерін ашады: типологиялық, тілдік, құндылық-бағдарлық, әрекеттілік және әр сабаққа әртүрлі дәрежеде қатыстырылады, кешенде блоктар бастауыш көркемдік білім

мен тәрбие мәселелерін шешуге бағытталған.

1. «Бейнелеу сауаттылығы негіздері» блогы-көркем шығармашылық идеяларды практикалық іске асыруға арналған құралдарды ұсынады:

- өнер туындыларын қабылдау;
- көркем шығармашылықтың ерекшеліктері;
- өнер түрлері;
- өнер жанрлары;
- көркем мәдениеттің байлығы мен әртүрлілігі туралы түсінік (Қазақстан халықтарының мәдениеті мысалында), Қазақстан халықтарының бейнелеу өнерінің көрнекті өкілдері, қазақстандық және әлемдік өнердің шедеврлерін қабылдау және эмоционалды бағалау;
- бейнелеу өнерінің адамның күнделікті өміріндегі, оның материалдық ортасын ұйымдастырудағы рөлі туралы түсінік;
- графика, графикаға арналған материалдар мен техника: қарындаш, қалам, фломастер, борлар және т. б.;
- түрлі графикалық материалдармен жұмыс істеу тәсілдері мен тәсілдері, өнердегі суреттің рөлі: негізгі және көмекші;
- графика арқылы ойды жеткізе білу;
- кескіндеме, кескіндеме материалдары және құралдар;
- түс-кескіндеме тілінің негізі, көркем бейнені жасау үшін көркемдік мәнерлілік құралдарын таңдау;
- сурет салу арқылы ойды білдіру қабілеті;
- мүсін, мүсін материалдары және олардың мәнерлі бейнені жасаудағы рөлі;
- көлем-мүсін тілінің негізі, мүсіннің негізгі тақырыптары,
- мүсіннің көмегімен ойды жеткізе білу;
- мәнерлі бейне жасау үшін пластикалық мүсіндік материалдармен жұмыс істеудің қарапайым тәсілдері (ермексаз, саз гипс папье-маше – жаю, көлем жинау, созу және пішінді құрастыру),
- дизайн және сәулет-көркем құрастыруға және модельдеуге арналған материалдардың әртүрлілігі (ермексаз, қағаз, картон және т. б.), мәнерлі образ жасау үшін әртүрлі материалдармен жұмыс істеудің қарапайым тәсілдері,
- адам өмірінде көркем құрастыру және модельдеу дағдыларын пайдалану мүмкіндіктері туралы түсінік;
- сәндік-қолданбалы өнер, сәндік-қолданбалы өнердің бастаулары және оның адам өміріндегі рөлі, халықтық мәдениеттің сипаты туралы түсінік;
- қолданбалы өнердегі сәндік формалардың негізі ретінде табиғаттағы формалардың әртүрлілігі, Қазақстанның халықтық және сәндік-қолданбалы өнер туындыларымен танысу.

2. «Бейнелеу өнері әлемі» блогы - оқу материалының мазмұнын ашады:

- көркем шығармашылықтың ерекшеліктері;
- өнер түрлері;
- өнер жанрлары;
- композиция, жазықтықтағы және кеңістіктегі композицияның қарапайым тәсілдері;

- ұғымдар: композицияны құрудағы көлденең, тік және диагональ;
- ұғым: көкжиек сызығы, жақын – алыс, көп-аз, бітелу;
- композициялық орталық, композициядағы басты және екінші дәрежелі, симметрия және асимметрия;

- композициядағы Контрасттың рөлі: төмен және жоғары, үлкен және кішкентай, жұқа және қалың, қараңғы және ашық, тыныш және динамикалық және т. б.;

- әр түрлі сызықтар (жұқа, қалың, түзу, толқынды, тегіс, өткір, спиральмен дөңгелектелген) және олардың айқын сипаты, штрих, дақ және көркемдік бейнесі;

- табиғаттың, адамның, жануардың эмоционалдық жағдайының желісі арқылы беру;

- түс, негізгі және құрама түстер, жылы және суық түстер, түстердің араласуы, бейненің эмоционалдық дыбысталуы мен мәнерлілігіндегі АҚ және қара түстердің рөлі, түстің эмоциялық мүмкіндіктері, кейіпкердің мінезінің түсі, оның эмоционалдық жай-күйі арқылы беру;

- нысан әлемінің пішіні, алуан түрлілігі және оларды жазықтық пен кеңістікте беру, пішіндердің ұқсастығы мен контрасты, қарапайым геометриялық пішіндер, табиғи формалар, нысан пішінінің оның сипаты туралы идеяға әсері, силуэт;

- көлем, кеңістіктегі көлем және жазықтықтағы көлем, көлемді беру тәсілдері, көлемді композициялардың мәнерлілігі;

- ырғақ, ырғақ түрлері (тыныш, баяу, екпінді, тынышсыз және т. б.);

- сызықтар, дақтар, түстер ырғағы;

- кескіндеме мен суреттегі композицияның эмоционалды дыбысындағы ырғақтың рөлі, элементтердің ырғағы арқылы композициядағы қозғалысты беру, сәндік-қолданбалы өнердегі ырғақтың ерекше рөлі.

3.«Бізді қоршаған әлем» блогы – оқу тапсырмалары тақырыбының рухани-адамгершілік, эмоционалды және құндылық бағытын көрсетеді:

- бақылау, өмірден және жадпен жұмыс жасау дағдыларын игеру;

- табиғат пен табиғи құбылыстарды, сондай-ақ қоршаған әлем құбылыстарын бақылау;

- жылдың, күннің, ауа-райының әртүрлі уақыттарындағы табиғат бейнесіндегі айырмашылық;

- табиғаттың кескінді бейнесін жасау үшін түрлі көркем материалдар мен құралдарды пайдалану;

- қазақстандық және шетелдік өнер жауһарларын қабылдау және эмоционалдық бағалау;

- әртүрлі халықтар мен дәуірлерді бейнелейтін әлемнің бірнеше жарқын мәдениеттерімен танысу;

- әлемнің әртүрлі халықтарының мәдени дәстүрлерінің сипатындағы табиғи жағдайлардың рөлі, әртүрлі халықтардың өнеріндегі адам бейнесі, сәулет және сәндік-қолданбалы өнер бейнелері;

- менің туған Қазақстаным, Қазақстан халқының дәстүрлі мәдениетін сипаттаудағы табиғи жағдайлардың рөлі, туған табиғат көріністері, киіз үйді,

тұрмыстық заттарды, еңбек құралдарын, костюмдерді безендірудегі сәндік құрылыстың бірлігі;

- дәстүрлі мәдениеттегі адам бейнесі, өнерде көрініс тапқан адамның сұлулығы туралы халықтың идеялары;

- адам бейнесі, әлемнің түрлі мәдениеттеріндегі адам бейнесі, замандас бейнесі, портрет жанры, махаббат, достық, өнердегі отбасы тақырыптары;

- адамның ең жақсы сезімдері мен қасиеттерін: мейірімділік, жанашырлық, қолдау, қамқорлық, батырлық, жанқиярлық және т.б. оятатын кейіпкерлердің бейнелерінің эмоционалды және көркем экспрессивтілігі;

- заттық орта объектілерін көркем жобалау және модельдеу;

- дизайн мен архитектураның әдемі және мәнерлі нысандарының жобаларын жасау үшін түрлі көркем материалдар мен құралдарды пайдалану.

4. «Шығармашылық» блогы - шығармашылық қызметтің түрлері мен шарттарын ашады және жүзеге асырады:

- бейнелеу, сәндік-қолданбалы және көркем-конструкторлық қызмет бойынша түрлі презентацияларға қатысу; графика, кескіндеме, мүсін, сәндік-қолданбалы өнерде алынған құзыреттерді іске асыру; өмірден, жады мен қиялдан алынған сурет; шығармашылық жұмыстарда көркем құрастыру және модельдеу дағдыларын пайдалану; графикада, кескіндемеде, мүсіндеуде, көркем құрастыруда және модельдеуде өз ниетін іске асыру үшін мәнерлі құралдарды таңдау және қолдану; жеке және ұжымдық қызметте әртүрлі көркемдік техникалар мен материалдарды пайдалану; бейнелеу өнері туындыларының мазмұны мен мәнерлі құралдарын талқылауға қатысу, шығармаға өз көзқарасын білдіру.

Өз кезегінде, блоктардың әрқайсысы бөлімдер кешенінен тұрады:

- Өнерді қабылдау бөлімінің міндеттері-бейнелеу өнері деген не? Оның адам өміріндегі маңызы мен рөлі қандай? деген түсінік беру, бейнелеу өнері туындыларын көркемдік тұрғыда қабылдау үрдісін түсінуге және терең ұғынуға үйрету, Қазақстан мен әлемнің көрнекті суретшілері мен олардың шығармашылығы туралы түсініктерін дамыту. Өзіндік көркемдік дүниетаным қалыптастыру, көркем-эстетикалық талғамын, мәдениетін тәрбиелеу; өнер туындыларын талдай, зерделей білу қабілетін қалыптастыру.

- Графика бөлімінің міндеттері – оқушылардың кеңістіктегі екі өлшемді жазықтықта үш өлшемді пішінді көре білуге және бейнелеуге үйрету, әр түрлі графикалық құралдарды-сызықтар, штрихтар, дақтар, реңдер, жарық-көлеңкені қолдана отырып пропорцияларды, көлемді, фактура мен текстураны беру арқылы; графикалық материалдармен кеңінен танысуды жалғастыру.

- Кескіндеме бөлімінің міндеттері - табиғат пен түстерді эмоционалды тұрғыда қабылдауды дамыту; түс сезіміне тәрбиелеу; үйлесімді түс қатынастарын құра білу қабілетін дамыту. Оқу тапсырмалары мен жаттығуларды сауатты жүргізу, көркем материалдарды сауатты пайдалану дағдыларына үйрету. Заттардың фактурасын беру дағдысын дамыту; түстің көмегімен бұйымдар мен заттардың жарық-көлеңкесін шығару, ауа ортасын беру; бейнеленетін заттың пішінін реңмен және түспен көрсету білу дағдыларын жетілдіру, жалпы кескіндемеде «түстік үйлесімділік», «түстік жағу» ұғымдары

мен құбылысын білу, зерделеу мен зерттеу. («жергілікті түс» ұғымы және оған жарықтың әсері, нысанның пішіні мен материалдылығын берудегі түстік реңктің рөлі).

- Мүсін бөлімінің міндеттері-кеңістіктікте сомдап құрастыра білуге үйрету, балалардың көлемді, рельефті мүсіндік тапсырмаларды орындауда көркемдік қабылдауларын дамытуға ықпал ету, пластикалық тілдегі көлем мен кеңістікті көру және көрсете білу мүмкіндігі. Сабактарда оқушылар рельефті де, көлемді, дөңгелек мүсіндік тапсырмаларды орындау негіздерімен танысады.

- Сәндік-қолданбалы өнер бөлімінің міндеттері - сәндік-қолданбалы өнер мен дизайнның көркемдік тілі мен заңдылықтарын түсінуге тәрбиелеу. Әдемілік туралы идеяларды түсінуге үйрету, тек ең әдемі және мәнерлі тұрғыда жеткізуге үйрету. Қалыптастыру қабілеті стилизация және жалпылау әдістерін қолдана отырып, қоршаған әлемде кездесетін формаларды шығармашылық түрде өңдей білуге баулу. Әр түрлі көркемдік материалдармен жұмыс жасау дағдыларын қалыптастыру, халықтық дәстүрлі өнер түрлерімен таныстыру;

- Сәулет және дизайн (көркем құрастыру және модельдеу) бөлімінің міндеті - сәулет ортасын және дизайн негіздерін зерттеу және модельдеу, жобалау, қалыптау туралы білімді бекіту, көлемді және жазықтық композицияларды сомдап жасау дағдыларын қалыптастыру, көркем дизайн мәселелерін өз бетінше шеше білу дағдыларын дамыту;

Бұл көркемдік білім жүзеге асырылатын қызметтің (немесе саланың) бөлімдері. Яғни, олардың барлығы кешенді және блоктардың құрамдас бөлігі ретінде қамтылған. Орта мерзімді жоспарлау кезінде блоктағы бөлімдер қарапайымнан күрделіге өту бойынша кезеңдерге байланысты жылжи алады.

7. «Бейнелеу өнері » оқу пәнінің 1-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

Жеке нәтижелер оқушылардың оқу үдерісінде игерген жеке сапалық қасиеттерін көрсетеді:

- Қазақстанның мәдениеті мен өнеріне деген мақтаныш сезімі;

- еліміздің және әлемнің басқа халықтарының мәдениеті мен өнеріне құрметпен қарау;

- әрбір жеке адамның және жалпы қоғамның өміріндегі мәдениет пен өнердің ерекше рөлін түсіну;

- көркем-шығармашылық ойлай, байқай және қиялдай білу, эстетикалық сезімдерін қалыптастыру;

- қажеттіліктердің қалыптасуы - өнермен, табиғатпен тығыз қарым-қатынаста, қоршаған әлемге деген шығармашылық оң қатынас пен тәуелсіз шығармашылықта;

- мұғалімнің басшылығымен бірлескен шығармашылық жұмыс үрдісінде ұжымдық және топтық іс-әрекет дағдыларын меңгерту;

- бірлескен қызмет барысында сыныптастарымен ынтымақтаса білу, жұмыстың өз бөлігін ортақ оймен талдау мен салыстыру;

- өз шығармашылық қызметі мен сыныптастарының жұмысын талдау және талқылау қабілетінің болуы және шығармашылық міндеттер тұрғысынан мазмұны мен көркемдік сипатын білдіру құралдары тұрғысынан белгілі бір тақырыпта жұмыс жасау;

Метапәндік нәтижелер оқушылардың танымдық және практикалық шығармашылық іс-әрекетіндегі әмбебап қабілеттерінің қалыптасу деңгейінің ерекшелігін сипаттайды:

- салыстыру, талдау, негізгі нәрсені бөліп көрсету, жалпылау;
- ұжымдық шығармашылық жұмысты орындау барысында диалог жүргізу, атқаратын қызмет түрлері мен рөлдерді бөлу қабілетін меңгерту;
- қосымша бейнелеу көркем материалдарын іздеу барысында, көркем шығармашылық жобалар мен жеке шығармашылық тапсырмаларды орындау үшін ақпараттық технологиялар құралдарын тиімді пайдалану;
- қойылған міндетке сәйкес оқу іс-әрекеттерін сауатты жоспарлай отырып, оларды жүзеге асыра білу, тиімді де дұрыс шешім нұсқаларын таба білу;
- әр түрлі көркем-шығармашылық міндеттерді жүзеге асыра білу;
- өзіндік шығармашылық қызметті тиімді жоспарлай білу, жұмыс орнын тиімді ұйымдастыра білу;
- жаңа білім мен дағдыларды игеруге және көркем шығармашылық нәтижелерге қол жеткізуге саналы түрде ұмтылу;

Пәндік нәтижелер оқушылардың оқу пәнін игеру барысында білім, іскерлік, дағдыларды қолданумен сипатталып, көркемдік-шығармашылық іс-әрекеттегі тәжірибесімен бекітіледі:

- көркем іс-әрекет түрлерін білу: бейнелеу (кескіндеме, графика, мүсін), конструктивтік (дизайн және сәулет), сәндік (халықтық және қолданбалы өнер түрлері);
- бейнелеу өнерінің негізгі түрлері мен жанрларын білу;
- қоршаған әлем оқиғалары мен табиғи құбылыстарға эстетикалық баға беру;
- жұмысты орындау барысында шығармашылық дағдыларды, білім мен дағдыларды қолдану;
- қазақстандық және әлемдік өнер туындыларын тану, қабылдау, сипаттау және эмоционалдық тұрғыда бағалай білу қабілеті;
- өз пікірін білдіре отырып, өнер туындыларын талқылау және талдау қабілеті;
- қоршаған өмірдегі өнер көріністерін көре білу;
- шығармашылық қызметте түрлі көркем материалдар мен көркем техникаларды пайдалану қабілеті;
- шығармашылық қызметте эмоционалды жағдайларды және табиғатқа, адамдарға және қоғамға деген оң көзқарасын жеткізе білу;
- парақтың жазықтығында және көлемде ойластырылған көркем бейнелерді құрастыра білу қабілеті;
- тұстану заңдылықтары мен негіздерін, композициялық аспектілерді, перспективаларды, графикалық және кескіндемелік сауаттылықты қолдана білу біліктерін игерту;
- қағаздан, қатырмақағаз, ермексаздан, сазбалшықтан көркем бейнелерді модельдеу, аппликация және коллаж құралдарымен бейнелеу дағдыларын дамытып меңгеру.

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

8. Бағдарламада оқу мақсаттарын қолдануға ыңғайлы болу және мониторинг жүргізу үшін кодтау енгізілген. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар блок пен бөлімді, төртінші сан оқу мақсатының нөмірленуін көрсетеді.

Мысалы: 1.2.1.4 кодында: «1» - сынып, «2.1» - 2 блок және 1 бөлім, «1» - оқу мақсатының нөмірленуі.

1-бөлім . «Бейнелеу сауаттылығы негіздері»	
Бөлім	1- сынып
1. Өнер туындыларын қабылдау. 1 сағат	1.1.1.1 қазақтың ұлттық және әлемдік мәдениетінің түрлі өнер туындыларымен танысу
2. Графика 2 сағат	1.1.2.1 қарапайым деңгейде әдістер мен тәсілдерді қолдана отырып, графикалық материалдар мен құралдарды қолдану және тәжірибе жасау 1.1.2.2 қарапайым деңгейде графиканың әдістері мен тәсілдерін қолдану және тәжірибе жасау
3. Кескіндеме 2 сағат	1.1.3.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, кескіндеме материалдары мен құралдарды пайдалану және тәжірибе жасау 1.1.3.2 кескіндеменің қарапайым тәсілдері мен техникаларымен қолдану және тәжірибе жасау
4. Мүсін 1 сағат	1.1.4.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, мүсіндік материалдар мен құралдарды пайдалану және олармен эксперимент жасау
5. Сәндік-қолданбалы өнер 1 сағат	1.1.5.1 сәндік-қолданбалы өнерде қарапайым тәсілдер мен техниканы қолданып және материалдар мен құралдарды пайдаланып эксперимент жасау
6. Дизайн және сәулет (көркем құрастыру және модельдеу) 2 сағат	1.1.6.1 қарапайым заттардың көркем үлгісін көре білу және өз қолдарымен эскизін салу; 1.1.6.2 модельдеудің қарапайым әдістері мен тәсілдерін қолдана отырып, іс-әрекетте материалдар мен құралдарды қолдану және тәжірибе жасау
2-бөлім. «Бейнелеу өнері әлемі» блогы	
Бөлім	Сынып

1. Өнер туындыларын қабылдау 1 сағат	1.2.1.1 өнер туындыларына талдау жасау, суретшінің шығармашылық ойын түсіну.
2. Графика 1 сағат	1.2.2.1 графикалық суреттің жалпыдан жалқыға көшу техникасын меңгеру
3. Кескіндеме 2 сағат	1.2.3.1 кескіндемелік суретті салу техникасын үйрену
4. Мүсін 1 сағат	1.2.4.1 жұмысты орындау үшін мүсін түрлері мен орындау техникасын үйрену
5. Сәндік-қолданбалы өнер 2 сағат	1.2.5.1 жұмысты орындау үшін сәндік-қолданбалы өнер түрлерін және жасалу технологияларын үйрену 1.2.5.2 «табиғи формалар» ұғымын білу және жұмысты орындау үшін кейбір техниканы білу.
6. Дизайн және сәулет (көркем құрастыру және модельдеу) 2 сағат	1.2.6.1 жұмысты орындау үшін дизайн түрлері мен құрастыру және модельдеудің кейбір техникаларымен таныстыру 1.2.6.2 жұмысты орындау үшін сәулет стильдері мен кейбір құрастыру және модельдеу әдістерімен таныстыру
3-бөлім. «Бізді қоршаған әлемі» блогы	
2. Графика 1 сағат	1.3.2.1 қоршаған әлемнің кейбір ерекшеліктерін білу, <i>графика құралдарын</i> таныс бейнелер мен пішіндер арқылы жүзеге асыру
3. Кескіндеме 2 сағат	1.3.3.1 қоршаған әлемнің кейбір ерекшеліктерін білу, <i>кескіндеме құралдарын</i> таныс бейнелер мен пішіндер арқылы жүзеге асыру 1.3.3.2 байқау және есте сақтау арқылы қоршаған әлемді суреттеуде тәсілдері мүмкіндіктерінің кейбір ерекшеліктерін, кескіндеме құралдарын таныс бейнелер мен пішіндер арқылы жүзеге асыру
4. Мүсін 2 сағат	1.3.4.1 қоршаған әлемнің кейбір ерекшеліктерін білу, мүсін құралдарын таныс бейнелер мен пішіндерді арқылы жүзеге асыру
5. Сәндік-қолданбалы өнер 2 сағат	1.3.5.1 қоршаған әлемнің кейбір ерекшеліктерін, оларды бейнелер мен пішіндердің көмегімен сәндік - қолданбалы өнер құралдарын білу 1.3.5.2 сәндік өнердегі "жалпылау" ұғымын, оны бейнелер мен пішіндердің көмегімен

	сәндік - қолданбалы өнер құралдары арқылы білу
6. Дизайн және сәулет (көркем құрастыру және модельдеу) 2 сағат	1.3.6.1 қоршаған әлемнің кейбір ерекшеліктерін, оларды бейнелер мен пішіндердің көмегімен дизайн құралдары арқылы білу 1.3.6.2 қоршаған әлемнің кейбір ерекшеліктерін білу, оларды бейнелер мен пішіндердің көмегімен сәулет құралдары арқылы білу
4-бөлім. «Шығармашылық»	
2. Графика 2 сағат	1.4.2.1 графикалық техникалар мен тәсілдердің көмегімен идеяларды шығармашылық түрде ұсыну және сезімдерін білдіру. 1.4.2.2 өзінің графикалық жұмысын таныстыруда түрлі мүмкіндіктерді қолдану.
3.Кескіндеме 2 сағат	1.4.3.1 көркем техникалар мен тәсілдердің көмегімен идеяларды шығармашылық түрде ұсыну және сезімдерін білдіру 1.4.3.2 өзінің кескіндемелік жұмысын таныстыруда түрлі мүмкіндіктерді қолдану.
4.Мүсін 1 сағат	1.4.4.1 мүсіндік техникалар мен тәсілдердің көмегімен идеяларды шығармашылық түрде ұсыну және сезімдерін білдіру.
5. Сәндік-қолданбалы өнер 1 сағат	1.4.5.1 сәндік техникалар мен тәсілдердің көмегімен идеяларды шығармашылық түрде ұсыну және сезімдерін білдіру
6. Дизайн және сәулет (көркем құрастыру және модельдеу) 2 сағат	1.4.6.1 дизайн идеяларын шығармашылық түрде ұсыну, құрастыру мен модельдеудің техникалары мен әдістерінің көмегімен идеялар мен сезімдерді білдіру 1.4.6.2 сәулет идеяларын шығармашылық түрде ұсыну, құрастыру мен модельдеудің техникалары және әдістерінің көмегімен идеялар мен сезімдерді білдіру

9. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

10. Осы оқу бағдарламасы Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған «Бейнелеу өнері» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныпқа арналған «Бейнелеу өнері» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру

жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

Блоктар	Бөлімдер	Тақырыптар/Мазмұны	Оқу мақсаттары. Білім алушы міндетті:
1-тоқсан			
1-блок. «Бейнелеу сапаттылығы негіздері»	Өнер туындыларын қабылдау. 1 сағ	«Мұражайға саяхат» (виртуалды немесе шынайы) «Бейнелеу өнері» ұғымымен және оны зерделеу маңыздылығымен танысу.	1.1.1.1 қазақтың ұлттық және әлемдік мәдениетінің түрлі өнер туындыларымен танысу
	Графика 2 сағат	«Ағаштар» - әртүрлі графикалық материалдарды қолдана отырып сурет салу. Әр түрлі графикалық материалдармен (қарапайым қарындаш, қара гель қаламы, түрлі-түсті қарындаштар, пастельдер, балауыз қарындаштар, борлар, маркер) танысу. Материалдардың мүмкіндіктері және сурет салу әдістері	1.1.2.1 қарапайым деңгейде әдістер мен тәсілдерді қолдана отырып, графикалық материалдар мен құралдарды қолдану және тәжірибе жасау
		«Күзгі пейзаж» - сызықтық сурет Сызықтардың әртүрлілігі және олардың сипаты. Көлденең, тік, көлбеу, спиральді, доғалы сызықтар. Суретте әр түрлі сызықтарды қолдану.	1.1.2.2 қарапайым деңгейде графиканың әдістері мен тәсілдерін қолдану және тәжірибе жасау
	Кескіндеме 2 сағат	«Кемпірқосақ» - гуашпен сурет салу. «Кескіндеме» ұғымымен танысу. Спектрдің жеті түсі және олардың кемпірқосақта орналасу тәртібі туралы білім алу.	1.1.3.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, кескіндеме материалдары мен құралдарды пайдалану және тәжірибе жасау

	«Дақ», «жағынды» ұғымдарымен және оларды орындау тәсілдерімен танысу.	
	«Күн» және «Түн» - акварельмен сурет салу. Ұғымдарды зерттеу – «жылы» және «суық» түстер. Түрлі түсті бояу туралы білім алу және оны акварельмен суретте қолдану.	1.1.3.2 кескіндеменің қарапайым тәсілдері мен техникаларымен қолдану және тәжірибе жасау
Мүсін 1 сағат	«Жемістер» – ермексаздан мүсіндеу. «Пішін» және «көлем» ұғымдарын зерделеу Жабыстыру ережелері мен әдістері туралы білім алу.	1.1.4.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, мүсіндік материалдар мен құралдарды пайдалану және олармен эксперимент жасау
Сәндік-қолданбалы өнер 1 сағат	«Жолақтағы ою-өрнек» - гуашьпен безендірілген сурет. Ұлттық, сәндік өнермен танысу. «Ырғақ» және «симметрия» ұғымдары туралы білім алу. Жолақта қарапайым ою-өрнек салу әдістері туралы білім алу. Қылқаламмен ою-өрнек салу тәсілдері.	1.1.5.1 сәндік-қолданбалы өнерде қарапайым тәсілдер мен техниканы қолданып және материалдар мен құралдарды пайдаланып эксперимент жасау
Дизайн және сәулет (көркем құрастыру және модельдеу) 2 сағат	«Қылқаламға арналған ыдыс» - тұтас қатырма қағаздан құрастыру. «Дизайн» ұғымымен танысу. Көркем құрылыс туралы білім алу. Қатырма қағаз парағын белгілеу және бұту тәсілдері.	1.1.6.1 қарапайым заттардың көркем үлгісін көре білу және өз қолдарымен эскизін салу;
	«Үй» - шырын қорапшасы негізінде үйді модельдеу.	1.1.6.2 модельдеудің қарапайым әдістері мен тәсілдерін қолдана

		«Сәулет» ұғымымен танысу. «Модельдеу» ұғымымен танысу Түрлі-түсті қағаз бетінде бөлшектерді белгілеу және кесу тәсілдері	отырып, іс-әрекетте материалдар мен құралдарды қолдану және тәжірибе жасау
2 тоқсан			
2-блок. «Бейнел еу өнері әлемі» блогы	Өнер туындыларын қабылдау 1 сағат	«Өнер түрлері» - саяхат сабағы «Өнер түрлері» ұғымымен танысу. Өнер түрлері туралы қарапайым деңгейде білім алу.	1.2.1.1 өнер туындыларына талдау жасау, суретшінің шығармашылық ойын түсіну.
	Графика 1 сағат	«Құмыра» - түрлі-түсті қарындаштармен сурет салу. Графика түрлерімен танысу. «Сурет композициясы» ұғымымен танысу. Заттың құрылымы туралы қарапайым деңгейде білім алу. Геометриялық фигуралардың көмегімен сурет салу тәсілдері.	1.2.2.1 графикалық суреттің жалпыдан жалқыға көшу техникасын меңгеру
	Кескіндемелік 1 сағат	«Бұлтты күн» суланған қағазға акварельмен сурет салу. Кескіндеме түрлерімен танысу. Қарапайым деңгейде «сызықтық перспектива» ұғымымен танысу. «Жақын-алыс», «көп-аз» ұғымдары. Суланған қағазға сурет салу әдістері туралы білім алу.	1.2.3.1 кескіндемелік суретті салу техникасын үйрену
	Мүсін 1 сағат	«Аққала» – ермексаздан мүсіндеу. Мүсін түрлерімен танысу. Ермексазбен жұмыс істеу техникасын	1.2.4.1 жұмысты орындау үшін мүсін түрлері мен орындау техникасын үйрену

		үйрену. Ермексазды жабыстыруда құрастыру әдісі туралы білім алу.	
Сәндік-қолданбалы өнер 2 сағат		«Торсық» - түрлі-түсті қағаздан жасалған аппликация. Сәндік өнер түрлерімен танысу. Ұлттық тағамдармен танысу. Симметрия туралы білім алу. Түсті қағаздан симметриялы пішінді кесу әдістері туралы білім алу.	1.2.5.1 жұмысты орындау үшін сәндік-қолданбалы өнер түрлерін және жасалу технологияларын үйрену
		«Қошқар мүйіз» Жұқа фетрден түрлі- түсті ою-өрнекті жасау. Ұлттық ою-өрнектермен танысу. «Табиғи формалар» ұғымымен және олардың ою-өрнекке айналу жолдарымен танысу. Киізден ою-өрнек кесу әдістері туралы білім алу.	1.2.5.2 «табиғи формалар» ұғымын білу және жұмысты орындау үшін кейбір техниканы білу.
Дизайн және сәулет (көркем құрастыру және модельдеу) 2 сағат		«Карнавал бетпердесі» Дизайн түрлерімен танысу. «Құрылыс» ұғымымен танысу. Қатырма қағаздан жасалған жалпақ бетперде құрастыру әдістері. Симметриялық бөлшектерді кесу әдістері туралы білім алу.	1.2.6.1 жұмысты орындау үшін дизайн түрлері мен құрастыру және модельдеудің кейбір техникаларымен таныстыру
		«Ертегі кейіпкерінің үйі» сурет-жоба. Қарапайым деңгейде сәулеттік стильдермен танысу. Сәулеттік композицияның қарапайым әдістері туралы білім алу.	1.2.6.2 жұмысты орындау үшін сәулет стильдері мен кейбір құрастыру және модельдеу әдістерімен таныстыру
3-тоқсан			

3-бөлім. «Бізді қоршаған әлемі» блогы	Графика 1 сағат	«Менің анам» - түрлі-түсті бояулармен сурет салу. «Бақылау арқылы сурет салу» және «есте сақтау арқылы сурет салу» ұғымдарымен танысу. Қарапайым деңгейде портретті сурет салу жолдарымен танысу. Қарапайым деңгейде адам бетінің пропорциялары туралы білім алу.	1.3.2.1 қоршаған әлемнің кейбір ерекшеліктерін білу, <i>графика құралдарын</i> таныс бейнелер мен пішіндер арқылы жүзеге асыру
	Кескіндеме 2 сағат	«Наурыз» – гуашпен сурет салу. «Бақылау арқылы сурет салу» және «есте сақтау арқылы сурет салу» ұғымдарымен танысу. «Сюжеттік композиция» ұғымымен танысу. Сюжеттік суреттің құрамы туралы білім алу.	1.3.3.1 қоршаған әлемнің кейбір ерекшеліктерін білу, <i>кескіндеме құралдарын</i> таныс бейнелер мен пішіндер арқылы жүзеге асыру
		«Тау көрінісі» пейзажы-акварельмен сурет салу. «Бақылау арқылы сурет салу» және «есте сақтау арқылы сурет салу» ұғымдарымен танысу. «Пейзаж композициясы» ұғымымен танысу. Ауа перспективасы туралы білім алу. Түс реңктері және олардың пайда болуы туралы білім алу.	1.3.3.2 байқау және есте сақтау арқылы қоршаған әлемді суреттеуде тәсілдері мүмкіндіктерінің кейбір ерекшеліктерін, кескіндеме құралдарын таныс бейнелер мен пішіндер арқылы жүзеге асыру
	Мүсін 2 сағат	«Күшік» – ермексазбен жұмыс «Бақылау арқылы сурет салу» және «есте сақтау арқылы сурет салу» ұғымдарымен танысу.	1.3.4.1 қоршаған әлемнің кейбір ерекшеліктерін білу, мүсін құралдарын таныс бейнелер мен пішіндерді арқылы жүзеге асыру

		«Жануар фигурасының пропорциялары» ұғымымен танысу. «Жағумен» модельдеуді қабылдау туралы білім алу.	
Сәндік-қолданбалы өнер 2 сағат		«Ұлттық киімдер» коллажы (ұлттық бас киімдер, ұлттық көйлек т.б.) танысу. Ерлер мен әйелдер костюмдерінің ерекшеліктері туралы білім алу. Мата коллажын орындау тәсілдері туралы білім алу.	1.3.5.1 қоршаған әлемнің кейбір ерекшеліктерін, оларды бейнелер мен пішіндердің көмегімен сәндік - қолданбалы өнер құралдарын білу
		«Гүлді ою» - гуашпен сурет салу. «Жалпылау» ұғымымен танысу. Қылқаламмен өсімдік оюларын салу әдістері туралы білім алу.	1.3.5.2 сәндік өнердегі «жалпылау» ұғымын, оны бейнелер мен пішіндердің көмегімен сәндік - қолданбалы өнер құралдары арқылы білу
Дизайн және сәулет (көркем құрастыру және модельдеу) 2 сағат		«Ашық хат» - шағын формадағы дизайн әдістерімен танысу. Шағын формадағы композиция туралы білім алу.	1.3.6.1 қоршаған әлемнің кейбір ерекшеліктерін, оларды бейнелер мен пішіндердің көмегімен дизайн құралдары арқылы білу
		«Бақтағы үй» Табиғи материалдардан тұрғын үй жобасын жасау. Өңделген материалдарды модельдеудің қарапайым әдістері туралы білім алу.	1.3.6.2 қоршаған әлемнің кейбір ерекшеліктерін білу, оларды бейнелер мен пішіндердің көмегімен сәулет құралдары арқылы білу
4 -тоқсан			
4-блок. «Шығармашылық»	Графика 2 сағат	«Көбелектер» - түрлі-түсті қарындаштармен сурет салу. Графика түрлерімен танысу. «Сурет композициясы» ұғымымен танысу.	1.4.2.1 графикалық техникалар мен тәсілдердің көмегімен идеяларды шығармашылық түрде

	<p>Тақырыптың дизайны туралы қарапайым деңгейде білім алу. Геометриялық фигуралардың көмегімен сурет салу тәсілдері.</p>	<p>ұсыну және сезімдерін білдіру</p>
	<p>«Қой» - бормен немесе құрғақ пастельмен сурет салу. Шығармашылық жұмыста графикалық тәсілдерді қолдану. Суретте әртүрлі сызықтарды қолдану</p>	<p>1.4.2.2 өзінің графикалық жұмысын таныстыруда түрлі мүмкіндіктерді қолдану</p>
Кескіндеме 2 сағат	<p>«Көктем» - гуашьпен сурет салу. Шығармашылық жұмыста кескіндеме техникасының білімін пайдалану. Суреттегі жағындылар мен дақтарды қолдану. Түс реңктерін пайдалану.</p>	<p>1.4.3.1 көркем техникалар мен тәсілдердің көмегімен идеяларды шығармашылық түрде ұсыну және сезімдерін білдіру</p>
	<p>«Гүлдер» – акварельмен сурет салу. Шығармашылық жұмыста кескіндеме техникасының білімін пайдалану. Дымқыл зат үсті бойынша техникасын қолдану. Әртүрлі қалыңдықтағы қылқаламдарды пайдалану.</p>	<p>1.4.3.2 өзінің кескіндемелік жұмысын таныстыруда түрлі мүмкіндіктерді қолдану</p>
Мүсін 1 сағат	<p>«Ою-өрнек» бедері Мүсіндік техникалардың білімін шығармашылық жұмыста қолдану. Бедері үшін картон негізін қолдану. Валиктермен мүсіндеу техникасын қолдану.</p>	<p>1.4.4.1 мүсіндік техникалар мен тәсілдердің көмегімен идеяларды шығармашылық түрде ұсыну және сезімдерін білдіру.</p>

	Сәндік-қолданбалы өнер 1 сағат	«Киіз үй» коллажы. Шығармашылық жұмыста сәндік техникалар туралы білімдерін қолдану. Киіз бен жиектемені коллажда қолдану.	1.4.5.1 сәндік техникалар мен тәсілдердің көмегімен идеяларды шығармашылық түрде ұсыну және сезімдерін білдіру
	Дизайн және сәулет (көркем құрастыру және модельдеу) 2 сағат	«Құс» - қатырма қағаздан жасалған ілмекті модель. Фигураның құрылысы. Шығармашылық жұмыста дизайн мүмкіндіктерін пайдалану. Қанаттар мен аяқтарды бекіту нұсқаларын қолдану.	1.4.6.1 дизайн идеяларын шығармашылық түрде ұсыну, құрастыру мен модельдеудің техникалары мен тәсілдерінің көмегімен идеялар мен сезімдерді білдіру
		«Менің қалам» - ұжымдық жұмыс. Пластикалық бөтелкелерден жасалған рамадағы ғимараттарды модельдеу. Ермексаз. Шығармашылық жұмыста модельдеу мүмкіндіктерін пайдалану. Ғимараттардың жеке декорын қолдану.	1.4.6.2 сәулет идеяларын шығармашылық түрде ұсыну, құрастыру мен модельдеудің техникалары және тәсілдерінің көмегімен идеялар мен сезімдерді білдіру

11. Орта мерзімді жоспарлау кезінде блоктағы бөлімдер тақырыпқа байланысты жылжуы мүмкін. (Яғни, блоктардағы орта мерзімді жоспарлау кезінде бөлімдер ұзақ мерзімді жоспарда көрсетілген тәртіппен жүрмеуі мүмкін. Мысалы: 1. Блок «Бейнелеу сауаттылығының негіздері». Тақырыптар/бөлімдер – «Кемпірқосақ» кескіндеме - 1 сағат; «Жемістер» мүсін - 1 сағат; «Ою» сәндік - қолданбалы өнер - 1 сағат; «Қылқалам тірегі» Дизайн - 1 сағат; «Ағаштар» Графика -1 сағат; «Үй» сәулет өнері - 1 сағат, «Күзгі пейзаж» Графика -1 сағат; «Күн мен түн» кескіндеме - 1 сағат.

**«Бейнелеу өнері»
пәні бойынша бастауыш білім беру деңгейінің
1 сыныбына арналған оқу бағдарламасына
САЛЫСТЫРМАЛЫ КЕСТЕ**

№	Қолданыстағы редакция	Ұсынылатын редакция	Негіздеме
1.	<p>Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрі міндетін атқарушысының 2017 жылғы 25 қазандағы № 545 бұйрығына 21-қосымша</p> <p>Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығына 211-қосымша</p>	<p>Қазақстан Республикасы Оқу ағарту министрлігінің 2022 жылғы « » № бұйрығына 30-қосымша</p>	
2.	<p>Негізгі орта білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған «Көркем еңбек» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы</p>	<p>Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған «Бейнелеу өнері» пәнінің үлгілік оқу бағдарламасы</p>	<p>«Көркем еңбек» пәнінің атауы «Бейнелеу өнері» болып өзгертілді.</p>
3.	<p>1-тарау. Жалпы ережелер</p> <p>Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті <u>стандартына</u> сәйкес әзірленген.</p>	<p>1-тарау. Жалпы ережелер</p> <p>«Бейнелеу өнері» пәнінің үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – бағдарлама) «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3</p>	<p>Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарына сәйкес өзгертілді</p>

		тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).	
4.	«Көркем еңбек» пәнін оқытудың мақсаты – жеке тұлғаның қалыптасуы және өз ойын білдіруінің негізі ретінде, рухани-адамгершілік мәдениетін дамыту, шығармашылық, кеңістіктік-образдық ойлауын, көркемдік-технологиялық білімінің негізін қалыптастыру.	«Бейнелеу өнері» пәнін оқытудың мақсаты – көркемдік білім беру мен эстетикалық тәрбие беру. Оқушыларға Қазақстан мен бүкіл әлемнің рухани және материалдық мәдениетінің ажырамас бір бөлігі ретінде бейнелеу өнерінің жеке әлеміне тарту, олардың тұлғасын қалыптастыру мен дамытудың тиімді құралы болып табылады.	Пәннің мақсаты «Бейнелеу өнері» пәніне бағытталып өзгертілді
5.	«Көркем еңбек» оқу пәнінің міндеттері: 1) әртүрлі іс-әрекеттерді кіріктіру арқылы пәндік білімдерді, дағдыларды және қабілеттерді дамыту; 2) ұлттық және әлемдік материалдық мәдениет пен өнер шығармаларымен таныстыру арқылы құндылық бағыттарын қалыптастыру;	«Бейнелеу өнері» пәнін оқытудың міндеттері: - адамгершілік тәжірибені байыту; адамгершілік-имандылық сезімдерін тәрбиелеу, Қазақстан халқының өнері мен мәдениеті және басқа да халықтардың өнері мен көркемдік мәдениетін құрметтеуге тәрбиелеу; - бейнелеу өнеріне деген қызығушылық пен әсемдік сезіміне тәрбиелеу; - шығармашылық	Пәннің міндеттері «Бейнелеу өнері» пәніне бағытталып өзгертілді

<p>3) білім алушылардың визуалды және эстетикалық қабылдауын, сыни ойлауын дамыту үшін терминологиялық аппарат қалыптастыру;</p> <p>4) бақылау, эксперимент жүргізу және көрсетілім жасау арқылы зерттеу дағдыларын дамыту;</p> <p>5) әртүрлі материалдар мен құралдарды қолдану арқылы шығармашылықпен жұмыс жасау дағдыларын қалыптастыру;</p> <p>6) білім алушылардың өзін-өзі бағалауын жоғарылату және жағымды көзқарас қалыптастыру;</p> <p>7) коммуникацияның бір тілі ретінде ұлттық және әлемдік мәдениет мұраларының мағынасын, көркем еңбектің рөлін түсіндіру;</p> <p>8) өз жұмысын жасау үшін, әртүрлі ақпарат түрлерін (іздеу, жинау, сұрыптау) бағдарлау қабілетін дамытуға ықпал жасайтын, әртүрлі танымдық, коммуникативтік, ұйымдастырушылық және адамгершілік сипаттағы міндеттерді</p>	<p>жұмыстарда қоршаған әлемге деген өзіндік оң қатынасына, оң көзқарасын білдіруге тәрбиелеу;</p> <p>- сурет, кескіндеме, композиция, мүсін бойынша бейнелеу өнері сауаттылығының заңдылықтары мен негіздерімен таныстыру;</p> <p>- бейнелеу өнерінің түрлерімен (графика, кескіндеме, сәндік-қолданбалы өнер, мүсін, дизайн, сәулет) және жанрларымен (пейзаж, портрет, натюрморт, жануарлық жанр және т. б.) таныстыру;</p> <p>- қоршаған заттардың пішінін, көлемін және құрылымын көру және түсіну қабілетін қалыптастыру;</p> <p>- кеңістіктікте ойлай білу қабілеттерін қалыптастыру;</p> <p>- графикалық дағдыларды және тұстану дағдыларын дамыту;</p> <p>- моториканы, логикалық ойлауды, ойлаудың дербестігін және көркемдік идеяларды іске асыруды дамыту;</p> <p>- әр түрлі көркемдік материалдармен жұмыс жасаудың дағдыларын игерту және әр түрлі бейнелеу өнері техникаларын игерту;</p> <p>- шынайы өмірде көркем мәдениеттің көрінісін көре, ажырата,</p>
--	--

	<p>өздігінен шешу тәжірибелерін қалыптастыру;</p> <p>9) ұжымдық, топтық және жеке жұмыстарды орындау процесінде қолдың моторикасын, сенсорикалық қиялдауы мен шығармашылығын, елестетуін және қабылдауын дамыту.</p>	<p>таңдай, зерделей, талдай білу қабілетін дамыту (мұражайлар, сәулет, дизайн, мүсін, сәндік-қолданбалы өнер және т. б.)</p> <p>- балаларда сезімдік-эмоционалдық жағдаяттарын, зейіннің, жады мен қиялының дамуы;</p> <p>- тәуелсіздік, мақсаттылық, дәлдік, еңбекқорлық сияқты жеке қасиеттерді қалыптастыру;</p>	
6.	<p>Оқу бағдарламасының мазмұны 3 бөлім 8 ауыспалы/ортақ тақырып білім беру бағыттары арқылы оқып-үйренуді қарастырады:</p> <p>1) «Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту» бөлімі: қоршаған әлемді, әртүрлі материалдарды зерттеу арқылы зерттеушілік дағдыларын және шығармашылық елестету қабілеттерін дамыту, қазақ халқының және басқа халықтардың дәстүрі мен мәдениетін зерделеу, өзінің шығармашылық идеяларын әзірлеу;</p> <p>Бөлімшелер:</p> <p>1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну</p> <p>1.2 Өнер, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну</p>	<p>Бейнелеу өнері оқу пәнінің мазмұны бірыңғай оқу-тәрбиелік міндеттерді шешу үшін 4 блок түрінде топтастырылған. Блоктар өнердің әртүрлі аспектілерін ашады: типологиялық, тілдік, құндылық-бағдарлық, әрекеттілік және әр сабаққа әртүрлі дәрежеде қатыстырылады, кешенде блоктар бастауыш көркемдік білім мен тәрбие мәселелерін шешуге бағытталған.</p> <p>1. «Бейнелеу сауаттылығы негіздері» блогы-көркем шығармашылық идеяларды практикалық іске асыруға арналған құралдарды ұсынады:</p> <p>- өнер туындыларын қабылдау;</p> <p>- көркем шығармашылықтың ерекшеліктері;</p> <p>- өнер түрлері;</p> <p>- өнер жанрлары;</p> <p>- көркем мәдениеттің байлығы мен әртүрлілігі</p>	<p>Өкінішке орай, «Көркем еңбек» оқу пәні мазмұнында негізінен теориялық білімге көп уақыт бөлінді. Нақты жағдайларда білімді өмірде қолдануға, шығармашылық ойлау дағдыларын меңгеру мен жаттықтыруға аз көңіл бөлінді. Сондықтан бағдарлама жүйесін өзгерту туралы шешім қабылданды</p>

<p>1.3 Шығармашылық идеяларды дамыту</p> <p>1.4 Жоспарлау</p> <p>2) «Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау» бөлімі: қоршаған ортаны бейнелеуде практикалық дағдыларын дамыту, әртүрлі материалдармен эксперимент жүргізу, әртүрлі жұмыс техникаларын меңгеру, өзінің іс-әрекетін жоспарлау;</p> <p>Бөлімшелер:</p> <p>2.1 Қоршаған ортаны бейнелеу</p> <p>2.2 Шығармашылық жұмысты орындау материал дары мен техникалары</p> <p>2.3 Дайындау технологиялары</p> <p>2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау</p> <p>3) «Презентация, талдау және бағалау» бөлімі: презентация арқылы коммуникативтік және сөйлеу дағдыларын дамыту, соның аясында өзінің және басқалардың жұмысын бағалау, презентациялау және түсіндіру.</p> <p>Бөлімшелер:</p> <p>3.1 Презентация</p> <p>3.2 Өнердегі тәсілдерді талдау</p>	<p>туралы түсінік (Қазақстан халықтарының мәдениеті мысалында), Қазақстан халықтарының бейнелеу өнерінің көрнекті өкілдері, қазақстандық және әлемдік өнердің шедеврлерін қабылдау және эмоционалды бағалау;</p> <p>- бейнелеу өнерінің адамның күнделікті өміріндегі, оның материалдық ортасын ұйымдастырудағы рөлі туралы түсінік;</p> <p>- графика, графикаға арналған материалдар мен техника: қарындаш, қалам, фломастер, борлар және т. б.;</p> <p>- түрлі графикалық материалдармен жұмыс істеу тәсілдері мен тәсілдері, өнердегі суреттің рөлі: негізгі және көмекші;</p> <p>- графика арқылы ойды жеткізе білу;</p> <p>- кескіндеме, кескіндеме материалдары және құралдар;</p> <p>- түс-кескіндеме тілінің негізі, көркем бейнені жасау үшін көркемдік мәнерлілік құралдарын таңдау;</p> <p>- сурет салу арқылы ойды білдіру қабілеті;</p> <p>- мүсін, мүсін материалдары және олардың мәнерлі бейнені жасаудағы рөлі;</p> <p>- көлем-мүсін тілінің негізі, мүсіннің негізгі тақырыптары,</p> <p>- мүсіннің көмегімен ойды жеткізе білу;</p>	<p>. Бастауыш мектепте ортақ тақырыптардан бас тарту керек, себебі олар пәнді оқытудың жүйелілігін бұзады. Сонымен қатар бөлімдер мен бөлімшелер жүйесін өзгерту қажет деп санадық. Өйткені «Көркем еңбек» оқу пәнінің бөлімдерінде тақырыптар толықтай ашуға мүмкіндік жоқ. Мысалға: «Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту» 1-бөлімі, бұл негізгі педагогикалық қағидаларға «зерттеу</p>
--	--	---

<p>3.3 Шығармашылық жұмысты талқылау және бағалау</p>	<p>- мәнерлі бейне жасау үшін пластикалық мүсіндік материалдармен жұмыс істеудің қарапайым тәсілдері (ермексаз, саз гипс папье маше – жаю, көлем жинау, созу және пішінді құрастыру),</p> <p>- дизайн және сәулет-көркем құрастыруға және модельдеуге арналған материалдардың әртүрлілігі (ермексаз, қағаз, картон және т. б.), мәнерлі образ жасау үшін әртүрлі материалдармен жұмыс істеудің қарапайым тәсілдері,</p> <p>- адам өмірінде көркем құрастыру және модельдеу дағдыларын пайдалану мүмкіндіктері туралы түсінік;</p> <p>- сәндік-қолданбалы өнер, сәндік-қолданбалы өнердің бастаулары және оның адам өміріндегі рөлі, халықтық мәдениеттің сипаты туралы түсінік;</p> <p>- қолданбалы өнердегі сәндік формалардың негізі ретінде табиғаттағы формалардың әртүрлілігі, Қазақстанның халықтық және сәндік-қолданбалы өнер туындыларымен танысу.</p> <p>2. «Бейнелеу өнері әлемі» блогы - оқу материалының мазмұнын ашады:</p> <p>- көркем шығармашылықтың ерекшеліктері;</p> <p>- өнер түрлері;</p>	<p>арқылы тәжірибеде бекіту», балалардың психологиялық ерекшеліктеріне сәйкес келмейді, балалар ұзақ уақыт бойы бақылауларға, зерттеулерге және бір нәрсенің идеяларын өндіруге байланысты бола алмайды - егер олар өз идеясын дамытуға және оны іс жүзінде қолдануға шақырылмаса, олар тез қызығушылықты жоғалтады; бірақ бұл келесі «Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау» бөлімінде ғана жүзеге асырылады, яғни,</p>
---	---	---

		<p>- өнер жанрлары; - композиция, жазықтықтағы және кеңістіктегі композицияның қарапайым тәсілдері; - ұғымдар: композицияны құрудағы көлденең, тік және диагональ; - ұғым: көкжиек сызығы, жақын – алыс, көп-аз, бітелу; - композициялық орталық, композициядағы басты және екінші дәрежелі, симметрия және асимметрия; - композициядағы Контрасттың рөлі: төмен және жоғары, үлкен және кішкентай, жұқа және қалың, қараңғы және ашық, тыныш және динамикалық және т. б; - әр түрлі сызықтар (жұқа, қалың, түзу, толқынды, тегіс, өткір, спиральмен дөңгелектелген) және олардың айқын сипаты, штрих, дақ және көркемдік бейнесі; - табиғаттың, адамның, жануардың эмоционалдық жағдайының желісі арқылы беру; - түс, негізгі және құрама түстер, жылы және суық түстер, түстердің араласуы, бейненің эмоционалдық дыбысталуы мен мәнерлілігіндегі АҚ және қара түстердің рөлі, түстің эмоциялық мүмкіндіктері, кейіпкердің мінезінің түсі, оның эмоционалдық жай-күйі арқылы беру;</p>	<p>балалар осы бөлімге келген кезде олар нені зерттегенін және қандай идеялар тудырғанын ұмытып қалады. Сондай-ақ «Презентация, талдау және бағалау» бөліміне жеткенше де ұмытып қалады. Оқушылар жасалған жұмыстарының біраз уақыт өткеннен кейін ғана ұсынып, бағалайды. Жұмысты бұлай қиындатудың керегі қанша? Сонымен қатар «Көркем еңбек» оқу пәнінің бөлімшелері мен оқу мақсаттары да бөлшектеліп берілген.</p>
--	--	--	---

		<p>- нысан әлемінің пішіні, алуан түрлілігі және оларды жазықтық пен кеңістікте беру, пішіндердің ұқсастығы мен контрасты, қарапайым геометриялық пішіндер, табиғи формалар, нысан пішінінің оның сипаты туралы идеяға әсері, силуэт;</p> <p>- көлем, кеңістіктегі көлем және жазықтықтағы көлем, көлемді беру тәсілдері, көлемді композициялардың мәнерлілігі;</p> <p>- ырғақ, ырғақ түрлері (тыныш, баяу, екпінді, тынышсыз және т. б.);</p> <p>- сызықтар, дақтар, түстер ырғағы;</p> <p>- кескіндеме мен суреттегі композицияның эмоционалды дыбысындағы ырғақтың рөлі, элементтердің ырғағы арқылы композициядағы қозғалысты беру, сәндік-қолданбалы өнердегі ырғақтың ерекше рөлі.</p> <p>3.«Бізді қоршаған әлем» блогы – оқу тапсырмалары тақырыбының рухани-адамгершілік, эмоционалды және құндылық бағытын көрсетеді:</p> <p>- бақылау, өмірден және жадпен жұмыс жасау дағдыларын игеру;</p> <p>- табиғат пен табиғи құбылыстарды, сондай-ақ қоршаған әлем құбылыстарын бақылау;</p> <p>- жылдың, күннің, ауа-райының әртүрлі</p>	<p>«Көркем еңбек» оқу пәнінің оқу мақсаттарына сүйене отырып, нақты бір нәтижеге қол жеткізу үшін бір уақытта 5-6 оқу мақсаттарына пайдалану керек болады.</p> <p>Мысалы: «Идеяларды талқылау, сұрақ қою және оған жауап беру, өнерді негізгі ойлар, бейнелер мен формаларды пайдаланып бақылау» мақсаты бойынша қандай нақты қорытынды жасауға болады? Келді, сөйледі, ұмытты... Бейнелеу өнері пәні теория мен</p>
--	--	---	--

		<p>уақыттарындағы табиғат бейнесіндегі айырмашылық;</p> <ul style="list-style-type: none"> - табиғаттың кескінді бейнесін жасау үшін түрлі көркем материалдар мен құралдарды пайдалану; - қазақстандық және шетелдік өнер жауһарларын қабылдау және эмоционалдық бағалау; - әртүрлі халықтар мен дәуірлерді бейнелейтін әлемнің бірнеше жарқын мәдениеттерімен танысу; - әлемнің әртүрлі халықтарының мәдени дәстүрлерінің сипатындағы табиғи жағдайлардың рөлі, әртүрлі халықтардың өнеріндегі адам бейнесі, сәулет және сәндік-қолданбалы өнер бейнелері; - менің туған Қазақстаным, Қазақстан халқының дәстүрлі мәдениетін сипаттаудағы табиғи жағдайлардың рөлі, туған табиғат көріністері, киіз үйді, тұрмыстық заттарды, еңбек құралдарын, костюмдерді безендірудегі сәндік құрылыстың бірлігі; - дәстүрлі мәдениеттегі адам бейнесі, өнерде көрініс тапқан адамның сұлулығы туралы халықтың идеялары; - адам бейнесі, әлемнің түрлі мәдениеттеріндегі адам бейнесі, замандас бейнесі, портрет жанры, махаббат, достық, өнердегі отбасы тақырыптары; - адамның ең жақсы сезімдері мен қасиеттерін: 	<p>практиканы біріктіруді қамтиды. Сонда ғана нақты нәтиже – сабақта қалыптасқан білім, білік, дағды болады. Бейнелеу өнері бағдарламасында қарапайым және тиімді әдіспен - бір сабақ барысында өтуді ұсынамыз. Бейнелеу өнері сабағында белгілі бір тақырыпты зерттейміз, және оны дамытамыз, содан кейін біз сурет саламыз, мүсін жасаймыз немесе белгілі-бір нысанды құрастырамыз. Ал сабақтың соңында сабақтағы жұмысымы</p>
--	--	--	--

		<p>мейірімділік, жанашырлық, қолдау, қамқорлық, батырлық, жанқиярлық және т.б. оятатын кейіпкерлердің бейнелерінің эмоционалды және көркем экспрессивтілігі;</p> <p>- заттық орта объектілерін көркем жобалау және модельдеу;</p> <p>- дизайн мен архитектураның әдемі және мәнерлі нысандарының жобаларын жасау үшін түрлі көркем материалдар мен құралдарды пайдалану.</p> <p>4. «Шығармашылық» блогы</p> <p>- шығармашылық қызметтің түрлері мен шарттарын ашады және жүзеге асырады:</p> <p>- бейнелеу, сәндік-қолданбалы және көркем-конструкторлық қызмет бойынша түрлі презентацияларға қатысу; графика, кескіндеме, мүсін, сәндік-қолданбалы өнерде алынған құзыреттерді іске асыру; өмірден, жады мен қиялдан алынған сурет; шығармашылық жұмыстарда көркем құрастыру және модельдеу дағдыларын пайдалану; графикада, кескіндемеде, мүсіндеуде, көркем құрастыруда және модельдеуде өз ниетін іске асыру үшін мәнерлі құралдарды таңдау және қолдану; жеке және ұжымдық қызметте әртүрлі көркемдік техникалар мен</p>	<p>здың нәтижесін ұсынып, презентация лап, бағалаймыз. Сондықтан пәндік құзыреттерді қалыптастыратын бөлімдер мен бөлімшелердің басқа жиынтығын ұсынамыз. Бөлімдер – белгілі бір білім, білік және дағды кешендерін дамытуға арналған: 1-бөлімде материалдар мен техниканы, сурет салудың тәсілдерін зерттесе; 2-бөлімде бейнелеу өнерінің құрамдас элементтері - бейнелеудің заңдылықтары және тікелей бейнелеу</p>
--	--	--	--

		<p>материалдарды пайдалану; бейнелеу өнері туындыларының мазмұны мен мәнерлі құралдарын талқылауға қатысу, шығармаға өз көзқарасын білдіру.</p> <p>Өз кезегінде, блоктардың әрқайсысы бөлімдер кешенінен тұрады:</p> <p>- Өнерді қабылдау бөлімінің міндеттері-бейнелеу өнері деген не? Оның адам өміріндегі маңызы мен рөлі қандай? деген түсінік беру, бейнелеу өнері туындыларын көркемдік тұрғыда қабылдау үрдісін түсінуге және терең ұғынуға үйрету, Қазақстан мен әлемнің көрнекті суретшілері мен олардың шығармашылығы туралы түсініктерін дамыту. Өзіндік көркемдік дүниетаным қалыптастыру, көркем-эстетикалық талғамын, мәдениетін тәрбиелеу; өнер туындыларын талдай, зерделей білу қабілетін қалыптастыру.</p> <p>- Графика бөлімінің міндеттері – оқушылардың кеңістіктегі екі өлшемді жазықтықта үш өлшемді пішінді көре білуге және бейнелеуге үйрету, әр түрлі графикалық құралдарды-сызықтар, штрихтар, дақтар, реңдер, жарық-көлеңкені қолдана отырып пропорцияларды, көлемді, фактура мен текстураны беру арқылы; графикалық</p>	<p>өнерінің түрлері мен жанрларын зерттесе; 3-бөлімде қоршаған дүниені танып білу, балалардың өзіндік дүниетаным ын қалыптастыру, көркем-эстетикалық мәдениетке тәрбиелесе, 4-бөлім шығармашылыққа арналады. Бұл бөлімде оқушылар өздерінің шығармашылық мүмкіндіктерін аша алады. Бөлімшелер өз кезегінде бөлімдерді мазмұнмен толтырады. Графика және кескіндеме - жазықтықтағы кескінді - бояумен және графикалық материалда</p>
--	--	---	---

		<p>материалдармен кеңінен танысуды жалғастыру.</p> <p>- Кескіндеме бөлімінің міндеттері - табиғат пен түстерді эмоционалды тұрғыда қабылдауды дамыту; түс сезіміне тәрбиелеу; үйлесімді түс қатынастарын құра білу қабілетін дамыту. Оқу тапсырмалары мен жаттығуларды сауатты жүргізу, көркем материалдарды сауатты пайдалану дағдыларына үйрету. Заттардың фактурасын беру дағдысын дамыту; түстің көмегімен бұйымдар мен заттардың жарық-көлеңкесін шығару, ауа ортасын беру; бейнеленетін заттың пішінін реңмен және түспен көрсету білу дағдыларын жетілдіру, жалпы кескіндемеде «түстік үйлесімділік», «түстік жағу» ұғымдары мен құбылысын білу, зерделеу мен зерттеу. («жергілікті түс» ұғымы және оған жарықтың әсері, нысанның пішіні мен материалдылығын берудегі түстік реңктің рөлі).</p> <p>- Мүсін бөлімінің міндеттері-кеңістікте сомдап құрастыра білуге үйрету, балалардың көлемді, рельефті мүсіндік тапсырмаларды орындауда көркемдік қабылдауларын дамытуға ықпал ету, пластикалық тілдегі көлем мен кеңістікті көру және көрсете білу мүмкіндігі.</p>	<p>рмен сурет салуды үйретеді; Мүсін – ермексазбен үлгілеу және қаттырақ материалдармен жұмыс жасау (саз, гипс және папье-маше); Сәндік-қолданбалы іс-әрекет – халық өнерінің негіздерін зерттеуге ықпал етеді. Сәулет және дизайн – сәулет және заманауи дизайн (көркем дизайн) элементтері бар тегіс және көлемді бұйымдардың көркемдік шешімін зерттеуге көмектеседі.</p>
--	--	---	--

		<p>Сабақтарда оқушылар рельефті де, көлемді, дөңгелек мүсіндік тапсырмаларды орындау негіздерімен танысады.</p> <p>- Сәндік-қолданбалы өнер бөлімінің міндеттері - сәндік-қолданбалы өнер мен дизайнның көркемдік тілі мен заңдылықтарын түсінуге тәрбиелеу. Әдемілік туралы идеяларды түсінуге үйрету, тек ең әдемі және мәнерлі тұрғыда жеткізуге үйрету. Қалыптастыру қабілеті стилизация және жалпылау әдістерін қолдана отырып, қоршаған әлемде кездесетін формаларды шығармашылық түрде өңдей білуге баулу. Әр түрлі көркемдік материалдармен жұмыс жасау дағдыларын қалыптастыру, халықтық дәстүрлі өнер түрлерімен таныстыру;</p> <p>- Сәулет және дизайн (көркем құрастыру және модельдеу) бөлімінің міндеті - сәулет ортасын және дизайн негіздерін зерттеу және модельдеу, жобалау, қалыптау туралы білімді бекіту, көлемді және жазықтық композицияларды сомдап жасау дағдыларын қалыптастыру, көркем дизайн мәселелерін өз бетінше шеше білу дағдыларын дамыту; Бұл көркемдік білім жүзеге асырылатын қызметтің (немесе саланың) бөлімдері.</p>	
--	--	--	--

		<p>Яғни, олардың барлығы кешенді және блоктардың құрамдас бөлігі ретінде қамтылған. Орта мерзімді жоспарлау кезінде блоктағы бөлімдер қарапайымнан күрделіге өту бойынша кезеңдерге байланысты жылжи алады.</p>	
9. «Көркем еңбек» оқу пәнінің 1-сыныпқа арналған базалық мазмұны:	<p>1) шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту: қоршаған ортаны білу және түсіну қазақ халқының қолданбалы өнері, ою-өрнектер, шығармашылық идеяларды дамыту, шығармашылық идеяларды жасау, шығармашылық идеяларды жүзеге асыру, өнердің суреттеу құралдары арқылы көркем бейнелер (образдар) мен сезімдерін (көңіл-күйін, мінезін) көрсету;</p> <p>2)) шығармашылық жұмысты жасау және дайындау: қоршаған ортаны бейнелеу, әртүрлі көркем материалдармен табиғаттың мәнерлік бейнелерін (қар, жапырақтың түсуі) жасау, флора мен фаунаның өкілдерін</p>	<p>«Бейнелеу өнері» оқу пәнінің 1-сыныпқа арналған базалық мазмұны:</p> <p>Жеке нәтижелер оқушылардың оқу үдерісінде игерген жеке сапалық қасиеттерін көрсетеді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Қазақстанның мәдениеті мен өнеріне деген мақтаныш сезімі; - еліміздің және әлемнің басқа халықтарының мәдениеті мен өнеріне құрметпен қарау; - әрбір жеке адамның және жалпы қоғамның өміріндегі мәдениет пен өнердің ерекше рөлін түсіну; - көркем-шығармашылық ойлай, байқай және қиялдай білу, эстетикалық сезімдерін қалыптастыру; - қажеттіліктердің қалыптасуы - өнермен, табиғатпен тығыз қарым-қатынаста, қоршаған әлемге деген шығармашылық оң қатынас пен тәуелсіз шығармашылықта; - мұғалімнің басшылығымен бірлескен шығармашылық жұмыс үрдісінде ұжымдық және топтық іс-әрекет дағдыларын меңгерту; 	<p>Ұсынылып отырған «Бейнелеу өнері» оқу пәнінің мазмұны блоктарға өзгертілді.</p> <p>Бейнелеу өнерінің түрлерімен (графика, кескіндеме, сәндік-қолданбалы өнер, мүсін, дизайн, сәулет) және жанрларымен (пейзаж, портрет, натюрморт, жануарлық жанр және т. б.) танысады.</p>

<p>бейнелеу, шығармашылық жұмысты орындау материалдары мен техникалары, көркемдік материалдар мен құралдар, шығармашылық жұмысқа арналған табиғи және жасанды материалдар, шығармашылық жұмысқа арналған дәстүрлі емес материалдар, әртүрлі материалдармен (көркемдік, табиғи және жасанды) және техникалармен (монотипия, кляксография, баспа) эксперименттер жүргізу, дайындау технологиясы, өлшеу құралдарымен жұмыс, қарапайым тәсілдермен материалдар мен компоненттерді біріктіру, көлемді пішіндерді жасау, мүсіндеу техникасы, қағаз пластикасы, қазақ ұлттық мәдениетінің элементтері бар шығармашылық жұмыстар, қауіпсіздік техникасын сақтау, қауіпсіздік техникасының ережелері;</p>	<p>- бірлескен қызмет барысында сыныптастарымен ынтымақтаса білу, жұмыстың өз бөлігін ортақ оймен талдау мен салыстыру;</p> <p>- өз шығармашылық қызметі мен сыныптастарының жұмысын талдау және талқылау қабілетінің болуы және шығармашылық міндеттер тұрғысынан мазмұны мен көркемдік сипатын білдіру құралдары тұрғысынан белгілі бір тақырыпта жұмыс жасау;</p> <p>Метапәндік нәтижелер оқушылардың танымдық және практикалық шығармашылық іс-әрекетіндегі әмбебап қабілеттерінің қалыптасу деңгейінің ерекшелігін сипаттайды:</p> <p>- салыстыру, талдау, негізгі нәрсені бөліп көрсету, жалпылау;</p> <p>- ұжымдық шығармашылық жұмысты орындау барысында диалог жүргізу, атқаратын қызмет түрлері мен рөлдерді бөлу қабілетін меңгерту;</p> <p>- қосымша бейнелеу көркем материалдарын іздеу барысында, көркем шығармашылық жобалар мен жеке шығармашылық тапсырмаларды орындау үшін ақпараттық технологиялар құралдарын тиімді пайдалану;</p>	<p>«Бейнелеу өнері» пәні бойынша 1-сыныпты бітірген оқушыдан күтілетін нәтиже бөлімі қосылды..</p>
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - қойылған міндетке сәйкес оқу іс-әрекеттерін сауатты жоспарлай отырып, оларды жүзеге асыра білу, тиімді де дұрыс шешім нұсқаларын таба білу; - әр түрлі көркем-шығармашылық міндеттерді жүзеге асыра білу; - өзіндік шығармашылық қызметті тиімді жоспарлай білу, жұмыс орнын тиімді ұйымдастыра білу; - жаңа білім мен дағдыларды игеруге және көркем шығармашылық нәтижелерге қол жеткізуге саналы түрде ұмтылу; <p>Пәндік нәтижелер оқушылардың оқу пәнін игеру барысында білім, іскерлік, дағдыларды қолданумен сипатталып, көркемдік-шығармашылық іс-әрекеттегі тәжірибесімен бекітіледі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - көркем іс-әрекет түрлерін білу: бейнелеу (кескіндеме, графика, мүсін), конструктивтік (дизайн және сәулет), сәндік (халықтық және қолданбалы өнер түрлері); - бейнелеу өнерінің негізгі түрлері мен жанрларын білу; - қоршаған әлем оқиғалары мен табиғи құбылыстарға эстетикалық баға беру; - жұмысты орындау барысында шығармашылық дағдыларды, білім мен дағдыларды қолдану; - қазақстандық және әлемдік өнер туындыларын тану, 	
--	--	---	--

		<p>қабылдау, сипаттау және эмоционалды тұрғыда бағалай білу қабілеті;</p> <ul style="list-style-type: none"> - өз пікірін білдіре отырып, өнер туындыларын талқылау және талдау қабілеті; - қоршаған өмірдегі өнер көріністерін көре білу; - шығармашылық қызметте түрлі көркем материалдар мен көркем техникаларды пайдалану қабілеті; - шығармашылық қызметте эмоционалды жағдайларды және табиғатқа, адамдарға және қоғамға деген оң көзқарасын жеткізе білу; - парақтың жазықтығында және көлемде ойластырылған көркем бейнелерді құрастыра білу қабілеті; - тұстану заңдылықтары мен негіздерін, композициялық аспектілерді, перспективаларды, графикалық және кескіндемелік сауаттылықты қолдана білу біліктерін игерту; - қағаздан, қатырмақағаз, ермексаздан, сазбалшықтан көркем бейнелерді модельдеу, аппликация және коллаж құралдарымен бейнелеу дағдыларын дамытып меңгеру. 	
	<p>16) Осы оқу бағдарламасы бастауыш білім беру деңгейінің 1--4-сыныптарына арналған "Көркем еңбек" оқу пәнінен</p>	<p>16) Осы оқу бағдарламасы Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған «Бейнелеу өнері» оқу пәні бойынша үлгілік оқу</p>	<p>Қолданыстағы Оқу бағдарламасының атауы «Бейнелеу өнері» пәні</p>

<p>жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.</p> <p>Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады</p>	<p>бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады</p> <p>Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.</p>	<p>болып өзгертілді.</p>
<p>Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған «Көркем еңбек» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша</p> <p>Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған «Көркем еңбек» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар</p>	<p>Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныпқа арналған «Бейнелеу өнері» оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасына</p> <p>Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныпқа арналған «Бейнелеу өнері» пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар</p>	<p>Қолданыстағы Үлгілік оқу бағдарламасының атауы қосымшада «жаңартылған мазмұн бойынша» деген сөз тіркесі ұсынылған жобадан алынып тасталды</p>

Пәнді оқытуда кездескен қиындықтар: «Бейнелеу өнері» пәнін «Көркем еңбек» немесе «Технология» пәндерімен араластыруға болмайды, өйткені олардың мақсаттары, міндеттері және шығармашылық бағыты әртүрлі келеді.

«Бейнелеу өнері» пәнін оқытудың мақсаты көркемдік тәрбие мен эстетикалық тәрбие беру ғана емес, сонымен қатар басқа ешбір пәнде жоқ білім, білік, дағдыларды қалыптастыру. Атап айтқанда, айналадағы заттардың пішінін, көлемін және дизайнын көру және түсіну қабілеті, объект кеңістіктік ойлауды қалыптастырады, графикалық дағдылар мен түсті көру дағдыларын дамытады, қозғалыс дағдыларын, шығармашылық ойлауды, қиялды, сонымен қатар идеялардың іске асуы мен ойлау дербестігін қалыптастырады.. «Бейнелеу өнері» оқу пәні де мектеп оқушыларын өз елінің, өз халқының рухани және материалдық мәдениеті әлемімен таныстыру, олардың тұлғасын қалыптастыру

мен дамытудың тиімді құралы болып табылады. «Бейнелеу өнері» оқу пәні баланың дүниетанымын қалыптастырады, қоршаған дүниені бағдарлау арқылы көргенін шығармашылықпен біріктіреді. Яғни, баланың психологиялық дамуының негізгі дағдыларын қалыптастырады. Мұны кез келген психолог растай алады. Бейнелеу өнерінің мектеп курсы суретшілерді дайындамайды, ол балалардың ақыл-ойы мен шығармашылық қабілеттерін дамытады. Ал басқа ешбір **объект** мұны істей алмайды.

Бірақ басқа нәрселермен қатар, «Бейнелеу өнері» оқу пәні беретін барлық білім, дағдылар мен мета-дағдылар болып табылады (математика, жазу, дүниетану, география, биология, сызу - олар кеңістікті көруді, белгілі графикалық дағдыларды, логиканы, ұсақ моториканы дамытады), олар оқушыларға мектептегі оқу барысында және кейінгі өмірлерінде де қажет болады. «Көркем еңбек» және «Технология» пәндерінің міндеттері – техникалық дағдыларды қалыптастыру, әртүрлі материалдарды (ағаш, металл, мата, киіз және т.б.) қолмен өңдеу технологияларымен танысу; технологиялық қабілеттерін дамыту, шешім қабылдауды қалыптастыру және практикалық тапсырмаларды орындау; практикалық дағдыларды жетілдіру. өзіне-өзі қызмет көрсету және үнемді шаруашылық жүргізу; кәсіптік сынақтарды орындау кезінде мамандықтар әлемімен, әртүрлі іс-әрекет түрлерімен танысу негізінде мамандықты саналы түрде таңдауға дайындау. «Көркем еңбек» және «Технология» пәндері техникалық дағдыларды дамыту, яғни белгілі бір схемалар мен алгоритмдерді қолдана отырып, қандай да бір нәрсені физикалық түрде орындауды, мысалы: орындық жасауды, алжапқышты тігуді, көкөністерді өсіруді, көкөністерден салат дайындай білу және т.б. Технология – берілген үлгілер, схемалар, алгоритмдер бойынша жұмыс. Мектептегі «Технология» оқу пәні технологиялық білімдер мен дағдылардың базалық жиынтығын береді, оқушыларды әртүрлі мамандықтармен таныстырады және оларға кәсіптік бағдар береді. Өкінішке орай, екі жаққа бағытталған нысанды қосу идеясынан ештеңе шықпағанын айтқым келеді. Сонымен, бастауыш мектепте қиылысатын мақсаттар жүйесі «қарапайымнан күрделіге» бейнелеу және еңбек әрекетін оқытудың жалпы логикасын жоққа шығарды. Және пәннің мақсаты мен міндеттеріне сәйкес келмейтін басқа пәндерді оқытудың мүддесіне қызмет етті. Орта деңгейде пәнді оқыту да аяқталмаған. Бейнелеу әрекетіндегі объектілік дағдылар – табиғатты бақылау, көру және қоршаған заттардың пішінін, көлемін, дизайнын түсіну, графикалық және бейнелеу материалдарымен жұмыс істеу әдістері мүлде көрсетілмеді. Мұның бәрі берілген тақырыптар бойынша тек сурет салу тапсырмаларына байланысты болды, бұл оқушылардың техникалық немесе шығармашылық дағдыларын дамытуға ықпал етпейтіні анық.

«Көркем еңбек» оқу пәнінің технология бөлімі, визуалды белсенділікке байланысты қысқартылған болып шықты, сондықтан материалды толық оқып үйренуге уақыт болмады, оқушыларға тақырып бойынша бірнеше фактілер келтіріп, содан кейін пәнге бөлінген уақыттың шектеулілігіне байланысты олардың үйде отырып аяқтайтын практикалық жұмыстарды жылдам орындауға әкеп соқты. Осындай әртүрлі пәндерді біріктіруге кәсіби емес, асығыс шешім

қабылданғандықтан пәндерді оқытудың жүйесі мен логикасы бұзылды. Соның салдарынан оқушылардың біліміне нұқсан келді.

Қорытынды. «Бейнелеу өнері» пәні өскелең ұрпақтың бойында патриотизмді, рухани-адамгершілік және эстетикалық сезімдерді тәрбиелеуге; ұлттық (халықтық) бейнелеу өнері туралы, Қазақстанда тұратын этностардың мәдениеті туралы түсініктерді қалыптастыруға; өнер саласында базалық білім алуға (бейнелеу, қолданбалы өнер, сәулет, дизайн); өнерге деген қызығушылықты дамытуға бағытталған. Өнер арқылы ұлттық салт-дәстүрлерге құрмет сезімін қалыптастыру; оқушылардың көркем-бейнелеу дағдыларын, шығармашылық әлеуетін дамыту; өнер туындылары туралы ақпаратты іздеу, алу, талдау және пайдалану дағдыларын дамыту; өзінің шығармашылық қызметі арқылы өз ойларын білдіру және негіздеу дағдыларын дамыту.

Бұл бағдарлама оқытудың классикалық жүйесіне сүйенеді. Бейнелеу өнері-пластикалық өнердің барлық негізгі түрлерін: бейнелеу (кескіндеме, графика, мүсін), құрылымдық (сәулет, дизайн), сәндік-қолданбалы (дәстүрлі халық өнері) зерттеуді қамтитын көркем мәдениетке енгізудің тұтас жүйесін білдіреді. Бағдарлама курсының мазмұны-өмірден, жадтан және қиялдан қоршаған әлемнің әртүрлі объектілері мен құбылыстарын сурет салу, қоршаған өмір тақырыптарында графикалық және көркем композициялар жасау, бейнелеу өнері туралы әңгімелер. Классикалық жүйе оқушылардың бейнелеу қабілеттерін, көркемдік талғамын, шығармашылық қиялын, кеңістіктік ойлауын, эстетикалық сезімдерін және сұлулықты түсінуін дамытуды қамтиды.

Бастауыш сынып оқушылары үшін бейнелеу өнері мен қолданбалы өнер туындыларын қабылдау, көркем шығармаларды оларда көрсетілген мазмұн, көркемдік мәнерлілік құралдары, мұғалім қойған оқу тапсырмасының сәйкестігі тұрғысынан талқылау және талдау мүмкіндігі үлкен маңызға ие. Шығармашылықтың мұндай көрінісі оң тәрбиелік сипатқа ие.

Қабылдаумен байланысты оқу тақырыптары жеке сабақтарда да, практикалық шығармашылық жұмыстың міндеттерімен (оқу уақытын өнер туындыларын қабылдауға және қоршаған шындықты эстетикалық бақылауға сақтай отырып) қабылдау міндеттеріне біріктірілуі мүмкін.

Сабақтарда оқушылар көркем іс-әрекет түрлерінің алуан түрлілігімен және көркем материалдардың техникалық жағынан қол жетімді алуан түрлілігімен танысады. Оқу бағдарламасының басым бөлігін практикалық, көркемдік және шығармашылық қызмет алады. Шамамен жұмыс бағдарламасы **6-8 жас** аралығындағы балалардың дамуының психологиялық-жас ерекшеліктерін ескереді, ал сабақтың мазмұны білім алушылардың жеке қасиеттерін ескере отырып бейімделуі мүмкін.

Сабақ уақытында білім алушылардың қызметі көркемдік қызметте ынтымақтастық дағдыларын қалыптастыру міндетімен жеке немесе топтық форматта ұйымдастырылады.

«Бейнелеу өнері» оқу пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

«Бейнелеу өнері» пәнінің маңыздылығы

1-сыныптардағы «Бейнелеу өнері» пәні оқу және тәрбие процестерінің органикалық бірлігі болып табылады. Онда эстетикалық және көркемдік білім

білімді дәйекті және жүйелі түрде ұсынуға және көркемдік іс-әрекет дағдыларын үйретуге негізделген. Пәндік дағдыларды игеру өздігінен аяқталмайды, бірақ көркемдік таным мен шындықты бейнелеу, шындыққа эстетикалық қатынасты қалыптастыру, студенттердің шығармашылық әлеуетін дамыту құралы ретінде қызмет етеді.

«Бейнелеу өнерін оқыту-ойлаудың ерекше тәсілін үйрету. Бейнелеу өнері кеңістікті, пішінді, көлемді, түсті көруге және беруге үйретеді және табиғат, адам үйлесімін тануға үйретеді, білім алушылардың эстетикалық және эмоционалды қабылдауын дамытады.

Бейнелеу өнеріне оқыту барысында оқушылар ойлау, визуалды есте сақтау, шығармашылық қиял, көркемдік қабілеттер, адамгершілік және эстетикалық сезімдерді дамытады және бұл дүниетанымды сәтті қалыптастырудың қажетті шарты болып табылады.

«Бейнелеу өнері» пәнін оқытудың мақсаты - көркемдік білім беру мен эстетикалық тәрбие беру. Оқушыларға Қазақстан мен бүкіл әлемнің рухани және материалдық мәдениетінің ажырамас бір бөлігі ретінде бейнелеу өнерінің жеке әлеміне тарту, олардың тұлғасын қалыптастыру мен дамытудың тиімді құралы болып табылады.

«Бейнелеу өнері» пәнін оқытудың міндеттері:

- адамгершілік тәжірибені байыту; адамгершілік-имандылық сезімдерін тәрбиелеу, Қазақстан халқының өнері мен мәдениеті және басқа да халықтардың өнері мен көркемдік мәдениетін құрметтеуге тәрбиелеу;
- бейнелеу өнеріне деген қызығушылық пен әсемдік сезіміне тәрбиелеу;
- шығармашылық жұмыстарда қоршаған әлемге деген өзіндік оң қатынасына, оң көзқарасын білдіруге тәрбиелеу;
- сурет, кескіндеме, композиция, мүсін бойынша бейнелеу өнері сауаттылығының заңдылықтары мен негіздерімен таныстыру;
- бейнелеу өнерінің түрлерімен (графика, кескіндеме, сәндік-қолданбалы өнер, мүсін, дизайн, сәулет) және жанрларымен (пейзаж, портрет, натюрморт, жануарлық жанр және т. б.) таныстыру;
- қоршаған заттардың пішінін, көлемін және құрылымын көру және түсіну қабілетін қалыптастыру;
- кеңістіктікте ойлай білу қабілеттерін қалыптастыру;
- графикалық дағдыларды және тұстану дағдыларын дамыту;
- моториканы, логикалық ойлауды, ойлаудың дербестігін және көркемдік идеяларды іске асыруды дамыту;
- әр түрлі көркемдік материалдармен жұмыс жасаудың дағдыларын игерту және әр түрлі бейнелеу өнері техникаларын игерту;
- шынайы өмірде көркем мәдениеттің көрінісін көре, ажырата, тандай, зерделей, талдай білу қабілетін дамыту (мұражайлар, сәулет, дизайн, мүсін, сәндік-қолданбалы өнер және т. б.)
- балаларда сезімдік-эмоционалдық жағдаяттарын, зейіннің, жады мен қиялының дамуы;
- тәуелсіздік, мақсаттылық, дәлдік, еңбекқорлық сияқты жеке қасиеттерді қалыптастыру.

2.10. Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған «Музыка» пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. «Музыка» оқу пәнінің оқу бағдарламасы (бұдан әрі – бағдарлама) «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Бастауыш мектептегі «Музыка» пәнінің мақсаты – білім алушыларда төмендегідей дағдыларды қалыптастыру: музыка өнерін түсіну қабілеті; музыка рөлі туралы пайымдай алу, қазақ музыкасын, Қазақстан халықтарының музыкалық шығармашылығын құрметтеу; дәстүрлі музыка мен заманауи музыка мәдениеті арасындағы байланысты көре білу; оқушы шығармашылығын ән айту, аспапта ойнау сияқты орындаушылық іс-әрекетте жеке немесе топпен көрсете білу.

3. «Музыка» оқу пәнінің міндеттері:

-білім алушыларда негізгі музыкалық жанрлар мен формалар туралы, музыканың көркемдеуіш құралдары туралы, музыкалық аспаптарды топтарға жіктеу туралы түсінік қалыптастыру;

-қазақ дәстүрлі музыкасының, Қазақстан халықтары шығармашылығының, әлемдік классика және заманауи музыканың озық үлгілерімен таныстыра отырып, білім алушылардың музыкалық қабілеттері мен шығармашылық белсенділігін дамыту;

-дәстүрлі және заманауи музыкалық туындылар арқылы оқушылар бойында отансүйгіштік сезімін тәрбиелеу;

-Орындаушылық қабілеттерді дамыту-вокалдық және аспаптық: әуенді таза айту, ырғақты сезіну, әнді мәнерлеп орындау, шулы аспаптармен ырғақтық сүйемел жасау, домбырадағы негізгі тұғырлар және қағыстарды үйрену, жеке және топпен орындау.

-музыканың басқа өнер түрлерімен байланысын көрсету арқылы әлемнің тұтас бейнесі туралы түсінік қалыптастыру;

-ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану дағдыларын дамыту;

4. Жеке тұлғалық қасиеттердің кең ауқымды дағдылармен тығыз байланыста дамытылуы білім берудің «қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік», «құрмет», «ынтымақтастық», «еңбек пен шығармашылық», «ашықтық», «өмір бойы білім алу» сияқты басты құндылықтарын бойына

сіңіруіне негіз болады. Бұл құндылықтар білім алушылардың мінез-құлқы мен күнделікті іс-әрекетіне ықпал ететін тұрақты тұлғалық бағдарына негіз болады.

2-тарау. «Музыка» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

6. «Музыка» пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 1-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 35 сағат;
- 2) 2-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 36 сағат;
- 3) 3-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 36 сағат;
- 4) 4-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 36 сағатты құрайды.

ВАРИАТИВТІК САҒАТ ЕСЕБІНЕН 1-4 СЫНЫПТАРҒА ДОМБЫРА АСПАБЫН ҮЙРЕНУГЕ 1-САҒАТ БЕРУДІ ҰСЫНАМЫЗ.

7. «Музыка» оқу пәнінің 1-сыныпқа арналған базалық мазмұны келесі бөлімдерден тұрады:

1) «Негізгі музыкалық ұғымдар»

Ән, би, аңыз күйлер, марш, тыңдаушы, орындаушы, әнші, ақын, күйші, музыкант, композитор, оркестр, дирижер, халық музыкасы, композитор музыкасы, әуен, жоғары, төмен, бір биіктіктегі әуен, ырғақ, екпін, регистр, динамика, аккомпанемент, әннің құрылымы: шумақ, шумақ-қайырма, домбыраның құрылысы, қағыстар; аспаптардың атаулары: фортепиано, скрипка, домбыра, асатаяқ, қоңырау, тұяқтас, дауылпаз, балаларға арналған шулы аспаптар: ксилофон, металлофон, барабан, үшбұрыш, маракастар, бубен;

2) «Музыка тыңдау және талдау»

Қоршаған ортадағы дыбыстарды тыңдау және тану (шулы және музыкалық). Музыканың сипатын талқылау: көңілді, мұңды, қуанышты, қайғылы. Музыкалық көркемдеуіш құралдарды анықтау: регистр, екпін, динамика, әуеннің бағыты;

3) «Орындаушылық іс-әрекет»

Ән орындау: ән айту ережелері, ән салу тәсілдері: дұрыс тыныс алу, дикция, таза орындау. Әнді ән айту ережелеріне сәйкес орындау. Балаларға арналған, тақырыптық, қазақ халық және әдет-ғұрып әндерін орындау. Әнді дирижерлық қимылдардың көмегімен, бір дауыста орындау, қарапайым әуендерді таза орындау.

Аспапта ойнау: шулы музыка аспаптарында ырғақтық сүйемел жасау; қағыс түрлерін үйрену; домбыра аспабында квинта көлеміндегі шағын әнге сүйемел жасау; орындауға ұсынылған аспаптар – домбыра және балаларға арналған шулы ұрмалы аспаптар: тұяқтас, сылдырмақ, қоңырау, асатаяқ, ксилофон, металлофон, барабан, үшбұрыш, маракастар, бубен.

4) «Шығармашылық іс-әрекет және бағалау»

Музыкалық шығарманың сипатын түрлі музыкалық-шығармашылық жұмыстар арқылы көрсету: ән, би, сахналанған ән. Қарапайым музыкалық-шығармашылық жұмыстарды шығару: белгілі мәтінге, тыңдалған музыкаға ырғақтық суреттер; музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау, меңгерілген

білімдері мен дағдыларды музыкалық-шығармашылық жұмыстар арқылы көрсету.

8. «Музыка» оқу пәнінің 2-сыныпқа арналған базалық мазмұны келесі бөлімдерден тұрады:

1) «Негізгі музыкалық ұғымдар»

Музыкалық ұғымдар: тембр, ырғақ, динамика, екпін, лад: мажор, минор, музыкалық бейне, домбыра қағыстары, халық музыкасы, халық әні, дәстүрлі күйші-композитор, кәсіби композитор, композиторлық музыка. Қазақ халық күйлері және әндерінің жанрлық ерекшеліктері: бесік жыры, халық әні, гимн, төкпе және шертпе. Ұлттық және классикалық музыкалық аспаптардың дыбыс бояуы; қобыз, қобызшы, сазсырнай, үскірік, тастауық, скрипка, виолончель, флейта; Музыкалық шығарманың құрылымы: әуен, музыкалық сөйлем, әннің құрылымы: шумақ, шумақ-қайырма, күй буындары.

2) Музыка тыңдау және талдау:

Музыкалық жанрларды: ән, күй, би, марш; орындалу түрлерін: вокалдық, аспаптық анықтау. Ұлттық және классикалық музыкалық аспаптардың дыбыс бояуын анықтау. Музыканы көркемдеуіш құралдардың көмегімен сипатын талдау (ырғақ, динамика, тембр, лад, көркем бейне).

3) «Орындаушылық іс-әрекет»

Ән орындау: хор құрамында, жеке дауыспен түрлі сипаттағы әндерді ән айту ережелеріне сәйкес (дұрыс тыныс алу, дикция, интонация) орындау; әнді дирижерлық қимылдардың көмегімен орындау; балаларға арналған тақырыптық, халық және композитор әндерін орындау;

Аспапта ойнау: домбырада жеңіл әндерді орындау; аспаптар көмегімен музыкалық шығармаларға қарапайым ырғақтық сүйемелдеуді жеке және топпен орындау (балаларға арналған шулы, ұлттық ұрмалы аспаптармен).

4) «Шығармашылық іс-әрекет және бағалау»

Музыкалық шығарманың сипатын ырғақтық қимылдармен, шапалақпен, әңгіме, сурет түрінде және басқа да музыкалық-шығармашылық жұмыстар арқылы көрсету. Белгілі мәтінге, музыкаға дауыс көмегімен, музыкалық аспаптар, би қимылдары арқылы импровизация жасау; шығармашылық жұмыстарды бағалау және көрсету: ән, би, сурет, импровизация, сахналанған әндер.

9. «Музыка» оқу пәнінің 3-сыныпқа арналған базалық мазмұны келесі бөлімдерден тұрады:

1) Негізгі музыкалық ұғымдар:

Дәстүрлі әншілік мектептер, сал-сері, ақын, айтыс, терме, термеші; күй құрылымы: бас буын, орта буын және саға, төкпе және шертпе; музыкалық лад, музыкалық форма, интонация, музыкалық штрихтар, ансамбль, орындаушылардың саны бойынша ансамбль түрлері, оркестр; халық билері, бал билері, заманауи билер;

2) Музыка тыңдау және талдау:

Дәстүрлі музыка, би музыкасы және аспаптық музыкалық шығармаларды тыңдап және талдау: сипатын (көңілді, мұңды, ойнақы, нәзік), мазмұнын, жанрын анықтау; музыкалық көркемдеуіш құралдарын салыстыру (әуен, екпін,

динамика, регистр, ырғақ, музыкалық лад, форма, интонация, штрихтар) және музыкалық шығарманы әуен, интонация арқылы анықтау;

3) «Орындаушылық іс-әрекет»

Ән орындау: әнді дирижерлық қимылдардың көмегімен орындау. Ән айту ережелерінің көмегімен түрлі сипаттағы әндерді көркем образдарын көрсете отырып орындау.

Аспапта ойнау: ұрмалы аспаптардың көмегімен музыкалық шығармаларға ырғақтық сүйемел жасап, ансамбльмен орындау (шулы, ұрмалы аспаптар) музыкалық штрихтарды аспапта орындау барысында қолдану; Домбыра аспабымен халық әндері мен күйлерін орындау.

4) «Шығармашылық іс-әрекет және бағалау»

Қарапайым музыкалық шығармаларды шығару және импровизация жасау үшін музыкалық көркемдеуіш құралдарды қолдану: әуен, темп, динамика. ырғақ, мектептегі мерекелік іс-шаралар мен концерттерге қатысу. Меңгерілген музыкалық білімдері мен дағдыларын шығармашылық жұмыстар арқылы көрсету. Өзінің және басқалардың шығармашылық жұмыстарын бағалау.

10. «Музыка» оқу пәнінің 4-сыныпқа арналған базалық мазмұны келесі бөлімдерден тұрады:

1) «Негізгі музыкалық ұғымдар»

Дәстүрлі күйшілік мектептер, күйші-композитор, қобызшы, сыбызғышы, ұлттық оркестр, үрмелі оркестр, симфониялық оркестр; ұлттық және классикалық аспаптар, аспаптардың топтасуы: ішекті, үрмелі, ұрмалы; опера, увертюра, ария, речитатив, ансамбль, хор құрамындағы дауыс түрлері: ерлер (бас, баритон, тенор), әйелдер (сопрано, альт), балалар (дискант, сопрано); балет;

2) «Музыка тыңдау және талдау» Түрлі орындаудағы музыкалық шығармаларды тыңдау және талдау: вокалдық және аспаптық, жеке, ансамбль және оркестрлік орындауды ажырата білу; музыкалық шығармадағы көркем бейнелерін және жанр түрлерін анықтау және салыстыру.

3) «Орындаушылық іс-әрекет»

Ән орындау: Әр түрлі сипаттағы әндерді мәнерлеп орындау. Ән орындау ережелерін сақтау. Дыбыстардың арасын үзбей (легато) жатық, пунктирлі ырғақтағы әндерді орындау, жеке дауыспен, топта, музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен және сүйемелдеусіз орындау.

Аспапта ойнау: Музыкалық аспаптар көмегімен (балаларға арналған шулы, ұрмалы аспаптар) ырғақтық сүйемел жасау, шығарманың ырғағын жеке және топпен орындау. Домбыра аспабымен халық әндері мен композиторлық ән, күйлерді орындау.

4) «Шығармашылық іс-әрекет және бағалау»

Қарапайым музыкалық шығармаларды шығару және импровизация жасау үшін музыкалық көркемдеуіш құралдарды қолдану; меңгерілген білімдерін және дағдыларын шығармашылық қойылымдарда, ұжыммен ән орындауда, ансамбль құрамында, театрланған сахналауда көрсету; музыкалық шығармашылық жұмыстарды, бағалау, көрсету, өз жұмыстарын жақсарту мақсатында ұсыныстар айту.

3-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі

11. Бағдарламада оқу мақсаттары кодтық белгімен белгіленген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім және бөлімшенің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 1.2.1.1 кодында: «1» – сынып, «2.1» – бөлім мен бөлімше, «1» – оқу мақсатының реттік нөмірі.

12. Оқу мақсаттарының жүйесі:

1) 1-бөлім «Негізгі музыкалық ұғымдар»

Оқу мақсаттары жүйесінің бөлімшелері	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Музыкалық ұғымдар <i>Мемлекеттік тілді, өзінің шығу тегін біледі. (Қазақстандық патриотизм)</i>	1.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды білу	2.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және ажырату	3.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және салыстыру	4.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды іс-әрекеттің барлық түрлерінде қолдану

2) 2-бөлім «Музыканы тыңдау және талдау»

2.1 Музыка тыңдау және талдау <i>Белсенді тыңдау дағдыларына ие (Ынтымақтастық)</i>	1.2.1.1 музыканың әртүрлі жанрлары мен түрлері: ән, күй, би, маршпен танысу	2.2.1.1 музыканың жанрларын, вокалдық және аспаптық музыканы анықтау, ажырату	3.2.1.1 музыкалық жанрлардың ерекшелікте рін білу және түсіну	4.2.1.1 музыкалық шығармалардың жанрларын анықтау және салыстыру
	1.2.1.2 шулы және музыкалық аспаптардың дыбыстарын анықтау	2.2.1.2 ұлттық және классикалық музыка аспаптарының дыбыс бояуын анықтау және салыстыру	3.2.1.2 орындау тәсілдеріне қарай музыкалық аспаптардың тобын ажырату	4.2.1.2 ұлттық, үрмелі, симфониялық оркестр түрлерін ажырату
	1.2.1.3 есту қабілетіне	2.2.1.3 көркемдеуіш	3.2.1.3 музыкалық	4.2.1.3 көркемдеуіш

	сүйеніп, көркемдеуіш құралдарды анықтау	құралдардың көмегімен музыканың сипатын талдау және түсіндіру. (ырғақ, динамика, тембр, лад, көркем бейне)	шығармала рдағы (дәстүрлі, заманауи музыка) көркемдеуіш құралдарын анықтау және салыстыру	құралдардың көмегімен, музыкалық шығарманың көркем бейнесін анықтау
	1.2.1.4 әннің құрылымын ажырату: шумақ, шумақ-қайырма	2.2.1.4 музыкалық шығармадағы негізгі әуенді және музыкалық фразаны анықтау	3.2.1.4 музыкалық форманың құрылымын анықтау және салыстыру: шумақ, шумақ-қайырма; бас буын, орта буын және саға	4.2.1.4 музыкалық шығарманың (дәстүрлі, классикалық) құрылымы мен формасын анықтау

3) 3-бөлім «Орындаушылық іс-әрекет»

3.1 Ән орындау	1.3.1.1 әнді ән айту ережелеріне сәйкес, дирижерлық қимылдарды түсіне отырып орындау	2.3.1.1 түрлі сипатты әндерді жеке және хор құрамында ән айту ережесін сақтап, дирижерлық қимылдарды түсіне отырып орындау;	3.3.1.1 көркем бейнені аша отырып, түрлі сипатты әндерді орындау;	4.3.1.1 көркем бейнені аша отырып, түрлі сипаттағы әндерді жеке және топта орындау дағдысын көрсету;
----------------	--	---	---	--

3.2 Аспапта ойнау	1.3.2.1 шулы аспаптардың көмегімен шығармаларды сүйемелдеу	2.3.2.1 ансамбльде шулы аспаптардың көмегімен шығарманы қарапайым ырғақпен сүйемелдеп орындау	3.3.2.1 музыкалық штрихтарды қолдана отырып, аспаптарда ойнау дағдыларын көрсету	4.3.2.1 ырғақтық және динамикалық үндестікті қолдана отырып, аспаптарда ойнау дағдыларын көрсету
	1.3.2.2 домбырада төмен-жоғары қағыстарды ойнай білу	2.3.2.2 домбырада қарапайым әндерді топпен орындай білу	3.3.2.2 домбырада халық әндері мен күйлерін жеке және топпен орындай білу	4.3.2.2 домбыра аспабымен халық әндері мен композиторлық ән, күйлерді жеке және топпен орындай білу

4) 4-бөлім «Шығармашылық іс-әрекет және бағалау»

4.1 Музыкалық шығармашылық	1.4.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыс арқылы шығарманың сипатын жеткізу	2.4.1.1 ырғақтық қимыл-қозғалыстар және дыбыстар арқылы музыкалық-шығармашылық жұмыстарды көрсету	3.4.1.1 қарапайым музыкалық-шығармашылық жұмыстарды шығару және импровизация жасау үшін музыкалық көркемдеуіш құралдарды қолдану	4.4.1.1 меңгерілген білімдерін және дағдыларын шығармашылық қойылымдарда қолдану
4.2 Шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	1.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсете білу	2.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу	3.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету, өзінің және өзгелердің жұмыстарын бағалай білу	4.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу, жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу;

13. Осы оқу бағдарламасы қосымшада келтірілген бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған «Музыка» пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған «Музыка» пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 1-сынып:

Ортақ тақырыптар	Оқыту мақсаты жүйесінің бөлімдері	Оқыту мақсаты жүйесінің бөлімшелері	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
Ғажайып мектеп әлемі	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	1.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды білу
	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Музыканы тыңдау және талдау	1.2.1.1 музыканың әртүрлі жанрлары мен түрлері: ән, күй, би, маршпен танысу; 1.2.1.2 шулы және музыкалық аспаптардың дыбыстарын анықтау
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау	1.3.1.1 әнді ән айту ережелеріне сәйкес, дирижерлық қимылдарды түсіне отырып орындау
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 Музыкалық шығармашылық	1.4.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыс арқылы шығарманың сипатын жеткізу
	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	1.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды білу
	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Музыканы тыңдау және талдау	1.2.1.4 әннің құрылымын ажырату: шумақ, шумақ-қайырма

Менің отбасым және достарым	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	1.3.1.1 әнді ән айту ережелеріне сәйкес, дирижерлық қимылдарды түсіне отырып орындау; 1.3.2.1 шулы аспаптардың көмегімен шығармаларды сүйемелдеу
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 Музыкалық шығармашылық 4.2 Шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	1.4.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыс арқылы шығарманың сипатын жеткізу; 1.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсете білу
2-тоқсан			
Сырлы дыбыстар әлемі	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	1.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды білу
	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Музыканы тыңдау және талдау	1.2.1.2 шулы және музыкалық аспаптардың дыбыстарын анықтау; 1.2.1.3 есту қабілетіне сүйеніп, көркемдеуіш құралдарды анықтау
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	1.3.1.1 әнді ән айту ережелеріне сәйкес, дирижерлық қимылдарды түсіне отырып орындау; 1.3.2.1 шулы аспаптардың көмегімен шығармаларды сүйемелдеу
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 Музыкалық шығармашылық	1.4.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыс арқылы шығарманың сипатын жеткізу;

		4.2 Шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	1.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсете білу
Сиқырлы аспаптар	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	1.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды білу
	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Музыканы тыңдау және талдау	1.2.1.2 шулы және музыкалық аспаптардың дыбыстарын анықтау
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	1.3.1.1 әнді ән айту ережелеріне сәйкес, дирижерлық қимылдарды түсіне отырып орындау; 1.3.2.2 домбырада төмен-жоғары қағыстарды ойнай білу
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 Музыкалық шығармашылық 4.2 Шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	1.4.1.1 музыкалық- шығармашылық жұмыс арқылы шығарманың сипатын жеткізу; 1.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсете білу
3-тоқсан			
Музыка әлеміне саяхат	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	1.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды білу
	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Музыканы тыңдау және талдау	1.2.1.1 музыканың өртүрлі жанрлары мен түрлері: ән, күй, би, маршпен танысу; 1.2.1.2 шулы және музыкалық аспаптардың дыбыстарын анықтау

	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	1.3.1.1 әнді ән айту ережелеріне сәйкес, дирижерлық қимылдарды түсіне отырып орындау; 1.3.2.2 домбырада төмен-жоғары қағыстарды ойнай білу
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 Музыкалық шығармашылық	1.4.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыс арқылы шығарманың сипатын жеткізу
Сүйікті әуендер	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	1.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды білу
	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Музыканы тыңдау және талдау	1.2.1.3 есту қабілетіне сүйеніп, көркемдеуіш құралдарды анықтау; 1.2.1.4 әннің құрылымын ажырату: шумақ, шумақ-қайырма
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	1.3.1.1 әнді ән айту ережелеріне сәйкес, дирижерлық қимылдарды түсіне отырып орындау; 1.3.2.1 шулы аспаптардың көмегімен шығармаларды сүйемелдеу; 1.3.2.2 домбырада төмен-жоғары қағыстарды ойнай білу
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 Музыкалық шығармашылық 4.2 Шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	1.4.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыс арқылы шығарманың сипатын жеткізу; 1.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсете білу
4-тоқсан			

Отанның біз ұланы	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	1.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды білу
	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Музыканы тыңдау және талдау	1.2.1.1 музыканың әртүрлі жанрлары мен түрлері: ән, күй, би, маршпен танысу; 1.2.1.2 шулы және музыкалық аспаптардың дыбыстарын анықтау
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	1.3.1.1 әнді ән айту ережелеріне сәйкес, дирижерлық қимылдарды түсіне отырып орындау; 1.3.2.1 шулы аспаптардың көмегімен шығармаларды сүйемелдеу; 1.3.2.2 домбырада төмен-жоғары қағыстарды ойнай білу
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 Музыкалық шығармашылық	1.4.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыс арқылы шығарманың сипатын жеткізу
Туған өлкем	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	1.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды білу
	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Музыканы тыңдау және талдау	1.2.1.2 шулы және музыкалық аспаптардың дыбыстарын анықтау; 1.2.1.4 әннің құрылымын ажырату: шумақ, шумақ-қайырма
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау	1.3.1.1 әнді ән айту ережелеріне сәйкес, дирижерлық

		3.2 Аспапта ойнау	қимылдарды түсіне отырып орындау; 1.3.2.2 домбырада төмен-жоғары қағыстарды ойнай білу
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 Музыкалық шығармашылық 4.2 Шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	1.4.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыс арқылы шығарманың сипатын жеткізу; 1.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсете білу

2) 2-сынып:

Ортақ тақырыптар	Оқу мақсаты жүйесінің бөлімдері	Оқу мақсаты жүйесінің бөлімшелері	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
Ертегілер мен аңыз әлеміне саяхат	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	2.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және ажырату
	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Музыканы тыңдау және талдау	2.2.1.1 музыканың жанрларын, вокалдық және аспаптық музыканы анықтау, ажырату; 2.2.1.3 көркемдеуіш құралдардың көмегімен музыканың сипатын талдау және түсіндіру. (ырғақ, динамика, тембр, лад, көркем бейне)
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	2.3.1.1 түрлі сипатты әндерді жеке және хор құрамында ән айту ережесін сақтап, дирижерлық қимылдарды түсіне отырып, орындау; 2.3.2.1 ансамбльде шулы аспаптардың көмегімен шығарманы

			қарапайым ырғақпен сүйемелдеп орындау
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 Музыкалық шығармашылық	2.4.1.1 ырғақтық қимыл-қозғалыстар және дыбыстар арқылы музыкалық-шығармашылық жұмыстарды көрсету
Төрт түлікке арналған әндер мен күйлер	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	2.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және ажырату
	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Мзыканы тыңдау және талдау	2.2.1.1 музыканың жанрларын, вокалдық және аспаптық музыканы анықтау, ажырату; 2.2.1.2 ұлттық және классикалық музыка аспаптарының дыбыс бояуын анықтау және салыстыру; 2.2.1.3 көркемдеуіш құралдардың көмегімен музыканың сипатын талдау және түсіндіру. (ырғақ, динамика, тембр, лад, көркем бейне) 2.2.1.4 музыкалық шығармадағы негізгі әуенді және музыкалық фразаны анықтау
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	2.3.1.1 түрлі сипатты әндерді жеке және хор құрамында ән айту ережесін сақтап, дирижерлық қимылдарды түсіне отырып, орындау 2.3.2.1 ансамбльде шулы аспаптардың көмегімен шығарманы қарапайым ырғақпен сүйемелдеп орындау

	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 Музыкалық шығармашылық	2.4.1.1 ырғақтық қимыл-қозғалыстар және дыбыстар арқылы музыкалық-шығармашылық жұмыстарды көрсету
		4.2 Шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	2.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу;
2-тоқсан			
Аспаптар атасы – қобыз	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	2.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және ажырату
	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Музыканы тыңдау және талдау	2.2.1.1 музыканың жанрларын, вокалдық және аспаптық музыканы анықтау, ажырату; 2.2.1.3 көркемдеуіш құралдардың көмегімен музыканың сипатын талдау және түсіндіру. (ырғақ, динамика, тембр, лад, көркем бейне) 2.2.1.4 музыкалық шығармадағы негізгі әуенді және музыкалық фразаны анықтау
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	2.3.1.1 түрлі сипатты әндерді жеке және хор құрамында ән айту ережесін сақтап, дирижерлық қимылдарды түсіне отырып, орындау 2.3.2.1 ансамбльде шулы аспаптардың көмегімен шығарманы қарапайым ырғақпен сүйемелдеп орындау;

			2.3.2.2 Домбырада қарапайым әндерді топпен орындай білу
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 Музыкалық шығармашылық	2.4.1.1 ырғақтық қимыл-қозғалыстар және дыбыстар арқылы музыкалық-шығармашылық жұмыстарды көрсету
Саз аспаптар бояуы	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	2.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және ажырату
	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Музыканы тыңдау және талдау	2.2.1.1 музыканың жанрларын, вокалдық және аспаптық музыканы анықтау, ажырату; 2.2.1.2 ұлттық және классикалық музыка аспаптарының дыбыс бояуын анықтау және салыстыру; 2.2.1.3 көркемдеуіш құралдардың көмегімен музыканың сипатын талдау және түсіндіру. (ырғақ, динамика, тембр, лад, көркем бейне)
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	2.3.1.1 түрлі сипатты әндерді жеке және хор құрамында ән айту ережесін сақтап, дирижерлық қимылдарды түсіне отырып, орындау 2.3.2.1 ансамбльде шулы аспаптардың көмегімен шығарманы қарапайым ырғақпен сүйемелдеп орындау; 2.3.2.2 Домбырада қарапайым әндерді топпен орындай білу

	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 Музыкалық шығармашылық 4.2 Шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	2.4.1.1 ырғақтық қимыл-қозғалыстар және дыбыстар арқылы музыкалық-шығармашылық жұмыстарды көрсету 2.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу
3-тоқсан			
Біз концертке барамыз	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	2.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және ажырату
	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Мзыканы тыңдау және талдау	2.2.1.1 музыканың жанрларын, вокалдық және аспаптық музыканы анықтау, ажырату; 2.2.1.3 көркемдеуіш құралдардың көмегімен музыканың сипатын талдау және түсіндіру. (ырғақ, динамика, тембр, лад, көркем бейне) 2.2.1.4 музыкалық шығармадағы негізгі әуенді және музыкалық фразаны анықтау
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау	2.3.1.1 түрлі сипатты әндерді жеке және хор құрамында ән айту ережесін сақтап, дирижерлық қимылдарды түсіне отырып, орындау
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 Музыкалық шығармашылық	2.4.1.1 ырғақтық қимыл-қозғалыстар және дыбыстар арқылы музыкалық-шығармашылық жұмыстарды көрсету

Ән айтамыз, билейміз	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	2.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және ажырату
	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Музыканы тыңдау және талдау	2.2.1.1 музыканың жанрларын, вокалдық және аспаптық музыканы анықтау, ажырату; 2.2.1.2 ұлттық және классикалық музыка аспаптарының дыбыс бояуын анықтау және салыстыру; 2.2.1.3 көркемдеуіш құралдардың көмегімен музыканың сипатын талдау және түсіндіру. (ырғақ, динамика, тембр, лад, көркем бейне)
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	2.3.1.1 түрлі сипатты әндерді жеке және хор құрамында ән айту ережесін сақтап, дирижерлық қимылдарды түсіне отырып, орындау 2.3.2.1 ансамбльде шулы аспаптардың көмегімен шығарманы қарапайым ырғақпен сүйемелдеп орындау; 2.3.2.2 Домбырада қарапайым әндерді топпен орындай білу
Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 Музыкалық шығармашылық 4.2 Шығармашылық	2.4.1.1 ырғақтық қимыл-қозғалыстар және дыбыстар арқылы музыкалық-шығармашылық жұмыстарды көрсету 2.4.2.1 өз шығармашылық	

		жұмысты көрсету және бағалау	жұмысын көрсету және бағалай білу
4-тоқсан			
Ел қорғауға әзірміз	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	2.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және ажырату
	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Музыканы тыңдау және талдау	2.2.1.2 ұлттық және классикалық музыка аспаптарының дыбыс бояуын анықтау және салыстыру; 2.2.1.3 көркемдеуіш құралдардың көмегімен музыканың сипатын талдау және түсіндіру. (ырғақ, динамика, тембр, лад, көркем бейне) 2.2.1.4 музыкалық шығармадағы негізгі әуенді және музыкалық фразаны анықтау
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	2.3.1.1 түрлі сипатты әндерді жеке және хор құрамында ән айту ережесін сақтап, дирижерлық қимылдарды түсіне отырып, орындау 2.3.2.1 ансамбльде шулы аспаптардың көмегімен шығарманы қарапайым ырғақпен сүйемелдеп орындау;
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 Музыкалық шығармашылық	2.4.1.1 ырғақтық қимыл-қозғалыстар және дыбыстар арқылы музыкалық-шығармашылық жұмыстарды көрсету
	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	2.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және ажырату

Отан отбасынан басталады	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Музыканы тыңдау және талдау	2.2.1.3 көркемдеуіш құралдардың көмегімен музыканың сипатын талдау және түсіндіру. (ырғақ, динамика, тембр, лад, көркем бейне) 2.2.1.4 музыкалық шығармадағы негізгі әуенді және музыкалық фразаны анықтау
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	2.3.1.1 түрлі сипатты әндерді жеке және хор құрамында ән айту ережесін сақтап, дирижерлық қимылдарды түсіне отырып, орындау 2.3.2.1 ансамбльде шулы аспаптардың көмегімен шығарманы қарапайым ырғақпен сүйемелдеп орындау; 2.3.2.2 Домбырада қарапайым әндерді топпен орындай білу
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 Музыкалық шығармашылық 4.2 Шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	2.4.1.1 ырғақтық қимыл-қозғалыстар және дыбыстар арқылы музыкалық-шығармашылық жұмыстарды көрсету 2.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу

3) 3-сынып:

Ортақ тақырыптар	Оқыту мақсаты жүйесінің бөлімдері	Оқыту мақсаты жүйесінің бөлімшелері	Оқу мақсаттары
	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	3.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және салыстыру

Ғасыр асып жеткен әндер	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Музиканы тыңдау және талдау	3.2.1.1 музыкалық жанрлардың ерекшеліктерін білу және түсіну
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау	3.3.1.1 көркем бейнені аша отырып, түрлі сипатты әндерді орындау
		3.2 Аспапта ойнау	3.3.2.2 домбырада халық әндері мен күйлерін жеке және топпен орындай білу
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 Музыкалық шығармашылық	3.4.1.1 қарапайым музыкалық-шығармашылық жұмыстарды шығару және импровизация жасау үшін музыкалық көркемдеуіш құралдарды қолдану
Әншілік мектептер	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	3.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және салыстыру
	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Музиканы тыңдау және талдау	3.2.1.1 музыкалық жанрлардың ерекшеліктерін білу және түсіну 3.2.1.2 орындау тәсілдеріне қарай музыкалық аспаптардың тобын ажырату
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	3.3.1.1 көркем бейнені аша отырып, түрлі сипатты әндерді орындау 3.3.2.1 музыкалық штрихтарды қолдана отырып, аспаптарда ойнау дағдыларын көрсету

			3.3.2.2 домбырада халық әндері мен күйлерін жеке және топпен орындай білу
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 музыкалық шығармашылық 4.2 Шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.4.1.1 қарапайым музыкалық-шығармашылық жұмыстарды шығару және импровизация жасау үшін музыкалық көркемдеуіш құралдарды қолдану 3.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету, өзінің және өзгелердің жұмыстарын бағалай білу
2-тоқсан			
Домбыра-асыл мұра	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	3.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және салыстыру
	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.2.1.2 орындау тәсілдеріне қарай музыкалық аспаптардың тобын ажырату 3.2.1.3 музыкалық шығармалардағы (дәстүрлі, заманауи музыка) көркемдеуіш құралдарын анықтау және салыстыру 3.2.1.4 музыкалық форманың құрылымын анықтау және салыстыру: шумақ, шумақ-қайырма; бас буын, орта буын және саға
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау	3.3.1.1 көркем бейнені аша отырып,

		3.2 Аспапта ойнау	түрлі сипатты әндерді орындау 3.3.2.1 музыкалық штрихтарды қолдана отырып, аспаптарда ойнау дағдыларын көрсету 3.3.2.2 домбырада халық әндері мен күйлерін жеке және топпен орындай білу
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 музыкалық шығармашылық	3.4.1.1 қарапайым музыкалық-шығармашылық жұмыстарды шығару және импровизация жасау үшін музыкалық көркемдеуіш құралдарды қолдану
Аспаптар тобы	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	3.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және салыстыру
	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.2.1.3 музыкалық шығармалардағы (дәстүрлі, заманауи музыка) көркемдеуіш құралдарын анықтау және салыстыру
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау	3.3.1.1 көркем бейнені аша отырып, түрлі сипатты әндерді орындау
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 музыкалық шығармашылық 4.2 Шығармашылық жұмысты	3.4.1.1 қарапайым музыкалық-шығармашылық жұмыстарды шығару және импровизация жасау үшін музыкалық көркемдеуіш құралдарды қолдану

		көрсету және бағалау	3.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету, өзінің және өзгелердің жұмыстарын бағалай білу
3-тоқсан			
Музыка біздің өмірімізде	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	3.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және салыстыру
	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Мзыканы тыңдау және талдау	3.2.1.1 музыкалық жанрлардың ерекшеліктерін білу және түсіну 3.2.1.2 орындау тәсілдеріне қарай музыкалық аспаптардың тобын ажырату
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	3.3.1.1 көркем бейнені аша отырып, түрлі сипатты әндерді орындау 3.3.2.1 музыкалық штрихтарды қолдана отырып, аспаптарда ойнау дағдыларын көрсету
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 музыкалық шығармашылық	3.4.1.1 қарапайым музыкалық-шығармашылық жұмыстарды шығару және импровизация жасау үшін музыкалық көркемдеуіш құралдарды қолдану
	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	3.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және салыстыру

Қазақ билері мен эстрада музыкасы	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.2.1.1 музыкалық жанрлардың ерекшеліктерін білу және түсіну 3.2.1.3 музыкалық шығармалардағы (дәстүрлі, заманауи музыка) көркемдеуіш құралдарын анықтау және салыстыру
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	3.3.1.1 көркем бейнені аша отырып, түрлі сипатты әндерді орындау 3.3.2.1 музыкалық штрихтарды қолдана отырып, аспаптарда ойнау дағдыларын көрсету
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 музыкалық шығармашылық 4.2 Шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.4.1.1 қарапайым музыкалық-шығармашылық жұмыстарды шығару және импровизация жасау үшін музыкалық көркемдеуіш құралдарды қолдану 3.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету, өзінің және өзгелердің жұмыстарын бағалай білу
4-тоқсан			
Дос болайық бәріміз	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	3.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және салыстыру
	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.2.1.3 музыкалық шығармалардағы (дәстүрлі, заманауи музыка) көркемдеуіш

			құралдарын анықтау және салыстыру 3.2.1.4 музыкалық форманың құрылымын анықтау және салыстыру: шумақ, шумақ-қайырма; бас буын, орта буын және саға
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау	3.3.1.1 көркем бейнені аша отырып, түрлі сипатты әндерді орындау
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 музыкалық шығармашылық	3.4.1.1 қарапайым музыкалық-шығармашылық жұмыстарды шығару және импровизация жасау үшін музыкалық көркемдеуіш құралдарды қолдану
Табиғатты аялайық	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	3.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және салыстыру
	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.2.1.4 музыкалық форманың құрылымын анықтау және салыстыру: шумақ, шумақ-қайырма; бас буын, орта буын және саға
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	3.3.1.1 көркем бейнені аша отырып, түрлі сипатты әндерді орындау 3.3.2.2 домбырада халық әндері мен күйлерін жеке және топпен орындай білу
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.2 Шығармашылық жұмысты	3.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету, өзінің және

		көрсету және бағалау	өзгелердің жұмыстарын бағалай білу
4) 4-сынып			
Ортақ тақырыптар	Оқыту мақсаты жүйесінің бөлімдері	Оқыту мақсаты жүйесінің бөлімшелері	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
Ұлы күйші-композиторлар	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	4.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды іс-әрекеттің барлық түрлерінде қолдану
	Музыка тыңдау және талдау	2.1 Музыка тыңдау және талдау	4.2.1.1 музыкалық шығармалардың жанрларын анықтау және салыстыру; 4.2.1.3 көркемдеуіш құралдардың көмегімен, музыкалық шығарманың көркем бейнесін анықтау; 4.2.1.4 музыкалық шығарманың (дәстүрлі, классикалық) құрылымы мен формасын анықтау
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	4.3.1.1 көркем бейнені аша отырып, түрлі сипаттағы әндерді жеке және топта орындау дағдысын көрсету; 4.3.2.1 ырғақтық және динамикалық үндестікті қолдана отырып, аспаптарда ойнау дағдыларын көрсету

	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 музыкалық шығармашылық 4.2 Шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	4.4.1.1 меңгерілген білімдерін және дағдыларын шығармашылық қойылымдарда қолдану; 4.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу, жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу
Күйшілік мектептер	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	4.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды іс-әрекеттің барлық түрлерінде қолдану
	Музыка тыңдау және талдау	2.1 Музыка тыңдау және талдау	4.2.1.3 көркемдеуіш құралдардың көмегімен, музыкалық шығарманың көркем бейнесін анықтау; 4.2.1.4 музыкалық шығарманың (дәстүрлі, классикалық) құрылымы мен формасын анықтау
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	4.3.1.1 көркем бейнені аша отырып, түрлі сипаттағы әндерді жеке және топта орындау дағдысын көрсету; 4.3.2.2 домбыра аспабымен халық әндері мен композиторлық ән, күйлерді жеке және топпен орындай білу
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 музыкалық шығармашылық	4.4.1.1 меңгерілген білімдерін және дағдыларын

		4.2 Шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	шығармашылық қойылымдарда қолдану; 4.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу, жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу
2-тоқсан			
Симфониялық оркестр аспаптары	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	4.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды іс-әрекеттің барлық түрлерінде қолдану
	Музыка тыңдау және талдау	2.1 Музыка тыңдау және талдау	4.2.1.1 музыкалық шығармалардың жанрларын анықтау және салыстыру; 4.2.1.2 ұлттық, үрмелі, симфониялық оркестр түрлерін ажырату; 4.2.1.3 көркемдеуіш құралдардың көмегімен, музыкалық шығарманың көркем бейнесін анықтау
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	4.3.1.1 көркем бейнені аша отырып, түрлі сипаттағы әндерді жеке және топта орындау дағдысын көрсету; 4.3.2.1 ырғақтық және динамикалық үндестікті қолдана отырып, аспаптарда ойнау дағдыларын көрсету; 4.3.2.2 домбыра аспабымен халық әндері мен

			композиторлық ән, күйлерді жеке және топпен орындай білу
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 музыкалық шығармашылық 4.2 Шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	4.4.1.1 меңгерілген білімдерін және дағдыларын шығармашылық қойылымдарда қолдану; 4.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу, жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу
Әлемді шарлаған аспаптар	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	4.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды іс-әрекеттің барлық түрлерінде қолдану
	Музыка тыңдау және талдау	2.1 Музыка тыңдау және талдау	4.2.1.1 музыкалық шығармалардың жанрларын анықтау және салыстыру; 4.2.1.2 ұлттық, үрмелі, симфониялық оркестр түрлерін ажырату; 4.2.1.3 көркемдеуіш құралдардың көмегімен, музыкалық шығарманың көркем бейнесін анықтау
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	4.3.1.1 көркем бейнені аша отырып, түрлі сипаттағы әндерді жеке және топта орындау дағдысын көрсету; 4.3.2.1 ырғақтық және динамикалық үндестікті қолдана отырып, аспаптарда

			ойнау дағдыларын көрсету; 4.3.2.2 домбыра аспабымен халық әндері мен композиторлық ән, күйлерді жеке және топпен орындай білу
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 музыкалық шығармашылық 4.2 Шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	4.4.1.1 меңгерілген білімдерін және дағдыларын шығармашылық қойылымдарда қолдану; 4.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу, жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу
3-тоқсан			
Әлемнің әйгілі театрлары	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	4.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды іс-әрекеттің барлық түрлерінде қолдану
	Музыка тыңдау және талдау	2.1 Музыка тыңдау және талдау	4.2.1.1 музыкалық шығармалардың жанрларын анықтау және салыстыру; 4.2.1.3 көркемдеуіш құралдардың көмегімен, музыкалық шығарманың көркем бейнесін анықтау; 4.2.1.4 музыкалық шығарманың (дәстүрлі, классикалық) құрылымы мен формасын анықтау
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау	4.3.1.1 көркем бейнені аша отырып,

		3.2 Аспапта ойнау	түрлі сипаттағы әндерді жеке және топта орындау дағдысын көрсету; 4.3.2.1 ырғақтық және динамикалық үндестікті қолдана отырып, аспаптарда ойнау дағдыларын көрсету; 4.3.2.2 домбыра аспабымен халық әндері мен композиторлық ән, күйлерді жеке және топпен орындай білу
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 музыкалық шығармашылық 4.2 Шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	4.4.1.1 меңгерілген білімдерін және дағдыларын шығармашылық қойылымдарда қолдану; 4.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу, жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу
Опера және балет өнерінің жанрлары	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	4.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды іс-әрекеттің барлық түрлерінде қолдану
	Музыка тыңдау және талдау	2.1 Музыка тыңдау және талдау	4.2.1.1 музыкалық шығармалардың жанрларын анықтау және салыстыру; 4.2.1.3 көркемдеуіш құралдардың көмегімен, музыкалық шығарманың көркем бейнесін анықтау;

			4.2.1.4 музыкалық шығарманың (дәстүрлі, классикалық) құрылымы мен формасын анықтау
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	4.3.1.1 көркем бейнені аша отырып, түрлі сипаттағы әндерді жеке және топта орындау дағдысын көрсету; 4.3.2.1 ырғақтық және динамикалық үндестікті қолдана отырып, аспаптарда ойнау дағдыларын көрсету; 4.3.2.2 домбыра аспабымен халық әндері мен композиторлық ән, күйлерді жеке және топпен орындай білу
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 музыкалық шығармашылық 4.2 Шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	4.4.1.1 меңгерілген білімдерін және дағдыларын шығармашылық қойылымдарда қолдану; 4.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу, жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу
4-тоқсан			
	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	4.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды іс-әрекеттің барлық түрлерінде қолдану

Бір шаңырақ астында	Музыка тыңдау және талдау	2.1 Музыка тыңдау және талдау	4.2.1.1 музыкалық шығармалардың жанрларын анықтау және салыстыру; 4.2.1.3 көркемдеуіш құралдардың көмегімен, музыкалық шығарманың көркем бейнесін анықтау; 4.2.1.4 музыкалық шығарманың (дәстүрлі, классикалық) құрылымы мен формасын анықтау
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	4.3.1.1 көркем бейнені аша отырып, түрлі сипаттағы әндерді жеке және топта орындау дағдысын көрсету; 4.3.2.1 ырғақтық және динамикалық үндестікті қолдана отырып, аспаптарда ойнау дағдыларын көрсету; 4.3.2.2 домбыра аспабымен халық әндері мен композиторлық ән, күйлерді жеке және топпен орындай білу
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 музыкалық шығармашылық 4.2 Шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	4.4.1.1 меңгерілген білімдерін және дағдыларын шығармашылық қойылымдарда қолдану; 4.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу, жұмысын жақсарту

			үшін ұсыныстар енгізу
Менің Отаным - Қазақстан	Негізгі музыкалық ұғымдар	1.1 Музыкалық ұғымдар	4.1.1.1 негізгі музыкалық ұғымдарды іс-әрекеттің барлық түрлерінде қолдану
	Музыка тыңдау және талдау	2.1 Музыка тыңдау және талдау	4.2.1.1 музыкалық шығармалардың жанрларын анықтау және салыстыру; 4.2.1.2 ұлттық, үрмелі, симфониялық оркестр түрлерін ажырату; 4.2.1.3 көркемдеуіш құралдардың көмегімен, музыкалық шығарманың көркем бейнесін анықтау;
	Орындаушылық іс-әрекет	3.1 Ән орындау 3.2 Аспапта ойнау	4.3.1.1 көркем бейнені аша отырып, түрлі сипаттағы әндерді жеке және топта орындау дағдысын көрсету; 4.3.2.1 ырғақтық және динамикалық үндестікті қолдана отырып, аспаптарда ойнау дағдыларын көрсету; 4.3.2.2 домбыра аспабымен халық әндері мен композиторлық ән, күйлерді жеке және топпен орындай білу
	Шығармашылық іс-әрекет және бағалау	4.1 музыкалық шығармашылық	4.4.1.1 меңгерілген білімдерін және дағдыларын

		4.2 Шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	шығармашылық қойылымдарда қолдану; 4.4.2.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу, жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу
--	--	--	---

Ескерту: оқу мақсаттары нақты контекстке қатысты байланбай, әртүрлі тақырып аясында іске асырылады.

«Музыка» бағдарламасы бойынша салыстырмалы кесте

Қолданыстағы бағдарлама	Ұсынылған жоба	Негіздеме
<p>2. «Музыка» пәнін оқытудың мақсаты – білім алушылардың музыка бойынша негізгі білімі мен біліктерін, музыкалық іс-әрекеттерінде шығармашылық пен өз ойын жеткізу және қарым-қатынас жасау тәсілдерін меңгеру, ұлттық және жалпыадамзаттық мәдениеттің адамгершілік-эстетикалық құндылықтары туралы түсініктерін қалыптастыру, музыкалық және шығармашылық қабілеттерін дамыту.</p> <p>3. «Музыка» пәнін оқытудың міндеттері:</p> <p>1) музыкалық сауаттылық негізі бойынша білімдерін қалыптастыру;</p> <p>2) стиль, жанр, музыканың көркемдік құралдары туралы түсініктерді қалыптастыру;</p> <p>3) музыкалық сауаттылықтың негізгі</p>	<p>2. Бастауыш мектептегі «Музыка» пәнінің мақсаты – білім алушыларда төмендегідей дағдыларды қалыптастыру: музыка өнерін түсіну қабілеті; музыка рөлі туралы пайымдай алу, қазақ музыкасын, Қазақстан халықтарының музыкалық шығармашылығын құрметтеу; дәстүрлі музыка мен заманауи музыка мәдениеті арасындағы байланысты көре білу; оқушы шығармашылығын ән айту, аспапта ойнау сияқты орындаушылық іс-әрекетте жеке немесе топпен көрсете білу.</p> <p>3. «Музыка» оқу пәнінің міндеттері:</p> <p>-білім алушыларда негізгі музыкалық жанрлар мен формалар туралы, музыканың көркемдеуіш құралдары туралы, музыкалық аспаптарды</p>	<p>2.Жаңа жобада пән мақсаттары заманауи педагогикалық бағыттарға және Ф.Ламберттің лекцияларында қозғалған мәселелерге сәйкес дағдылық негізде құрылған.</p> <p>3.а) Жобада міндеттер қатарынан нота сауаты алынып тасталды, себебі ол Балалар музыка мектептерінде оқыту міндеті болып табылады және жалпы білім беру мектептерінде оқыту тәжірибесінде нәтиже бермейді.</p>

<p>терминдері мен ұғымдарын меңгеру;</p> <p>4) музыкалық іс-әрекет процесінде білімдері мен дағдыларын, сонымен бірге музыканы өнердің басқа да түрлерімен кіріктіре отырып дамыту;</p> <p>5) музыкалық орындаушылық дағдыларын, сонымен қатар ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану арқылы қалыптастыру;</p> <p>6) қазақтың дәстүрлі музыкасы мен фольклорының, әлем халықтарының музыкалық шығармашылығының, классикалық және заманауи композиторлар шығармаларының озық үлгілерін білу;</p> <p>7) музыкалық іс-әрекеттер процесінде білім алушылардың көркемдікті қабылдау қабілеттерін қалыптастыру;</p> <p>8) музыкалық іс-әрекеттер процесінде зерттеушілік, шығармашылықпен және сыни тұрғыдан ойлау дағдыларын қалыптастыру;</p> <p>9) білім алушылардың өмір тәжірибесі негізінде іс-әрекеттерінің танымдық және эмоционалдық өрісін, адамгершілік-эстетикалық сезімдерін, ассоциациялық және бейнелеп ойлау дағдыларын, музыкалық іс-әрекеттер арқылы қоршаған ортаға өзінің қарым-қатынасын білдіруге деген</p>	<p>топтарға жіктеу туралы түсінік қалыптастыру;</p> <p>-қазақ дәстүрлі музыкасының, Қазақстан халықтары шығармашылығының, әлемдік классика және заманауи музыканың озық үлгілерімен таныстыра отырып, білім алушылардың музыкалық қабілеттері мен шығармашылық белсенділігін дамыту;</p> <p>-дәстүрлі және заманауи музыкалық туындылар арқылы оқушылар бойында отансүйгіштік сезімін тәрбиелеу;</p> <p>-Орындаушылық қабілеттерді дамыту-вокалдық және аспаптық; әуенді таза айту, ырғақты сезіну, әнді мәнерлеп орындау, шулы аспаптармен ырғақтық сүйемел жасау, домбырадағы негізгі тұғырлар және қағыстарды үйрену, жеке және топпен орындау.</p> <p>-музыканың басқа өнер түрлерімен байланысын көрсету арқылы әлемнің тұтас бейнесі туралы түсінік қалыптастыру;</p> <p>-ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану дағдыларын дамыту;</p> <p>4. Жеке тұлғалық қасиеттердің кең ауқымды дағдылармен тығыз байланыста дамытылуы білім берудің "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет",</p>	<p>ә) Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың 2019 жылы 7 шілдеде мектептерге домбыра пәнін енгізу туралы ұсынысын негізге ала отырып, оқу пәнінің міндеттері домбыра аспабында ойнап үйрену дағдыларымен толықтырылды.</p> <p>4. Ағылшын тілі пәні 3-сыныптан енгізілетіндіктен, үштілділік алынып тасталынды.</p> <p>ВАРИАТИВ ТІК САҒАТ ЕСЕБІНЕН 1-4 СЫНЫПТАРҒА ДОМБЫРА АСПАБЫН ҮЙРЕНУГЕ 1 САҒАТ БЕРУДІ ҰСЫНАМЫЗ.</p> <p>Сағат қосылмаған жағдайда, домбыра үйрену мүмкіндігі болмайды.</p>
---	--	---

<p>талап-тілектерін қалыптастыру.</p> <p>4. Оқу бағдарламасында үш тілде білім беруді жүзеге асыру қарастырылған, онда үш тілді меңгертіп қана қоймай, сол сияқты білім алушылардың сыныптан тыс жұмыстарын да үш (қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде) тілде ұйымдастыру қарастырылған.</p> <p>2-тарау. «Музыка» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру</p> <p>6. «Музыка» пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:</p> <p>1) 1-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 33 сағат;</p> <p>2) 2-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;</p> <p>3) 3-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;</p> <p>4) 4-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты құрайды.</p> <p>«Музыка» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі бөлімдерден тұрады:</p> <p>1) «Музыка тыңдау, талдау және орындау»;</p> <p>2) «Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру»;</p> <p>3) «Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау»;</p>	<p>"ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты басты құндылықтарын бойына сіңіруіне негіз болады. Бұл құндылықтар білім алушылардың мінез-құлқы мен күнделікті іс-әрекетіне ықпал ететін тұрақты тұлғалық бағдарына негіз болады.</p> <p>2-тарау. «Музыка» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру</p> <p>6. "Музыка" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:</p> <p>1) 1-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 35 сағат;</p> <p>2) 2-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 36 сағат;</p> <p>3) 3-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 36 сағат;</p> <p>4) 4-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 36 сағатты құрайды.</p> <p>ВАРИАТИВТІК САҒАТ ЕСЕБІНЕН 1-4 СЫНЫПТАРҒА ДОМБЫРА АСПАБЫН ҮЙРЕНУГЕ 1-САҒАТ БЕРУДІ ҰСЫНАМЫЗ.</p> <p>«Музыка» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі бөлімдерден тұрады:</p> <p>1) «Негізгі музыкалық ұғымдар»</p>	<p>1) Нота сауатын алып тастағандықтан, «Негізгі музыкалық ұғымдар» деген жаңа бөлім қосылды. Қолданыстағы бағдарламаның базалық мазмұнында, нота сауаты және музыкалық ұғымдар өте көп, баланың жас ерекшелігіне сай емес болғандықтан, жеңілдетілген нұсқа ұсынылды.</p> <p>2) Қолданыстағы «Музыка тыңдау, талдау және орындау» бөлімі «Музыка тыңдау және талдау» және «Орындаушылық іс-әрекет» деп бөлінді. Себебі, музыка орындау және музыка тыңдау-әрқайсысы сабақтың ең маңызды және көлемді құрамдас бөліктері.</p> <p>3) Музыка сабағында домбыра аспабында ойнап үйрену дағдысы</p>
--	---	--

<p>7. «Музыка» оқу пәнінің 1-сыныпқа арналған базалық мазмұны келесі бөлімдерден тұрады:</p> <p>1) «Музыка тыңдау, талдау және орындау»: музыкалық сауаттылық. Ұғымдар: ән, би, күй, марш, тыңдаушы, орындаушы, әнші, ақын, күйші, музыкант, композитор, оркестр, дирижер, халық музыкасы, композиторлық музыкасы, нота, нота сызықтары, скрипка кілті, такт, такт сызығы, төрттік, сегіздік, әуен, жоғары, төмен, бір биіктіктегі әуен, ырғақ, екпін, регистр, динамика, аккомпанемент, әннің құрылымы: шумақ, шумақ-қайырма; музыканы тыңдау ережесі. Дирижерлық негізгі қимылдар: зейін, тыныс алу, әндетудің аяқталуы. Аспаптардың атаулары: фортепиано, скрипка, домбыра, асатаяқ, қоңырау, тұяқтас, дауылпаз, балаларға арналған шулы аспаптар: ксилофон, металлофон, барабан, үшбұрыш, маракастар, бубен; музыканы тыңдау және талқылау. Қоршаған ортадағы дыбыстарды тыңдау және тану (шулы және музыкалық). Музыканың сипатын талқылау: көңілді, мұңды, қуанышты, қайғылы. Музыкалық көркем құралдарды анықтау: регистр, екпін, динамика, әуеннің бағыты; аспаптарда ойнау</p>	<p>2) «Музыка тыңдау және талдау» 3) «Орындаушылық іс-әрекет» 4) «Шығармашылық іс-әрекет және бағалау»</p> <p>7. «Музыка» оқу пәнінің 1-сыныпқа арналған базалық мазмұны келесі бөлімдерден тұрады:</p> <p>1) «Негізгі музыкалық ұғымдар» Ән, би, аңыз күйлер, марш, тыңдаушы, орындаушы, әнші, ақын, күйші, музыкант, композитор, оркестр, дирижер, халық музыкасы, композитор музыкасы, әуен, жоғары, төмен, бір биіктіктегі әуен, ырғақ, екпін, регистр, динамика, аккомпанемент, әннің құрылымы: шумақ, шумақ-қайырма, домбыраның құрылысы, қағыстар; аспаптардың атаулары: фортепиано, скрипка, домбыра, асатаяқ, қоңырау, тұяқтас, дауылпаз, балаларға арналған шулы аспаптар: ксилофон, металлофон, барабан, үшбұрыш, маракастар, бубен;</p> <p>2) «Музыка тыңдау және талдау» Қоршаған ортадағы дыбыстарды тыңдау және тану (шулы және музыкалық). Музыканың сипатын талқылау: көңілді, мұңды, қуанышты, қайғылы. Музыкалық көркемдеуіш</p>	<p>енгізілуіне байланысты, оқу мақсаттарына мынандай өзгерістер енгізілді: «Орындаушылық іс-әрекет» бөліміне «Аспапта ойнау» бөлімшесі қосылды. Сыныптан сыныпқа қарай шиыршықты түрде дамып отыратын мақсаттар енгізілді.</p> <p>4) «Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру», «Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау» деген бөлімдері «Шығармашылық іс-әрекет және бағалау» түрінде біріктірілді. Себебі, бұлар біртектес іс-әрекет түрлері.</p> <p>Осындай базалық мазмұндағы өзгерістер барлық 1-4 сыныптарда қамтылды</p>
--	--	--

<p>және ән айту. Ән айту ережелері, ән салу тәсілдері: дұрыс тыныс алу, дикция, таза орындау. Әнді ән айту ережелеріне сәйкес орындау. Балаларға арналаған, тақырыптық, қазақ халық және әдет-ғұрып әндерін орындау. Әнді дирижерлық қимылдардың көмегімен, бір дауыста орындау. Ре, ля ноталары аралығындағы дыбыс көлеміне қарай қарапайым әуендерді таза орындау. Қазақ ұлттық және балаларға арналған шулы музыкалық аспаптарда ойнау;</p> <p>2)«Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру»:</p> <p>музыкалық шығарманың сипатын түрлі музыкалық-шығармашылық жұмыстар арқылы көрсету: ән, би, сахналанған ән. Қарапайым музыкалық-шығармашылық жұмыстарды шығару: белгілі мәтінге, тыңдалған музыкаға ырғақтық суреттер;</p> <p>3)«Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау»:</p> <p>меңгерілген білімдері мен дағдыларды музыкалық-шығармашылық жұмыстар арқылы көрсету.</p> <p>8. «Музыка» оқу пәнінің 2-сыныпқа арналған базалық мазмұны келесі бөлімдерден тұрады:</p> <p>1) «Музыка тыңдау, талдау және орындау»:</p> <p>музыкалық сауаттылық. Ұғымдар: тембр, ырғақ,</p>	<p>құралдарды анықтау: регистр, екпін, динамика, әуеннің бағыты;</p> <p>3)«Орындаушылық іс-әрекет»</p> <p>Ән орындау: ән айту ережелері, ән салу тәсілдері: дұрыс тыныс алу, дикция, таза орындау. Әнді ән айту ережелеріне сәйкес орындау. Балаларға арналған, тақырыптық, қазақ халық және әдет-ғұрып әндерін орындау. Әнді дирижерлық қимылдардың көмегімен, бір дауыста орындау, қарапайым әуендерді таза орындау.</p> <p>Аспапта ойнау: шулы музыка аспаптарында ырғақтық сүйемел жасау; қағыс түрлерін үйрену; домбыра аспабында квинта көлеміндегі шағын әнге сүйемел жасау; орындауға ұсынылған аспаптар – домбыра және балаларға арналған шулы ұрмалы аспаптар: тұяқтас, сылдырмақ, қоңырау, асатаяқ, ксилофон, металлофон, барабан, үшбұрыш, маракастар, бубен.</p> <p>4)«Шығармашылық іс-әрекет және бағалау»</p> <p>Музыкалық шығарманың сипатын түрлі музыкалық-шығармашылық жұмыстар арқылы көрсету: ән, би, сахналанған ән. Қарапайым музыкалық-</p>	<p>Осындай базалық мазмұндағы өзгерістер барлық 1-4 сыныптарда қамтылды</p>
--	---	--

<p>динамика, темп, лад: мажор, минор, музыкалық (көркем) образ, халық музыкасы, халық әні, халықтық күйші-композитор, композиторлық музыкасы, композиторлық ән. Қазақ халық күйлері және әндерінің жанрлық ерекшеліктері. Ұлттық және классикалық музыкалық аспаптардың дыбыс бояуын анықтау. Музыкалық шығарманың құрылымы: мотив, музыкалық фраза, сөйлем. Ноталардың ұзақтықтары және паузалар: бүтін, жартылық, төрттік, сегіздік;</p> <p>музыканы тыңдау және талқылау. Музыканы тыңдау және музыкалық көркем құралдардың көмегімен сипатын талқылау (ырғақ, динамика, тембр, лад, көркем образ). Музыкалық жанрларды: ән, күй, би, марш, әуеннің түрлерін: вокалдық, аспаптық анықтау;</p> <p>аспаптарда ойнау және ән айту. Хор құрамында, ансамбльде, жеке дауыспен түрлі сипаттағы әндерді ән айту ережелеріне сәйкес орындау. Әнді дирижерлық қимылдардың көмегімен орындау. Ре, до ноталары аралығындағы дыбыс көлеміне қарай қарапайым әуендерді таза орындау. Аспаптар көмегімен музыкалық шығармаларға қарапайым ырғақтық сүйемелдеуді ансамбльмен орындау (балаларға арналған шулы, ұлттық соқпалы</p>	<p>шығармашылық жұмыстарды шығару: белгілі мәтінге, тыңдалған музыкаға ырғақтық суреттер; музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау, меңгерілген білімдері мен дағдыларды музыкалық-шығармашылық жұмыстар арқылы көрсету.</p> <p>8. «Музыка» оқу пәнінің 2-сыныпқа арналған базалық мазмұны келесі бөлімдерден тұрады:</p> <p>2) «Негізгі музыкалық ұғымдар»</p> <p>Музыкалық ұғымдар: тембр, ырғақ, динамика, екпін, лад: мажор, минор, музыкалық бейне, домбыра қағыстары, халық музыкасы, халық әні, дәстүрлі күйші-композитор, кәсіби композитор, композиторлық музыка. Қазақ халық күйлері және әндерінің жанрлық ерекшеліктері: бесік жыры, халық әні, гимн, төкпе және шертпе. Ұлттық және классикалық музыкалық аспаптардың дыбыс бояуы. Музыкалық шығарманың құрылымы: әуен, музыкалық сөйлем, әннің құрылымы: шумақ, шумақ-қайырма, күй буындары.</p> <p>2) Музыка тыңдау және талдау:</p> <p>Музыкалық жанрларды: ән, күй, би, марш; орындалу түрлерін: вокалдық, аспаптық анықтау. Ұлттық және</p>	<p>Қолданыстағы бағдарламадағы 14 оқу мақсаттары ұсынылған жобалада 10 оқу мақсатына дейін қысқартылды: ұқсас әрекеттер біріктірілді, нота сауаттылығын үйретуге байланысты мақсаттар қысқартылды. Балалардың жас ерекшелігіне сәйкестендіріліп, кейбір оқу мақсаттары жеңілдетілді.</p>
---	--	--

<p>аспаптармен). Қарапайым әуендерді нота арқылы орындау;</p> <p>2) «Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру»:</p> <p>музыкалық шығарманың сипатын ырғақтық қимылдармен, шапалақпен, әңгіме, сурет түрінде және басқа да музыкалық-шығармашылық жұмыстар арқылы көрсету. Белгілі мәтінге, музыкаға дауыс көмегімен, музыкалық аспаптар, әсем және би қимылдары арқылы импровизация жасау,</p> <p>3) «Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау»:</p> <p>шығармашылық жұмыстарды бағалау және көрсету: ән, би, сурет, импровизация, сахналанған әндер.</p> <p>9. «Музыка» оқу пәнінің 3-сыныпқа арналған базалық мазмұны келесі бөлімдерден тұрады:</p> <p>1) «Музыка тыңдау, талдау және орындау»:</p> <p>музыкалық сауаттылық. Ұғымдар: музыкалық лад, музыкалық форма, интонация, музыкалық штрихтар, музыкалық өлшемдер (2/4, 3/4), метр, үлес, әлсіз үлес, екпінді үлес, ансамбль, оркестр, айтыс, терме, халық билері, бал билері, заманауи билері, лирикалық музыка, батырлық музыка, балет, опера,</p>	<p>классикалық музыкалық аспаптардың дыбыс бояуын анықтау. Музыканы көркемдеуіш құралдардың көмегімен сипатын талдау (ырғақ, динамика, тембр, лад, көркем бейне).</p> <p>3) «Орындаушылық іс-әрекет»</p> <p>Ән орындау: хор құрамында, жеке дауыспен түрлі сипаттағы әндерді ән айту ережелеріне сәйкес (дұрыс тыныс алу, дикция, интонация) орындау; әнді дирижерлық қимылдардың көмегімен орындау; балаларға арналған тақырыптық, халық және композитор әндерін орындау;</p> <p>Аспапта ойнау: домбырада жеңіл әндерді орындау; аспаптар көмегімен музыкалық шығармаларға қарапайым ырғақтық сүйемелдеуді жеке және топпен орындау (балаларға арналған шулы, ұлттық ұрмалы аспаптармен).</p> <p>5) «Шығармашылық іс-әрекет және бағалау»</p> <p>Музыкалық шығарманың сипатын ырғақтық қимылдармен, шапалақпен, әңгіме, сурет түрінде және басқа да музыкалық-шығармашылық жұмыстар арқылы көрсету. Белгілі мәтінге, музыкаға дауыс көмегімен, музыкалық аспаптар, би қимылдары арқылы импровизация жасау;</p>	<p>Оқу бағдарламасындағы бөлімдер мен бөлімшелерде өзгеріс болғандықтан, оқу мақсаттарының кодтары өзгертілді.</p> <p>1.1.3.6 Нота сауатына қатысты оқу мақсаттары ұсынылған жобада алынып тасталынды. Себебі, ол БММ-нде оқыту міндеті болып табылады және ЖББМ оқыту тәжірибесінде нәтиже бермейді.</p> <p>г) Оқу мақсаттарына құндылықтар енгізілді</p> <p>Жобада бөлімдер мен бөлімшелердің өзгеруіне байланысты:</p> <p>қолданыстағы бағдарламаның 1.3 бөлімі, жобада 1.1 бөлімі болып өзгерді; 4 сынып оқу мақсаты:</p> <p>4.1.1.1 Негізгі музыкалық ұғымдарды іс-</p>
---	---	---

<p>речитатив (тақпақты саз), концерт;</p> <p>музыканы тыңдау және талқылау. Музыкалық шығармаларды тыңдау және талдау: сипаты (көңілді, мұнды, ойнақы, нәзік), мазмұны, жанр, музыкалық көркем құралдарды (әуен, екпін, динамика, регистр, ырғақ, музыкалық лад, форма, интонация, штрихтар, музыкалық өлшем), көркем образ. Музыкалық шығарманы әуен, интонация арқылы анықтау;</p> <p>музыкалық жанрлар: ән, марш, би, айтыс, терме, опера, балет, симфония. Дәстүрлі музыка орындаушылары: ақын, термеші, сал, сері. Негізгі музыкалық интонациялар. Музыкалық формалар: шумақты, шумақты-қайырмалы, бір бөлімді, екі бөлімді, музыкалық штрихтар, музыкалық өлшем. Ұлттық, үрмелі, симфониялық оркестрлердің музыкалық аспаптардың топтары. Орындаушылардың саны бойынша ансамбль түрлері;</p> <p>аспаптарда ойнау және ән айту. Әнді дирижерлық қимылдардың көмегімен орындау. Ән айту ережелерінің көмегімен түрлі сипаттағы әндерді көркем образдарын көрсете отырып орындау. Қарапайым әуендерді нота арқылы орындау. Соқпалы аспаптарда (балаларға</p>	<p>шығармашылық жұмыстарды бағалау және көрсету: ән, би, сурет, импровизация, сахналанған әндер.</p> <p>9. «Музыка» оқу пәнінің 3-сыныпқа арналған базалық мазмұны келесі бөлімдерден тұрады:</p> <p>2) Негізгі музыкалық ұғымдар:</p> <p>Дәстүрлі әншілік мектептер, сал-сері, ақын, айтыс, терме, термеші; күй құрылымы: бас буын, орта буын және саға, төкпе және шертпе; музыкалық лад, музыкалық форма, интонация, музыкалық штрихтар, ансамбль, орындаушылардың саны бойынша ансамбль түрлері, оркестр; халық билері, бал билері, заманауи билер;</p> <p>2) Музыка тыңдау және талдау:</p> <p>Дәстүрлі музыка, би музыкасы және аспаптық музыкалық шығармаларды тыңдап және талдау: сипатын (көңілді, мұнды, ойнақы, нәзік), мазмұнын, жанрын анықтау; музыкалық көркемдеуіш құралдарын салыстыру (әуен, екпін, динамика, регистр, ырғақ, музыкалық лад, форма, интонация, штрихтар) және музыкалық шығарманы әуен, интонация арқылы анықтау;</p> <p>3) «Орындаушылық іс-әрекет»</p> <p>Ән орындау: әнді дирижерлық қимылдардың</p>	<p>әрекеттің барлық түрлерінде қолдану болып өзгерді.</p> <p>2.1 «Музыка тыңдау және талдау» бөлімі - музыка жанрларын анықтау, - музыкалық аспаптар дыбыстарын анықтау, - музыканың құрылымын анықтау; -музыканың көркемдеуіш құралдарын анықтау – яғни, 4 мақсатты қамтыды.</p> <p>10. Осындай базалық мазмұндағы өзгерістер барлық 1-4 сыныптарда қамтылды.</p>
---	---	---

<p>арналған, ұлттық аспаптар) ойнау арқылы дағдыларын көрсету, музыкалық штрихтарды аспапта орындау барысында қолдану;</p> <p>2) «Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру»:</p> <p>қарапайым музыкалық шығармаларды шығару және импровизация жасау үшін музыкалық көркем құралдарды қолдану: нота ұзақтықтары, паузалар, екпін, ырғақ;</p> <p>3) «Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау»:</p> <p>меңгерілген музыкалық білімдері мен дағдыларын шығармашылық жұмыстар арқылы көрсету. Өзінің және басқалардың шығармашылық жұмыстарын бағалау.</p> <p>10. «Музыка» оқу пәнінің 4-сыныпқа арналған базалық мазмұны келесі бөлімдерден тұрады:</p> <p>1) «Музыка тыңдау, талдау және орындау»:</p> <p>музыкалық сауаттылық. Ұғымдар: ұлттық оркестр, үрмелі оркестр, симфониялық оркестр, ұлттық, классикалық аспаптар, аспаптардың топтасуы: ішекті, үрмелі, соқпалы; классикалық музыкалық формалар: соната, рондо, вариация, симфония, музыка стильдері: халықтық, классикалық, заманауи (эстрадалық), жеке әншілік өнер. Музыкалық жанрлар: лирикалық (ән, романс, серенада, элегия, баркарола),</p>	<p>көмегімен орындау. Ән айту ережелерінің көмегімен түрлі сипаттағы әндерді көркем образдарын көрсете отырып орындау.</p> <p>Аспапта ойнау: ұрмалы аспаптардың көмегімен музыкалық шығармаларға ырғақтық сүйемел жасап, ансамбльмен орындау (шулы, ұрмалы аспаптар) музыкалық штрихтарды аспапта орындау барысында қолдану; Домбыра аспабымен халық әндері мен күйлерін орындау.</p> <p>4) «Шығармашылық іс-әрекет және бағалау»</p> <p>Қарапайым музыкалық шығармаларды шығару және импровизация жасау үшін музыкалық көркемдеуіш құралдарды қолдану: әуен, темп, динамика. ырғақ, мектептегі мерекелік іс-шаралар мен концерттерге қатысу. Меңгерілген музыкалық білімдері мен дағдыларын шығармашылық жұмыстар арқылы көрсету. Өзінің және басқалардың шығармашылық жұмыстарын бағалау.</p> <p>10. «Музыка» оқу пәнінің 4-сыныпқа арналған базалық мазмұны келесі бөлімдерден тұрады:</p> <p>2) «Негізгі музыкалық ұғымдар»</p> <p>Дәстүрлі күйшілік мектептер, күйші-</p>	<p>«Орындаушылық іс-әрекет» бөлімі</p> <p>3.1 Ән орындау,</p> <p>3.2 Аспапта ойнау</p> <p>бөлімшелеріне бөлінді; Аспапта ойнау бөлімшесіне домбыра үйренуге қатысты мақсаттар қосылды, 1.3.2.2 (әрі қарай сыныптар бойынша)</p> <p>1.1.1.2 оқу мақсатының коды 1.2.1.2 болып өзгертілді. Әрі қарай сыныптар бойынша базалық мазмұнға байланысты және шиыршықты даму үрдісіне сәйкес, оқу мақсаттарына өзгерістер енгізілді.</p>
--	--	--

<p>қозғалыс әрекет түрлері (би, марш), баяндау түрлері (эпостық жыр, былина), синкреттік жанлар (опера, балет), аспаптық (симфония, рондо, вариация, сюита). Эпостық шығармаларды орындаушылар және шығарушылар: жырау, жыршы, сказитель. Музыка түрлері: вокалдық (жеке дауыспен, хор және ансамбль құрамында), аспаптық (жеке және оркестр құрамында), би музыкасы. Хор құрамындағы дауыс түрлері: ерлер (бас, баритон, тенор), әйелдер (сопрано, альт), балалар (дискант, сопрано);</p> <p>музыканы тыңдау және талқылау. Түрлі орындаудағы музыкалық шығармаларды тыңдау және талқылау: вокалдық және аспаптық, жеке және оркестр құрамындағы орындау. Музыкалық шығармадағы көркем образдарын және жанр түрлерін анықтау және салыстыру;</p> <p>аспаптарда ойнау және ән айту. Канонмен, қарапайым екі дауыстағы элементтерімен түрлі сипаттағы әндерді орындау. Ән орындау ережелерін сақтау. Дыбыстардың арасын үзбей жатық, пунктирлі ырғақтағы әндерді орындау, жеке дауыспен, топта, музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен және сүйемелдеусіз орындау. Қарапайым әуендерді, қайырмаларды нота арқылы</p>	<p>композитор, қобызшы, сыбызғышы, ұлттық оркестр, үрмелі оркестр, симфониялық оркестр; ұлттық және классикалық аспаптар, аспаптардың топтасуы: ішекті, үрмелі, ұрмалы; опера, увертюра, ария, речитатив, ансамбль, хор құрамындағы дауыс түрлері: ерлер (бас, баритон, тенор), әйелдер (сопрано, альт), балалар (дискант, сопрано); балет;</p> <p>2) «Музыка тыңдау және талдау» Түрлі орындаудағы музыкалық шығармаларды тыңдау және талдау: вокалдық және аспаптық, жеке, ансамбль және оркестрлік орындауды ажырата білу; музыкалық шығармадағы көркем бейнелерін және жанр түрлерін анықтау және салыстыру.</p> <p>3) «Орындаушылық іс-әрекет»</p> <p>Ән орындау: Әр түрлі сипаттағы әндерді мәнерлеп орындау. Ән орындау ережелерін сақтау. Дыбыстардың арасын үзбей (легато) жатық, пунктирлі ырғақтағы әндерді орындау, жеке дауыспен, топта, музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен және сүйемелдеусіз орындау.</p> <p>Аспапта ойнау: Музыкалық аспаптар көмегімен (балаларға арналған шулы, ұрмалы аспаптар) ырғақтық сүйемел жасау, шығарманың</p>	<p>4) «Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру», «Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау» деген бөлімдері</p> <p>«Шығармашылық іс-әрекет және бағалау» түрінде біріктірілді. Себебі, бұлар біртектес іс-әрекет түрлері.</p> <p>2.1</p> <p>Музыкалық шығармашылық бөлімшесі 4.1 кодына өзгертілді және 2 оқу мақсаты балалардың жас ерекшелігіне сәйкестендіріліп, 1 оқу мақсатына қысқартылды. 4 сынып мақсаты 4.4.1.1 <i>меңгерілген білімдерін және дағдыларын шығармашылық қойылымдарда қолдану;</i> болып өзгертілді.</p>
--	--	---

<p>орындау. Музыкалық аспаптар көмегімен (балаларға арналған шулы, ұлттық соқпалы аспаптар) өз партиясының ырғақтық сүйемелдеуін ансамбль, оркестр құрамында орындау;</p> <p>2) «Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру»: білім алушылардың идеялары негізінде, түрлі материалдар, ресурстар көмегімен музыкалық шығармашылық жұмыстарды құру. Меңгерілген білімдерін және дағдыларын шығармашылық қойылымдарда, ұжыммен ән орындауда, ансамбль құрамында, театрланған сахналауда көрсету;</p> <p>3) «Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау»: музыкалық шығармашылық жұмыстарды, бағалау, көрсету, өз жұмыстарын жақсарту мақсатымен ұсыныстар айту.</p> <p>12. Бөлім атаулары: 1-бөлім «Музыканы тыңдау, талдау және орындау»; 2-бөлім «Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру»; 3-бөлім «Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау»;</p> <p>13. Осы оқу бағдарламасы қосымшада келтірілген бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған «Музыка» пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру</p>	<p>ырғағын жеке және топпен орындау. Домбыра аспабымен халық әндері мен композиторлық ән, күйлерді орындау.</p> <p>4) «Шығармашылық іс-әрекет және бағалау» Қарапайым музыкалық шығармаларды шығару және импровизация жасау үшін музыкалық көркемдеуіш құралдарды қолдану; меңгерілген білімдерін және дағдыларын шығармашылық қойылымдарда, ұжыммен ән орындауда, ансамбль құрамында, театрланған сахналауда көрсету; музыкалық шығармашылық жұмыстарды, бағалау, көрсету, өз жұмыстарын жақсарту мақсатында ұсыныстар айту.</p> <p>12. Бөлім атаулары: 1-бөлім «Негізгі музыкалық ұғымдар» 2-бөлім «Музыканы тыңдау және талдау» 3-бөлім «Шығармашылық іс-әрекет және бағалау»</p> <p>13. Осы оқу бағдарламасы қосымшада келтірілген бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған «Музыка» пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.</p>	<p>3.1 Музыканы көрсету және бағалау бөлімшесі</p> <p>4.2 Шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау болып өзгертілді.</p> <p>1-4-сыныптарына арналған «Музыка» пәнінен үлгілік оқу бағдарламасындағы ұзақ мерзімді жоспарының ортақ тақырыптарына өзгерістер енгізілді.</p>
--	--	--

бойынша ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.		
--	--	--

Қорытынды. МЖМБС-ға өзгерістер енгізу мәселелері бойынша әзірлеушілер тобы 1-сыныптан бастап домбырада оқыту бағдарламасын енгізуді бастау туралы ортақ пікірге келді. Сондай-ақ, енгізу үшін мектептерді музыкалық аспаптар жиынтығымен жарақтандыру қажет, бұл тек мемлекеттік деңгейде шешілуі мүмкін.

Ұсыныс:

1. «Музыка» пәнінің бағдарламасына домбырада ойнауды үйретуді қосу.
3. Республика мектептерін домбыра, асатаяқ, сылдырмақ, тұяқтас, қоңырау және т.б. музыкалық аспаптармен міндетті түрде жарақтандыру МЖМБС – ға енгізілсін.
4. Әр түрлі, шығармашылық, әр түрлі ұсынылған балама материалдарды алу үшін авторға еркіндік беру үшін тақырыптарды алып тастау керек. Музыка - бұл шектеусіз жүзеге асырылатын шығармашылық қабілеттерін дамытуға бағытталған пән.

Қазақстандық компонентті күшейту керек. Ұсынылатын отандық музыкалық шығармалардың ауқымын кеңейту ұсынылады.

2.11. Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған «Дене шынықтыру» оқу пәні бойынша Үлгілік оқу бағдарламасы 1-тарау. Жалпы ережелер

1. «Дене шынықтыру» оқу пәнінің оқу бағдарламасы (бұдан әрі – бағдарлама) «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. «Дене шынықтыру» оқу пәнін оқытудың мақсаты денені салауатты шынықтыруға, спорттық-спецификалық қозғалу дағдылары мен дене

(физикалық) қабілеттерін игеруге бағытталған дене шынықтырудың негіздерін қалыптастыру болып табылады.

3. «Дене шынықтыру» оқу пәнін оқытудың міндеттері:

1) дене шынықтыру және спорт саласындағы теориялық білімдері мен тәжірибелік дағдыларын дамыту;

2) өзінің дене және психикалық денсаулығын нығайту үшін ұмтылуға ынталандыру;

3) білім алушылардың төзімділікке, ширақтыққа, күштілікке, ептілікке және икемділікке ықпал ететін қозғалыс дағдыларын дамыту;

4) Отанға деген патриоттық сезімін, құрметтеуге, жауапкершілік пен өзара түсіністікке тәрбиелеу;

5) білім алушылардың өз өмірлерінде салауатты өмір салтын ұстануға және үйренген дене-қимыл дағдыларын алдағы уақытта қолдануға ынталандыру;

6) жалпы адамзат мәдениетінің бір бөлігі ретінде дене шынықтыру туралы түсініктерін қалыптастыру.

7) адамгершілік және ерікті қасиеттерді тәрбиелеу; патриоттық, сыйластық, жауапкершілік және өзара түсіністік сезімдері;

8) оқушылардың өмір бойы салауатты өмір салтын ұстануға және алған дағдыларын болашақта қолдануға ынталандыру;

9) қозғалыс белсенділігіне тұрақты қызығушылықты тәрбиелеу;

4. «Дене шынықтыру» оқу пәнін оқыту білім алушыларға мүмкіндік береді:

1) пән туралы білімдерін, біліктері мен дағдыларын күнделікті өмірлерінде қолдануға;

2) күн тәртібінде гигиеналық талаптарды сақтауға (күнделікті бір мезгілде тұру, таңертеңгілік гигиеналық гимнастика жасау және т.б.), сырқат белгілері пайда болған жағдайда не істеу керектігін білуге, салауатты және дұрыс тамақтануға, денсаулыққа зиянды және пайдалы өнімдер туралы білім қалыптастыруға;

3) адамгершіліктің маңыздылығын түсінуге, адал бәсекелестік пен бір-біріне құрмет көрсете білуге;

4) адамның денсаулығы, қауіпсіздігі, физикалық және психикалық белсенділігі туралы білімдер негізінде қозғалыс тәжірибесін қалыптастыруға;

5) өз денсаулығын бақылауға және денсаулықты нығайтудың жолдарын білуге.

5. Кең ауқымды дағдылармен бірлесе жеке қасиеттердің дамуы "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарды білім алушыларға дарыту негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

6. Бастауыш мектептегі пәндік және метапәндік құзыреттер:

1) жеке гигиена, күн тәртібі, оқушының дұрыс тамақтануы туралы түсініктер мен алғашқы дағдыларды қалыптастыру;

2) Дене белсенділігі мен дене жүктемесі дағдыларын меңгеру, денені

қыздыру және қайта қалпына келтіру жаттығуларын орындау, физикалық, психикалық және эмоционалдық денсаулықты сақтау, өзін-өзі бақылаудың қарапайым дағдылары мен қауіпсіздік техникасының ережелерін меңгеру;

3) ойын және жарыс әрекеттерінің ережелерін сақтау, оларды өз бетінше орындау, ұжымда ынтымақтаса білу және спорттық этиканы сақтау;

4) ақыл-ой, физикалық және шығармашылық әрекеттің әдістері және мінез-құлық пен сөйлеу мәдениетін меңгеру;

5) ойындарға қатысу үшін өз мүмкіндіктерін білу, әртүрлі физикалық жаттығулар кезінде ағзаңыздағы өзгерістерді түсіну және бақылау.

2-тарау. «Дене шынықтыру» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Дене шынықтыру» оқу пәнінің мазмұны

6. «Дене шынықтыру» пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 1-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 105 сағат;

2) 2-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 108 сағат;

3) 3-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 108 сағат;

4) 4-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 108 сағатты құрайды.

7. Оқу пәнінің мазмұны 3 бөлімнен тұрады:

1) «Қозғалыс белсенділігі»

2) «Қозғалыс белсенділігі арқылы байланыс және ынтымақтастық дағдылары»:

3) «Дене тәрбиесі және денсаулық»

1. «Қозғалыс белсенділігі» бөлімінің мазмұны мыналарды қамтиды:

Ережелер мен реттіліктерді сақтай отырып дене жаттығуларын орындау техникасы; уақыт, салмақ, кеңістік және ағын туралы түсініктерін көрсету; негізгі қимыл-қозғалыс дағдыларын дамытуға бағытталған жаттығулар мен тапсырмалар: тірек-қимыл аппараты, дене мен затты басқару; дене жаттығуларын өз бетінше орындау мүмкіндігі; әр түрлі қарқындылықтағы дене жаттығуларын орындау кезінде өзінің және басқалардың дағдыларын, қимыл-қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктері мен мүмкіндіктерін анықтау, өз мүмкіндіктерін сыни бағалау;

2. «Қозғалыс белсенділігі арқылы байланыс және ынтымақтастық дағдылары» бөлімінің мазмұны мыналарды қамтиды:

Мақсаттарға жету үшін бірлесіп және тиімді жұмыс істеу дағдыларын, командалық көшбасшы рөлін орындаудың маңыздылығын, өзара әрекеттесу мен ынтымақтастықты білу және түсіну; жарыс кезінде ойын ережелерін, спорттық этиканы, патриотизмді білу және сақтау.

3. «Дене тәрбиесі және денсаулық» бөлімінің мазмұны мыналарды қамтиды:

Қозғалыс дағдылары мен физикалық қабілеттері бар білім алушылардың салауатты физикалық және эмоционалды-психологиялық денсаулығына бағытталған дене шынықтыру негіздерін. Дене белсенділігінің денсаулық пен салауатты өмір салты үшін маңыздылығын түсіну; денсаулықты сақтау мен

нығайтудың негізгі қағидаларын білу; денсаулықты сақтауға бағытталған қауіпсіздік техникасының нормалары мен ережелерін білу және түсіну; жүктемені біртіндеп арттыру ережелерін сақтану, негізгі дене жаттығуларын орындамас бұрын денені қыздырудың мәнін білу және түсіну;

денедегі физикалық өзгерістерді бақылау, әртүрлі дене жүктемесінің тыныс алу жүйесіне, жүрек соғу жиілігіне, дене температурасына әсерін түсіну; мектепшілік және мектептен тыс спорттық шараларға қатысу мүмкіндіктерін анықтау.

8. «Дене шынықтыру» оқу пәнінің 1-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

Денсаулық және дене шынықтыру туралы білім; күн тәртібі, таңертеңгі жаттығулар және дене шынықтыру минуттары; қауіпсіздік ережелері мен нормалары;

Жеңіл атлетика элементтері: жүгіру және жүру; секіру және лақтыру; жүктеме; дене белсенділігі кезінде адамның жүрек соғысы мен тыныс алуы; гимнастика элементтері: қалып және үйлестіру; бірқатар гимнастикалық фигуралар мен эстетикалық гимнастиканы зерттеу; релаксациялық жаттығулары; қарапайым гимнастикалық снарядтардағы қозғалыстар; қазақтың ұлттық қозғалмалы ойындары: қазақ халқының дәстүрлері мен мәдениетімен танысу; қазіргі жағдайға бейімделген қазақтың ұлттық ойындары.

Қозғалмалы ойындар арқылы қимыл-қозғалыс дағдыларына үйрету: қызығушылығын арттыру, белсенділік пен дербестікті және жеке тұлғаның дене сапасын, тірек-қимыл аппаратын дамыту; ойындарға арналған шығармашылық идеялар; кеңістіктегі динамика және қозғалыс; заттармен қозғалмалы ойындар; имитациялық жаттығулар арқылы денені басқару және кең ауқымды қимыл дағдылары;

Ынтымақтастық, коммуникация және шығармашылық дағдыларын дамытуға арналған ойындар: физикалық белсенділіктің пайдасы, сюжеттік-рөлдік қозғалмалы ойындар; шағын топтар мен жұптардағы қарым-қатынас дағдылары; қарым-қатынас дағдыларын дамытуға арналған шығармашылық қабілеттер мен ойындар; ойындар арқылы шығармашылық және сыни ойлау;

Балалар фитнесі: адам денсаулығы, дененің құрылымы мен дамуы туралы және әртүрлі жаттығуларды орындау кезінде тыныс алу органдарының жұмысы туралы білу; ашық ауада дене белсенділігі; секіргіштікті, жылдамдықты, күш пен ептілікті дамытуға арналған тапсырмалар; қозғалмалы ойындар мен эстафеталар; сауықтыру фитнес жаттығулары; қозғалыс формалары, жаттығулар кезінде бұлшықеттердің кернеуі мен релаксациясы; әр түрлі жылдамдықпен негізгі қимыл-қозғалыстарды орындау; салауатты өмір салтын, қозғалыс мәдениетін және қозғалыс белсенділігіне тұрақты қызығушылықты қалыптастыру, дене шынықтыру-сауықтыру қызметіне тұрақты және жағымды эмоционалды құнды қатынасты тәрбиелеу;

Жүзу және шомылу гигиенасы: денсаулықты нығайту құралы ретінде жүзудің маңызы; Төтенше жағдайлар мен су айдындарындағы мінез-құлық; көмекші құралдар (жүзгіштер, жүзу тақталары, үрлемелі шеңберлер); "жүзуді" имитациялау; тұру қалпында және еденде сырғанау; жүзу кезінде қол мен аяқтардың қозғалысы; қол қимылдарын тыныс алумен үйлестіре алу.

2) «Дене шынықтыру» оқу пәнінің 2-сыныпқа арналған базалық мазмұны: денсаулықты нығайту, үйлесімді дене дамуына ықпал ету; өмірлік маңызды қимыл-қозғалыс дағдыларын үйрету, қимыл-қозғалыс (шартты және координациялық) қабілеттерін дамыту, дене шынықтыру және спорт саласында қажетті білімді меңгеру; жеке тұлғаның физикалық дамуы үшін қажетті дағдылар мен компоненттерді анықтау; адамның денсаулығын нығайту, дене дамуы мен дайындығы құралы ретінде дене шынықтыру туралы түсінік қалыптастыру; дене дамуының жеке көрсеткіштері мен (дене ұзындығы мен салмағы) негізгі дене қасиеттерінің дамуын өзіндік бағалау; бұрын игерілген қозғалыс әрекеттерін күрделендіру арқылы қозғалыс тәжірибесін кеңейту, қимыл үйлесімділігі жоғары жаңа қозғалыс әрекеттерін игеру;

Жеңіл атлетика, гимнастика, жүзу элементтері арқылы дене қасиеттерін дамыту; қауіпсіздік техникасы ережелерін білу; таңертеңгі бой жазу гимнастикасы кешендерін білу; қозғалмалы ойындардағы қимыл дағдыларының спектрі; топтық ойындар арқылы әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды, жеке шығармашылық қабілетті дамыту, қозғалыс ойындардың көптүрлілігін (рөлдік-сюжеттік, жұптық және топтық, ынтымақтастық және әділ ойындар, көрнекілік және кіріктірілген, жай жабдықтармен және шабуылдау ойындары, спорттық ойындарды игеруге арналған қозғалмалы ойындар); қазіргі жағдайға бейімделген Қазақ ұлттық ойындары;

Балалар фитнесі; қазақ халқының дәстүрлері мен мәдениетін білу; белсенді демалу, еңбекке қабілеттілікті арттыру және денсаулықты нығайту үшін дене жаттығуларын құру; салауатты өмір салтын қалыптастыру; таза ауада дене белсенділігі;

Жүзу және шомылу гигиенасы: денсаулықты нығайту құралы ретінде жүзудің маңызы; Төтенше жағдайлар мен су айдындарындағы мінез-құлық; көмекші құралдар (жүзгіштер, жүзу тақталары, үрлемелі шеңберлер); "жүзуді" имитациялау; тұру қалпында және еденде сырғанау; жүзу кезінде қол мен аяқтардың қозғалысы; қол қимылдарын тыныс алумен үйлестіре алу.

3) «Дене шынықтыру» оқу пәнінің 3-сыныпқа арналған базалық мазмұны: жеңіл атлетика арқылы қозғалыс әрекеттер; қауіпсіздік ережесі; денсаулық туралы негізгі түсініктер; түрлі іс-әрекетке бағытталған жаттығулар; лақтыру, секіру және жүгірудің түрлері, ; эстафета элементтері бар жеңіл атлетика;

Акробатика элементтері бар гимнастика: қауіпсіздік техникасы; дене жаттығулары арқылы ептілікті дамыту; аэробика элементтері бар гимнастика; гимнастикалық жаттығулардағы жүйелілік; тепе-теңдікті дамытуға арналған ойындар;

Қазақтың ұлттық ойындары: қазақтың ұлттық ойындарымен таныстыру; ынтымақтастық және әділ ойын; қазақтың ұлттық қозғалмалы ойындары;

Денсаулық және дене белсенділігі: дене белсенділігі және төзімділік; физикалық жүктеме кезінде өзін-өзі бақылау; жұпта және топта жұмыс істеуге арналған тапсырмалар; төзімділікті дамыту ойындары;

Қозғалыс қызметі мен әлеуметтік дағдыларды дамытуға бағытталған қозғалмалы ойындар: дәлдік пен мергендікті дамытуға, қозғалыс

координациясына, шапшаңдыққа, қимыл-қозғалыс және еріктік қасиеттерді, топтағы шығармашылықты, коммуникативтік, әлеуметтік және ұжымда жұмыс жасай алу дағдыларын, іскерлікті дамытуға арналған ойындар; спорттық ойындар элементтері бар эстафеталар; дамытушы және жарыс элементтері бар ойындар.

Балалар фитнесі: салауатты өмір салтын қалыптастыру; дене қалпын жақсарту, үйлесімді физикалық дамуға жәрдемдесу; қауіпсіздік техникасын білу, қозғалыс әрекеттерін орындау ережелері мен техникасын, әртүрлі бағыттағы дене жаттығуларының кешендерін білу; таңертеңгі гимнастика жаттығуларын орындау, денені шынықтыру рәсімдері, өмірлік маңызды дағдыларды әртүрлі тәсілдермен және қозғалыс амплитудасының өзгеруімен орындау; сауықтыру фитнес жаттығулары;

Жүзу және шомылу гигиенасы: денсаулықты нығайту құралы ретінде жүзудің маңызы; Төтенше жағдайлар мен су айдындарындағы мінез-құлық; көмекші құралдар (жүзгіштер, жүзу тақталары, үрлемелі шеңберлер); "жүзуді" имитациялау; тұру қалпында және еденде сырғанау; жүзу кезінде қол мен аяқтардың қозғалысы; қол қимылдарын тыныс алумен үйлестіре алу.

4) «Дене шынықтыру» оқу пәнінің 4-сыныпқа арналған базалық мазмұны: жүгіру, секіру және лақтыру; қауіпсіздік ережесі; қысқа қашықтыққа жүгіру; ұзындыққа секіру негіздері; лақтырудың түрлері мен тәжірибелер; жеңіл атлетика элементтері бар эстафета;

Жеңілдетілген спорттық ойындар: волейбол доптарымен ойындар; спорттық ойындар; техникасы жеңіл тапсырмалар; топтағы негізгі жұмыстар;

Гимнастиканың негізгі элементтері: жалпы дамыту жаттығуларының кешендері; акробатиканың қарапайым элементтері; қарапайым гимнастикалық снарядтардағы жаттығулар; гимнастикалық құралдармен тапсырмалар;

Қазақ ұлттық ойындары: қазақ халқының салт-дәстүрлерімен және мәдениетімен танысу; қазіргі жағдайға бейімделген қазақ ұлттық ойындары; қазақ ұлттық қозғалыс және зияткерлік ойындары;

Шаңғы/кросс/конькимен сырғанау даярлығы негіздері: тапсырмалар арқылы дене шынықтыру компоненттерін дамыту; аэробты жаттығудың пайдасы; қашықтықтан өту тапсырмалары;

Бірлескен және шытырман оқигалы тапсырмалар арқылы оқыту; көшбасшылық және басқалармен ынтымақтастық; ойындардағы қиялды дамыту; спорттық ойын элементтері бар ойындар; өзара әрекеттесу ойындары; допты игеру дағдыларын дамыту; ойындардағы командалық әрекеттер; тәжірибе арқылы дағдыларды игеру; бірқатар ойын қимылдары арқылы физикалық денсаулық компоненттері;

Денсаулықты және жүгіру дағдыларын дамыту; денсаулықты нығайтуға арналған ойындар мен эстафеталар; дұрыс дене қалпын қалыптастыруға бағытталған арнайы жаттығулар кешендерін орындау; қауіпсіздік ережелерін сақтау және сабақ кезінде жарақаттанудың алдын алу;

Балалар фитнесі; салауатты өмір салтын қалыптастыру; дене дайындығының жоғары деңгейіне қол жеткізу үшін бұрын игерілген қимыл-қозғалыс әрекеттері бойынша алған білімдері мен дағдыларын қолдану;

үйренген ережелерге сәйкес таңертеңгі гигиеналық гимнастика мен дене шынықтыру минуттарының кешендерін, үйлестіруді, икемділікті, күшті дамытуға, дұрыс қалыпты қалыптастыруға арналған дене жаттығуларының кешендерін таңдау және орындау мүмкіндігі;

Жүзу және шомылу гигиенасы: денсаулықты нығайту құралы ретінде жүзудің маңызы; Төтенше жағдайлар мен су айдындарындағы мінез-құлық; көмекші құралдар (жүзгіштер, жүзу такталары, үрлемелі шеңберлер); "жүзуді" имитациялау; тұру қалпында және еденде сырғанау; жүзу кезінде қол мен аяқтардың қозғалысы; қол қимылдарын тыныс алумен үйлестіре алу; су ойындарын игеруге арналған жаттығулар; судағы ойындар; судағы төзімділікті дамыту; судағы эстафеталар.

9. Бұл бағдарлама мектепте дененің шынығуы мен адамгершілікке тәрбиелеудің кешенді жүйесін құрайтын дене шынықтырудың барлық негізгі нысандарының мазмұнын қамтыған және бұл міндеттерді барлық оқу жылында біртіндеп шешуге мүмкіндік береді. Әрбір үшінші сағат оқушылардың белсенділігін арттыруға (спорт және қозғалмалы ойындар санын кеңейту арқылы) және сауықтыру процесіне бағытталған.

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

10. Бағдарламада оқу мақсаттары кодтық белгімен белгіленген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім және бөлімшенің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 1.2.1.1 кодында: «1» - сынып, «2.1» – бөлім мен бөлімше, «1» – оқу мақсатының реттік нөмірі.

11. Оқу мақсаттарының жүйесі:

1-бөлім «Қозғалыс әрекеттері»:

Бағыт	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Негізгі қимыл-қозғалыс дағдылары н дамыту: тірек-қозғалыс аппараты, денені және объектіні басқара білу	1.1.1.1 Қарапайым дене жаттығуларын орындауда негізгі қозғалыс қабілеттері мен дағдылары білу, жасай алу	2.1.1.1 Қажет болған жағдайда шығармашылық міндеттерді талқылау және қолдану	3.1.1.1 Негізгі дене жаттығуларын орындау кезінде қозғалыс дағдыларын білу, түсіну және дұрыс қолдану	4.1.1.1 Түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде негізгі қозғалыс қабілеттері мен дағдыларын түсіну және көрсету
1.2 Дене дамуына ықпал ететін түрлі дене	1.1.2.1 негізгі дене қимылдарын және олардың қарапайым дене	2.1.2.1 Негізгі қимыл-қозғалыс дағдыларын өздігінен	3.1.2.1 дене дамуына ықпал ететін түрлі дене жаттығуларды	4.1.2.1 дене дамуына ықпал ететін түрлі жүйелі жаттығулар мен

жаттығулар ында түйіндес қимылдарды жетілдіру және орындау	жаттығуларымен байланысын білу	байластыра алу арқылы түсіну және жетілдіру	орындау кезінде қимыл- қозғалыстарды қалай орындау және байланыстыру керектігін білу және түсіну	қимылдарды орындау сапасын арттыруды түсіну және көрсету
1.3 Жаттығуларды реттілігін сақтау арқылы дұрыс әрі тиімді орындау, уақыт, салмақ, кеңістік және ағынды, түсінгенін көрсету	1.1.3.1 Түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде уақыт, кеңістік, салмақ пен бірқалыптылық түсініктерін білу	2.1.3.1 қарапайым дене жаттығуларын орындау кезінде уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетінін көрсету	3.1.3.1 уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетінін көрсететін дағдылар мен реттілікті дамыту және жетілдіру	4.1.3.1 уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетінін көрсететін бірқатар нақты және тиімді дағдылар мен реттілікті түсіну және қолдана білу
1.4 Қимыл- қозғалыс әрекеттеріндегі өзінің және басқалардың қабілетін, кемшіліктері мен әлеуетін анықтау	1.1.4.1 қозғалыс дағдылары бойынша өзінің күшті және әлсіз жақтарын сипаттай білу	2.1.4.1 қозғалыс дағдылары бойынша өзінің күшті және әлсіз жақтарын түсіну және түсіндіру	3.1.4.1 Өзінің және басқалардың жаттығуларды орындау сапасын талқылау арқылы қабілеттілік пен әлсіз жақтарын анықтау	4.1.4.1 қозғалыстың күшті және әлсіз жақтарын салыстыру арқылы дене жаттығуларын шебер орындау үшін әлеуетті анықтау
1.5 Іс- әрекеттерді, динамиканы,	1.1.5.1 әр түрлі кеңістікте бірнеше қарапайым	2.1.5.1 кеңістіктегі және динамикадағы қарапайым	3.1.5.1 орындау және бағалау кезінде бірқатар	4.1.5.1 бірқатар әрекеттерді, кеңістікті, динамика мен байланыстарды

байланыстар мен кеңістікті талдау және бағалау мүмкіндігі	әрекеттерді білу және орындау	өзгерістермен әрекеттерді түсіну және жеткізе білу	әрекеттерді, кеңістікті, динамиканы және байланыстарды көрсету және анықтай білу.	түсіндіру және көрсету арқылы өзінің және басқалардың орындаған әрекетін салыстыру
1.6 Қимыл-қозғалыс қабілеттерінің жақсарту үшін оқудың әр кезеңдерінде қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну	1.1.6.1 Қарапайым дене жаттығуларын орындау кезіндегі туындауы мүмкін қиындықтарды білу	2.1.6.1 Дене жаттығуларының қиындықтарының жеңу дағдыларын білу	3.1.6.1 Қозғалыс қызметін оқытудың түрлі кезеңдерінде қиындықтарды жеңу дағдыларын қолдану	4.1.6.1 орындалатын жаттығулардың қиындық деңгейін тани білу, оларды орындау кезінде тәуекелдерді азайту қабілетін көрсету

2-бөлім «Қозғалыс белсенділігі арқылы байланыс және ынтымақтастық дағдылары»

Бағыт	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Өзгеріп отыратын жағдайларда әрекет ету үшін балама шешімдер арқылы дене қимылымен байланысты жоспарларды, стратегияларды және идеяларды бейімдеу	1.2.1.1 Дене қимылын орындауда қимыл-қозғалыс идеяларын, стратегияларын және жоспарларын білу және түсіну	2.2.1.1 Қозғалыс идеяларын, стратегияларын және жоспарларды талқылау және көрсету	3.2.1.1 Бірқатар қозғалыс идеялар, стратегиялар мен жоспарларда балама шешімдер қолдану	4.2.1.1 Өзгермелі жағдайларда әрекет ету және балама шешімдер қабылдай алу
2.2 Мақсаттарға бағытталған өздік және бірлескен	1.2.2.1 қимыл-қозғалыс мақсаттарына қол жеткізу	2.2.2.1 қимыл-қозғалыс мақсаттарына жету үшін	3.2.2.1 өздік және командалық жұмыстың мағынасын	4.2.2.1 көшбасшылық рөлдерімен кезектесе алмасып,

жұмыс, командада көшбасшылық рөлдерін кезектесіп орындау	үшін өз бетінше қалай жұмыс істеу керек екендігін білу	өздік және топтық жұмыс туралы білімдерін бекіту	түсіну және көшбасшылықты ауыстыру арқылы көрсету	қимыл-қозғалыс мақсаттарына қол жеткізу үшін жеке және топта жұмыс істей білу
2.3 Түрлі дене жаттығулары орындауда бірлескен және тиімді жұмыс дағдыларын білу, түсіну	1.2.3.1 түрлі дене жаттығулары орындауда қолайлы оқыту ортасын құру маңыздылығын мойындай отырып, кеңістік, ресурстармен идеяларды білу және бөлісу	2.2.3.1 әртүрлі физикалық жаттығулары орындау кезінде қолайлы оқу ортасын құрудың маңыздылығын түсіне отырып, кеңістік, ресурстар, идеялармен алмасу туралы білімін бекіту	3.2.3.1 әртүрлі физикалық жаттығуларды орындау кезінде қолайлы оқу ортасын құрудың маңыздылығын түсіне отырып, кеңістік, ресурстар, идеялармен алмасу туралы білімін қолдану	4.2.3.1 әр түрлі физикалық жаттығуларды орындау кезінде қолайлы оқу ортасын құрудың маңыздылығын біле отырып, кеңістікті, ресурстарды және идеяларды бөлісе білу
2.4 Бірқатар дене жаттығуларында ережелермен құрылымдық техниканы қолдану, құру	1.2.4.1 таңдалған дене жаттығулары орындау кезінде қарапайым ережелерді және құрылымдық тәсілдерді атап өту және пайдалану	2.2.4.1 түрлі дене жаттығулары орындау кезінде ережелерді және құрылымдық тәсілдерді талқылау және көрсету	3.2.4.1 бірқатар дене жаттығуларында ережелермен құрылымдық тәсілдерді білу және қолдану	4.2.4.1 түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде ережелермен құрылымдық тәсілдерді құру және қолдану
2.5 Жеке, топтық, командалық техникалық және тактикалық әрекеттер	1.2.5.1 командалық және топтық әрекеттерді білу және түсіну	2.2.5.1 жеке, топтық қозғалыс әрекеттерінде техникалық және тактикалық	3.2.5.1 жеке, топтық командалық әрекеттердегі техникалық және тактикалық	4.2.5.1 Техникалық және тактикалық әрекеттерде сындарлы

мен тапсырмаларды бағалау, сындарлы ұсыныс жасау		әрекеттерді қолдану.	дағдыларды бағалау	ұсыныс жасай білу.
2.6 Психоэмоционалды жағдайды білдіру үшін әртүрлі жағдайларда шығармашылық қабілеттер мен идеяларды қолдану	1.2.6.1 негізгі шығармашылық стратегиялар мен идеяларды атау және пайдалану	2.2.6.1 шығармашылық қабілеттер мен идеяларды түсіндіру және көрсету	3.2.6.1 Өзінің және басқалардың шығармашылық қабілеттері мен идеяларын анықтау және талдау, оларды мұғалім мен жолдастарына жеткізу	4.2.6.1 әртүрлі жағдайларда кездесетін жаңа элементтерді жасауға бағытталған шығармашылық қабілеттер мен идеяларды басқалармен біріктіру
2.7 Патриоттық сезімді, ұжымдық жұмысты, және жеке, топтық дене жаттығуларында адал бәсекеге түсу қабілетін дамыту	1.2.7.1 Патриотизмнің не екенін және жеке, топтық дене қимылдарында қалай өзара әрекеттесу керектігін түсіну	2.2.7.1 патриоттық сезімнің не екенін білу, бір-бірімен әрекет ету, адал бәсекелестіктің мағынасын түсіну	3.2.7.1 патриотизмнің мағынасын түсіндіру, топтық және жеке дене жаттығуларында өзара іс-қимыл мен адал ойынды көрсету	4.2.7.1 топтық және жеке дене жаттығуларында патриоттық сезімін, өзара іс-қимылдар мен адал бәсекелестікті көрсету
2.8 Әр түрлі техникалық-тактикалық әрекеттерге байланысты рөлдерді орындау және олардың айырмашылықтарын білу	1.2.8.1 Қарапайым қимыл-қозғалыстарды орындау кезінде өз рөлін білу және басқалардың рөлдерін тану	2.2.8.1 әр түрлі дене жаттығуларында орындау кезіндегі рөлдерді көрсету және атау	3.2.8.1 Қарапайым дене қимылдарын орындау кезінде өзінің және басқалардың рөлін, олардың айырмашылықтарын түсіндіре	4.2.8.1 түрлі дене қимылдарды орындау кезінде әртүрлі рөлдер мен олардың айырмашылықтарын ұғына отырып, эксперимент жасау

			отырып, көрсету	
--	--	--	--------------------	--

3-бөлім «Дене тәрбиесі және денсаулық»:

Бағыт	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Денсаулық пен салауатты өмір салтының дене белсенділігіне маңыздылығын түсіну	1.3.1.1 денсаулық туралы жалпы түсінік алу, дене белсенділігінің ұғыну	2.3.1.1 дене жаттығуларының сауықтыру пайдасын сипаттай және талқылай білу	3.3.1.1 денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларының сауықтыру пайдасын білу және түсіну	4.3.1.1 дене жаттығулары үшін денсаулық және салауатты өмір салтының маңыздылығын талдау және түсіну
3.2 Дене белсенділігінде денені қыздыру мен қайта қалпына келтіру қажеттілігін түсіну	1.3.2.1 Дене жаттығуларын орындау барысында денені қыздыру мен қайта қалпына келтіру қажеттілігін түсіну	2.3.2.1 дене жаттығуларының алдында денені қыздырудың маңыздылығы туралы білімін көрсету және түсіндіру	3.3.2.1 Дене белсенділігінде денені қыздыру мен қайта қалпына келтіру үдерісін анықтау	4.3.2.1 Дене белсенділігінде денені қыздыру мен қайта қалпына келтіру қажеттілігін көрсету және талқылау
3.3 Денедегі физикалық өзгерістерді білу және бақылау, әртүрлі физикалық белсенділіктің тыныс алуға,	1.3.3.1 дене жаттығуларын орындау кезінде ағзадағы физикалық өзгерістерді анықтау	2.3.3.1 дене жаттығуларын орындау кезінде ағзада қандай физикалық өзгерістер болатынын анықтау	3.3.3.1 дене жаттығуларын орындау кезінде физикалық өзгерістерді анықтау үшін бірқатар бақылау стратегияларын көрсету және	4.3.3.1 жүктеменің жүрек соғу жиілігі мен дене температурасына әсерін түсіндіру және көрсету

жүрек соғу жиілігіне, дене температурасына әсерін түсіну			түсіндіру	
3.4. Денсаулықты нығайтуға бағытталған қауіпсіздік ережелерін, нормаларын білу және түсіну	1.3.4.1. Сабақтарда және сабақтан тыс жұмыстарда қауіпсіздік техникасын түсіну және сақтау.	2.3.4.1. әр түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде қауіпсіздік техникасын сақтау және қолдану	3.3.4.1. қозғалыс белсенділігін дамытудың әртүрлі сатыларында қауіпсіздік техникасын сақтау және қолдану	4.3.4.1. Жарыс, бәсекелестік кезде қауіпсіздік техникасы туралы білімді қолдану
3.5 Мектептен тыс және мектеп ішіндегі физикалық белсендікке қатысу үшін мүмкіндіктерін анықтау және ұсыну	1.3.5.1 физикалық белсенділікке қатысудың өзіндік мүмкіндіктерін анықтау	2. 3.5.1 "үй-мектеп" мәнмәтінінде физикалық белсенділікке қатысу мүмкіндігін түсіну	3. 3.5.1 түрлі дене қызметтеріне қатысу мүмкіндігін қалай алу керектігін қарастыру және түсіндіру	4.3.5.1 дене қимылдарына қатысудың түрлі мүмкіндіктерін және оларға қатыса алу жолдарын зерттеу және салыстыру

11. Осы оқу бағдарламасы Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған «Дене шынықтыру» оқу пәні бойынша Үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған «Дене шынықтыру» пәнінен Үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

1) 1-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспарды ң бөлімдері	Тақырып/ ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқу мақсаттары	
1 - тоқсан			
1-бөлім Денсаулық туралы білім және түсінік	Қауіпсіздік ережесі. «Денсаулық, гигиена, дұрыс тамақтану, күн тәртібі дегеніміз не?»	1.3.4.1 Сабақтарда және сабақтан тыс жұмыстарда қауіпсіздік техникасын түсіну және сақтау. 1.3.1.1 денсаулық туралы жалпы түсінік алу, дене белсенділігін ұғыну	
	Таңертеңгілік гимнастика және дене шынықтыру минуттары	1.3.2.1 Дене жаттығуларын орындау барысында денені қыздыру мен қайта қалпына келтіру қажеттілігінің маңыздылығын түсіну 1.3.3.1 дене жаттығуларын орындау кезінде ағзадағы физикалық өзгерістерді анықтау	
	Жүру, жүгіру және секіру техникасы	1.1.2.1 негізгі дене қимылдарын және олардың қарапайым дене жаттығуларымен байланысын білу 1.1.1.1 Қарапайым дене жаттығуларын орындауда негізгі қозғалыс қабілеттері мен дағдылары білу, жасай алу	
	Лақтыру элементтері бар ойындар	1.3.5.1 физикалық белсенділікке қатысудың өзіндік мүмкіндіктерін анықтау	
	2-бөлім Ойындар арқылы өзара әрекеттесу және қарым-қатынас дағдылары	Сюжеттік-рөлдік қозғалмалы ойындар	1.2.8.1 Қарапайым қимыл-қозғалыстарды орындау кезінде өз рөлін білу және басқалардың рөлдерін тану
		Құралдармен қозғалмалы ойындар	1.1.2.1 негізгі дене қимылдарын және олардың қарапайым дене жаттығуларымен байланысын білу 1.2.2.1 қимыл-қозғалыс мақсаттарына қол жеткізу үшін өз бетінше қалай жұмыс істеу керек екендігін білу
Шағын топтарда, жұптасып қарым-қатынас жасау дағдылары		1.2.1.1 Дене қимылын орындауда қимыл-қозғалыс идеяларын, стратегияларын және жоспарларын білу және түсіну	
		1.2.3.1 түрлі дене жаттығуларды орындауда қолайлы оқыту ортасын құру маңыздылығын мойындай отырып,	

		кеңістік, ресурстар мен идеяларды білу және бөлісу
		1.3.5.1 физикалық белсенділікке қатысудың өзіндік мүмкіндіктерін анықтау
2 - тоқсан		
3-бөлім Қолданбалы гимнастика арқылы қозғалыс қызметі	Қауіпсіздік ережесі. Сымбат және үйлестіру	1.3.4.1 сабақтарда және сабақтан тыс жұмыстарда қауіпсіздік техникасын түсіну және сақтау.
		1.3.2.1 Дене жаттығуларын орындау барысында денені қыздыру мен қайта қалпына келтіру қажеттілігінің маңыздылығын түсіну
	Тепе-теңдік және икемділікті дамытуға арналған жаттығулар	1.1.2.1 негізгі дене қимылдарын және олардың қарапайым дене жаттығуларымен байланысын білу
	Акробатикалық жаттығулар	1.2.2.1 қимыл-қозғалыс мақсаттарына қол жеткізу үшін өз бетінше қалай жұмыс істеу керек екендігін білу
		1.2.5.1 командалық және топтық әрекеттерді білу және түсіну
	Қарапайым гимнастикалық снарядтардағы жаттығулар	1.1.5.1 әр түрлі кеңістікте бірнеше қарапайым әрекеттерді білу және орындау 1.1.4.1 қозғалыс дағдылары бойынша өзінің күшті және әлсіз жақтарын сипаттай білу
4-бөлім Қазақ ұлттық ойындары	Қазақ халқының салт-дәстүрлері мен мәдениеті	1.2.7.1 Патриотизмнің не екенін және жеке, топтық дене қимылдарында қалай өзара әрекеттесу керектігін түсіну
		1.3.5.1 физикалық белсенділікке қатысудың өзіндік мүмкіндіктерін анықтау
	Ұлттық қозғалмалы ойындар	1.2.5.1 командалық және топтық әрекеттерді білу және түсіну 1.2.6.1 негізгі шығармашылық стратегиялар мен идеяларды атау және пайдалану
3-тоқсан		
5-бөлім Дене жүктемесі	Қауіпсіздік ережесі.	1.3.4.1 сабақтарда және сабақтан тыс жұмыстарда қауіпсіздік техникасын түсіну және сақтау.

және денсаулық	Дене белсенділігі кезінде жүрек соғысы және тыныс алуы	1.3.3.1 дене жаттығуларын орындау кезінде ағзадағы физикалық өзгерістерді анықтау
	Ойын – жеке дене қасиеттерін дамыту құралы ретінде	1.3.1.1 денсаулық туралы жалпы түсінік алу, дене белсенділігін ұғыну
		1.1.4. 1 қозғалыс дағдылары бойынша өзінің күшті және әлсіз жақтарын сипаттай білу
	Кеңістіктегі қозғалыс және динамика	1.1.5.1 әр түрлі кеңістікте бірнеше қарапайым әрекеттерді білу және орындау
Қозғалмалы ойындар құралдармен	1.1.3.1 Түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде уақыт, кеңістік, салмақ пен бірқалыптылық түсініктерін білу	
6-бөлім Қозғалмалы ойындар арқылы қозғалыс қызметі	Қозғалмалы ойындар және кедергілері бар эстафета	1.3.4.1 сабақтарда және сабақтан тыс жұмыстарда қауіпсіздік техникасын түсіну және сақтау.
		1.2.2.1 қимыл-қозғалыс мақсаттарына қол жеткізу үшін өз бетінше қалай жұмыс істеу керек екендігін білу
	Қозғалмалы ойындар арқылы тірек-қимыл аппаратын дамыту жаттығулары	1.2.8.1 Қарапайым қимыл-қозғалыстарды орындау кезінде өз рөлін білу және басқалардың рөлдерін тану
		1.1.4.1 қозғалыс дағдылары бойынша өзінің күшті және әлсіз жақтарын сипаттай білу
	Доппен қозғалмалы ойындар	1.2.3.1 түрлі дене жаттығуларды орындауда қолайлы оқыту ортасын құру маңыздылығын мойындай отырып, кеңістік, ресурстар мен идеяларды білу және бөлісу
		1.2.5.1 командалық және топтық әрекеттерді білу және түсіну
Секіртпемен орындалатын ойындар мен жаттығулар	1.2.1.1 Дене қимылын орындауда қимыл-қозғалыс идеяларын, стратегияларын және жоспарларын білу және түсіну	
	1.2.6.1 негізгі шығармашылық стратегиялар мен идеяларды атау және пайдалану	
4 - тоқсан		
7-бөлім	Қауіпсіздік ережесі.	1.3.4.1 сабақтарда және сабақтан тыс жұмыстарда қауіпсіздік техникасын түсіну және сақтау.

Топтық ойындар арқылы қарым-қатынас пен әлеуметтік дағдылар	Ойын арқылы шығармашылық қабілеттер	1.2.8.1 Қарапайым қимыл-қозғалыстарды орындау кезінде өз рөлін білу және басқалардың рөлдерін тану
	Қарым-қатынас дағдыларын дамыту ойындары	1.1.2.1 негізгі дене қимылдарын және олардың қарапайым дене жаттығуларымен байланысын білу
		1.2.4.1 таңдалған дене жаттығуларын орындау кезінде қарапайым ережелерді және құрылымдық тәсілдерді атап өту және пайдалану
	Ойынға арналған шығармашылық идеялар	1.2.5.1 командалық және топтық әрекеттерді білу және түсіну
		1.2.6.1 негізгі шығармашылық стратегиялар мен идеяларды атау және пайдалану
Қозғалыс қызметіндегі белсенділік пен тәуелсіздік/еркіндік	1.1.6.1 Қарапайым дене жаттығуларын орындау кезіндегі туындауы мүмкін қиындықтарды білу	
8-бөлім Денсаулық және салауатты өмір салты	Ашық ауадағы дене қызметі. Балалар фитнесі.	1.3.4.1 сабақтарда және сабақтан тыс жұмыстарда қауіпсіздік техникасын түсіну және сақтау.
		1.3.1.1 денсаулық туралы жалпы түсінік алу, дене белсенділігін ұғыну
	Дене қабілетін қалыптастыруға арналған жаттығулар	1.1.3.1 Түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде уақыт, кеңістік, салмақ пен бірқалыптылық түсініктерін білу
	Секіру қабілетін дамытуға арналған ойындар	1.1.5.1 әр түрлі кеңістікте бірнеше қарапайым әрекеттерді білу және орындау
	Қозғалмалы ойындар және эстафеталар	1.2.5.1 командалық және топтық әрекеттерді білу және түсіну
1.2.2.1 қимыл-қозғалыс мақсаттарына қол жеткізу үшін өз бетінше қалай жұмыс істеу керек екендігін білу		

2) 2 сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырып/ ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқу мақсаттары
1 - тоқсан		

1-бөлім Жеңіл атлетика арқылы дене қасиеттерін дамыту	Қауіпсіздік ережесі. Денсаулық туралы жалпы түсінік	2.3.4.1. әр түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде қауіпсіздік техникасын сақтау және қолдану
	Таңғы гимнастика кешендері	2.3.1.1 дене жаттығуларының сауықтыру пайдасын сипаттай және талқылай білу
		2.3.2.1 дене жаттығуларының алдында денені қыздырудың маңыздылығы туралы білімін көрсету және түсіндіру
	Жүру, жүгіру және секіру техникасы	2.3.3.1 дене жаттығуларын орындау кезінде ағзада қандай физикалық өзгерістер болатынын анықтау
		2.1.2.1 негізгі қимыл-қозғалыс дағдыларын өздігінен байластыра алу арқылы түсіну және жетілдіру
	Лақтыру және дәл тигізу элементтері бар эстафеталар	2.1.1.1 Қажет болған жағдайда шығармашылық міндеттерді талқылау және қолдану
	2. 3.5.1 "үй-мектеп" мәнмәтінінде физикалық белсенділікке қатысу мүмкіндігін түсіну	
2-бөлім Спорттық ойындарыны ң элементтері бар қозғалыс ойындар	Сюжеттік- рөлдік ойындар	2.2.8.1 әр түрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі рөлдерді көрсету және атау
	Доппен қозғалмалы ойындар	2.1.2.1 Негізгі қимыл-қозғалыс дағдыларын өздігінен байластыра алу арқылы түсіну және жетілдіру
		2.2.2.1 қимыл-қозғалыс мақсаттарына жету үшін өздік және топтық жұмыс туралы білімдерін бекіту
	Қимыл-қозғалыс ойындары	2.2.1.1 Қозғалыс идеяларын, стратегияларын және жоспарларды талқылау және көрсету
		2.2.3.1 әртүрлі физикалық жаттығуларды орындау кезінде қолайлы оқу ортасын құрудың маңыздылығын түсіне отырып, кеңістік, ресурстар, идеялармен алмасу туралы білімін бекіту
Жұптық және топтық жұмыс	2. 3.5.1 "үй-мектеп" мәнмәтінінде физикалық белсенділікке қатысу мүмкіндігін түсіну	
2 - тоқсан		

3-бөлім Гимнастика арқылы дененің дамуы	Қауіпсіздік ережесі. Ептілік пен қимыл үйлесімділігін дамытуға арналған жаттығулар	2.3.4.1. әр түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде қауіпсіздік техникасын сақтау және қолдану 2.3.2.1 дене жаттығуларының алдында денені қыздырудың маңыздылығы туралы білімін көрсету және түсіндіру
	Акробатикалық жаттығулар	2.1.2.1 Негізгі қимыл-қозғалыс дағдыларын өздігінен байластыра алу арқылы түсіну және жетілдіру
	Тепе-теңдікті дамыту жаттығулары	2.2.2.1 қимыл-қозғалыс мақсаттарына жету үшін өздік және топтық жұмыс туралы білімдерін бекіту
		2.2.5.1 жеке, топтық қозғалыс әрекеттерінде техникалық және тактикалық әрекеттерді қолдану.
	Өрмелеу және өрмелеп шығу	2.1.5.1 кеңістіктегі және динамикадағы қарапайым өзгерістермен әрекеттерді түсіну және жеткізе білу 2.1.4.1 қозғалыс дағдылары бойынша өзінің күшті және әлсіз жақтарын түсіну және түсіндіру
4-бөлім Қазақ ұлттық ойындары	Қазақ ұлттық ойындары	2.2.7.1 патриоттық сезімнің не екенін білу, бір-бірімен әрекет ету, адал бәсекелестіктің мағынасын түсіну 2. 3.5.1 "үй-мектеп" мәнмәтінінде физикалық белсенділікке қатысу мүмкіндігін түсіну
	Сюжеттік- рөлдік ойындар	2.2.5.1 жеке, топтық қозғалыс әрекеттерінде техникалық және тактикалық әрекеттерді қолдану.
	Ынтымақтастық және әділ ойын	2.2.6.1 шығармашылық қабілеттер мен идеяларды түсіндіру және көрсету
	3 - тоқсан	
5-бөлім Дене жүктемесі және денсаулық	Қауіпсіздік техникасы. Төзімділікті қалыптастыру үшін белсенді қозғалыс	2.3.4.1. әр түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде қауіпсіздік техникасын сақтау және қолдану 2.3.3.1 дене жаттығуларын орындау кезінде ағзада қандай физикалық өзгерістер болатынын анықтау
	Дене жүктемесі кезінде ағзадағы	2.3.1.1 дене жаттығуларының сауықтыру пайдасын сипаттай және талқылай білу

	өзгерістерді бақылау	2.1.4.1 қозғалыс дағдылары бойынша өзінің күшті және әлсіз жақтарын түсіну және түсіндіру
	Таза ауадағы қозғалмалы ойындар	2.1.5.1 кеңістіктегі және динамикадағы қарапайым өзгерістермен әрекеттерді түсіну және жеткізе білу
	Жұптық және топтық ойындар	2.1.3.1 қарапайым дене жаттығуларын орындау кезінде уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетінін көрсету
6-бөлім Қозғалыс ойындардың әр алуандығы	Дәлдік пен мергендікті дамытуға арналған ойындар	2.3.4.1. әр түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде қауіпсіздік техникасын сақтау және қолдану
		2.2.2.1 қимыл-қозғалыс мақсаттарына жету үшін өздік және топтық жұмыс туралы білімдерін бекіту
	Кіріктірілген ойындар	2.2.8.1 әр түрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі рөлдерді көрсету және атау
		2.1.4.1 қозғалыс дағдылары бойынша өзінің күшті және әлсіз жақтарын түсіну және түсіндіру
	Стандартты емес құрал-жабдықтар қолданатын ойындар	2.2.3.1 әртүрлі физикалық жаттығуларды орындау кезінде қолайлы оқу ортасын құрудың маңыздылығын түсіне отырып, кеңістік, ресурстар, идеялармен алмасу туралы білімін бекіту
		2.2.5.1 жеке, топтық қозғалыс әрекеттерінде техникалық және тактикалық әрекеттерді қолдану.
Командалық әрекеттермен байланысты ойындар	2.2.1.1 Қозғалыс идеяларын, стратегияларын және жоспарларды талқылау және көрсету	
	2.2.6.1 шығармашылық қабілеттер мен идеяларды түсіндіру және көрсету	
4 - тоқсан		
7-бөлім Ойындар арқылы қарым-қатынас дағдыларын қалыптастыру	Қауіпсіздік техникасы. Қарым-қатынас дағдыларын дамытуға арналған ойындар	2.3.4.1. әр түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде қауіпсіздік техникасын сақтау және қолдану
		2.2.8.1 әр түрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі рөлдерді көрсету және атау
	Шығармашылық қабілеттерін қалыптастыруға	2.1.2.1 Негізгі қимыл-қозғалыс дағдыларын өздігінен байластыра алу арқылы түсіну және жетілдіру

	арналған қозғалмалы ойындар	2.2.4.1 түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде ережелерді және құрылымдық тәсілдерді талқылау және көрсету
	Топтық әрекеттер арқылы шығармашылық қабілет	2.2.5.1 жеке, топтық қозғалыс әрекеттерінде техникалық және тактикалық әрекеттерді қолдану.
		2.2.6.1 шығармашылық қабілеттер мен идеяларды түсіндіру және көрсету
	Өзіндік қозғалыс іс-әрекеті	2.1.6.1 Дене жаттығуларының қиындықтарын жеңу дағдыларын білу
8-бөлім Денсаулық және дене белсенділігі	Ашық ауадағы дене тәрбиесі	2.3.4.1. әр түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде қауіпсіздік техникасын сақтау және қолдану
		2.3.1.1 дене жаттығуларының сауықтыру пайдасын сипаттай және талқылай білу
	Жеке және топтық белсенділік арқылы жүгіру қабілеттері	2.1.3.1 қарапайым дене жаттығуларын орындау кезінде уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетінін көрсету
	Ұзындыққа және биіктікке секіру элементтері бар жаттығулар	2.1.5.1 кеңістіктегі және динамикадағы қарапайым өзгерістермен әрекеттерді түсіну және жеткізе білу
	Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	2.2.5.1 жеке, топтық қозғалыс әрекеттерінде техникалық және тактикалық әрекеттерді қолдану
		2.2.2.1 қимыл-қозғалыс мақсаттарына жету үшін өздік және топтық жұмыс туралы білімдерін бекіту

3) 3 сынып

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырып/ ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқу мақсаттары
1 -тоқсан		
1-бөлім Жеңіл атлетика арқылы қозғалыс	Қауіпсіздік техникасы. Денсаулық туралы негізгі түсініктер	3.3.4.1. қозғалыс белсенділігін дамытудың әртүрлі сатыларында қауіпсіздік техникасын сақтау және қолдану
		3.3.1.1 денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларының сауықтыру пайдасын білу және түсіну

әрекеттер і	Түрлі әрекеттерге бағытталған денені қыздыру жаттығулары	3.3.2.1 Дене белсенділігінде денені қыздыру мен қайта қалпына келтіру үдерісін анықтау 3.3.3.1 дене жаттығуларын орындау кезінде физикалық өзгерістерді анықтау үшін бірқатар бақылау стратегияларын көрсету және түсіндіру
	Жүгіру және секіру түрлері	3.1.2.1 дене дамуына ықпал ететін түрлі дене жаттығуларды орындау кезінде қимыл-қозғалыстарды қалай орындау және байланыстыру керектігін білу және түсіну
	Лақтыру және дәлдеу техникасы	3.1.2.1 дене дамуына ықпал ететін түрлі дене жаттығуларды орындау кезінде қимыл-қозғалыстарды қалай орындау және байланыстыру керектігін білу және түсіну
	Жеңіл атлетика элементтері бар эстафета	3.1.1.1 Негізгі дене жаттығуларын орындау кезінде қозғалыс дағдыларын білу, түсіну және дұрыс қолдану 3. 3.5.1 түрлі дене қызметтеріне қатысу мүмкіндігін қалай алу керектігін қарастыру және түсіндіру
2-бөлім Спорттық ойындарының элементтері бар қозғалмалы ойындар	Қозғалмалы ойындарындағы қозғалыс дағдылары	3.2.8.1 Қарапайым дене қимылдарын орындау кезінде өзінің және басқалардың рөлін, олардың айырмашылықтарын түсіндіре отырып, көрсету
	Қимыл үйлесімділігіне бағытталған қозғалмалы ойындар	3.1.2.1 дене дамуына ықпал ететін түрлі дене жаттығуларды орындау кезінде қимыл-қозғалыстарды қалай орындау және байланыстыру керектігін білу және түсіну 3.2.2.1 өздік және командалық жұмыстың мағынасын түсіну және көшбасшылықты ауыстыру арқылы көрсету
	Шапшаңдыққа бағытталған қозғалмалы ойындар	3.2.1.1 Бірқатар қозғалыс идеялар, стратегиялар мен жоспарларда балама шешімдер қолдану 3.2.3.1 әртүрлі физикалық жаттығуларды орындау кезінде қолайлы оқу ортасын құрудың маңыздылығын түсіне отырып, кеңістік, ресурстар, идеялармен алмасу туралы білімін қолдану
	Ойындар мен эстафеталардағы командалық жұмыс	3.3.3.1 дене жаттығуларын орындау кезінде физикалық өзгерістерді анықтау үшін бірқатар бақылау стратегияларын көрсету және түсіндіру

2- тоқсан		
3-бөлім Акробати ка негіздері бар гимнасти ка	Қауіпсіздік техникасы. Икемділікті дамыту жаттығулары	3.3.4.1. қозғалыс белсенділігін дамытудың әртүрлі сатыларында қауіпсіздік техникасын сақтау және қолдану
	Аэробика элементтері бар гимнастика	3.3.2.1 Дене белсенділігінде денені қыздыру мен қайта қалпына келтіру үдерісін анықтау
		3.2.2.1 өздік және командалық жұмыстың мағынасын түсіну және көшбасшылықты ауыстыру арқылы көрсету
	Тепе-теңдік пен қимыл үйлесімділігіне арналған ойындар	3.2.2.1 өздік және командалық жұмыстың мағынасын түсіну және көшбасшылықты ауыстыру арқылы көрсету 3.2.5.1 жеке, топтық командалық әрекеттердегі техникалық және тактикалық дағдыларды бағалау
Гимнастикалық жаттығулардағы комбинациялар	3.1.5.1 орындау және бағалау кезінде бірқатар әрекеттерді, кеңістікті, динамиканы және байланыстарды көрсету және анықтай білу.	
	3.1.4.1 өзінің және басқалардың жаттығуларды орындау сапасын талқылау арқылы қабілеттілік пен әлсіз жақтарын анықтау	
4-бөлім Қазақ ұлттық ойындар ы	Қазақ ұлттық ойындарындағы ынтымақтастық және спорттық этика	3.2.7.1 патриотизмнің мағынасын түсіндіру, топтық және жеке дене жаттығуларында өзара іс-қимыл мен адал ойынды көрсету
		3.3.5.1 түрлі дене қызметтеріне қатысу мүмкіндігін қалай алу керектігін қарастыру және түсіндіру
	Қазақтың ұлттық зияткерлік ойындары	3.2.5.1 жеке, топтық командалық әрекеттердегі техникалық және тактикалық дағдыларды бағалау
		3.2.6.1 өзінің және басқалардың шығармашылық қабілеттері мен идеяларын анықтау және талдау, оларды мұғалім мен жолдастарына жеткізу
3 -тоқсан		
5-бөлім Денсаулы қ және дене	Қауіпсіздік техникасы. Дене белсенділігі және төзімділік	3.3.4.1. қозғалыс белсенділігін дамытудың әртүрлі сатыларында қауіпсіздік техникасын сақтау және қолдану
		3.3.3.1 дене жаттығуларын орындау кезінде физикалық өзгерістерді анықтау үшін

жүктемелері		бірқатар бақылау стратегияларын көрсету және түсіндіру
	Дене жүктемесі кезіндегі бақылау және өзін-өзі бақылау	3.3.1.1 денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларының сауықтыру пайдасын білу және түсіну
		3.1.4.1 өзінің және басқалардың жаттығуларды орындау сапасын талқылау арқылы қабілеттілік пен әлсіз жақтарын анықтау
	Жұппен және топпен орындалатын жаттығулардың әртүрлілігі	3.1.5.1 орындау және бағалау кезінде бірқатар әрекеттерді, кеңістікті, динамиканы және байланыстарды көрсету және анықтай білу.
Төзімділікті дамыту ойындары	3.1.3.1 уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетінін көрсететін дағдылар мен реттілікті дамыту және жетілдіру	
6-бөлім Командалық ойындар элементтері	Дәлдік пен мергендікті дамыту ойындары	3.3.4.1. қозғалыс белсенділігін дамытудың әртүрлі сатыларында қауіпсіздік техникасын сақтау және қолдану
		3.2.8.1 Қарапайым дене қимылдарын орындау кезінде өзінің және басқалардың рөлін, олардың айырмашылықтарын түсіндіре отырып, көрсету
	Дамыту ойындары	3.2.2.1 өздік және командалық жұмыстың мағынасын түсіну және көшбасшылықты ауыстыру арқылы көрсету
		3.1.4.1 өзінің және басқалардың жаттығуларды орындау сапасын талқылау арқылы қабілеттілік пен әлсіз жақтарын анықтау
	Топтағы шығармашылықты дамыту ойындары	3.2.3.1 әртүрлі физикалық жаттығуларды орындау кезінде қолайлы оқу ортасын құрудың маңыздылығын түсіне отырып, кеңістік, ресурстар, идеялармен алмасу туралы білімін қолдану
3.2.5.1 жеке, топтық командалық әрекеттердегі техникалық және тактикалық дағдыларды бағалау		
Спорттық ойындардың	3.2.1.1 Бірқатар қозғалыс идеялар, стратегиялар мен жоспарларда балама шешімдер қолдану	

	элементтері бар эстафета	3.2.6.1 өзінің және басқалардың шығармашылық қабілеттері мен идеяларын анықтау және талдау, оларды мұғалім мен жолдастарына жеткізу
4-тоқсан		
7-бөлім Ойындар арқылы қарым-қатынас дағдылары	Қауіпсіздік техникасы. Ойындағы қарым-қатынас дағдылары	3.2.4.1 бірқатар дене жаттығуларында ережелер мен құрылымдық тәсілдерді білу және қолдану 3.2.8.1 қарапайым дене қимылдарын орындау кезінде өзінің және басқалардың рөлін, олардың айырмашылықтарын түсіндіре отырып, көрсету
	Жарыс элементтері бар ойындар	3.1.2.1 дене дамуына ықпал ететін түрлі дене жаттығуларды орындау кезінде қимыл-қозғалыстарды қалай орындау және байланыстыру керектігін білу және түсіну
		3.2.4.1 бірқатар дене жаттығуларында ережелер мен құрылымдық тәсілдерді білу және қолдану
	Қимыл-қозғалыс және еріктік қасиеттерін дамыту	3.2.5.1 жеке, топтық командалық әрекеттердегі техникалық және тактикалық дағдыларды бағалау
		3.2.6.1 өзінің және басқалардың шығармашылық қабілеттері мен идеяларын анықтау және талдау, оларды мұғалім мен жолдастарына жеткізу
	Топтық жұмыс дағдылары	3.1.6.1 Қозғалыс қызметін оқытудың түрлі кезеңдерінде қиындықтарды жеңу дағдыларын қолдану
8-бөлім Жеңіл атлетика арқылы салауатты өмір салты	Жеңіл атлетика және салауатты өмір салты	3.3.4.1. қозғалыс белсенділігін дамытудың әртүрлі сатыларында қауіпсіздік техникасын сақтау және қолдану
		3.3.1.1 денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларының сауықтыру пайдасын білу және түсіну
	Жүру, жүгіру және секіру элементтері бар ойындар	3.1.3.1 уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетінін көрсететін дағдылар мен реттілікті дамыту және жетілдіру
	Ұзындыққа және биіктікке секіру	3.1.5.1 орындау және бағалау кезінде бірқатар әрекеттерді, кеңістікті, динамиканы және байланыстарды көрсету және анықтай білу.

	Лақтыру техникасы	3.1.5.1 орындау және бағалау кезінде бірқатар әрекеттерді, кеңістікті, динамиканы және байланыстарды көрсету және анықтай білу.
		3.2.2.1 өздік және командалық жұмыстың мағынасын түсіну және көшбасшылықты ауыстыру арқылы көрсету

4) 4 сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырып/ ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқу мақсаттары
1 -тоқсан		
1-бөлім Жүру, жүгіру, секіру және лақтыру техникалары	Қауіпсіздік техникасы. Қысқа және орта қашықтыққа жүгіру	4.3.4.1. жарыс, бәсекелестік кезде қауіпсіздік техникасы туралы білімді қолдану
		4.3.1.1 дене жаттығулары үшін денсаулық және салауатты өмір салтын маңыздылығын талдау және түсіну
	Ұзындыққа және биіктікке секіру негіздері	4.3.2.1 Дене белсенділігінде, денені қыздыру мен қайта қалпына келтіру қажеттілігін көрсету және талқылау
		4.3.3.1 жүктеменің жүрек соғу жиілігі мен дене температурасына әсерін түсіндіру және көрсету
	Лақтыру және дәлдеудің түрлі әдістерімен тәжірибелер	4.1.2.1 дене дамуына ықпал ететін түрлі жүйелі жаттығулар мен қимылдарды орындау сапасын арттыруды түсіну және көрсету
	Жеңіл атлетика элементтерімен эстафета	4.1.1.1 Түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде негізгі қозғалыс қабілеттері мен дағдыларын түсіну және көрсету
	4.3.5.1 дене қимылдарына қатысудың түрлі мүмкіндіктерін және оларға қатыса алу жолдарын зерттеу және салыстыру	
2-бөлім Жеңілдетілген спорттық ойындар	Әртүрлі доптармен ойындар	4.2.8.1 түрлі дене қимылдарды орындау кезінде әртүрлі рөлдер мен олардың айырмашылықтарын ұғына отырып, эксперимент жасау
	Спорттық ойындарға ұқсас ойындар	4.1.2.1 дене дамуына ықпал ететін түрлі жүйелі жаттығулар мен қимылдарды орындау сапасын арттыруды түсіну және көрсету

		4.2.2.1 көшбасшылық рөлдерімен кезектесе алмасып, қимыл-қозғалыс мақсаттарына қол жеткізу үшін жеке және топта жұмыс істей білу
	Техниканың қарапайым элементтері бар тапсырмалар	4.2.1.1 өзгермелі жағдайларда әрекет ету және балама шешімдер қабылдай алу
		4.2.3.1 әр түрлі физикалық жаттығуларды орындау кезінде қолайлы оқу ортасын құрудың маңыздылығын біле отырып, кеңістікті, ресурстарды және идеяларды бөлісе білу
	Командада жұмыс жасау негіздері	4.3.5.1 дене қимылдарына қатысудың түрлі мүмкіндіктерін және оларға қатыса алу жолдарын зерттеу және салыстыру
2 -тоқсан		
3-бөлім Гимнастиканың негізгі элементтері	Қауіпсіздік техникасы. Жалпы дамыту жаттығуларының кешендері	4.3.4.1. Жарыс, бәсекелестік кезде қауіпсіздік техникасы туралы білімді қолдану
		4.3.2.1 дене белсенділігінде денені жылыту және салқындату қажеттілігін көрсету және талқылау
	Акробатиканың қарапайым элементтері	4.3.2.1 Дене белсенділігінде, денені қыздыру мен қайта қалпына келтіру қажеттілігін көрсету және талқылау
	Гимнастикалық құралдармен тапсырмалар	4.2.2.1 көшбасшылық рөлдерімен кезектесе алмасып, қимыл-қозғалыс мақсаттарына қол жеткізу үшін жеке және топта жұмыс істей білу
		4.2.5.1 техникалық және тактикалық әрекеттерде сындарлы ұсыныс жасай білу.
Қарапайым гимнастикалық снарядтардағы жаттығулар	4.1.5.1 бірқатар әрекеттерді, кеңістікті, динамика мен байланыстарды түсіндіру және көрсету арқылы өзінің және басқалардың орындаған әрекетін салыстыру	
		4.1.4.1 қозғалыстың күшті және әлсіз жақтарын салыстыру арқылы дене жаттығуларын шебер орындау үшін әлеуетті анықтау
4-бөлім Қазақ ұлттық ойындары	Қазақ ұлттық ойындары	4.2.7.1 топтық және жеке дене жаттығуларында патриоттық сезімін, өзара іс-қимылдар мен адал бәсекелестікті көрсету

		4.3.5.1 дене қимылдарына қатысудың түрлі мүмкіндіктерін және оларға қатыса алу жолдарын зерттеу және салыстыру
	Қазақ ұлттық зияткерлік ойындары	4.2.5.1 техникалық және тактикалық әрекеттерде сындарлы ұсыныс жасай білу. 4.2.6.1 әртүрлі жағдайларда кездесетін жаңа элементтерді жасауға бағытталған шығармашылық қабілеттер мен идеяларды басқалармен біріктіру
3 -тоқсан		
5-бөлім Шаңғы/кр осс/ коньки даярлығы негіздері*	Қауіпсіздік техникасы. Дене белсенділігі және төзімділік	4.3.4.1. Жарыс, бәсекелестік кезде қауіпсіздік техникасы туралы білімді қолдану
		4.3.3.1 жүктеменің жүрек соғу жиілігі мен дене температурасына әсерін түсіндіру және көрсету
	Аэробты жаттығудың пайдасы	4.3.1.1 дене жаттығулары үшін денсаулық және салауатты өмір салтын маңыздылығын талдау және түсіну
		4.1.4.1 қозғалыстың күшті және әлсіз жақтарын салыстыру арқылы дене жаттығуларын шебер орындау үшін әлеуетті анықтау
	Қашықтықты еңсеру	4.1.5.1 бірқатар әрекеттерді, кеңістікті, динамика мен байланыстарды түсіндіру және көрсету арқылы өзінің және басқалардың орындаған әрекетін салыстыру
4.1.3.1 уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетінін көрсететін бірқатар нақты және тиімді дағдылар мен реттілікті түсіну және қолдана білу		
6-бөлім Спорттық ойындардағы командалық әрекеттер	Жарыс кезіндегі көшбасшылық пен ынтымақтастық	4.3.4.1. Жарыс, бәсекелестік кезде қауіпсіздік техникасы туралы білімді қолдану
		4.2.2.1 көшбасшылық рөлдерімен кезектесе алмасып, қимыл-қозғалыс мақсаттарына қол жеткізу үшін жеке және топта жұмыс істей білу
	Бірлескен тапсырмалар арқылы өзара оқу	4.2.8.1 түрлі дене қимылдарды орындау кезінде әртүрлі рөлдер мен олардың айырмашылықтарын ұғына отырып, эксперимент жасау

		4.1.4.1 қозғалыстың күшті және әлсіз жақтарын салыстыру арқылы дене жаттығуларын шебер орындау үшін әлеуетті анықтау
	Ойындардағы тактикалық әрекеттер	4.2.3.1 әр түрлі физикалық жаттығуларды орындау кезінде қолайлы оқу ортасын құрудың маңыздылығын біле отырып, кеңістікті, ресурстарды және идеяларды бөлісе білу
		4.2.5.1 техникалық және тактикалық әрекеттерде сындарлы ұсыныс жасай білу.
	Спорттық ойындар элементтері бар ойындар	4.2.1.1 өзгермелі жағдайларда әрекет ету және балама шешімдер қабылдай алу
		4.2.6.1 әртүрлі жағдайларда кездесетін жаңа элементтерді жасауға бағытталған шығармашылық қабілеттер мен идеяларды басқалармен біріктіру
4 -тоқсан		
7-бөлім Қарым-қатынас орнату үшін ойындар	Қауіпсіздік техникасы. Допты игеру дағдылары	4.3.4.1. Жарыс, бәсекелестік кезде қауіпсіздік техникасы туралы білімді қолдану
		4.2.8.1 түрлі дене қимылдарды орындау кезінде әртүрлі рөлдер мен олардың айырмашылықтарын ұғына отырып, эксперимент жасау
	Әртүрлі доптармен орындалатын жаттығулар	4.2.6.1 әртүрлі жағдайларда кездесетін жаңа элементтерді жасауға бағытталған шығармашылық қабілеттер мен идеяларды басқалармен біріктіру
		4.2.4.1 түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде ережелер мен құрылымдық тәсілдерді құру және қолдану
	Ойындағы командалық әрекеттер	4.2.5.1 техникалық және тактикалық әрекеттерде сындарлы ұсыныс жасай білу.
		4.1.2.1 дене дамуына ықпал ететін түрлі жүйелі жаттығулар мен қимылдарды орындау сапасын арттыруды түсіну және көрсету
Ойындардағы техника-тактикалық әрекеттер	4.1.6.1 орындалатын жаттығулардың қиындық деңгейін тани білу, оларды орындау кезінде тәуекелдерді азайту қабілетін көрсету	

8-бөлім Салауатты өмір салты үшін қажетті білік пен дағдылар	Қимыл-қозғалыс нәтижесіндегі денсаулық компоненттері	4.3.4.1. жарыс, бәсекелестік кезде қауіпсіздік техникасы туралы білімді қолдану
		4.3.1.1 дене жаттығулары үшін денсаулық және салауатты өмір салтын маңыздылығын талдау және түсіну
	Жүгіру және денсаулық	4.1.3.1 уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетінін көрсететін бірқатар нақты және тиімді дағдылар мен реттілікті түсіну және қолдана білу
		4.1.5.1 бірқатар әрекеттерді, кеңістікті, динамика мен байланыстарды түсіндіру және көрсету арқылы өзінің және басқалардың орындаған әрекетін салыстыру
	Денсаулықты нығайту ойындары мен эстафеталар	4.2.5.1 техникалық және тактикалық әрекеттерде сындарлы ұсыныс жасай білу.
		4.2.2.1 көшбасшылық рөлдерімен кезектесе алмасып, қимыл-қозғалыс мақсаттарына қол жеткізу үшін жеке және топта жұмыс істей білу

Ескерту: *шаңғы/коньки/кросс даярлық сабақтарын аймақтардың ауа райына сәйкес өзара алмастыруға болады.

2.12. Бастауыш білім беру деңгейінің 1- сыныбына арналған «Цифрлық сауаттылық» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. «Цифрлық сауаттылық» пәнінің үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – бағдарлама) «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. «Цифрлық сауаттылық» пәнін оқыту мақсаты – білім алушылардың оқу мен күнделікті өмірде есептей білу дағдылары, робототехника, базалық білім, заманауи ақпараттық технологиялармен жұмыс жасаудағы білік және дағдыларды тиімді қолдануын қамтамасыз ету.

3. Негізгі міндеттері:

- 1) білім алушыларға компьютер туралы, қазіргі заманғы цифрлық құрылғылар және олардың қоғамдағы ролі туралы бастапқы ақпараттар беру;
- 2) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалана отырып, білім алушылардың есептей білу, роботтарды жинау және программалау, іздеу, жинақтау, өңдеу, ақпараттарды сақтау және тарату дағдыларын қалыптастыру;
- 3) білім алушылардың әртүрлі қолданбалы программаларды қолдану арқылы өз идеяларын ұсыну дағдыларын қалыптастыруға ықпал ету;
- 4) байланыс, ақпарат алмасу және ынтымақтастық үшін ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалануын ынталандыру;
- 5) білім алушыларды компьютермен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері мен авторлық құқықтарды құрметтеуді үйрету.

4. Оқу бағдарламасында үш тілде оқыту ғана емес, сонымен қатар білім алушылардың мектептен тыс сабақтарын үш тілде (қазақ, орыс және шетел тілдерінде) ұйымдастыруды көздейтін үш тілде білім беруді жүзеге асыру қарастырылған.

5. Оқу бағдарламасының ерекшелігіне оның пән бойынша білім мен білігінің қалыптасуына бағдарлануы ғана емес, сонымен қатар, білімді функционалдық және шығармашылық жағынан қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық және коммуникациялық технологияларды, әртүрлі коммуникациялық әдістерді пайдалану, топта және жеке жұмыс істей білу, проблемаларды шешу және шешім қабылдау сияқты кең ауқымды дағдылар жатады.

6. Жеке тұлғалық қасиеттердің кең спектрлі дағдылардың табиғи үйлесімде дамуы - білім алушылардың бойында: «қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік», «құрмет», «ынтымақтастық», «еңбек және шығармашылық», «ашықтық», «өмір бойы білім алу» сияқты базалық құндылықтарды қалыптастырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушылардың мінез-құлқына және күнделікті іс-әрекеттеріне ынталандырушы болуға арналған оның тұрақты тұлғалық бағдары болуы тиіс.

2-тарау. «Цифрлық сауаттылық» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1 - параграф. «Цифрлық сауаттылық» пәнінің мазмұны

7. «Цифрлық сауаттылық» пәні бойынша білім жүктемесінің көлемі:

1-сынып аптасына 1 сағаттан, II жартыжылдықтан бастап 19 сағатты құрайды.

8. «Цифрлық сауаттылық» пәнін оқытудағы негізгі талап - компьютерлік жүйелерге қолжетімділік.

«Цифрлық сауаттылық» пәнін тиімді өткізуге арналған қажетті жабдықтардың тізімі:

1) гарнитурамен жабдықталған дербес компьютерлер (микрофоны бар құлаққаптар);

2) Интернетке кең жолақты қосылуымен мұғалімдер мен білім алушылар арасындағы байланыс және құралдарын деректермен алмасуды қамтамасыз ететін жоғары сапалы ашық қатынас желісі;

3) Перифериялық құрылғылар: принтер, сканер, көшіру техникасы, интерактивті проектор/интерактивті тақта;

4) Робототехникаға арналған жиынтықтар.

9. Пәннің негізгі мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

1) Ақпараттық этикет

2) Менің алғашқы суретім

3) Біздің өміріміздегі алгоритм

4) Бағдарламалар

5) компьютер;

6) ақпаратты ұсыну және өңдеу;

7) интернет желісінде жұмыс істеу;

8) есептей білу;

9) робототехника.

10. «Цифрлық сауаттылық» оқу пәнінің 1-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) «Ақпараттық этикет: Өз денсаулығымызды сақтаймыз; Біздің айналамыздағы ақпарат; Ақпарат және компьютер; Интернет желісінде жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік.

2) «Менің алғашқы суретім»: Фигуралар; Фигуралармен орындалатын іс-әрекет.

3) «Біздің өміріміздегі алгоритмдер»: Біздің өміріміздегі алгоритм.

4) «Бағдарламалау»: Scratch бағдарламасымен танысу; Менің алғашқы бағдарламам.

2- параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

11. Оқу мақсаттары программада кодпен берілген. Кодта бірінші нөмір сыныпты, екінші және үшінші сандар - бөлім мен бөлімше, төртінші сан оқу мақсатының нөмірленуін көрсетеді. Мысалы, 2.1.2.1 кодында: «2» – сынып, «1.2» – бөлімше, «1» – оқу мақсатының нөмірленуі.

12. Оқыту мақсаты жүйесі әр сыныпқа бөлім бойынша берілген:

1) Ақпараттық әдеп

Білім алушылар міндетті	
Бөлімше	1-сынып
1. Өз денсаулығымызды сақтаймыз	1.1.1.1 Компьютермен жұмыс істеу барысында тәртіп ережелерін ұстанып өз денсаулығын сақтау. 1.1.1.2 Компьютердің қолданылуына қарай негізгі құрылғыларын атау.

2. Біздің айналамыздағы ақпарат	1.1.2.1 Қабылдау тәсілдерін қолданып ақпарат түрлерін анықтау.
3. Ақпарат және компьютер	1.1.3.1 Ұсыну формасы бойынша ақпарат түрлерін ажырату. 1.1.3.2 ақпаратты ұсыну кезіндегі ақпарат көздері мен қабылдағыштардың байланыс арналарына мысалдар келтіру
4. Интернет желісінде жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік	1.1.4.1 Интернет желісін өмірде қолдану мысалдарын келтіру. 1.1.4.2 желідегі барлық ақпарат сенімді және пайдалы емес екенін талқылау; 1.1.4.3 Интернет желісіне жеке ақпаратты беру кезіндегі қауіптерді анықтау.

2) Менің алғашқы суретім

Бөлімше	1-сынып
Фигуралар	1.2.1.1 Стандартты фигураларды қолданып салу. 1.2.1.2 Түстер палитрасындағы негізгі түсті өзгертіп кескін салу. 1.2.1.3 Палитрада фон түсін тандап кескін салу. 1.2.1.4 Контурын өзгерту арқылы фигураны салу. 1.2.1.5 Фигура түсін құйып бояу арқылы өзгертіп салу.
Фигуралармен орындалатын іс-әрекет	1.2.2.1 Форма мен параметрді қолданып кескін бөлігін ерекшелеу. 1.2.2.2 Көшіру, қиып алу және қою құралдарын қолданып кескін салу. 1.2.2.3 Бұру немесе айналдыру құралдарын қолданып кескін салу. 1.2.2.4 Түспен толтыру құралын қолданып кескін салу.

3) Біздің өміріміздегі алгоритм

Біздің өміріміздегі алгоритм	1.3.1.1 Алгоритм, әрекет және команда ұғымдарын түсіндіру. 1.3.1.2 Орындаушы және оның командалар жүйесін анықтап алгоритм құру. 1.3.1.3 Алгоритм түрлерін өмірмен байланыстырып мысалдар келтіру.
------------------------------	--

4) Бағдарламалау

Scratch пен танысу	1.4.1.1 Кейіпкер фигурасы үшін кітапханадан Спрайтты таңдау. 1.4.1.2 Кітапханадан Сахна фонын таңдау.
Менің алғашқы бағдарламам	1.4.2.1 Scratch (скретч) программалау ойын ортасында дайын сценарийді алгоритм бойынша іске асыру.

	1.4.2.2 Scratch (скретч) программалау ойын ортасында есептің шарты бойынша сызықтық алгоритмді өңдеу. 1.4.2.3 Scratch (скретч) программалау ойын ортасында жобаны құру, сақтау және ашу.
--	---

13. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

14. Осы оқу бағдарламасы Бастауыш білім беру деңгейінің 1- сыныбына арналған «Цифрлық сауаттылық» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарласын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3- параграф. Бастауыш білім деңгейінің 1-сыныбына арналған «Цифрлық сауаттылық» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарласын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспары

1) 1 сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері (ортақ тақырыптар) *	Пән тақырыптары	Оқу мақсаттары
3 тоқсан		
1-бөлім – Ақпараттық этикет (ортақ тақырыбы: «Саяхат»)	Өз денсаулығымызды сақтаймыз	1.1.1.1 Компьютермен жұмыс істеу барысында тәртіп ережелерін ұстанып өз денсаулығын сақтау. 1.1.1.2 Компьютердің қолданылуына қарай негізгі құрылғыларын атау.
	Біздің айналамыздағы ақпарат	1.1.2.1 Қабылдау тәсілдерін қолданып ақпарат түрлерін анықтау.
	Ақпарат және компьютер	1.1.3.1 Ұсыну формасы бойынша ақпарат түрлерін ажырату. 1.1.3.2 ақпаратты ұсыну кезіндегі ақпарат көздері мен қабылдағыштардың байланыс арналарына мысалдар келтіру
	Интернет желісінде жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік	1.1.4.1 Интернет желісін өмірде қолдану мысалдарын келтіру. 1.1.4.2 желідегі барлық ақпарат сенімді және пайдалы емес екенін талқылау;

		1.1.4.3 Интернет желісіне жеке ақпаратты беру кезіндегі қауіптерді анықтау.
2-бөлім – Менің алғашқы суретім (ортақ тақырыбы: «Дәстүр және фольклор»)	Фигуралар	1.2.1.1 Стандартты фигураларды қолданып салу. 1.2.1.2 Түстер палитрасындағы негізгі түсті өзгертіп кескін салу. 1.2.1.3 Палитрада фон түсін тандап кескін салу. 1.2.1.4 Контурын өзгерту арқылы фигураны салу. 1.2.1.5 Фигура түсін құйып бояу арқылы өзгертіп салу.
	Фигуралармен орындалатын іс-әрекет	1.2.2.1 Форма мен параметрді қолданып кескін бөлігін ерекшелеу. 1.2.2.2 Көшіру, қиып алу және қою құралдарын қолданып кескін салу. 1.2.2.3 Бұру немесе айналдыру құралдарын қолданып кескін салу. 1.2.2.4 Түспен толтыру құралын қолданып кескін салу.
4 тоқсан		
3-бөлім Біздің өміріміздегі алгоритм (ортақ тақырыптар: «Тағам және сусындар», «Дені саудың – жаны сау»)	Біздің өміріміздегі алгоритм	1.3.1.1 Алгоритм, әрекет және команда ұғымдарын түсіндіру. 1.3.1.2 Орындаушы және оның командалар жүйесін анықтап алгоритм құру. 1.3.1.3 Алгоритм түрлерін өмірмен байланыстырып мысалдар келтіру.
4 – бөлім. Бағдарламалау	Scratch пен танысу	1.4.1.1 Кейіпкер фигурасы үшін кітапханадан Спрайтты таңдау. 1.4.1.2 Кітапханадан Сахна фонын таңдау.
	Менің алғашқы бағдарламам	1.4.2.1 Scratch (скретч) программалау ойын ортасында дайын сценарийді алгоритм бойынша іске асыру. 1.4.2.2 Scratch (скретч) программалау ойын ортасында

		есептің шарты бойынша сызықтық алгоритмді өңдеу. 1.4.2.3 Scratch (скретч) программалау ойын ортасында жобаны құру, сақтау және ашу.
--	--	--

15. Тоқсандық сағаттарды бөлімдер мен бөлімшелер бойынша бөлу мұғалімнің қалауы бойынша өзгертіледі.

**«Цифрлық сауаттылық»
пәні бойынша бастауыш білім беру деңгейінің
1-4 сыныптарына арналған оқу бағдарламасына
САЛЫСТЫРМАЛЫ КЕСТЕ**

№	Қолданыстағы редакция	Ұсынылатын редакция	Негіздеме
1-сынып			
1.	Бөлім 1. «Компьютер»: информатика кабинетінде өзін-өзі ұстау ережелері, Интернетте жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік;	«Компьютер»: компьютер құрылғылары, енгізу құрылғылары (тінтуір, пернетақта, микрофон) және шығару құрылғылары (монитор, принтер, динамиктер/құлаққаптар).	
	2-бөлім. «Интернет желісінде жұмыс істеу»: желіде орналастырылған ақпараттың сенімділігі мен пайдалылығы, желідегі қажетсіз байланыстардың тәуекелдері;	«Компьютер»: компьютер құрылғылары, енгізу құрылғылары (тінтуір, пернетақта, микрофон) және шығару құрылғылары (монитор, принтер, динамиктер/құлаққаптар).	2-бөлім оқу үшін тым ерте енгізілген. Оқушыларды ең алдымен компьютермен таныстыру керек. Қосу керек: «Интернетте жұмыс істеу»: желіде орналастырылған ақпараттың сенімділігі мен пайдалылығы, желідегі қажетсіз

			байланыстардың қаупі;
3-бөлім. «Есептік ойлау»: алгоритмдер, сызықтық алгоритмдердің орындаушылары, ойын бағдарламалау ортасының интерфейсі скретч (Scratch), ойын бағдарламалау ортасында жобаны құру, сақтау және ашу;	«Компьютер» бөлімі: Бағдарламалық қамтамасыз ету: контекстік мәзір командалары арқылы файлдар мен бумаларды құру, көшіру, жылжыту және жою, файл мен бума туралы түсінік. 1-сынып үшін (Scratch) скретч бағдарламалау қиын	1-сынып оқушыларының АКТ бойынша базалық білімі әлі қалыптаспаған, файл түсінігімен таныс емес, файлдармен амалдарды орындауды білмейді. Бұл бөлімде файлдарды саналы түрде ашуға және сақтауға үйрететін ақпаратты алу қарастырылмаған. Бағдарламалық құралды «Есептік ойлау» бөлімінің алдында қосу қажет.	
4-бөлім. «Робототехника»: оқу роботының негізгі моделін құрастыру, роботқа арналған бағдарламаны жүктеу және іске қосу, роботты берілген жылдамдықпен, берілген дөңгелек айналымдар саны үшін алға, артқа айналдыру, роботты бір жылдамдықпен айналдыру. берілген бұрыш (90, 180 градус).	Бұл жас санатында оқу роботының негізгі моделін құрастыруға тоқталу жеткілікті, білім алушылар бұрыштың градустық өлшемінен әлі өткен жоқ, олар өлшеуді білмейді.	Алып тастау: роботқа арналған бағдарламаны жүктеу және іске қосу, роботты берілген жылдамдықпен жылжыту, дөңгелек айналымының берілген саны үшін, алға, артқа, роботты берілген бұрышқа (90, 180 градус) бұру. «Дәрежелер» ұғымы 4-сыныпта «Математика» курсында енгізілген.	
2 -сынып			
1-бөлім. «Компьютер»: компьютер құрылғылары, енгізу	Перифериялық құрылғылармен ауыстырыңыз	Алып тастау: «Компьютер»: компьютер	

<p>құрылғылары (тінтуір, пернетақта, микрофон) және шығару құрылғылары (монитор, принтер, колонкалар/құлаққаптар).</p> <p>Бағдарламалық қамтамасыз ету: контекстік мәзір командалары арқылы файлдар мен қалталарды құру, көшіру, жылжыту және жою, файл және қалта туралы түсінік.</p> <p>Қауіпсіздік: цифрлық құрылғылармен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелері;</p>	<p>Файлдарды, кеңейтімдерді құру, сақтау туралы білімдерін кеңейту.</p>	<p>құрылғылары, енгізу құрылғылары (тінтуір, пернетақта, микрофон) және шығару құрылғылары (монитор, принтер, динамиктер/құлаққаптар).</p> <p>Бағдарламалық қамтамасыз ету: контекстік мәзір командалары арқылы файлдар мен қалталарды құру, көшіру, жылжыту және жою, файл және бума туралы түсінік.</p>
<p>2-бөлім. «Ақпаратты ұсыну және өңдеу»: Мәтіндер: пернетақта симуляторындағы және мәтіндік редактордағы сөйлемдер жиынтығы. Графика: суретті өңдеу, суретті қию, айналдыру және өлшемін өзгерту, суреттің фрагментін көшіру және көшіру. Мультимедиа: дыбысты жазу және ойнату, дыбыстық файлдарды өңдеу;</p>		<p>Қосу керек: Пернетақтамен таныстыру</p>
<p>3-бөлім. «Интернет желісінде жұмыс істеу»: браузер арқылы берілген тақырып бойынша ақпаратты іздеу, қолданбалар</p>		<p>Қосу керек: «Интернетте жұмыс істеу»: желіде орналастырылған ақпараттың сенімділігі мен</p>

	арасында мәліметтер алмасу;		пайдалылығы, желідегі қажетсіз байланыстардың қаупі;
	4-бөлім. «Есептік ойлау»: алгоритмдер, тармақталу алгоритмі, алгоритмнің ауызша жазылуы. Бағдарламалау: ойын бағдарламалау ортасының кіріктірілген графикалық редакторында өзіңіздің кейіпкеріңізді жасау, пернетақтадан спрайт басқаруды ұйымдастыру, кейіпкерлер арасындағы мәтіндік диалогты ұйымдастыру	2-сынып үшін скретч (Scratch) бағдарламалау қиын, оларда әлі базалық білім қалыптаспаған, көбінесе АКТ-ны компьютерсіз оқиды.	Бағдарламалау: ойын бағдарламалау ортасының кіріктірілген графикалық редакторында өзіңіздің кейіпкеріңізді құру, пернетақтадан спрайт басқаруды ұйымдастыру, кейіпкерлер арасындағы мәтіндік диалогты ұйымдастыру;
	5-бөлім. «Робототехника»: вербалды түрде көрсетілген алгоритм бойынша роботтың қозғалысын ұйымдастыру, сенсорлық сенсорды пайдалану, роботқа аудио файлды жүктеу, роботқа арналған бағдарламаны жасау кезінде дыбысты пайдалану, жасалған роботты көрсету. аудиторияға.	роботқа арналған бағдарламаны жүктеу және іске қосу, берілген жылдамдықта дөңгелектің берілген айналым саны айланысты роботтың қозғалысы,	сенсорлық сенсорды пайдалану, роботқа аудио файлды жүктеу, роботқа арналған бағдарламаны әзірлеу үшін дыбысты пайдалану, жасалған роботты аудиторияға ұсыну.
3 сынып			
	Бөлім 1. «Компьютер»: компьютер	Бұл кезеңде білім алушыларды	Бағдарламалық қамтамасыз ету:

<p>құрылғылары, таңбалардың регистрін өзгертуге арналған пернелер, пернетақта орналасулары, курсорды басқару. Бағдарламалық қамтамасыз ету: қолданбалы бағдарламалардағы «ыстық» пернелер. Қауіпсіздік: Интернетте жұмыс істеу кезіндегі жеке қауіпсіздіктің негізгі ережелері;</p>	<p>бағдарламалық қамтамасыз етуді жіктеу дағдылары болмайды</p>	<p>қолданбалы бағдарламалардағы «ыстық» пернелер.</p>
<p>2-бөлім. «Ақпаратты ұсыну және өңдеу». Мәтіндер: теру ережелері, маркерленген және нөмірленген тізімдер, мәтінді өңдеу, қаріп пен абзацты пішімдеу (стиль, түс, туралау), кесу, көшіру, таңдалған мәтінді құжатқа қою, мәтінге суретті кірістіру және орауды реттеу. Презентациялар: презентация құрастырушысы, бағдарлама мәзірі, презентацияларды ашу және сақтау, слайдқа мәтін мен суреттерді орналастыру, слайдтар арасындағы ауысулар, презентацияны безендіру. Графика: фотосуреттерді өңдеу</p>	<p>«Ақпаратты ұсыну және өңдеу». Мәтіндер: компьютердегі мәтін элементтері, теру ережелері, мәтінді өңдеу, қаріп пен абзацты пішімдеу (стиль, түс, туралау), кесу, көшіру, таңдалған мәтінді құжатқа қою, мәтінге суретті кірістіру және орауды реттеу. Презентациялар: презентация құрастырушысы, бағдарлама мәзірі, презентацияларды ашу және сақтау, слайдқа мәтін мен кескіндерді орналастыру, слайдтар арасындағы ауысулар, презентацияны безендіру.</p>	<p>Жас ерекшеліктеріне байланысты оқушыларда концептуалды аппарат әлі қалыптаспаған, оқушылар компьютерлік мәтіннің элементтерін білмейді, мәтіндік редактордың мүмкіндіктерін күнделікті өмірде пайдалану тәжірибесі жоқ. маркерленген және нөмірленген тізімдер, орау параметрі, презентация дизайнері. Графика: фотосуреттерді өңдеу бағдарламасы (жарықтық, контраст, кадрлар);</p>

	бағдарламасы (жарықтық, контраст, кадрлар);		
	4-бөлім. Есептік ойлау. Алгоритмдер: цикл, циклдік алгоритмді жүзеге асырудағы орындаушыға арналған командалар жүйесі. Бағдарламалау: ойынды бағдарламалау ортасында ойын құру кезінде циклдік алгоритмді жүзеге асыру, ойынды дайын сценарий бойынша әзірлеу, ойын бағдарламалау ортасында бірнеше көріністермен және кейіпкерлермен жұмыс істеу;	«Есептік ойлау»: алгоритмдер, тармақталу алгоритмі, алгоритмнің ауызша жазылуы. Бағдарламалау: ойын бағдарламалау ортасының кіріктірілген графикалық редакторында өзіңіздің кейіпкеріңізді құру, пернетақтадан спрайт басқаруды ұйымдастыру, кейіпкерлер арасындағы мәтіндік диалогты ұйымдастыру; Scratch (Скретч) бағдарламалау оқуды 3-сыныптан бастап, 4-сыныпта аяқтаған дұрыс	3-сынып оқушылары үшін мүмкіндіктерді қарастыру жеткілікті болады Қойыңыз Алгоритмдер: цикл, циклдік алгоритмді жүзеге асырудағы орындаушыға арналған командалар жүйесі. Бағдарламалау: ойынды бағдарламалау ортасында ойын құру кезінде циклдік алгоритмді жүзеге асыру, ойынды дайын сценарий бойынша әзірлеу, ойын бағдарламалау ортасында бірнеше көріністермен және кейіпкерлермен жұмыс істеу;
	Бөлім 5. «Робототехника»: роботтың қозғалысын ұйымдастыру циклін пайдалана отырып, ортаңғы қозғалтқыштың айналу жылдамдығы мен санын орнату.	«Робототехника»: роботқа арналған бағдарламаны жүктеу және іске қосу, роботты берілген жылдамдықпен, берілген дөңгелек айналымдар саны үшін алға, артқа жылжыту	Алып тастау: орташа қозғалтқыштың айналу жылдамдығы мен санын реттеу, роботтың қозғалысын ұйымдастыру үшін циклді пайдалану - бұл ұғымдар осы жас санатына ерте беріледі.
4-сынып			

	<p>2-бөлім. «Ақпаратты ұсыну және өңдеу»: Мәтіндер: мәтіндегі кестелер. Презентациялар: слайдтардың орналасуы, объектілердің анимациясы; бейне мен дыбысты енгізіңіз. Мультимедиа: бейнеролик жасау;</p>	<p>«Ақпаратты ұсыну және өңдеу»: Мәтіндер: Мәтінді теру және өңдеу. Мәтінді пішімдеу және өңдеу. Презентациялар: слайдтар макеті, объектінің анимациясы. Графика: фотосуреттерді өңдеу бағдарламасы (жарықтық, контраст, кадрлар);</p>	<p>Жою керек: Мәтіндер: мәтіндегі кестелер. бейне мен дыбысты енгізіңіз. Мультимедиа: бейнеролик жасау; 4-сынып оқушылары үшін бейнеролик жасау өте қиын.</p>
	<p>4-бөлім. «Есептік ойлау». Алгоритмдер: кірістірілген циклдар, логикалық операторлар, салыстыру операторлары. Бағдарламалау: ойын бағдарламалау ортасында айнымалылар, өз сценарийі бойынша ойын әзірлеу;</p>	<p>Алгоритмдер: цикл, циклдік алгоритмді жүзеге асырудағы орындаушыға арналған командалар жүйесі. Бағдарламалау: ойынды бағдарламалау ортасында ойын құру кезінде циклдік алгоритмді жүзеге асыру, ойынды дайын сценарий бойынша әзірлеу, ойын бағдарламалау ортасында бірнеше көріністермен және кейіпкерлермен жұмыс істеу;</p>	<p>Алып тастау керек: Алгоритмдер: кірістірілген циклдар, логикалық операторлар, салыстыру операторлары. Бағдарламалау: ойын бағдарламалау ортасында айнымалылар, өз сценарийі бойынша ойын әзірлеу; Оқыту бағдарламалау ортасын үйренудің бастапқы кезеңінде айнымалылардан басталады, бұл дұрыс тәсіл емес</p>
	<p>5-бөлім. «Робототехника»: түс сенсоры; ультрадыбыстық сенсор.</p>	<p>роботтың берілген бұрышта (90, 180 градус) айналуы.</p>	<p>Алып тастау: «Робототехника»: түс сенсоры; ультрадыбыстық сенсор.</p>

Қорытынды: 1-4 сыныптарға арналған бағдарламаның барлық тараулары редакциялауды қажет етеді. «Есептік ойлау» және «Робототехника» бөлімдерінің

күрделілігін демонстрациялық деңгейде қарастырған жөн. 1-4 сыныптар бағдарламасында көптеген балалардың смартфондары бар, бірақ үйде компьютері жоқ және жұмыс істей алмайтынын ескеру қажет.

Бағдарламалауды бірден бермес бұрын, «Логика», кіші оқушыларға арналған алгоритмдер сияқты бөлімдер пайдалырақ және қызықтырақ болар еді.

Жалпы білім беретін мектептерде «Робототехника» бөлімін енгізу қиынсыз әрі қате болды.

3-4 сыныптарда сабақтастық принципі негізінен жоқ, өйткені «Презентация» тақырыбын қоспағанда, басқа тақырыптар бір-бірімен мүлдем байланысты емес. Сонымен 3-сынып бағдарламасында мәтіндік редактормен жұмыс істеуді үйрену басталады, ал 4-сыныпта бұл тақырып мүлде жоқ. Сондай-ақ 3-сыныпта графикалық редактормен жұмыс басталады, 4-сыныпта да бұл тақырып жоқ.

Сондай-ақ, 4-сыныпта «Робототехника» бағдарламасы роботтармен танысудан емес, бірден сенсорлармен жұмыстан басталады, яғни бұл тақырыпты зерттеуде логика жоқ

Бастауыш мектепті ақпараттандыру қазіргі заманғы сапалы білімге қол жеткізуде және ХХІ ғасырда баланың ақпараттық мәдениетін қалыптастыруда маңызды рөл атқарады.

Цифрлық сауаттылық – цифрлық технологияларды және интернет ресурстарын қауіпсіз және тиімді пайдалану үшін қажет. Ол білім мен дағдылардың жиынтығы.

Цифрлық технология білім алуда және адам өмірінде мол әсерін тигізеді. Соның нәтижесінде денсаулық сақтау мен білім беру, қала тіршілігі, жалпы адамның күнделікті өмірі айтарлықтай өзгеріп, жаңа сипатқа ие болуда. Цифрлық сауаттылық қазіргі кезде ақпараттық білім беруде қолданылады.

Бастауыш сынып оқушылары бағдарлама талабына сай ақпараттық құзыреттілікті қалыптастыруды цифрлық сауаттылықтан бастайды. Цифрлық сауаттылық жеке тұлғаның құзыреттілігін дамытудағы әмбебап құрал. Бастауыш сынып білім беру ісінде білім алушының өзіне керекті ақпараттарды өзі іздеп табуына үйрету, олардың өз оқу траекторияларын таңдай білу дағдыларын қалыптастыру маңызды.

«Цифрлық сауаттылық» пәнін оқыту мақсаты – білім алушылардың оқу мен күнделікті өмірде есептей білу дағдылары, робототехника, базалық білім, заманауи ақпараттық технологиялармен жұмыс жасаудағы білік және дағдыларды тиімді қолдануын қамтамасыз ету.

3. «Цифрлық сауаттылық» пәнінің негізгі міндеттері:

1) білім алушыларға компьютер туралы, қазіргі заманғы цифрлық құрылғылар және олардың қоғамдағы рөлі туралы бастапқы ақпараттар беру;

2) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалана отырып, білім алушылардың есептей білу, роботтарды жинау және программалау, іздеу, жинақтау, өңдеу, ақпараттарды сақтау және тарату дағдыларын қалыптастыру;

3) білім алушылардың әртүрлі қолданбалы программаларды қолдану арқылы өз идеяларын ұсыну дағдыларын қалыптастыруға ықпал ету;

4) байланыс, ақпарат алмасу және ынтымақтастық үшін ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалануын ынталандыру;

5) білім алушыларды компьютермен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері мен авторлық құқықтарды құрметтеуді үйрету.

Қорытынды

2022 жылдың маусым айында республика бойынша еліміздің үздік ғалымдарынан, әдіскерлерінен, шебер, зерттеуші, сарапшы-педагогтерінен құралған жұмыс тобы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына, Орта білім берудің барлық деңгейлеріндегі оқу пәндері бойынша үлгілік оқу жоспарлары мен үлгілік оқу бағдарламаларына өзгерістер енгізу бойынша жұмыстар атқарды. Аталған өзгерістер мен толықтырулар келесі 2023-2024 оқу жылына қолданысқа енгізілу үшін жұмысшы топпен толықтырылып, әдістемелік ұсынымға енгізілді.

Оқушылардың үлгерімін жақсарту шарасы ретінде мектеп уақытының ұзақтығын арттыру көптеген білім беру жүйелерінің күн тәртібінде өзекті тақырып болып қала береді. Оқу жылының ұзақтығы негізінен әлеуметтік факторларға және қоғам мен білім беру жүйесінің қажеттіліктеріне байланысты. Ұзақ оқу жылының жақтаушылары бұл тәсіл оқу жоспарында да, сабақтан тыс уақытта да пайдалы болады деп санайды.

Зерттеу шеңберінде білім беру ұйымдарының білім алушыларын жан-жақты дамытуға бағытталған денсаулық сақтау, тиімді білім беру процесін іске асыру жөніндегі халықаралық тәжірибе зерделенді. Мысалы, функционалдық сауаттылық бойынша халықаралық зерттеулерде жетекші елдердегі оқу жылының ұзақтығы – Финляндия-38 апта, Сингапурда – 39 апта, Оңтүстік Корея мен Қытайда – 42 апта. Бұл ретте бізде оқу апталарының саны айтарлықтай аз. Қосымша екі оқу аптасын қосу арқылы оқу жылының ұзақтығын ұлғайту күніне сабақтар санын қысқартуға, «күрделі» тақырыптарды зерделеу қарқындылығын төмендетуге, дамыта оқыту қағидаттарында білім беру процесін ұйымдастыруға мүмкіндік береді.

Қазақстан Республикасы Оқу бағдарламасының ерекшелігіне оның пән бойынша білім мен білігінің қалыптасуына бағдарлануы ғана емес, сонымен қатар, білімді функционалдық және шығармашылық жағынан қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық және коммуникациялық технологияларды, әртүрлі коммуникациялық әдістерді пайдалану, топта және жеке жұмыс істей білу, проблемаларды шешу және шешім қабылдау сияқты кең ауқымды дағдылар жатады.

Бұл әдістемелік ұсыныммен танысу барысында бастауыш сынып мұғалімі оқу процесін жүзеге асыруда педагогикалық кеңестің шешімі негізінде әр сыныпқа жеке-жеке; параллель сыныптарға мектеп бойынша Үлгілік оқу жоспарының біреуін таңдай алатынымен танысады. Сонымен қатар әр пән бойынша оқу бағдарламалармен танысады